QL
461
C4210
ENT

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.

ROČNÍK XVIII **1921.** ČÍSLO 1.—2.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

ANT. VIMMER,
Praha-Král. Vinohrady 592.

Dr. F. RAMBOUSEK, Poříč, Praha-II.
Ph. Dr. JUL. KOMÁREK, Smíchov.
Ředitel N. M. KHEIL.
Tech. Dr. ED. BAUDYŠ.

OBSAH:

Dr. Soudek: K variabilitě mravenců Leptothorax, 1. Dr. Komárek: Kalamita mnišková a polyedrická nemoc, 6. Báťa: Dodatky k seznamu Makrolepidopter, 10. Jarm. Šámal: O některých nových a málo známých druzích Plecopter asijsko-australských, 14. N. Kheil Melitaea maturna v Čechách, 24. MUDr. Jureček: Vědecké výsledky československé armády v Rusku II, 25 Roubal: Dva koleopterologické příspěvky z Přibrami, 26. Roubal: Šest nových druhů broučích, 26. Dr. Baudyš: O hrbáči osením, 32. Dr. Sterneck: Nová forma Epizeuxis calvaria, 35. Dr. Heyrovský: Noví čeští kůrovci, 36. Dr. Heyrovský: Noví čeští brouci, 37. Vimmer a Komárek: O larvách evropských druhů čeledi Blepharoceridae, 3[illegible].

Pořad schůzí ČS. S. E. ve správním roce 1921.

8. února	8. března	5. a 26. dubna	10. května
7. června	4. a 18. října	8. listopadu	14. prosince

Za věcný obsah a původnost prací ručí spisovatel. - Příliš rozvláčné práce a pouhé seznamy není možno publikovati. - K rukopisům přikládejte podrobné adresy za účelem expedice korektur. - Připisování nových vět do korektur není přípustno.

Schůze v zoologickém ústavě české university na Karlově počínají přesně o půl 17. h. več. - Přátelské schůzky jsou v úterý (vyjma dny schůzí občasných) a v sobotu o 5. hod. odp. v Chocenského restaurantu Praha-II. Růžová ul.

Veškeré redakční záležitosti vyřizuje Dr. Frant. Rambousek, správce výzk. ústavu cukrov. v Praze-II. 976.

V PRAZE.

Nákl. Československ. Společnosti Entomologické. - Tiskárna Alberta Malíře.

ČASOPIS
ČESKOSL. SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE
ČECHOSLOVENIAE.

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.

ROČNÍK XVII. 1921.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

ANT. VIMMER,
Dr. F. RAMBOUSEK, Ph. Dr. JULIUS KOMÁREK,
Řed. N. M. KHEIL, Tech. Dr. ED. BAUDYŠ.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČSL. SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ.
TISKEM ALBERTA MALÍŘE.

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.

ROČNÍK XVII. 1921.

Dr. S. Soudek:

K VARIABILITĚ MRAVENCŮ LEPTOTHORAX TUBERUM NYL.

V říjnu 1920 nalezl jsem na stráni nad N. Lískovcem u Brna malého mravence žlutého s černým zadečkem. Viděl jsem, že je to *Leptothorax*, ale nebylo mi známo, že žije u nás druh s černým abdominem. Opravdu, nikde v literatuře jsem nenalezl, že by existovala specie takto zbarvená. Já jsem však s popsáním nespěchal, nýbrž chtěl jsem nalézti celou kolonii. Hledal jsem několikrát znovu na lokalitě u Nového Lískovce, a štěstí mi přálo. Nalezl jsem pod malým kamenem kolonii *Leptothoraxů*, ale ku svému podivu jsem spatřil asi 10 exemplářů svého mravence ve společnosti známého druhu *Leptothorax unifasciatus Nyl.*

Sebral jsem tedy mravence, kolik jsem jen mohl a usadil je doma ve formicariu. Hned při prvém prohlížení jsem postřehl, že vedle většiny celkem typických *unifasciatů* jsou zde ještě jiní barevně odchylní příslušníci kolonie. Vybral jsem jich několik, kteří tvořili jakousi přechodnou řadu od typických k oněm s černým zadečkem a konservoval v lihu. Na připojeném obrázku vidíme 6 exemplářů. K tomu se ještě vrátíme. Dříve bych chtěl o něčem jiném se zmíniti.

Vzpomněl jsem si totiž při tomto nálezu, že jsem několikrát již nalezl malé *Leptothoraxy*, které jsem nemohl určiti, po případě, kteří vybočovali některým znakem z rámce specie nebo variety, za niž jsem je právem pokládal. Vysvětloval jsem si věc tak, že nemaje dosti srovnávacího materiálu, nemohu spolehlivě určiti specii.

Nyní však soudím, že se má věc s *Leptothoraxem* jinak.

U nás žijí dva druhy tohoto rodu: větší, s tykadly o 11 článcích — *L. acervorum Nyl.* a menší, s tykadly 12 článkovými — *L. tube-*

rum Nyl. Tento jest velmi variabilní a autoři rozčlenili jej na řadu specií, ras a variet. Zajímavo je přihlédnouti, za jakých okolností popisovali nové druhy.

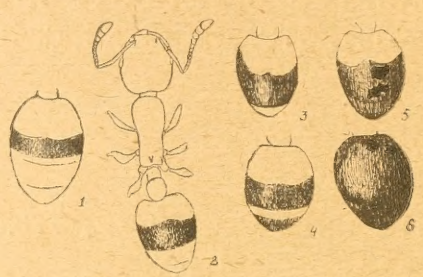

Název *Leptothorax* pochází od Mayra, který oddělil tím část z rodu *Myrmica*. Z našich středoevropských označena byla prvá specie jako *L. unifasciatus* ještě pode jménem *Formica unifasciata* od Latreillea asi r. 1800.[1]) Nylander připojil r. 1840 nový druh *tuberum* (ještě pode jménem *Myrmica tuberum*).[2]) Nemám po ruce příslušných prací těchto autorů, nevím tedy, jak početný materiál měli k zavedení těchto druhů. Později připojil Schenck 4 nové druhy, rovněž ještě pode jménem *Myrmica*[3]): *corticalis* popsal z exemplářů, které nalezl vzácně na dubech na Gänsbergu v Nasavsku; za zcela shodných okolností z materiálu téže lokality popsán druh *parvulus;* pro specie *cingulatus* a *interruptus* měl k disposici celé kolonie. Mayr rozmnožil počet druhů tohoto rodu o další 3 nové a to:[4]) *nigriceps*, kterého popsal podle jediného exemplář chyceného na stromě; *affinis* vznikl popisem několika exemplářů nalezených na stromech v Práteru u Vídně, zcela stejně stanoven konečně druh *clypeatus*. Förster přidal novou specii *Nylanderi* a Forel *luteus*.

V celku vidíme z této byť neúplné zprávy, že autoři si nedělali velkých starostí s popisem nových druhů. Z jednoho nebo několika exemplářů stanovili nové specie. Mayr téměř všechny výše uvedené druhy *Leptothoraxe* nalezl v Práteru u Vídně. Pozoruhodno

[1]) Zatreille: „Essai sur l' histoire des formis de la France".
[2]) Nylander: „Adnot. in monogr. form. bor. Eur." (Act. soc. sc. Fen. II.)
[3]) Schenk: „Beschreibung Nassauischer Ameisenarten". (Jahrb. d. Vereins f. Naturkunde im Herzogt. Nassau, 8 seš. Wiesbaden 1852. str. 100—107.
[4]) Mayr: „Formicina austriaca — Vídeň 1855. Str. 336—442.

jest, že v Čechách a na Moravě, pokud jsem zjistil ze záznamů a pokud jsem sám sbíral, nalezeni byli dosud jen *L. nigriceps* a *unifasciatus*. Pravda, tím není mnoho řečeno, snad se málo hledalo dosud, snad se najdou ještě, ale nápadné to je, když přece známe z těchto zemí na 50 specií mravenců!

V posledních desetiletích byly některé z uvedených druhů degradovány na variety nebo rasy.

Tak ve Stitzově knize uvádí se jako specie: *L. clypeatus, tuberum* a *Nylanderi*, ostatní pak se pokládají za variety těchto posledních 2 druhů.[5])

Forel r. 1915[6]) uznává ze specie kromě 3 Stitzových ještě *corticalis*, k nimž pojí 4 rasy — *luteus, unifasciatus, affinis* a *interruptus* — a těm podřizuje dále 6 variet, z nichž 2 jsou bývalé druhy *parvulus* a *nigriceps* a 4 jsou nově stanovené: *Nylandero-corticalis, tubero-affinis, unifasciato-interruptus* a *tubero-interruptus*. Tyto výmluvně naznačují, jak se asi má věc s *Leptothoraxem*.

Forel neuvádí důvodů, které ho přiměly k tomuto dělení; ani kolik měl exemplářů k stanovení nových ras. Můžeme se však toho dohadovati ze článku Kutterova,[7]) který popisuje svou cestu s Forelem do severních italských Alp. Tam se dovídáme, že účelem cesty bylo doplniti známost fauny Švýcar a přilehlých italských Alp novými nálezy, jichž měl Forel použíti k chystanému klíči. Forel opravdu kořist přinesl a popsal na př. novou *Myrmecinu Kutteri*, kterou chytil v jediném exemplári na kabátě svého mladého spolucestovatele. Tak prostě vznikly pravděpodobně i nové rasy *Leptothoraxe* v klíči Forelově.

Escherich zrušil všechny specie až na *tuberum*, které podřadil všechny bývalé druhy jakožto rasy.

To se mi zdá v té spleti neisympatičtějším. Zde bude východiště studia malého *Leptothoraxe*. Soudím ze svých nálezů a z vývoje systematiky tohoto mravence, že tu jde o značně variabilní druh, jenž je velmi proměnlivý podle povahy substrátu, na němž

---

[5]) H. Stitz: Die Ameisen (Formicidae) Mitteleuropas insbes. Deutschlands" (vydáno v „Insekten Mitteleuropas — Schroeder") Stuttgart 1914 — str. 60. a násl.

[6]) A. Forel: „Die Ameisen der Schweiz" Fauna insectorum Helvetiu) — Bern — 1915. str. 22 a násl.

[7]) H. Kutter: „Eine myrmecologische Excursion nach dem Südfuß der Alpen" Mitteil. d. Schweiz. entomol. Ges. — Bd. 12. — 1915. str. 344.

žije, nebo dle klimatu a stupně tepla, nebo že jde o několik druhů, které se vzájemným křížením promísily. V každém případě otázka dosti zajímavá, která ovšem si vyžádá delší doby k řešení. Dnes podávám k ní první příspěvek o variabilitě rasy *L. tuberum unifasciatus Latr.*

Kolonii, o níž je svrchu řeč, nalezl jsem na stráni vápencové, k jihu obrácené, pod kamenem, na kraji doubravy. Čítala asi půl druhého sta dělnic s jednou samičkou. Většina dělnic byla celkem typická, jak se popisuje rasa *unifasciatus*: základní barva rezavožlutá, hlava tmavohnědě nadýchnutá, kyje tykadel téže barvy, thorax a stopka tělní skulpturované, neleskłé. Trny epinotální krátké, slabě ohnuté. Nohy barvy základní. Žlutý abdomen nese na 1. článku příčný tmavohnědý (až černý) pás. Obr. 1. a 2. znázorňují dva celkem typické unifasciaty, ač již zde šíře pruhu je nestejná. Černý pruh na prvním článku u některých dělnic byl značně rozšířený (obr. 3.), někde objevil se i na 2. článku (obr. 4.). Na obr. 5. vidíme, že tmavé zbarvení zachvátilo již přes polovinu zadku, tak že jen báse zachovala původní barvu. Na 6. obr. jest mravenec se zadečkem úplně černým. Takto zbarvených, kteří byli velmi nápadní ve shromážděné kolonii, bylo asi 10. Nutno zde zdůrazniti, že tato individua nemají o nic tmavší barvu thoraxu a hlavy, jak tomu bývá u tmavých *Leptothoraxů* na př. *nigriceps*. Také ve velikosti není rozdílu, jak jest patrno z obrázku, kde jsou všichni mravenci kresleni ve stejném zvětšení (27krát) Reichertovým kreslícím přístrojem. Jaká jest příčina této barevné proměnlivosti vnitř jedné kolonie, jest ovšem těžko říci. To snad vyplyne vyšetřením hojnějších sběrů.

Résumé.

J'ai trouvé aux environs de la ville de Brno (Rép. Tchécoslovaque) une fourmi du genre *Leptothorax*, ayant l'abdomen entièrement noir. On n'a pas encore donné jusqu'ici une description exacte de ce type. Quelque temps après j'ai réussi à découvrir un nid contenant plusieurs fourmis colorées de la sorte. C'était une colonie de *Leptothorax unifasciatus Latr.* dont les membres anomaux se trouvaient en minorité. Mais j'ai trouvé parmi les ouvrières toute une série de formes intermédiaires, depuis les individus ayant un seul et étroit anneau noir jusqua ceux ayant tout l'abdomen noir. Et plus d'une fois déjà j'ai trouvé des fourmis du genre *Leptothorax* portant des marques qui les distingnent des espèces connues.

Actuellement les spécialistes indiquent seize espèces (races, variétés) du genre *Leptothorax* pour l'Europe centrale.

Il n'y a que deux espèces: *Leptothorax acervorum F.* et *L. muscorum Nyl.*, qui sont bien caractérisées, car elles ont onze articles à l'antenne, les autres en ont douze, ce sont: *Leptothorax unifasciatus Latr., L. tuberum Nyl., L. nigriceps Mayr, L. affinis Mayr, L. clypeatus Mayr, L. corticalis Schenck, L. Parvulus Schenck, L. interruptus Schenck, L. Nylanderi Förster, L. luteus For., L. Nylandero-corticalis For., L. tubero-affinis For., L. unifasciato-interruptus For.* et *L. tubero-interruptus For.*

L'on a décrit ces espèces (races, variétes) souvent d'après un seul exemplaire ou même d'apres plusieurs individus, mais d'ordinaire sans avoir étudié toute la colonie (v. par ex. Schenck, Mayr etc.).

Mais on pourrait comme cela établir encore toute une série d'espèces et de variétés nouvelles. Or, à mon avis ce n'est pas là la bonne voie. L'évolution de la systématique de ce genre et mes propres expériences m'ont appris que ce petit *Leptothorax* avec l'antenne de douze articles est une forme très inconstante, qui varie suivant le caractère de la domeure, du sol, du climat ou que les espèces et variétés nouvellement décrites naissent du croisement de plusieurs types. Voilà les circonstances de première importance qu'il faut établir et examiner avant de décrire les variétés nouvelles.

Quant à la systématique, le seul point de vue qui me parait juste est celui d'Escherich qui ne reconnait qu'une seule espèce, le *Leptothorax tuberum*, à laquelle il subordonne toutes les espèces et races nommées ci-dessus comme de simples variétés

J'ai joint à ces lignes six figures représentant la variabilité de la race *Leptothorax tuberum unifasciatus Latr.* dans une même colonie. On y voit un individu coloré normalement (1) et un autre coloré presque normalement (2); il y en a d'autres à l'anneau noir assez étendu (3) puis viennent les cas (4. 5), où la coloration noire a gagné déjà les anneaux voisins et enfin on aperçoit l'exemplaire ayant tout l'abdomen noir (6).

Je fais remarquer que la longueur des epines épinotales et la couleur de la tête, des antennes et du thorax a été, chez tous les membres de la colonie, la même et identique avec ce qu'on a constaté pour *L. unifasciatus Latr.* La connaissance de la variabilité des ces fourmis exigera à n'en pas douter un temps assez long.

KALAMITA MNIŠKOVÁ A POLYEDRICKÁ NEMOC

(The polyhedral disease of nun-moth caterpillars)

Dr. J. Komárek.

Naše lesy byly v posledních čtyřech letech postiženy opětně kalamitou mniškovou a to v tak nebývalé míře, že škody tím způsobené dosahují do set miliónu korun. Střediska, odkud se mniška před 3—4 lety začala šířiti, byly tak jako při poslední katastrofe z roku 1907—10 opětně nízko položené větší komplexy čistě smrkových porostů. Kalamita stala se takřka všeobecnou v celých Čechách, vyjímaje kraje hornaté, nad 600 m ležící, a vyjímaje čisté bory nebo lesy listnaté. Své kulminace dosáhla vloni a na mnohých místech až letos.

Všechny prostředky obranné dosavadní zůstaly bez účinku, ač zkoušeny i otravné plyny i světelné reflektory. Kyanovodík se neosvědčil, jak se dalo konečně očekávati, neboť prchá rychle do vzduchu a housenkám uýchajícím tracheleini, když tyto uzavřely stigmata neb padly k zemi, nemohl býti nebezpečný. Chlorofosgén, plyn používaný na válečných frontách a zabíjející lidi v několika minutách, neměl rovněž úspěchu.

Reflektory potvrdily jen starou zkušenost, že na světlo letají v 90% pouze samečkové, kdežto samičky při tom kladou nerušeně vajíčka. Jediný prostředek, kterého ve válečné době nebylo možno použíti, byly lepivé kruhy.

Jako jiná léta, tak i tentokráte, účinek hmyzích škůdců byl minimální. Lumci selhali úplně, neboť takřka nikde nebyli pozorováni ve větším množství. Rovněž krajníci (Calosoma sycophanta) se objevovali jen jednotlivě, neboť i jim jsou na závadu čistě smrkové porosty. Ve větší míře objevila se ploštice — Podisus luridus. — Jedině významnými škůdci zůstaly opět Tachiny, parasitní mouchy, jichž larvy vyžírají vnitřnosti housenek. Ty pohubily na 30—40% housenek a kukel.

Užiteční, hmyzožraví ptáci si housenek takřka nevšímali.

Také tato kalamita, jako všechny předchozí, byla již vloni na mnohých místech (tam, kde mniška řádila nejdéle) ukončena samovolně vypuknuvší epidemickou chorobou, jevící se t. zv. vrškováním, t. j. zjevem, že housenky nemocí postižené lezou do nejvyšší špičky stromu a tam hynou.

Povolán byv ke studiu této infekční epidemie ministerstvem orby vloni koncem června, zjistil jsem následující:

Ve všech případech jednalo se vždy o nemoc jedinou, zvanou p o l y e d r i c k o u podle zvláštních stěnicko-trojbokých bílkovitých krystaloidů, které se v těle tvoří.

První příznaky počnou se jeviti na jádrech buněčných některých tkání (epithelu vzdušnic a podkožky).

Chromatin jaderný počne se sbalovati ve větší koule, při čemž se objem jádra zvětšuje. Jádro nadouvá se současně s mizením chromatinu počnou se v něm objevovati zmíněné 2—6 mikronů veliké polyedrické krystaloidy. S přibýváním polyedrů zduřuje jádro více a více a chromatin zustává jen jako velká barevná koule uprostřed. Konečně je jádro tak veliké, že vyplňuje skoro celou buňku, jejíž protoplasma stlačena na úzký pruh kolem blany buněčné degeneruje. V poslední fási praskne blána jaderná, celá buňka se rozruší a polyedry se vyhrnou do krve.

Uprostřed barevné koule a později i v sídle mezi polyedry a zduřelém jádře, při patřičně zhotoveném preparátu, spatříme drobné mikroorganismy totožné s těmi, které Prowazek popsal u bource morušového, trachomu atd. a které nazval **Chlamydozoa.** (Viz obrázek).

Vedle vnitrojaderných stadií najdeme při polyedrii Chlamydozoa kolovati také v krvi.

Z toho je patrno, nehledíme-li k systematickým rozpoznávacím znakům, že původce polyedrické nemoci, dosud neznámý, patří do skupiny oněch neobyčejně nakažlivých organismů, způsobujících na př. neštovice, šarlach, vzteklinu atd., jichž dosud řádně neznáme a které Prowazek nazval Chlamydozoa.

Byly sice udávány jakožto původci polyedrie rozmanité bakterie, které byly vypěstovány ze zahynulých housenek anebo ze střeva, ale infekce jim nevyvolávala polyedrii. Nehledě k tomu, že infekce prochází všemi bakteriovými filtry, neukazuje průběh nemoci v buňkách vůbec na bakterie. Kromě toho, jak z následujícího vylíčení bude patrno, neděje se nákaza vůbec střevem, což má také pro praksi veliký význam.

Průběh nemoci v tkaních je následující:

Nejdříve se objeví polyedrická jádra v epithelu vzdušnicovém (trachei), který tím značně zduří. Skoro současně s ním ukážou se

pak v podkožce, která počne silně zbytňovat. Od trachei šíří se pak zpolyedrování tkaní do tukového tělesa, do krvinek a do všech ostatních tkaní s výjimkou střeva a nervové soustavy.

Na řezu mikroskopickém v pokročilém stadiu je viděti obrovsky zdloustlou podkožku (hypodermis), její úplné zpolyedrování tak jako tukového tělesa a trachei. Celá střevní tkáň jest až do smrti úplně zdravá s normálními jádry, na nichž není ani stopy po polyedrech neb chlamydozoích. Ba tkáň střevní je i na právě zahynulých housenkách zdravá. Housenka hyne úplným rozpacem tkání a obsah tělní se promění v hnědou, zapáchající tekutinu, v níž žije spousta hnilobných bakterií.

Smrt jeví se tím, že housenka se drží křečovitě na větvi některou z panožek neb pošinkami a visí se zlomeným tělem splihle dolů, při čemž hnědý obsah tělní vytéká ústy neb trhlinami kůže.

Z řečeného je jasno, že střevo není nositelem nákazy, nýbrž že tato vniká nejdřív do těla vzdušnicemi a otvory žláz kožních neb chlupů do podkožky. Šíří se tedy Chlamydozoa vzduchem, čímž se také vysvětluje rychlý vzrůst epidemie mezi housenkami v napadeném distriktu lesním, neboť potravou, t. j. střevem, by byl pochod ten v přírodě velmi zdlouhavý. Ježto v přírodě kalamity mniškové se končí samy sebou pouze všeobecným rozšířením epidemie polyedrové, což trvá ovšem 2—3 léta, bude tedy úkolem studií dalších, vypěstovati kultury těchto Chlamydozoí, jež by mohly býti hned v prvém roce nové, resp. teprve počínající kalamity mniškové rozšířeny, t. j. rozprášeny po lese v takovém množství, aby bylo docíleno množství infekčních zárodku, jaké se v lese nachází na konci přirozeně vzniklé epidemie polyedrové. Tím by byl docílen stav, jaký vzniká v napadených lesích samočinně teprve na konci 3.—4. roku, hned v roce prvém, takže bychom zůstali ušetřeni několikaletého žíru housenek.

Nejlepší obranou proti bekyni sosnové ovšem by bylo, kdybychom jí odňali vlastní příčinu explosivního množení, kterou jsou v našich nízkých polohách nepřirozené lesy čistě smrkové.

Neboť zavedením čistých, stejnověkých a vysazovaných lesů smrkových místo původních středočeských lesů listnatých neb smíšených, založeno bylo vlastně pařeniště mnišek.

Ježto však lesy tyto momentánně odstraniti nelze, nezbývá než sáhnouti k jiným pomocným prostředkům.

Summary.

Last year I had an occasion to study the s. c. polyhedral diseas of the caterpillars of the nun-moth which destroyed in a terrible manner many hundred miles of beautiful forests in Čechoslowakia.

A short review of the whole calamity, which arrives this year its culmination gives the same experiences which me made formerly in all such cases.

Insect parasiting in nun-moth had not efficiency except the Tachinidae, which killed only 50% of the nun-caterpillars or puppas.

Also the birds as enemies had no success. We made again the persuasion that the only help against this calamity is the infectious pest well-known as polyhedral-diseass.

I undertook the investigation of that wilt in the hope of obtaining results of economic importances.

I proposed to discover two highly important and hitherto unknown things.

1. What a microorganismus causes the polyhedral diseass.

2. In which manner we could spread it artificially and if it would be successful.

The first question I studied especially on microscopical sections through the body of ill caterpillars. The whole course of this wilt is as follows.

The first sign of the beginning of »polyhedrie« is, that the nuclei in peritracheal tissue and in the hypedermis begin to increase and to transform their chromatic substance in few sphericalballs. A short time after, we see appear the first polyhedral-bodies among the chromatic parts. They are 2 u large and increase slowly till to 6 u. Together with disappearing of chromatin begin now the polyhedral crystalls be more and more numerous.

At least we see: The immensely extented nuclei densely stopped with polyhedral bodies fill the cells that only a narrow stripe of degenerated protoplasma persits along the cell-membrane. In the centre of the nucleus remains a rest of chromatic substance.

In this chromatic rest or everywhere among the polyhe dries, and later also in blood we can see after a proper praeparation very many little points, which seem to be the same as the Chlamydozoa

described and delineated by Prowazek from trachom-cells and Grasserie.

Bakteria except symbiotical those in the intestine I could not find and I think, that the whole course and progress of that disease excludes also the infection with bacteries. This disease alvays begins intranuclear in tracheal and hypodermal tissue, which first shows the hypertrofical nuclei with polyhedral bodies. Afterwards spreads into the fat body and other organs.

Most interesting is that even when the whole body is directly transformed into polyhedral-bodies the intestine tissue remains healthy. That evidently shows that the Chlamydozoa attack caterpillars by air or wind and therefore the first places of their localisation are tracheal epithel and hypodermis. It is doubtless of great importance for practical purposes as we see, that the infections matter cannot be spread by food. According to our experiences each nun-calamity always ends only by infections diseases after the third or fourth year. This time is nesessary, when the Chlamydozoa from the dry corpses of caterpillars should extend and fill the forest-air and tree-tops to such an extend, that every caterpillar must get this wilt.

We propose if I succeed in cultiwating Chlamydozoa as bakteria to spread them afterwards in the first year of the beginning nun-calamity artificially in the forest to get such conditions which prevail at the end of calamities.

Prof. L. Bata:

DODATKY K SEZNAMU MAKROLEPIDOPTER.

A. Z českobudějovického okolí.

V č. 1 - 2 ročníku 1918 tohoto časopisu uveřejnil jsem seznam makrolepidopter česko-budějovického okolí, který obsahoval záznamy až do konce r. 1917. V posledních dvou letech zjistil jsem však značný počet dosud nezaznamenaných druhů, které zde dodatečně uvádím. Kromě toho jsem nucen zkorigovati údaje o výskytu některých lepidopter, která jsem udával buď jako hojná, neb naopak jako vzácná jen z nedostatku delšího a přesnějšího pozorování. Po-

znamenávám také opětované nálezy a nové lokality vzácnějších druhů. Za mnohé nové údaje děkuji pp. Mičanovi, V. J. Štěpánovi, Tuschlovi a Zavadilovi z Č. Budějovic. Druhy nově zjištěné jsou uvedeny silnějšími literami.

Apatura ilia Schff. — Les Bor (Haiderwald) u Budějovic 1918 (leg. Tuschl); zda iv. Clytie Schff.??

Limenitis populi L. — Hojný v r. 1918 u Adolfova.

Lycaena alcon Schff. — 15. VIII. 1919 zastihl jsem tento druh, většinou olítané exempl., na bažinatých lukách u Korosek společně s Lycaena euphemus Hb. a právě tak hojně. Jest tedy, jako jeho příbuzní, na svých nalezištích hojný.

C. alceae Esp. 1910.

Drymonia chaonia Hb. — Bud. 21. V. 1919 (leg. Zavadil).

Pheosia dictaeoides Esp. — Bud. 1918 (leg. Tuschl).

Leucodonta bicoloria Schff. — Petříkov 15. IV. 1918.

Od. carmelita Esp. 1921.

Pterostoma palpinum L. — Není tak vzácný, jak původně udáváno.

Lymantria dispar L. — I v posledních létech jen velmi ojedinčle.

Lemonia dumi L. — — Bud. 1918 (leg. Tuschl).

Drepana binaria Hufn. — — e l. 18. II. 1919, — 21. V. 1919 u Černýšského rybníka.

Cilix glaucata Scop. — Není vzácný! Nalezeno více housenek na trnkách.

Agrotis strigula Thubg. — Několik nových lokalit.

— **obscura Brahm.** — Křemže u. VI. 1918 (leg. Tuschl).

— **obelisca Hb.** — Bud. na světlo 17. IX. 1919.

— **prasina F.** — Jilovice 13. VII. 1918.

— occulta L. — Petříkov 9. VII. 1918.

Mamestra advena F. — Několik exempl. 1918.

— **tincta Brahm.** — Kam. Újezd 1. VII. 1918.

Dianthoecia cucubali Fuessl. — Rudolfov 6. IX. 1918.

D. capsincola 1920.

Bryophila raptricula Hb. — Hojná 1918.

Dipterygia scabriuscula L. — Hluboká 5. VIII. 1918.

Ch. polyodon 1920.

Tapinostola hellmanni Ev. — Černýšský rybník 13. IX. 1918.

Leucania albipuncta F. — Bud. 1919., **L. straminea** 1921.

H. palustris 1920.

Rusina umbratica Goez. — Bud. 1918.
Taeniocampa pulverulenta Esp. — Několik exempl. 1918 i 1919.
stabilis View. — Bud. 1918 (leg. Tuschl).
incerta Hfn. — Ze 7 nalezených pup jen 2 typické kusy, ostatní **ab. fuscata Hb.** — **T. miniosa** 1921.
— **gracilis F.** — Na mnohých místech.
Plastenis subtusa F. — Bud. 1919 (leg. Mičan).
Orthosia macilenta Hb. — Vidov 23. X. 1918.
circellaris Hufn. — Hojná 1919.
— **litura L.** — Bud. 6. X. 1918.
Orrhodia vau punctatum Esp. — Bud. 1918.
— **vaccinii L.** — Bud. 1918., **O. erythrocephala** 1921.
— **v. spadicea Hb.** — Bud. 25. 2. 1919.
Xylina socia Rott. — 1 ♀♂ in copula 5. IV. 1918. Tvrdívá se, že přezimují jen oplozené ♀♀.
ornithopus Rott. — Obyčejný v r. 1918 a 1919.
Calocampa vetusta Hb. Není vzácný; stejně jako předešlý nejspíše dříve přehlížen.
Cucullia chamomillae Schff. — Bud. 14. V. 1919.
Rivula sericealis Sc. — Č. Budějovice.

B. Příspěvek k české fauně lepidopter.

Uvádím zde některé zajímavější nálezy ze svých prázdninových exkursí, zejména v okolí České Skalice, a pak několik jiných, které mi byly sděleny a předloženy:
Lycaena eumedon Esp. — Č. Skalice, nehojně.
Lycaena euphemus Hb.,
Lycaena arcas Rott. — Velmi hojné druhy u Č. Skalice.
Panthea coenobita Esp. — N. Bystřice (leg. Mičan).
Trichosea ludifica L. — N. Bystřice (leg. Mičan). Z pup nalezených pod korou Sorbus aucuparia.
Craniophora ligustri F. — N. Bystřice (leg. Mičan).
Agrotis speciosa Hb. — Čertova Stěna u Vyš. Brodu 17. VIII. 1919. (leg. Zavadil).
Charaeas graminis L. — N. Bystřice (leg. Mičan).
Polia polymita L. — N. Bystřice (leg. Mičan).
Mania maura L. — Č. Skalice, kolem svítilen mnohdy hojná.

Tapinostola hellmanni Ev. Č. Skalice, na světlo 6. VIII. 1919.

Mythimna imbecilla F. — 1 ♂ na Reforma u Janských Lázní 28. VII. 1919.

Plastenis retusa L. Č. Skalice 22. VII. 1919 na světlo.

Cirrhoedia ambusta F. — Č. Skalice 2. IX. 1918 na světlo.

Orthosia pistacina F. — Č. Skalice 30. X. 1918.

Plusia pulchrina Hw. Č. Skalice. Hojná za soumraku na květinách společně s jinými Plusiemi a s druhem Pyrrhia umbra Kuf.

Laspeyria flexula Schiff. Hojná u Č. Skalice.

Zanclognatha tarsicrinalis Knoch.

Zanclognatha grisealis Hb. Na některých místech v okolí Č. Skalice hojné druhy.

Acidalia bisetata Hufn. — Velmi hojný druh u Č. Skalice.

Acidalia strigillaria Hb. — Č. Skalice 29. VII. 1919.

Anaitis praeformata Hb. — »Peklo« u Náchoda 24. VII. 1919. Rehorn u Janských Lázní 28. VII. 1919

Triphosa dubitata L. — Přezimující ♀, Č. Skalice 20. IV. 1919.

Lygris reticulata Thnbg. — Na Riesenburgu u Č. Skalice 25. VII. 1918, hojný N. Město n. M.

Lygris populata L. — Nápadně tmavý exemplář, žluť redukována jako u musauaria Fr. Č. Skalice 4. VIII. 1919.

Larentia cuculata Hufn. — Č. Skalice 17. VII. 1919.

L. picata Hb. — Č. Skalice 1920.

Tephroclystia lanceata Hb. — Č. Skalice v dubnu 1919 velmi hojná.

Phibalapteryx corticata Fr. — Č. Skalice 2. VIII. 1918.

Semiothisa alternaria Hb. — Nehojně u Č. Skalice.

Boarmia secundaria Esp. — Všude v okolí Č. Skalice velmi hojný druh.

Erastria uncula Cl. — Bud. 2. VII. 1918.

fasciana L. — Adolfov 27. VI. 1918.

Plusia moneta F. — Bud. 1918 (leg. Tuschl).

Zanclognatha emortualis Schiff. — Hluboká 11. VIII. 1919.

Cymatophora octogesima Hb. — Bud. e. l. 26. IV. 1918.

Acidalia fumata Steph. — Na mnohých lokalitách.

A. straminata 1920

Ephyra porata F. — Bud. e. l. 2. II. 1920. — **L. sexalisata Hb.** 1921.

Larentia variata Schiff. — Není nikterak nehojná, jak původně sděleno, nýbrž naopak velmi hojná v různých formách, nejčastěji jako obeliscata Hb.

truncata **ab. perfuscata Hw.** Tento tvar hojný u Petříkova.

— **cuculata Hufn.** — Hosín 26. 5. 1918.

— **galiata Hb.** — Není podle všeho tak vzácný, opomíjen asi pro podobnost se sociata Bkh. — **L. molluginata** 1920.

nigrofasciaria Goez. Kleť 10. 6 1919. **L. silaceata** 1920.

Lephroclystia succenturiata L. — Bud. 8. VII. 1919 a 1. X. 1919.

semigraphata Brd. Adolfov 10. VII. 1918. (leg. stud. Bílek).

— **innotata Hufn.** — Bud. 10. IX. 1919.

— **sobrinata Hb.** — Bud. 9. IX. 1919.

Ennomos fuscantaria Hw. — Hojný v srpnu a v září 1919.

Semiothisa alternaria Hb. — Trocnov 12. VIII. 1919.

Hibernia leucophoearia Schiff. — Hojný.

Phigalia pedaria F. — V únoru 1919.

Boarmia ribeata Cl. — 1 ♀ Lomec 27. VII. 1919 (leg. stud. Bílek).

Gnophos obscuraria Hb. — Bud. 1919 (leg. Tuschl).

ambiguata Dup. — Opět nalezen u Adolfova 27. VI. 1918.

Nola cuculatella L. — Nevzácně r. 1919.

strigula Schiff. Opět u Černýšského rybníka 29. VI. 1918.

— cicatricalis Tr. — Kleť 10. VI. 1919.

Sarrothripus Revayana Scop. — Bud. e. l. 1919 více ex.

Earias chlorana L. — V r. 1918 velmi hojný.

Hylophila bicolorana Fuessl. — Bud. e. l. 1918.

Rhyparia purpurata L. — Všude po okolí hojně rozšířen.

Fumea casta Pall. — Hojný.

Sesia formicaeformis Esp. — Bud. 1919 (leg. Mičan).

Dysauxes ancilla L. — Velešín 29. 6. 1921.

Jaromír Šámal:

O NĚKTERÝCH NOVÝCH A MÁLO ZNÁMÝCH DRUZÍCH PLECOPTER ASIJSKO-AUSTRALSKÉ OBLASTI.

Pteronarcella atra n. sp.

(Obr. 1A—D.)

Ve sbírkách prof. Klapálka našel jsem několik kolekcí cizích Plecopter, které mu byly zaslány z předních evropských musei k zpracování.

Mezi tímto materiálem podařilo se mi zjistiti a popsati několik nových druhů, a prostudovati některé velice vzácné a málo známé Plecoptery asijsko-australské oblasti. Tyto poslední byly popsány starými autory, jako na př. Westwoodem, Newmanem, Burmeisterem, Hagenem, kteří ovšem nejvíce všímali si žilnatiny křídel, rozměrů a zbarvení těla, které je u těchto tropických forem dosti pestré, kdežto přívěsky pohlavní, na nichž je založená celá systematika Plecopter, unikaly jejich pozornosti. Následkem toho byly mnohé druhy dvakráte i vícekráte popsány, takže poměry jsou zde dosti spletité.

Pokud se australských pošvatek týče, přísluší většinou do dvou čeledí: Pteronarcidae a Gripopterygidae. Zajímavé jest zeměpisné rozšíření těchto dvou čeledí, které se tak nápadně od ostatních liší. Pteronarcidae, která chová několik rodů, dosti od sebe odlišných, je rozšířena ve všech dílech světa mimo Evropu a Afriku, odkudž dosud neznáme žádných. Rod Pteronarcys prostudoval podrobně Klapálek a odkazuji na jeho práci (viz: **Klp:** Příspěvek ke znalosti rodu Pteronarcys Neuru. Rozpr. Č. Ak. č. 23, 1907). Ostatní rody jsou rozšířeny ponejvíce právě v asijsko-australské oblasti a v Jižní Americe. Tak rod **Cerconychia** vyskytuje se v Japonsku a na Formose, v Číně, rod **Peltoperla** v Severní Americe, na Formose. Rod **Stenoperla** vyskytá se na Novém Zeelandě a okolních ostrovech; rod **Eusthenia** znám je z Tasmanie a jižní Australie rod **Diamphipnoa** z Jižní Ameriky z Chile.

Rovněž tak je tomu s čeledí Gripopterygidae. Příslušníci této čeledi jsou známi doposavade pouze z jižní polokoule a to největší část z Jižní Ameriky, z Ohňové Země. Jiné pošvatky této čeledě pocházejí z Aucklandských ostrovů, z Nového Zeelandu a Tasmanie.

Výskyt těchto čeledí dokazuje znova, že fauna australská je zcela původní a samostatná a ukazuje též podobnost fauny jihoamerické s touto.

Ke konci připomínám, že k popisu nových druhů připojuji též druh **Eusthenia reticulata Klp.** Našel jsem totiž v pozůstalosti Klapálkově několik náčrtků a poznámek, tohoto druhu se týkajících. Maje po ruce několik exemplářů těchto nádherných pošvatek, mohl jsem obrázky doplniti a popis tohoto druhu sestaviti.

Základní barva těla jest temně hnědá, až černá. Hlava jest dosti velká, v poměru k ostatnímu tělu větší než u jiných druhů to-

1.A

1.B

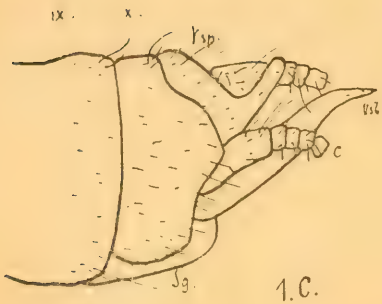

1.C.

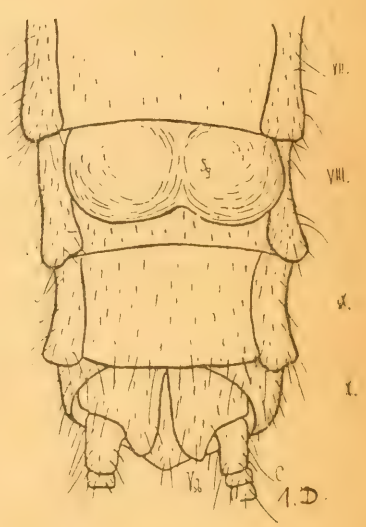

1.D

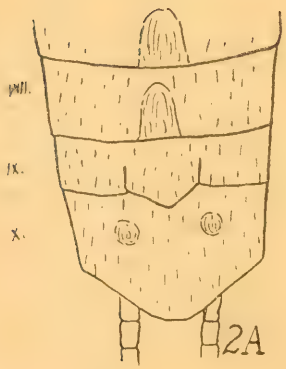

2A

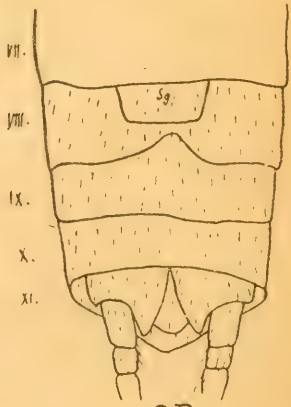

2B.

hoto rodu. Je černě zbarvená, ale toto zbarvení čím dále nazad, tím více přechází v temnou hnědí. Tykadla jsou dlouhá, bičíkatá, temně hnědá. Oči jsou normálně veliké, vysoce klenuté, až kulovité, bledě žlutě zbarvené (snad následkem působení chemikalií?). Očka jsou velmi malá, špatně patrná, světleji, hnědě zbarvená. Vzájemná odlehlost zadních oček je asi tak velká, jako vzdálenost každého z nich

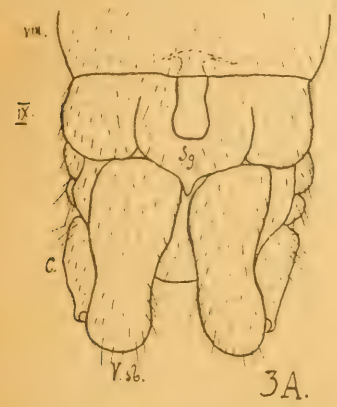

3A.

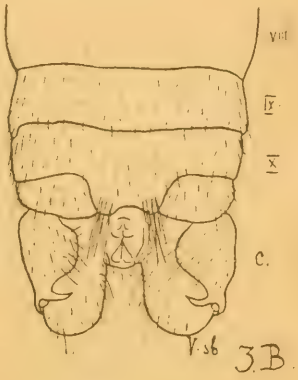

3B.

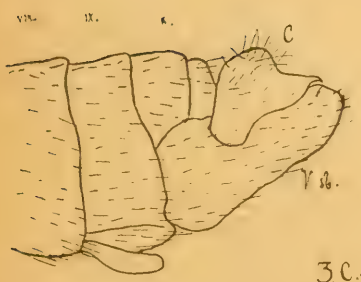

3C.

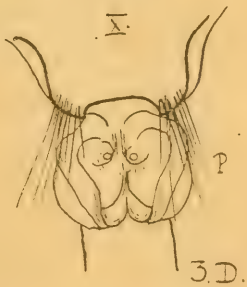

3D.

od vnitřního okraje očí. Přední očko je velmi malé, černé a téměř zcela nezřetelné. Je posunuto značně vpřed, takže jeho vzdálenost od některého ze zadních oček je větší než vzájemná odlehlost těchto. Očka jsou spojena černou, silnou V-linií. Mozolky jsou malé, celkem okrouhlé, černé.

Pronotum je čtyřhranné, poněkud kratší než u obou ostatních druhů. Přední strana je asi tak široká jako hlava (v největší své šířce, mezi očima) nazad se pak mírně rozšiřuje. Všechny čtyři

rohy jsou ostré. Je zcela černě zbarveno a pouze po stranách, na samých krajích je nepatrně světlejší. Na povrchu jsou nepravidelné, červovité, černé hrbolky. Střední linie je velmi málo, nebo zcela neznatelná. Střední pole je asi na konci druhé třetiny své délky nejužší a dosahuje zde asi $^1/_{10}$ šířky celého pronota. Dopředu se pozvolna rozšiřuje; nazad náhle. Okraje pronota jsou poněkud nadzdvižené (následkem seschnutí?).

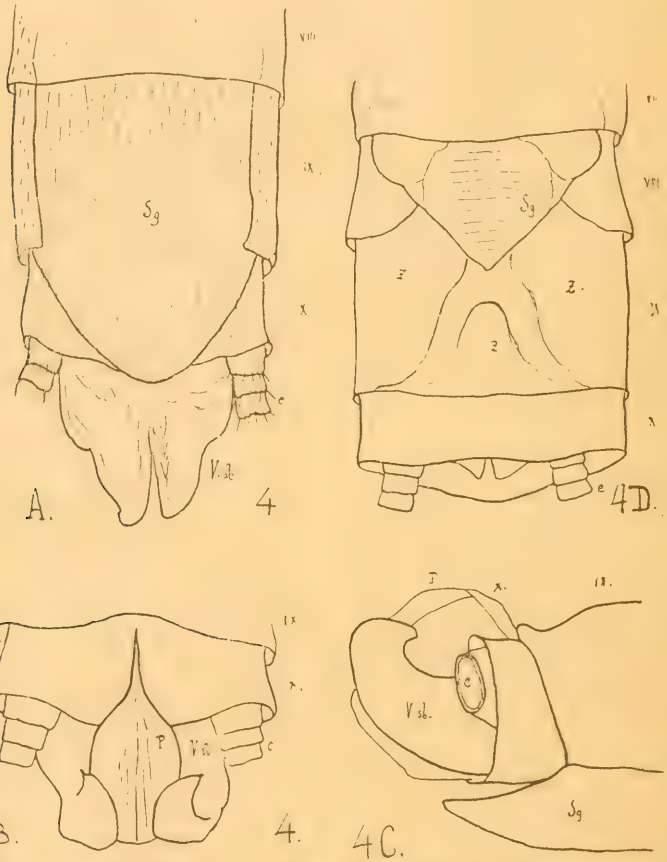

Meso- a metanotum jsou právě tak černé, jako pronotum. Spodní strana hlavy i thoraxu je velmi tmavá, až zcela černá.

K ř í d l a jsou značně úzká a dlouhá. Jsou šedo-hnědě zbarvena, průsvitná. Zadní pár je poněkud světlejší než přední. — Costa, subcosta a radius v předních i zadních křídlech jsou jasně žluté, právě

tak jako příčky a pole mezi nimi. Tvoří tedy na okraji křídel jakési žluté pásy. Radius od konce subcosty znenáhla pak přechází v hnědou barvu. Nervatura je silná, hnědá. Sector radii je dlouze větven. Cu v předních křídlech je na konci krátce větven; tentýž v zadních je jednoduchý. 1 A v zadních křídlech je jednoduchá; přední větev 2 A je dvakráte větvená. Mezi podélnými žilkami jsou četné příčky, z nichž některé jsou jen slabě znatelné.

Nohy jsou štíhlé, třetí pár v poměru k ostatním velmi dlouhý. Jsou temně hnědé, až černé, jemně obrveny. Holeně a tarsy jsou poněkud světlejší. První a třetí tarsální článek jsou asi stejně dlouhé.

Abdomen jest štíhlý, dlouhý, tmavohnědý. Na dorsální straně je znatelně světlejší, u samičky pak bělavý. Na hřbetě prostředkem táhne se tmavý pruh, který je u ♀ značně užší a ostřejší než u ♂ IX. a X. článek jsou pak na dorsální i ventrální straně opět tmavohnědé.

Devátý abdominální článek u ♂ nese velikou, dlouhou podplodní chlopeň, která se znenáhla nazad rozšiřuje a pak tupě, trojúhle končí. Všechny rohy i špička jsou silně zaokrouhleny. Chlopeň je tak dlouhá, že přesahuje i přes zadní okraj desátého článku. Chlopně podřitní jsou dlouhé, mohutné, na vnějších stranách dvakráte vykrojené, silně chitinisované. Valvula supraanalis je u tohoto druhu mocně vyvinuta (viz: pohled se strany neb shora). Vybíhá v jakousi stopku šikmo vzhuru ohnutou, která je na konci lopatkovitě rozšířená.

U samičky osmý článek nese krátkou, ale širokou podplodní chlopeň, která je širokou, mělkou rýhou ve středu rozdělena ve dvě okrouhlá pole. Chlopeň tato je tmavohnědá a po krajích nesouvisle bělavě úzce vroubená. Též rýha uprostřed je bělavá. IX. a X. článek u tohoto druhu jsou na ventrální straně silně vyvinuty. X. článek je na dorsální straně tupě, krátce, trojúhle protažen. Podřitní chlopně jsou silné, trojúhlé s tupými špičkami.

Cerci jsou silné, krátké, pouze devítičlenné. První článek je velmi dlouhý, silný. Jsou hustě, jemně, dlouze obrveny, zvláště na vnitřní straně. Rovněž celý abdomen je pokryt, řídce ovšem, dlouhými, jemnými chloupky.

Délka těla: u ♂ 13—15 mm; u ♀ 16—18 mm.

Rozpětí: ♂ 23—25 mm; ♁ 28—30 mm.

1 ♂ Noivý Zeeland, Hutton 1875 (Mus. Paříž).

1 ♂ 2 ♀ Ballaarat, Distr. Victoria, Australie (Ent. Mus. Berlín-Dahlem).

Gripopteryx zeelandica n. sp.

(Obr. 2. A—B.)

Základní barva těla jest čokoládově hnědá s rudým nádechem. Hlava jest tupě trojúhlá, dosti krátká, tmavě hnědě narudlá. Oči jsou velké, vyklenuté; očka rovněž velká, znatelná, sestavená v rovnostranný trojúhelník; vzájemná odlehlost zadních očeк jest větší, než vzdálenost každého z nich od vnitřního okraje očí. Zvláštních kreseb na hlavě, až na zcela nepatrnou, očka spojující V-linii není. Kolem očí jsou neširoké, žlutavé proužky. Tykadla jsou téže barvy jako hlava, první článek jest delší než ostatní. Spodek hlavy, ústroje ústní a makadla jsou bledé.

Thorax je téže barvy jako hlava, byť i ne tak sytě zbarven. Pronotum jest v předu vydaté, značně užší než hlava mezi očima, nazad rozšířené. Přední rohy pronota jsou silně zaokrouhlené, zadní dosti ostré. Středem pronota táhne se tmavá, ostrá střední linie, která ústí vpředu i vzadu do okrajních ovrubných linií. Střed je žlutavý a v něm jsou nezřetelné kresby. Meso- a metanotum jsou téže barvy jako pronotum; každé je v předu ohraničeno ostrou, obloukovitou linií.

Křídla jsou dlouhá, krátce, hustě obrvená. Jsou hnědá, podobně zbarvená jako celé tělo s nepravidelnými bělavými skvrnami. Nervatura je silná, hnědá; pouze některé příčné žilky jsou slabší. Podélné žilky jsou spojeny četnými příčkami. Subcosta ústí před druhou třetinou délky předního křídla do Costy. Mezi C. a Sc. je na kořeni jedna příčka. Sector radii jest nevětvený právě tak jako Cu. Mezi R a Rs jsou 4; mezi M_1 a M_2 4; mezi M_2 a Cu_1 11; mezi Cu_1 a Cu_2 13 příček. V zadních křídlech jsou 2 až 4 příčky mezi podélnými žilkami.

Nohy jsou štíhlé a dlouhé. Stehna jsou úzká, okrově hnědá s tmavou linií na hřbetní straně. Holeně a tarsy jsou tmavší, narudlé; klouby tmavé. První a třetí tarsální články jsou téměř stejně dlouhé; druhý velmi krátký.

Abdomen jest štíhlý, dlouhý. Jest na hřbetní straně bělavý, s oním zarudlým nádechem, který nese celé tělo. Na každém článku na hřbetní straně uprostřed je hnědá, kuželovitá skvrna. Devátý článek nemá této skvrny, je mělce vykrojen a nese nevelký, trojúhlý přívěsek (obr. A). Desátý článek je na hřbetní straně tupě trojúhle protažený. Je opět hnědý, takže se nápadně od bledého, masově zbarveného zadku liší. Na kořeni nese dvě tmavší, okrouhlé, narudlé skvrny. Na břišní straně jest VIII. článek dosti hluboko vykrojen a nese malou, obdélníkovou, nazad poněkud zúženou podplodní chlopeň (obr. B.). Zpod X. článku vyčnívají mohutné, zahrocené chlopně podřitní, které nesou 16členné, rudohnědé, temné štěty. Tyto jsou řídce obrvené; druhý článek je tak dlouhý jako široký.

Spodní strana těla je celá okrově žlutá. Rovněž na spodní straně abdomenu táhne se široký žlutavý pruh, který s narudlým zbarvením hřbetní strany a boku silně kontrastuje. Celé tělo je jemně, krátce obrveno.

Délka těla ♀ 11 mm; rozpětí 24 mm.

♂ neznám.

Naleziště: Nový Zeeland, Severní Ostrov S. IV. 1906. leg. H. Sauter.

Majetek Zoolog. Mus. Berlín.

Protonemura fulva n. sp.

(Obr. 3. A—D.)

Základní barva těla je světle okrově hnědá; a právě touto barvou je tento druh tak nápadný. Hlava je krátká, tupě trojúhelníková, bez význačných kreseb. Pouze kolem očí slabě jsou naznačeny trojúhlé skvrny. Oči jsou velké, černé, napadně vyklenuté. Očka jsou bledá a velmi nezřetelná, při malém zvětšení téměř neviditelná. Jsou sestavena v rovnostranný trojúhelník; vzájemná odlehlost zadních je větší než vzdálenost každého z nich od vnitřního okraje očí. Tykadla bičíkovitá; všechny články jsou téměř stejně dlouhé, pouze druhý je nápadně kratší. Barva jejich je bledě žlutá. Hlava jest vzadu poněkud temněji zbarvena než vpředu. Spodní strana je o něco světlejší svrchní; makadla a ústroje ústní jsou nápadně bledě žluté.

Pronotum jest značně užší než hlava, čtvercovité, se zaokrouhlenými rohy, nepatrně nazad zúžené. Je o něco světlejší hlavy.

světle vroubeno, s nezřetelnými, temnějšími kresbami. Meso- a metanotum je téže barvy jako pronotum, ale jsou temně vroubena. Středem všech tří hrudních článku táhne se světlejší linie, která je na pronotu nejširší a nejznatelnější.

Nohy jsou štíhlé, dosti dlouhé, zvláště zadní. Jsou téže barvy jako tělo, jen stehna mají temnější hřbetní linii; kolena jsou hnědá, tarsy bledé.

Křídla jsou normálně dlouhá, jemná, průhledná se slabým, nazelenalým nádechem, na okraji obrvená. Nervatura je slabá, velmi bledá, nazelenalá. Pouze costa, subcosta a radius jsou jasně zelené. Subcosta je na kořeni nápadně silná.

Abdomen je normálný, světlejší než thorax. IX. článek samečka nese podplodní chlopeň, která se nazad poněkud rozšiřuje, je tupě trojúhelníkovitá a vybíhá v ostrou špičku. Na kořeni nese obvyklý přívěsek, který je válcovitý, uprostřed poněkud zúžený a nápadně bledší než chlopeň. X. článek vybíhá na hřbetní straně v jehlancovitý výběžek, který nese na svých rozích štětičky dlouhých, tuhých brv. Tento článek je úzký a krátký, což se zvláště při pohledu se strany zřetelně jeví. Nese mohutné chlopně podřitní, které — jelikož je článek tak úzký — dotýkají se a přisedají na článek IX. (viz pohled se strany a s ventrální strany).

Chlopně podřitní jsou dlouze, tupě kuželovité (se strany), nápadně silné, uprostřed poněkud zúžené (při pohledu s ventrální strany). Asi v jedné třetině své délky nesou krátké, silné cerky, které jsou opatřeny na konci dvěma drápky, jsou dlouze obrvené a na hřbetní straně nesou polokulovité zduřeliny. Chlopně i cerci jsou žlutě zbarveny jako celé tělo, jen drápky jsou hnědé, chitinové a slouží patrně jakožto přidržovací aparát při kopulaci.

♀ neznáma.

Délka těla 7 mm; rozpětí 15 mm.

Naleziště: Japan, Hilgd (?), 1 ♂ Zoolog. Mus. Berlín.

Nemurella sp. nymfa.

Naleziště: Japonsko, Hilgd (?) Zoolog. Mus. Berlín.

Eusthenia reticulata Klp.

(Obr. 4. A—D.)

Hlava a pronotum jsou zelenavě hnědé. Předek hlavy jest černavý; předu okraj pronota jest rezavě violový. Meso- a meta-

notum jsou právě tak zbarveny, pouze prohloubené partie jsou světlejší, žlutavé, vyvýšené pak tmavší, kaštanově hnědé. Zadek je černohnědý. Spodní strana hlavy a pronota světle zelenohnědá, ostatní pak temné. Tykadla a makadla černá, nohy zelenavě hnědé, pouze stehna ku konci jsou černohnědá, právě tak jako holeně a tarsy. Štěty černé. Přední křídla jsou v kostálním poli fialová, jinak hnědá. Všechny žilky jsou bíle lemovány, takže jest křídlo pěkně síťováno touto barvou. Mimo to nese každé křídlo asi v druhé třetině své délky bělavou, srpovitou skvrnu, k vrcholu křídla otevřenou, která sahá od konce Subkosty ku konci zadního Cubitu. Zadní křídla jsou v basální polovici rumělkově červená, kdežto okraj jest černavě fialový, do modra přecházející.

Hlava jest velká, plochá a dosti dlouhá. Oči jsou malé, ale silně vyklenuté; očka jsou též malá, sestavená v tupoúhlý trojúhelník; vzájemná odlehlost zadních oček jest menší než vzdálenost od vnitřního okraje oka, ale větší než od předního očka (19 : 22 : 12). Čelní mozolky jsou velké, široce vejcité, ploché, bližší očkům než vnitřnímu okraji očí. M-linie nezřetelná.

Pronotum je vpředu užší než zadní část hlavy, nazad ještě zužené (65 : 50 : 59). Přední rohy jsou ostré; zadní strana téměř eliptičná. Střední linie jest silná, široká, ale střední pole není ostře ohraničeno. Zabírá v prvé třetině asi osminu celé šířky a silně se nazad i dopředu rozšiřuje.

Křídla široká. Přední křídla s téměř eliptickým, zadní se širokým parabolickým vrcholem. V poli costálním jsou řídké příčky, v subcostálním 4—6, nepravidelně rozestavené. Sector radii má dvě větve. Cu$_1$ má v předních křídlech tři, v zadních žádnou větev. M$_2$ znova rozvětvená. Mezi všemi podélnými žilkami jsou četné příčky.

Devátý abdominální článek u ♂ je dlouhý a nese na spodu velkou, téměř celou jeho šířku zabírající podplodní chlopeň, která je okrouhle trojúhelníkovitě zakončena a dosahuje svou špicí až i přes okraj X. článku (obr. 4. A.). Chlopeň je hustě obrvena. Podřitní chlopně jsou mohutné, silně chitinisované. Při pohledu ze spodu jsou přibližně trojúhlé, na vnějším okraji prohnuté. Na konci vybíhají v tupou špici, která je ohnuta a namířená šikmo vzhůru. (Viz pohled se strany obr. 4 C.)

U ♀ jest osmý článek široce rozkrojený a nese trojúhelníkovou chlopeň podplodní, která jest na kořeni na každé straně obloukovitě rozšířena. Na povrchu můžeme zřetelně pozorovati tři okrouhlá pole. Obě postranní jsou hladká, kdežto třetí největší, prostřední je příčně rýhováno (pravidelné rýhování či následkem seschnutí?). Celá chlopeň je sepiově hnědá, takže se nápadně liší od černého zbarvení abdomenu. IX. článek je dlouhý a nese po stranách trojúhlé zduřeliny, uprostřed nichž se nachází jazykovitá třetí, která má však vrchol obrácený vzhuru. (Obr. 4 D.) X. článek je krátký, na dorsální straně nepatrně tupě trojúhle prodloužený. Chlopně podřitní trojúhlé, malé. Cerci tmavé, až černé, krátké, ani ne tak dlouhé jako abdomen. Prvé články jsou dlouze obrveny.

Délka těla 26—29 mm. Rozpětí 45—54 mm.

Tasmanie: 1 ♀ Mus. Londýn; 3 ♂♂ 2 ♀♀ Zoolog. mus. Paříž, leg. J. Verraux 1844. (Příště konec.)

MELITAEA MATURNA LINNÉ V ČECHÁCH.

Jeden z nejpilnějších sběratelů našich jest bez odporu pan Bohumil Šticha, jemuž se podařilo objeviti pro Čechy nový druh denních motýlů. Ovšem jest pan Šticha takový enthusiast pro Lepidoptera, že ho neleká námaha podnikati jednodenní výlet třeba do Rožďalovic, což znamená býti aspoň dvacet hodin nepřetržitě na nohách. Do O s e k a, naleziště našeho nového druhu, není tak daleko, nicméně vyžaduje i tento výlet, aby sběratel ráno v 6 h. již seděl ve vlaku a počítal s tím, že se do Prahy před desátou v noci nevrátí.

Krajina v Oseku sestává z rovinných lesů, které jsou většinou listnaté. A zde na jedné jenom mýtině, našel p. Šticha dne 13. června 1920 šest exemplářů druhu **Melitaea maturna**, vesměs ♀♀, z nichž jen dva kusy byly zachovalé. Bude tedy nutno vydati se příště na lov této specie o 14 dní dříve. Že byly chyceny samé ♀♀ to je tím, že u Rhopalocer napřed se líhnou ♂♂ a později teprv ♀♀.

Jest s podivením, že druh Mel. maturna po celou řadu let nalezen nebyl. Roku 1837 vydal tehdejší stud. med. František Antonín Nickerl spisek »Böhmens Tagfalter«, ve kterém pod čarou praví, že v knížce, kterou r. 1795 v Praze napsal Schmidt, pod titulem »Samm-

lung physikalisch-ökonomischer Aufsätze« – jest to seznam všech v Čechách se vyskytujících zvířat – že Schmidt tam také udává Mel. maturna a Mel. artemis, že však oba ty druhy v Čechách již nalezeny nebyly. Naproti tomu Nickerl ve svém spise r. 1850 vydaném: »Synopsis der Lepidopteren-Fauna von Böhmen« uvádí druh Mel. artemis, že se vyskytuje ve Svatojanských Lázních, ale o Mel. maturna opět nic nevypráví. Pan Dr. Jakub Doudlebský ze Šternecku tvrdí ve svém spise »Lepidopteren-Fauna von Böhmen« (spis dosud tiskem nevyšel, čeká na nakladatele), že Mel. maturna v Čechách neexistuje.

Oba ty druhy, jak Mel. maturna L., tak Mel. artemis Hb. (= Mel. aurinia) jsou ve střední a severní Evropě rozšířeny, ale jen místy se vyskytující, čemuž říkáme: že jsou lokální. Mel. aurinia Rott. (= Mel. artemis Hb.) lovili jsme před 30 léty na Milešovce u Lovosic. Pro Mel. maturna nejbližší po Oseku naleziště jsou Dušníky (něm. Reinerz) v hrabství Kladském v pruském Slezsku, kde se prý hojně vyskytuje. Napoleon M. Kheil.

VĚDECKÉ VÝSLEDKY ČESKOSLOVENSKÉ ARMÁDY V RUSKU A NA SIBIŘI.

II.

Gaurotes nigriventris n. sp. Cerambycidarum (Col.).

MUDr. Štěpán Jureček.

G. virgineae ab. thalassinae Schrnk simillima, differt statura graciliore, thorace subquadrato, basi angustiore et lateribus obsoletius dentatis, ante basim et pone marginem anteriorem levius constricte, elytris subtilius punctatis humerisque minus prominentibus, praecipue tamen abdomine nigro. Long. 8 mm. Prope Vladivostok regionis maritimae Sibiriae orientalis 5 specimina aequalia mense junio inveni. Species ponenda est ante G. excellens Branes., a qua praesertim corpore multo minore et colore prothoracis rufo distinguitur.

Na první pohled velmi podobná G. virginea L. a to formě se štítem hnědočerveným. Liší se štíhlejším tělem, štítem k bázi méně

rozšířeným, se slabšími postranními hrboly a mělčími příčními rýhami, krovkami jemněji tečkovanými s rameny slaběji vyčnívajícími, hlavně však černým břichem. Hnědočervená skvrna na temeni, která se u G. virginea vyskytuje, u dvou ex. schází, u třetího je sotva znatelná. Hlava za očima šikmo zúžena (asi jako u G. excellens); jen u jednoho ex. spánky slabounce vystupují. U G. virginea jsou spánky po většině silně vyvinuty, ač i zde forma jejich jest variabilní. Délka 8 mm. V okolí Vladivostoku nalezeny mnou v červnu 1919 tři ex. Zbarvení břicha jest u rodu Gaurotes znakem absolutně stálým; na př. G. virginea má vždy břicho hnědočervené (ať je štít téže barvy nebo černý), G. excellens má vždy břicho černé.

Proto pokládáme G. nigriventris za samostatný druh, třebas se vyjma zbarvení břicha valně nelišila od virginea; dlužno ji zařaditi před G. excellens Bransc., od které se lehce rozezná mnohem menšími rozměry a hnědočervenými štítem.

Résumé. La coloration de l'abdomen du genre Gaurotes est un caractère absolument constant, p. ex. chez G. virginea l'abdomen est toujours rougeâtre, dans G. excellens Brancs. toujours noir: c'est pourquoi il faut prendre G. nigriventris m. pour une espece distincte. Bien qu'elle, la couleur de l'abdomen exceptée, ne diffère pas beaucoup de virginea.

L'espèce nouvelle est à placer devant G. excellens Brancs.

DVA KOLEOPTEROLOG. PŘÍSPĚVKY Z PŘÍBAMSKA.

(Deux contributions coléoptérologiques des environs de Příbram.)

Jan Roubal, Baňská Bystrica.

I. Broučí biocoenosa v králíkárně.

(Coléoptères dans les étables du Lapin domestique.)

V Příbrami, v městě v zahradě, jsem v půli října 1918 v hnoji a na stěnách králíkárny zjistil vedle některých Hemipterových larev tyto Coleoptery, jež vesměs jsou metoekenty ssavců mikrokavernikolních buď jako druhy, nebo jako rody:

Laemostenus terricola Hbst., 1 ex. v skulině dřevěné králíčí boudy. Druh žijící při lidských obydlích analogicky příbuzným z rodu **Laemostenus** a **Sphodrus** kavernikolum. Chytá na temných místech, v sklepích, komorách stájích a p. larvy jiných photophobně žijících hmyzů — a tak i tu našel analogické prostředí. — **Phyllodrepa floralis Payk.** přivábená amoniakálními výpary, jež ji často táhnou na záchody, do stáju a j. — **Platystethus arenarius Geoffr.**, v hnoji, jako obyčejně. — **Xantholinus punctulatus Payk.**, 1 ex. — **Philonthus chalceus Steph.**, 2 ex., **fimetarius Grav.**, hojně, **cephalotes Grav.**, hojně, **sordidus Grav.**, rovněž — druhy vůbec sterkorikolní.

Atheta occulta Er., sterkorikolní, **nigricornis Thoms.**, význačný pholeophil, **zosterae Thoms.**, v 1 ex. — **Aleochara sparsa Heer**, více ex., **diversa J. Sahlb.**, hojně, byly tu na svém místě, **cuniculorum Kr.**, velmi hojně. Druh všeobecně známý z hnízd divokých králíků, na podzim tam však dosud nesbíraný. Ve vlastním okolí příbramském žije králík divoký jen velmi nahodile a jest tudíž druh **A. cuniculorum Kr.**, v městě pak zvlášť, překvapujícím zjevem. — **Gnathoncus punctulatus Thoms.**, 2 ex., na svém místě. — **Cercyon quisquilius L.**, **hojně**, jako všude v hnoji. — **Cryptophagus saginatus Strm.** žijící v sklepích, hnijící slámě, v stodolách, stájích a j., živil se tu plísněmi na rostlinných odpadcích. — **Cr. punctipennis Bris.**, význačný člen broučí fauny v hnízdech podzemních ssavců, 1 ex. — **Lathridius Bergrothi Rtt.** v hnijícím tamním materiálu rostlinném, vzácně. — **Enicmus minutus L.**, jakož na podobných místech vždy hojný. — **Niptus unicolor Piller**, prvně na Příbramsku, v odpadcích králičí srsti, vzácně. — **Calathus micropterus Duft.** a **Strophosomus** byli náhodní hosté.

V posavadní bohaté literatuře o broucích mikrokaverních hnízd obratlovců není zmínky o studiu této formy u králíka domácího a hořejší řádky ukazují, že mutatis mutandis symbionti králíka divokého i domácího (odrudy to jeho) jsou, dle ostatních poměrů lokálních, stejné.

Resumé.

La faune coléoptérologique des étables du Lapin domestique est à peu près la même comme celle du Lapin de garenne. C'est à Příbram (Bohême), où en octobre 1918 j'ai recueilli les Coléoptères ci-dessus cités.

II. Athety okolí Příbramě.

(Les espèces du genre Atheta des environs de Příbram.)

Vedle všude hojných, nebo celkem nevzácných druhů jest obraz zvířeny Athet v okolí příbramském dle dosavádc mnou zjištěných poměrů takovýto:

A. Gyllenhali Thoms. Pičín u lesního rybníčka. **A. terminalis Grav.** Vranovice, lesní loučka; pod listím olšovým 7. III. 1912. **A. melanocera Thoms.** Pičín, Lazský rybník, u stoj. vody. **A. brunnea F.**; element teplomilný, vnikající sem údolím Litavky až k Jincum. Z jara na trávě, zejména k večeru na okrajích lesů a hájů hojně. **A. hepatica Er.**; druh teplejších listnatých hájů a lesu, zejména pod listím, při starých kmenech, poblíž Lasius fuliginosus, náhodně v letu, na zdech a p. Dobříš (dubový les), Sv. Ivan (bukový hájek), 29. III. 18. Příbram v zahradě u hřbitova v pařeništi. **A. occulta Er.** V městě v králíkárně. **A. fungivora Thoms.** Milín, v loňských houbách, 31. III. 1911. Jince, dubový pařez s václavkami 30. IX. 1915. **A. corvina Thoms.**, od jara do podzimu v hnijícím listí, humusu, na houbách, při starých pařezech na bohatších lokalitách: Dobříš, Buková, Jince. **A. picipes Thoms.** Rožmitál, v pohorské zoně Třemšínska v humusu lesním, 5. X. 13. **A. augusticollis Thoms.** na podobných místech jako **corvina,** v hnízdech obratlovců, při samotách, na zdech v letu; pro Dobříšsko hojný, význačný druh. Dušníky, Žílov (v hnízdě krtka I. 1919). Přilétá na bílé plochy pozdě na podzim za klidných teplých odpůldnů (Jechův mlýn).

A. aegra Heer. Hluboš, zbytek dubové obory, 1 ex. 24. III. 1915 pod listím. **A. excisa Epp.** cf. Col. R. 1914, 16. **A. subtilis Scriba.** Dobříšsko, hojně. **A. nigricornis Thoms.** Mimo hnízda ptačí a ssavčí též v humosních lesích smíšených pod mechem, v humusu a při dutých stromech, v městě v králíkárně. Placi. **A. divisa Märk.** v městě v zahradě, v pařeništi a pod vypletou travou. **A. basicornis Rey.** při hnijícím dříví, v pařezech a p. Rožmitál, Hřebeny, Dobříš. **A. autumnalis Er.** Jako předešlá. **A. nitidicollis Fairm.** Pilka v Brdech 7. VI. 17, 1 ex. v lesním humusu v smrk. lese. **A. microptera Thoms.**, v nižších polohách Brd vlastních a Hřebenu a vniká až do údolí; vzácně sice, ale rozšířena. Často náhodně a druhotně (na zdech, cestách a p.), f. Čas. Č. S. E. XIII. 187. **A. graminicola Grav.** Padrťský ryb. VII. 17. **A. monacha Brhs.**, f. Soc. Ent. XXXII., 33.

A. cadaverina Bris. V lesích a hájích listnatých a smíšených při hnijících vegetabiliích, při mršinách a pod. Na Dobříšsku zvlášť hojná. **A. putrida Kr.** při lesním horském potoce Řeservě v Brdech, vzácně. **A. consanguinea Epp.** jen na Hřebenech nad Hostomicemi, v hnijícím listí ostruvkovitě zachovalých dosud buku, lip, javoru, společensky a ne vzácně. **A. cavifrons Sharp.** na mokré louce 9. IV. 13. vzácně. **A. validiuscula Kr.** jako **consanguinea**, též v buk. háji u Sv. Ivana 14. V. 14, ale velmi vzácně.

Celkem ze seznamu vidno, že na Příbramsku schází řeka a větší bažinné plochy, čímž se tu nedostává celá řada příslušných druhů. Též vliv přírodně bohatých niv, jaký jest na př. v Polabí, tu chybí. Pokud jde o hluboké lesy brdské a jich horský a podhorský ráz v jiném směru, jest tu jich exponentem jen **A. microptera** a **monacha** (jež ostatně jde až k Dobříši), z vlastních horských druhů, jako z jiné skupiny jsem tu našel na př. **Leptusa flavicornis Brans.**, dosud jsem nepozoroval. Celkem ale jest zoogeograficky, po stránce detailního a lokálního studia české zvířeny okolí příbramské obrazem styku formace chladných, nevápenných smrkových Brd s teplejší a teplou silursko-devonskou od Berounska a dobříšskou, podmíněnou vedle teplejšího substrátu i bohatostí listnatých lesů.

Druh **A. aegra Heer** jest novým pro Čechy.

Jan Roubal.

ŠEST NOVÝCH DRUHŮ BROUKŮ Z OBLASTI PALAEARCTICKÉ.

(Sex Coleoptera nova palaearctica.)

Bolitochara obliqua Er. a. Kyselýi n.

Supra tota nigra, humeris tantum rubrotestaceis.

Slovenia: Novisolii (B. Bystrica), ad Mičinam sub fogi cortice 11. VII. 1919.

Domino Carolo Kyselý (Držovice-Prostějov) gratiae causa dedicatus.

Povrch zcela černý mimo červenožlutavá ramena.

Slovensko: Baňská Bystrica, u Mičiny pod bukovou korou, 11. VII. 1919.

Věnuji tuto nápadnou, vedle typického Hol. striatus zcela cizím dojmem působící varietu příteli p. Karlu Kyselému, známému moravskému broukaři, v Držovicích u Prostějova.

Anemadus castaneus n.

Castaneus, ore, antennarum basi, pedibus testaceis, capite, thorace (lateribus exceptis) nigro. Antennis brevibus, inerassatis, articulo 8. brevissimo, longitudine duplo latiore. Thorace ante basin latissimo, antrorsum valde angustato, elytris latiore, his non striatis, depresse pubescentibus, apice non acuminatis, singulatim truncatis. Pedibus longis, gracilibus.

Long 3·2 mm.

Caucasus: Pjatigorsk, VI. 1912, in silva quercina sub foliis aridis.

Vejčitý, tupěji zakončený, než ostatní, hnědý se žlutoskořicovými ústy, kořeny tykadel, nohami, stranami štítu, krovkami, zadečkem. Tykadla od 7. článku ke konci tlustá, dosahující zadního kraje štítového, 1. čl. dosti dlouhý, delší než 2., tento kratší než 3., 4. a 5. kratší než 3., stejné, 6. dlouhý jak široký, 7. tlustý, konický, delší než širší, 8. velmi krátký, 2krát širší délky, 9. jako 7., ale trochu delší a tlustší, 10. příčný, 11. tupý, slabě delší šířky. Štít málo klenutý, v zadní polovici nejširší, ku předu velmi silně zúžen, vzad jen velmi nepatrně, zadní rohy tupé, neobjímající krovky, vedle nich base jen slabě obloučitě vykrojena.

Krovky poněkud užší štítu, jako štít hustě příčně proužkovány, bez rýžek (mimo ševní), zadní konec každé uťatý. Povrch přilehle chloupkatý.

Nohy poměrně dlouhé, tenké.

3·2 mm dlouhý.

Jest to první kavkazský druh, kdež jsem ho objevil v dubovém lese u Pjatigorsku VI. 1912 pod suchým listím.

Liodes cyrtusina n.

Flava, antennarum clava obscura; oblonga, valde convexa, capite dense, modice punctato, vertice punctis 4 majoribus, transver-

sim positis. Thoracis lateribus antrorsum magis quam basin versus angustatis, angulis rotundatis, thorace parce punctato. Striis elytrorum modice profundis, dense punctatis, interstitiis subtiliter punctulatis, alternis punctis maioribus paucis impressis.

Pedibus brevibus, tibiis manifeste latis, praecipue posticis, eodem fere modo, ut in genere Cyrtusa, quod in alia specie nulla reperitur.

Long. 3 mm.

Halicia: Dąb ad Bolechów, 20. V. 1908 (Roman Patkiewicz).

Patří podle klíčových znaků vedle flavescens Schmidt.

Bledežlutá, podlouhlá, velmi klenutá. Kyje krátkých tykadel tmavé. Poslední článek menší předposledního. Hlava dosti silně a hustě tečkovaná, na temeni 4 napříč stojící stejné, stejně mezi sebou vzdálené velké tečky. Štít značně široký, kupředu více než nazad zúžený, před spodinou nejširší, s rohy vesměs dokonale zakulacenými, řídčeji a trochu jemněji než hlava tečkovanými.

Krovky jako štít široké, 2 a půlkrát tohoto delší, velmi silně klenuté, po stranách v přední polovině skoro rovnoběžných okrajů, do zadu značně obloučitě zúžené, bez štětinek na okrajích, ne silně proužkované, proužky přiměřeně a hustě tečkovány, střídavá mezirýží s řadou větších nehustě seskupených teček a všechna jemně, dosti hustě (ale mnohem slaběji rýh) tečkována.

Nohy dosti krátké a jich holeně silné, obzvláště zadní a to v tomtéž poměru, jako jest tomu u rodu Cyrtusa, znakem tím památného. Holene jsou značně tlusté, velmi široké, od kořene ponenáhlu se rozšiřujíce, vnější okraj silnými dlouhými ostny opatřen. Zadní jsou rovné a podobné ostatním, takže jde tu zajisté o pohlaví samičí. Tarsy zadních 4 noh jsou vetknuty jako u noh předních při vnitřním konci holení. První články zadních chodidel silnější dalších.

3 mm dlouhá.

Halič, Dąb u Bolechówa, 20. V. 1908 (Roman Patkiewicz), mo- 1 ♀.

Cateretes pedicularius L. a. šumavicus n.

Elytris nigris.

Boh.: Šumava, Mádr VI. 1905.

Exemplář s černým okolím štítku jsou hojné, tato forma však jeví melanitickou tendenci celými černými krovkami.

Našel jsem 1 ex. u Mádru na Šumavě.

Mordella fasciata F. a. moscoviensis n.

Elytrorum fasciis fere abolitis, solum humeris pube instar maculae tectis. In catalogo ante ab. brianteam Com. ponenda.

Moscovia, ex unicum in coll. mea.

Směrem redukce normálních kresch stříbřitých nebo zlatových chloupku na krovkách jest tato forma nejkrajnější limitou, maííc jen vnější rohy (ramena) krovečné takto ozdobené. I štít jest tak po stranách zdoben.

Moskva, 1 ex. v mé sbírce.

Mordella aculeata L. a. pragensis n.

Tegumine prothoracis scutellique roseo, elytrorum pulcherrime virideirisante et quidem luce quavis ex parte veniente.

Boh.: Davle, specimen unicum masculinum.

Nanejvýš nápadná irisujícím tomentem povrchu: štítu a štítku ružově, krovek krásne zelene, a to při každém světle, ať dopadá jakkoli. Pokud o tomto zbarvení mluví Apfelbeck ve své monografii této skupiny, M. aculeata, tedy konstatuje takovouto irisaci jen v jistém směru.

Boh.: Davle, 18.

O HRBÁČI OSENNÍM ČI STŘEVLÍCI OBILNÍM.

Každým rokem jsou stížnosti na škody způsobené larvami hrbáče osenního (Zabrus tenebrioides-gibbus), který se objevuje střídavě ve velkém množství na různých místech naší republiky. Stížnosti tyto jsou již starého data, neboť již r. 1866 píše dr. J. Ruda v »Hlasu o velikých škodách, způsobených jím na obilí. Podobné zprávy jsou z Italie již z r. 1832 a z Německa z r. 1812, ač se tehdy nevědělo škodlivosti tohoto brouka.

Larva tohoto běžce jest velice škodlivá právě tak, jako brouk sám. Ačkoliv ostatní běžci jsou dravci, v čemž předstihují je jejich larvy, vyhledává tento brouk i larva jeho potravu rostlinnou, ačkoli v zajetí chová se kanibalsky, požírajíc své družky. Jak K. Boss uvádí, požívá v zajetí dešťovky, larvy slimáčků a různé housenky zemní. Ale ani ostatní běžci nejsou výlučně masožraví, zejména ne některé rody druhu matnolesklec (Amara). Tak matnolesklec

hladký (A. familiaris) překusuje stébla trav, tedy i obilí, mimo to stonky i jiných rostlin, zejména řepky olejné, následkem čehož celá rostlina odumírá. Řepce může tedy brouk značně škoditi. V zajetí požírají různí běžci i zrna obilná, zejména pšenici, ačkoliv škrobu nestravují, jak se přesvědčil v mém ústavě p. asistent Rozsypal, který později o svých pozorováních pojedná podrobněji.

Hrabáč osenní jest nejškodlivější ve stavu larvárním. Dospělá larva je zploštělá, protáhlá, dozadu se zúžující, asi 20—26 mm dlouhá a 3 mm široká, s hlavou černohnědou, svrchu plochou a vespod vypouklou, s krátkými, světlými, čtyřčlennými tykadly. Po každé straně má larva 6 tečkovitých ocek ve dvou řadách. Hruď a články zadečku jsou pokryty na svrchní straně temnými chitinovými destičkami. Na stranách a vespod jest larva bělavá. Larvy škodí na oseni již na podzim, hlavně však z jara, na mladých ozimech tím, že rozžvýkávají mladé listy zejména srdéčkové, které jsou nejšťavnatější, a šťávu vyssávají.

Tímto žvýkáním přeměňují rostlinku v chumáč s vinovitými listy, z nichž zbývají pouze listová žebra. Ve dne zalézá larva většinou do půdy asi stopu hluboko do svislých rourek, kam zavléká i část potravy, podobně jako to činí dešťovky. Nejvíce škodí na okraji polí. Od okraju rozlézají se dále dovnitř pole, a někdy putují za potravou dosti daleko. Škodí více na půdách vazkých, těžkých, nežli na písčitých, více na polích, kde se seje obilí po obilí, na polích, která byla dříve pastvinou neb loukou anebo jsou poblíže luk.

Z jara se zakuklují až půl metru hluboko v půdě ve zvláštní ovální kolébce, z níž za 3—6 týdnů vylézá dospělý brouk. Brouk jest podlouhle válcovitý, zavalitý, matněleskle černý s tykadly a nohami hnědými, 12—15 mm dlouhý, 6 mm široký. Žije od polovice června až do zimy; ojediněle až do příštího jara. Dle dosavadních názoru zdržuje se přes den v půdě a v noci aneb výjimečně za pošmourných dnů vylézá po stéblech do klasu obilních a jiných divoce rostoucích trav, aby zde vyžíral měkká zrna. Překusuje často stéblo pod klasem, aby pohodlněji dosáhl své potravy. Je-li na stéble, drží se zadními a prostředními nožkami stébla, předními rozevírá pluchy a kusadly povytahuje zrno, které potom vyžírá. Není však pravdou, že by byl výhradně zvířetem nočním, na což jsem ostatně poukázal již r. 1910. (»Nemoci a škůdci rostlin kulturních

v r. 1910 v Čechách se vyskytnuvší«, Zem. Arch. 1911.) Roku 1910 pozoroval jsem brouka u Jičína v Čechách ve velkém množství za slunných dnů zejména v době polední, jak vyžíral zrna žitná. Tehdy považoval jsem tento zjev za náhodný, ale od té doby zastihnul jsem vícekráte hrbáče za poledne a proto věnoval jsem mu větší pozornost a shledal jsem min. roku (1919) v červenci (19. VII.) u Milovic v Čechách, že opravdu vychází na obilí i ve dne. Toho dne bylo slunečno a neobyčejně vedro, a před tím dnem nepatrně mžilo. Tohoto dne o 10. hod. dopoledne zahlédl jsem při plném jasu slunečním na žitě, pšenici a zejména na ječmeni tmavé body. Proto blížil jsem se velice opatrne a přistihl jsem hrbáče při práci. Byl zakousnut do obilek a vyssával měkký obsah. Jakmile jsem však dupnul, spustil se rychle jako mrtvý k zemi, ale neukryl se v půdě, nýbrž po chvilce opět vylézal rychle po stéble ke klasu. Při sebe menším otřesu však spadl zase na zem. Jak patrno, není hrbáč zvířetem přesně nočním, a ve dne se neukrývá, nýbrž i za slunných dnů vylézá na obilí, aby je vyssával. Jelikož však při chůzi vzniklý otřes stačí k jeho zaplašení, byl asi přehlédnut, a proto uváděn jest ve všech knihách jako zvíře noční.

Pozorování toto potvrdil mi též p. inspektor Ant. Wimmer, který roku 1908 pozoroval u České Třebové na žitě hrbáče též dopoledne mezi 10.—11. hod. za úpalu slunečního a r. 1921 u Nového Bydžova též na žitě za slunného dopoledne.

Jak patrno, není moje pozorování ojedinělé a proto dále nelze prohlašovati hrbáče za zvíře pouze noční!

Brouk živí se na podzim mladým osením, právě tak jako jeho larva. Samička klade vajíčka do malých hromádek asi 7—10 mm hluboko do země. Za 9—12 dní líhnou se z nich larvy, které, jak se zdá, žijí v půdě 3 roky. Hrbáč osenní jest rozšířen hlavně ve střední a jižní Evropě, ale nejškodlivějším se objevuje ve východní části Evropy. Z obilí škodí nejvíce pšenici, žitu a ječmeni, zřídka ovsu; na jihu však i kukuřici.

Na jihu pozoroval Porta, že hrbáče hubí tachinida »Viviana pacta«, která klade vajíčka do zadečku brouka, když leze po stéblu, a vylíhlá larva vyžírá celý zadeček brouka. Napadený brouk zalézá hluboko do země, kde hyne.

Ve Španělsku škodí Zabrus implatus stejným způsobem jako Zabrus gibbus u nás.

Proti hrbáči jest nejlépe střídati obilí s hrachem, vikví, neb bramborami, důkladně pole vláčeti na podzim a z jara; myslím, že by se osvědčilo i kainitování polí jemně mletým kainitem před deštěm aneb kainitem rozpuštěným v močůvce. V literatuře doporučuje se stříkati pole 3% tabákovým extraktem, aneb arsenovými solemi, což však pro praksi ve velkém nemá významu, obzvláště ne dnes. Doc. Dr. E. Baudyš.

NOVÁ FORMA EPIZEUXIS CALVARIA F.

(Popisuje dr. J. Sterneck.)

Mezi motýly, které byly zaslány p. mag. radovi F. Pokornému roku minulého ze Skalice na Moravě, byl také jeden noční motýl z čeledě mor, který svým vzhledem zavdával podnět k pochybnostem, do kterého rodu by měl býti zařaděn.

Při podrobném srovnávacím pozorování dosel jsem k přesvědčení, že dle velikých, srpovitě prohnutých palp, dle žilek křídel a ostatních morphologických znaků patří motýl onen k rodu Epizeuxis, ačkoliv barva a částečně i kresba jest do té míry od jediného v Evropě se vyskytujícího druhu — Epizeuxis calvaria — odchylna, že vzal-li by se zřetel jen k tomto posledně uvedeným znakům, bylo by lze velmi těžko motýla dotyčného k tomuto rodu počítati.

To jest také příčinou, proč jsem se rozhodl dotyčný exemplář pod zvláštním pojmenováním popsati, ačkoliv se pravděpodobně jedná jen o abberaci, tedy o systematicky méně závažný zjev.

Epizeuxis calvaria ab. Pokornyi Sterneck.

Přední křídla skoro jednobarevně světlehnědá bez černavého poprášení; čistě bílé šupiny, jakož i bělavé skvrny na předním kraji křídel, vedle černých výplní mezi příčnými páskami, konečně žloutkově žluté skvrny kruhové a ledvinové, jak se vyskytují u typu, schází zde docela. Viditelny jsou jen obě příčné pásky, vlnovka a čárkovitá malá střední skvrna, vše to barvy bledežluté, jaksi mlhavé. Místo černých trojhránku na okraji a světlé okrajové linie za nimi jest zde jen tmavohnědá, přerušovaná linie okrajová.

Zadní křídla jsou stejnoměrně světlehnědá, bez bílé příčky, jen dvě mlhovité, obloukovité linie jsou poněkud znatelny. Bílá okrajová páska chybí, třásně jsou světle žlutobílé. Spodní část jednostejně světlehnědá, přední křídla bez kreseb, zadní křídla s dvěma rozptýlenými, poněkud tmavšími, obloukovitými příčkami a s rovněž takovou střední skvrnou.

Hlava, thorax a abdomen, jakož i palpy a nohy jednostejně hnědé, bez bílých šupinek u typu se vyskytujících. Motýl jest chycen byl na světlo ve Skalici na Moravě v červenci 1920 a nachází se ve sbírce p. mag. rady F. Pokorného.

Tato nová forma budiž v krátkosti následující diagnosou charakterisována:

Alis anterioribus unicoloribus brunneis non nigro vel albo signatis, sine squamulis albidis, lineis transversalibus dilute albo flavidis, maculis flavis nullis.

Alis posterioribus brunneis sine lineis albidis dilute arcuatis.

Subtus alis omnibus unicoloribus, posterioribus dilute arcuatis.

Capite, thorace, abdomine, palpis, pedibus brunneis sine ullis squamulis albis.

NOVÍ ČEŠTÍ KUROVCI.

Podává Dr. Leo Heyrovský.

Při studiu materiálu čeledi kurovců zjistil jsem 2 nové druhy a 1 odrudu pro Čechy novou. Jsou to:

Myelophilus piniperda *L. a.* **rubripennis** *Reitt.* Liší se od základní formy krovkami červenými. Vyskytuje se všude s formou základní.

Polygraphus subopacus *Thoms.* Druhému našemu druhu *Pol. polygraphus L.* velice podobný. Rozezná se dle štítu vpředu ufatého, nelesklého, který u prve jmenovaného jest vpředu mírně zaokrouhlený a lesklý. Bělavé šupinky na krovkách jsou u *polygraphus L.* zřetelně delší než širší, kdežto u *subopacus Thoms.* jsou příčné, tak dlouhé jak široké.

Po stránce lesnické není dosud mnoho známým. Ježto ale žije podobně jako *polygraphus L.*, který zejména na mladších, 15–40 letých smrcích někdy dosti značně škodí, není vyloučeno, že také po této stránce může býti hospodářsky významným. –

Nalezl jsem více kusů právě se vylíhnuvších pod smrkovou korou v okolí Křivoklátu dne 5. srpna 1920. Znám byl dosud ze Švédska, Finska, Würtenberska, Korutan a Vorarlberku.

Dryocoetes villosus *Fabr.* Na pohled zdá se být některým z menších druhů rodu *Ips*. Od druhého českého druhu **autographus** *Ratzeb.* liší se trochu menší délkou, tělem dlouze a hustě odstále chloupkovaným. Na zadní části krovek po stranách švu jest hluboká rámka, takže šev je střechovitě zvýšen.

Žije v severní a střední Evropě na dolejších částech, hlavně kořenech dubu a jedlého kaštanu. Značné škody jím způsobené dosud pozorovány nebyly. Dle Formánka nepravidelné chodby mateřné rozcházejí se hvězdovitě z komory plemenné a jsou larvami nesoumměrně rozšiřovány.

Chytán jest již po více let u Káraného různými sběrateli v červnu a červenci dosti hojně na dubech. 1 ex. chytil p. Láznička též v Městečku u Křivoklátu.

Noví brouci pro Čechy.

Dr. Leo Heyrovský.

Elater elongatulus *F. a.* **balteatulus** *Reitt.* 2 ex. z Revnic.

Athous vittatus *Fabr. a.* **filicti Buyss.** Čelakovice.

Athous vittatus *Fabr. a.* **impallens** *Byss.* Revnice, Čelakovice.

Xestobium plumbeum *Illig.* **v. aeneicolle** *Bach.* - V suché větvi nalezl jsem více kusů v Letech u Dobřichovic.

Cortodera femorata *F. a.* **suturifera** *Rttr.* Ve vltavském údolí u obce Krolova v okolí Č. Budějovic chytil p. řed. Štěpán v červnu 1919 1 ex.

Cortodera humeralis *Schall. a.* **suturalis** *F.* 1 ex. chycen mnou na květu hlohu 13. V. 1920 v Kostomlatech n. L.

O LARVÁCH EVROPSKÝCH DRUHŮ ČELEDĚ BLEPHAROCERIDAE (DIPT.).

Ant. Vimmer a Dr. Komárek.

Studiem larev čeledě Blepharoceridae zabývali se v novější době Kellog, Bezzi, Hetschko, Komárek a Vimmer.

Vyobr. 1.

Liponeura brevirostris (štětiny na posl. článku vypadly). Blepharocera fasciata (uprostřed). Liponeura Klapáleki (štětiny na posl. článku vypadly). Dole: Blepharocera fasciata, Liponeura cinerascens dle Hetschko.

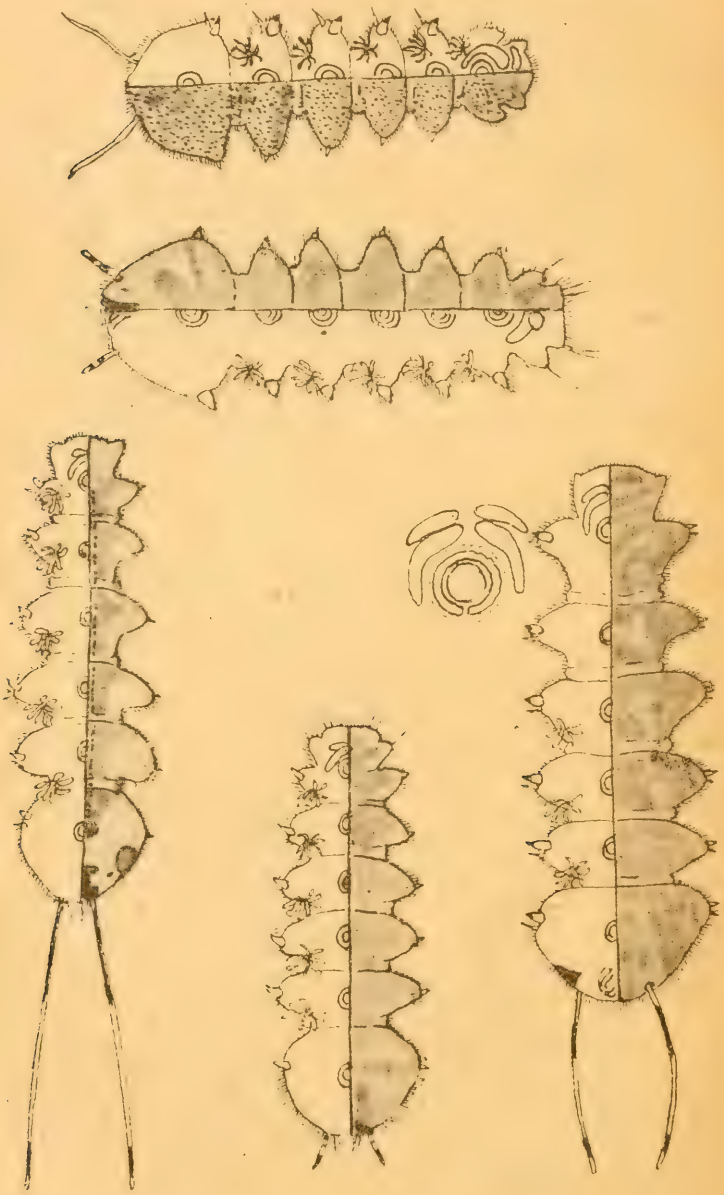

Bezzimu patří primát, neboť týž ve spise »Blepharoceridi italiani con descrizione di una nuova forma e di due specie esotiche« (1913) pečlivě zaznamenal veškeru literaturu od r. 1842—1913, popsal nové druhy, sestavil dokladný určovací klíč imag i larev a provedl podrobnou klasifikaci skupin a rodů jak dospělců (imag) tak larev. Dvojice B e z z i a K e l l o g svými spisy představují základní pilíře celého přírodopisu Blepharocerid.

Naším úkolem bude rozptýlené poznatky o larvách spojiti v jediný celek a doplniti jej svými, částečně již také uveřejněnými pozorováními a zkoumáními.

I. Liponeura Lw. má v larví podobě dle ponětí Bezziova tykadla dlouhá, nejméně tak dlouhá jako I. odstavec těla (splynulina hlavy + hrudi + 1. čl. zadečku), vždy jednočlenná. Laterální přívěsky drápkovité (drápky) a hmatadla vždy patrná, ne však veliká. Tedy každý odstavec těla mimo 7. po boku na ventrální straně se 2 páry přívěsků.

1. *Liponeura brevirostris Lw.*

a) M l a d á l a r v a 3·5 mm dlouhá z Mus-alla v B u l h a r s k u. Má tykadla 1½× delší než I. odstavec těla. Tato nesou jen u kořene a před špičkou černou plamku. První odstavec tělní zdobí nahoře vpředu tmavá skvrna ledvinitá, od níž k hornímu pysku vybíhají 2 skvrnky obloukovité, vypuklou stranou k sobě obrácené. Mezi těmito obloučky a kořeny tykadel sedí hnědá tečka, pod tykadly skvrna očím podobná. Asi středem I. odstavce běží příčná rozmytá páska hnědá, která se u boků I. odstavce tělního spojuje s postranní rozmytou skvrnou hnědou. Tato odděluje od trupu I. odstavce šedý kuželovitý konec jeho. I. odst. tělní končí se vzadu tmavou obrubou.

Druhý odstavec tělní (2. kroužek abdominální) má násadec velmi úzký, válcovitý a světle hnědý s nádechem do šeda. K celé šířce násadce (krčku) přilehá hnědá, rozmytá skvrna hřbetní, vpravo a vlevo od ní táhne se po pásce podélné, jejíž zadní konec splývá s hnědou obrubou zadního konce odstavce. Obě pásky oddělují šeď boku od hnědi na dříku. Totéž zbarvení vyskytuje se na III. až V. odstavci tělním. VI. odstavec zdobí slemenní proužek hnědý a 2 skvrnky postranní, oddělující sedohnědé postranní konce odstavců. Tento slemenní proužek postupuje na VII. odstav. těl., kde se lžicovitě rozšiřuje a povlovně ztrácí

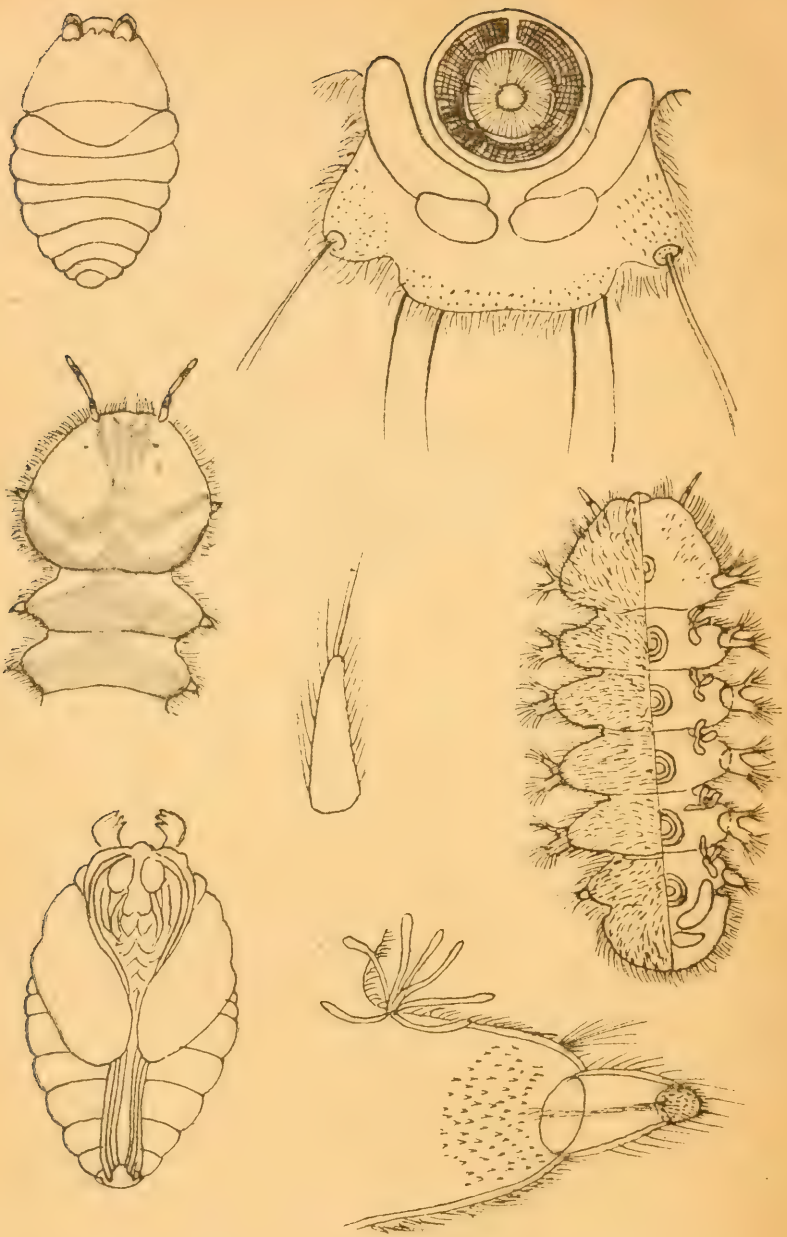

Obr. 2.

Blepharocera fasciata: nahoře kukla a poslední článek, uprostřed předek mladé larvy, hmatadlo. Vedle: Hapalothrix lugabris dle Hetschko. Dole: kukla Liponeura, a zvaný drápek Blepharocery.

Břišní (ventrální) strana larvy je zlutošedá. Na I. odstavci okolo úst jsou černé chitinové proužky ohnuté v obloučky, o něž se opírají ústní ústrojí. Z každého odstavce, mimo VII., vyrustají vpravo a vlevo 2 postranní výběžky: přední (hmatadla) šedohnědá, dlouhými štětinami opatřená, a zadní černohnědé drápky. Uprostřed I. až V. a na okraji VI. odstavce sedí po jedné přísavce. Průměr její měří 1/5 šířky odstavce (drápku v to nepočítaje).

Chvostky žaberní usadily se na dříku odstavce poblíž krčku jeho. Žaberní váčky na posledním odstavci těla (splynulý 7. a 8. kroužek zadečku) jako u všech larev Blepharocerid v počtu 4. Šířka jejich o málo větší než šířka vnějšího, tmavého prstenu přísavky. I. pár váčku zahýbá se obloukovitě skoro v pravém úhlu okolo přísavek, špičky jejich sotva dosahují nejvyššího bodu na obvodu přísavky. 2. pár váčku měří dobrou polovinu délky váčku předních.

b) Larva 5 mm dlouhá (Mus-alla v Bulharsku, 21. VIII.) liší se od larvy předešlé tím, že její tykadla jsou delší než 1½ délky I. odstav. těl. a že mají tykadla od kořene až asi do ¼ délky černá. Mimo to hřbetní skvrny zřetelněji vynikají.

c) Největší larvy, jež p. Dr. Komárek přinesl z Musally měřily na délku 6 mm. I. těl. odstavec jejich měl délky 1·5 mm, šířky 2 mm. Tykadla měly 3 mm dlouhá, přesahovala tedy 2× délku I. odstavce tělního. (Vyob. 1. nahoře.)

Kořen tykadla je porozšířen, takže se zdá, jakoby mělo nízký základní článek. Načernalá třetina tykadla je nezřetelně vroubkovaná. Na konci nese dlouhou papillu a 3 papillky vejčité. Mezi štětinami tykadel sedí baňaté štětinky, o nichž byla řeč již v 5. čísle Rozprav Čes. Akad., roč. 25, str. 9.

Na I. odstavci táhne se od horního pysku směrem k temenu hnědá skvrna do zadu se užící. Tato skoro zapadá do velké skvrny temenní vpředu kruhovitě vykrojené. Mezi špičkami této a tykadly je viděti po hnědé tečce a za tykadly 2 velké skvrny tvarem složeným očím podobné. Pod těmi běží napříč cephalothorakalním odstavcem hnědá rozmytá páska jako u mladších larev. Na tuto připojují se v podélné ose těla 4 podélné plamky, oddělené šedou slemenní čarou. Po stranách přiléhají k příčné pásce hnědé, obloukovité a široké skvrny, za nimiž jsou zašpičatělé konce tělních

odstavců šedé. Tyto hnědé skvrny jsou uvnitř obloukovitě dvakrát vykrojeny, čímž se vytvořuje ostrý cípek namířený proti oběma podélným skvrnám. Jako u mladších larev splývají i u těchto obloukovité skvrny s obrubou aborálního okraje těln. odstavce.

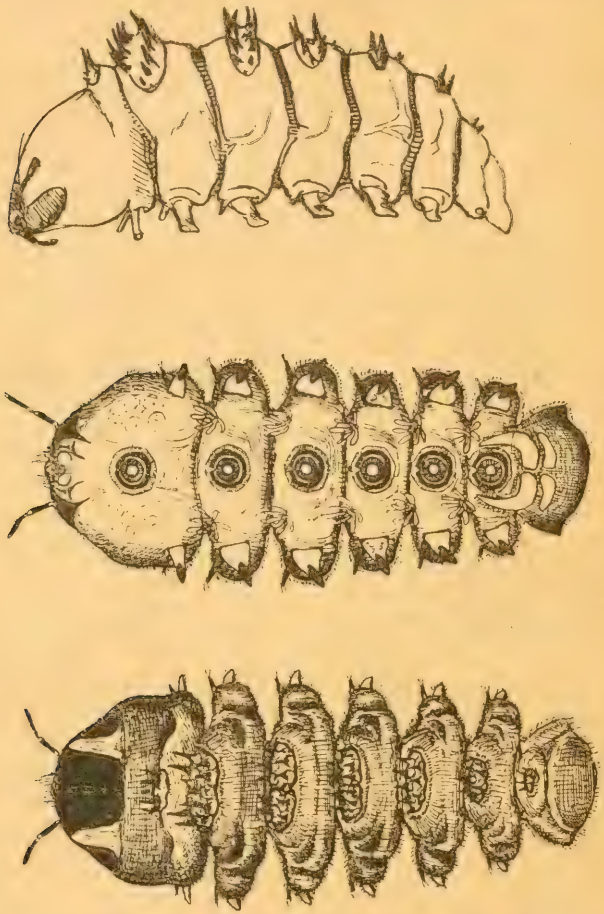

Obr. 3.: Larva z Zchenes-zchali: pohled laterální (nahoře), ventrální (uprostřed) dorsální (dole).

Krček druhého odstavce je světle hnědý. K němu připojuje se dřík přesně skvrnami tak ozdobený jako zadní část I. odstavce za příčnou páskou. Podobné zbarvení opětuje se na III. až VI. odst. Odstavec VII. (splynulý 7. a 8. abdomin.) je vyzdoben 3 páry šikmo položených skvrn.

Spodek těla ničím neliší se od spodku larev mladších. Mezi hyalinními štětinkami na pokraji odstavce posledního vyskytují se vedle normálních štětinek také štětinky baňaté jako na tykadlech, poměrně však větší.

d) S larvami byly pohromadě již také kukly. Nelze však posud rozeznati kukel jednotlivých druhů, proto upozorňujeme jen na znaky rodové. Mumiová kukla Liponeury je vždy obrysu vejčitého, na břišní straně sploštělá, na hřbetní vypuklá, ku konci dosti náhle zúžená. Dýchací růžky má veliké, listovité a tak zahnuté,

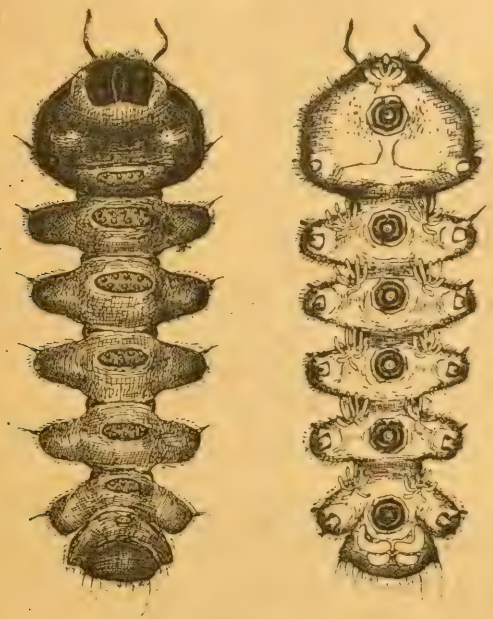

Obr. 4.
Liponeura platyfrons, pohled dorsální a ventrální.

jakoby byly zalomené. Na konci jsou zašpičatělé a zdánlivě pod špičkou zubaté. Zoubky vznikly přečnívajícími špičkami jednotlivých lupínků (lamell) dýchacích růžků.

Po prozkoumání vnitřku kukel (nymf) objevilo se, že ani kukly, ač proměna jejich rychle se děje, nejsou stejně staré. Některé zastihnou se ještě ve stadiu proměny larvích epithelů v imaginální, jiné již s hotovými a náležitě zdiferencovanými dospělci (imagy), avšak posud velmi měkkými. Různé stupně stáří larev i kukel

svědčí o různé době snášení vajíček. Toho mohly býti příčiny dvě. Buď samičky snášejí vajíčka po určitých intervalech, nebo snáší na totéž místo samička po samičce, tedy samiček několik.

Larvy a kukly druhu Liponeura brevirostris Lw. sbíral Dr. Komárek 21. VII. ve výši 2000 m u Mus-alla v Bulharsku. Při tom třeba poznamenati: Nelze upříti, že bulharské larvy liší se barvou od larev v ostatní Evropě nalezených. Jsou na hřbetě většinou hnědé, šeď prokmitává zřetelně na zašpičatělých koncích odstavců poblíž kořene drápku. Jinak se však morfologicky neliší.

V Čechách nalezl týž larvy u Dešenic na Šumavě a v potoku (Wolfsbach) pod Adelenmühle v Doupovských horách.

Hetschko pak r. 1911 zaznamenal tato naleziště: Slezsko: Freiwaldau, Stonavka, Czantory, Mohelnice. Halič: Zakopané. Štýrsko: Admont, Gesäuse, Mürzuschlag. Švýcarsko: Rheinfikon. Tyroly: Galizen-Klamm u Lienze. Německo: Flinsberg (Slezsko), Goslar (Harz), Durnisky les, Sackingen (Badensko), Rabenau (Sasko).

2. Liponeura Klapáleki Vimmer.

Jako larva rozezná se snadno od L. brevirostris Lw. velmi dlouhými tykadly. Měří-li tělo larvy L. Klapáleki 6½ mm, jsou tykadla 5 mm dlouhá, kdežto u brevirostris při délce těla 6 mm, měří tykadla málo přes 3 mm. Srovnává-li se délka tykadel s délkou článků, lze říci, že u vzrostlejších larev od 6 mm počínaje rovná se u Klapáleki délka tykadla délce zdánlivé hlavy + ještě délce 3 odstavců těla, u brevirostris toliko délce domnělé hlavy + ještě délce 2 odstavců těla (nebo málo nad 2 odstavce).

Prvý odstavec těla u Klapáleki je delší než širší, u brevirostris opačně širší než delší. Tělo larvy druhu Klapáleki je celkem štíhlejší než druhu brevirostris, násadce (krčky) jeho tělních odstavců jsou delší než této, což se jeví zvláště na 3. a 4. odstavci tělním, jejichž D : Š = 1 : 1½, kdežto u brevirostris 1 : 1⅔.

Položí-li se obě larvy na hřbet vedle sebe, je pouhým okem patrno, že Klapáleki má menší přísavky. Odmyslíme-li si světleiší obrubu přísavky, měří průměr černohnědé její části $^1/_7$, u brevirostris $^1/_6$ největší šířky těln. odstavce. Žaberní váčky, sedící na posledním odstavci, jsou tlusté; 1. pár koncem dosahuje sotva okraje přísavky jako u brevirostris, 2. pár měří ⅓, nikoli ½ délky

prvého páru. Drápky má larva malé, světlé, ne však šedočerné jako larva L. brevirostris.

Z terminální plošky hmatadel vyrůstají dvě velmi dlouhé štětiny. Povrch jejich je hustěji osrstěn nežli povrch drápku.

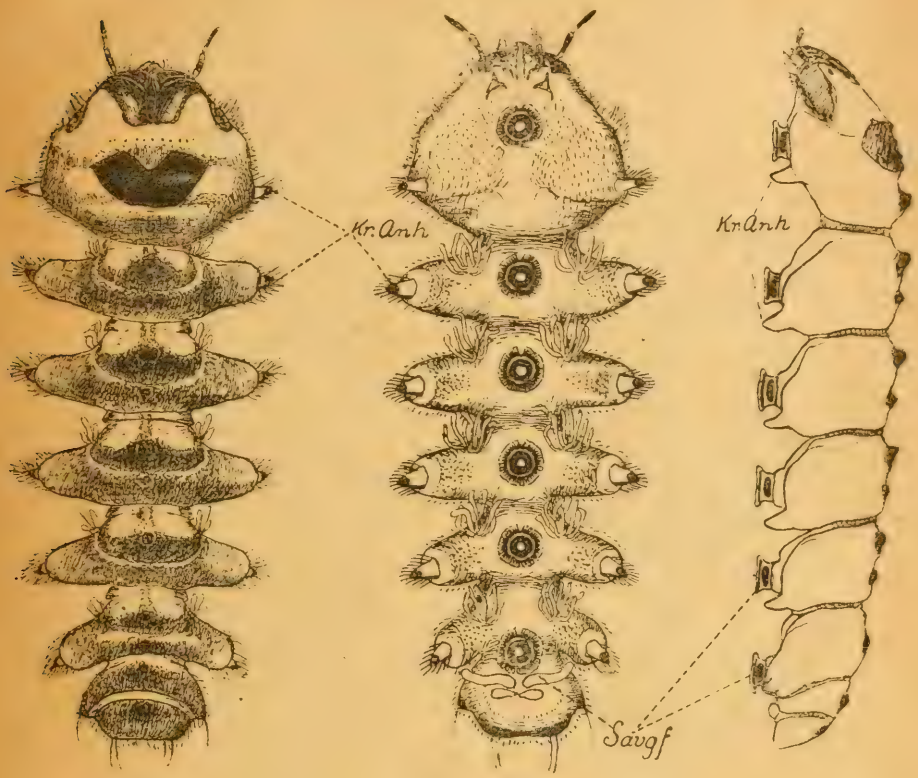

Obr. 5.
Blepharocera armeniaca: pohled dorsální, uprostřed ventrální, vpravo laterální.

Na zadním kraji posledního odstavce narostly štětiny takto: Po straně na osrstněném hrbolku je vkloubena dlouhá, tlustá štětina. Z prostředního laloku vybíhá vpravo a vlevo po 3 štětinách, tedy celkem 6 štětin.

Žaberní chvostky přisedají k přední části článku jako u larev ostatních druhů; jsou složeny ze 7 nitkovitých bílých vláken, jež se ničím neliší od těchže na larvě L. cinerascens a brevirostris.

Larvy známé posud jen z Knaževa v Bulharsku, kde je sbíral Dr. Komárek 16. VII. 1913.

3. *Liponeura platyfrons Kom.*

Délka larvy 8—9 mm. Dr. Komárek popsal a vyobrazil tuto larvu v »Sitzungsberichten der Königl. Böhm. Gesellsch. der Wissensch. in Prag, 1914« asi takto:

Larva je na hřbetní straně zelenavě šedá, na břišní bělavá. Prvý odstavec těla (hlava + hruď + 1. čl. abdom.) jest širší než delší. Články celkem elliptické mají násadec (krček) poměrně krátký, mimo 6., jehož krček je zřetelný. Prvý článek zadečku (připojený k cephalothoraxu), jakož i 2. až 7. s chitinovým elliptickým štítkem. Na každém (mimo 1. a 7.) štítku vyrůstají 2 řady krátkých trnů.

Na cephalothoraxu mezi tykadly vznikly 2 destičky chitinové, od sebe oddělené; vpravo a vlevo od těch sedí po lateralní skvrně, na oko upomínající.

Břišní strana, počínaje 1. článkem zadečku na cephalothoraxu a konče 7. článkem, je vyzbrojena krátkými tlustými drápky a hmatadly osrstěnými. Chvostky žaberní jsou vytvořeny 7 vlákénky. Žaberní váčky posledního odstavce jsou tlusté: 1. pár zahýbá se obloukovitě skoro v pravém úhlu nahoru a špičkou nedosahuje ani středu přissavky; 2. pár jen ledvinovitě zahnutý měří sotva ½ délky páru 1.

Celý ráz zvířete žádá, aby bylo zařazeno do rodu Liponeura, avšak krátká dvojčlenná tykadla tomu odporují. Imago má veškeré typické znaky Liponeur. — Dvojčlenná tykadla larev dokazují, že existují tvary přechodní, neb že i po důkladných pracích Kellogových a Bezziových jsou naše morfologicko-systematické vědomosti o této čeledi posud neúplné.

Naleziště jako u následující formy.

4. *Liponeura brevirostris var. caucasica Kom.*

Larva má výlučný ráz Liponeury: má drápky i hmatadla na odstavcích těla, tykadla nečlánkovaná, chvostky žaberní ze 7 vláken, jenže nesouhlasí s diagnosou Bezziovou: »Antenne lunghissime più lunghe de cefalotorace«.

Tato liší se od druhu brevirostris tykadly kratšími cephalothoracalního segmentu, kdežto brevirostris má tykadla dvakrát tak dlouhá, jako jmenovaný segment. celkem je štíhlejší. Šířka krčku je skoro ⅓ šířky celého segmentu, u brevirostris ½.

Oba páry žabernich váčků na posledním odstavci tělním jsou skoro stejně dlouhé a mírně na špičce zahnuté, prvý pár nedosahuje svým koncem ani do roviny středem přísavky myšlené.

Tak nápadné odlichy přiměly nás, abychom zrušili jméno var caucasica a prohlásili, že (souzeno dle larvy) patří zvíře novému druhu Liponeura caucasica K. et V., poněvadž doufáme, že se najdou druhové rozdíly také na imagu, až bude více kukel neb dospělců k disposici

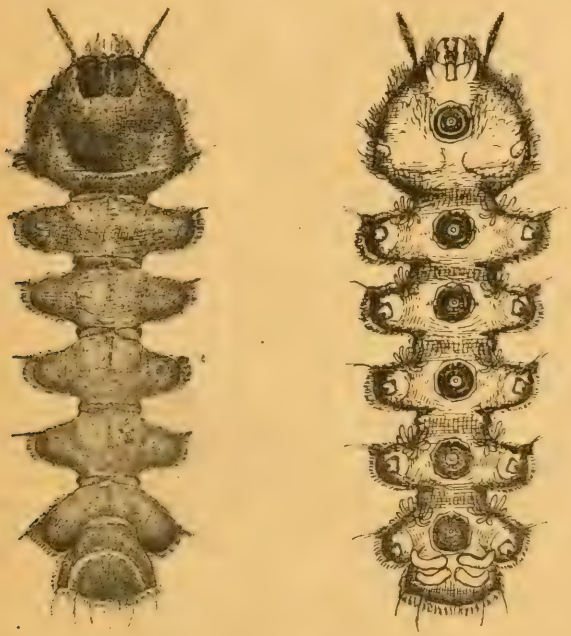

Obr. 6.
Liponeura kaukasica.

Jediné naleziště objevil Dr. Komárek na Kavkaze, jest jím potok, který vyvěrá z ledovce Geresche na úpatí hory Džangutau u obce Kali ve Svanetii.

5. *Liponeura cinerascens Lw.*

Larvu i kuklu popsal a vyobrazil prof. Alfr. Hetschko ve studii »Die Metamorphose von Liponeura cinerascens Lw.« ve Wien. Entom. Zeit. 1912, str. 319—325.

Od brevirostris Lw. rozezná se snadno. Má tykadla nejvýše tak dlouhá jako je délka 1. odstavce tělního, hmatadla a drápky jsou delší než u brevirostris. Průměr přísavek = asi ⅓ největší šířky těl. odstavce. Žaberní váčky jsou tlusté, 1. pár vyniká délkou, objímá poslední přísavku obloukovitě a přečnívá nad její nejvyšší bod, 2. pár na délku měří ½ prvého.

Hetschko uvádí, že byla larva nalezena v Čechách, Slezsku, Pruském Slezsku, Štýrsku, Tyrolích, Solnohradsku, Uhrách, Švýcarsku a ve Francii. Dr. Komárek nalezl ji v Doupovských horách na Wolfsbachu.

II. Blepharocera Macq. rozezná se v larví podobě buď nedostatkem hmatadel, neb hmatadly zakrnělými; dále tlustými a krátkými váčky žaberními na posledním odstavci těla. Tykadla larvy jsou mnohem kratší než 1. odstavec těla, dvojčlenná (u larvy Osten-Sackeni Kell trojčlenná).

6. *Blepharocera fasciata Wstw.*

Nejprve uvádíme larvy z Bulharska od Kňaževa (16. VII.) a Xantii (21. VII.). Larvy byly opět různého stáří. Našli jsme mezi nimi 3, 3·8, 4·5, 5 a 6 mm dlouhé.

a) 3 mm dlouhá larva má veliký přední odstavec tělní (hlava + thorax + 1. čl. abdomin.) s kratičkými tykadly bělavými, jen před špičkou černými. Základní žlutohnědou barvu zatemňují střední podélná skvrna hnědá, vpravo a vlevo od ní po bledší rozmyté skvrně. Od drápku k drápku prostírá se příční páska vodorovná, také rozmytá. Konec prvého tělního odstavce je hnědě vroubén.

2. až 5. odstavec těla mají po příční široké a rozmyté skvrně temenní, která zanechává jen na okrajích původní barvu. Všemi hřbetními skvrnami proniká dvojpáska táhnoucí se po ose hřbetu, mnohem tmavší než skvrny příčné. Na 6. odstavci tělním jsou skvrny rozmyté a rozmetené.

Břišní strana larvy má barvu světle plavou. Pozorujeme na ní přísavky, drápky, žaberní chvostky a žaberní váčky. Hmatadel tato larva nemá. Přísavky měří asi ⅕ největší šířky tělního odstavce. Na každém hrbolku posledního odstavce sedí po 2 a na lalůčku 4 štětiny. Žaberní váčky na posledním odstavci jsou 4. Přední 2 dlouhé a tlusté přečnívají koncem krček článku, špičkami však

nedosahují nad střed přísavek. Zadní pár váčku neměří ani ¼ délky předního páru.

Zvětší-li se značně poslední odstavec těla (7. i 8. abdomin. čl.) teprve vynikne, že konečný lalok je značně delší než u larev Liponeur. Při okraji zdobí jej mikroskopické ostny, seřaděné ve 2, při krajích i ve 3 nepravidelné řady. Na 7. tělním odstavci chybí drápky, ale chitinový hrbolek se po nich zachoval. Z něho právě vybíhají 2 dlouhé štětiny. (Výob. 2., vpravo nahoře.)

Z postranních konců tělních odstavců vyrůstají kuželovité drápky, ukončené chitinovou ploškou na temeni jemně obrvenou. Pomocí svalu může zvíře drápky částečně zatáhnouti. I pod drápky na ventrální straně odstavců děla jsou rozsety mikroskopické ostny.

Zvětšený konec tykadel larev Blepharocer liší se od téhož u larev Liponeur. Nese na konci dlouhou papillu, porozšířenou krytku a 3 hmatové papilky. Krytka je vlastně prodloužená špička tykadla. Larvy Liponeur mívají krytku sotva patrnou a 3 citové papilky mnohem kratší. Zato mají tykadla opířená. Mezi opířením sedí baňaté štětinky.

b) Larvy 6 mm dlouhé ze Xanthi v Řecku a Kňaževa v Bulharsku mají vzhled zavalitější a jednotlivé odstavce těla širší než larvy 3 mm dlouhé. Barva těla na hřbetní straně je tmavší, žlutohnědá místa ustupují šedohnědým. Na 1. odstavci těla objevuje se nezřetelně, ale přece, skvrna polokruhová, kruhově vystřižená. Boční zúžené konce odstavců jsou mnohem světlejší než dřík jejich. Ostatní zbarvení hřbetu jako u mladších larev. Tykadla jsou u kořene i před špičkou černá.

Přísavky na břiše zdají se býti menšími, poněvadž odstavce vzrostly do šířky. Velikost přísavek se však svlékáním valně nemění. Svědčí o tom pohled na řadu larev různého stáří. Přísavky všech jsou o rovném průměru. U nejmladších larev měří průměr přísavky přes ½, u starších (5 mm) asi ⅓, u dalších (6 mm) asi ⅓ šířky odstavce, ale průměr jejich jest u všech stejný.

1. pár žaberních váčků největších larev dosahuje svými konci nad střed přísavky, u mladších často ani ke středu. Tyto největší larvy mají ve chvostku žaberním již 7 vláken.

Za drápky směrem ke chvostku žaberníku lze najíti při značném zvětšení rudimenty hmatadel v podobě chitinového hrbolku, opatřeného chvostkem štětin.

c) Larvy široké. Mezi larvami z Kňaževa v Bulharsku vyskytly se larvy široké 3 mm dlouhé, které lišily se od popsaných larev širším tělem, kratšími tykadly a většími přissavkami. Průměr těchto měří asi ¼ šířky odstavce. Poslední přissavku objímají 4 tenké žaberní váčky. Zadní z nich měří dobrou ½ délky předních. Mimo to z 8 dlouhých štětin posledního článku vyrostly jen dvě a dvě na hrbolcích 7. odstavce těla, nikoli na lalůčku, jejž zdobí jen krátké opření.

7. *Blepharocera armeniaca Komarek.*

7 až 8 mm dlouhé larvy sbíral Dr. Komárek severně od městečka Ordubat a vesnice Migri na hranicích rusko-per-

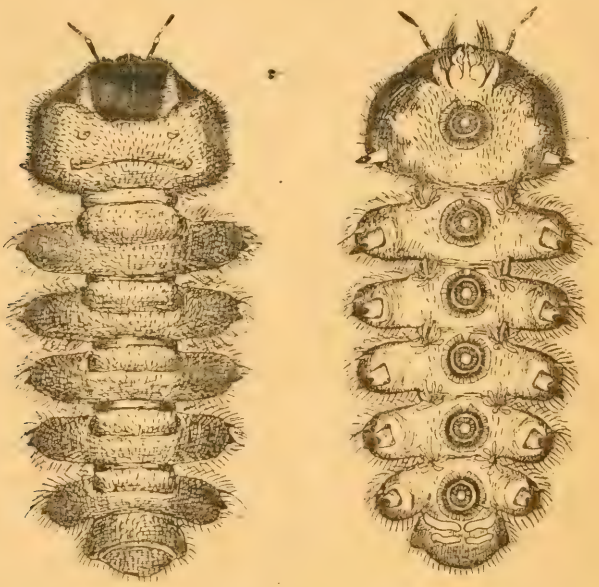

Obr. 7.
Larvae Betscho.

ských. Na larvě lze pozorovati typický ráz Blepharocery: dvojčlenná, krátká tykadla, krátké drápky, poměrně malé přissavky, nedostatek hmatadel, poměrně krátký 2. pár váčku žaberních na posledním odstavci těla, chvostky žaberní ze 7 vlákének složené.

Od larvy Bl. fasciata Wstw. rozeznává se snadno podle chitinových hrbolku na všech abdominálních kroužcích, které jsou roze-

staveny takto: na 1. abdominálním kroužku, který splývá s cephalothoraxem sedí jediný hrbolek, na 2. (= 2. těl. odstavci) 3., 4., 5. a 6. vpředu větší, vzadu menší hrbolek, na 7. a 8. kroužku (splynulé v 7. odstavec těl.) po 1 hrbolku.

Spodek těla je olý. Poměrně malé přissavky měří v průměru asi $^1/_6$ šířky odstavce těla.

Z kavkazských larev uvádí Dr. Komárek ještě dvě, a to:

8. *larvu ze Zchenes-zchali* a

9. *larvu z Betscho.*

Prvá má tykadla dvojčlenná. Mezi nimi prostírá se lichoběžníková deska chitinová, dosahující přes $^1/_3$ délky prvého odstavce těla. Na 1. až 7. abdominálním článku rozprostřela se chitinová zhruba elliptická políčka, ohraničená chitinovou obrubou. Z políček zdvihají se tuhé ostny. Na 1. čl. seřadily se do jediné řady, na 2. až 7. do dvou řad. Největší počet ostnů v řadě je 6. směrem do zadu na počtu jich ubývá, nejzadnější políčka mají v prvé řadě jen po 3 ostnech. Poslední odstavec nemá vzadu dlouhých štětin.

Průměr přissavek na břišní straně měří $^1/_6$ šířky odstavce těla. Chvostky žaberní jsou vytvořeny 6 vlákny. Drápky jsou tlusté a veliké, terminální plošky jejich velmi prodloužené. Vyvinutá, dosti velká hmatadla sedí na basi drápků. Prvý pár žaberních váčků je tlustý, ku konci zúžený, objímá poslední přísavku, ale koncem nedosahuje vrcholu jejího. Druhý, tenší pár váčků měří asi polovinu prvého páru.

Dvojčlennými tykadly (jsou však poněkud delší), velkými drápky, 6 vlákenky ve chvostku žaberním a trny dorsalními upomíná na Curupiru. Liší se však od ní tím, že nemá na posledním odstavci těla laterálních přívěsků.

Druhá larva je hustě osrstěná, bez ostnů na hřbetě. Veliké její přissavky měří $^1/_5$ šířky těl. odstavce. Drápky její vynikají velikostí; jsou to nejdelší drápky, jaké jsme posud na larvách Blepharocerid viděli. Hmatadla jsou mnohem menší než u předešlé larvy, ale mají za to konečné štětiny, nejdelší ze všech larev, skoro dvakrát tak dlouhé jako hmatadlo.

Chvostky žaberní skládají se toliko ze 6 vlákének. Váčky ža-

berní pod poslední přissavkou zahýbají se jen nepatrně, běžice skoro vodorovně. Druhý pár měří na délku $^2/_3$ páru prvého.

10. *Hapalothrix lugubris Lw.*

Larvu pečlivě popsal a vyobrazil prof. Alfr. Hetschko ve Wien. Ent. Zeitg. 1918 (1919), s. 201 - 206. Dovolili jsme si přiditi dle obrazů prof. Hetschko náčrt a stručný popis.

Černohnědá larva je hustě osrstěna. Krátká tykadla jsou dvojclenná. Lateralní výběžky má dlouhé a rozeklané, následkem toho bylo by možno říci, že drápky splynuly s hmatadly. Oboje končí štětičkou z chloupku. Žaberní chvostky sestávají toliko ze 3 vlákének. Žaberní váčky jsou tlusté a krátké. Prvý pár objímá poslední přissavku, ale nedosahuje jejího vrcholu, druhý pár měří asi $^1/_2$ prvého. Průměr přissavek rovná se $^1/_4$ šířky tělního odstavce.

Tím jsme vyčerpali veškeré druhy larví čeledě Blepharoceridae, kteréž byly jinými a námi posud v Evropě popsány. O některých nových morfologických, anatomických a jiných pozorováních promluvíme jindy.

Literatura.

Veškeru literaturu od r. 1842 do r. 1913 snesl velmi pečlivě již Bezzi. Proto nebudeme ji tedy znovu opisovati.

1914. Bezzi Mario: Sui Blepharoceridi della Nuova Zelanda. Firenze. Bull. della Soc. Ent. Italiana XLV

1914. Jul. Komárek: Über die Blepharoceriden aus dem Kaukasus und Armenien. Sitzb. d. Kön. Böhm. Ges. d. Wissen. Prag.

1916. Ant. Vimmer: O třech nových druzích a některých starších rodu Liponeura. — Rozpr. Č. Ak. pro vědy a slov. v Praze. Tř. II., roč. XXV., čís. 5.

1918(19) Alf. Hetschko: Die Larve von Hapalothrix lugubris Lw. Wien, Ent. Ztg. XXXVII. Jahrg., 1918 (1919).

Summary.

We publish here a short rewiew of all european Blepharocerid larvae, which were till now described.

1. Liponeura brevirostris Lw. Antenae 1½ or 2× long as the first body-segment. The suckers measure $^1/_5$ of the segment-latitude. Every bunch of tracheal-gills has 7 tracheal-threads. With claws and feeber on every segment. Czechoslovakie.

2. Liponeura Klapáleki Wimmer. Antenae of the adult larva are as long es the first four body segments. The suckers-diameter = 1/7 of the segment latitude. Bulgarie.

3. Liponeura platyfrons Komárek. Antenae are two-jointed and short. On the dorsal side of the first seven abdominal segment are ellipsoid plates with little sharp points. Kaukasus (Svanetia).

4. Liponeura caucasica Komárek et Wimmer. Similar to the larva of Lip. brevirostris. Antenae are hali as long as the first segment, joint-less. Kaukasus (Svanetia).

5. Liponeura cinerascens Lw. Antenae are as long as the first body-segment. The diameter of suckers = ¼ of the segment latitude. Czechoslovakia, Silezia and whole Europe.

6. Blepharocera fasciata Wstw. Segments only with claws, without feelers. Antenae short, two-jointed. Middle and south Europe (new locality: Bulgaria).

7. Blepharocera armeniaca Komárek. Only with claws. The dorsal side of every segment with two prominent warts, visible especially in profile. Armenia and North-Persia.

8. Larva from Zchenes-zchali Komárek. Antenae short, two jointed. Clows thick and large. Feelers are on the dorsal side with large ellipsoid chitin-plates in every segment. These plates are rounded with high prominent thorns. Kaukasus (Svanetia).

9. Larva from Betscho Komárek. The whole body densely covered with hairs. Claws long and large. Feelers with very long bristles on its end. In every bunch of tracheal-gill only 6 threads. Kaukasus (Svanetia).

10. Hapalothrix lugubris Lw. Antenae short and two-jointed. Body densely covered with hairs. Only 3 threads in every tracheal-bunch. Monte-Rosa, Italy (after Hetschko).

Literatura.

Ochrana rostlin. *Věstník fytopathologické komise Svazu pro zemědělské a zemědělsko-průmyslové výzkumnictví v Praze.* Řídí *Dr. Fr. Straňák,* Vinohrady, Havlíčkovy sady 58, *Dr. Jar. Smolák* a *Dr. Fr. Rambousek* s redakčním sborem. Vychází ve volných lhůtách, 6krát do roka. Předplatné 20 korun ročně. — Prvé číslo Ochrany rostlin ukazuje zřetelně další program, jenž bude vědecký, popularisační, organisační, výchovný a propagační, vždy se zvláštním zřetelem na praktický život a technické prostředky. Články Mšice krvavá (Farský), Puklice švestková (Farský) populárně vykládají přírodopis škůdců ovocných stromů a prostředky proti nim. Straňákův článek, Fusariosa žita, přechází z podkladů populárních na půdu vědeckého pokusnictví a končí praktickými výsledky užívání »uspulunu«. Velmi zajímavý je propagační článek Dr. Peklo »Na nové cesty«, v němž ukazuje, jak lze vypěstiti profylakci v rostlinách proti škůdcům na základech biologicko-fysiologických se zvláštním zřetelem na dění genetické, jakým je profylaktická bastardace. Dalšími vhodnými články propagačními jsou Rosamův O ochraně porostů proti chorobám a škůdcům a Baudyšův Význam ochrany rostlin pro zemědělství. Technické stránky ochrany rostlin dotýká se čl. Příprava směsi bordeauxské. Organisační věci projednávají: článek Dr. Straňáka Organisace rostlinolékařské služby v republice Československé a Ing. Vilwerthia Organizácia rostlinolekárskej služby na Slovensku. »Úvodem« naznačují páni Smolák a Rambousek příští činnost redakčního sboru. Prvé číslo výběrem článků se povedlo. Ať je další čísla předčí v zájmu celostátním.

A. V.

ENTOMOLOGICKÉ PŘÍRUČKY:

I. **Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz.** Napsali Lad. Duda, H. A. Joukl, Fr. Klapálek, P. A. Kubes, Dr. E. Lokay, Dr. K. Šulc, Dr. J. Uzel, Dr. V. Vávra, A. Vimmer. S 28 vyobr. — Rozebráno.

II. **České síťnatky. Tingitidae.** Frant. Mužík. (5 obrázků v textu.) Kč 2·50, členové Kč 1·50, poštou 45 hal. více.

III. **Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.** Rom. Formánek. (73 obr.) Kč 5·—, členové Kč 4·—, poštou o 60 h více.

IV. **Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.** Rom. Formánek. (1 obr. a tab.) Kč 4·—, členové Kč 3·—, poštou o 45 h více.

V. **Majky (Meloe *L.*) zemí koruny České.** Rom. Formánek. (9 obr.) — Rozebráno.

VI. **Klíč k určování českých Bembidiin.** A. Jedlička. (15 obr. v textu.) — Rozebráno.

VII. **Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.** Rom. Formánek. (S tab. tříbarvou.) Kč 5·—, člen. Kč 4·—, poštou o 45 h více.

VIII. **Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.** Ant. Vimmer. Kč 4·50, člen. Kč 3·20, poštou o 60 h více.

IX. **České vodoměrky.** Dr. Teyrovský. (S barevnou tab. a 28 obr.) Kč 13·—, člen. Kč 10·—, poštou o 60 h více.

Stanovy České Společnosti Entomologické.

Čl. 3. Každý přítel studia entomologického, ať bydlí v zemích republiky Československé čili nic, může se státi členem Společnosti. — **Čl. 6.** Každý činný člen platí předem roční členský příspěvek 40 Kč splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 500 Kč, stává se členem zakládajícím. — **Čl. 8.** Každý člen má právo: Přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy a přihlášky členů přijímá **Dr. Leo Heyrovský, Praha, Jilská ul. 2**, peníze **Oldřich Šustera, Smíchov, Preslova 12**, výpůjčky knih **Doc. Dr. Julius Komárek, Praha-II., Karlov 8**, rukopisy a korektury **Dr. Fr. Rambousek, Praha-II., 976.**

MORAVSKO-SLEZSKÝ ODBOR. Dopisy a přihlášky členů: **Dr. Št. Soudek**, asistent, **Brno, v Černých Polích**, peníze **Karel Mazura, Brno, Javorová 10.**

Upozornění! Titulní list a obsah pro roč. 1919 přiložen! Avis! Page titulaire et index 1919 ci-inclus.

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.

ROČNÍK XVIII. **1921.** ČÍSLO 3.—4.

REDAKČNÍ KOMITÉ:
ANT. VIMMER,
Praha-Král. Vinohrady 592.
Dr. F. RAMBOUSEK,
Praha-II., Havlíčkovo 32.
Ph. Dr. JUL. KOMÁREK,
Praha II., Karlov.
Ředitel N. M. KHEIL.
Tech. Dr. ED. BAUDYŠ.

Obsah: Dr. Baudyš: Zpráva o vyskytnutí se škůdců r. 1920 — 55. — Jar. Šámal: O některých nových a málo známých druzích Plecopter asijsko-australské oblasti — 58. Dr. Lokay: Noví Staphylinidi palaearktičtí — 71. — Neuraphes carinatus. — 72., Stenichnus carpathicus n. sp. 73. — Dr. Komárek: Nymphy českých jepic 74. Dr. Rambousek: Vědecké výsledky čsl. armády v Rusku a na Sibiři. III. Noví Staphylinidi z vých. Sibiře — 82. — Roubal Jan: Noví brouci pro českou zvířenu 87., — O některých našich krascích 89. — Dr. Obenberger: De novis Buprestidarum regionis pal. speciebus 90., Několik poznámek 99. — Hartman: Bruchus pisi na bobu 102. — Štraberger: Lasiocampa quercus na borovicích — 102. — Zprávy výborové I.—III. — Seznam společností, s nimiž vyměňujeme IV.—VII.

Pořad schůzí Čsl. Spol. Ent. 1922: 8. února. 8. března, 5. a 26. dubna, 10. května 7. června, 4. a 18. října, 8. listopadu 14. prosince

Konají se v zoologickém ústavě české university na Karlově přesně o půl 20. hod. več. - Přátelské schůzky vždy v úterý (krom občas. schůzí) a v sobotu o 18. hod. v restaurantu Chocenského, Praha II., Růžová ul. 5 (blíže hlav. pošty). Přednáškové schůze odboru v Brně v kavárně „Slavie" prvou sobotu každého měsíce, přátelské schůzky týdenní každé úterý vždy o 20. hod. v restauraci „Sokolského domu" v Nové ulici.

Za věcný obsah a původnost prací ručí spisovatel. - Příliš rozvláčné práce a pouhé seznamy není možno publikovati. - K rukopisům přikládejte podrobné adresy za účelem expedice korektur. - Připisování nových vět do korektur není přípustno. - Veškeré redakční záležitosti vyřizuje Dr. Frant. Rambousek, správce výzk. ústavu cukrov. v Praze-II., Havlíčkovo nám. 32.

Výměnu časopisů sprostředkuje — pour l'échange du Bulletin s'adresser à Mr. le. Dr. Jul. Komárek, Prague II., Karlov 2028. Rép. Tchécoslovabue.

V PRAZE.
Nákl. Českoslov. Společnosti Ent mologické. - Tiskárna Alberta Malíře.

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.
ROČNÍK XVIII. 1921.

E. Baudyš:

ZPRÁVA O VYSKYTNUTÍ SE ŠKŮDCŮ R. 1920.

Neobyčejně mírná zima podporovala rozvoj nejen chorob, ale i škůdců našich polních i lesních kultur. Již ve velice vlhkém, ale teplém lednu líhne se ke konci měsíce ve velkém množství bejlomorka Rhabdophaga saliciperda, která jest příčinou zasychání celých partií stromů vrbových, což bylo patrnější ještě více v únoru.

V březnu bylo na počátku neobyčejně teplo, takže se probouzel k životu nejen hmyz, ale i rostlinstvo, ale ke konci prvé dekády se ochladilo, počal padat sníh a zima trvala až do konce měsíce. Duben však hned na počátku počal s bouřemi a jelikož celý počátek jara byl přízniv vývoji hmyzů, počínají se objevovati značné škody. Květy angreštové zůstávají uzavřeny a silně se nafukují vlivem dráždění larev bejlomorky *Contarinia ribis* (Sv. Prokop, Šárka), na dubech objevují se četné hálky od *Biorrhiza pallida*, na modřínu jest patrné zasychání vlivem bejlomorky *Dasyneura laricis*, která se objevila na mnoha místech Čech a Moravy; osyka a topol hostil larvy od *Saperda populnea*, u Brna na topolu bílém tak, že topoly uschly; na jilmech vlnatky *Schizoneura ulmi a lanuginosa*. Největší škody však způsobily larvy kovaříků na obilí, řepě, bramborech a zelenině nejen v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, ale i na Slovensku, které se rozmnožily tak, že za 1 den jich bylo sebráno 200 tisíc 36 lidmi. Osvědčilo se proti nim nejlépe válcování polí, jež se před tím pohnojila kainitem a chilským ledkem neb síranem ammom. Velké škody natropil též zrnkokaz *Sitones lineatus* na bobu, hrachu, vojtěšce a j. tak, že místy byly celé rostliny listů zbaveny a zbyla

pouhá žebra, neboť sta brouků bylo na jedné rostlině. Ke konci dubna objevila se nebezpečně mniška, která zničila celé lesy a v polovici července se rojila na mnoha místech Čech v takové míře, že železniční stanice, ovocné stromy, hlavně však stožáry svítilen byly celé motýlem pokryty; tak 18./VII. v okolí Mšena, Kostomlat, p. Říp., Vraňan bylo vše pokryto samičkami i samečky, ale samičky byly ještě plné vajíček. V půlnoci kolem svítilen nadrážních v Praze a na Vinohradech kolem obloukových lamp byly celé roje motýlů, které vlétaly i do bytu, ale pouze samečkové. Podobné rojení bylo ve Chvalech a Počernicích dne následujícího. Ostatně o mnišce bylo již letos a loni tolik napsáno, že by bylo škoda řádků zde. Počátkem května objevil se jak v Čechách, tak na Moravě kohoutek modrý (Lema cyanella), který poškodil silně list zejména pšenice. Na ovocných stromech hromadně škodily housenky bourovce prstenčivého (Malacosoma neustria), dále bekyně zlatořitné (Euproctis chrysorrhoea), v okolí Hustopeče pak byly stromy zbaveny listí housenkami běláska ovocného (Aporia crataegi), tamtéž ve vinicích poškozených acarinosou (Phyllocoptes vitis), objevila se ve větší míře zobonoska révová (Rhynchites betulae), která v okolí U. Hradiště škodila i na topolu a lípě. V této době byly stromy a keře pokryty spoustou mšic na př. Myzus oxyacanthae na jabloni a hlohu, Myzus cerasi na třešních, Myzus ribis a Aphis grossulariae na angreštu a rybízech, Aphis evonymi na brslenu, Pemphigus nidificus na jasanech a j.; největších škod však způsobila mšice krvavá (Myzoxylus laniger), která byla s počátku poblíž velkoměst a míst silně zakouřených, dnes však se neomezuje již pouze na okolí Prahy, Brna a Olomouce, nýbrž i v okolí Roudnice, Plzně, Berouna, Perutce, Loun, Jenče, Mělníka, Ml. Boleslavi, Milovic, Hodkovic, ba i u Vrajtu a j. na Moravě v okolí Přerova, Slavkova, Uher. Hradiště, Kyjova, Zábřeha a j., na Slovensku v okolí Píšťan a j. Nejlépe se osvědčují proti ní čistý líh k natírání hnízd aneb stříkati koruny 3% roztokem kainitu, do něhož se přidá 4—5% lihu. — Na vejmutovce škodí hojně korovnice Pineus strobi. Dne 27. V. 1920 dle sdělení p. inspektora L. Siegla rojili se v okolí Uh. Hradiště motýlci obáleče dubového (Tortrix viridana), takže jich bylo více nežli komárů; jejich housenkami byly poškozeny v dubnu duby, neboť byly do hola ožrány. Listy svídy žloutly vlivem ssání bezočky Alebra albostriella a listy růže vlivem Typhlocyba rosae. — Na broskvích, meruňkách, hlavně

však švestkách rozmnožila se v masách puklice švestková (Lecanium corni), která jest příčinou prosychání stromů. Lze se jí však snadno zbaviti, stříkáme-li celé stromy v zimě 10% roztokem kainitu a sice za suchého dne jednou v prosinci, po druhé v lednu a po třetí v únoru. — Šeříky jsou všude zachváceny roztočem Eriophyes Loewi, nutno před rozvitím pupenců stříkati ½% roztokem sirníku draselného.

Hned na počátku června objevila se na lipách, zejména na lípě velkolisté sviluška snovací (Tetranychus telarius), které se lze zbaviti důkladným postříkáním korun stromoví obyčejnou vodou. Podobně na smrku v okolí Hořic objevila se sviluška smrková (Tetranychus ununguis Jac.). Žito bylo poškozeno na více místech republiky, zejména na Vsetínsku na Moravě bejlomorkou oranžovou (Clinodiplosis aurantiaca), takže byly klasy hluché, k čemuž na jiných místech přispěly hlavně třásněnky, které poškodily nejen žita, ale i pšenici, oves a i ječmen. Květy vičence byly přeměněny v tvrdé hálky bejlomorkou Contarinia onobrychidis, která zavinila, že se vičenec nemohl ponechati na semeno, velice rozšířena byla v širokém okolí Prahy a Brna, Karlova Týna, Roudnice a j. Borovice trpěla obálečem Retinia Buoliana. V této době docházejí stížnosti, že třešně a švestky jsou nakaženy vypukločelcem švestkovým (Scolytus pruni); v okolí Loštic v lesích jehličnatých Xyloterus lineatus. V Šardicích u Kyjova byl jasan úplně zbaven listí požerkem puchyřníků, které se tam v hejnech objevili. V okolí Uherského Hradiště jsou postiženy jasany lýkožroutem Hylesinus crenatus. Ke konci měsíce bylo znáti úžasné rozmnožení mšice Aphis pruni na švestkách, dřepčíků Haltica oleracea a nemorum na zelí, květilky cviklové (Anthomyia conformis) na řepě, pilatky řepkové (Athalia spinarum) na hořčici, roztoče Tarsonemus spirifex na ovse, mšice obilné (Siphonophora cerealis) a zelenušky žlutopasné (Chlorops taeniopus) zejména na ječmeni a v horských polohách i na pšenici, která na podzim se objevila na Moravě na ozimém ječmeni v okolí Brna a kol Přerova. Počátkem července objevila se v kláscích ovesných bzunka Oscinis frit v okolí Brna; v jižní Moravě objevil se na pšenici u velké míře různokrápník Anisoplia austriaca. Na mnoha místech, zejména v okolí Prahy byl poškozen bob kromě mšicí Aphis evonymi i mšicí Siphonophora pisi. Na osykách a topolech byl místy holožír způsobený lenkou Lina populi, na olších od larev a brouků Agelastica alni

(Benešov, Nové Město n. Mor., Pernštýn, Tišnov a j.), na vrbách, zejména vrbě košikářské od Chrysomela vulgatissima (Pyšely). Angreštu silně uškodila ožráním listí do hola housenice pilatky angrešťové (Nematus ventricosus) (Libšice n. Vlt., Č. Krumlov, Pyšely, Žďár n. Mor. a j.). V druhé polovici měsíce objevila se mšice maková na Boleslavsku i na řepě cukrové, kdežto v okolí Kostomlat p. Říp, Pyšel a j. byla na zelí mšice Aphis brassicae.

V srpnu rozmnožily se u Peček a v okolí Brna na řepce letní bejlomorky Dasyneura brassicae, na vodnici dřepčíci. V zásobách mouky rozmnožil se Ptinus fur. Jabloně byly zbaveny listí housenkami obáleče Cacoecia rosana v Chotěbuzi ve Slezsku.

V září byl v okolí Muzly na Slovensku zničen jetel od Apion assimile, takže z listů zbyly pouhé řapíky. Zelí bylo rozežráno housenkami běláska zelného. V mnoha okresích republiky zaplavili pole slimáci (Limax agrestis a Arion hortensis), kteří natropili úžasných škod. Již na podzim byly zjištěny v bramborech larvy muchnice dubnové (Bibio marci). Na zelenině rodu Brassica tvořili nádory nosatci druhu Ceutorhynchus sulcicollis, které byly místy až jako pěst veliké (Železný Brod, Brno).

Jaromír Šámal:

O NĚKTERÝCH NOVÝCH A MÁLO ZNÁMÝCH DRUZÍCH PLECOPTER ASIJSKO-AUSTRALSKÉ OBLASTI.

Neoperla pumilio Klp.

Naleziště: Jáva, Buitenzorg; V. 1898; leg. M. Fleischer. Majetek Zoolog. mus. Berlín.

Javanita caligata Burm ♀

Perla caligata Burm, Handb. II. p. 880 (1835).
Pictet, Perlides p. 276, Pl. 26, Fig. 5, 6.
Ochthopetina caligata Enderlein, Plecopt. Stud. Stett. Ent. 1909, p. 329.
Javanita caligata Burm Klp, Wien Ent. Zeit. XXVIII. p. 225, 1909.
Naleziště: Sumatra. (Ostasiatische Expedition?) Collectio Kempny.

Tato pošvatka je jedním patrně nejhojněji v Ostrovní Indii se vyskytujícím druhem. Prvé exempláře Burmeisterovy a i Enderleinovy pocházejí z Jávy. Tento druh má charakteristické zbarvení: hlava a thorax jsou tmavohnědé, až načernalé; ostatní tělo jasně žluté. Křídla jsou hnědě zbarvená, což silně kontrastuje s tělem. Na předních křídlech táhne se jedna, na zadních dvě světlejší, podélné nepatrné linie. Osmý článek abdominální nese nevelkou, nazad se zúžující a trojúhle vykrojenou podplodní chlopeň.

Exempláře tohoto druhu nalézají se v museích ve Vídni, Leidenu, Greifswaldu.

Gibosia angusta Klp.

Kiotina angusta Klp.

Naleziště: Šang-hai, Čína; leg. Konsul Haas, Coll. Kempny. Tento druh byl doposavad znám pouze z Japonska (viz: Klapálek: Japonské druhy podčeledi Perlinae. Rozpr. Č. Ak. XVI. č. 31. p. 9.)

Pteronarcella thalia Newm?

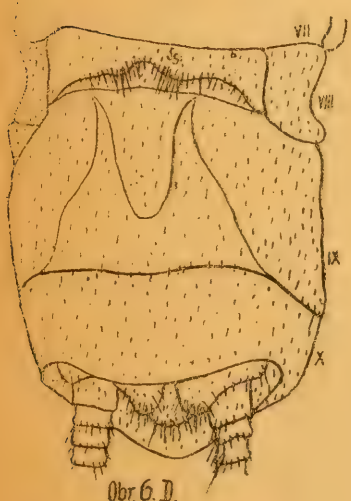

Obr. 6. D.

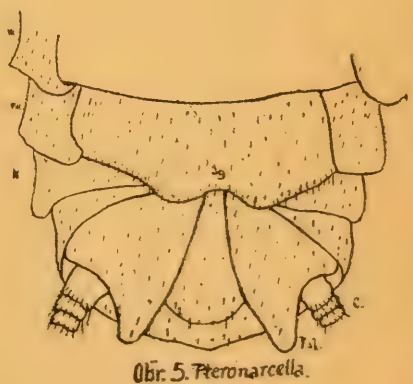
Obr. 5. Pteronarcella.

Eusthenia Thalia Newm.

Pteronarcys Thalia Newm

E. Newman: On the synonymy of the Perlites, together with brief Characters of the old and of a few new species. (Mag. of Nat. Hist, Som. III. p. 33.) 1839.

Pictet: Perlides, p 132—133. Pl. V; fig. 6—8. 1841.

Walker: Catalogue of the specimens of Neuropterous insects in the Collection of the British Museum, Part I. p. 139, 2. 1852.

Tělo jest povětšině temně hnědě zbarveno, a jen některé části thoraxu jsou světlejší. Jediný suchý exemplář, který před sebou mám, jest černavý. Hlava je temně hnědá až černá, tupě trojúhlá, krátká, pod pronotum vtažená. Oči jsou černé, poměrně dosti malé, ale nápadně vyklenuté. Očka jsou černá, malá, ale velmi dobře znatelná, sestavená v rovnostranný trojúhelník. Vzájemná odlehlost zadních oček je as tak velká jako vzdálenost každého z nich od vnitřního okraje příslušného oka; přední očko jest nepatrně více vzdáleno od zadních než tato délka. — Mozolky jsou velké, téměř okrouhlé, ploché a jasně hnědé sepiově zbarvené, takže kontrastují se zbarvením hlavy. Vyplňují cele prostor mezi zadními očky a vnitřním okrajem očí. Jinak nelze spatřiti na hlavě jiných kreseb neb skvrn. — *Pronotum* jest vpředu širší než hlava, téměř čtvercovité, nazad poněkud rozšířené. Přední i zadní rohy jsou ostré. Jest temně hnědě, černavě zbarveno a pouze okraje po stranách jsou o něco světlejší. Střední linie je slabě znatelná, právě tak, jako střední pole, které je celkem úzké. Na pronotu jsou nepravidelné, červovité, tmavé hrbolky. Meso- a metanotum jsou tmavohnědé, avšak zřetelně světlejší než pronotum.

Přední křídla jsou normálně veliká, silně hnědá, zvláště na kořeni; na vrcholi jsou pak našedivělá. Nervatura je silná, hnědá. Sector radii je větvený, právě tak jako Cu_1, který se dělí téměř až na svém konci. Mezi podélnými žilkami jsou četné příčky. Po celém křídle jsou rozsety nepravidelné, drobné bělavé skvrnky, zvláště poblíže vrchole. Velká, bělavá skvrna nepravidelného tvaru nachází se asi na konci druhé třetiny délky křídla, mezi prvou větví M a Cu_1. — Zadní křídla jsou značně bledší předních, nervatura též. Bělavé skvrnky jsou větších rozměrů, nepravidelné a jsou seřazeny podél okraje křídla; nejzřetelnější jsou na vrcholi křídla. Cu_1 jest větvený.

Nohy jsou dlouhé, štíhlé, temně hnědé, na spodní straně světlejší. Stehna nesou široký, žlutý pruh, který sahá od jich kořene až téměř do polovice jejich délky. Holeně mají právě takový žlutý pruh, ač na nich nedosahuje té šířky jako na stehnech. Tarsy jsou

hnědé, nepatrně světlejší než ostatní nohy, prvé dva články jsou dohromady asi tak dlouhé jako třetí.

Abdomen jest tmavohnědý, na spodní straně až černavý. Osmý abdominální článek u ♀ nese krátkou, téměř celou šířku článku zabírající podplodní chlopeň, která jest tupě trojúhlá a na svém vrcholu široce, mělce vykrojena; rohy jsou zaokrouhleny (viz obr. 5.). Devátý a desátý článek jsou na ventrální straně poněkud zkráceny. X. článek jest na dorsální straně mírně, trojúhle protažen. Chlopně podřitní jsou velké, silné, špičaté. Cerci jsou poměrně k velikosti těla velmi slabé, jemně článkované a obrvené; jsou pravděpodobně krátké (můj exemplář má cerky uražené).

Sameček je neznám.

Délka těla jest 16—18 mm. Rozpětí 37—39 mm.

Tasmanie (Newm.).

Nouvelle Hollande, Swan River (Picket).

Tasmanie, Craunster 2900—40. (Mus. Paříž.)

Zařazuji tento druh bez váhání do rodu Pteronarcella, kamž také svou nervaturou, tvarem pronota a posledních abdominálních článků patří. Správně podotýká Pictet ve svém díle, že to bylo asi zbarvení, které Newmana přimělo k tomu, že tento druh zařadil do rodu Eusthenia, ač je zase těžko věřiti, že by podobná věc takového entomologa mohla svésti. Ve skutečnosti podobá se tento druh Eusthenii jen tím, že má podobné skvrny na předních křídlech; tvar pronota, křídel a nervatura je zcela jiná. Pictet řadí jej do rodu Pteronarcys, což je daleko správnější, byť i žilnatina tohoto druhu byla pravidelnější než u rodu toho a forma posledních abdominálních článků jiná.

R. 1900 utvořil Banks rod Pteronarcella, kamž zařadil dvě nové, Hagenem popsané formy: Pteronarcys regularis a Pt. badia. Příslušníci tohoto rodu nedosahují takové velikosti jako Pteronarcys, nervatura jejich jest daleko pravidelnější a pronotum má ostré zadní i přední rohy (jako u Pteronarcys). Rod tento obsahuje zatím dvě výše již jmenované americké formy a tato jest třetí.

Stenoperla prasina Newm. (Obr. 6. A-D.)

Chloroperla prasina Newman: Addendum to the »Synonymy of the Perlides, by Edward Newman«, published in the Mag. Nat. Hist. for. 1839. (The Zoologist III. 1845.) p. 853.

Hermes prasinus, Walker: Catalogue Neuropt. Brit. Mus. p. 206. 1852.

Stenoperla prasina Mc. Lachlan: Trans. Ent. Soc. ser. 3. vol. 5, p. 345, 1866.

G. H. Hudson: New Zealand Neuroptera p. 4. 1904.

Základní barva těla je sinavě zelená. Hlava a pronotum u většiny kusů, které přede mnou leží, jsou zeleně zbarvené, pouze jeden kus jest červenohnědý. Hlava jest k tělu přiměřeně veliká, tupě trojúhlá bez zvláštních, význačných kreseb. Přední okraj je ohraničen nezřetelnými, často vůbec téměř neviditelnými, tmavými liniemi. Oči jsou velké, vyklenuté. Očka jsou sestavena v trojúhelník, dobře znatelná; přední očko je velmi blízko zadních; vzájemná odlehlost zadních jest větší než vzdálenost od vnitřního okraje očí. Pod zadními očkama při zadní straně hlavy jsou nažloutlé půlměsíčky. Pronotum jest širší než zadní strana hlavy, s ostrými předními rohy. Zadní jsou silně zaokrouhlené, takže někdy bývá zadní strana eliptičná. Střední linie je slabá, ale dobře patrná. Střední pole dosti široké, v zadní třetině silně se rozšiřující, pak opět užší. Na pronotu jsou tmavší nepravidelné, červovité hrbolky. Meso- a metanotum jsou žlutě zelené se zřetelnou střední linií.

Přední křídla jsou dlouhá, úzká s parabolickým vrcholem, zadní jsou o něco kratší, široká. Mezi všemi podélnými žilkami jsou četné příčky. V poli costálním jest jich nemnoho a jsou od sebe dosti vzdáleny; v subcostálním 3—4. Sector radii jest větven, Cu1 v předních křídlech má dvě větve; zadní z nich jest opět rozvětvena, v zadních křídlech jest jednoduchý. Přední větev *2* A dělí se na dvě větve.

Přední křídla jsou jasně zelená, pouze v poli costálním, subcostálním a v krajině anální jsou slabě rudě zahnědlá. U některých exemplářů toto hnědé zbarvení v předních křídlech převládá. Zadní jsou bledá, průhledná se slabým zeleným nádechem, v poli subcostálním nepatrně zahnědlá. Nervatura zelená, v zadních křídlech slabá.

Nohy, zvláště zadní jsou dlouhé, štíhlé, okrově hnědé, na hřbetní straně tmavší, jemně, hustě obrvené. Prvé dva články tarsální jsou kratší než třetí. Klouby jsou tmavší, tarsy tmavé.

Abdomen jest sinavě zelený, pouze poslední články bývají zažloutlé. U samečka jest IX. článek na břišní straně dvěma postranními záhyby rozdělen na tři pole, z nichž prostřední je nejširší a nese

obloukovitou, mírně uprostřed vykrojenou chlopeň podplodní. (Obr. 6. a) X. článek jest na hřbetní straně delší než na břišní. Chlopeň pod-

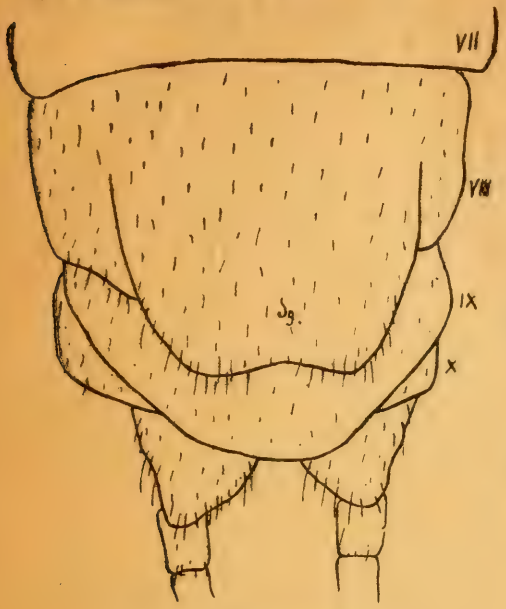

Obr. 8. Paranotoperla

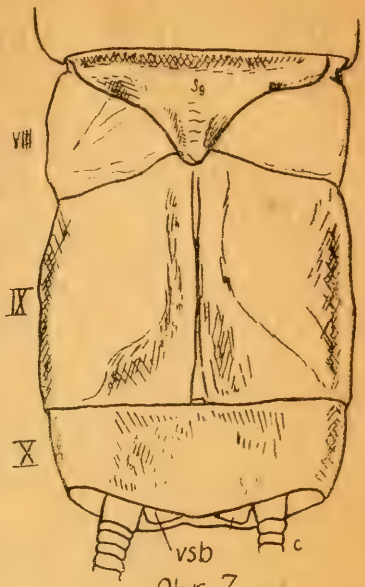

Obr 7

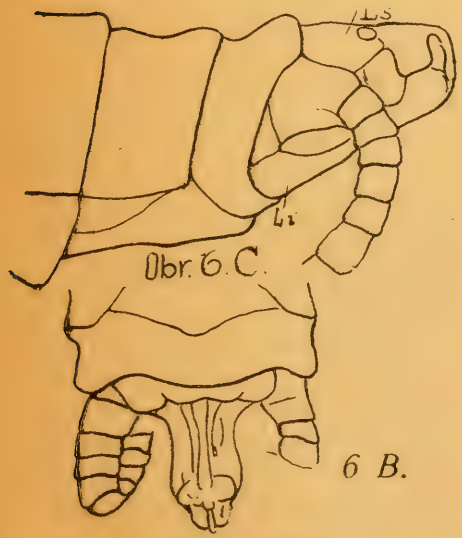

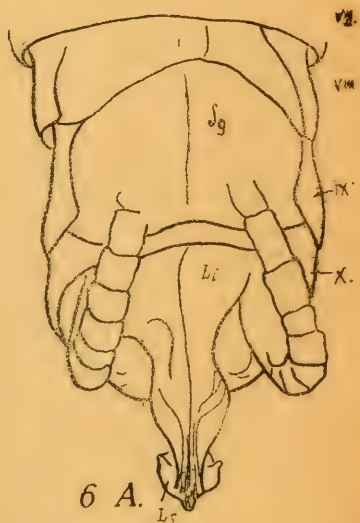

řitní jsou úzce trojúhlé. Hrbol nadřitní je veliký, na spodní straně

ploše rozšířený, s podélným kýlem. Na dorsální straně je mušlovitý a nese na konci dva výběžky, na každou stranu okrouhle odstávající. (Obr. 6. BC.) U samičky jest VIII. čl. značně krátký a nese krátkou, širokou a hluboce vlnovitě vykrojenou podplodní chlopeň, která je na okraji hustě obrvena. IX. článek je dlouhý, široký; na břišní straně nese po stranách dvě trojúhlé zduřeniny, uprostřed nichž nalézá se třetí, úzká, jazykovitá, ale značně nižší než obě postranní. X. článek je na dorsální straně mírně, trojúhle protažen. Chlopně podřitní silné, obrvené se zaokrouhlenými špicemi. (Obr. 6. D.) Cerci zelené, značně kratší než abdomen; prvé články hustě obrvené.

Délka těla 17—25 mm; rozpětí 45—50 mm.

1 sameček londýnské museum; 2 samičky Nový Zeeland, leg. Reischek 1891 (Coll. Kempny); 1 samička ostrov Gr. Barrier (Nov. Zeel.) leg. H. Sauter 8. IV. 1906 Zool. mus. Berlín; 1 sameček Christchurch-Canterbury, Nový Zeeland, leg. Filhol. 1876; mus. Paříž.

Eusthenia spectabilis Westw. (Obr. 7.)

Westwood: Translation of Cuviers »Regne Animal« by Griffith and Others. Part Insects, vol II. p. 348, tab. LXXII. fig. 4.

E. Newman: Out the synonymy of the Perlites p. 33.
Pictet: Perlides p. 139—140. Pl. V. fig. 1—5.

Celková barva těla jest hnědá s bělavě zelenavým, jasným nádechem. Hlava jest velká, trojúhlá, dosti dlouhá, hnědě zbarvená. Oči jsou přiměřené velikosti, černé, ale vysoce vyklenuty. Očka jsou malá, dobře znatelná, černá; jsou sestavena v rovnoramenný trojúhelník. — Vzájemná odlehlost zadních oček jest značně menší než vzdálenost každého z nich od vnitřního okraje příslušného oka, ale o málo větší než vzdálenost předního očka. — U očí jsou na hlavě nezřetelné, úzké, zelenavé půlměsíčkovité skvrny. Táž barva vystupuje na předním i na postranních krajích hlavy a tvoří tak úzkou, nezřetelnou, často přerušovanou obrubu. Celá hlava jest kryta jemnými, světlými chloupky. Mozolky jsou velké, vejčité a ploché. Jsou posunuty blíže k očkům než k očím; jsou hnědé, se slabým, nazelenalým, často nezřetelným mramorováním. Tykadla jsou dlouhá, hnědá, jemně členitá. Makadla jsou na svrchní straně hnědá, na spodní zelenavá. Spodek hlavy je světlejší, zelenavý.

Pronotum je nepatrně užší než zadní okraj hlavy, s ostrými předními rohy, nazad silně zúžené; zadní rohy jsou silně zaokrouhlené, takže zadní strana bývá až eliptičná. Je zřetelně jasně zelenavě zbarveno a pouze nepravidelné, červovité hrbolky jsou hnědé. Přední i zadní okraj je vyzdvižen (snad následkem seschnutí?), a oba okrově žluté. Střední linie je málo znatelná, hnědá. Střední pole je dosti zřetelně ohraničeno, asi v polovici délky pronota nejužší, dopředu nepatrně, nazad silně rozšířeno.

Meso- a metanotum jsou téže barvy jako pronotum, pouze vyvýšené části jsou tmavohnědé.

Přední křídla jsou dosti široká s parabolickým vrcholem, avšak k délce těla poměrně dosti krátká, což je charakteristické u tohoto rodu. V kostálním poli jsou nafialovělá, ostatek jest pak hnědý. Nervatura je temně zelená a všechny žilky jsou široce po obou stranách bělavě zeleně vroubeny, takže křídlo jest takto celé síťkováno. Asi v druhé třetině délky křídla jeví se nezřetelně bělavě nazelenalá, srpovitá, k vrcholu otevřená skvrna. V poli kostálním je mnoho nepravidelně rozestavených příček. Subcosta je slabá, bledě zbarvená. Sector radii jest rozvětven, a přední větev dělí se znova. Media má dvě větve, právě tak jako Cu. Mezi všemi žilkami jest mnoho příček jednoduchých i rozvětvených. Zadní křídla jsou široká, s široce elipčitým vrcholem i zadním okrajem. V basální polovici jsou růžová. U exempláře, jenž přede mnou leží, převládá však spíše barva jemně nafialovělá, která na obou křídlech přechází snadno v jemně zelenavou i namodralou barvu, takže křídlo hraje barvami, dle toho, s které strany se naň dívám. Ostatek křídla je černavý, ale i tu objeví se sem tam barvy zelená, modrá, fialová. Tato část křídla není také tak lesklá, jako prvá. M_1 a M_2 jsou znova větvené. Obě větve cubitu jsou jednoduché. 1 A jest jednoduchá, prvá větev 2 A jest větvená. Mezi všemi podélnými žilkami jsou hustě rozloženy příčky, takže tvoří síť a zadní křídlo zcela nám připomíná tímto i svým tvarem křídlo nějaké Ephemery.

Nohy jsou hnědé, silné a poměrně dlouhé. Hřbetní hrana je tmavší a tato barva vystupuje též jako široký, příčný proužek při dolením konci stehen. Zde však těsně u kloubu jsou ještě světle zelenavé příčné pásky. Tarsy jsou tmavé; prvé dva články jsou kratší než třetí. Nohy jsou pokryty jemnými, bělavě zelenavými chloupky.

Abdomen je dlouhý, přiměřeně silný. Dorsální strana je temně hnědá, ventrální pak světlejší. Po bocích táhnou se až k IX. článku široké, zelenavé pásy. Zelenavá barva však nevystupuje zde tak ostře jako na pronotu, takže celkové hnědé zbarvení zadku není nijak nápadně rušeno. Mám ovšem před sebou suchý exemplář, kde barvy jsou zajisté tlumenější a zašlejší, než bychom viděli na exemplář na př. v alkoholu konservovaném. Přece však myslím, že barvy nemizí a nemění se tak, abychom si nemohli učiniti představy, jaké jest asi zbarvení živého tohoto živočicha. VIII., IX. a X. článek na ventrální straně jsou temné, až zcela černé. Článek VIII. je poněkud zkrácen, na ventrální straně mírně vykrojen a nese trojúhlou, též černě zbarvenou podplodní chlopeň. Tato jest uprostřed poněkud vzhůru vypouklá, strany má trochu prohnuté (následkem seschnutí?) a téměř na špičce nese několik krátkých, ale přece znatelných, příčných rýh. (Obr. 7.) Článek IX. je opět prodloužen, silný a nese po stranách obvyklé, trojúhlé zduřeliny. Střední zduřeliny zde není, zato mezi oběma postranními táhne se středem článku jakýsi dosti ostrý kýl. X. článek je normální. Chlopně podřitní jsou tupě trojúhlé, malé. Cerci jsou krátké, temné, jemně článkované a řídce obrvené.

Sameček je mi neznám.

Délka těla: 30—32 mm; rozpětí 55 mm.

Nouvelle Holland, Swan River (Pictet: Perlides).

Van Diemansland. In the cabineto of the Entomological Club (donor J. O. Westwod.) (Newm: On the synonymy ...)

Ringwood District. Vic. Australie. 1 samička (H. Rolle 1908) Mus. Leiden.

S. Gippsland, Kardella, Victoria 1 samička Deutsch. Entom. Mus. Berlin.

Paranotoperla australica Enderl.

Enderlein: Klassifikation der Plecopteren, sowie Diagnosen neuer Gattungen und Arten. In: Zool. Anz. XXXIV. p. 416. 1909.

Enderlein: Über die Plecopteren-Subfamilie Antarctoperlinae und eine neue Gattung derselben von den Auckland-Inseln. 18. Beitrag zur Kenntnis der anarktischen Fauna. Deutsch. Entomol. Zeitschr. 1909, p. 684.

Enderlein: Plecoptera 1912, p. 60. (Dr. Michaelsen u. Dr. Hartmeyer: Die Fauna Südwest-Australiens.)

Mám po ruce tři exempláře tohoto druhu: 2 samičky a 1 samečka, ovšem všechny tři dosti porouchané. Jedna ze samiček má abdomen vajíčky silně zdeformován a roztržen, přece však dle tvaru pronota a žilnatiny křídel bylo možno ji určiti. Druhá samička je lépe zachovaná, takže se mi podařilo zhotoviti obrázek genitalií, které se zcela shodují s popisem Enderleinovým. Ovšem tato samička liší se od typu Enderleinova tím, že má přední větev cubitu v předních křídlech dlouze větvenou. Jinak však se shoduje. Sameček je téměř zcela neporušený. Žilnatina je jednoduchá, charakteristická, jako u typu. Tykadla a cerci jsou téměř stejně dlouhé, o mnoho delší než celé tělo; tykadla jsou ku konci slabě pilovitá. IX. článek nese podplodní chlopeň, která je zcela podobného tvaru, jako u samičky, jest ovšem daleko menší a jest řídce, dlouze obrvena. Chlopně podřitní jsou silné a vybíhají v tenké, šavlovité, nahoru poněkud ohnuté špice.

Všechny tři exempláře pocházejí z Tasmanie, leg. Verreaux 3-47 (Mus. Paříž).

Gripopteryx cancellata Pict.

Pictet: Perlides, str. 328. Tab. XLI. 1841.

Klapálek: Hamburger Magalhaensische Sammelreise. Plecopteren 1904, str. 9, fig. 3—5.

Jediný exemplář, který mám po ruce, je silně poškozen, ale shoduje se celkem s popisem Klapálkovým i s jeho obrázky. Křídla jsou málo zahnědlá a přední větev cubitu v předních křídlech není větvená. Pohlavní přívěsky zřetelně se shodují s Klapálkovými obrázky. Je zajímavo, že onen exemplář, dle něhož Klapálek popis sestavil a zhotovil obrázky, pochází z Jižní Ameriky (Brasilie, Petropolis 1 sameček, Mus. Helsingfors), kdežto můj exemplář nese etiketu: Nový Zeeland, leg. Hutton 1875. (Mus. Paříž.) 1 sameček.

Résumé.

Quelques espèces nouvelles et peu connues de Plécoptéres de l'Asie et de l'Australie.

(Des collections du † prof. Klapálek.)

Pteronarcella atra nov. spec.

Corps d'une couleur brun sombre, presque noir a tête est assez grande et noire. Les antennes sont longues, brun sombre.

Les yeux sont jaunes, très convexes, presque globuleux. Les ocelles sont très petits, peu apparents, ils sont joints par une V-ligne noire. — Pronotum est quadrilatéral, noir, aussi large que la tête; les inegalités aussi sont noires. La ligne centrale est peu visible. Meso- ainsi que le metanotum sont noirs comme le pronotum. La partie ventrale du corps comme celle de la tête est très sombre, presque noire. Ailes sont assezlongues, étroites, d'un gris-brun, transparentes. C. Se. Redans les ailes antérieures sont d'un jaune clair. Nervation est forte, brune, caractéristique pour ce sont élancés, la troisième paire assez longue et brun sombre. Les tibias et les tarses sont un peu plus clairs. Abdomen élancé, long et brun. Partie dorsale plus claire, IX. anneau du mâle porte une grande valvule génitale, qui est plus longue que celui-ci; en arrière elle est un peu plus large et triangulaire (Fig. 1; A, B, C). Valvulae subanales sont très longues et fortes. Valvula supraanalis a la forme d'une queue, qui s'élargit un peu a la fin. VIII. anneau de la femelle porte une valvule courte, mais large, divisé eau milieu en deux parties rondes; elle est d'un brun sombre, mais la bordure de la valvule est blanchâtre (Fig. 1; D). Les soies caudales sont assez courtes, fortes.

Longueur du corps: mâle 13—15 mm; femelle 16—18 mm.

Expansion: mâle 23—25 mm; femelle 28—30 mm.

Patrie: voir le texte tchèque.

Gripopteryx zeelandica nov. spec.

Corps brun-chocolat avec un reflet rougeâtre. Tête brun-sombre est assez courte. Yeux grands, trés convexes; ocelli aussi grands, trés visibles et formant un triangle; ils sont joints par une V-ligne, qui est presque imperceptible. Thorax est de la même couleur que la tête. Pronotum au devant un peu voûté, plus étroit que la tête entre les yeux, en arrière plus large. — Les premiers angles sont assez arrondis. Ligne centrale est sombre, très visible; il en est de même des lignes qui se trouvent en avant et en arrière du pronotum. Ailes longues, de même couleur que le corps, avec quelques taches blanchâtres, irregulières. Nervation forte est brune; les nervures nombreuses font une reticulation. Entre C et Sc une; entre R et Rs 4; entre Rs et M 5; entre M_1 et M_2 4; entre M_2 et Cu_1 11; entre Cu_1 et Cu_2 13 nervures. Les jambes élancés et longues, brunes, seulement les tibies et tarses sont un peu rougeâtres. — Abdomen

élancé, long, rougeâtre. Chacun des anneaux porte sur le dos une tache brune, conforme. IX. anneau n'a pas cette tache, mais il porte une petite annexe triangulaire. X. anneau brun foncé et porte deux taches rondes. — VIII. anneau porte sur sa partie ventrale une petite valvule génitale, qui est oblongue et en arrière un peu plus étroite. Valvulae subanales sont grandes, fortes et portent des soies caudales, qui sont brunes, rougeâtres et ont 16 articles. (Fig. 2; A, B).

Longueur du corps: femelle 11 mm; Expansion 24 mm.

Protonemura fulva nov. spec.

Tout le corps est jaune, clair. Tête courte, sans dessins. Yeux grands, noirs très voûtés; ocelli pâles, presque invisibles. — Les antennes sont longues, jaunes; deuxième article est plus court que les autres. Thorax est jaune. Pronotum beaucoup plus étroit que la tête, avec des angles ronds, un peu plus étroit en arrière. Les dessins qui sont plus sombres, ne sont pas bien marqués. Les jambes sont jaunes, longues, particulièrement troisième paire. Ailes très fines, transparentes, d'une nuance verte; nervature est fine, pâle, seulement C, Sc, R sont verts. Abdomen plus clair que le thorax. IX. anneau du mâle porte une valvule génitale, triangulaire, un peu plus large en arrière. L'annexe de la valvule est beaucoup plus pâle que celle-ci, au milieu un peu resseré. X. anneau très court et étroit; il porte sur le dos un contre-fort, qui a dans ses angles deux petites pinceaux. Valvulae subanales sont très grandes, fortes et portent des soies caudales, qui sont courtes, fortes, chacune avec deux petites griffes. (Fig. 3.)

Long. du corps: mâle 7 mm. Exp. 15 mm.

Japan.

Eusthenia reticulata Klp.

Tête et pronotum bruns au reflet vert. Tête grande, assez longue. Yeux sont petits, mais très convexes; ocelli aussi petits et noirs. Les antennes sont noires. Pronotum plus étroit que la tête, en arrière surtout. Ligne centrale est forte, large. Les jambes sont brun-vert. Ailes antérieures brunes, seulement le champ costal est violet. Toutes les nervures sont bordeès de blanc. Une tache blanchâtre de la forme d'une faucille se trouve non loin de la fin. Ailes posterieures sont dans la moitié basale rouge-cinabre et l'autre

moitié est violet-bleu foncée, presque noire. Nervure caractéristique pour ce genre. — Abdomen brun sombre, près que noir. IX. anneau du mâle porte une valvule génitale, qui est si longue, quielle surpasse encore le X. anneau. Valvulae subanales très fortes, presque triangulaires; ses pointes sont courbées et se redressent en haut. VIII. anneau de la femelle porte une valvule genitale, qui est triangulaire et brun clair. Elle est diviseé en trois parties rondes, dont la centrale est rayeé en travers. IX. anneau est très long et porte trois inegalités triangulaires. Soies caudales sont noires, plus courtes que l'abdomen. (Fig. 4.)

Long. femelle 26—29 mm. Exp. 45—54 mm. Tasmania

Pteronarcella thalia Newm.?

J'ai un seul individu, qui se rapproche de celui d'écrit par Newman et Pictet, sauf la nervure, qui est caractéristique pour le genre Pteronarcella. VIII. anneau de l'abdomen porte une valvule génitale, qui est courte, mais large, triangulaire, au milieu un peu découpeé. Valvulae subanales très grandes, fortes; elles portent les soies caudales, qui sont minces. (Fig. 5.)

Long.: femelle 16—18 mm. Exp. 37—39 mm. Patrie voir le texte tchèc.

Stenoperla prasina Mc. Lach.

Je décris ici seulement les organes sexuels. IX. anneau du mâle porte une valvule génitale, arquée, un peu recourbeé au milieu. Valvulae subanales triangulaires et très étroites. Valvula supraanalis très forte, avec une carène oblongue. A la fin elle porte de chaque coté deux contre-forts écartés. — La valvule de la femelle est courte, large, au milieu un peu découpeé. IX. anneau long et porte trois inegalités triangulaires. Valvule subanales fortes et portent les soies caudales, qui sont beaucoup plus courtes que l'abdomen. (Fig. 6.)

Long. 17—25 mm. Exp. 45—50 mm. Patrie voir le texte tchèc.

Eusthenia spectabilis Westw.

Le seul individu que je possede est une femelle. La valvule génitale est triangulaire, noire. La pointe de la valvule est un peu rayeé en travers, mais ces raies sont peu apparentes. IX. anneau très fort et porte deux inegalités, entre lesquelles est une carène tranchante.

Valvulae subanales petites. Soies caudales courtes et sombres. (Fig. 7.)

Paranotoperla australica Enderl.

J'ai trois individus: 2 mâles et 1 femelle qui s'accordent avec la déscription d'Enderlein. Seulement une des a dans les ailes anterieures Cu1 divise. (Fig. 8.)

NOVÍ STAPHYLINIDI PALAEARKTIČTÍ.

MUDr. Emanuel Lokay v Praze.

Goërius olens Müll. ab. **aurulentus** m. corpore supra toto aureopiloso, aureomicans.

Jest krásná barevná odchylka obyčejného Goërius olens Müll., svrchu celá zlatovčhnědě chloupkovaná a tudíž do zlatova měňavá. Tři jedince samce a samičku mám ze severního Německa (Mügl-See).

Quedius cintus Payk. ab. **lividipennis** m. cum elytris totis lividitestaceis (non forma inmatura). 4. specimina ex Candia, Kreta.

Liší se od původní formy barvou krovek, které jsou celé žlutohnědé při úplně jinak vybarvených jedincích. Čtyři jedince mám z Candie, Kreta.

Quedius cinctus Payk. ab. **arabs** m. forma nigra cum elytrorum sutura et marginibus nigris, marginibus posticis segmentorum abdominis etiam nigris. Elytris inter punctis grossis fortius punctatis.

Patria: Sidi bel Abbes mas et femina.

Jest úplně černá odchylka Quedius cinctus Payk., u které jsou šev konečný i okraje krovek černé, zadní okraje článků zadečku též černé.

Dva jedince samečka a samičku ze Sidi bel Abbes.

Quedius alpestris Heer var. **spurius** m. est forma brachyptera, cum elytris thorace brevioribus

Patria: Alpes Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Montes Bohemiae, Silesiae.

Původní forma Quedius alpestris Heer popsána byla s krovkami o něco delšími štítu, kdežto zde jsou krovky kratší štítu.

Bryocharis incilnans Grav. var. **punctipennis** m. cum elytris valde densius punctatis.

Patria: Mont Arménien, Cyprus mas et femina.

Má krovky mnohem hustěji tečkované, než původní forma. Dva jedince samečka a samičku z Cypru, Mont Arménien, v mé sbírce.

NEURAPHES CARINATUS MULS. MAS. DOSUD NEZNÁMÝ. (Adhuc ignotus.)

MUDr. Emanuel Lokay v Praze.

Neuraphes carinatus mas: Rufocastaneus, elytris sutura ante apicem sulcata, lateribus sulci utrinque callosis. Long. 1·20 mm.

Unum specimen marem mense Julio 21 amico meo, domino MUDr. L. Klička in Dobřichovic apud Pragam captum est certe Neur. carinatus Muls.: Antennis apicem versus incrassatis, articulis tribus penultimis transversis, fronte capitis retrorsum bifoveolata, inter foveolis plana, glabra, prothorace oblongim-subquadrato, parallelo ad angulos anticos angustato, elytris oblongo-ovatis, subdepressis, obsolete punctulatis, basi bifoveolatis, foveola interna rotundata, maiore, elytrorum sutura in parte scutellari inter foveolis elevata.

Similimus Neur, carinatoides Reitt. mas, descriptus in »Fauna germanica« pag. 224, differt: Capite maiore et latiore, prothorace longiore, parallelo, ad angulos anticos non angustato, elytrorum plica basali externa brevi.

Samec Neuraphes carinatus Muls. nebyl dosud znám a popsán.

Jest kaštanově červený a má na konci krovek šev rýhovitě stlačený. Konce krovek po obou stranách rýhy jsou naběhlé. Velikost 1·20 mm. Že jde u jedince samečka, jejž popisuji, a kterého letos v červenci v Dobřichovicích u Prahy ulovil můj přítel pan MUDr. L. Klička a mně laskavě k popsání předal, skutečně o Neur. carinatus Muls., dokazují jeho ostatní znaky, a to: Tykadla ke konci ztluštělá, s posledními třemi články příčnými. Temeno hlavy vzadu s dvěma jamkami, mezi jamkami hladké, lesklé; štít podlouhle čtvercový, se stranami rovnoběžnými, ku předním úhlům zúženými; krovky podlouhle vejčité, poněkud zploštělé, sotva znatelně tečkované, u kořene s dvěma jamkami, z nichž vnitřní jest kulatá a větší, mezi nimi jest ševní část krovek se štítkem vyzdvižená.

Velmi podobný Neuraphes carinatoides Reitt. mas, popsaný ve »Fauna germanica« na str. 224, liší se větší a širší hlavou, štítem

něco delším se stranami rovnoběžnými, dopředu nezúženými a skladkou ramenní, zevní krátkou. Jinak má šev krovečný na konci krovek též rýhovaný a krovky po stranách rýhy naběhlé.

Zvláštní jest, že, ač Neur. carinatus Muls. byl v Opusc. již r. 1861 popsán, nebyl podnes znám jeho samec, zavinil to asi řídký výskyt tohoto druhu, že nebyl dosud nalezen jeho sameček. Je zajímavo, že i tento Neuraphes jako mnozí jiní z tohoto rodu má u samce charakteristické vtlačeniny na konci krovek.

Stenichnus carpathicus n. sp.

MUDr. Emanuel Lokay v Praze.

Oblongo-ovatus, parce pubescens, niger, aut nigropiceus, palpis antennisque rufis, pedibus ferrugineis, prothorace latitudine vix longiore, foveolis basalibus minus distinctis et punctis aliis confusis, elytris ovalibus, crebe punctatis, basi bifoveolatis, foveola externa minore. Long. 1·2—1·3 mm.

♂ Femoribus anticis extus apicem versus inflatis pone medium subangulatis. Patria: Transsylvania, Brassó, Galicia: Worochta, Carpathi orient.

Inter Stenichnum scutellarem Müll. et Helferi Schaum ponendus. Stenichno scutellari similis, sed minor, et paulo gracilior, foveolis basalibus thoracis minus distinctis, elytrorum foveola basali externa minore et parte scutellari suturae non elevata; etiam ♂ femoribus inflatis et extus pone medium subangulatis.

Stenichnus Helferi Schaum est paulo major et longior, thorace longiore, foveolis basalibus distinctis, elytris parcius punctatis femonibus extus inflatis, apice subangulatis.

Nový Stenichnus carpathius m. řadí se mezi scutellaris Müll. a Helferi Schaum, jest černý, neb černohnědý, podlouhle vejčitý, spoře chloupkovaný, s makadly a tykadly červenými, nohami červenohnědými; štít jest asi zdéli šířky, vzadu s jamkami menšími, méně znatelnými a jinými tečkami přervanými. Krovky jsou vejčité, dosti hustě tečkované u kořene s dvěma jamkami, z nichž zevní jest menší, zevní skladka při ní krátká; šev krovečný v krajině štítku nevyzdvižený. Délka 1·2—1·3 mm.

♂ má přední stehna na zevní straně naběhlá a ke středu stehna v úhel tupý vybíhající. Sbíral jsem jej v Sedmihradsku kol Brašova a ve Worochtě v Haliči (vých. Karpaty). Mám 8 jedinců, 2♂, 6 ♀.

Stenichnus scutellaris Müll. jest širší, vejčitý, něco větší, má jamky vzadu na štítu dobře značené a oddělené, krovky spoře

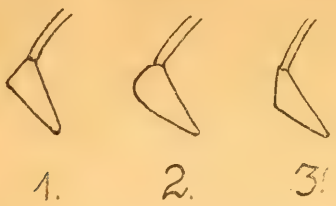

Stehno.

1. Stenichnus scutellaris Müll.
2. St. Helferi Sch.
3. St. carpathicus n. sp.

tečkované, jamky u kořene krovek delší, a skoro stejně velké, štítkovou část švu krovečného zdviženou; též jsou u ♂ přední nohy v stehnách zevně ku špičce hrotnatě naběhlé.

Stenichnus Helferi Schaum jest málo větší a štíhlejší, má jamky vzadu na štítu vyznačené a oddělené, jest na krovkách o něco řídčeji tečkován a má přední stehna zevně naběhlá ku špičce, tato pak něco málo zaoblená.

Nového Sten. carpathicus n. bude možno nalézti též v Československé republice a sice v oblasti Podkarpatské Rusi, kde většina brouků z Karpat východních jest též domovem.

NYMPHY ČESKÝCH JEPIC.

Ephemeridae from Czechoslovaky.

Dr. Julius Komárek.

(Pokračování z roč. XVII. 1920.)

Obr. 1. a 2.

Podávám zde vyobrazení a popis dalších jepicových nymph, jichž imaga patří v celém Československu k nejobyčejnějším zástupcům potoční fauny otevřeného kraje neb nízkých pahorkatin.

Jsou to: *Habrophlebia modesta* a *Leptophlebia submarginata.*

Přes to, že jsou to jedny z nejobyčejnějších středoevropských druhů, nebyla jejich larvální resp. nymphální stadia dosud popsána ani vyobrazena.

Habrophlebia modesta Hagen.

(Obr. 1. a, b, b_1, c, d, e, f, i).

Barva dospělé i mladé nymphy je kaštanově hnědá se silným leskem. Nohy i cerci jsou světlejší. Spodní strana je zbarvena stejně jako hřbetní a celé tělo je bez jakýchkoliv kreseb.

Délka těla bez cerců měří 8—10 mm, šířka v thoraxu 1·5—2 mm (v thoraxu). Cerci měří asi $^2/_3$ délky tělesné. Tělo je velmi štíhlé a ježto spočívá na krátkých, slabých nohách, je pohyb nymphy na rozdíl od jiných rodů typicky hadovitý.

Hlava je obdélníkovitě dopředu protažena, štíhlá, — oči malé sedí po stranách.

Pronotum ani ostatek thoraxu netvoří nějaké zvláštní tvary a jsou tak jako okončiny u všech forem tohoto rodu stejně vytvořeny.

Abdomen je oválně zploštělé průměru užšího nežli thorax, takže působí dojmem značné štíhlosti zvlášť proto, že střední segmenty jsou jen nepatrně rozšířeny. Po stranách 1. až 7. článku jsou upevněna žaberní vlákna. (Obr. 1, a.)

Žaberní či dýchací plátky jsou ve všech párech tvaru vidlicovitého. Střední trachealní větev na bási plátku dělí se rovněž vidlicovitě a vbíhá jednoduchou větévkou (nezpeřenou) do každé z obou polovin. Tvar všech 7 párů žaber je úplně stejný, pouze v délce a šířce jednotlivých vláken jsou nepatrné rozdíly, jak je znázorňují přiložené obrázky. (Obr. 1. b — prvý pár — obr. 1. b_1 pátý a obr. 1. b_1 sedmý pár žaber.)

Cerci jsou mnohočlenné, při čemž články se neustále zúžují a prodlužují. Každý článek nese na distálním okraji věnec slabounkých a krátkých chloupků. Pouze tři prvé (basální) články jsou bez chloupků (Ob. 1. c.)

Ústní ústroje jsou velmi typické a znázornil jsem je tudíž s výjimkou svrchního pysku celé. Popisovati je detailně zabralo by mnoho místa, jež jednak pro malý rozsah časopisu nemám k disposici, a za druhé přiložené figury nahrazují úplně jakýkoliv rozvláčný popis. (Ob. 1. d, e, f, i.)

Upozorňuji jenom, že hypopharynx svým tvarem ukazuje těsnou příbuznost této nymphy s *Habrophlebia fusca*, ač ovšem zde je střední část hypopharyngu mnohem vyšší, nemá zářezu a jest celkem docela jiného tvaru. (Ob. 1. f.)

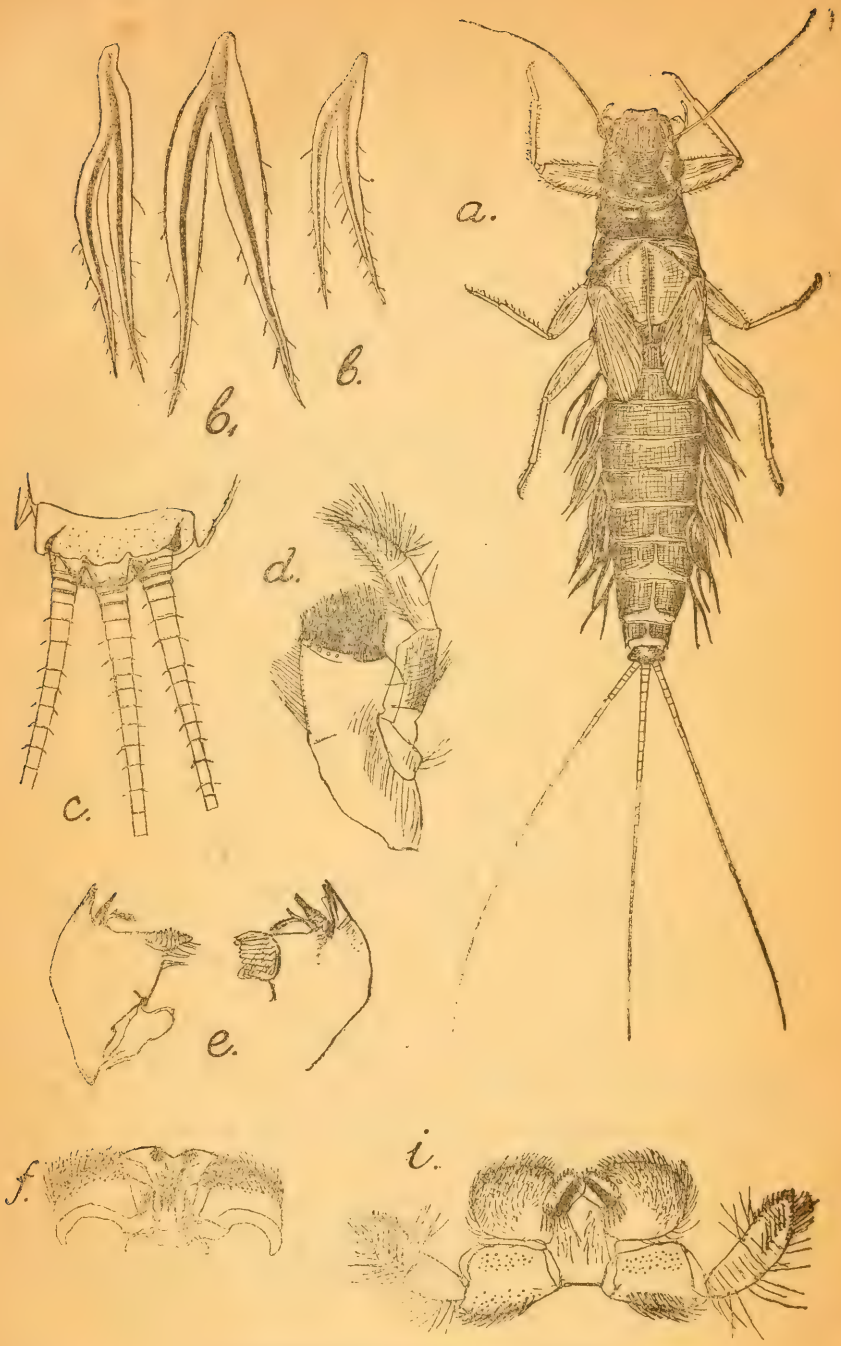
a.
b.
b1
c.
d.
e.
f.
i.

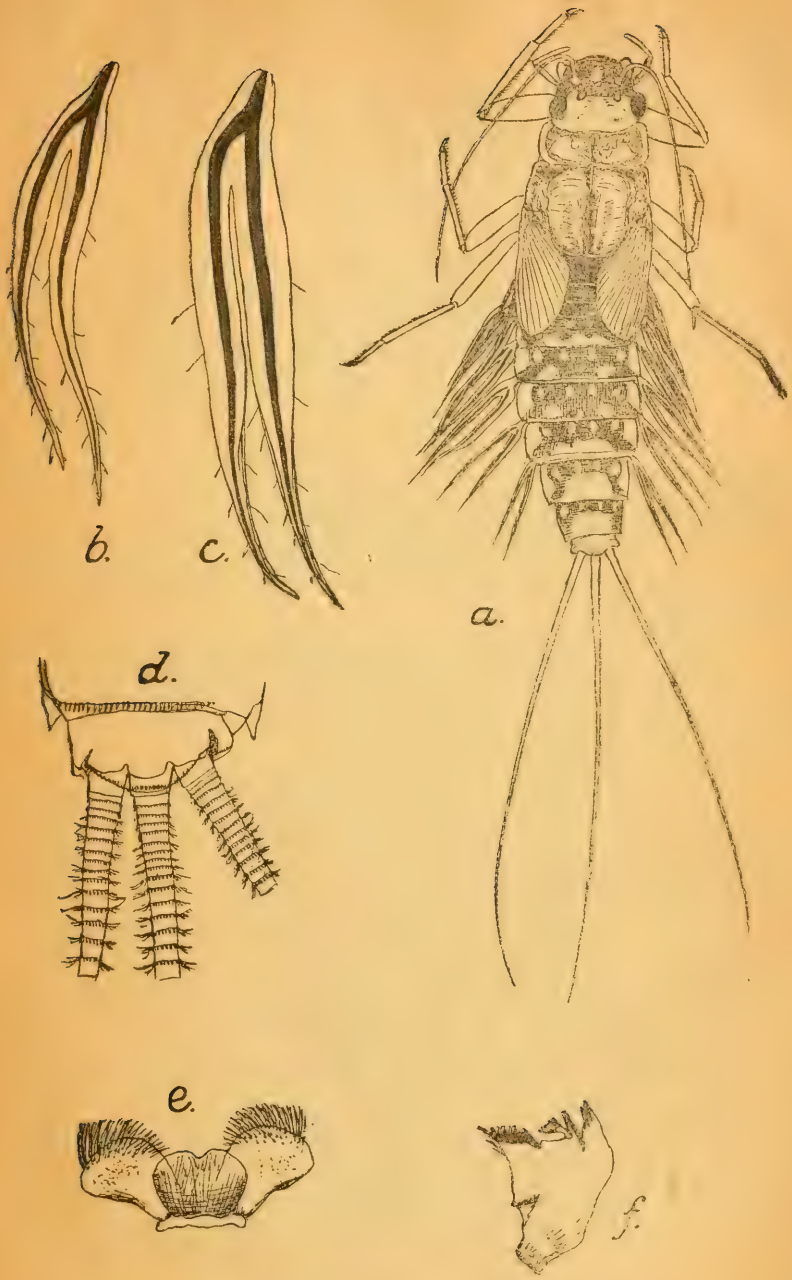

Leptophlebia submarginata-Steph.

Nympha tato žije po celý rok ve všech jen poněkud čistých a kamenitých potocích Československa, ať už se jedná o kraje rovinaté neb hornaté. Nejmilejším místem jsou jí potoky s hojným kamením, bystře tekoucí a zastíněné. Jest všude mnohem hojnější než *Habrophlebia fusca*. Velkým řekám zdá se, že se vyhýbá.

Imaga líhnou se počínaje květnem až do konce srpna.

Leptophlebia submarginata Steph.

(Obr. 2 a, b, c, d, e, f.)

Barva dospělé nymphy je kombinace světlé hnědi s tmavou šedí, která tvoří hlavně na abdomenu skvrny a kresby určitého systému, jak jsem je na přiloženém obrázku podal. (Obr. 2 a.) Spodek těla je monotonně světle zbarven. Nohy, cerci i antenny jsou skoro žluté.

Délka těla obnáší bez cerců 10—12 mm, šířka 2—2·5. Cerci jsou jen o málo kratší nežli tělo. Nohy jsou dosti vysoké, takže nympha běhá hbitě s lehce nadzdviženým tělem.

Hlava je velmi malá lichoběžníkového tvaru s malýma očima po stranách umístěnýma. Antenny jsou tenké a o něco delší nežli polovina těla.

Pronotum je krátké a širší nežli hlava. Jeho obrys představuje obdélník se zaoblenými rohy. Není vyklenutý jako u Habrophlebie; je spíše plochý a okraj tvoří světlou obrubu. Thorax je nejširším místem těla. (Obr. 2 a.)

Abdomen je až ku 6. segmentu skoro tak široké jako thorax; potom se značně zúžuje. Jednotlivé segmenty jsou na bocích dorsoventrálně zploštělé, takže tvoří ostrou hranu. Tím nabývá abdomen značně plochého vzhledu. (Obr. 2 a.)

Žaberní vlákna na prvých sedmi segmentech umístěná mají tvar dlouhých, štíhlých vidlic.*) Tvarově jest všech sedm párů naprosto stejných, jedině v délce variínují tak, že od prvého do pátého se prodlužují a odtud zase zkracují. Do každé vidlice vstupuje rovněž vidličnatě se dělící trachea, jednoduchá, nezpeřená (obraz 2. b, c.)

Cerci jsou složeny z hustě za sebou jdoucích článků, jež počínaje čtvrtým (basálním) článkem nesou na distalním okraji hustý věnec dlouhých jemných chloupků (obr. 2 d).

*) *L. vespertina* má žaberní plátky široce listovité a pouze 1 pár je štíhlý.

Ústní orgány podobají se skoro úplně těmto u *Paraleptophlebia cincta*, takže jsem se omezil pouze na vyobrazení hypopharyngu (obr. 2. e) a jedné mandibuly (obr. 2. f).

Nympha žije v líně tekoucích potocích a řekách s bahnitým dnem rostlinstvem pokrytým, kde bývá často zavrtána v bahně nebo loví na jeho kraji. Nymphy lze nalézti dospělé od dubna do září na vhodných místech všude.*)

The nymphs of Ephemeridae from Czechoslovaky.

The following article is a continuation from the last volum of Časopis československé spol. entomologické 1920. Both nymphs, which I describe here, are very common in whole Czechoslovaky.

---

*) Musím zde připoiiti malou systematickou noticku, týkající se názvosloví a kategorií nového systému Ephemerových larev. Původní rod *Leptophlebia* rozdělil Lestage na *Leptophlebia* a *Paraleptophlebia*, takže dostáváme ze dvou původních tři nové rody dle tohoto klíče:

I. Branchies semblables, formées de simples filaments bi — ou pluriramifies.

A. — Branchies formées d'un double filament long, etroit grêle pedonculé à la base; cerques 2 fois plus long que le corps
Paraleptophlebia (cincta, submarginata etc).

B. — „ „ d'un courte tige pluriramifiée en longs filaments cilies cerques pas plus longs que le corps.
Habrophlebia (fusea, modesta etc).

II. Branchies dissemblables; la Ire paire rudimentaire, les 6 paires suivantes formées de 2 lamelles foliacées.
Leptophlebia (marginata, verspertina etc.)

Z popisu i vyobrazení obou larev *Habrophlebia modesta a Leptophlebia submarginata* vyplývá však velmi jasně, že klíč resp. rozdělení Lestage-ovo je pochybené.

Rod *Habrophlebia* má míti žaberní plátky větevnatě rozčleněné. To platí však pouze pro *Habr. fusca*, jedinou dosud známou barvu tohoto početného rodu. *H. modesta*, již zde popisuji jako první z dalších larev má žaberní vlákna dělená vidličnatě, takže by patřila do rodu *Paraleophlebia*. Do téhož rodu dle Lestage-ova klíče musí být ale zařazena i druhá popisovaná larva *Leptophlebia submarginata*, takže bychom měli *Paraleptophlebia modesta* a *submarginata*. Srovnáme-li však ostatní organisaci tělesnou, speciálně ústní ústroje a stavbu těla, vidíme, že obě larvy nejsou nijak příbuzné. Naopak *Paraleptophlebia submarginata* ukazuje těsnou příbuznost s *Leptophlebia vespertina* a *Paraleptophlebia modesta* ústními ústroji se úplně kryje s *Habrophlebia fusca*.

Z toho je vidno, že rozdělení dle žaberních plátků je násilné a umělé a správnými jsou původní dva rody Leptophlebia (Leptophlebia + Paraleptophlebia) a rod Habrophlebia.

Habrophlebia modesta Hagen.

(Fig. 1. a, b, b, c, d, e, f i.)

The nymph is 8—10 mm long and 1·5—2 mm broad. Cerci measure 4—6 mm.

The whole body is uniformely chestnut-coloured. Legs and cerci pale. Body slender, scarcely depresser, widest across the mesothorax, smooth and polish. (Fig. 1. a.)

The motion-manner is snake-like because the legs are short and weak.

Head four square, eyes rather small, situated just before the hind angles of the head. Antennae rather short measure ¼ of the body.

Abdomen very slender, depressed without increasing in broad. Gills present on segments 1—7, double, similar or slightly longer on the middle segments, divided in first third of their lenghth into two long, slender, simple tapering filaments. (Fig. 1. b, b1.)

Cerci very slender, every segment on distal end with a crown of short, fine hairs. Only the three basal segments are without them. (Fig. 1. c.)

Mouth parts very similar to these of *Habrophlebia fusca.* I find it superfluous to describe them nearer because the adjointed figures demonsrate it sufficientely. (Fig. 1. d, e, f, i.) Especially the hypopharynx (Fig. 1. f) shows evidentely the relationship between both species.

The nymph lives in all brooks and rivulets with clear water and stony ground.

Leptophlebia submarginata Steph.

(Fig. 2. a, b, c, d, e, f.)

Length of body 10—12 mm, broad 2—2·5. Cerci nearly as long as the body. Legs rather high, stronger. The nymph speeds with softly elevated body.

The colour is a combination of pale brown with dark gray spots on the dorsal side of the head and abdomen. (Fig. 2. a.) Below uniformly pale, antennae and legs rather yellow.

Head small, squarely, little eyes situated on both sides of the occiput, Antennae little longer than the middle of the body. (Fig. 2, a.)

Pronotum short, depressed, broader than the head, rounded with a light stripe.

Abdomen as broad as the thorax till to 6th segment. Each segment on both margins dorsi-ventral depressed but rounded, without any spine. (Fig. 2. a.)

Gills on segments 1—7, double, divided into two long, simple tapering filaments, quite similar to the Habr. modesta, only slenderer and longer. Tracheal branches in both filaments simple, not ramified. (Fig. 2, b, c.)

Cerci densely segmented. Every segment except the four basal with a crown of long, fine hairs. (Fig. 2. d.)

Mouth parts are the same like at Leptophlebia vespertina or cincta and I delineated therefor only hypopharynx and mandibulla. (Fig. 2, s, f.)

The nymph lives in brooks and rivers with muddy bottom covered with water-plants in the whole land.*)

I am obliged to add some words about the systematic distribution, which accepted Lestage in his monograf (Larves des Ephemeres pelearctiques 1917.

He divided the genus *Leptophlebia* into *Leptophlebia* and *Paraleptophlebia,* using for the generic charakter the form of tracheal gills:

I. Branchies semblables, formées de simples filaments bi ou pluriramifies-

A. — Branchies formées d'un double filament long, etroit, grele pedonculé a la base, cerqe 2 fois plus long que le corps.
Paraleptophlebia (cincta, submarginata).

B. — Branchies formées d'un courte tige pluriramifies en longs filaments cilies, cerques pas plus longs que le corps.
Habrophlebia (fusca, modesta etc.).

II. Branchies dissemblables, la ire paire rudimentaire, les 6 paires suivantes formées de 2 lamelles foliacées.
Leptophlebia (marginata, vespertina etc).

According to that table I would be obliged to put both even describe-nymphs into the genus Paraleptophlebia. But also superficial comparison show. evidently that they are not at least related.

Just on the contrary. The mouth parts and other system. characters prove that s. c. *Paraleptophlegia submarginata* is closely related with *Leptophlebia vesperttna* and *cincta* and on the other side *Paraleptophlebia modesta* with *Habrophlebia fusca.*

For that reason I kept the old distribution and nomenclature.

VĚDECKÉ VÝSLEDKY ČESKOSLOVENSKÉ ARMÁDY V RUSKU A NA SIBIŘI.

III.

Noví Staphylinidi z vých. Sibiře.

(2. část.)

Dr. Frant. Rambousek.

Stenus Jurečeki *n. sp.* Velmi podoben druhu *Kiesenwetteri,* liší se tvarem štítu, tečkováním a zbarvením.

Černý, matně lesklý, kořeny tykadel, makadla a chodidla žlutohnědá, skvrna na krovkách asi o třetinu větší nežli u *Kiesenwetteri Rosh.* a více na vnějšek posunutá. Hlava poměrně k tělu menší a užší nežli u *Kiesenwetteri,* hustěji tečkovaná, čelo více dopředu vyniklé nežli u *Kiesenwetteri.*

Štít delší, vpřed i vzad skoro stejně zúžený (u *Kiesenwetteri* je vpředu širší), jemněji tečkovaný, krovky jemněji a mnohem hustěji tečkované, nohy kromě chodidel celé černé. Long. 5·3 mm.

♂ neznám.

Jedinou ♀ nalezl dne 15. března 1919 v Mulino (sev. od Vladivostoku) Dr. Št. Jureček. Typ v mé sbírce.

Tachinus rubricollis *n. sp.* Habitem a velikostí podoben poněkud druhu *collaris Gr.,* ale barvou, délkou tykadel, tečkováním a pohlavními znaky naprosto odlišný, obzvláště krásně červeným štítem význačný.

Smolově černý, silně lesklý, štít jasně červený, prvé dva a poslední tykadlové články, ústní ústroje, zadní lem abdominálních článků a nohy červenožluté, černé krovky vzadu slabě žlutočerveně prosvitavé.

Hlava širší délky, velmi jemně a řídce tečkovaná (40×), se dvěma většími tečkami mezi očima, jiné dvě vpředu mezi kořeny tykadel, uprostřed hlavy jemná podélná rýžka, oči vyniklé a podélnou vtlačeninou na čele lemované. Tykadla asi o ¼ kratší nežli u *collaris Gr.* Prvý tykadlový článek zdéli 3., 2. zdéli 4., předposlední zdéli šířky.

Štít nepatrně širší nežli krovky, dvakráte širší délky, dopředu více zúžený nežli dozadu, u hlavy silně vykrojený s menším a

dosti hlubokým výkrojem za každým okem, mnohem jemněji tečkovaný nežli u *collaris*.

Krovky asi o ½ delší štítu, poněkud silněji tečkované nežli *u collaris*, abdominem se neliší.

Poslední tarsální články delší nežli u *collaris*.

♂ Střední lalok 7. dorsálního článku mělce tupoúhle vykrojený, postranní laloky ho třetinou přesahují. Long. 3·8 mm.

♀ neznáma.

Jediný exemplář mé sbírky nalezen v dubnu 1919 Drem Jurečkem u Vladivostoku.

Ectolabrus piliventris *n. sp.* Hnědý, matně lesklý, hustě šedožlutě chloupkovaný, hlava a břicho černé, okraje štítu, krovek a zadní lem basálních článků břišních žlutohnědě prosvitavé, prvé tři tykadlové články, makadla a nohy žlutohnědé, holeně a stehna tmavohnědá.

Hlava velmi hustě a dosti jemně tečkovaná, mnohem jemněji než u *E. laticollis Sharp*. Prvé tři tykadlové články v délce málo rozdílné, 4. mnohem kratší nežli 3., ale poněkud delší šířky, pátý zšíří délky, předposlední o polovinu širší délky, poslední vejčitý zdéli dvou předešlých.

Štít užší krovek, dvakráte širší délky, vpředu zaokrouhlený, vzadu se zašpičatělými rohy okrouhle vykrojenými, čímž se liší od *laticollis* kromě jemnějšího tečkování.

Na basi štítu uprostřed dosti hluboká vtlačenina vybíhající ve střední mělkou rýžku podélnou, obzvláště u samečků vyniklou.

Krovky na švu asi zdéli štítu, po stranách delší, hluboce okrouhle vykrojené v zadních rozích, silněji nežli štít a poněkud drsně tečkované. Břicho nazad zúžené, hlavně na stranách hustě a dlouze chloupkované. Základy jednotlivých článků jemně a dosti řídce tečkované, apikální části segmentů hladké.

♂ má 7. dorsální článek hluboce vykrojený, výkroj uvnitř hustě zlatožlutě chloupkovaný, po stranách s černými chloupky. Long. 2·8—3·2 mm.

Nalezen v několika exemplářích koncem května 1919 *Drem Jurečkem* u mravenců (podobných našemu Lasius fuliginosus) v okolí *Vladivostoku*.

Homoeusa sibirica *n. sp.* Silně lesklá, šedožlutě chloupkovaná, tmavohnědá, kořeny a špičky tykadel, makadla, nohy a špička za-

dečku červenohnědé. Hlava silně lesklá, velmi jemně a řídce, vpředu hruběji a zrnitě tečkovaná (40×), oči kratší spánků, tykadla o něco málo kratší nežli hlava a štít dohromady, stlačená, tykadlové články I. = 1½, II. = 1, III. = ¾, IV. = ½ a skoro dvakrát širší délky, další skoro třikráte širší délky, předposlední poněkud delší než předcházející, poslední zdéli tří předcházejících. Štít širší krovek, v přední části skoro polokruhovitý, velmi jemně a hustě tečkovaný, silně lesklý, s prohlubní rýhou uprostřed a vtlačeninou po stranách, vzadu po obou stranách oblounkovitě vykrojený, vybíhající zadní rohy ostroúhlé.

Krovky kratší a mnohem jemněji a hustěji tečkované nežli štít, v zadních rozích vykrojené.

Abdomen na dorsální straně jemně a méně hustě tečkované nežli štít, na konečných článcích řídčeji a silněji.

Od podobné *japonica Sharp* liší se (dle porovnání s typy v British Museum) tmavší barvou, širším štítem, zřetelnějším tečkováním, kratším posledním článkem tykadlovým, od *laevigata Sharp* se liší mnohem širším a kratším štítem.

Long. 2·8—3·3 mm.

Sbírána s předešlým druhem za stejných okolností.

Résumé.

Résultats scientifiques de l'armée tchécoslovaque en Russie et en Sibérie.

III.

2. Staphylinides nouveaux de la Sibérie orientale.

Stenus Jurečeki *n. sp.* Voisin du *Kiesenwetteri Rosh.*, mais très distinct par la forme du pronotum, par la ponctuation et par la couleur.

Noir, un peu brillant, base des antennes, palpes et tarses testacés, grosse tache orange d'un tiers plus grande que chez *Kiesenwetteri* et plus au delà du milieu que chez celui-ci.

Tête moins large que chez *Kiesenwetteri,* à ponctuation plus serrée, plus prolongée vers l'extrémité. Corselet plus long que chez

Kiesenwetteri, dilaté au milieu, également rétréci en avant et vers la base, moins fortement ponctué. Élytres à ponctuation plus fine et plus serrée. Pattes, sauf les tarses, noires.

Long. 5·3 mm. ♂ inconnu.

Une seule femelle trouvée par le *Dr. Ét. Jureček* à *Mulino* (Sibérie orientale, au nord de Vladivostok) le 15 mars 1919. Type dans ma collection.

Tachinus rubricollis *n. sp.* Par sa taille et sa grandeur voisin du *collaris Gr.*, distinct par la couleur, par les antennes plus courtes et moins robustes, par la ponctuation et les caractères génitaux.

Très brillant, noir, corselet d'un roux vif, les deux premiers et le dernier articles des antennes, palpes, extrémité des segments et pattes d'un roux testacé, les élytres noirs avec l'extrémité d'un roux un peu transparent.

Tête transverse, ponctuation très fine et espacée (40 ×) avec deux points entre les yeux, et deux autres sur le vertex entre les antennes, avec un sillon fin au centre, yeux saillants, impressionés au bord interne.

Les antennes d'un quart plus courtes que chez *collaris*, plus minces, leur 1er article de la longueur du 3e, le 2e de la longueur du 4e, l'avant-dernier carré.

Pronotum un peu plus large que les élytres, deux fois plus large que long, plus rétréci en avant, assez profondément échancré pour la tête et d'une échancrure assez profonde arrondie de chaque côté pour les yeux, à ponctuation très fine, beaucoup plus fine que chez *collaris Gr.*

Élytres de moitié plus longs que le pronotum, un peu plus fortement ponctués que chez *collaris*. Abdomen comme chez *collaris*.

Les derniers articles des tarses plus longs que ceux du *collaris*.

♂ 7e segment du dessus à lobe médian avec une incision triangulaire très large et peu profonde, les épines latérales d'un tiers plus longues que le lobe médian.

♀ inconnue Un seul mâle dans ma collection trouvé par le Dr. Jureček. Environs de Vladivostok, avril 1919.

Ectolabrus piliventris *n. sp.* Brun, couvert d'une pubescence forte, gris testacé, pileux, tête et abdomen noirs, le corselet et les élytres marginés de testacé rougeâtre transparent, marges des segments

basilaires de l'abdomen plus ou moins roussâtres, trois premiers articles des antennes, palpes et pattes testacés, cuisses et tibias d'un brun foncé. Tête d'une ponctuation très serrée, assez fine, plus fine que chez *laticollis Sharp.* Les trois premiers articles des antennes presque égaux, 4e plus court que le 3e, plus long que large, 5e aussi long que large, les articles vers l'extrémité de moitié plus larges que longs, dernier de la longueur des deux précédents, ovale. Pronotum moins large que les élytres, deux fois plus large que long, arrondi vers l'extrémité, angles aigus et échancrés à la base. Au centre de la base du pronotum une fossette et un sillon médian léger, surtout chez le mâle.

Élytrés presque aussi longs sur la suture que le pronotum, plus longs sur les côtés, à ponctuation plus forte que le pronotum et un peu ruguleuse, l'échancrure arrondie aux angles postérieurs assez profonde.

Abdomen rétréci vers le sommet, pileux, base des segments finement et assez écartément ponctuée, leur extrémité lisse, chez le mâle le 7e segment dorsal visible profondément échancré, la partie échancrée avec une pubescence jaune doré, les côtés de l'échancrure bordés d'une frange de poils noirs.

Long. 2·8—3·2 mm.

Trouvé en quelques exemplaires par le Dr. Et. Jureček vers la fin de mai 1919 chez les fourmis *Lasius sp.* aux environs de Vladivostok.

Homoeusa sibirica *n. sp.* Très brillant avec une pubescence jaune gris assez fine, la base et l'extrémité des antennes, palpes, pattes et l'extrémité de l'abdomen testacés.

Tête très brillante, transverse, d'une ponctuation assez fine et peu serrée (40×) à la base, plus forte et granuleuse sur le front. Les yeux plus courts que les tempes. Les antennes un peu plus courtes que la longueur de la tête et du pronotum, déprimées, l'article Ier = 1½, IIe = 1, IIIe = ¾, IV. = ½ et presque deux fois plus large que long, IXe un peu plus long, le Xe deux fois plus long que le 8e, le dernier de la longueur de trois précédents.

Pronotum un peu plus large que les élytres, très arrondi dans la partie apicale, à ponctuation extrêmement fine et peu serrée, avec une impression médiane et de chaque côté; à la base de chaque

côté se trouve une échancrure arrondie; les angles postérieurs aigus et saillants.

Élytres plus courts et d'une ponctuation plus fine et plus espacée que sur le pronotum, échancrés aux angles postérieurs. Les segments dorsaux d'une ponctuation moins fine et moins serrée que sur le pronotum, plus forte et plus dispersée vers l'extrémité.

Voisin du *japonica Sharp* (comparé aux types du British Museum) mais différent par son pronotum plus large, par sa coloration plus foncée, la ponctuation plus distincte, par le dernier article des antennes plus court. Du *laevigata Sharp* diffère par son pronotum plus large et plus court.

Long. 2·8—3·3 mm.

Avec le précédent à la même localité dans les mêmes conditions.

NOVÍ BROUCI PRO ČESKOU ZVÍŘENU.

(Contributo alla fauna coleotterologica della Boemia.)

(Jan Roubal.)

Calathus melanocephalus *L. a.* **erythroderus** *Gout.* ze Sicilie a Italie, jsem sbíral u Prahy v Cibulce 1908. Doklad teplomilné pražské fauny.

Lebia crux minor *L. a.* **scutellata** *Letz.* Zbečno 21. VI. 1919. — *a.* **nigripes** *Dej.*, ze Středomoří udaná; Pacov (Červ. mlýn) IX. 1914.

Dromius nigriventris *Thoms. a.* **fuscithorax** *Rtt.* Závist 7. III. 1906, Příbram (Sv. Ivan) III. 1918, (U Ornů) IV. 1916.

Quedius infuscatus *Er.* Zbečno, v starém dubu, 10. VI. 1919, 1 ex.

Cateretes pedicularius *L. a.* **pallens** *Rey.* hojně na mnoha místech se zákl. formou.

Atomaria bella *Rtt.* Jirna, 21. VI.

Microcara testacea *L. a.* **bescidica** *Rtt.* Padrť, 19. VII. 1917, Dobříš 21. X. 1910, 14. VII. 1914.

Sericus brunneus *L. v.* **tibialis** *Redtb.* Strašice, 4. VI. 1913, Dobříš, 11. V. 1910.

Agriotes litigiosus *Rossi v.* **Laichartingi** *Gredl.* Lab. Kostelec, 1903, 1 ex.

A. obscurus *L. a.* **badius** *Müll.* Modrá (Šum.), Písek, Troja, Hor. Počernice, Roudnice.

Elater satrapa *Kiesw. ssp.* **dibaphus** *Schiödte,* Libřice, V. 1908; Vrané n. V., 7. III. 1918 v dub. pařezu 1 ex.

Agrilus lineola *Kiesw.,* Ntg. Ins. Deutsch. I. Abt., 4. Bd., 147 (ne Redtb. Fn. A. 1849, 287, jak zní citát v Cat. Col. Eur. etc. 1906). Rožmitál.

Trachys minuta *L. a.* **infernalis** *Ob.* Modrá (Šum.), 3. VI. 1905.

Anthicus flavipes *Payk. a.* **flavescens** *Pic.,* z Francie popsaný, Chudenice, III. 1907, Toušeň, náplav, III. 1905.

Cyrtanaspis phalerata *Germ.* Nový rod nádherného a vzácného brouka. Mníšek, 2 ex.

Cryptocephalus connexus *Ol.,* druh teplejších poloh. Lišnice na Vltavsku, z jara.

Galerucella grisescens *Joann.* Pacov: u Valchy s bažinných rostlin jsem smetl VIII. 1913. 1 ex.

G. calmariensis *L. a.* **lythri** *Gyll.* Pacov, 1. ex. VII. 1911.

Longitarsus anchusae *Payk. v.* **punctatissimus** *Foudr.* asi 20 velikými ex. s humerálními hrbolky a křídly. U Svatojanských proudů 1. V. 1918

Psylliodes napi *F. a.* **Brisouti** *Bed.,* velmi vzácnou tuto ab. jsem našel u Pacova na smrkové teplé pasece s bujnou květenou typických strání po starých pasekách, jaké všude v Čes.-mor. vysočině, 9. VIII. 1916.

Bruchidius imbricornis *Panz.* 1 sameček Zbiroh, 24. V. 1915.

Otiorrhynchus fraxini *Germ.* Opočno, 17. IV. 1916, 1 malý (10 mm) ex.

Barypithes pellucidus *Boh.,* nápadně silně vyvinutý nádherný sameček. Mělník n. L. Znamenitý nález pro východnější territorium stř. Evropy (leg. uč. Červený).

Anthonomus varians *Payk. a.* **suturalis** *Kolbe,* v Jahresheft d. Ver. f. Schl. Ins. 1911, 11 ze Slezska popsaný, Příbram (Láz) 4. VI. 1914. 1 ex.

A. pruni *Desb.* Buš u Vltavy, 1 ex. v polní rokli s křoví smeten 12. V. 1918.

Phytobius 4-nodosus *Gyll.* Příbram (Kardavec), 1 ex. (ab. s tmavými nohami), u potůčku s trávy 8. VI. 1919; ne tedy jen v IV., jak Schaufuss píše v Calveru VI. p. 1128.

Ceuthorrhynchus pervicax *Weise*, Lišnice u Vltavy, 20. V. 1917.

Pityogenes trepanatus *Nördl.* Šumava: Jezerní stěna, 1. V. 1902.

Nové lokality některých jen z jedné dosud oznámených druhů.

Pterostichus tarsalis *Apfb.* Křinec, bažinný okraj rybníka, 28. V. 1905.

Chrysobothris igniventris *Rtt.* Čelakovice.

V Arch. f. Naturg. Jhg. 82 (1906), Abt. A., Heit 11, 63 píše Dr. Obenberger, že nenašel **Trachys pumila** *Illig.* v Čechách, odtud prý citovanou. Sbíral jsem ji v labském náplavu 8. III. 1914, což ostatně je zajímavo pro analogii s T. troglodytes Gyll., která v náplavech od jara do léta se často vyskytá.

Ceuthorrhynchus Lukeši *Tyl.*, od Písku popsaného, jsem našel v stř. Povltaví, na Příbramsku 20. V. 1917.

O NĚKTERÝCH NAŠICH KRASCÍCH.

(De nonnullis nostris Buprestidis.)

Jan Roubal.

Anthaxia salicis *F.* u Příbramě, v chladném, velmi málo teplomilnými rostlinami i živočichy bohatém jednom kraji, v aleji černých topolů na trávě těsně u jednoho tohoto stromu, jedenkrát. 17. VI. 1916. — Na Slovensku na bohaté vápencové stráni formace Quercus cerris L. na různých květech V. 21. hojně. Může tedy žíti na velmi různých co do bohatosti přírodních podmínek místech.

Acmaeodera flavofasciata *Pill.* na pampelišce u Baň. Bystrice (gen. Wachenhousen).

Chrysobothris igniventris *Reitt.*, jak už jsem byl v tomto Č. VII., 159 oznámil, žije v Pošumaví na smrcích a jedlích (Chudenice, Štýchov u Stankova). U Čelakovic na borovicích. (1 ex. v mé sbírce.)

Agrilus subauratus *Gebl.* žije u Baň. Bystrice v *ab. Theresae Pic. a Zoufali Ob.* (tato někdy v překvapujících velikých ex.) na jívách.

Agrilus lineola *Kiesw.*, Ntg. Ins. Deutsch. IV. Bd., 147—148, (v Reitterově Cat. Col. 1906 je autor Redtb.), sbíral jsem dosud při melinnících, u nás (i na Kavkaze). V Čechách u Rožmitálu, zde na několika místech pod nízkými Tatrami, vždy však jako raritu. 2. VI. 1921 jsem zde našel nádhernou novou formu:

A. bystricensis *m.* Na prvý pohled upomíná na **A. auricollis** *Kiesw.*; celý krásně zlatoměděný, jen krovky zelené, oči tmavokaštanové.

Superficiei colore primo adspectu **A. auricolli** *Kiesw.* similis. Totus laete aureo-cupreus, coleopteris viridibus, oculis osbcure-castaneis.

Ad Neosolium (Baňská Bystrica) 2. VI. 1921 in pruborum dumeto 1 ex. cepi.

Druh tento má sice hustější bělavý chloupkový pokryv na spodku těla, ale dosud jsem neviděl žádného kusu, který by měl zhuštěné chloupky v ozdobné skvrny na basi abdom. segmentu, jak v knihách psáno.

DE NOVIS BUPRESTIDARUM REGIONIS PALAEARCTICAE SPECIEBUS I.

Dr. Jan Obenberger.

In opusculo hoc parvo species Buprestidarum regionis palaearcticae, quarum typi in collectione Obenberger Musaei Nationalis Pragae depositae sunt descripsi; quae materia valde numerosa in partibus Actorum Societatis Čechoslavicae sequentibus porro tractabitur; Sphenopterae generis solum numerosae species novae in opusculo separato simul cum materialibus alienis collectoribus determinatis tractabuntur.

V krátkém tomto článku předkládám entomologické veřejnosti první část řady nových druhů palaearktických krasců. Veškery typy jsou uloženy v mé sbírce, jež tvoří část sbírek Národního Musea Československého v Praze. V dalších článcích hodlám pokračovati v uveřejňování četných svých nových druhů, jež se průběhem času

nahromadily v mé sbírce. Jedině nové druhy rodu *Sphenoptera,* v němž mám zvláště mnoho nových nálezů ze své sbírky i ze sbírek cizích, najmě britského musea v Londýně, hodlám uveřejniti v souborné práci jinde.

1. Acmaeodera Wollastoniana m. n. sp.

Patria: Insulae Canarienses: Palmas.

Long.: 6 mm.

Speciebus *cisti* Woll. ac *fracta* Woll. finitima ac valde affinis. Eodem colore superficiei, caracteribus sequentibus differt:

Multo robustior, curtior, plus convexa; capite maiore, albido, longe pubescente. Thorace robustiori, convexiori, latitudine maxima in parte posteriori tertia, lateribus minus quam apud *cisti* sed plus quam apud *fractam* rotundatis. Elytris sculptura simili sed multo curtioribus ac robustioribus, multo convexioribus; pubescentia aequali sericea albida distinctis; apud *fractam* ac *cisti* Woll. pubescentia haec e pilis albis ac brunescentibus vel obscuris composita est; etiam punctis striarum subtilioribus ac interstitio laterali tertio laterali latiori, dilatato, differt.

Druh tento podobá se dvěma druhům, *fracta* a *cisti,* jež popsal Wollaston rovněž z Kanárských ostrovů; shoduje se s nimi úplně v barvě, podobou těla a liší se hlavně těmito znaky:

1. Tvar těla je úplně jiný. Tělo je zavalité, krátké, silné, klenuté. Krovky jsou značně kratší.

2. Štít, nehledě k tomu, že je daleko klenutější, jest i jiného tvaru: největší šířka jeho jest v zadní třetině, a zde jest daleko silněji zaokrouhlen než u druhu *fracta,* ale daleko méně než u druhu *cisti.*

3. Krovky, jež jsou u všech tří druhů tmavé se žlutými, hustými nepravidelnými skvrnkami, jsou u *cisti* a *fracta* tak opýřeny, že ze žlutých či temnějších míst vyráží chloupky tmavé, silnější, z ostatního povrchu bílé. Zde je opýření stejnoměrné, hedvábité, měkké a bílé

4. Krovky u obou zmíněných druhů jsou dlouhé, dosti silně a stejnoměrně tečkovaně rýhované. Všechna mezirýží jsou stejná. Zde jsou krovky zkrácené, vyšší, daleko robustnější, tečkování rýžek je poměrně jemnější a třetí mezirýží od kraje počítaje je značně širší ostatních, rozšířené.

Druh tento pojmenoval jsem po anglickém entomologu Wollastonovi, který získal si veliké zásluhy o výzkum hmyzí fauny Kanárských ostrovů.

2. Dicerca moesta ab. funeraria m. n. ab.

Patria: Graecia.

A forma typica corporis superficie carbonicolori, nigerrima differt.

Úplně černá, slabě lesklá odchylka tohoto v barvě jinak velmi stálého a neproměnlivého druhu.

3. Lampra Croesus m. n. sp.

Patria: Himalaya: Darjeeling.

Long.: 13 mm.

Species smaragdinea, pulcherrima, elytris concoloribus, superficie obscure coerulea maculata, maculis magnis, dispositis: duobus fasciformibus, latis, thoracalibus, in medio fascia smaragdinea aequalis latitudinis separatis; elytris: macula una communi post scutellum, una rotunda in depressione humerali, una parva laterali pone elevatione humerali, una rotunda media, in tertia parte anteriori, magna, duobus transversim dispositis ante tertiam partem posteriorem, una laterali pone tertiam partem posteriorem posita atque nonnulis maculis perparvis inaequalibus in parte suturali ac apicali. Subtus smaragdinea, prosterno antice utrinque coeruleo maculato.

Capite convexo, nitido, irregulariter punctato, antennis coeruleis, ab articulo quarto dentatis fronte ad verticem convergenti, in milio reliefo ∧ anguliformi ornato, vertice latitudine ¾ longitudinis marginis interioris oculi attingente. Thorace dense punctato, fasciis duobus coeruleis fere impunctatis, ante basim utrinque leviter transversim oblique impresso, longitudine 1½ latiori, latitudine post medium maxima, lateribus ad basim fere paralellis, ad anticem oblique ac fortier attenuatis. Scutello transverso, pentagonali, curto, lato. Elytris thorace multo latioribus, 9 striatis, striarum punctis parvis, intersticiis in parte suturali sparse, lateraliter dense ac subrugose punctatis, maculis coeruleis fere impunctatis, glabris. Elytris aequaliter convexis, in tertia parte apicali leviter dilatatis, lateribus apicalibus minute denticulatis, apicibus subtruncalis Prosterno latissimo,

glabro; abdomine nitido, sparsissime ac minutissime piloso ac punctato. Pedibus smaragdineis.

Nádherný tento druh jest dosti podoben druhu *Bonnairei* Fairm. z Alžíru.

Hlava je klenutá, ne příliš široká, téměř je asi tak široké jako ¾ vnitřního okraje jednoho oka. Povrch čela je dosti hrubě, ale nepravidelně tečkován, uprostřed čela je vyniklý relief, podoby širokého obráceného »v«. Štít je dosti široký, po stranách až za zadní třetinu téměř rovnoběžný, za středem nejširší a odtud dopředu silně šikmo zúžený, hustě tečkovaný, jen modré dva podélné široké pásy po obou stranách středu jsou téměř bez teček. Krovky jsou značně širší než štít, za středem, asi v zadní třetině rozšířené; jsou tečkovitě rýhovány, tečky jsou jemné a ne větší než tečky v mezirýžích. Tato jsou podél švu jen dosti spoře, čím blíže ke krajům, tím hustěji a vrásčitěji tečkována. Konec je uťatý. Krovky jsou okrášleny dohromady 13 skvrnami, překrásně temně modrými. Prvá leží za štítkem, další ve vtisku ramenním, další je maličká a položena asi v přední pětině na okraji, hned za rameny, další veliká je ve středu asi v přední pětině krovek, další dvě vedle sebe, napříč položené leží před zadní třetinou, následující skvrna leží na straně za apikální třetinou délky. Kromě těchto skvrn je několik malých skvrnek u švu před koncem.

Jeden z nejnádhernějších dosud známých druhů.

4. Lampra pulchra m. n. sp.

Patria: China: Jünnan.

Long.: 11 mm.

Subtus nitida, aeneoviridis, cuprascens; superficie viridiaeneo, cuprascente, thoracis elytrorumque lateribus late purpureolimbatis. Elongata, subtilior, statura *Lamprae Hoscheki* Obenb. seu *Solieri* Lap. Capite nitido cupreo, fronte convexa, grosse ac irregulariter punctata, reliefo /\ formi in medio ornata; vertice latitudine ¾ longitudinis oculi marginis interioris attingente. Antennis obscuris, curtis. Thorace longitudine 1½ latiore, lateribus ad basin paulo, ad anticem fortius rotundatis, latitudine maxima in medio posita; disco aequaliter convexo, dense ac satis grosse punctato, viridicupreo, lateribus late purpuratis, haud nitido; linea tenui longitudinali media

ac duo lateralibus curtis, subinterruptis nigris, impunctatis. Prosterno applanato, haud marginato, dense punctato. Elytris thorace latioribus, pone medium paulo dilatatis, lateribus leviter sinuatis, ad apicem rotundato attennatis, margine apicali exteriore minute serrulatis, apicibus conjunctim rotundatis. Dorso alqualiter convexo, solum ad basim depressione humerali modica, humeris elevatis; novem striis dorsalibus, quorum exterioribus indistinctis, interstitiis dense, satis fortiter, ad latera densissime punctatis, superficie haud nitida. Elytro maculis parum insignibus quatuor: una media in parte anteriori tertia, duobus transverse positis in media parte longitudinis ac una media post tertiam partem apicalem. Ilis maculis parvis, rolundatis, male separatis, impunctatis, nigris. Pedibus aureoviridibus.

Specimen solum in collectione mea.

Druh tento podobá se čínskému druhu *Hoschcki* Obenb. a upomíná též dosti na druh *Solieri* Laporte. Povrch je měďově zelený, slabě lesklý, okraj těla je široce purpurově obroubeu — tato barva přechází nenápadně do barvy zelenoměďové. Hustě tečkovaný, tečkování mezirýží krovečných jest zvláště na stranách velmi husté, takže rýhy, sestávající ze stejně silných teček, se v něm takřka ztrácejí. Hlava je lesklá, měďová, hrubě a dosti nepravidelně tečkovaná, s hladkým reliefem, podoby obráceného »v« uprostřed čela. Tykadla jsou temná, skoro černá. Štít je asi 1½kráte širší než dlouhý, hustě tečkovaný, asi uprostřed nejširší, dozadu slabě, dopředu silněji zaokrouhlený a zúžený; uprostřed je úzká černá, netečkovaná páska, podobné dvě skvrnky, ve formě krátké, přerušené pásky nebo dvou za sebou jdoucích skvrnek jsou v jisté vzdálenosti po obou stranách zmíněné střední podélné skvrnky. Krovky jsou ozdobeny na každé straně čtyřmi skvrnkami, černými, celkem malými, netečkovanými, jež leží asi takto: jedna uprostřed krovky a to v přední třetině délky, druhé dvě vedle sebe napříč postavené asi uprostřed délky a konečně jedna menši za zadní třetinou délky.

Dosti nenápadný druh, upomínající trochu na dva zmíněné druhy, ale celkem značně odlišný ode všech dosud známých druhů východních.

5. Lampra gloriosa ab. cupraria m. n. ab.

Patria: Syria: Aleppo.

Long.: 15 mm.

Superficie cuprascente, elytris sanguineomarginatis.

Liší se od typické formy měďovou barvou štítu a krovek, jež jsou temně krvavě lemovány.

Přichází dosti zhusta s typickou, krásně smaragdově zelenou formou.

6. **Buprestis 8-guttata ab. bohemica m. n. ab.**

Patria: Bohemia: Rakovník.

Aberratio haec insignis a forma typica macula elytrorum anteriori deficiente differt. Maculis sex posterioribus normalibus.

Velmi význačná úchylka tohoto druhu, který jinak je co do barvy velmi stálý a neproměnný.

Zbarvení jako u typické formy, pouze prvá velká skvrna (basální) krovečná chybí úplně. Ostatní skvrny, v počtu šesti na obou krovkách, jsou normálně veliké.

7. **Eurythyraea austriaca var. Semenovi m. n. var.**

Patria: Gallia mer.

Varietas haec scutello brevissimo ac latissimo a forma typica differt. Scutelli longitudine vix tertiam partem latitudinis attingente.

Nápadná tato varieta liší se od typické formy neobyčejně širokým a při tom velmi krátkým štítkem.

Jest tím pozoruhodnější, uvážíme-li roli, jakou hraje velikost a forma štítku v systematice tohoto rodu.

8. **Anthaxia Samarkandi m. n. sp.**

Patria: Samarkand. (Turkestan.)

Long.: 9 mm.

Cupreonitens, cylindrica, *Anthaxiae stupidae* Klug. valde affinis, sed caracteribus sequentibus distincta:

Multo maior ac robustior. Corpore convexo, subtus longius piloso, maris fronte ac thoracis lateribus antice laete smaragdineis; antennis articulo tertio articulo secundo multo longiore; ab articulo quarto dentatis, articulis dentatis multo magis transversalibus. Thorace latitudine maxima in medio, ad basim paulo, ad anticem magis subtiliter rotundato; sculptura thoracis oceliformis, sed multo minori, subtiliori, densiori ac granulosa. Fronte latiore, antennis smaragdineis. Epistomate multo fortius quam apud *stupidam* emarginato.

Druh tento podobá se barvou a leskem druhu *stupida* Klug., ale liší se velmi podstatně těmito znaky:

Jest daleko větší, robustní, silně klenutý a zavalitý. Tělo jest vespod opýřeno delšími bílými chloupky. Čelo jest širší; čelo samce jest krásně smaragdově zelené, lesklé; rovněž strany štítu jsou vpředu jasně zelené. Tykadla jsou smaragdově zelená, delší a při tom i širší: jednotlivé články jsou příčné od čtvrtého článku počínaje; tyto příčné články jsou daleko širší; článek třetí jest velmi značně delší než článek druhý. Štít je asi uprostřed nejširší, po stranách velmi slabě zaokrouhlen; skulptura je zcela odlišná: sestává z daleko menších, ale při tom zrnitých a hustých »ocell«.

9. Anthaxia Moises m. n. sp.

Patria: Sinaï.

Long.: 5·5 mm.

Anthaxiae stupidae Klug. ac *Semiramis* Obenberger similis ac valde affinis.

Cuprea, nitida, convexa, dorso depressiuscula, fronte laete smaragdinea. Fronte lata, latoiri quam apud *Semiramis* m., antennis obscuroaeneis, articulo tertio secundo paulo longiore; ab articulo quarto dentatis, articulis dentatis modice transversis. Epistomate fortius quam apud *stupidam* emarginato; thorace longiori quam apud stupidam, longitudine 1¼ latiori, in tertia parte anteriori latissimo, ad anticem fortius, ad basim inconspicuo attenuato, fere paralello. Sculptura thoracis minus nitida ac plus alutacea, plus distincta quam apud *stupidam*, e cellis pentagonalibus umbillicatis composita. Elytris curtioribus, minus productis ac minus attenuatis. Corpore depressiore ac plus paralello.

A. Semiramis m. colore multo magis cupreo, fronte latiore, viridi, thoracis sculptura distinctiore, ac elytris minus attenuatis differt.

Druh tento podobá se velmi dvěma druhům: *Semiramis* m., který byl popsán z Mesopotamie a druhu *stupida* Klug., který je domovem hlavně v Alžíru.

Měďový, načervenalý, dosti lesklý, čelo je krásně smaragdově zelené. Tykadla jsou temně bronzová, třetí článek jest jen nepatrně delší než druhý; Epistoma je silněji vykrojeno než u *stupida*. Štít jest asi 1½krát širší než delší, asi v přední třetině nejširší, dopředu

silněji zúžen, vzadu téměř rovnoběžný. Skulptura štítu je odchylná od *stupida* i *Semiramis:* sestává z velmi pravidelných »cell« pětistranných, s centrálním zrnkem; spod je velmi zřetelně chagrinován. Krovky jsou kratší, než u obou zmíněných druhů, se stranami dosti rovnoběžnými, slabě klenuté.

Semiramus m. se značně podobá tomuto druhu, ale liší se od něho světlejší barvou, užším čelem, jež je stejně zbarveno, jako ostatní podruh, a daleko méně zřetelnou, více svraštělou skulpturou štítu, tvarem krovek atd.

10. **Anthaxia hypomelaena ab. Gallica m. n. ab.**

Patria: Gallia mer.: a dépt de Var.

Aberratio haec pulcherrima a forma typica colore elytrorum coeruleo, nitido, prope suturam plus minusve violaceo differt. Species typica elytris olivaceoviridibus est.

Odlišná od typické formy barvou krovek, jež jsou překrásně modře, podle švu více méně fialově zabarveny.

11. **Coroebus purpuratus m. n. sp.**

Patria: Yünnan (China mer.)

Long.: 12 mm.

Carmineo-purpureus, subtus obscurior, robustus, convexus, cylindricus. Capite parum convexo, fronte lata, fere quadrata, antice longitudinaliter impressa, grosse ac irregulariter punctata. Vertice transverse rugoso. Thorace convexo, antice sinnato, latitudine maxima in tertia parte basali, longitudine fere 1½ latiore, lateribus ad basim paulo, ac rotundato, ad anticem fortiter ac fere recte attenuatis; superficie dense ac regulariter, aequaliter punctata, in medio transverse subrugosa. Carenis ac impressionibus nullis. Lateribus serrulatis. Scutello brevi, lato. Elytris convexis, carina media longitudinali indistinctissima, thorace latioribus, lateribus fere rectis, dein ad apicem longe attenuatis, ac apicibus late separatim rotundatis ac minute denticulatis. Superficie irregulariter ac dense rude punctata, ac transversaliter subrugosa, glabra; solum in parte tertia apicali linea pilosa albida transversali undulata ac una simili transversa ante apicem sita. Antennis pedibusque obscure violaceopurpureis.

Velký druh; krásně karmínově purpurový, vespod temnější, nafialovělý. Tykadla a nohy jsou temně purpurově fialové. Lysý, pouze v zadní třetině krovek s příčnou vlnitou, úzkou, bílou páskou; podobná příčná a úzká bílá páska leží před koncem.

Hlava je mírně klenutá, čelo je téměř čtvercové, nepravidelně a dosti hrubě tečkováno, uprostřed (hlavně vpředu) s podélným vtiskem. Téme jest bez vtisku a příčně vrásčité. Štít je klenutý, bez jakéhokoliv vtisku, příčný, asi 1½kráte širší než delší; největší šířka je v zadní třetině; odtud je dozadu mírně a zaokrouhleně, dopředu silně a přímočaře zúžen. Povrch je tečkován, tečkování toto je zvláště po stranách dosti silné, pravidelné. Uprostřed plochy přechází v příčné a dosti hrubé, krátké vráskování. Štítek je krátký, ale široký, na konci uprostřed zašpičatělý. Krovky jsou značně širší štítu, jich povrch je drsně a dosti hrubě hustě tečkován, lysý; jen vzadu se zmíněným ornamentem, složeným z bílých chloupků. Krovky jsou válcovité, nahoře zploštělé, na každé krovce je (hlavně v přední části) naznačeno podélné vyniklé žeberko. Toto jest však téměř nezřetelné, velmi slabě patrné. Krovky jsou po stranách téměř rovnoběžné, vzadu mírně zúžené a na konci široce jednotlivě zaokrouhlené.

Druh tento liší se tvarem, barvou, kresbou atd. ode všech známých východních druhů. Zúmysla nepřirovnávám jej k žádnému známému druhu z Číny, ježto jsem přesvědčen, že těch několik druhů rodu tohoto, jež z končin oněch známe, tvoří jen nepatrný zlomek skutečného počtu druhů.

12. **Meliboeus graminis ab. coelestis m. n. var.**

Patria: Gallia: Fontaineblau.

A forma typica olivaceogrisea colore coeruleo, nitido differt ac hic speciebus generis huius coerulcio simhlis, ab eis corporis, thoracis, frontisque forma sculpturaque valde distinctus.

Několik málo kusů této krásné aberrace pochází z Francie. Jest odlišná barvou od typické formy; tato bývá temněji či světleji šedě-olivová; nová aberrace jest překrásně jasně modrá.

Ježto je známo více modravých druhů tohoto rodu a klíče bývají často na barvě zakládány, lze druh tento snadno zaměniti v této aberraci s některými druhy podobnými; při bližším ohledání rozliší se však snadno tvarem těla a úpravou štítu, hlavy, skulpturou atd.

Několik poznámek.

Dr. Jan Obenberger.

1. K poslednímu mému článku v Časopise Českosl. Spol. Entomologické, roč. XVII. 1920 pg. 31., a to k mé krátké diagnose *Agrius olivicolor ab. chioneus m.*, sbíranému p. Drem J. G. Rambouskem, přičinil p. Dr. Rambousek pod čáru poznámku: »K smrcení brouků bylo použito síry«.

Nová moje aberrace vyznačuje se na rozdíl od typické formy světlým, sněhově bílým opýřením — a tu by snad poznámka p. Dra Rambouska, která se ocitla na onom místě bez mého vědomí, mohla býti vykládána snad v ten smysl, že smrcení sírou mohlo míti vliv na zbarvení tomentu, ježto je známo, že na různé látky má kysličník siřičitý tento účinek. U nové a to velmi nápadné aberrace zmíněné nemůže tomu rozhodně tak býti z různých důvodů. Především: ku srovnávání bylo použito 320 exemplářů a komparačních kusů mé vlastní sbírky a několika sbírek, jež mám doma k určení a k disposici. Za druhé: Od té doby dostal jsem celou řadu této variety z Německa, z Francie a z Istrie. Kusy tyto byly smrceny, jak patrno, nejrůznějším způsobem a některé kusy dostal jsem současně s jinými druhy v lihu, kterýžto mívá na toment přece účinky právě opačné než kysličník siřičitý. Konečně podle svých zkušeností, podepřených pozorováním na nesčetných tisících Agrilů i jiných krasců, kteří rok co rok mýma rukama při revisi projdou, musím sděliti, že vliv smrcení na barvu opýření, velmi konstantního u krasců, je pranepatrný. Já sám usmrcuji sírou, cyankalim a lihem, tedy prostředky nejrůznějších účinků — ale nikdy jsem u těchže druhů při nejrůznějším způsobu smrcení nepozoroval zvláštního rozdílu. Tak na př. u *Agr. litura* Ksw., *Agr. graminis* Lap., *A. hastulifer* Ratzb., a u právě zmíněného *olivicolor* Ksw., kteréhožto druhu rok co rok nějaký exemplář naleznu. Ostatně o důležitosti zbarvení tomentu Agrilů poučí nahlédnutí do známé tabelly onoho rodu od Abeille de Perrina, kde je patrno, že celé skupiny oddělují se dle barvy tomentu. A právě u příbuzenstva *olivicolor* jest zbarvení toto směrodatným — což mne přimělo k utvoření této odchylky. Konečně nejedná se o žádnou jedinečnou věc — dostal jsem ji od té doby k určení z Německa už vícekráte.

2. Při Národním Museu československém v Praze zřizuje se právě, díky štědrému odkazu Dra Nickerla, **entomologické oddělení.**

A zrovna tak, jak dosud byla entomologie slabě financována, ježto prostředky dosavadní nedostačovaly, tak nyní slibuje nové oddělení býti nejlépe financovanou a vypravenou částí Národního Musea Upozorňuji zde na ohromný odkaz pražského tichého entomologa, pozůstávající z krásné, veliké, obsáhlé bibliotéky, k níž teď přibude ještě veliká část knihovny bývalé fysiokratické společnosti, dále ohromné sbírky, hlavně brouků a motýlů, kde zejména exotické druhy australské a sběry Holubovy, Helferovy, Idy Pfeifferové atd. jsou četně zastoupeny. Z motýlů nejlepší část tvoří *Microlepidoptera*, překrásně preparovaná a srovnaná. Všech srovnaných i nepravených skřínek (jichž při tak obrovské sbírce byl též velmi značný počet), jest dobře přes 1100. Počet kusů nelze prozatím ani přibližně odhadnouti. Velmi důležitým pro rozvoj entomologie Národ. Musea je obrovský Nickerlův odkaz finanční, páčící se v celku daleko přes 1,000.000 Kč, jehož úroky budou obraceny výhradně ve prospěch entomologie. Tímto krokem dostává se entomologické oddělení konečně na pevný podklad a teď teprve umožňuje se Národnímu Museu, aby i v tomto ohledu mohlo soutěžiti s ústavy zahraničními a aby konečně mohlo plně vědecky využíti pokladů, v museu nashromážděných, o kterých jinak veřejnost pramálo ví a má namnoze představy značně skreslené. Majetkem entomologického oddělení Národního Musea jsou kromě menších sběrů tyto velké sbírky a sběry: coll. Helfer (asi 100.000 ex. Coleopter z Tennasserimu v Birmě) a sbírka středoevropská, coll. Gradl (Coleoptera), Fleischer (Coleoptera), coll. Kracík (česká sbírka), coll. Kamberský (Coleoptera pal.), zmíněná universální sbírka Nickerlova, coll. Brýdl (Col. exota), coll. Uzel (hlavně Coleoptera, též Lepidoptera, Hymenoptera etc.), coll. Obenberger (na 3000 typů), coll. Kolenati (část) a coll. Hennevogl. Dále části sbírek: coll. Nonfried (Geotrupidae), coll. Hanuš (nepreparovaný materiál v eprouvettách z jižního Ruska) a coll. Srnka (několik skřínek). Konečně ohromný brasilský sběr mnou pro museum získaný: coll. Mráz. Z ostatních řádů je zde: coll. Joukl (Lepidoptera pal. et bohem.), coll. Pokorný (Microlepidoptera), coll. Šrogl (Lepidoptera exot.), coll. Duda (Hymenopt. a hlavně Rhynchota), coll. Sekera (Hymenopt.), coll. Fibich a coll. Winter (Lepidoptera) a části sbírek: Klapálkovy i Wimmrovy (Plecoptera, Diptera) a drobnější sběry Oberländrovy

z Potůčkovy. Mimo tyto uvedené sbírky tvoří původní základ sbírky musejní, t. zv. »hlavní sbírka«, složená z menších darů, odkazů a pod., k níž čas od času bylo i dříve kupováno, hlavně od Staudingera a j. a z jejichž zásob byly sestaveny výstavní vitriny, kamž ovšem lze vystaviti jen mnohokrát se opakující doubletty, ježto působením světla vydány jsou tyto kusy ponenáhlé proměně, často i zkáze. Vlastní jádro entomologických sbírek uloženo je ve zvláštním sále a není přístupno leč na požádání a odborníkům. Podle slabého odhadu páčí se entomologická sbírka musejní daleko přes 2,000.000 kusů, při čemž nečítají se materiály nepreparované, uložené provisorně. Byv pověřen vedením tohoto oddělení považuji za svou povinnost upozorniti na ně odborné kruhy, jichž oprávněným návrhům a přáním vychází ředitelství zool. sbírek co nejvíce vstříc.

Bylo by si přáti, aby mezi českými entomology a mezi musejní entomologií vyvinul se ten poměr, jaký je na př. v Německu vůči »Deutsches Entomologisches Museum« v Dahlemu nebo ve Vídni mezi spolkem entomologickým a »dvorním museem«, kde vzájemná podpora soukromých entomologů a musei zbudila onen veliký rozkvět entomologie všech oborů. Tam stalo se samozřejmostí, odkazovati sbírky museu, kamž snášeny jsou i jednotlivé typy, lokálně důležité nálezy a pod.

Za jeden z předních úkolů vytkl jsem si — už s ohledem na kýžený seznam českých a jednou snad i československých brouků — sestaviti obsáhlou sbírku č e s k o u, to jest, kde by byl každý druh zastoupen kusy v Čechách nalezenými z nejrůznějších lokalit. A tu apeluji na P. T. členstvo Československé Společnosti entomologické, aby mne v této snaze podporovalo a aby zejména t. zv. »nové pro Čechy« ukládalo ve sbírce musejní, jak to již několik obětavých entomologů (p. insp. Wimmer, p. Láznička, p. Binder) nezištně činí.

V mlčelivých musejních skříních leží celé nezpracované i zpracované poklady. Nejsme tak bohati, jako jinde, ale leccos máme přece. A v našich skříních dříme i kus historie české entomologie. Jest mým přáním a snahou, které vše chci obětovati, aby ten obraz byl ú p l n ý a n e r u š e n ý. To však jest možno zase jen součinností všech entomologických pracovníků tohoto našeho národa, kteří budou pamatovati na naše Národní Museum dary, odkazy i nezištnou prací. Věřím, že jest mezi námi hodně takových, kteří znajíce truchlivé osudy prodaných sbírek, uvědomí si, že lidé jsou smrtelní,

musea však ne a že sbírky, jež tvoří často obsah práce celého života, věnované národu a jeho museu jsou potomstvu nejkrásnějším dokladem toho, že dárce znal svou národní povinnost a že ji vykonal.

Bruchus pisi na bobu.

Koncem měsíce července t. r. sebral jsem na různých místech úmyslně několik lusků z téhož pole, osetého svinským bobem (Vicia faba L) pěstovaným jakožto píce pro dobytek. Mým úmyslem bylo vypěstovati dokonalé kusy brouků z rodu Bruchus (luskokaz). Uložil jsem do krabičky 100 bobů. V polovině měsíce srpna, když boby dozrály a sežloutly, počali z nich vylézati brouci, vesměs Bruchus pisi L. Prožírali se na povrch bobů z chodbiček, jež otevírali pravidelnými kruhovitými víčky z pokožky plodů. Ze 100 pozorovaných bobů vylezlo v době od 14. srpna do 3. září celkem 52 brouků, tedy 52%. Pozoroval jsem však na ostatních 48 kusech hnědavé skvrny. Soudil jsem z toho, že i v těch asi jsou zhynulé larvy broučí. Rozloupl jsem je všecky, a tu jsem ve 32 kusech nalezl zaschlé larvy v různém stupni vývoje. Jenom 16 kusů bobů bylo, jak se zdálo, brouky nedotčených. Ale i mezi těmito poznal jsem uvnitř plodů droboučké zbytky po záhy zhynulých larvách. Úplně zdravých bobů nebylo tudíž ani 10%. Prof. R. H.

Lasiocampa quercus na borovicích.

Každý rok sbíral jsem v Táboře v lese u Sezimova Ústí v červnu dospělé housenky Dendrolimus pini L. Pestré tyto housenky zajímaly mne, preparoval jsem je i pěstoval motýly. Roku 1920 opět vydal jsem se s jistotou na lov housenek těchto. Byl jsem však překvapen, když nalezl jsem místo nich Lasiocampa quercus L., jichž jsem sebral as 30 kusů ze kmenů borovic; toliko jediná byla na zemi na borůvce. Jest mi podivné, že v jehličnatém lese vyskytovaly se housenky Lasiocampa quercus L. Nacházíval jsem je obyčejně na vrbách, zřídka na dubech. V lese zmíněném bylo několik doubků a jeřabin — roztroušeně — patrně jejich píční rostliny, na borovicích patrně jen odpočívaly. Tu ale podivno je, že by z dubů přelézaly odpočívat na vzdálené borovice a tak se roztrousily po dosti velikém prostranství lesa, vždy po jedné na jedné borovici. Napadlo mne, že se chtějí snad kukliti, leč doma ještě asi 14 dní žraly, než se zakuklily, jako kukla přezimovaly a 7./5. 1921 vylíhl se první sameček. Štraberger.

Zprávy výborové:

Stručná zpráva jednatelská:

Na valné hromadě 25. ledna 1921 zvoleni byli: Insp. A. Vimmer předsedou, MUDr. Jar. Pečírka, generál, místopředsedou, Dr. Leo Heyrovský jednatelem, prof. Dr. A. Ondřej a Ing. J. Jedlička zapisovateli, Dr. J. Komárek a PhC. J. Šámal knihovníky a Dr. Purkyně C. a JUC. Goth kustody. Kontrolní komise: Insp. Hanuš, Ing. Al. Štraub a vr. úč. rada Vopršal. Redakci časopisu viz na tit. listě.

Výborových schůzí konáno 7, občasných 10. (Viz zvl. seznam přednášek.)

Společnost čítá 7 členů čestných, 6 zakládajících a 171 činných.

Členský příspěvek zvýšen na 40 K, pro studující 20 K. Zvýšení odůvodněno velkými výdaji na tisk.

Čestnými členy zvoleni pp.: Achard Julien v Chatillonu, býv. předseda francouzské ent. spol. a vynikající Coleopterolog, Longinos Navas, přední španělský Plecopterolog a Cameron-Malcolm v Dehra Dun, známý anglický znalec entomologie hospodářské.

Členem zakládajícím zvolen pro značné peněžité dary náš příznivec p. továrník Vilém Roth v Růžodole u Liberce.

Časopisu vydáno č. 1—4 za r. 1920 v jednom svazku, a č. 1—2, 3—4 za r. 1921 ve 2 svazcích. Tím opětně vydávání časopisu dostalo se do normálních kolejí. Příručka letos žádná nevydána.

Bolestnou ztrátu utrpěla společnost úmrtím p. MUDra Roberta Jelínka, zdravotního rady a zámeckého lékaře v Dobříši. Zesnulý byl horlivým sběratelem Lepidopter a Coleopter a byl v čilém písemném styku s mnoha členy. Byl členem Společnosti od jejího založení.

Výměna publikací za časopis je stále velmi čilá a tím knihovna Společnosti stále vzrůstá.

Letošního roku došlo k velmi důležité události pro rozvoj společnosti, totiž založení odboru pro Moravu a Slezsko se sídlem v Brně. Na zákl. stanov pro odbory, které byly výborem sestaveny, svolána byla v Brně ustavující valná hromada dne 11. března 1921 za přítomnosti 14 členů. Přijaty stanovy a provedeny volby. Zvoleni byli: MUDr. A. Fleischer předsedou, MUDr. Melichar místopředsedou, Karel Mazura pokladníkem, Dr. Št. Soudek jednatelem a členy výboru prof. Vl. Zoufal v Prostějově a prof. Dr. Jan Zavřel v Brně. Zem. spr. pol. schválila předběžně stanovy a ustavení odboru výnosem č. 84.623/VIII. z 2./IX. 1921. Tím dán byl základ k rozšíření společnosti a koncentrace vědecké entomologické práce moravské v Brně. Přejeme mladému odboru plného zdaru do budoucna!

Slovenský odbor dosud zřízen býti nemohl. Přípravné práce k tomu směřující vede p. pošt. inspektor Fritsch a pošt. účetní rev. Jar. Roland při řed. pošt. a telegr. v Bratislavě.

Sbírka Lepidopter po zesnulém prof. Preisovi darována byla Mus. král. Českého.

Měšťanské škole v Bubenči darována z materiálu členstvem věnovaného sbírka hmyzu.

Na sbírce p. prof. Klapálka pracuje PhC. Šámal.

Knihovna v zool. ústavu na Karlově je přístupna od 3—5 hod odp. každou středu.

Mnoho členů podniklo letos četné exkurse nejen do Čech, nýbrž i do vzdálenějších zemí, hlavně Slovenska a Karpatské Rusi. Dr. Rambousek navštívil Srbsko, Bulharsko a poloostrov Pyrenejský a ing. Hanuš Bulharsko. P. ing. Weiser již třetím rokem dlí v Argentině, odkud zasílá velmi cenný materiál hmyzu.

Zvláštními díky zavázáni jsme min. školství a nár. osvěty, které nám opětně povolilo subvenci 3000 Kč výn. č. 71.365/20 ze 4. III. 1921.

Min. zemědělství udělilo Společnosti na r. 1921 subvenci již 9./XII. 1920 ve výši 3000 Kč.

Mnozí členové byli dotazováni od různých úřadů, hlavně ministerstev, v otázkách týkajících se škůdců lesních i hospodářských. Velká pozornost byla věnována opětně bekyni sosnové a zavíječi řepovému.

Zvláštními díky zavázána je společnost univ. prof. Dru Al. Mrázkovi za ochotné propůjčení místností pro sbírky a knihovnu v zool. ústavu university Karlovy na Karlově, jakož i přednáškového sálu, a p. PhDr. V. Vávrovi, řed. zool. sbírek Čes. zem. musea, a Dru Obenbergerovi za laskavé povolení přístupu do specielních sbírek hmyzu každý čtvrtek odpoledne.

Přátelské schůzky konaly se po celý r. 1921 v restauraci »U Choceňských« v Praze II., Růžová ul. č. 5 (nedaleko hlavní pošty) vždy v úterý a sobotu od ½6 do ½8 hod. večer. Schůzky byly velmi četně navštěvovány a konány výměny i determinace a debatováno. Venkovští členové se vyzývají, aby schůzek těch se hojně zúčastňovali.

Do našeho středu zavítal letos náš věhlasný cestovatel a spisovatel St. Vráz, čestný člen společnosti Achard Julien a ředitel speleolog. ústavu v Kluži Dr. René Jeannel.

Všem příznivcům Společnosti, jakož i redakcím »Nár. Politiky« a »Nár. Listů« za ochotné otištění oznámení schůzí vyslovujeme náš srdečný dík!

Výbor lituje, že pro přílišný náklad nemůže podati obšírnější zprávu.

A. Vimmer,
t. č. předseda.

Dr. Leo Heyrovský,
t. č. jednatel.

Pokladní zpráva. Na běžném jmění během roku přijato 9015·16 Kč a s přenosem 4762·37 Kč činí příjem celkem 13.777·53 Kč; vydáno 12.085·56 Kč a zbývá 1691·97 Kč. Srdečné díky vzdáváme slavnému ministerstvu školství a nár. osvěty za subvenci 3000 Kč a dárcům Vil. Rothovi z Liberce za 100 Kč, předsedovi A. Vimmerovi za 100 Kč, zemské bance v Praze, záložně na Král. Vinohradech a obci Karlínské po 50 Kč a Malostranské záložně za 20 Kč. — Kromě zbývajícího vydejného jmění 1691·97 Kč činí fond entomol. příruček 537·46 Kč, fond prof. Fr. Klapálka 619·27 Kč, fond pí Anny Klapálkové 3538·95 Kč, fond pí Anny Uzlové 782·48 Kč, fond p. P. A. Kubeše 87·57 Kč a fond tiskový 1282·16 Kč, veškeré jmění společnosti tudíž 8539·76 Kč.

Seznam přednášek v občasných schůzích roku 1921.

8. února: Dr. Jureček »O své entomologické činnosti v Rusku«.
8. března: PhC. Šámal »O českých Plecopterách«.
12. března: Mimoř. schůze pro schválení stanov odboru.
9. dubna: Dr. Rambousek »O cestě do západní a jižní Evropy«.
30. dubna: A. Vimmer »O larvách čeledi Blepharoceridae«.
4. října: Dr. Brožek »Morganovy pokusy bastardační školy s Drosophilou«. I. díl.
18. října: Dr. Brožek »Morganovy pokusy bastardační školy s Drosophilou«. II. díl.
8. listopadu: Dr. Pečírka »O přírodních poměrech ve středním Slovensku«.
13. prosince: PhC. Šámal »O biologii Plecopter«. Dr. H.

Seznam členů.

(Z členů činných uvedeni pouze nově v r. 1921 přistoupivší.)

Členové čestní.

1921 Achard Julien, továrník, 42 boulevard de Vanves, Chatillon (Seine). (Členem od r. 1919.)
1907 Bolivar Don Ignacio, ředitel přírodnického musea v Madridě.

1921 Cameron Malcolm D. Sc., ředitel Forest Research Institute Dehra Dun, N. W. Provinces British India.
1907 Horvath Dr. Géza, ředitel Mag. Nemzeti Muzeum, Budapešť.
1910 Lobkovic Ferdinand Dr., býv. nejvyšší zem. maršálek kr. Čes.
1921 Navas Don Longinos, Zaragosa, Apartado 32.
1910 Melichar MUDr. Leopold, Brno, Česká ul. 28. (Členem od r. 1904.)

Členové zakládající.

1920 Hájek Dr., notář, Blatná.
1920 Klapálek Leopold, řídící učitel v Deštné u Litomyšle.
1904 Kubes P. Augustin, provinciál řádu O. O. kapucínů v Kolíně.
1921 Roth Vilém, továrník v Růžodole u Liberce.
1904 Srdínko Josef, staveb. rada v. v., Smíchov, Ferdinandovo nábřeží 27.
1904 MUDr. Šulc Karel, báňský lékař v Michálkovicích, Slezsko.

Noví členové činní.

A) Ústředí v Praze.

Čermák J., vrch. soudní rada ve Velvarech. (Col.)
Jiřička Jos., prof. reálky v Jičíně.
Knirsch Ed., MUDr., zubní lékař v Kolíně. (Col.)
Král. Jindř., učitel v Železném Újezdě.
Krása Bohdan, JUC., revident šek. úřadu, Vrané n. Vlt. (Col.)
Pfeffer Ant., studující, Jince-Čenkov. (Col.)
Pfleger Karel, stud. př. věd, Král. Vinohrady, Brandlova 25. (Col.)
Pretner Egon, JUC., Bubeneč, Ovenecká 38/II. (Col.)
Smoliar Ant., odb. hosp. učitel v Tomašovciach, p. Smižany, Spiš, Slovensko.
Smutný Jan, vr. pošt. oficiál, Hlohovec, Slovensko.
Škrlant Václav, kaplan u sv. Prokopa, Žižkov. (Col.)
Šlégl Frant., pošt. oficiál v Bratislavě. (Col.)
Tichý Jan, učitel, Staré Vyklantice.

Omylem vynechán v loňském seznamu MUDr. Lad. Klička, lékař, Praha I., Křižovnická 36 (Col.).

B) Odboru v Brně.

Béhar Jaroslav, odb. učitel, Zlín. (Lep.)
Ing. Farský Oktavian, adjunkt Mor. zem. výzkum. ústavu zeměd., Brno, Černá Pole. (Ins. noxia.)
MUDr. Fleischer Ant., vchní zdrav. rada, šéflékař, řed. st. drah, Brno, Dlouhá 9. (Col.)
MUDr. Fleischer Josef, Brno, Kiosk 7. (Col.)
PhDr. Hykeš O. V., asistent vys. šk. zvěrolékařské v Brně.
Němec Josef, ředitel vyš. dívčí školy, Brno, Falkensteinerova 44. (Col.)
Ing. Rozsypal Jan, asistent Mor. zem. výz. úst. zeměd., Brno, Černá Pole. (Ins. nox.)
Smažinka A., učitel, Kouty, pošta Kravaře na Hlučínsku.
Trávník Karel, revident, řed. čs. st. drah, Brno, nádraží. (Lep.)
Trojan Ladislav, řed. pokladny zem. fin. řed., Brno, Česká 13. (Col.)
Vokoun Josef, pokladník banky Bohemia, Brno, Král. Pole, Ugartova 15. (Col.)

Zpráva knihovní.

Knihovna obsahující kromě circa 1000 separátů — 103 různé časopisy definitivně umístěna celá ve vlastních místnostech. Letošním rokem obnovena výměna se všemi společnostmi a ústavy vědeckými na celé zeměkouli, jež dosud válečnými poměry vázla.

Darem přibyly všechny publikace p. Longinos Navas-e ze Zaragozy ve Španělsku.

Starší ročníky časopisu, jež jsou dosud na skladě, používány jsou pouze ku výměně časopisové a prodej jich tudíž zastaven.

Knihovna jest kdykoliv přístupna od 9—11 a 3—5 každý den. Půjčování knih v úterý a ve středu od 3—5 hod. odpoledne.

Dr. J. Komárek.

Společnosti a ústavy, s nimiž vyměňujeme.

Severní Amerika.

Spojené Státy. California Academy of Sciences, San Francisco.
Agricultural Experiment. Station. Berkeley. California.
Stanford University Library. Colorado.
State Historical and Natural History Society, Denver. Colorado.
University of Colorado Library, Boulder. Colorado.
Trinity College, Department of Natural History, Hartford. Connecticut.
Jale University Library, New Haven. Connecticut.
Bernice Pauahi Bishop Museum, Honolulu. Havaii.
Chicago Academy of Sciences. Illinois.
Field Museum of Natural History, Chicago. Illinois.
University of Illinois, Urbana. Illinois.
Indiana Academy of Science. Indianopolis. Indiana.
Indiana University, Department of Zoology, Bloomington. Indiana.
Davenport Academy of Sciences. Iova.
Iova Academy of Sciences, Des Moines. Iova.
Kansas Academy of Sciences, Topeka. Kansas.
Portland Society of Natural History. Maine.
Johns Hopkins University Library, Baltimore. Maryland.
American Academy of Arts and Sciences, Boston, Massachusetts.
Boston Society of Natural History. Massachusetts.
Harvard University, Museum of Comparative Zoology, Cambridge. Massachusetts.
St. Louis Academy of Sciences. Missouri.
Nebraska Academy of Science, Lincoln. Nebraska.
University of Nebraska, Zoological Laboratory, Lincoln. Nebraska.
University of Nevada Library, Reno. Nevada.
Princeton University Library. New. Jersey.
American Museum of Natural History, New. York.
Cornell University Library, Ithaca. New. York.
New York Academy of Sciences. New. York.
New York Agricultural Experiment Station. Geneva. New York.
Rochester Academy of Science. New York.
Staten Island Association of Arts and Sciences, New Brighton. New York.
University of North Carolina, Chapel Hill. North Carolina.
Cincinnati Society of Natural History. Ohio.
Ohio Academy of Science, Columbus. Ohio.
Ohio State University, Columbus. Ohio.
Oregon State University, Eugene. Oregon.
Philadelphia Academy of Natural Sciences. Entom. News. — Dr. Calvert, 4515, Pennsylvania, Regent Street.
Philadelphia Museums. Pennsylvania.
University of Pennsylvania, Free Museum of Science and Art. Pennsylvania.
University of Tennessee, Knoxville. Tennessee.
University of Texas Library, Austin. Texas.
Agricultural Experiment Station, Brinnon. Washington.

University of Washington, Scattle. Washington.
National Academy of Sciences. Washington, D. C.
Smithsonian Institution. Washington, D. C.
U. S. Department of Agriculture. Washington, D. C.
U. S. Bureau of Forestry. Washington, D. C.
U. S. National Museum. Washington, D. C.
Washington Academy of Sciences. Washington, D. C.
University of Wisconsin Library, Madison. Wisconsin.
Canada. — Nova Scotian Institute of Science. Halifax.
Queen's University. Kingston.
Mc Gill University. Montreal.
Royal Society of Canada. Ottawa.
Natural History Society of New. Brunswick. St. Johns.
University of Toronto. Toronto.
Mexico. — Museo Nacional. Mexico.
Sociedad Cientifica Antonio Alzate. Mexico.
Sociedad Mexicana de Historia Natural. Mexico.
San Salvador. — Museo Nacional. San Salvador.

Jižní Amerika.

Argentina. — Museo Nacional. Buenos Aires.
Sociedad Cientifica Argentina. Buenos Aires.
Bibliotheca, Universidad Nacional. La Plata.
Museo de La Plata. La Plata.
Brazilie. — Museu Goeldi di Historia Natural. Para.
Museu Nacional. Rio Janeiro.
Revista de Sociedade Scientifica. Sao Paulo.
Chile. — Universidad de Santiago. Santiago.
Uruguay. — Museo Nacional. Montevideo.

Evropa.

Rakousko. — Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. Graz.
Naturhistorisches Hofmuseum. Wien.
Zoologisch-Botanische Gesellschaft. Wien.
Polsko. — Akademia Wiedomosti. Kraków.
Polski towarzystvo przirodników »Copernicus«. Lwów.
Belgie. — Société entomolog. de Belgique. Rue de Namur 89. Bruxelles.
Hollandsko. — De Neederlandsche entomolog. Vereiniging. Rotterdam.
De neederlandsche entomolog. Vereiniging. Amsterodam, Plantage Eiddelaau 15.
Department of Agriculture. Buitenzorg. Java.
Bulharsko. — Agricultural Experiment Station Sadova.
Direction du Musée Royal. Sophia.
Francie. — Société Linnéenne du Nord. Amiens.
Société d'Etude des Sciences naturelles. Béziers.
Société des Sciences Physiques et Naturelles. Bordeaux.
Station Zoologique de l'Université de Montpellier. Cette.
Société des Sciences Naturelles. Cherbourg.
Annales de l'Université. Grenoble.
Musée d'Histoire Naturelle. Marseille.
Ecole Nationale d'Agriculture. Montpellier.
Laboratoire de Zoologie, Faculté des Sciences. Nancy.
Société des Sciences Naturelles de l'Ouest de la France. Nantes.
Musée d'Histoire Naturelle. Paris, 55 rue de Buffon.
Société de Biologie. Paris.
Société Zoologique de France. Paris.

Académie de Reims. Reims.
Société de l'Etude des Sciences Naturelles. Reims.
Société Scientifique de l'Ouest. Rennes.
Německo. — Königl. Preussische Akademie der Wissenschaften. Berlin.
Königl. Zoologisches Museum. Berlin.
Verein für Naturwissenschaften. Braunschweig.
Naturwissenschaftlicher Verein. Bremen.
Schlesische Gesellschaft für Vaterländische Kultur. Breslau.
Verein für Naturkunde. Cassel.
Kais. Biologische Anstalt für Landwirtschaft. Dahlem.
Naturforschende Gesellschaft. Danzig.
Gesellschaft für Natur- und Heilkunde. Dresden.
Naturwissenschaftliche Gesellschaft »Isis«. Bautzen.
Naturforschende Gesellschaft. Emden.
Senchenbergische Naturforschende Gesellschaft. Frankfurt am Main.
Naturwissenschaftliche Verein, Frankfurt am Oder.
Naturwissenschaftl. Verein für Neuvorpommern und Rügen. Greifswald.
Kais. Leopoldinische Carolinische Akademie der Naturforscher. Halle.
Naturwissenschaftl. Verein. Hamburg.
Naturhistorische Gesellschaft, Provinzial Museum. Hannover.
Naturwissenschaftl. Verein. Kiel.
Naturforschende Gesellschaft. Leipzig.
Königl. Bayerische Akademie der Wissenschaften. München.
Naturwissenschaftl. Verein. Osnabrück.
Gesellschaft der Naturfreunde. Stuttgart.
Nassauischer Verein für Naturkunde. Wiesbaden.
Anglie. — Natural History and Philosophical Society. Birmingham.
Bristol Naturalists Society. Bristol.
Glasgow Natural History Society. Glasgow.
Biological Society of Liverpool. Liverpool.
Liverpool Museums. Liverpool.
British Museum. (Natural History.) London.
Imperial Bureau of Entomology, London, Kensington. Queen's Gate 87.
Zoological Society of London. London.
Natural History Society. Newcastle on Tyne.
Norfolk and Norwich Naturalists Society. Norwich.
Řecko. — National University. Athens.
Maďarsko. — Gesellschaft für Naturwissenschaft (Kir. Magyar Természettudomány-Tárzulat). Budapest.
Hungarion National Museum (Magyar Nemzeti Museum). Budapest.
Ungarische Akademie der Wissenschaften (Magyar Tudományos Akademia). Budapest.
Království SHS. — Servian Royal Academy (Srpska Kraljevska Akademija). Bělehrad.
Hrvatsko Narodoslovno društvo. Zagreb.
Italie. — Reale Istituto di Studi Superiori. Via Romana 19. Firenze.
Museo Civico di Storia Naturale. Genova.
Societá Italiana di Scienze Naturali. Milano.
Societá dei Naturalisti. Modena.
Istituto Zoologico dell' Universitá. Napoli.
Museo Natur. di Napoli. Napoli.
Societá di Naturalisti. Napoli.
Accademia Veneto-Trentina-Istriana di Scienze Naturali. Padova.
Societá Toscana di Scienze Naturali. Pisa.
Laboratorio di Zoologia, Reale Scuola di Agricoltura. Portici.
Societá Italiana Zoologica. Instituto e Museo Zoologico, Via della Sapienze. Roma.

Museo Civico di Storia Naturale di Trieste. Trieste.
Museo di Zoologia dell'Universitá. Torino.
Stazione di entomologia Agraria. Firenze.
Societá entomologica italiana. Firenze.
Portugaly. — Sociedade de Sciencas Naturaes. Lisabon.
Rumunsko. — Academia Româna. Bucurest.
Universitateo din Jassy. Jassy.
Siebenbürgische Naturforschende Gesellschaft. Sibin (Hermannstadt).
Société des sciences de Cluj. Kluž.
Rusko. — Petrogradskaja oblastnaja stancia zaščity rastenie ot vraditelej. Petrograd, Liteyny prop. 37—39.
Biologičeskaja Volžskaja stancia. Saratov.
Španělsko. — Real Academia de Ciencias. Barcelona.
Real Academia de Ciencias Exastas, Fisicas y Naturales. Madrid.
Real Sociedad Española de Historia Natural. Madrid.
Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales. Zaragoza.
Sociedad Entomologica de España. Apartado 32. Zaragoza.
Švédsko. — Kungliche Svenska Vetenskops-Akademien. Stockholm.
Entomologická Föreningzu. — Ent. Ticks. Krifts. Stockholm.
Kungliche Vetenkops-Societeten. Upsala.
Švýcarsko. — Schweizerische entomologische Gesellschaft. Bern.

Asie.

Japan. — Sapporo Natural History Society. Sapporo.
Tokyo Imperial Museum. Tokyo.
Zoological Society of Tokyo. Tokyo.

Australie.

Australian Museum. Sydney.
Linnean Society of New South Wales. Sydney.
Queensland Museum Library. Brisbane.
Royal Society of Queensland. Brisbane.
Royal Society of South Australia. Adelaide.
South Australian Museum. Adelaide.

Afrika.

Department of Agriculture. Cape Town.
Government Biologist. Cape Town.
South Afrikan Museum. Cape Town.
Institut Egyptien. Cairo. Egypt.
Landwirtschaftliches Institut. Amani. German East Africa.
Académie Malgache. Tananarivo. Madagascar.
Natal Government Museum. Pietermaritzburg. Natal.
Department of Agriculture Library. Pretoria.
Transvaal Museum. Pretoria.

Obsah dle autorů:

Báta: Dodatky k seznamu Makrolepidopter (Lep.) 10
Baudyš Dr. E.: O hrbáči osenním (Col.) 32
« « « Zpráva o vyskytnutí se škůdců r. 1920 55
Hartman R.: Bruchus pisi na bobu (Col.) 102
Heyrovský Dr. Leo: Noví čeští brouci (Col.) 37
« « « Noví čeští kůrovci (Col.) 36
Jureček Dr. Št.: Vědecké výsledky čsl. armády v Rusku a na Sibiři II. Gaurotes nigriventris n. sp. Cerambycidarum (Col.) 25
Kheil N.: Melitaea maturna L. v Čechách (Lep.) 24
Komárek Dr. Jul.: Kalamita mnišková a polyedrická nemoc (Lep.) 6
« « « Nymphy českých jepic 74
Lokay Dr. Em.: Noví Staphylinidi palearktičtí (Col.) 71
« « « Neuraphes carinatus Muls. mas. Dosud neznámý. (Col.) 72
« « « Stenichnus carpathicus n. sp. (Col.) 73
Obenberger Dr. Jan: De novis Buprestidarum regionis palaearcticae speciebus I. 90
« « « Několik poznámek 99
Rambousek Dr. Fr.: Vědecké výsledky čsl. armády v Rusku a na Sibiři. III. Noví Staphylinidi z vých. Sibiře (2. část.) (Col.) . . . 82
Roubal Jan: Dva koleopterologické příspěvky z Příbrami (Col.) . . 26
« « Šest nových druhů broučích (Col.) 29
« « Noví brouci pro českou zvířenu (Col.) 87
« « O některých našich krascích (Col.) 89
Soudek Dr. St.: K variabilitě mravenců Leptothorax (Hym.) . . . 1
Sterneck Dr.: Nová forma Epizeuxis Calvaria F. (Lep.) 35
Šámal Jarom.: O některých nových a málo známých druzích Plecopter asijsko-australských 14, 58
Vimmer-Komárek: O larvách evropských druhů Blepharoceridae (Dipt.) 37
Zprávy výborové . . . . . I.
Seznam zahraničních společností a ústavů, s nimiž vyměňujeme . . IV.

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.

ROČNÍK XVI. 1919.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

ANT. VIMMER,
MUDr. EM. LOKAY, Ph. Dr. JULIUS KOMÁREK,
Řed. N. M. KHEIL, Tech. Dr. ED. BAUDYŠ.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČSL. SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ.
TISKEM ALBERTA MALÍŘE.

Obsah:

Albert H. F.: Neptis aceris v Čechách 26
Baudyš Dr. E. a Vimmer Ant.: O hálkách a hálkotvorcích na českých ostřicích 40
Heyrovský Dr. Leo: Doplněk ke Klímovu katalogu českých brouků 25
Komárek Dr. Jul.: Nymphy českých jepic 60
Lokay MUDr. Em.: Noví brouci pro českou faunu 18
« . « « Nové formy brouků z Čech 20
« « « Nové Staphylinidy palaearktické 21
Obenberger Jan: O původu a výskytu krasců v oblasti republiky Československé 27
Roubal Jan, Noví brouci čeští 17
Sekera Dr. Em.: Památce ředitele Jana Sekery 6
Srdínko J.: Příspěvek k znalosti života a vývoje Thyris fenestrella Sc. 8
Šámal Jarom.: Nemura arctica Ptrs. v Čechách 63
Vimmer Ant.: Prof. Frant. Klapálek 1

ENTOMOLOGICKÉ PŘÍRUČKY:

I. **Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz.** Napsali Lad. Duda, H. A. Joukl, Fr. Klapálek, P. A. Kubes, Dr. E. Lokay, Dr. K. Šulc, Dr. J. Uzel, Dr. V. Vávra, A. Vimmer. S 28 vyobr. **Rozebráno.**

II. **České síťnatky. Tingitidae.** Frant. Mužík. (5 obrázků v textu.) Kč 2·50, členové Kč 1·50, poštou 45 hal. více.

III. **Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.** Rom. Formánek. (73 obr.) Kč 5·—, členové Kč 4·—, poštou o 60 h více.

IV. **Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.** Rom. Formánek. (1 obr. a tab.) Kč 4·—, členové Kč 3·—, poštou o 45 h více.

V. **Majky (Meloe *L.*) zemí koruny České.** Rom. Formánek. (9 obr.) — **Rozebráno.**

VI. **Klíč k určování českých Bembidiin.** A. Jedlička. (15 obr. v textu.) — **Rozebráno.**

VII. **Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.** Rom. Formánek. (S tab. tříbarvou.) Kč 5·—, člen. Kč 4·—, poštou o 45 h více.

VIII. **Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.** Ant. Vimmer. Kč 4·50, člen. Kč 3·20, poštou o 60 h více.

IX. **České vodoměrky.** Dr. Teyrovský. (S barevnou tab. a 28 obr.) Kč 13·—, člen. Kč 10·—, poštou o 60 h více.

Stanovy České Společnosti Entomologické.

Čl. 3. Každý přítel studia entomologického, ať bydlí v zemích republiky Československé čili nic, může se státi členem Společnosti. — **Čl. 6.** Činný člen platí předem roční příspěvek 40 Kč, studenti 20 Kč., splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 500 Kč, stává se členem zakládajícím. — **Čl. 8.** Každý člen má právo: Přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy a přihlášky členů přijímá **Dr. Leo Heyrovský, Praha, Jilská ul. 2,** peníze **Oldřich Šustera, Smíchov, Preslova 12,** výpůjčky knih **Doc. Dr. Julius Komárek, Praha-II., Karlov 8,** rukopisy a korektury **Dr. Fr. Rambousek, Praha-II., 976.**

MORAVSKO-SLEZSKÝ ODBOR. Dopisy a přihlášky členů: **Dr. Št. Soudek,** asistent, **Brno, v Černých Polích,** peníze **Karel Mazura, Brno, Javorová 10. — Každý člen na Moravě a ve Slezsku bydlící je členem odboru v Brně.**

Upozornění: Žádáme pp. členy, kteří dosud nezaplatili, o zaslání člen. příspěvku připoj. složním lístkem.

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.

ROČNÍK XIX. **1922.** ČÍSLO 1.—2.
Duben (avril) 1922.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

ANT. VIMMER,
Praha-Král. Vinohrady 592.

Dr. F. RAMBOUSEK,
Praha-II., Havlíčkovo 32.

Ph. Dr. JUL. KOMÁREK,
Praha II., Karlov.

Ředitel N. M. KHEIL.

Tech. Dr. ED. BAUDYŠ.

OBSAH:

Fr. Štěrba: Dorcadion Bureši n. sp. (Col.) — 1. — Ant. Wimmer: Příspěvky k metamorfose některých českých Anthomyií (Dipt.) — 3. — Rk.: Ředitel Al. Procházka † — 12. — Dr. J. Obenberger: Nebria castanea ssp. šumavica n. ssp. — 13. — Dr. A. Fleischer: Koleopterologické výzkumy a různé poznámky. — 14. — Dr. Jan Obenberger: De novis Buprestidarum regionis palaearctiae speciebus II. — 18. — Dr. Štěp. Jureček: Nebria false cognita e Caucaso centrali — 29. — Ludv. Drastich: Mšice republiky československé, zvláště okolí ostravského. — 31. —

Pořad schůzí Čsl. Spol. Ent. 1922: 9. května, 13 června, 3. a 24. října. 14. listopadu, 12. prosince, valné shromáždění 23. ledna 1923.

Konají se v zoologickém ústavě české university na Karlově přesně o půl 20. hod. več. - Přátelské schůzky vždy v úterý (krom občas. schůzí) a v sobotu o 18. hod. v restaurantu Chocenského, Praha II., Růžová ul. 5 (blíže hlav. pošty). Přednáškové schůze odboru v Brně v kavárně „Slavie“ prvou sobotu každého měsíce, přátelské schůzky týdenní každé úterý vždy o 20. hod. v restauraci „Sokolského domu“ v Nové ulici.

Za věcný obsah a původnost prací ručí spisovatel. - Příliš rozvláčné práce a pouhé seznamy není možno publikovati. - K rukopisům přikládejte podrobné adresy za účelem expedice korektur. - Připisování nových vět do korektur není přípustno. - Veškeré redakční záležitosti vyřizuje Dr. Frant. Rambousek, správce výzk. ústavu cukrov. v Praze-II., Havlíčkovo nám. 32.

Výměnu časopisů sprostředkuje — pour l'échange du Bulletin s'adresser à Mr. le. Dr. Jul. Komárek, Prague II., Karlov 2028. Rép. Tchécoslovaque.

V PRAZE.

Nákl. Československ. Společnosti Entomologické. - Tiskárna Alberta Mašíře.

ENTOMOLOGICKÉ PŘÍRUČKY:

I. **Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz.** Duda, Joukl, Klapálek, Kubes, Lokay, Šulc, Uzel, Vávra, Vimmer. S 28 vyobr. — **Rozebr.**

II. **České síťnatky. Tingitidae.** Frant. Mužík. (5 obrázků v textu.) Kč 2·50, členové Kč 1·50, poštou 45 hal. více.

III. **Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.** Rom. Formánek. (73 obr.) Kč 5·—, členové Kč 4·—, porto 60 h.

IV. **Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.** Rom. Formánek. (1 obr. a tab.) Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.

V. **Majky (Meloe *L.*) zemí koruny České.** Rom. Formánek. (9 obr.) — **Rozebráno.**

VI. **Klíč k určování českých Bembidiin.** A. Jedlička. (15 obr. v textu.) — **Rozebráno.**

VII. **Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.** R. Formánek. (S bar. tab.) Kč 5·—, čl. Kč 4·—, porto 45 h.

VIII. **Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.** Ant. Vimmer. Kč 4·50, člen. Kč 3·20, poštou o 60 h více.

IX. **České vodoměrky.** Dr. Teyrovský. (S barevnou tab. a 28 obr.) Kč 13·—, člen. Kč 10·—, poštou o 60 h více.

X. **O katastrofálním rozšíření zaviječe řepového.** Dr. F. Rambousek. (Se 14 obrázky) Kč 5·—, člen Kč 3·—, porto 50 h.

Stanovy České Společnosti Entomologické.

Čl. 3. Každy přítel studia entomologického, ať bydlí v zemích republiky Československé čili nic, může se státi členem Společnosti. — **Čl. 6.** Činný člen platí předem roční příspěvek 40 Kč, studenti 20 Kč., splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 500 Kč, stává se členem zakládajícím. — **Čl. 8.** Každý člen má právo: Přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy a přihlášky členů přijímá **Dr. Leo Heyrovský, Praha, Jilská ul. 2,** peníze **řed. J. Graf, Kr. Vinohrady, Korunní 105.** výpůjčky knih **Doc. Dr. Julius Komárek, Praha-II., Karlov 8,** rukopisy a korektury **Dr. Fr. Rambousek, Praha-II., 976.**

MORAVSKO-SLEZSKÝ ODBOR. Dopisy a přihlášky členů: **Dr. Št. Soudek,** asistent, **Brno, v Černých Polích,** peníze **Karel Mazura, Brno, Javorová 10. — Každý člen na Moravě a ve Slezsku bydlící je členem odboru v Brně.**

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.

ROČNÍK XVIII. 1922.

DORCADION BUREŠI n. sp. (Col.)

Popisuje F. Štěrba.

Toto Dorcadion vyniká velikostí, krátkým, mohutným tvarem těla a dosti nápadnou kresbou, blížíc se druhům středoasijským podrodu Compsodorcadion, a nedá se srovnati s některým z druhů evropských.

Brouk jest celý hustě plstnatý, toment svrchu je sametově černý s bělošedými páskami, spodina těla hustě bělošedě plstnatá.

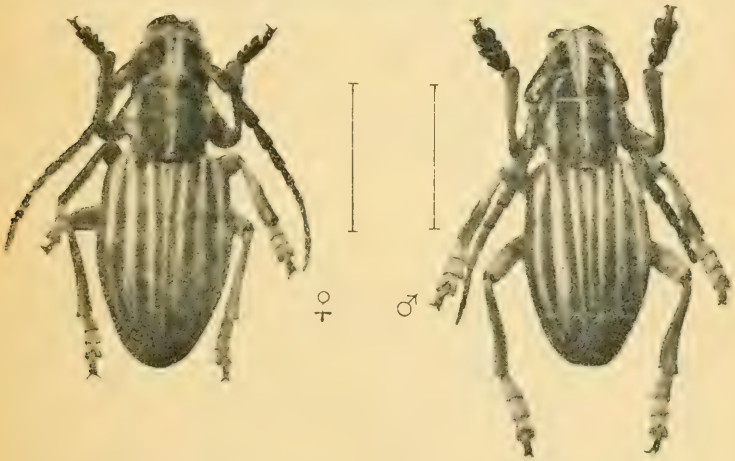

♂ Hlava dosti veliká, bělošedě plstnatá, hrboly tykadlové a dvě trojhranné skvrny za očima černě sametově plstnaté, světlá páska střední zúžuje se silně nazad a má ve středu jemnou, nazad prohloubenou rýhu. Zadní část temene mírně klenutá. Tykadla sahající do tří čtvrtin krovek jsou celá černá, černou plstí porostlá. Štít jest tak dlouhý (4 mm), jak na základně široký, oble klenutý s ostrými, silnými trny postranními, jichž špice jsou poněkud vzhůru zahnuty. Spodina a strany štítu jsou bělošedě plstnaté, 2 široké pásky podélné, na středu černě sametové, jsou rozděleny úzkou šedobílou páskou, jež má uprostřed jemnou, nazad prohloubenou rýhu. Krovky jsou značně klenuté, třikrát delší štítu (12 mm), nazad silně rozšířené (7 mm), bez

znatelných žeber, se základním tomentem sametově černým, širokou páskou postranní, úzkou páskou ramenní a dvěma páskami hřbetními, z nichž vnější jest dvakrát tak široká jako vnitřní a spojena u základny krovek s páskou ramenní, nazad pak jest zkrácena ve $^3/_4$ krovek a od předu nazad poněkud rozšířena; páska hřbetní vnitřní o polovině šířky pásky vnější, zúžuje se nazad a končí se o něco dále před špicí krovek. Švní páska jest velmi úzká, čárkovitá. Všechny pásky jsou bělošedé. Prostor mezi páskou postranní a páskou ramenní jest silně vrásčitě tečkovaný. Nohy jsou krátké, hřmotné, holeně zadních nohou kratší stehen, černé, úplně pokryté bělošedou plstí, výřezy středních holení vně s hustým, černým kartáčkem černých chloupků. Chodidla svrchu jsou bělošedě plstnatá, první článek chodidel zadních více než dvakráte delší článku čtvrtého. Spodina těla jest celá jako nohy, hustě bělošedě plstnatá, na spodině břicha jsou roztroušeně znatelny černé chloupky.

Samička jest o něco větší a širší než sameček, štít jest u základny širší (4·5 mm) délky (4 mm), krovky jsou nazad rozšířenější (7·9 mm) než u samečka; kresba podobná, jen černý sametový toment základní má odstín do hněda.

Mas long. 19·5 mm, lat. 7 mm. Femina long. 20·0 mm, lat. 7·9 mm.

Párek, jenž laskavostí p. Dr. F. Rambouska mi byl k určení předložen, byl chycen p. Dr. Burešem, řed. musea v Sofii, a p. D. Ilčevem v Kirečlaru u Xanthi, v bývalém jižním Bulharsku (nyní Řecku), 30. března 1915.

Résumé:

Corps trapu entièrement revêtu de velouté noir; antennes et pattes noires, élytres convexes sans côtes avec quatre bandes longitudinales blanches, une bande épaisse latérale, une bande humérale étroite atteignant la pointe des élytres, une bande dorsale externe unie avec la latérale à la base des élytres, plus large que la bande humérale, raccourcie à $^3/_4$ des élytres, une deuxième bande dorsale mince à peine ½ large que l'externe, aussi raccourcie, allant plus loin vers la pointe des élytres et enfin une bande suturale très étroite.

Pronotum convexe aussi large que long chez le mâle, plus large que long chez la femelle avec des épines latérales assez longues et pointues, revêtu de velouté blanc avec deux larges bandes longitudinales veloutées noires, Élytres élargies en avant. Dessous du corps blanc grisâtre avec des soies noires rares. Brosses tibiales noires.

Mâle long. 19 mm, larg. 7 mm., femelle long. 20 mm, larg. 7·9 mm. Découvert par Mr. le Dr. J. Bureš, directeur du musée à Sofia, et Mr. D. Iltchev à Kirečlar près Xanthi en vielle Bulgarie (maintenant Grèce).

PŘÍSPĚVKY K METAMORFOSE NĚKTERÝCH ČESKÝCH ANTHOMYIÍ. (DIPT.)

Ant. Vimmer.

Paregle (Phorbia) radicum L. má dospělou larvu 6 mm dlouhou, bílou, prosvitavou a dozadu se rozšiřující. Přední stigmata, prstovitě klanná, vybíhají v 13 pupenů. Dorsální segmenty tracheí splynuly, jako u všech muších strusek, ve 2 hlavní kmeny. Oba spojuje vpředu i vzadu příčka (trachea anastom. transv. anter. a post.). Z hlavních kmenů vybíhají lateralní segmenty, z nichž konec každého přirůstá k počátku předcházejícího. Z těch odnožují trachee viscerální, ventrální a pleurální.

Tak zvané antenny (obr. 1., a.) jsou krátké papilly, přisedající ke knoflíkovitému základu. Palpi, prozatím tak nazvané, podobají se jednočlenné bradavce obrysu okrouhlého (obr. 1., p.), kteráž má na temeni dva mikroskopické, hmatové hrbolky.

Pozoruje-li se drobnohledem zadní konec těla, pozná se, že je mírně a šikmo jakoby uťatý. Tím vzniká políčko pro zadní stigmata, kteráž se usadila v horní třetině políčka. Toto zdobí při pokraji 6 výběžků (obr. 2.), z nichž prvé dva jsou jednoduché, ostatní pak 4 ve dvě části rozeklané, takže lze napočítati 2 + 8 čípků okolo stigmatického políčka. Každý čípek končí hmatovou papillou; larva může jej svaly dovnitř zatáhnouti.

Na spodní straně těla vidíme, že každý článek mimo prvé tři je opatřen pošinovacím hrbolkem (obr. 3., hr.). Z hrbolků vynikají ostníčky, pomocí jichž se larva snadno opírá. Poslední článek těla má obrubu z těchže deseti výběžků jako stigmatické políčko (obr 4.), nad řití (ř) však sedí ještě 3 hrbolky; konečně zdola dobře je viděti též po výběžku postranním na předposledním kroužku.

Háčky (obr. 5. h.) na cephalothoracalním skeletu mění se dle stadia larvy. Mladé larvy mají háčky jednoduché (obr. 5.), na háčcích II. stadia vynikají zoubky (obr. 6.), kdežto háčky III. stadia jsou opět bezzubé (obr. 7.), avšak proti háčkům I. stadia široké, u špičky zahnuté a dole porozšířené. Laloky, které nesou antenny a palpy, a k nimž jsou háčky připojeny, mají na vnitřním koutě, vytvořeném stykem laloků, rýhování, jež snad usměrňuje proud šťáv k ústům (obr. 7. r.).

Slinné žlázy (obr. 8.) jsou mohutné vaky z tkaniva buněčného, které se povlovně, jak známo, mění ve vývody tím, že sekreční buňky se zmenšují a nabývají tvaru epithelu hypodermálního. Tyto buňky vylučují chitinovou intimu. Když se oba vývody spojí v jediný dlouhý slinovod, podobá se tento neobyčejně trachealní větvi (obr. 8. sl.), neboť má uvnitř chitinovou intimu a zevně peritoneum s buňkami rozsetými.

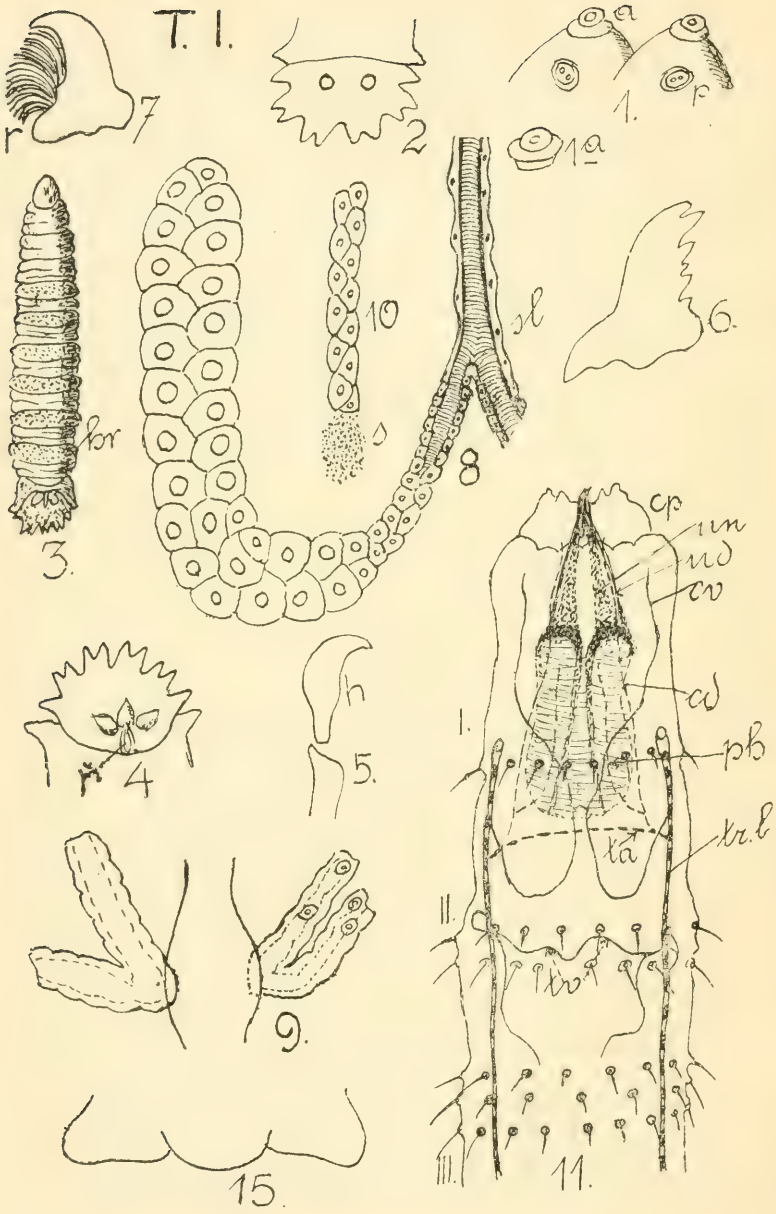
T. I.
7
r
2
a
p
1.
1a
10
sl
6.
br
3.
s
8
cp
un
ud
cv
cd
I.
pb
tr.b
ta
II.
tv
III.
11.
h
5.
4
r
9.
15.

Malpighické žlázy jsou jako obyčejně 4 a nitkovité, nikoli vakovité. Bezprostředně před ústím srůstají dvě a dvě v jediný vývod (obr. 9.). Sekret (obr. 10. s.) jejich jest jemně zrněný.

Paregle radicum L.v larví podobě ničila v hojné míře kořínky květáku v zahradě pomologického ústavu v Troji. Je tedy ektoparasitem karfiolu. Objevila se v hojném počtu po hnojivu ze stok. Soudíme, že původní potravou larvy saprophytické jsou hnijící látky. Dostane-li se do země, kde je množství kořínku, vydávajících určitý zápach, pustí se i do nich; stává se tak příležitostným, avšak nebezpečným škůdcem.

Někteří autoři jsou nakloněni myšlence považovati druhy radicum L. a snad i brassicae za synonyma druhu spreta Mg. Avšak imago radicum L. liší se od druhu spreta Mg. dosti nápadně zadečkem, hrudí i hlavou ♂. Mimo to larva druhu spreta Mg. má v I. stadiu delší háčky přířitní než radicum, III. stadium pak se liší kratšími a na konci méně zahnutými háčky od radicum.

Jako ničily larvy kořínky květáku, tak mohou také ničiti kořínky ostatních plemen kapusty zelné. V záhonech ředkvičkových také zle řádívají.

Pegomyia nigritarsis Ztt. Larva slonovinově nažloutlá, průsvitná, miniruje v listech rulíku (Atropa belladona L.). V květnu objevují se nejmladší larvy, které se vylouply z vajíček snesených na jaře. Samičky vylíhly se z kukel přezimujících. V míně bývají i dvě larvy současně.

A) Nejmladší larva, již se podařilo nalézti, byla 1·5 mm dlouhá. Článek hlavy (obr. 11. cp.) je kuželovitý a vybíhá ve 4 čípky, je oddělen od prvého článku hrudního zřetelnou klikatou rýhou. Prvý článek se vpředu poněkud zaškrcuje, takže jeho přední část s článkem havy napodobuje hlavu larvy. Uprostřed prvého článku sedí štětinky sestavené v příční řadu. Druhý článek nese 2, třetí 3, čtvrtý a pátý opět 2 řady štětinek. Na VI. a VII. článku jest viděti citové dvojčlenné papily (obr. 12. pp.). VIII., IX. a X. článek zdobí opět 2 řady štětinek. XI. článek rozšiřuje se laločnatě a odděluje se zřetelně od X. článku. Rozbíhá se v šestero lalůčků, které se na pokraji jeví jako 6 vroubků (obr. 13.).

Cephalopharyngealní schránka odlišuje se od téže u larev starších. Jest to vak (obr. 11.) z měkkého chitinu, na němž jsou příští vertikální lamelly horní naznačeny tmavými obloučky z hustšího chitinu, vnitřní jejich konce prodlužují se v sotva patrné tyčinky na stěně vaku. Vertikální lamelly spodní se právě také vyvinují, takže lze jejich obrys stěží sledovati. Ze zchitinisovaných oblouků vybíhá po uzdičce nahoře a dole (obr. 11. un. ud.), z nichž vznikne přední a spojovací článek schránky.

Dorsální část tracheální soustavy záleží ze dvou hlavních kmenů (obr. 11. tr. l.), otevřených předními a zadními stigmaty. Přední

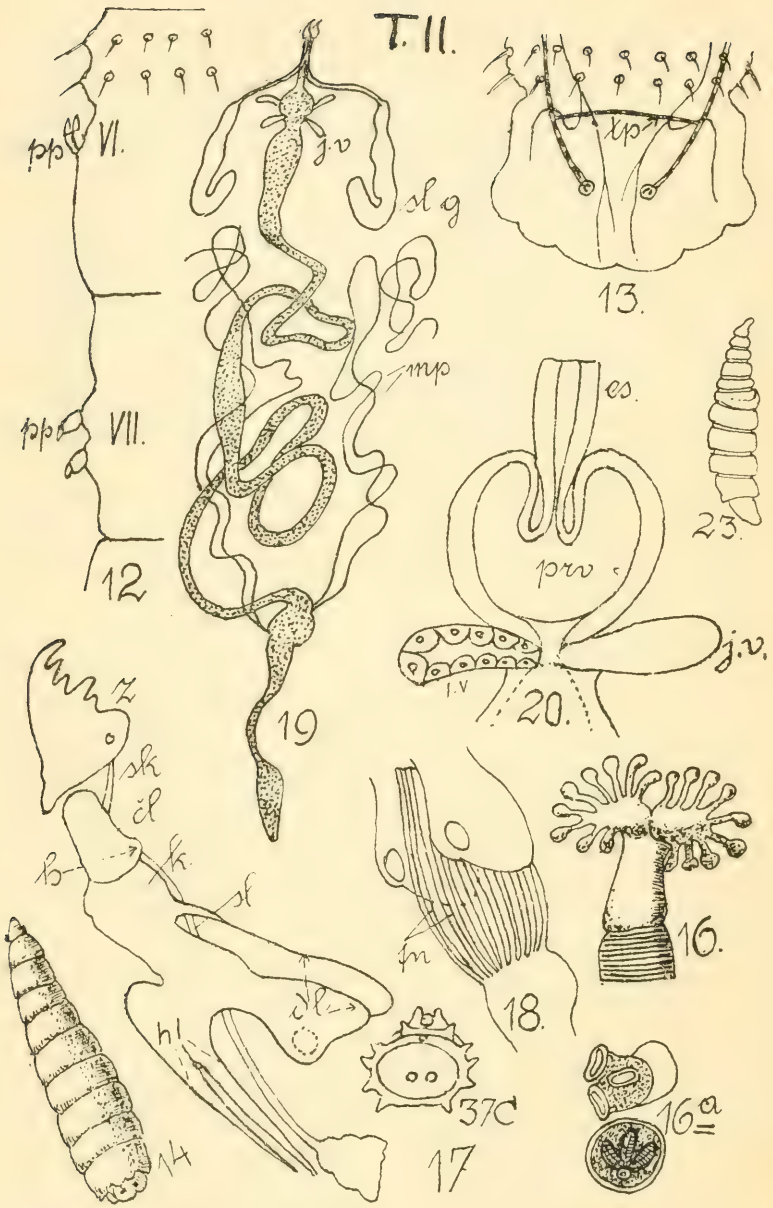
T. II.
pp VI.
pp VII.
12
j.v
sl g
mp
19
xp
13.
es.
prv
j.v.
20.
23.
z
sk
čl
k.
sl
hl
14
fn
18.
16.
37C
17
16a

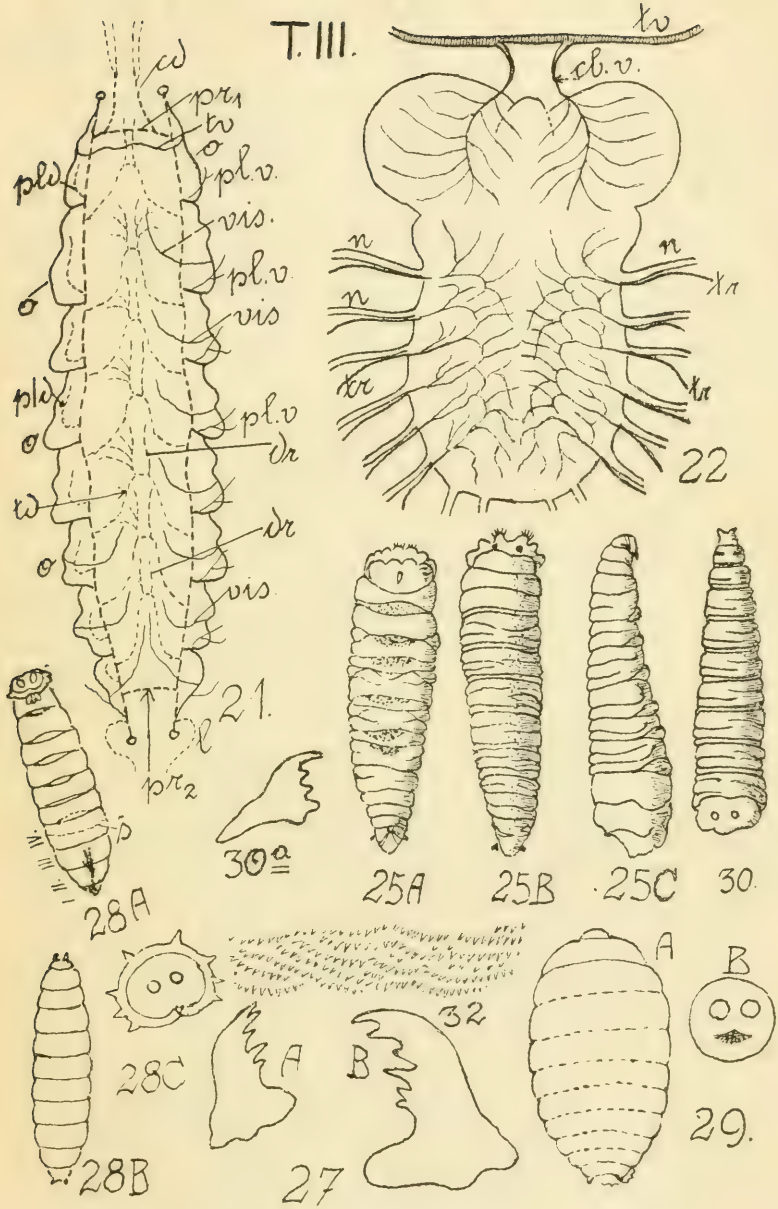
T. III.
cd
pr1
tv
o
pl.v.
pld
vis.
pl.v.
o
vis
pld
pl.v
o
dr
tv
dr
o
vis
21.
l
pr2
tv
cb.v.
n
n
n
tr
tr
tr
22
s
28A
30a
25A
25B
25C
30.
28C
32
A
B
28B
27
A
B
29.

stigmata jsou posud jenom jednoduchou vchlípeninou, jak ji popsal Fr. Tölg na larvě Billaea pectinata Mg Ke vchlípenině bezprostředně se připojuje trachea. Hlavní kmeny spojuje přední a zadní příčka (obr. 11. t. a., obr. 13. t. p.). Z přední příčky odvětvuje se vpravo a vlevo po mocné větvi hlavy (trachea cephalica dorsalis, obr. 11. c. d.). — Vlastně dle ponětí morfologického je trachea cephalica dorsal. částí segmentu trachealního, který počíná předním stigmatem, obrací se kupředu a vniká do přední části těla larvího. Příčkou tedy jest jen střední část její od trachee hlavy k trachei hlavy. Z oblouku stigmatického vybíhá do přední části těla trachea pleurální, která zásobuje vzduchem pleury I. čl. těla. Z trachee pro hlavu odnožuje trachea pharyngealis (obr. 11. ph.), kteráž se rozvětvuje po pharyngu. Ventrální část tracheální soustavy má příčky (trachea anastom. transversa ventral.), toliko v 1. a v 2. čl. tělním (obr. 11. t. v.). Z prvé z nich vybíhá větev dopředu těla jako trachea cephalica ventral (obr. 11. cv.).

B. Druhé stadium larví až 6 mm dlouhé má již ráz larvy dospělé. Jedenáctičlenné tělo je vpředu úzké, vzadu rozšířené. Poslední článek na pokraji zdobí 4 hrbolky (obr. 14.). Análni lalok (obr. 15.) je trojčlenný. Přední stigmata (obr. 16.) nesou 9 a 9 pupenů, zadní mají již 2 pupeny s ostiemi. Citové papilly a štětiny na povrchu těla úplně zanikly. O cephalopharyngeální schránku (obr. 17.) opírají se příústní háčky, zhruba tvaru trojúhelníkového, velmi široké, opatřené pěti zoubky (obr. 17. z.). Vlastní schránka hltanová (cephalopharyngeální) vyznačuje se poměrně dlouhým krčkem (obr. 17. k.), k němuž připojuje se spojovací článek (obr. 17. čl.) skoro válcovitý. Pod jeho hrbolkem (h.) ústí do pharyngu společný slinovod. Laterální sklerity (obr. 17. sk.) míří od spojovacího článku k háčkům. Horní vertikální lamelly (hl.) s počátku široké a nahoře zaokrouhlené, náhle se zúžují tyčinkovitě. Dolní (dl.) jsou široké, ke konci lopatkovitě porozšířené, v horním rohu mají vykrojenou skulinu okrouhlou. Na dně pharyngu, jenž prochází schránkou, táhne se soustava z osmi chitinových lišten, již Batelli nazval fanonifarynge i (obr. 18. fn.). Mají je všecky v tomto článku popisované larvy.

Zažívací roura (obr. 19.) vyniká délkou, proto tvoří několik kliček v těle. S počátku jest obsah její zbarven chlorofylem zeleně, v dalších odstavcích se chlorofyl již rozkládá a zůstává z něho jen barvivo žluté, proto má další část zažívací roury barvu žlutou. Oesophagus vchlipuje se do proventriculu (obr. 20.), jako u všech larev mušich z podřádu Cyclorrhapha, jenže ne takovou měrou, aby vchlípenina tvořila ventil, skoro celý žaludek vyplňující. Do vakovitého ventriculu ústí 4 jaterní váčky, jejichž pletivo je buněčnaté (obr. 20. jv.).

Slinné žlázy (glandulae sal.) leží v těle jako dva tlusté vaky zahnuté v podobě U. Mikroskopická skladba jejich neliší se ničím od téže u Paregle radicum. Společný jejich slinovod ústí do pharyngu

pod hrbolkem schránky, jak bylo již vpředu naznačeno. Také 4 malphigické žlázy neliší se mikroskopicky ani makroskopicky od těhže druhů radicum, jenže mají 2 a 2 o trochu delší společné vývody. Vývod u radicum má délku rovnou tloušťce, u nigritarsis rovnou dvěma šířkám.

Tracheální soustavu tvoří dvě mohutné větve hřbetní (dorsální), otevřené toliko předními a zadními stigmaty. Přední stigmata mají na krátké plstové komoře po 9 pupenech (obr. 16.). Zadní, vzdálená od sebe o 2 své průměry, sedí na komoře kratší (obr. 16. a.). Obě hlavní větve (trachea anastom. longit. dorsal.) spojuje vpředu poblíž stigmat tlustá příčka (trachea anastom. transversalis dorsalis anter.), vzadu pak před stigmaty druhá (trachea anastom. transver. dorsal. poster., obr. 21. pr_1, pr_2). Mimo tyto dvě přímé příčky spojeny jsou hlavní větve ještě sedmi křivolakými příčkami tenkými (obr. 21. td.), z nichž vybíhají větvičky keřovité (obr. 21. dr.) čili dendritické. Tyto opatřují vzduchem hypodermis a podkožní svaly. Přední příčka vysílá do segmentu hlavy větev, trachea cephalica dorsal. (obr. 21. c. d.) Celý dlouhý stigm. oblouk, část příčky až k trach. ceph. a tato celá tvoří morfologický jediný segment tracheální.

Z každé hlavní větve vyrůstá 8 obloukovitých větví (obr. 21. o.), kteréž již řadím k ventrální části tracheální soustavy, ač mohly by se zváti také laterální částí. Oblouk zadní koncem svým srůstá s počátkem oblouku předního, tedy 8. oblouk (počínaje u zadních stigmat) se 7., tento se 6. atd., až 1. teprve srůstá s větví zvanou trachea cephal. ventral.

Poslední oblouky před ústím do vzdušnice hlavy spojuje jedinná ventrální příčka (obr. 21. tv. trach. anastom. transv. ventral.). Tato vysílá do zredukované břišní pásky nervové dvě tracheální větve, jež se zovou trachea cerebral. ventral. (obr. 22. cb. v.). Obě zásobují výhradně přední laloky, pásky, které odpovídají ganglionu supravesophagealnímu. Další splynulyně ganglií přinášejí vzduch větvice ventrální (obr. 22. tr.), kteréž odnožují z větví viscerálních; nazývám je větvemi gangliovými (trachea neuralis). Segmenty ventrální vysílají do pleur ventrálních po větvi pleuralní (obr. 21. pl. v.). Tyto vybíhají hned z počátku segmentu, asi z prostředku jeho vyrůstá trachea visceralní (obr. 21. vis.), kteráž se prodlužuje, oplétá přilehlou část zažívací roury a dosahuje větvičkami až k pásce nervové.

V těle II. stadia nalezl jsem mrtvou larvu parasita, jejíž náčrt předvádím vyobrazením 23.

C. Třetí stadium liší se od druhého větší délkou (měří až 8 mm), 3 pupeny na zadních stigmatech a přísními háčky bez zoubků.

D. K u k l a (obr. 24. A). Larvy zakuklují se v prvé polovině června, neboť jsem je sbíral od 6. do 16. Mouchy opouštějí kuklu průměrně za 14 dní.

Červenohnědá kukla měří na délku 5 mm, na šířku 2 mm. Je válcovitě protáhlá, prvé 3 články má užší ostatních. Vchlípení článku hlavy zanechalo na 1. čl. stopu okrouhlou, švem ve dvě půlky rozdělenou (obr. 24. E), do středu prolákloU. Vzájemná vzdálenost předních stigmat rovná se délce prvého článku. Zadní stigmata jsou navzájem vzdálena o 2 své průměry (21. C), k hrbolku řitnímu lze naměřiti od stigmat 3× vzájemnou vzdálenost stigmat. Stopa otvoru řitního zůstala na kukle v podobě černohnědého švu, k němuž přiléhají 2 zchitinisované papilly (obr. 24. D).

Otevrou-li se puparia prvého dne po kuklení, lze zjistiti v nymfě celou zažívací rouru, ale posetou imaginalními terčky. Ve slinných žlazách dělí se jádra ve shluky zrnéček i hranice jader v tukových tělesích mizí. Na těch se zjevuje změna nejdříve a nejnápadněji. Prvá podlehnou procesu metamarphosy jako pletivo vyživovací. Břišní nervová páska i s nervy je skoro nezměněna, toliko nervům přibývá jader buněčných. Prvého dne byly jemné trachee a malphigické žlázy nezměněny. Ba dokonce v nymfě ještě byly hlavní kmeny spojeny s příčkami.

Druhého dne byla tuková tělesa ve mnohem větším rozpadu, než dne 1. Na kapillarách tracheí vzrostl počet buněk v peritoneu (v tunice), intima se porušila, rozleptávala a rozpouštěla.

Než se vychlípí z nymphy hlava imaga, prasknou hlavní větve tracheální a vytáhnou se z nymphy mocným stažením se této.

Pegomyia conformis Fall. *(Neidl.)*

Larvu této Anthomyie vyobrazil již Farský, později Vimmer a Uzel. Proto uvedu tuto jen doplňky po stručném opakování starších věcí.

Larvy vyžírají listy řepy cukrové.

II. s t a d i u m (obr. 25. A, B, C) má barvu žlutou s nádechem do hněda. Přední dvojlaločnatá stigmata rozprostírají se vějířovitě. Každý lalok nese až po 11 pupenech dýchacích. Od barvy těla ostře se odlišují zadní stigmata svojí červenohnědou barvou. Vzdálenost mezi nimi měří 4 šířky (průměry) jediného stigmatu. Na vrásčitém těle lze ztěžka počítati články; rozeznává se jich i s hlavou 12. Články zadečku nesou na břišní straně pošinovací hrbolky. Pozoruje-li se ventralní strana posledního článku, objeví se na jeho vnějším obvodu 6 lalůčků, z nichž dva prostřední jsou brvité. Za prostředkem článku ústí řit, okolo níž jsou 4 řitní hrbolky. Dorsální strana posledního článku nese 2 zadní stigmata, na okraji jest viděti opět 6 lalůčků a mezi stigmaty 2 hrbolky. Tak zvaná makadla

a tykadla mají tvar u larev Anthomyií obvyklý; oba páry jsou dvojčlenné.

Přiústní háčky (obr. 26. h) podobají se těmže u larvy Pegom. nigritarsis; nejsou však u kořene tak široké a trochu jinak ozubené. U larvy conformis jsou dva nejhořejší zoubky skoro stejně dlouhé, třetí, od nich vzdálenější, neliší se od horních dvou délkou; pak následuje 4. zoubek delší a po něm 5. krátký (obr. 27. A, B). U larvy Peg. nigritarsis Ztt. jest nejvyšší zoubek nejdelší, druhý menší, 3. ještě menší, 4. a 5. jako u conformis. U této bývá někdy dolní (pátý) zoubek výminkou rozeklaný, pak je počet zoubků 6 (obr. 27. B). Schránka cephalopharyngealní (obr. 26.) liší se jen nepatrně od téže u larvy Peg. nigritarsis: spodní vertikalní lamelly její mají konečnou šířku rovnou délce (měřeno na horní hraně!), kdežto u conformis tato šířka je o ¼ kratší délky.

Mezi článkem hlavy a prvým kroužkem hrudi ležící článek Newportův mají všecky larvy Pegomyií poset skupinkami háčků (obr. 26. Nv.), jež se řadí až v 10 řad. Konec kroužků, prvým počínaje, zdobí pásky složené z podobných ostníčků jako jsou na Newportovu článku. Na břišní straně mění se tyto v krátké háčkovité štětinky, uzpůsobené i tvarem i rozlohou pro plížení se.

III. s t a d i u m. Některé části tohoto stadia bývají již připraveny ve stadiu druhém před svlékáním. Pravidlem jsou to přiústní háčky a pupeny prvých stigmat. Dospělá stadia vyznačují se 3 pupeny na zadních stigmatech a přiústními háčky o jediném zoubku.

Larvy hlodají v listech buráku od poloviny května do června. Okolo 9. června nalézá sběratel samé larvy II. stupně, v polovině měsíce vyskytují se larvy dospělé. Koncem června, pravidlem však až počátkem července, líhne se již letní generace muší.

V listech buráku tvoří larvy podkopěnky (miny) široké, puchýřkovité, nikoli chodbičkovité. Poněvadž se larvy při hlodání setkávají, spojují se miny v jednu velikou, proto zdá se, že mina hostí několik larev.

Je-li napaden list několika larvami, žloutne, vadne, odpadne, nebyl-li včas utržen a zkrmen. Menší miny, když je larva opustila, zjizvují, pletivo regeneruje a list zahojen, dále vzrůstá.

V některých listech larvy hynou, sotva že povyrostly. Na zaschlých larvách nebylo možno zjistiti příčinu smrti. Mikroskopické houby, které jsem v larvách nalezl, mohly vniknouti do nich až po smrti.

Při hlodání stočí larvy přední část těla tak, aby háčky nabyly polohy horizontální. V přirozené poloze (vertikální) háčků nemohly by tyto rušiti buněčných pletiv listů. Roztrhané pletivo hodně šťavnaté larva polyká. O nějakém kousání nelze mluviti poněvadž larvy nemají ani rudimentů kousacích ústrojů.

Chortophila sepia Mg. (Adia sepia Mg.). V měsíci dubnu (17.) nalezl jsem v lesích dobřichovických za kůrou pařezu smrkového několik kukel, z nichž se koncem května vylíhly květilky, Chortophila sepia. Následujícího roku zavítal jsem do těch míst počátkem dubna, abych získal larvy, ale marně. Proto popisuji toliko kuklu (obr. 28. A—C.).

Tato měří na délku 5 mm, na šířku 1·2 mm. Tvaru jest více válcovitého než vejčitého. Přední i zadní stigmata larví poněkud více z těla vyčnívají nežli u ostatních Anthomyií, takže jsou při pohledu shora zřetelně viděti (obr. 28. B.). Na ventrální straně vyniká cephalopharyngeální schránka, tmavý anus s dvěma světlejšími papillami (ovšem zchitinovanými) a valem obklíčené stigmatické políčko.

Při pohledu frontálním a přiměřeném zvětšení jeví se stigmatické políčko skoro kruhovitým. Ze zřetelného valu (obr. 28. C.), vynikají nahoře 2 a na stranách po 3 papillách. Vroubí je tedy celkem 8 papill. Právě nad řití (anus) je políčko velmi mělce vykrojeno. Vzdálenost mezi oběma zadními stigmaty rovná se průměru jediného stigmatu. Šev (obr. 28. A. š.), dle něhož víčko praskne, viděti lze zřetelně uprostřed 4. článku na spodní (ventrální) části těla. Kukla má celkem 11 článků viditelných.

Hydrophoria divisa Mg. Od svého přítele, p. škol. rady Hartmanna, obdržel jsem v Česk. Spol. Entom. mrtvé housenky motýla *Spilosoma fuliginosa*, v nichž byla soudečkovitá puparia muší. Vypreparovav z několika puparií nymfy, poznal jsem, že patří mouše Hydrophoria divisa Mg. Pupárium je vskutku vejčité, neboť na délku měří 5 mm, na šířku 3 mm (obr. 29. A.). Přední, dosti zřetelná stigmata jsou tak daleko od sebe pošinuta, že vzdálenost mezi nimi je větší než délka 1. článku. Na kukle možno napočítati 11 kroužků (článků). Zadní stigmata (obr. 29. B.) pošinula se navzájem dosti blízko, takže vzdálenost mezi nimi neměří ani průměr stigmatu. Pod stigmaty vyvinul se lesklý rýhovaný hrbolek, jenž je od stigmat vzdálen asi o 1¼ jejich průměru. Hrbolek je skoro měsíčitý. (Příště konec.)

Řed. Al. Procházka †.

Dne 19. února t. r. zemřel náhle, byv raněn mrtvicí po vyčerpávajícím výletu lyžařském ve Vrchlabí náš dlouholetý člen a ředitel cukrovaru pardubického p. Alois Procházka. Narodil se 27. dubna 1874 v Rakovníku, kde vystudoval reálku. Po ukončených studiích na technice působil v cukrovarech: Jičínském, cerhenickém, v Klobukách a posléze v Pardubicích. Již od mládí zabýval se studiem coleopter a zúčastnil se krajinské výstavy lesnické a hospodářské svými sbírkami, začež dostal diplom uznání. Jeho vzorná praeparace byla známou, a byl pro svoji milou povahu mezi námi velmi oblíben. Mimo svá působiště sbíral též v Bosně a v Dalmacii; také věnoval pozornost Slovensku, naposledy sbíral loňského roku v Tatrách.

Čest budiž jeho památce! *Rk.*

NEBRIA CASTANEA SSP. ŠUMAVICA M. N. SSP.

Dr. Jan Obenberger.

V Reiterově »Faune Germania« I. pg. 94. vyslovuje autor určité pochybnosti o výskytu druhu *N. castanea* Bon. v zemích sudetských. V létě r. 1920 vypravil jsem se na vícedenní exkursi na Šumavu, a tu podařilo se mi nalézti na Jezerní stěně přes třicet kusů Nebrie, zevnějškem velmi podobné zmíněnému druhu. Vyskytovala se v hlubokých štěrbinách skalních, pod zřícenými balvany, na místech, kde v hlubokých zákoutích ještě tehdy (v srpnu) zachovaly se stopy sněhu. Pouze po větších deštích nalézal jsem ojedinělé kusy pod vyplavenými většími kameny na cestě. Celkem možno říci, že byla velmi vzácnou — zmíněné kusy byly chytány v době mého desetidenního pobytu na Špičáku. — Výskyt tento jest zoogeograficky velmi zajímavý z toho důvodu, že druh tento byl dosud znám téměř výlučně z Alp, odkud popsán, hlavně z jižní jich části, řada charakteristických ras. Typickou formu sbíral jsem svého času ve vysokých Taurách ve větším počtu kusů. Uvážíme-li velmi různé geologické stáří Alp a masivu sudetského, tu je jasno, proč Reitter důvodně pochyboval o výskytu druhu toho u nás.

Když jsem doma srovnával přinesené kusy s materiálem alpským své sbírky, tu shledal jsem k svému překvapení, že šumavské kusy přináleží zvláštní, charakteristické rase, kterou nazval jsem **N. castanea ssp. Šumavica.**

Patria: Šumava: Jezerní Stěna, srpen 1920.

Od druhu typického liší se těmito znaky:

1. Třetí článek tykadel jest téměř dvakráte delší než druhý (u typické formy je ztěží 1½kráte delší než druhý článek).

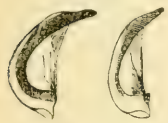

N. castanea Castanea Bon. šumav. n. ssp.

2. Štít je uprostřed delší, je méně široký, vpředu slaběji vykrojený, přední rohy činí jen velmi slabě dopředu, postranní kraj je mírněji prohnutý, krátce před středem nejširší. Zadní rohy jsou slaběji zahroceny a činí jen nepatrně dozadu.

3. Krovky jsou v zadní třetině nejširší, odtud dopředu daleko silněji a v ploché křivce zúženy, ramena jsou slaběji zaokrouhlena. Rýhy krovečné jsou daleko jemnější a méně vtisklé, daleko řidčeji tečkovány. Mezirýží jsou úplně plochá.

4. Penis (viz obr.), je dosti odchylný, daleko méně chitinosní, slaběji prohnutý a méně hákovitý.

Pendant mon séjour en août 1920 à Šumava (Bohême mer.) j'ai eu l'occasion de retrouver une trentaine d'exemplaires de *N. castanea* Bon. Reitter (Fauna Germanica I. pg. 94) ne voulant pas croire à la présence de cette espèce dans les pays sudetiques. En compa-

rant diverses coupes géologiques des pays sudétiques et des Alpes, où cette espèce est par places assez commune, on comprendra l'importance zoogéographique de la forme présente, qui est une sousespèce bien caractérisée pour laquelle je propose le nom **Nebria castanea ssp. šumavica m. n. ssp.**

Cette forme, trouvée par moi à Jezerní Stěna (Šumava), où elle semble être rare, diffère de la forme typique, que je possède en nombre des diverses montagnes des Alpes, par les caractères suivants:

1. Troisième article des antennes presque deux fois plus long que le deuxième (chez la forme typique il est environ $1^1/_2$ fois plus long que le deuxième.

2. Corselet plus long au milieu et moins échancré en avant; les angles antérieurs beaucoup moins saillants en avant; les marges latérales moins sinuées, la plus grande largeur un peu avant le milieu. Les angles postérieurs sont moins aigus et beaucoup moins saillants en arrière.

3. La taille est plus svelte, les élytres sont subplans, ayant la plus grande largeur dans le tiers postérieur, plus atténués en ligne beaucoup plus faiblement arrondie en avant, avec l'angle huméral plus faiblement arrondi. Les stries élytrales sont beaucoup plus fines et beaucoup moins imprimées, avec une ponctuation plus fine et beaucoup moins serrée. Les interstries sont plans.

4. Le penis est un peu modifié, beaucoup moins chitinisé et plus faiblement courbé.

KOLEOPTEROLOGICKÉ VÝZKUMY A RŮZNÉ POZNÁMKY.

(Explorations et diverses notices coleoptérologiques.)

MUDr. Antonín Fleischer v Brně.

1. **Aberrace tesaříka Stenochorus quercus** *Goeze*, popsané z jiných zemí, jsou též u nás. Letošního roku podařilo se mně, bratru Josefovi a p. Mazurovi nasbírati více než 150 exemplářů Toxotus quercus v Pouzřanech. Vyletoval v polovici června z dubového lesa na paseku přiléhající a pářil se výhradně na květech keře »Cornus sanguinea«.

a) velkou většinu nasbíraných brouků tvoří samečci černí, s více méně velkou červenou skvrnou na ramenech a červenými břišními kroužky; je to typická forma samečků.

b) jako předešlý, ale okraj krovek celý žlutý; forma popsána z Rakous 2 exempláře samečků; **a. marginatus** Kr.

c) břicho černé, krovky celé žluté; jsou to vlasně normální samičky, řidší samečků; **a. dispar** Panz.

d) jako předešlý, ale kolem štítku více méně velká černá skvrna 4 exempláře); popsán z Turecka; a. **scuteliaris** Kr.

e) jako normální samička, ale špička krovek ve více méně velké šířce černá (1 exemplář) popsán z údolí Araxes; **a. subapicalis** *Reitt.*

f) černá skvrna kolem štítku prodlužuje se v pásek (1 ex.); popsán z údolí Araxes; **a. discoideus** Reitt.

g) černá skvrna na špici krovek prodlužuje se v pásek sahající až do středu krovek; jedinec popsaný z údolí Araxesu v Kavkazu; **a. subvittatus** Reitt.

h) brouk celý černý, popsaný z okolí brněnského **a. unicolor** Fleischer.

i) jako předešlý, ale okraj špičky krovek žlutý; 1 ex. popsaný z údolí Araxes; **a subapicalis** Reitt.

Zajisté naleznou se i u jiných druhů aberrace, popsané z různých cizích zemí, též u nás, podaří-li se nám sbírati některý druh hromadně na jednom místě.

II. **Leptura pubescens** *Fabr.* **a. basipunctata** m. *Elytris rubro-testaceis, ad basim cum macula nigra.* Krovky žluté, jako u ab. auriflua Reitt., avšak vpředu na krovkách pod jich kořenem poněkud blíže ke štítku černá skvrna. Aberraci tu dlužno pojmenovati, jelikož všechny Leptury s jednou černou skvrnou na krovkách, na př. tamější tesserula mají tuto skvrnu uprostřed krovek.

Sbíral s ostatními formami p. prof. Zavřel v údolí Bílého Potoka (Gemerská župa), kde byl brouk hojný na květech tavolníka jilmolistého (Spiraea ulmaria).

III. **Xyletinus ornatus** *Germ.* **a. atricornis** m. Krásného a dosud jen z ruských stepí a jižních Uher známého brouka sbírali jsme s bratrem Dr. Josefem a pp. Trojanem, Mazurou a Stejskalem již po 3 roky dosti četně na kopci u Pouzřan, významném svou zvláštní stepní florou i faunou, nejčastěji na trávě Stipa graniana. Jelikož jsme sbírali na počátku výhradně jen samečky a tito se nesrovnávali úplně s popisem Reitterovým v tabulkách k určování Anoibidů z r. 1901 str. 30., kde výslovně Reitter udává, že tykadla, holeně a tarsy jsou světlé, ale u naší formy černé; poslal jsem mu je tehdy pro srovnání s typem. Reitter však již tenkráte svou sbírku neměl, takže srovnání bylo nemožné, ale tvrdil, že se nemohl mýliti a že moravský brouk musí býti zvláštní aberrací, kterou dlužno pojmenovati, a pojmenoval jsem ji tudíž **a. atricornis** mas m.

Náhodou našel jsem později brouka spářeného a přišel tak ku překvapujícímu výsledku. Zbarvení samečku je totiž u nás konstantní, ale samičky, kterých jsme později nalezli více exemplářů, jsou různě zbarvené.

Samečci, kteří mají na hřebenovitých tykadlech mnohem delší jednotlivé výběžky a delší poslední článek než samičky, jsou vesměs černí, mají jen holeně a zvláště kolena více méně hnědá a vzadu před špičkou krovek dobře ohraničenou větší nebo menší červenou skvrnu. Normální samičky mají buď celý štít červenohnědý, neb uprostřed černý a po stranách červenohnědý, první článek tykadel černý, ostatní články jsou čím dále ku špičce světleji hnědé, až žluté; nohy žlutohnědé; místo červené skvrny před špičkou krovek jest celá špička nepravidelně, červenožlutě lemovaná; šev krovečný jest pravidelně hnědý. Tuto normální samičku nazval Reitter *a. purpuricolis.* Výjimečně jest celý povrch hnědý, a jen špička světlejší, *a. sericeus* Mor., aneb jest celý povrch více méně hnědý, a jen hlava tmavší *a. rufus* Schilsky.

V katalogu dlužno poopraviti pořad aberrací následovně:

Xyletinus ornatus Gern. Ross. Hung.
♀ purpuricolis Reitt . . Ross. Hung., Sloven., Moravia
a. ♀ sericeus Moravitz „ „ „ „
a. ♀ rufus Schilsky „ „ „ „
a. ♂ atricornis Fleischer . . Moravia.

IV. Rovněž na Pouzřanském kopci i jinde v okolí Brna našel jsem spářený druh **Xyletinus ater** *Panz*, a shledal, že normální samičky mají nohy, tykadla, přední okraj štítu a krovečný šev červenohnědý; články chodidel jsou kratší než u sameckú. Samičku popsal Schilsky jako zvláštní druh, a jest tudíž druh **brevitarsis** *Schilsky* normální samička druhu **ater.**

V. **Agrilus albogularis ab. tenebrosus m.** *Supra totus obscure purpureus.* Na vrchu Pouzřanském sbíral jsem též s brněnskými sběrateli četně krasce *Agrilus albogularis* na různých stepních květinách; bratr Josef našel krásnou aberraci, která má celý povrch tmavonachově zbarvený a vespod jest zeleněmodrá.

VI. *Variabilita* **Liodes badia** *Sturm.* V četném materiálu tohoto v naší republice obyčejného Lioda z Čech jsou tečky v řádcích na krovkách poměrně malé, zvláště ve vnitřních řádcích; jen tečky v postranních řádcích jsou větší; kdežto u téhož druhu, poslaného ze severního Německa a zvláště z okolí Berlína, jsou tečky i v prostředních řádcích poměrně veliké a pravidelněji postavené; tato lokální raça zasluhuje býti pojmenovanou **v. fortepunctata m.,** *striis fortissime punctatis.* Naopak jsou individua k určení ze Španělska zaslaná ve vnitřních řádcích na krovkách nápadně až neznatelně tečkovaná. Mají též štít dopředu znatelněji zúžený a jsou celkem menší našich. Při tak měnivém druhu nestačí tyto znaky ku stanovení zvláštního druhu, neb i u nás najdeme malá individua 1·2 mm, kdežto největší dosahují délky 2·4 mm. Jest to nanejvýše jižní lokální raça *v. hispanica m. — striis laevipunctatis.*

VII. Poznámka k **variabilitě Liodinů.**

Všechny druhy rodu Liodes a i jiných rodů Liodinů patří k broukům co do velikosti, tvaru holení zadních noh u samečků i co do skulptury a barvy velmi měnivým. Larvy brouků těchto žijí totiž na plísni kořenů rostlin a vyrostou dle toho, jaké stanoviště rostlina, hlavně jahodové trsy, mají. Při nedostatečné vlhkosti plísně se netvoří a larvy při nedostatečné výživě nevyrostou normálně, musí se předčasně zakuklit a povstanou zakrnělé formy; pozorováno hlavně letos při velmi suchém počasí. Proto je to naprosto nesprávné popisovati nějaký druh dle jedince. Všechny domnělé druhy, poslané i ku přezkoušení, osvědčily se jako staré, dobře známé druhy. Takových popisů nelze vůbec uznati. Popis *Liod. cyrtusina Roubal* shoduje se úplně se znaky samiček *Liodes pallens Sturm.* Tyto jsou silně klenuté, kyje krátkých tykadel jsou buď tmavší neb světložluté; na krátkých nohách mají holeně skorem stejný tvar jako *Cyrtusy,* u Liod. pallens jest zpravidla 3. řádek teček na krovkách vně vybočen, avšak mnohdy jest skorem úplně rovný. Liod. pallens je druh v Haliči místy u potoků, zvláště horských, dosti četný. Dle mého posudku je domnělý druh L. cyrtusina Roubal = pallens Sturm. samička.

VIII. Z množství nasbíraného materiálu variety **Mordella aculeata v. vestita** Em. v okolí Brna a jižní Moravě, vybral jsem již před mnoha léty jedince s nádherně, při každém světle zeleně irid. krovkami, červeně až nachově iridujícím štítem a hlavou, a porovnával jsem je se stejně zbarvenými individui z Uher a Italie; jsou vesměs totožné s aberrací a **viridescens** *Costa* = **pragensis Roubal.** Též menší forma s kratším pygidiem, dosti četná v jižní Moravě, kterou jsem před léty poslal Emerymu k popisu, v. Fleischeri Emery, má krovky častěji zeleně iridující (typická forma), ačkoliv hojnější jest forma šedá a méně iridující.

IX. **Perigona nigriceps** Dej. kosmopolit., sbírán byl též v čsl. Těšíně ve více exemplářích pod listím v parku, p. vrchním radou Wankou. Byl tam nepochybně zavlečen s rostlinami, poslanými z Terstu.

Résumé.

I. *Les abberations de Stenochorus quercus Goeze,* décrites d'autres pays, principalement du Caucase, existent aussi en Moravie, surtout quand l'espèce se trouve en grande quantité. J'ai trouvé en Moravie surtout les aberrations décrites par Reitter d'Araxes, dont les noms sont cités dans le texte tchèque.

II. **Leptura pubescens ab. basipunctata m.** diffère de la forme typique par ses élytres rouge-testacé avec un macule noire à la base. Trouvé en Slovaquie sur les fleurs de Spiraea ulmaria par le Dr. Zavřel.

III. Le *Xyletinus ornatus*, espèce de la steppe, vit aussi en Moravie sur une colline à Pouzřany, intéressante par sa flore et sa faune de la steppe. Les mâles ne diffèrent de la forme typique que par les antenes entièrement noires: **ab. mâle atricornis m.**

IV. *La femelle du Xyletinus ater Panz.* était décrite par Schilsky comme une espèce distincte: *brevitarsis Schilsky;* ce nom doit être mis en synonymie.

V. **Agrilus albogularis ab. tenebrosus m.** se distingue de la forme typique par le déssus pourpre-obscure et le dessons vert-bleu. Trouvé en Moravie.

VI. *Variabilité de Liodes badia Sturm.* En Tchécoslovaquie on rencontre la forme typique. Les exemplaires provenants d'Allemagne et surtout des environs de Berlin ont les stries des élytres plus fortement ponctuées: **var. fortepunctata m.** En Espagne se trouve une forme à stries très faiblement ponctuées: **var. hispanica m.**

VII. *Notices sur la variabilité des Liodini.* Presque toutes les espèces de ce groupe sont très variables. On trouve cela surtout quand il fait très chaud et très sec, car les larves qui vivent surtout dans les racines de fraisier ne trouvent pas assez de nourriture avec les moisissures et ne se développent pas assez regulièrement. C'est pourquoi il faut évitér, de créer une espèce nouvelle sur un seul individu. La déscription du **Liodes cyrtusina Roubal** *correspond* complètement à la femelle du **Liodes pallens** *Sturm.*

VIII. **Mordella aculeata ab. pragensis** *Roubal* = *ab. viridescens* Costa.

IX. *Perigona nigriceps Dej.* était trouvé par Mr. Wanka à Těšín (Teschen) *en Silésie* dans un parc, où il a probablement été importé avec des plantes venantes de Trieste.

DE NOVIS BUPRESTIDARUM REGIONIS PALAEARCTIAE SPECIEBUS II.

Dr. Jan Obenberger.

Specierum hic descriptarum typi omnes in coll. Dr. J. Obenberger, quae partem facit collectionis Coleopterorum Musei Nationalis Čechoslovensis Pragae depositi sunt.

Předkládám další část svých studií o Buprestidech. Veškeré typy těchto palaearktických druhů jsou uloženy v mé sbírce. Druhy sibiřské, jež patří k nejzajímavějším mezi palaearktickými, už jich blízkým vztahem k čínským, formosánským ano i filippinským druhům, byly mi přineseny po většině mými přáteli legionáři a mohou nás proto tím více zajímati.

1. **Acmaeodera corsica m. n. sp.**

Patria: Corsica.

Long.: 6 mm.

Aeneonigra, nitida, convexissima, cylindrica, satis abbreviata; lateribus elytrorum ante basim distincte angulose emarginatis; superficie tota pube brevi pilorum sericeorum alborum latiusculorum tecta. Pubescentia hac densa in pronoto aequaliter, in elytris subseriatim disposita. Capite convexo, in medio sulacto, albopiloso. Fronte attenuata lateribus in medio leviter sinuatis, latitudine (in vertice) fere duplo longiore. Antennis nigris, albopilosis, ab articulo quinto (incl.) dentatis. Vertice impresso. Thorace longitudine fere $1^2/_3$ latiore, convexo, lateribus a basi rotundatis, latitudine maxima in tertia parte basali. Sculptura aequali ac satis densa punctorum minutorum. Elytris XI. seriatis, seriarum punctis parvis, interstitiis irregulariter sparse punctatis, his punctis illis striarum aequalibus; interstitiis lateralibus subrugosis, interstitio IX. ac X. latioribus. Pedibus nigroaeneis, haud longis; subtus dense, aequaliter albo pubescens; hac pube abdomen haud totaliter tegente.

Haec species *Acmaeoderae hellenicae m.* simillima esse videtur; ab illa praecipue signis sequentibus discrepat:

1. Brevior, convexior, pronoto latiore, lateraliter plus rotundato;
2. Fronte multo magis attenuata; apud *hellenicam* m. frons fere quadrata est.
3. Elytris brevioribus, multo densius pilosis, pilorum seriebus minus regularibus; punctis striarum ac interstitiorum aequalibus (apud *hellenicam m.* interstitiorum punctura illa striarum multo subtiliore).
4. Abdomine densius albopiloso etc.

Exemplar unicum collectionis meae.

Černá, se slabým kovovým, bronzovým krkem; velmi zavalitá, klenutá, válcovitá. Celý povrch je pokryt bílým, hustým opýřením, jež je na štítu rozloženo stejnoměrně, na krovkách tvoří řady. Hlava je klenutá, uprostřed s podélným vtiskem, bíle opýřená. Čelo je úzké, téměř dvakráte delší než širší; strany čela jsou slabě prohnuté. Tykadla jsou černá a bíle opýřená. Štít je asi $1^2/_3$krát širší než delší, klenutý, nejširší v zadní třetině, hustě, stejnoměrně, jednoduše tečkovaný. Krovky s devíti řadami teček; tečky jsou drobné a stejně veliké, jako ony v mezirýžích; mezirýží deváté a desáté je rozšířeno. Abdomen je stejnoměrně, ale ne příliš hustě pokryt bílým opýřením. Podobá se mojí *Acmaeodera hellenica*, jest ale kratší, více klenutá, se širším štítem, který je na stranách více zaokrouhlen, čelem daleko užším, kratšími krovkami, jež jsou mnohem hustěji opýřeny: řady chloupků jsou u *corsica* daleko méně pravidelny; i skulptura krovek je jiná; u *hellenica* tečky v mezirýžích jsou daleko jemnější.

Acmaeodera erinaceiformis m. n. sp.

Patria: Caucasus.

Long.: 6 mm.

Cylindrica, convexa, elongatula, obscure aenea, pube squamularum elongatarum albosericearum tecta. Hac pilositate in elytris seriatim disposita; abdomine omnino hac pube albida ac sericea densissime tecto. Elytris lateraliter pone humeris angulatim emarginatis.

Capite convexo, fronte inter oculis fere quadrata, punctis minutis umbillicatis tecta, pube albida ornata. Antennis curtis ac nigris, ab articulo quarto dentatis. Thorace convexo, margine antico in medio leviter producto; longitudine circiter 1½ latiore; sculptura aequali cellarum pentagonalium satis magnarum in quarum milio punctum impressum minutissimum observatur. Thoracis medio sulco longitudinali tenui ac haud profundo ornato. Superficie thoracis tota satis dense albo squamloso-pilosa. Thorace in medio latissimo, lateribus leviter rotundatis. Elytris convexis, cylindraceis, humeris leviter prominulis, novemstriatis, striarum punctis illorum interstriorum maioribus, sed haud nimis magnis, regularibus, aequalibus. Interstitiis haud latis, subplanis, dense rugulosis. Illis lateralibus paulo latioribus; inerstitiis omnibus seriebus pilorum squammiformium ornatis. His pilis curtulis, erectis, elongatis (latitudine fere 3× longioribus), albis, sericeis, aequalibus. Pedibus curtis, albopilosis. Abdomine densissime albopiloso.

Species haec pulchra simillima *Acmaeoderae niviferae* Ab., *Xerxes Obenb.* ac *squammosae* Théry mihi videtur. Ab illis speciebus praecipue corpore longiore, plus cylindrico ac forma longiorum pilorum distincta.

Válcovitý, protáhlý, klenutý druh. Temně bronzová, nahoře i dole pokryta běloskvoucím opýřením, jež je na krovkách sestaveno v řadách a jež kryje celý abdomen tak, že nelze vlastní skulptury rozeznati.

Hlava je klenutá, čelo téměř čtvercové, pokryté drobnými »ocellami« a bíle opýřené. Tykadla jsou krátká, dosti silná; štít jest klenutý, přední kraj je trochu vyčnělý dopředu; asi 1½krát širší než delší, stejnoměrně pokryt pětihrannými, dosti velikými »cellami«, jež uprostřed mají malou, vbodnutou tečku. Povrch je pokryt bílým, šupinkovitým tomentem. Strany štítu jsou slabě zaokrouhleny, uprostřed nejširší. Krovky jsou válcovité, se slabě vyčnělými rameny, s devíti řadami dosti drobných a pravidelných teček, jež jsou však větší, než tečky v mezirýžích. Tato jsou dosti úzká, plochá, hustě vrásčitá; postranní mezirýží jsou o něco širší; všechna mezirýží jsou

pokryta řadami bílých chloupků. Tyto chloupky jsou na celém povrchu těla stejné, jsou to spíše malé šupinky, asi třikráte delší než širší.

Druh tento patří mezi tři známé druhy: alžírskou *Acm. nivifera* Ab. a *Acm. squammosa* Théry a perskou *Acm. Xerxes* Obenb. Jest ale kromě jiných podrobností značně delší než ony veškeré, zde vyjmenované druhy, docela jiné formy štítu, hlavy atd. a hlavně význačná skulpturou štítu a pak i tvarem chloupků, jež zde jsou dlouhé, přecházejíce ze šupinky ve vlásek; u zmíněných druhů jsou daleko širší a kratší.

3. **Agrilus amurensis m. n. sp.**

Patria: Siberia orientalis: Amur superior.

Long.: 7·5—8 mm.

Statura *Agrili viridis* L., sed plus speciebus sectionis *Agrili angustuli Ill. affinis*. Elongatus, convexus, cylindricus, ad apicem modice attenuatus, laete viridis, glaber.

Capite latisimo, fronte latissima, plana, fere quadrata; lateribus frontis ad anticem paulo attenuatis. Antennis viridibus, nitidis, fortibus, ab articulo quarto (incl.) dentatis. Fronte oblique ac transverse, vertice transverse rugoso, subtilissime impresso. Oculis (desuper observatis) valde distantibus. Thorace convexo, basi (ante humeris) ac in angulis anticis utrimque impresso, carina praehumerali curta, distincta, carina marginali leviter curvata ac antice leviter sinuata, carina submarginali curvata, ab illa marginali antice divergente ac cum ea iam ante basim iuncta. Thorace lateribus in parte tertia basali latissimo, hic leviter subanguloso, ad basim ac anticem leviter, fere recte attenuato. Scutello carinato. Gulari lobo levissime sinuato-emarginato. Elytris ut apud *Agr. viridis* L., pone medium paulo dilatatis ac ad apicem modice attenuatis, apicibus separatim rotundatis ac minutissime denticulatis. Segmento abdominis ultimo late emarginato. Tarsorum posticorum articulo primo tres sequentes longitudine fere adaequante. Unguiculis late fissis, partibus internis leviter inversis.

Druh tento se tvarem těla, zbarvením atd. podobá velmi silně našemu evropskému *Agr. viridis* L.

Podlouhlý, zúžený, klenutý; leskle zelený, lysý. Hlava je velmi široká, čelo je rovněž velmi široké, ploché, téměř čtvercové. Tykadla jsou zelená, lesklá, silná. Témě je široké; oči jsou na temeni, při pohledu shora, silně odstálé. Štít je klenutý, na basi (před rameny) a v předních rozích vtisklý; největší šířka je v zadní třetině, kde je kraj štítu slabě zahnutý v tupém úhlu. Krovky jsou jako u *viridis L.*,

na konci odděleně zaokrouhlené a velmi drobně zoubkované. Poslední článek abdominu je široce vykrojen, čímž liší se od všech druhů, příbuzných s *viridis L.* a přibližuje se spíše mezi druhy kolem *Agr. angustulus Ill.*

Jak již s obrázku je patrno, rozezná se od *viridis L.* velmi lehce a jen povrchní pozorovatel mohl by zaměniti tyto dva druhy.

4. **Agrilus amurensis ab. linearioides m. n. ab.**

Patria: Siberia orientalis; Amur superior.

Statura ac sculptura formae typicae, ab ea thoracis, capitis ac antennarum colore aureo cupreo differens ac ibi *Agrili viridis ab. lineari* F. valde similis.

Liší se od typické formy zlatově měďovou barvou hlavy, tykadel a štítu.

Podobá se *ab. linearis* F. druhu *viridis* L.

5. **Agrilus nemeobius m. n. sp.**

Patria: Italia mer.; Sicilia.

Long.: 5—7 mm.

Agrilo integerrimo Ratzb. similis ac valde affinis, laete cupreus.

Laete cupreus vel cupreoaeneus, nitidus, convexus, cylindricus, curtulus. A specie *Agr. integerrimus* Ratzb. caracteribus sequentibus differt:

1. Multo minor, brevior, corpore crassiore, curtulo, nitidiore, colore laetiore.
2. Thorace breviore ac latiore, lateribus fortius rotundatis, versus basim plus attenuatis. Thoracis carinis praehumeralibus quam apud *integerrimum* nullis. Sulco longitudinali medio distinctiore; sculptura thoracis fortiore, minus densa.
3. Capite minus convexo, aeneo vel viridiaeneo, multo latiore (desuper observato), oculis lateraliter plus prominentibus.
4. Elytris robustulis, crassioribus, multo brevioribus.
5. Scutello minore, indistincte carinato.

Gulari lobo late emarginato. Prosterno conico. Segmento anali integro, rotundato. Sterno in medio longitudinaliter impresso (mas). Tarsorum posticorum articulo primo tres sequentes longitudine haud adaequante. Unguiculis simpliciter dentatis.

Druh tento podobá se velmi středoevropskému *Agr. integerrimus* Ratzb., takže stačí uvésti rozlišovací jeho znaky.

Liší se od *integerrimus Ratzb.* následovně:

1. Je daleko menší, kratší, zavalitější, daleko lesklejší, barvy jasnější, jasně měďové s bronzovým leskem.
2. Štít je širší a kratší, strany štítu jsou silněji zaokrouhlené, dozadu silněji zúžené. Bez praehumerálního žebérka. Podélná brázdička uprostřed štítu je zřetelnější. Skulptura štítová je silnější, méně hustá.
3. Hlava jest (při pohledu shora) daleko méně klenutá, bronzová nebo zeleně bronzová a značně širší; oči činí po stranách silněji ven.
4. Krovky jsou kratší, dozadu daleko méně zúženy, zavalitější.
5. Štítek je malý, s nezřetelným žebérkem.

Několik typů je v mé sbírce. Zdá se, že druh tento jest dosti hojným i na př. v okolí Říma.

6. **Agrilus mandjuricus m. n. op.**

Patria: Siberia orientalis: Vladivostok.

Long.: 4·5—5 mm.

Aspectu *Agrili angustuli* Ill. aut *Agrili obscuricollis* Ksw.

Parvus, parum nitidus, obscure olivaceo viridis, glaber. Capite lato, convexo, oculis lateraliter paullo prominulis. Fronte sparse albo pubescente, alutacea, aenea, transverse sculpta, lateribus ad anticem satis fortiter sinuato attenuatis. Antennis curtis, albo pilosis aeneis, ab articulo quarto dentatis. Gulari lobo distincte emarginato. Thorace in parte sexta anteriori latissima, dein ad basim levissime, dein fortius attenuato, subtiliter sculpto; depressionibus duobus in medio una antescutellari, una praebasali subtilibus; duobusque lateralibus leviter cupratis. Carina praehumerali curta, distincta, carina laterali antice leviter sinuata, carina submarginali cum ea valde divergente ac ne in basi quidem iuncta. Elytris speciei *obscuricollis* Ksw. simillibus, minute sculptis. Abdominis segmento ultimo rotundato, integro. Pedibus tenuibus, curtis, tarsorum posticorum articulo primo tribus sequentibus breviore. Unguiculis simpliciter dentatis.

Slabě lesklý, temně olivově zelený, lysý. Hlava je široká klenutá; oči trochu vyčnívají po stranách. Čelo je spoře bíle opýřené, chagrinované, příčně vrásčité; tykadla jsou krátká, bíle opýřená, bronzová a porozšířena, počínaje od čtvrtého článku. Podbradek je zřetelně vykrojen. Štít je nejširší v přední šestině délky, dozadu nejprve slabě, pak silněji zúžen. Skulptura štítová je jemná; po stranách uprostřed se silným vtiskem; tento vtisk je zabarven do měďova. Krovky jsou podobné tarem druhu *A. obscuricollis* Ksw., drobně

»struhadlovitě« zrnité; poslední článek abdominu je vykrojen, na konci zaokrouhlený. První článek zadních tarsů je o něco kratší než tři následující.

Podobá se značně některým západním druhum skupiny *Agr. angustulus Ill.* (na př. *obscuricollis* Ksw., *laticornis* Ill., *asperrimus* Rey. atd.), ale liší se ode všech těchto druhů zaokrouhlenými posl. abd. článkem a tvarem štítu. Dle Abeilleova klíče přišel by spíše někam do příbuzenstva *Agrilus viridis* L., jemuž se ale velmi málo podobá.

7. **Agrilus mandjuricus ab. vladivostokanus m. n. ab.**

Colore aeneocupreo a forma typica divergens.

Liší se od typické formy měďově bronzovým zabarvením. Nalezen byl spolu s typickou formou ve Vladivostoku.

8. **Agrilus marinus m. n. sp.**

Patria: Siberia orientalis: Vladivostok.

Long.: 4·5 mm.

Speciei *Agrilus mandjuricus* m. simillimus sed ab eo caracteribus sequentibus discrepat:

1. Bicolor. Capite thoraceque aeneocupreis, elytris uti apud *Agrilum Roberti* Chev. europaeum obscure cyanescentibus.
2. Capite latiore; minus convexo, fronte similiter formata. Oculis lateraliter plus prominulis.
3. Scutello paulo minore ac latiore.
4. Thorace lateribus fortius impressis, lateribus minus attenuatis
5. Tarsorum posticorum articulo primo tres sequentes longitudine adaequante.

Prosterno intercoxas subparalello; prosterno abdomineque albosericeis. Gulari lobo antice emarginato, segmento anali apice rotundato, integro.

Druh tento podobá se neobyčejně výše popsanému *A. mandjuricus* m. a liší se od něho celkem asi takto:

1. Zbarvení těla je dvojí: hlava a štít jsou bronzově měďové, krovky jsou temně indigově modré, skoro černé.
2. Hlava jest širší, při pohledu shora daleko méně klenutá. Jinak tvar čela je podobný jako u *mandjuricus* m. Při pohledu shora oči činí silněji po stranách.
3. Štítek je širší a značně menší.
4. Strany štítu jsou po stranách daleko silněji vtisklé; strany štítové jsou slaběji zúžené.

5. První článek zadních chodidel jest o hodně delší, stejně dlouhý jako tři následující.

Co do barvy a pod. podobá se druh tento dosti značně evropskému druhu *Agrilus Roberti* Chev., tvar těla upomíná spíše na *angustulus* Ill.

Agrilus Friebi m. n. sp.

Patria: Siberia orientalis. Vladivostok. M. Frieb et Dr. Jureček legerunt.

Long.: 5 mm.

Domino M. Frieb Salisburgensi dedicatus.

Nigroaeneus, parum nitens; curtulus, convexus, pube brevi luteola elytrorum, pone medium uti apud *Agrilum hastuliferum Ratzb.* denudata.

Capite convexo; fronte longa, latitudine 1½ longiore, lateribus sinuatis; fronte fere glabra; vertice convexo, in medio late, sed haud profunde inpresso, punctato. Thorace longitudine 1½ latiore, antice fortiter bisinuato, in tertia parte basali latisimo, in medio haud nimis distincte longitudinaliter impresso, dense transversim rugoso, convexo, carina praehumerali forti, curvata, usque ad medium longitudinis thoracis distincta, carina laterali levissime rotundata, fere recta, carina submarginali antice divergente ac baseos iam basim iuncta. Scutello latissimo, carinato. Gulari lobo levissime sinuato. Elytris convexis, curtis, subrobustis, pone medium leviter dilatatis, apicibus rotundatis; pube lutea sparsa sericea tectis; lateribus glabratis; pube illa lutea pracipue ad suturam sita, pone medium transversaliter interrupta. Partibus glabratis pube indistinctissima obscura, brevissima tectis. Segmento primo ♂ ♀ integro, segmento anali distincte emarginato. Pedibus curtis, subtilibus, tarsorum posticorum articulo primo tres sequentes longitudine haud adaequante. Unguiculis minutissimis, leviter ac simpliciter dentatis.

Velmi temně bronzový, skoro černý, slabě lesklý, zkrácený. Krovky jsou pokryty podél švu žlutavým opýřením, jež je za středem přerušeno příčnou, na pohled lysou páskou. Hlava je klenutá, čelo je dosti úzké, téměř lysé. Štít je dosti krátký, uprostřed s ne vždy zcela zřetelným podélným vtiskem, značně klenutý, hustě příčně vrásčitý. Štítek je neobyčejně široký, s příčnými žebírkem. Podbradek je velmi slabě, téměř nezřetelně vykrojen. Krovky jsou zkrácené, klenuté, dosti zavalité, za středem slabě porozšířené. Konce krovek jsou odděleně zaokrouhlené. Části krovek, jež jsou na pohled lysé, jsou ve skutečnosti pokryty velmi tmavým a nenápadným tomentem. První článek abdominu je u obou pohlaví jednoduchý,

bez vtisků či hrbolků. Nohy jsou krátké, prvý článek zadních chodidel je stěží tak dlouhý jako tři následující. Drápky jsou velmi jemné, malé, slabounce a jednoduše ozubeny.

Dva kusy nalezl p. M. Frieb ve Vladivostoku, čtyři další kusy, chytané dle všeho v těchže místech, byly mi ukázány p. Drem Jurečkem.

Druh tento patří do příbuzenstva našeho *Agrilus graminis Ol.*, ale upomíná tvarem spíše na některý filippinský nebo bornejský druh.

10. **Agrilus Mongoliae m. n. sp.**

Patria: China bor. or.: Chingan.

Long.: 5·2 mm.

Obscure cupreus, purpurascens, parum nitidus, cylindricus, convexus, attenuatus.

Capite lato, convexo, fronte plana, fere quadrata, lateribus subparalellis, pube sparsa albida tecta. Vertice sine impressione distincta, longitudinaliter dense striato. Antennis curtis, cupreis, albopilosis, ab articulo quarto (incl.) dentatis. Prothorace longitudine fere 1½ latiore, antice paulo sinuato, latitudine maxima in parte sexta anteriori, dein ad basim satis fortiter attenuato, dense transversaliter sculpto, lateribus impressione satis profunda, sparse ac parum distincte albido pubescente. Carina praehumerali nulla, carina laterali recta, carina submarginali ad anticem paulo divergente ac ne basi quidem cum illa laterali iuncta. Thoracis disco glabro. Lobo gulari paulo, sed distinctissime emarginato. Scutello carinato. Elytris convexis, pone medium paulo dilatatis, dein ad apicem attenuatis ac separatim rotundatis; in elytro utroque maculis pilorum sericeorum alborum duobus: prima in parte tertia anteriori in medio, secunda in parte tertia posteriori plus prope suturam posita; alia elytrorum parte suturali glabra, solum pone scutellum macula simili indistincta media; elytrorum lateribus pube brevi albida sparsa, haud distinctissima ornatis.

Abdomine convexo, segmento primo integro, segmento anali apice rotundato, integro. Pedibus cupreis, tarsorum posteriorum articulo primo tres sequentes longitudine fere adaequante. Unguiculis simpliciter dentatis.

Temně měďový, s karmínovým leskem, slabě lesklý, válcovitý, dosti klenutý, zúžený. Hlava je široká a klenutá, čelo téměř stejně dlouhé jak široké, pokryté sporým bílým opýřením. Témě bez zřetelného vtisku. Tykadla jsou měďová, krátká, od čtvrtého článku rozšířená, porostlá sporými bílými chloupky. Štít je asi 1½kráte širší než delší, v přední šestině délky nejširší, dozadu dosti silně

zúžený, hustě příčně vrásčitý a spoře, nezřetelně bíle opýřený; uprostřed lysý. Podbradek je slabě, ale velmi zřetelně vykrojený. Štítek příčný, s příčným žebérkem. Krovky jsou dozadu zúžené a odděleně zaokrouhlené na koncích; střed krovek podél švu je skoro lysý, kromě dvou malých skvrnek z bílých chloupků na každé krovce, jež leží takto: prvá uprostřed krovky přesně v přední třetině, poněkud blíže ke švu. Jinak strany krovek jsou dosti zřetelně, stejnoměrně bíle opýřeny; bílá podélná, ne zrovna příliš zřetelná skvrna, společná oběma krovkám, leží za štítkem. Analní segment je na konci zaokrouhlený.

Druh tento stojí mimo všechny mně známé palaearktické druhy. Nejblíže dal by se srovnati s druhy: *lituratus Klug.* z Egypta a *albifrons Rtt.* z Afganistanu.

11. **Agrilus chinganicus m. n. sp.**

Patria: China bor.: Chingan.

Long.: 7 mm.

Cupreopurpureus, elytris apice purpurascentibus, elongatus, convexus, cylindricus; vitta satis indistincta elytrali albida suturali.

Capite alutaceo, transverse minutissime rugoso, albidosericeo ac radialiter pubescente, fronte ad anticem attennata, in tertia parte superiore latissima, lateribus leviter sinuatis. Antennis fortibus, curtis, aeneis, albopilosis, ab articulo quarto (incl.) denticulatis. Vertice dense longitudinaliter rugoso, in medio haud impresso. Gulari lobo late sinuatim-emarginato. Thorace in quarta parte anteriori latissimo, ad basim fortiter attenuato, cordiformi, in medio levissime, in angulis anticis distinctius oblique impresso, transverse rugoso, subtiliter sculpto. Carina praehumerali forti, curta, convexa, carina marginali fere recta, acuta, carina submarginali cum ea in angulis basalibus iuncta, ad anticem paulo divergente. Elytris pone medium leviter dilatatis, secundum suturam in parte posteriori leviter late impressis, apicibus separatim rotundatis ac minute, acute denticulatis; partibus lateralibus tergitorum abdominalium detectis. Segmento anali apice rotundato, integro, tarsorum posticorum articulo primo tres sequentes longitudine fere adaequante. Unguiculis tarsorum subtiliter simpliciterque dentatis. Abdominis segmento primo integro.

Elytris vitta tenui albida, suturali, antice fere indistincta; solum pone medium in parte apicali distinctiore.

Měďově purpurový; krovky přechází na konci do karmínové červeně. Protáhlý, klenutý, válcový; krovky jsou podél švu ozdobeny dosti nezřetelnou bílou suturální páskou .

Hlava je chagrinovaná, bíle opýřená; toto hedvábité opýření je paprskovitě uspořádáno. Tykadla jsou krátká, ale silná, bronzová, bíle

opýřená. Témě je hustě podélně vrásčité, uprostřed téměř bez vtisku. Podbradek je široce vykrojen. Štít je v přední čtvrtině nejširší, dozadu silně zúžen, srdčitý, příčně vrásčitý; tato skulptura je však dosti jemná. Praehumerální žebérko na štítě je krátké a silné. Krovky jsou za středem porozšířeny, podle švu v zadní části slabě a široce vtisklé; konce jsou odděleně zaokrouhlené. Krovky po stranách nechávají odkrytu část abdominálních tergitů. Poslední článek abdominu je na konci zaokrouhlen, bez výkrojku. Bílá suturální páska, složená z jemných chloupků, je v přední části hodně nezřetelná a pouze vzadu zřetelnější.

Druh tento patří do široce rozvětveného příbuzenstva druhu *cinctus Ol.*

12. **Agrilus Oasis m. n. sp.**

Patria: Algeria: Biskra.

Long.: 6 mm.

Aureus, elytris in dimidio apicali cupratis. Subtus viridiauratus. Corporis superficie undique pube molli ac adhaerente, parum densa, aequali, subtili, albosericea ornata; hac pube in elytris secundum suturam in duo fascias suturales condensata.

Affinitatis *Agrili limoniastri* Bedel ac *Agrili croceivestis* Mars. Capite lato, satis convexo, fronte fere quadrata, frontis lateribus fere paralellis; fronte aureoviridi, albo, radialiter, sparse pubescente. Antennis viridibus, ab articulo quarto dentatis. Vertice haud impresso, convexo, nitido, isolatim ac satis sparse punctato. Thorace lato, longitudine fere 1½ latiore, lateribus antice subparalellis, a medio ad basim leviter attenuatis, superficie haud conspicue, aequaliter pilosa, transverse satis subtiliter rugosa, carina praehumerali curta ac convexa, carina laterali antice sinuata, carina submarginali leviter curvata ac antice valde divergente. Scutelo carinato. Elytris, illis *Agrili croceivestis* Mars. simillibus, sed paulo longioribus, fascia suturali multo minus distincta. Abdomine convexo, haud dense piloso. Pedibus virescentibus. Gulari lobo integro, rotundato; segmento anali apice rotundato.

Zlatový; krovky jsou ku konci měďovější. Spodek těla je zlatozelený. Celý povrch těla je pokryt neobyčejně jemným opýřením; toto běloskvoucí, hedvábité opýření je podél švu na krovkách zhuštěno a tvoří na každé krovce suturální pásku, jako na př. u *Agr. limomastri Bed.* a *Agr. croceivestis* Mars.

Hlava je široká, dosti klenutá, čelo je téměř čtvercové, — strany čela jsou téměř rovnoběžné. Čelo je zlatozelené, bíle a radiálně, řídce bíle opýřeno. Toto opýření nekryje čelo úplně a spodní skulptura je

zřetelně patrna. Tykadla jsou zelená; témě je klenuté, neznatelně vtisklé, lesklé a odděleně, řídce tečkováno. Štít je široký, asi 1½krát širší než delší, na povrchu jen velmi slabě, téměř neznatelně opýřené. Štítek je příčný se žebérkem. Krovky připomínají tvarem velmi druh *croceivestis* Mars., ale jsou o něco delší, suturální páska je daleko méně zřetelná. Spodek těla je klenutý a dosti řídce opýřený.

Podbradek je celistvý, zaokrouhlený, rovněž tak jako poslední článek abdominu. V systému patří do blízkosti druhu *croceivestis* Mars. a tvoří s druhy příbuznými skupinu, význačnou pro suchou stepní a horkou faunu severní Afriky a Turkestanu.

(Pokračování příště).

NEBRIA FALSE COGNITA E CAUCASO CENTRALI.

Dr. Štěpán Jureček, Praha.

Nebria svanetica n. sp.

Nebria s. str. (K .Dan.), nigra, splendens, fronte macula ferruginea, antennis, palpis, trochanteribus tarsisque brunneis, pectore abdomineque medio brunnescentibus. N. Jokischi Sturm. simillima

differt magnitudine, capite pone oculis magis incrassato, his minus promiulis, prothorace postice mitius sinuato angulis posticis rectis, elytris angustioribus lateribus paralellis, magis convexis, tibiisque intermediis maris incurvatis. Long. 16—18 mm. Caucasus centralis.

(Chefsuria, Ardobitseali leg. Leder*); Svanetia, Latpari leg. Dr. Veselý).

Od našich středoevropských černých druhů úplně odlišná velikostí a úzkými krovkami, s rovnoběžnými stranami.

Blízká N. Jokischi Sturm, od níž se liší mimo uvedené znaky následujícím: Hlava za očima silně ztlustlá, čímž oči méně vystupují. Štít vpředu méně vykrojen, takže přední rohy jsou kratší, postranní okraj silněji zahnut se širší drážkou, nazad slaběji vykrojen, zadní rohy pravoúhlé. Krovky málo širší a 3½krát delší štítu, k bokům příkřeji spadající, jich okraje zaokrouhleně přecházející ve skoro přímý okraj basální. Krovky jsou hlouběji rýhované, mezirýží klenutější, osmé skoro dvakrát širší sedmého, velmi jemnou linií z teček nezřetelně podélně rozdělené (podobně jako u N. livida)). Spodní část těla jemněji tečkovaná. Na 2.—5. břišním článku po několika obrvených tečkách, jako u N. Jokischi. Střední holeně u ♂ znatelně dovnitř ohnuty. Tarsy méně štíhlé, články jejich (mimo poslední) ke konci více rozšířeny.

Avšak Motschoulsky popisuje svoji Nebrii parallelepipeda**), přirovnává ji postavou k N. Jokischi a odlišuje ji jen podružnými znaky; velikost její udává na 5½ lin, t. j. 12 mm (velikost N. Jokischi na 5¼ mm). Jest tedy zřejmo, že naše Nebrie nemůže býti parallele pipeda Motsch.

Uvedená N. Mniszechi Chaud**) je dle popisu velmi blízká našemu druhu, jak velikostí tak délkou a tvarem krovek, avšak nehodí se naň další znaky: »barvy tmavohnědé, málo lesklá, skoro matná«, ježto náš druh je silně lesklý, barvy sytě černé. Bylo tedy nutno tohoto brouka, sice dávno známého, avšak dosud nesprávně vykládaného, popsati a nazvati novým jménem.

Résumé:

Ce Nebria a été determiné par Reitter comme parallelepipeda Motsch. vera. (Dans le Catalogue de Reitter comme synonyme (avec?) de nigerrima.) Mais d'après la description, Nebria parallelepipeda Motsch. doit avoir la taille du N. Jokischi et une longueur de 5½ lin. = 12 mm.

Notre Nebria ne peut donc être parallelepipeda Motsch. N. Mniszechi ressemble à notre espèce par la longueur et la forme des antennes, mais il n'est pas brun foncé, peu luisant — il est noir et luisant. Voilà pourquoi il était nécessaire de décrire cette espèce déjà bien connue mais confundu avec parallelepipeda.

*) Dr. Schneider u. Leder: Beiträge zur Kenntnis der Kaukaskäferfaune. Verh. d. Naturforsch. Ver. Brünn XVI. u. XVII.

**) Bull. de l'Acad. de Mosc. 1854. I. p. 351.

MŠICE REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ, ZVLÁŠTĚ OKOLÍ OSTRAVSKÉHO.

MUstud. Ludvík Drastich (Brno).

Místo systematického přehledu předkládám klíč k určení jednotlivých rodů mšic, jejž jsem si pořídil, abych nabyl přehledu v labyrinthu těchto významných škůdců rostlinných, jimž dosud bylo v našich zemích věnováno jen málo pozornosti. U většiny rodů uvádím několik druhů jako příkladů, vesměs to druhů, jež se mi podařilo u nás zjistiti a o nichž udání biologická i morfologická mám ve zvláštních seznamech (viz vzor v klíči u Macrosiphum absinthii), což zvláště platí o rodu Macrosiphum. Zpracování pro tisk je však zatím nemyslitelno, ježto podle informací poměry tiskové ještě nedovolují reprodukci barevných tabulí, jež jsem za tím účelem pořídil.

Z celé řady systematiků byli v poslední době hlavně někteří, o jejichž údaje se opírám, totiž Rus Mordvilko, Holanďan P. van der Goot a Angličan Theobald. Prací v. d. Gootovou, vědecky odůvodněnou, byl dán základ k ustálení jmen rodových i druhových, aby už jednou mohly vymizet ty dlouhé sloupce synonym, jimiž se zvláště mšice vyznačují. Podrobnou literaturu podávám na konci.

Pokud nebude výslovně jinak označeno, vztahují se znaky v klíči uvedené na živorodé, dospělé samičky křídlaté i bezkřídlé, jež nejčastěji pospolu na rostlinách se nacházejí. Dospělé individuum poznáme nejlépe podle toho, že má vyvinutý chvostek; u křídlatých jsou dobrým znakem dospělosti křídla.

Podrobnější údaje z morfologie mšic je možno nalézti v mém článku »Z biologie mšic«, v Přírodě r. XIII., str. 219—226.

Klíč k určování rodů mšic.

1. a) Tykadla křídlatých nanejvýš 5členná, neokřídlených nejvýše 4členná. Přední křídlo okřídlených má pouze 3 příčné žilky (obr. 1). (Chermesinae.) . . . . . 56.
   b) Přední křídla okřídlených forem mají 4 příčné žilky (obr. 2 a 3). Tykadla 5členná nebo 6členná*), jen výjimečně u neokřídlených počet článků menší, pak ale složené oči pouze třífacetové. Siphunculi (obr. 4 t) skoro vždy, cauda často (obr. 4 ch). (Aphidinae.) . . . . . 2.
2. a) Tykadla šestičlenná; processus terminalis (obr. 5, [1], [2], [4]) posledního článku obyčejně několikrát delší basální části, řídčeji stejně dlouhý, neb dokonce kratší; v posledním případě však cauda bradavkovitá (obr. 6; [12], [13], [14]). . . . . 2.

*) Někteří autoři počítají 7 článků, ježto processus terminalis šestého článku považují za samostatný článek (obr. 4 A, c, 6 b).

b) Tykadla 6členná neb jen 5členná; processus terminalis jen kratičký, kratší než polovina basální části (obr. 5; [5—8]). . . . . 38.

3. a) Cauda mečovitá, křivulovitá neb kuželovitá (obr. 6; [1—8]) nikoli bradavkovitá, zřídka nezřetelná neb schází. Gonapophysy 3 rud. (Siphonophorina v. d. Goot.) . . . . . 4.

b) Cauda bradavkovitá, jen zřídka schází, neb je málo zřetelná, pak ale rudim. gonapophysy 2. (obr. 6; [9—14]). . . . . 24.

4. a) Tělo skoro nikdy s postranními, malými výrůstky; nikdy však, alespoň nejsou na sedmém článku zadečkovém. Tykadla obyčejně tak dlouhá jako tělo, nebo delší. Neokřídlené samičky mají na 3. článku zadečkovém čichové jamky (obr. 7; obr. 4 r s). Kužely čelní obyčejně veliké (obr. 5 k). . . . . 5.

b) Tělo často s postranními výrůstky (obr. 8; B, h p). Tykadla obyčejně kratší těla. U neokřídlených vivip. samiček nejsou na 3. článku tyk. čichové jamky. Kužely čelní malé, nebo scházejí. . . . . 7.

5. a) Sifunkuli baňkovité (obr 6; 6 t). Tělo skoro holé, nikdy však s chloupky na konci knoflíkovitě rozšířenými.

Rhopalosiphum v. d. Goot.

Příklad: *R. ribis* L. V polovině října 1917 nalezeny pod listy angreštu (Rides grossularia), a to pod jedním listem jeden nebo dva okřídlení, a větší množství neokřídlených. Bylo to již po podzimním stěhování tohoto druhu. Naleziště: H. Lhota, okr. Bílovec, Slezsko. Tamtéž v květnu 1918 zároveň ve společnosti Myzus rybis a Aphis grossul. V srpnu téhož roku nalezeny pak pod úbory mleče, kam se tento druh na léto pravidelně stěhuje.

R. staphyleae Koch. Na chrysanthemách, koupených u zahradníka, a to okřídlené i neokřídlené živorodé samičky. Naleziště: Sl. Ostrava 30. 11. 16. Též na klokoči 5. V. 18.

R. rubi Kalt. Porůznu na listech maliníku. Michálkovice, Slezsko, 6. VII. 19.

b) Sifunkuli válcovité (obr. 6; [1, 2]), řídčeji, na konci trochu nadu řelé. V tom případě pak chloupky dlouhé, na konci knoflíkovitě rozšířené. . . . . 6.

6. a) Neokřídlené samičky mají chloupky na konci knoflíkovitě rozšířené. První článek tykadlový dovnitř trochu zubovitě protažený. Kužely čelní jen mírně vyvinuté, od sebe oddálené a proto čelo široké. Sifunkuli nikdy síťkované (obr. 5; [2, 3]).

ČASOPIS

Československé Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Čechosloveniae.

Ročník XX. 1923 Číslo 1.—3.
1. VI. 1923.

Redakční komité:
Dr. F. RAMBOUSEK,
Praha-Střešovice 112.
ANT. VIMMER, Praha-Král. Vinohrady 592.
Ph. Dr. JUL. KOMÁREK, Praha II., Karlov.
Ředitel N. M. KHEIL. MUDr. E. Lokay.

OBSAH:

Ing. Hanuš: Nová forma střevlíka z Bulharska. Promorphocarabus monilis var. Bureši m., str. 1. — Dr. Knirsch: Pheggomisetes nov. subgen. Trechorum coecorum ex Bulgaria, str. 2. — Dr. Ebner: Kavkazská a arménská Orthoptera, str. 5. — Ing. Jedlička: Nový Pterostichus ze Srbska, str. 14. — Dr. Obenberger: De novis Buprestidarum regionis palaearcticae speciebus III., str. 15. — Dr. Melichar: Rod Rhytirrhinus a příbuzné rody Entomoderus Raff. a Ereminarius Fairm. (Curc.), str. 29. — Dr. Rambousek: Vědecké výsledky čsl. armády v Rusku a na Sibiři IV. Staphylinidae III., str. 54. — Dr. Ant. Fleischer: Liodes Rambouseki n. sp., str. 55. — FAUNA ČECHOSLOVENIAE: I. Zoocecidia: Dr. Baudyš: Zoocecidie nové pro Čechy IV., str. 56. — II. Lepidoptera: Fr. Pokorný: Nálezy některých vzácných a zajímavých motýlů v okolí Poděbrad II., str. 67. — III. Coleoptera: Dr. Heyrovský: Příspěvek k fauně slovenských tesaříků, str. 68. — J. Roubal: Predbežné poznámky k faune Coleopter Nízkych Tatier a súsedných druhých krajov, str. 70. — Ing. Machulka: Fauna bohemica, str. 73. — IV. Hymenoptera: B. Škaff: Contributions a la faune des fourmis de l'état Tchécoslovaque, str. 74. — Ochrana přírodních památek, str. 76.

Pořad schůzí Čsl. Společnosti Entomologické v r. 1923:

13. února, 13. března, 10. a 24. dubna, 15. května, 12. června, 2. a 23. října, 13. listopadu, 11. prosince. Valná hromada 22. ledna 1924.

Konají se v zoologickém ústavě české university na Karlově přesně o půl. 20. hod. več. Přátelské schůzky vždy v úterý (krom občas. schůzí) a v sobotu o 18. hod. v restaurantu Chocenského, Praha II., Růžová ul. 5 (blíže hlav. pošty). Přednáškové schůze odboru v Brně v kavárně »Slavie« prvou sobotu každého měsíce, přátelské schůzky týdenní každé úterý vždy o 20. hod. v restauraci »Sokolského domu« v Nové ulici.

Za věcný obsah a původnost prací ručí spisovatel. = Příliš rozvláčné práce a pouhé seznamy není možno publikovati. = K rukopisům přikládejte podrobné adresy za účelem expedice korektur. = Připisování nových vět do korektur není přípustno. = Veškeré redakční záležitosti vyřizuje Dr. Frant. Rambousek, správce výzk. ústavu cukrovarnického v Praze-Střešovicích, Vořechovka 112.

Výměna časopisů sprostředkuje — pour l'échange du Bulletin s'adresser à Mr. le. Dr. Jul. Komárek, Prague II., Karlov 2028. Rép. Tchécoslovaque.

V PRAZE.
Nákladem Československé Společnosti Entomologické.
Tiskem Průmyslové tiskárny v Praze VII.,
Dobrovského ul. 29.

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI
ENTOMOLOGICKÉ
ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.

ROČNÍK XX. 1925.

NOVÁ FORMA STŘEVLÍKA Z BULHARSKA.
PROMORPHOCARABUS MONILIS VAR. BUREŠI M.

Ing. Flor. *Hanuš.*

Superficie toto cupreo vel aureocupreo marginibus thorace anticis elytrisque viridescentibus. Capite thoraceque forte rugulosis. interstitiis primis subtiliter, secundis costarum formae, primo ac tertio laeviter interruptis, tertiis nullis.

In montibus Bulgariae Kom (Stara Planina) dom. Dr. Ivan Bureš feminae duae invenit. Long. 24 mm, Lat. 9 mm.

V měsíci červnu m. r. nalezl Dr. I. Bureš na vrchu Komu (1960 m) na Staré Planině dva exempláře střevlíka, který jest novou formou druhu Carabus monilis. Jest to forma horská, z pásma nad lesy, z výše 1800 m n. m. Vyniká tím, že sekundérní intervaly tvoří žebra sesílená na úkor tertiérních, která buď úplně scházejí, neb redukována jsou na nepatrná zrnéčka, splývající částečně s primérními, částečně se sekundérními intervaly.

Primérní intervaly tvoří řetízky z krátkých článků. Sekundérní žebra přerušena jsou pouze jednou až třikrát důlky mělčími nežli primérními, do kterých však přední část stejně končí zrnéčkem.

Následkem této své skulptury podobá se velice štíhlému střevlíku měděnému, k čemuž jeho barva měděná až zlatově měděná s zelenými světélky na hlavě, okrajích thoraxu a předních okrajích krovek nemálo přispívá. Nalezené 2 ♀♀ jsou 24 mm dlouhé a 9 mm široké, mají podlouhle elliptické krovky a silně vráščitý povrch hlavy i thoraxu. Ke konci krovek jsou všechny intervaly hustě přerušeny. Připomínám, že naleziště jest útvaru prahorního, na granitu a amfibolitu.

PHEGGOMISETES NOV. SUBGEN. TRECHORUM COECORUM EX BULGARIA.

Dr. Ed. Knirsch.

(S tabulkou.)

Caput magnum, thorace latius, sulcis frontalibus abbreviatis, saetis supraorbitalibus sex, saetis subtemporalibus octo, clypeo saetis tres utrinque instructis, colle annulare sulcato, dente menti bifida, oculis deficientibus, articulo ultimo palpi labialis ad apicem incrassato.

Antennae corpore longiores, articulo tertio articulo secundo duplo longiore.

Thorax longitudine latior, lateribus tenue emarginatis, saetis marginalibus quattuor, epipleuris arduis desuper manifestis.

Elytra subovalia, lateris ad angulos humerales acute — obtusos valde erectis, interstitio secundo interstitio tertio notande latiore, late et triangule deplanata, marginibus lateralibus prope humeros valde erectis, interstitio secundo interstitio tertio notande latiore, interstitio tertio punctis saetigeris septem, interstitio quarto punctis serici umbilicitae longitudine basis sub angulo humerali insertis, puncto primo non aut paulo ab margine laterali dislocato.

Pedes graciles et perlongi.

Duo primi articuli tarsorum maris dilatati.

Pheggomisetes Bureši Kn.

Rufotestaceus, translucens, nitidus.. Capite magno, oblongo-ovato, ab margine anteriore clypei usque ad sulcum annularium colli menso latitudine longiore, medio latissimo, hinc lateribus antice fortius aequaliterque, postice minus et gradatim coarctatis, sulcis frontalibus abbreviatis. Clypeo punctis saetigeris sex, supraorbita utrinque saetis sex partibus singulis subtemporalibus punctis octo instructis, saeta supraorbitali prima longissima, et recta, alteris frontem versus curvatis.

Antennis tenuibus, super corpus aliquid eminentibus, articulo secundo primo breviore, articulo tertio secundo duplo longiore, articulo quarto usque sexto fere aequalibus, articulo septimo usque decimo brevioribus, articulo undecimo decimo paulo longiore. Longitudinem articulorum antennarum numeri sequentes explicarent: 7, 5·5, 11, 10, 9·5, 9·5, 9, 8, 8, 7·5, 8. Palpis labialibus tenuibus, articulo ultimo ad apicem paulatim incrassato, dente menti bifido, oculis deficientibus. Prothorace cordiforme, longitudine paulo latiore (15 : 12), lateribus antice rotundatis et ante pasticos angulos magnos acutosque sinuatis, tenue marginatis, basi super scutellum fere recta, utrinque emarginata, margine antico exciso, foveolis basalibus profundis, saetis marginalibus quattuor, duabus primis

ante maximam curvaturam in margine laterali ipso vel eo proxime, duabus alteris in angulo postico, propius latus quam basim instructis, epipleuris arduis, desuper manifestis.

Elytris subovalibus paulo convexis, thorace 3½× longioribus, post medium latissimis et ibi thorace minus duplo latioribus, lateribus hinc usque ad humeros acuto-obtusos magis angustatis, retrorsum ad apicem rotundatis, basi fere aequilonga illa thoracis, pone basim late et triangule deplanatis, marginibus lateralibus supra humeros quam in dimidio aliquanto altioribus. Striis dorsalibus quinque profundioribus, externis tenuibus, antice posticeque abbreviatis, irregulariter tenueque punctatis. Striis tertiis et secundis prope punctis saetigeris inter se coniunctis. Interstitiis paulo convexiusculis, interstitio secundo tertio notande latiore, interstitio primo iuxta scutellum puncto saetigero uno, interstitio tertio punctis saetigeris septem, interstitio quarto punctis duobus instructis, puncto primo seriei umbilicatae non, aut paulo ab margine laterali dislocato non nihil prope angulum humeralem, sed sub eodem longitudine basis instructo, puncto praeapicali supra partem ascendentem striae suturalis inserto. Superficie corporis saetis sensiferis exceptis glabra, sternitis pilis longis flavis dense vestitis, pedibus gracilibus et perlongis tarsis anterioribus maris articulis duobus dilatatis. Long 7—8 mm.

In Bulgariae antris prope Vratca dom. Dr. Ivan Bureš legit. Huius subgeneris species unica a ceteris, subgeneribus Trechorum coecorum, numero saetarum supraorbitalium, longitudine articuli tertii, antennorum et diversa ab angulo humerali distantia punctorum seriei umbilicatae facillime distinguenda.

Červenožlutý, průsvitný, lesklý, povrch až na hmatové chloupky holý. Hlava tvaru Trechus Treulandi, podelně oválni. Od předního okraje clypea až k prstencovitému zúžení krku delší než širší, uprostřed nejširší. Odtud ku předu silněji a pravidelně zakřivená a lehce se zúžující. Do zadu k prstenovitému zúžení krku slaběji a nepřetržitě zúžena. Čelní rýhy zkrácené sahající až k polovině hlavy. Střední stluštěnina poznenáhlu přechází do vyvýšeného týlového hrbolu. Čelist normálně veliká, pysková hmatadla štíhlá, konec pak článku posledního kýjovitě stluštěný.

Clypeus se šesti delšími chlupy, na každé straně hlavy šest supraorbitálních chlupů. První chlup umístěn jest ve středu spánku, ohraničeného čelní rýhou. Šestý v basální pětině délky a na rozhraní 1. a 2. třetiny šíře hlavy v téže výši, ostatní pak čtyři rozestaveny jsou po délce myšlené čáry lehce zakřivené mezi prvním a posledním. U typu jest mezi čtvrtým a pátým chlupem na levé straně jeden chlup přídatný. První chlup jest dlouhý a činí kolmě. Všechny ostatní málo kratší ve stejných neb skoro stejných vzdálenostech od sebe a k čelu přihnuty. Spodní strana spánku s osmi chlupovými tečkami.

Tykadla štíhlá a málo delší těla, první článek u kořene tenký, ku konci znatelně ampulovitě stluštěný, delší než druhý, třetí článek v poslední třetině lehce zahnutý, dvakrát delší druhého, čtvrtý, pátý a šestý přibližně stejně dlouhé jako třetí, od sedmého k desátému se články stávají kratšími, jedenáctý jest o poznání delší a širší než desátý. Poměr délky jednotlivých článků jest 7 : 5·5 : 11 : 10 : 9·5 : 9·5 : 9 : 8 : 8 : 7·5 : 8.

Chloupkování na prvním článku řídké, na všech ostatních husté. Konce jednotlivých článku od druhého do desátého jsou stluštěle a věnečky hmatových chloupků opatřené.

Pronotum srdcovité, širší než delší, v druhé pětině nejširší a mírně zaokrouhleno; ke konci pak pozvolným zahnutím zúženo a před velkými, ostře ohraničenými, silně nahoru a lehce na strany vyčnívajícími, ostrouhlými zadními rohy mírně vykrojeno. Přední okraj mírně dovnitř prohnutý. Přední rohy jsou zaokrouhleny. Zadní okraj uprostřed skoro rovný a k zadním rohům s obou stran mírně vykrojený. Postranní okraj úzký a znatelně ohraničený rýhou. Čtyři marginální chlupy; 2 přední jsou vetknuty před největším zahnutím v postranním okraji neb bezprostředně vedle něj, dva zadní pak jsou v basálním rohu blíže postranního okraje. Povrch mírně vyklenutý, basální prohlubinky velké a hluboké epipleury příkře postaveny shora od první čtvrtiny až k zadním rohům v podobě úzkého proužku.

Krovky jsou podélně vejčité a o čtvrtinu delší než přední tělo (48 : 36), nejširší v části za polovinou délky, kde jsou téměř dvakráte širší štítu. Ku předu pak jsou na stranách šikmo a mírně oblouk ovitě zúženy, k ostře tupoúhlým, skoro ne zaokrouhleným ramenům. Postranní okraj jest olemován úzkou rýhou, silně vystupuje, od středu se pozvolně vyvýšuje k úhlům ramenním, kde jest více než dvakrát tak vysoký než uprostřed. Basální okraj téměř rovný. Místo oddělených basálních vtlačenin jest na něm jedna oběma krovkám společná sploštěnina tvaru stejnoměrného trojúhelníku. Všechny dorsální pruhy jsou znatelny, poslední tři poněkud slaběji vyznačeny a s výjimkou hlubokého scutellárního proužku jsou zkráceny vpřed i vzad. Podélné tečkování v rýhách nepravidelné a nepříliš znatelné, mezery mezi rýhami lehce konvexní, druhá nápadně širší třetí. V prvé dorsální rýze vedle štítku dva, ve třetí dorsální rýze sedm až osm chlupů, před niveau prvního bodu třetí rýhy (odpovídaje prodloužení rýhy čtvrté) jsou dva, ve čtvrté pak rýze pod niveau prvního bodu třetí rýhy jest někdy i třetí chlupový bod.

První bod seriei umbilicatae buď na normálním místě, aneb jen nepatrně od toho dovnitř oddálen, není jako obyčejně v ramenním úhlu neb jeho blízkosti, nýbrž jest o délku basálního okraje pod ramenním úhlem. Ostatní tři jsou v šikmé čáře oddalující se od postranního okraje a sice tak, že druhý a třetí jsou u sebe blíže

postaveny než první a druhý a třetí a čtvrtý. Praeapicální bod jest vsazen daleko před koncem obráceného a po obrácení přímo vzhůru probíhajícího scutelárního pruhu.

Sternity jsou porostlé dlouhými nazad směřujícími hustými chlupy. Nohy jsou velmi štíhlé a dlouhé. Femory předních noh silně opatřeny dlouhými chlupy u tibií a tarsů chlupy kratší.

Na středních a zadních nohách, které jsou slabší, jsou chlupy znatelně kratší. U samečka první dva články tarsální rozšířeny. Long 7·75—8 mm.

Jeskyně u Vracy v Bulharsku, sbíral 3. VI. 1922 Dr. Ivan Bureš, ředitel carského musea v Sofii, po němž, jako po vysoce zasloužilém badateli, fauny bulharských coleopter jsem tento velmi zajímavý druh pojmenoval. Dosud známy 3 exempláře (1 ♂, 2 ♀).

Panu inspektorovi Hanušovi, za laskavé obohacení mé sbírky jedním exemplářem vzdávám vřelý dík.

KAVKAZSKÁ A ARMÉNSKÁ ORTHOPTERA.

ORTHOPTEREN AUS ARMENIEN UND KAUKASIEN.

Von Dr. R. Ebner (Wien).

(Mit 3 Textfiguren.)

Im Jänner 1919 erhielt ich von Herrn Dozenten Dr. J. Komárek in Prag eine Anzahl Orthopteren (zum Teil in Alkohol), die er im Jahre 1913 bei Ordubad in Russisch-Armenien und in Ober-Svanetien im Kaukasus gesammelt hatte. Die Ausbeute umfaßt 28 Arten in über 80 Exemplaren und verdient wegen einiger Arten viel Interesse. Ich möchte auch an dieser Stelle Herrn Dr. Komárek bestens dafür danken, daß er mir die meisten und wertvollsten Exemplare für meine Sammlung überlassen hat.

Meine bald erledigte vorläufige Bestimmung mußte aber bei einigen Arten revidiert werden, weil ich erst viel später die neueren Arbeiten des bekannten russischen Orthopterologen Dr. B. Uvarov (jetzt in London) erhielt. Ich bin dem Genannten für die Übermittlung von Literatur, für seine wertvollen brieflichen Mitteilungen, sowie für die Untersuchung von zwei Arten sehr zu Dank verpflichtet.

Mantidae.

1. *Bolivaria brachyptera* Pall. — Ordubad, ♂ ♀.

	♂	♀
Körperlänge	44 mm	49 mm
Pronotum	12·5	14
Elytren	12	14
Vorderhüften	9	11·5
Vorderschenkel	12	14

Das ♂ erinnert durch die relative Länge seiner Elytren sehr an *B. moseri* Sauss., doch sind die beiden Arten kaum spezifisch zu trennen (cf. Adelung, Hor. Soc. Ent. Ross., XXXVIII, 1907, p. 41).

Gryllidae.

2. *Gryllus frontalis* Fieb. — Ober-Svanetien, VIII., 1 Larve.

Phasgonuridae.

3. *Drymadusa magnifica* Wern. (Fig. 1—2.) — Ord. VI.—VII., 1 ♂, 2 ♀♀.*)

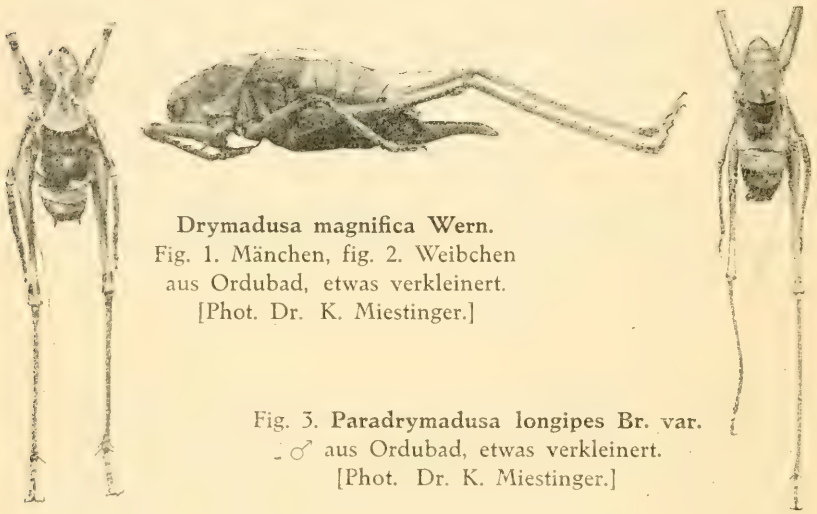

Drymadusa magnifica Wern.
Fig. 1. Männchen, fig. 2. Weibchen aus Ordubad, etwas verkleinert.
[Phot. Dr. K. Miestinger.]

Fig. 3. **Paradrymadusa longipes Br. var.** ♂ aus Ordubad, etwas verkleinert.
[Phot. Dr. K. Miestinger.]

Außerdem liegen mir 3 ♂♂ u. 1 ♀ aus Khoi und Dschulfa in N. W. Persien (Zugmayer, 1904) vor, welche dem Naturhistorischen Museum in Wien gehören und bei sonst vollständiger Übereinstimmung durch das sehr schwach bedornte Prosternum ausgezeichnet sind. Dadurch wird aber die Unterscheidung von *Drymadusa* Stein und *Paradrymadusa* Herman erschwert. Von der letzteren Gattung gibt es übrigens mehrere Arten mit unbewehrtem Prosternum, was eigentlich der ursprünglichen Genusdiagnose widerspricht.

Nachstehend einige ergänzende Bemerkungen über diese bisher nur aus Samos, Ordubad und Kleinasien (Werner), sowie aus Taurien (Schugurow) bekannte Art. Hinterkopf und die ersten zwei Drittel des Pronotums mit einem schwarzen, bisweilen unterbrochenen Mittelstreifen, der durch eine feine helle Längslinie

*) **Werner**, Sitzber. Akad. Wiss. Wien, math.-nat. Cl., CX, I, 1901, p. 290. **Werner**, Annal. Naturhist. Hofmus. Wien, XX, 1905, p. 170.

halbiert wird. Stirn hell; schwarze Querbinde zwischen den Fühlergruben sehr schmal, bei einem ♀ fast fehlend. Seitenlappen des Pronotums unten und hinten ganz hell. Abdomen etwas vor der Spitze der Elytren jederseits mit einem großen, schwarzen Fleck, auch das Ende des Hinterleibes ist seitlich mehr oder weniger geschwärzt; Hinterrand der Elytren meist ebenfalls schwarz. Schenkel an der Spitze mit dunklen, fast ringförmigen Flecken; Hinterschenkel oben an der Basis schwarz gefleckt, hinter der Mitte oben mit dunklem Längsstreifen. Vorder- und Mittelschenkel unten vorn mit 3—5, Hinterschenkel unten auf beiden Seiten mit 5—8 kleinen schwarzen Dornen. Schienen an den beiden Enden gewöhnlich etwas geschwärzt, namentlich die Vordertibien beim Tympanalorgan und die Hintertibien am distalen Ende an der Innenseite. Mitteltibien oben bedornt, und zwar stehen im allgemeinen vorne 2 und hinten 4 Dornen. Subgenitalplatte des ♀ in der Mitte flach ausgeschnitten; Lappen abgerundet, jeder mit einer undeutlichen Einkerbung. Legeröhre hell, oben an der Basis schwarz, gegen die Spitze zu ebenfalls dunkel und sehr wenig verbreitert.

Schugurow (Mémoires de la Société des Naturalistes de la Nouvelle-Russie, XXXVII, Odessa 1911, p. 155—156) führt diese Art zwar in beiden Geschlechtern aus der Krim an, gibt aber nur eine russische Beschreibung*), sodaß das ♂ bisher eigentlich noch nicht bekannt war. Es zeichnet sich durch lebhaftere Farben und größere Elytren aus. Das Analsegment geht in zwei spitze nach unten gerichtete Fortsätze aus. Supraanalplatte schmal, mit aufgebogenen Seitenrändern. Cerci kurz und gerade, am Grunde mit einer schräg nach innen gerichteten blattförmigen Erweiterung, gegen die Spitze deutlich verschmälert und daselbst an der Innenseite mit einem kleinen, stumpfen Dörnchen endigend. Subgenitalplatte breit, am Ende deutlich ausgeschnitten, unten mit zwei Längskielen; Styli sehr kurz. Das Hinterleibsende des ♂ scheint daher ganz ähnlich beschaffen zu sein wie bei *D. konowi* Bol.

	♂	♀
Körperlänge	26 —27 mm	30·5—36·5 mm
Pronotum	9·5—10	10 —11
Elytren von oben	8	5·5— 7
Elytren von der Seite	10	8 — 9·5
Hinterschenkel	23 —24	26·5—28
Legeröhre	—	12·5—13·5

Bei einem ♀ fehlen an allen drei Beinen der rechten Seite die Tarsen. Schon der rechte Vorderschenkel (8 mm) ist kürzer als der linke (9 mm); auch bei den Tibien bestehen ähnliche Unterschiede (rechts 8 mm, links 10 mm), die rechte Vorderschiene ist außerdem etwas verbogen und schwächer bedornt als die linke.

*) Ich habe mir diese übersetzen lassen und glaube, daß er eine andere Art vor sich hatte als ich hier beschreibe.

An Stelle der Tarsen ist ein ganz kleiner schwarzer Stummel wahrzunehmen. Auch am rechten Mittelbein ist die Tibia schwächer bedornt und etwas kürzer als auf der Gegenseite. Statt des Tarsus befindet sich ebenfalls ein kleines schwarzes Gebilde, vielleicht eine Regenerationsknospe. Es liegt also anscheinend wenigstens, für das erste und zweite Bein der rechten Seite eine Regeneration der Tarsen vor. Der Verlust derselben erfolgte wahrscheinlich im letzten Larvenstadium, so daß sie nur als ganz kleine, ungegliederte Stummel erscheinen. Vielleicht ist auch die Verkürzung von Femur und Tibia des rechten Vorderbeines auf den durch Verlust der Tarsenglieder verminderten Gebrauch dieser Extremität zurückzuführen.

Kirby (Syn. Cat., II, 1906, p. 180) zitiert nicht die Erstbeschreibung, sondern nur die Angabe bei Jacobson und Bianchi (Die Orthopt. u. Pseudoneuropt. des Russ. Reiches u. d. angrenzenden Länder, 1905), obwohl die Arbeit Werners daselbst in den Nachträgen auf p. 928 angeführt wird. Dasselbe gilt auch für die anderen, in der genannten Arbeit von Werner neubeschriebenen Arten. Übrigens hat auch Caudell (Gen. Insect., Fasc. 72, 1908) diese Arten anscheinend nur von Kirby übernommen und gibt daher die Originalbeschreibung ebenfalls nicht an.

Anschließend eine kleine Berichtigung: *Drymadusa brevipennis* Br. stammt nicht aus »Syria«, wie Kirby (p. 179) und Caudell (p. 13) schreiben, sondern von der Kykladen-Insel Syra im Ägäischen Meer (Brunner v. Watt., p. 315). Dann sei noch erwähnt, daß *D. recticauda* Wern. (Zoolog. Anzeiger, XXVI, 1903, p. 530) aus Kleinasien und Syrien (Werner), sowie aus Transkaukasien (Adelung, Hor. Soc. Ent. Ross., XXXVIII, 1907, p. 72) weder von Kirby, noch von Caudell angeführt wird.

Seither wurde für *Drymadusa arizonensis* Rehn das Genus *Anoplodusa* Caudell aufgestellt (Proc. U. St. Nat. Mus., XXXII, 1907, p. 318 und Gen. Ins., Fasc. 72, 1908, p. 32). Ferner sind auch zwei neue Arten bekannt geworden: *Drymadusa curvicercis* Uvarov (Bull. Mus. Caucase, X, 1916, p. 189) aus Kurdistan und *D. mokanshanensis* Caudell (Proc. Ent. Soc. Washington, 23, 1921, p. 34) aus China.

4. *Paradrymadusa longipes* Br. var. (Fig. 3) — Ordubad, 1 ♂ 1 ♂ Larve 3♀♀.*)

Unterscheidet sich von typischen Exemplaren durch einfärbiges Abdomen und etwas kürzere Elytren.

Analsegment des ♂ und der Larve in der Mitte distalwärts längsfurcht, ebenso die Supraanalplatte in der basalen Hälfte. Der feine Zahn am Ende der kurzen und dicken Cerci des ♂ ist deutlich nach abwärts gebogen, während er beim Typus mehr nach innen gerichtet ist. Bei der Larve ist dieser feine Zahn etwas vor der

*) **Brunner v. W.**, Prodromus d. europ. Orthopt., 1882, p. 3

Spitze der Cerci und mehr nach innen gerichtet. Diese geringen Unterschiede erklären sich wahrscheinlich weniger durch abweichende Stellung der Cerci, als vielmehr durch das verschiedene Entwicklungsstadium beider Tiere.

Elytren beim ♀ höchstens bis zum Ende des zweiten Abdominalsegmentes reichend, beim ♂ länger. Vorderschenkel an der Unterseite vorn mit 3 (seltener 2 oder 4) kleinen schwarzen Dornen, hinten unbedornt. Hinterschenkel unten jederseits mit 3—9 schwärzlichen Dörnchen versehen. Subgenitalplatte des ♂ breit, in der Mitte ausgeschnitten, mit 3 Längskielen. Legeröhre die Hinterknie deutlich überragend, fast gerade oder leicht nach unten gebogen, am Ende allmählich schief nach unten zugespitzt. Subgenitalplatte des ♀ in der Mitte eingeschnitten.

	♂	♀
Körperlänge	23·5 mm	24·5—27 mm
Pronotum	7·5	9 — 9·5
Elytren von oben	6	4·5— 5·5
Vorderschenkel	9	10·5—11
Vordertibien	11	12·5—13
Hinterschenkel	26	30·5—31·5
Legeröhre	—	24·5—26

Verbreitung: Transkaukasien, Russisch-Armenien und Transkaspien.

Das linke Hinterbein des ♂ ist verkürzt (Fig. 3). Sein Schenkel ist nur kürzer, aber sonst gerade (links 23·5 mm, rechts 26 mm); dagegen ist die Tibia nicht nur beträchtlich kürzer (links 21, rechts 28·5 mm), sondern auch etwas nach innen gebogen und schwächer bedornt. Die vier Endsporne sind zwar vorhanden, aber wesentlich kleiner als am rechten Bein. Es sind nur drei Tarsenglieder entwickelt, doch zeigt das zweite namentlich auf der Unterseite eine Querfurche. Die freien Sohlenballen des ersten Gliedes sind überaus klein. Auch hier liegt also wahrscheinlich ein Fall von Regeneration vor, doch dürfte der Verlust des normalen Beines schon in einem frühen Larvenstadium eingetreten sein.

Seit meiner Aufzählung (Annal. Naturhist. Hofmus. Wien, XXVI, 1912, p. 447) sind folgende Arten von *Paradrymadusa* beschrieben worden:

P. viridipennis Stschelkanovzeff 1914 — Transkaukasien (Distrikt Lenkoran).

P. satunini Uvarov 1916 — Armenien.

P. pastuchovi Uvarov 1917 — Transkaukasien (Distrikt Lenkoran.

P. expugnata Uvarov 1917 — Armenien.

P. bocquilloni Uvarov 1917 — Persien.

P. persa Uvarov 1917 — Persien.

P. qazvinensis Chopard 1921 — Persien.

P. annulicornis Uvarov 1922 — Palästina.

Von diesen wurde *P. viridipennis* im Jahre 1919 von Uvarov mit *P. longipes* Br. 1882 vereinigt. Ich habe die eingehende Beschreibung Stschelkanovzeffs mit den 7 Exemplaren der Collection Brunner von Wattenwyl verglichen und nur geringe Unterschiede festgestellt. Der innere Zahn der Cerci des ♂ ist kürzer als in der Abbildung bei Stschelkanovzeff, die Subgenitalplatte ist eher dreieckig ausgeschnitten. Beim ♀ ist die Subgenitalplatte in der Mitte mehr oder weniger gekielt. Da die individuelle Variation bei diesen 7 Exemplaren ziemlich groß ist — was aber nur zum Teil mit dem Erhaltungszustand zusammenhängt — so möchte ich mich der Ansicht Uvarovs in diesem Falle anschließen.

5. *Platycleis intermedia* Serv. — Ordubad, 2 ♀♀.

Beide Exemplare sind ziemlich klein, ihre Elytren überragen die Hinterknie nicht.

6. *Decticus albifrons* Fabr. — Ordubad, 1 ♀.

7. *Psorodonotus inflatus* Uv. — Ober-Svanetien, VII, ♂ ♀.*)

Stimmt im allgemeinen gut mit der Beschreibung Uvarovs überein, doch erscheint mir das Pronotum des ♂ kaum »lyratum«, sondern eher nach vorne nur stark verschmälert, auch sind die Elytren etwas länger. Beim ♀ ist das Pronotum oben flach, die Legeröhre möchte ich bei meinem Exemplar lieber gerade als «levissime incurvus« bezeichnen.

	♂	♀
Körperlänge	24 mm	23 mm
Pronotum	11	12·5
Elytren von oben	6	0
Hinterschenkel	21	23
Legeröhre	—	23

8. *Poecilimon similis* Ret. — Ober-Svanetien, Bečo, 10. VIII., 2♂♂

Wegen des hinten stark emporgehobenen Pronotums stelle ich die beiden Exemplare hieher, obgleich die Subgenitalplatte namentlich bei dem einen ♂ gegen das Ende deutlich verschmälert ist. Ihr Hinterrand erscheint etwas verschieden je nach der Richtung, aus der man schaut, weil diese Platte gegen das Ende an den Rändern ein wenig nach oben gefaltet ist. Die Enden der Cerci sind ganz ähnlich gesägt, wie dies Stschelkanovzeff für *P. flavescens* subspec. *tereckensis* (vorläufig vielleicht besser als eigene Art zu betrachten!) aus dem nördlichen Kaukasus angibt (Zur Kenntnis der Orthopterenfauna des Kaukasus, Varšava, Izv. Univ., 1909, p. 52, f. 3, [russisch]). Die Beschaffenheit des Pronotums, sowie die gegen das Ende plötzlich stark einwärts gebogenen Cerci veranlassen mich, meine Stücke eher zu *P. similis* zu rechnen, obwohl Retowski über die Zähnelung der Cerci keine genaueren Angaben macht.

*) Uvarov, Revue Russe d'Entom., XII, 1912, p. 63.

Poecilimon similis, flavescens Herr.-Schäff., *tereckensis* und *caucasicus* Adel. stehen einander ziemlich nahe und sind alle aus Kaukasien bekannt.

Locustidae(=Acridiidae).

9. *Acridella robusta* Uv. — Ordubad, 1 ♀.*)

In der Bennennung folge ich hier der Bestimmung Uvarovs, obwohl ich von der Artberechtigung der *A. robusta* nicht überzeugt bin. Das große Material von *A. nasuta* L. in der Kollektion Brunner v. W. zeigt, daß es sich dabei um eine sehr variable Art handelt; manchmal sind von demselben Fundort recht verschieden aussehende Tiere vorhanden. Manche Exemplare aus Westasien sind daher von *robusta*, die daselbst in 2 Paaren ebenfalls von Ordubad vertreten ist, nur schwer zu unterscheiden. *A. robusta* scheint nur eine extrem gedrungene Form zu sein, deren spezifischer Wert mir noch nicht ganz klar geworden ist. Ich möchte sie eher als Subspecies oder Varietät zu *nasuta* stellen. Auch erwähne ich, daß sich in der Brunner-Sammlung ein kleines, aber sonst sehr typisches ♀ von *A. nasuta* aus Elisabetpol in Transkaukasien befindet.

10. *Parapleurus alliaceus* Germ. — Ober-Svanetien, 2 ♀♀; Ober-Svanetien, Bečo, 10. VIII., 1 — 2 ♀♀. — Die Exemplare beider Fundorte weichen in Größe und Färbung etwas von einander ab.

11. *Dociostaurus anatolicus* Krauss — Ordubad, 2 ♀♀.**)

12. *Stauroderus apricarius* L. — Ober-Svanetien, VIII., 1 ♀, — Bereits von Stschelkanovzeff (1909), Burr (1912, 1913 und 1915), Pylnov (1914) und Uvarov (1921) aus Kaukasien angeführt.

13. *Stauroderus cognatus* Fieb. — Ober-Svanetien, VIII.; Ober-Svanetien, Bečo, 10. VIII.; mehrere Exemplare. — Länge des Körpers, der Elytren und Flügel bei den ♀♀ ziemlich variabel. Ausführliche Beschreibungen und Messungen hat namentlich Adelung geliefert (Ann. Musée Zoolog. Acad. Im. Sciences St.-Pétersbourg, XII, 1907, p. 124).

Soll nach Uvarov jetzt *S. macrocerus* Fisch.-Waldh. heißen (Bull. Mus. Caucase, XII, 1919, p. 155).

14. *Stauroderus bicolor* Charp. — Ober-Svanetien, VIII., 1 ♀.

15. *Psophus stridulus* L. — Ober-Svanetien, VIII., 1 ♂.

16. *Pyrgodera armata* Fisch.-Waldh. — Ordubad, 2 ♀.

---

*) **Uvarov,** Revue Russe d'Entom., XVI, 1916, p. 8 *(Acrida).*
Uvarov, Bull. Mus. Caucase, XII, 1918, p. 47 *(Acrida).*
Uvarov, Journ. Bombay Nat. Hist. Soc., XXVII, 1921, p. 61.

) **Ebner, Archiv f. Naturgesch., 1919, A. 8, p. 166.
Uvarov, Bull. Entom. Research., XI, 1921, p. 397.

17. *Oedaleus nigrofasciatus* de Geer — Ordubad, mehrere Exemplare.

18. *Oedipoda salina* Pall. (=*gratiosa* Serv.) — Ordubad, 2 ♂♂, 1 ♀.

Bei dem einen ♂ ist das Pronotum jederseits mit einer hellen, winkelig geknickten Linie versehen; bei dem anderen ♂ ist der ganze hinter der Querfurche befindliche Teil des Pronotums hell. Auf Farbenvarietäten bei *Oedipoda* hat namentlich Karny hingewiesen (Berl. Entom. Zeitschr., LII, 1907, p. 36).

Von Ober-Svanetien, Bečo, 10. VIII., liegt eine erwachsene Larve vor, die wahrscheinlich zu *Oed. coerulescens* L. oder zu *Oed. salina* gehört.

19. *Thalpomena persa* Sauss. — Ordubad, 1 ♀

Nach der Form des Pronotums und nach der Ausbildung der dunklen Flügelbinde zu dieser Art gehörig. Basalteil der Flügel entfärbt.

20. *Sphingonotus coerulans* L. — Ordubad, 1 ♀♀.

21. *Sphingonotus persa* var. *intutus* Sauss. — Ordubad, 4 ——.

Die Unterschiede zwischen *S. persa* Sauss. und *S. intutus* Sauss. (Vena intercalata) scheinen mir zu gering zu sein, um eine artliche Trennung zu gestatten und ich habe später mit Befriedigung gesehen, daß Uvarov die beiden vollständig mit einander vereinigt (Bull. Mus. Caucase, XII, 1919, p. 157). Die schwarze Flügelbinde ist sehr breit und nach vorne mehr oder weniger verschmälert, sie reicht meist bis zum Hinterrand und läßt nur bei einem Stück einen schmalen hellen Randsaum frei.

22. *Tmethis festivus* Sauss. — Ordubad, mehrere Exemplare.

	♂	♀
Körperlänge	30 —35 mm	39—42 mm
Pronotum	9·5—10·5	12—12·5
Elytren	30 —34	36—38
Hinterschenkel	14·5—16·5	19—20·5

In der Brunner-Sammlung sind Stücke vom selben Fundorte, die anscheinend auch Saussure vorgelegen haben. Die Unterschiede zwischen *T. gibber* Stal 1876 und *T. festivus* Sauss. 1884 sind oft sehr gering, sodaß Uvarov wohl recht haben dürfte, wenn er *festivus* nur als Synonym zu *gibber* auffaßt (Bull. Mus. Caucase, XII, 1918, p. 48).

23. *Nocarodes serricollis* Fisch.-Waldh. — Ordubad, 3 ♀♀.*)

Nach der guten Tabelle Uvarovs gehören meine Exemplare wohl zu dieser Art, doch sind die Hinterschenkel oben verhältnismäßig schwach gelappt und auch fein gezähnelt.

*) Uvarov, Bull. Mus. Caucase, XII, 1918, p. 55.

Körperlänge	37—42 mm
Pronotum	7— 8
Hinterschenkel	14—15

24. *Dericorys gibbosa* Fisch.-Waldh. (=*maculata* Fisch.-Waldh.) — Ordubad, 2 ♀.

Körperlänge	30—34·5 mm
Pronotum	7
Elytren	29
Hinterschenkel	19·5

25. *Podisma pedestris* L. subsp. *satunini* Uv. — Ober-Svanetien, VII., 2 Paare. *)

Ich betrachte *P. satunini* nur als eine gute Subspecies der nach Uvarov aus dem Kaukasus noch nicht sicher nachgewiesenen *P. pedestris*. Ein reichliches Vergleichsmaterial dieser letzteren zeigt, daß sich der Hauptunterschied nur in der abweichenden Ausbildung der Elytren ausprägt, wozu eventuell noch die etwas verschiedene Fühlerlänge kommt; die anderen angeführten Merkmale und Unterschiede sind aber keineswegs konstant. Durch die Kürze der Elytren (1—1·5 mm), welche den Hinterrand des Metanotums nicht oder kaum erreichen, erinnert *satunini* auch an var. *carpetana* Bol. aus Zentralspanien, weicht aber von dieser namentlich durch die normale glatte Metazona des Pronotums recht deutlich ab.

Nach der Ausbildung der Elytren stellt *satunini* das eine Extrem vor, während das andere von den macropteren Exemplaren gebildet wird, die man gelegentlich neben der typischen Form findet.

26. *Calliptamus italicus* L. — Ordubad, 2 ♀; Ober-Svanetien, Bečo, 10, VIII., 1 —; Ober-Svanetien, VIII., 2 ♀.

Bei den zwei Exemplaren von Ordubad überragen die Elytren das Abdomen und die Hinterschenkel deutlich, letztere sind innen in der basalen Hälfte schwarz. Elytren der Stücke aus Svanetien die Hinterschenkel nur wenig überragend, diese an der Innenseite hell und nur spärlich gefleckt. Ein ♀ am Abdomen und namentlich an der Basis der Flügel mit zahlreichen Milben besetzt.

27. *Calliptamus coelesyriensis* Giglio-Tos — Ordubad, 3 ♀.**)

28. Thisoicetrus dorsatus Fisch.-Waldh. — Ordubad, 3 ♀.***)

Außerdem liegt eine Larve vor, die ein einfärbiges Pronotum und an der Außenseite der Hinterschenkel zwei dunkle Flecken hat; ihre Artzugehörigkeit läßt sich kaum sicher feststellen.

Wien, 30. XII. 1922.

---

*) **Uvarov**, Bull. Mus. Caucase, X, 1916, p. 46 *(Podisma Satunini)*.

) **Uvarov, Trans. Ent. Soc. London, 1922, p. 125 *(Kripa)*.

***) **Uvarov**, Journ. Bombay Nat. Hist. Soc., XXVII, 1921, p. 66 *(Thisoecetrus)*.

NOVÝ PTEROSTICHUS ZE SRBSKA.
UN NOUVEAU PTEROSTICHUS DE SERBIE.

Ing. Arn. *Jedlička*, Prague.

Haptoderus macedonicus *n. sp.* Remarquable par sa grandeur et la forme du thorax, qui est distinctement retréci vers la base, cordiforme et distinctement emarginé avant les angles postérieurs.

Noir de poix, 3 premiers articles des antennes et la base des autres, les cuisses, les tibias et les mandibules rouges, les autres parties des antennes et les tarses noir de poix; les palpes testacé rougeâtre, l'avant-dernier article au milieu et le dernier à la base rembrunis, l'extrémité des palpes plus claire que le premier article. Les épipleures des élytres et du pronotum rouges. La tête polie, imponctuée. Pronotum un peu plus large que long. modérément arrondi sur les côtés, sa plus grande largeur au premier tiers. Le bord antérieur presque droit, avec une impression parallèle imponctuée, les angles antérieurs modérément arrondis, arqués en dessous. Distinctement retréci en arrière, émarginé devant les angles postérieurs, ceux-ci droits. La base émarginée, non rebordée, de chaque côté avec deux impressions longitudinales distinctes, l'interne de moitié plus longue que l'externe, celle-ci bordée à la partie externe par un bourrelet; les deux impressions distinctement ponctuées au fond. Élytres longs, ovales, modérément convexes, profondément striés, les stries distinctement ponctuées, les intervalles presque plans, le troisième avec deux points. La base des élytres plus large que la base du pronotum, la striole préscutellaire soit indistincte, soit marquée dans le 2. intervalle à la base par une courte strie.

Les épisternes du metasternum courtes, plus longs que larges, peu rétrécis en arrière. Prosternum lisse, ses épisternes grossièrement ponctués. Les deux premiers segments abdominaux avec quelques points, les autres segments lisses. Les articles des tarses en dessous avec des soies. Tous les articles des tarses sillonnés en dehors. Long. 6·5—7 mm.

Capturé en quelques exemplaires par Mr. Matcha en Macédoine (Serbie), Jakupica planina, juillet 1914.

Pour une détermination plus facile je donne ici un tableau systematique des espèces de la faune européenne centrale et balcanique:

1. Pronotum avec deux impressions longitudinales de chaque côté 2
— Pronotum seulement avec une impression 3
2. Long. 9—10 mm Turc. As. m. properans Chd. acrogonus Chd.
— Long. 6·5—7 mm Serb. . . . . macedonicus m.

3. La deuxième strie des élytres à la base avec un pore sétigère. Long. 7·5—7·7 mm. Bulg. Turc. . . . . vecors Tsch.

— La deuxième strie des élytres à la base sans pore setigère . . 4

4. Long. 5—5·5 mm . . . . . pumilio Dej.

— Long. 7·5—8 mm . . . . . brevis Duft.

— Long. 9—9·5 mm. Transylv. . . . . Bielzi Fuss.

DE NOVIS BUPRESTIDARUM REGIONIS PALAEARCTICAE SPECIEBUS III.

NOVÉ DRUHY PALAEARKTICKÝCH KRASCŮ III.

Dr. Jan Obenberger.

1. Julodis eoa. n. sp.

Hab.: Beludjistan; Quetta; Nusski District etc. (Coll. Dr. Obenberger, Coll. Mus. Calcutta.)

Long.: 25—32 mm.

Obscure viridiaenea, metallescens, impressionibus ac elytrorum punctis aeneolis.

Julodi Iris ssp. proximae C. G. valde affinis. Corpore robustiore, crasso, convexo; Capite sicut apud Jul. variolarem Fald. instructo scilicet carina frontali marginem epistomalem sicut littera V superante. Fronte in medio distincte tenuiter carinato, antennis nigris. Thorace lato, ante scutellum impresso, ad anticem satis attenuato, dense ac irregulariter, sicut apud J. proximam C. G. sculpto, carina longitudinali nulla. Elytris minutius quam apud J. proximam C. G. punctatis, lineis quattuor impressionum rotundarum sicut apud I. variolarem aut I. Irim ornatis, impressionibus his distinctioribus, regularibus ac profundius impressis, brevissime tomentosis. Elytris quam apud proximam multo longioribus ac minus latis, ante tertiam partem apicalem paulo dilatatis, dein ad apicem modice regulariterque rotundatis. Sculptura subtus satis minuta ac densa, quam apud proximam subtiliore, reliefo glabrato nitidissimo in coxae posterioris medio posito (apud proximam reliefo hoc deficiente, apud Irim multo minore, apud variolarem distincto.) Pedibus satis longis.

Speciem hanc distinctissimam in collectione mea in exemplaribus nonnullis habeo. Haec etiam species a Museo Calcuttae

(Zoological Survey of India) in exemplaribus numerosis determinandis mihi missa est.

Species haec capitis forma variolari approximatur, a qua caracteribus numerosis, imprimis thoracis carina deficiente ac elytrorum forma valde differt.

Podlouhlý, nazelenalý druh, tvarem podobný k Julodis Iris ssp. proxima. Od druhu tohoto liší se formou čela — podlouhlé žebérko čelní přečnívá totiž epistom v podobě V; dle toho blížila by se k druhu Jul. variolaris Fald. Od druhu tohoto liší se zase tím, že schází podélné žebérko uprostřed štítu, dále tvarem krovek, jež jsou za středem, asi v zadní třetině porozšířeny a pak ke konci v pomalém oblouku zaokrouhleny — u variolaris jsou krovky silně zašpičatěny. Skulptura krovek je podobná k oné obou zmíněných, systematicky dosti od sebe vzdálených druhů, jest pouze zřetelnější a pravidelnější, vtisky jsou prohloubenější.

Druh tento tvoří zřetelný přechod od druhů palaearktických k vysloveně orientálným formám z příbuzenstva Atkinsoni Kerr.

Několik kusů (Quetta) v mé sbírce; celá řada jiných kusů byla mi poslána k určení a vědeckému zpracování státním Museem v Kalkuttě (Zoological Survey of India).

2. Julodis palmyrensis m. n. sp.

Hab.: Syria interior: Palmyra.

Long.: 25 mm.

Cuprea, nitidissima, in impressionibus superficii pube brevissima albida tecta. Iulodi distinctae C. G. simillima, sed brevior ac latior, sculptura corporis alia. Epistomate profundius emarginato, thorace breviore ac latiore, minutissime sculpto, linea forti longitudinali media, nitidissima ac haud divaricata, reliefisque duo longitudinalibus, triangularibus ac basalibus utrimque ornatis. Reliefis his nitidissimus, haud, vel sparsissime punctatis, thorace aspectu aequaliore quam apud distinctam, longe albopilisi. Elytris latitudine solum duplo longioribus, ad apicem a $^3/_5$ parte posteriori fortiter, sed subrotundato attenuatis, sculptura quam apud distinctam simili scilicet lineis tomentosis tenuibus ac minutissime sculptis quattuor, intervallis tribus latis, nitidissimis, glabratis, fere impunctatis, his intervallis impressionibus albopilosis 6—7 parvis, interruptis. Itaque sculptura elytrorum quam apud distinctam multo aequaliore, plus regulari, ac maxime intervallis distinctissimis, plus elevatis ac ubique aequaliter latis ab ea distincta faciliter dignoscenda est. Aldomine multo nitidiore, impressionibus nonnullis in quinque seriebus longitudinalibus haud nimis distinctis (solum linea illa media distinctissima) ornato.

Nový druh, pocházející z Palmyrské pouště, liší se od druhu Jul. distincta C. G. širším, kratším a méně dozadu zahroceným tvarem těla, skulpturou a úpravou abdominu. Štít je vespod velmi jemně tečkován, uprostřed se silným podélným žebérkem, velmi lesklým, po obou stranách jsou dva podobné, ale na basi širší reliefy. Krovky celkem jsou obdobně upraveny jako u distincta, ale čtyři podélné vtisklé rýhy jsou velmi jemně tečkovány, mezirýží jsou velmi široká, daleko zřetelnější a hladká, nezbrázděná tečkami, přerušená 6—7 vtisky, jež ale jsou daleko menší než u distincta, kde bývají širší než tyto reliefy. Štít je dlouze bíle opýřen.

3. Julodis iranica m. n. sp.

Hab.: Persia: Bushir.

Long.: 30 mm.

Obscure cupreoaenea, in depressionibus corporis minutissime ac brevissime luteo pilosa. Julodi speculiferae Cast. G. simillima, ab ea caracteribus sequentibus differt: 1. Epistomate breviore ac latiore. 2. Thorace latiore, grossius punctato, carina longitudinali minus distincta, plagis thoracis omnibus grosse irregulariter punctatis. 3. Elytris iam basi thorace latioribus, in dimidio latitudinem maximam attingente, dein ad apicem longe regulariter rotundatis. 4. Sculptura elytrorum valde differente scilicet: plagis (= intervallis longitudinalibus impressionibus pilosis interruptis) ac impressionibus male separatis, indistinctis, rugosulis, sculptura elytrorum antice transverse rugulose granulosa, ad apicem subtiliore, confusa, luteo pilosa. 5. Subtus irregulariter punctata ac breviter pilosa. 6. Plagis mesosternalibus, quae apud speculiferam valde distinctae sunt, indistinctis ac irregulariter punctatis. Pedibus longioribus.

Druh tento podobá se ku vzácné Jul. speculifera C. G. ze Syrie. Liší se od tohoto druhu zavalitějším, po stranách zaokrouhlenějším tvarem těla, hrubou a velmi nepravidelnou skulpturou štítu, kratším a širším epistomatem, odlišným tvarem krovek, jež jsou po stranách více zaokrouhlené, uprostřed nejširší, a jich skulpturou. Tato jest úplně změtená, skoro splývavá, reliefy a vtisky téměř nezřetelné, krovky jsou v přední části hruběji a to napříč zrnitě vrásčité, ke konci jemněji tečkované a zrnité, s jemným žlutým opýřením. Nohy jsou delší.

Zdá se, že je to velmi vzácný druh.

4. Julodis balucha m. n. sp.

Hab.: Beludjistan: Sarawan.

Long.: 23—25 mm.

Speciei Julodis Zoufali m., Julodis syriaca ac Julodis Rothi affinis.

Obscure aenea, convexa, in $^2/_5$ parte elytrorum longitudinis latissima, subtus obscure aenea, nitida, haud reticulata, lateribus seg-

mentorum abdominis punctis agglomeratis. Capite parvo, epistomate minus emarginato quam apud Rothi vel Zoufali. Thorace forma itto Rothi simillimo, sculptura enim illae Zoufali similiori, scilicet satis minute subgranulose ac punctato. In angulis anticis plaga maiore, dein utrinque una plagula rotunda magis ad medium posita ac utrimque plagula simili fere in tertia parte anteriori prope medium posita. Carina tenui ac levi, duo plagulas medias haud attingente. Superficie thoracis alia subgranulosa ac aequali. Elytris quam apud species comparatas longioribus, quattuor scriebus haud distinctis ac minutis impressionum rotundarum cuprearum ornatis; his impressionibus luteo brevissime pilosis. Subtus plaga mesosternali laterali, plaga in coxarum posticarum medio ac plaga laterali segmenti aldomnis ornata. Segmentis abdominis lateribus impressis. — A speciebus ibi enumeratis statura longiore, thoracis sculptura, elytrorum forma ac impressionibus minutis et plus numerosis valde differt. Superficie fere glabra.

Menší, zavalitý, skoro lysý druh. Patří k Rothi, syriaca a Zoufalim. Ode všech uvedených druhů liší se delšími, při tom ale zavalitými krovkami, skulpturou štítu a krovek, i úpravou spodku.

Temně bronzový, vtisky na krovkách a na štítě jsou měďové. Štít se podobá onomu druhu Rothi tvarem, skulpturou spíše však druhu Zoufalim. Jest dosti jemně zrnitý a tečkovaný, z této skulptury vyčnívají hladké reliefy: 1. Dva větší postranní v předních rozích štítu. 2. Dva více směrem ke středu, menší, kulaté. 3. Dva zcela blízko u středu a vedle sebe ležící asi v přední třetině délky, tvarem podobné předešlým. 4. Podélné, velmi úzké středové žebérko, jež nedosahuje oněch dvou předchozích. Krovky jsou asi ve $^2/_3$ délky za středem nejširší, zde mnohem širší nežli štít. Skulptura je v základě podobná k oné Zoufali, je ale daleko jemnější, čtyři řady vtisků jsou daleko jemnější a hustší, v předu značně nezřetelné a zrnitě splývavé. Skulptura je vůbec daleko jemnější než u tří jmenovaných druhů. Spod je bez chagrinování, lesklý, trochu nerovný, jednotlivé abdominální segmenty jsou po stranách vtisklé. Reliefy jsou na stranách metasterna, uprostřed zadní kyčle a na straně prvého aldominálního segmentu. — Druh tento zdá se býti velmi vzácným — stejně jako zmíněné tři druhy.

5. Julodis aeneipes E. Saund.

Speciem hanc raram e Persia orientali (Bushir) possideo.

Druh tento byl dosud ponejvíce udáván z pochybných a neurčitých lokalit. Jediný kus mé sbírky pochází z Bushiru v Persii a zdá se, že v Persii je hlavní centrum rozšíření tohoto druhu, tvořícího systemmaticky přechod mezi orientální skupinou Jul. Atkinsoni Kerr. a základním komplexem forem kol Julodis variolaris Fald.

6. Julodis Cyrus m. n. sp.

Hab.: Persia (Strauss 1891).

Long.: 28 mm.

Smaragdinea, convexa, Julodi armaeniacae Mars. (= Oertzeni Ganglb.) simillima ac ut sequitur ab illa discrepans:

Epistomate multo breviore, fronte minus lata. Thorace breviore ac latiore, ubique aequaliter ac salis minute punctato, linea media deficiente. Elytris multo robustioribus ac apice multo minus attenuatis, cimiliter sculptis, scilicet ubique dense regulariterque punctatis, linea laterali impressi nulla, solum impressione utrinque basali rotunda parva. Elytris usque ad $^2/_3$ longitudinis paralellis (apud armeniacam solum ad medium), dein ad apicem leviter ac regulariter rotundatis (apud armeniacam subacuminatis), minutissime ac brevissime albopilosis, aspectu sericeo, multo minutius punctatis. Subtus smaragdinea.

Etiam Julodi armeniacae subsp. cypriae m. similis, sed thoracis ac elytrorum forma elytrorumque ac capitis sculptura valde differens.

Nový druh podobá se na první pohled neobyčejně druhu armeniaca Mars. a zvláště malé rasse tohoto druhu (Cypria m.) mnou popsané z Cypru. Jest překrásné hedvábitě smaragdové barvy. Epistom jest daleko kratší, štít jest kratší a širší, a všude stejnoměrně (i na spodním okraji) a dosti drobně tečkován, bez jakéhokoliv středního žebérka nebo reliefu. Krovky jsou daleko jemněji tečkovány než u armeniaca, až asi do dvou třetin skoro paralellní, pak jen velmi povlovně do zadu zaokrouhleně zúžené, což je zvláště nápadné při srovnání s armeniaca, kde krovky jsou dozadu přihrocené. Spod je smaragdově zelený.

Krovky jsou naprosto stejnoměrně tečkovány, bez vtisků nebo čar, pouze na každé straně uprostřed base krovečné s ploským malým kulatým vtiskem.

Tím liší se i od Cypria. U armeniaca i u zmíněné rassy skulptura krovek je vysloveně v naznačených podélných liniích; je postranní opýřený podélný vtisk, rovněž krátký vtisk na basi krovek, což vše zde chybí.

7. Julodis onopordi L.

Huius proteicae speciei systematica ab auctoribus diversis hucusque male tractata mihi videtur. Imprimis Kerremans in erroribus systematicis ac contractionibus specierum valentium repleta Monographia sua relationes chaoticas in systematica speciei illae valde multiplicavit. Contractiones erroneas additione simplici variationum D. Abeille de Perrin multiplicavit.

In systematica huius speciei, quae in diebus nostris verisimillime evolutionem maximam glacialium temporum relationibus evocatam ac inductam attingit, subspecies nonnullas distinguere necesse

est. Quae enim subspecies saepe numerosis varietatibus plus minusve localibus gaudent; varietates haec bene distinctas ac denominandas esse puto; quamquam seriem formarum intermediarum saepe invenire possumus, dum formae haec, sicut species distinctae ab auctoribus celeberrimis olim descriptae tanto dissimiles sint, quod eas contractas ac sicut synonyma speciei unae additas esse errorem maximum systematicum esse puto.

E typorum ac descriptionum studio dispositio ut sequitur elucet:

1. Ssp. onopordi Linné — Ga. Hi. Lu. I. Alg.
   = onopordinis Ol.
   = Sommeri Küster.
   Var. leucosticta Fairm. — Alg. Marocco, Tunis.
   Var. Koenigi Mann. — Alg. Marocco, Tunis, Tripolis.
   Var. puberula Reiche — Alg.
   Var. corrosipennis m. n. var. — Alg.
2. Ssp. Kerimi Fairm. — Tunis.
3. Ssp. pilosa F. = pilosula Hbst. = Levaillanti G. i. litt. — Alg. Marocco, Tunis, Agp.
   Var. setifensis Lucas — Alg. Marocco.
   Var. Jamini Lucas — Alg. Marocco.
   Var. longiseta Abeille — Alg. Marocco. Agp.
   Var. Gassneri m. — Agp. Tunis. Alg.
4. Ssp. Splichali m. — Agp.
5. Ssp. Albopilosa Chevrolat — Alg. Agp. Marocco.
   Var. pilosipennis Abeille — Alg.
   Var. luteolineata m. n. var. — Alg.
   Var. glabra m. n. var. — Alg.
6. Ssp. tingitana Gory = pilosa Cast. G. = maroccana Dej. = Marseuli Saund. Alg. Marocco.
7. Ssp. fidelissima Mars. — Hi. Alg.
   Var. algerica Cast. G. — Alg. Marocco.
   Var. lineolata m. n. var. — Alg.
8. Ssp. Yveni Mann. — Creta.
   Var. cretica m. n. var. — Creta.
9. Ssp. pubescens Olivier = onopordinis Brullé = Brulléi C. G. Gr. Alban.
   Var. Olivieri C. G. — Gr.
   Var. helladica m. — Gr.
10. Ssp. Ehrenbergi Cast. G. = syriaca Cast. G. = Latreillei Dej. = pubescens Cast. G. = Bohemanni Mann. Syr. Pal. As. m. Gr. T. D. Hu. Bulg.
11. Ssp. sulcata Redtb. = Scowitzi Grm. = xanthographa Fald. = lineata Kerr. Ca. As. m. Syr.
    Ab. peregrina Chevr. = iridescens Reiche.

Var. Andreae Oliv. Klug. — As. m. Ca.
Var. lineigera Mars. — As. m. Ca.
Var. Hampei Thoms. — T.
Var. carinulosa m. — Syr. Pal.
Var. Costifera m. — Syr.
Var. obsoletesulcata m. — As. m. Syr.

12. Ssp. partha m. n. ssp. — Persia.
13. Ssp. Steveni Saund. = setosa Steven = ampliata Mars. Kerr. Armen. Kurd.
Var. luteogramma Mars. — As. M. Syr. Pers. Kurd.
Var. tenuelineata Abeille — As. Min.
Var. subviolacea Abeille — As. Min. Pers.
Var. derasa Abeille — Armenia.
Var. Noë Abeille — Syria.
Var. media Abeille — Syria.
14. Ssp. obesa m. n. ssp. — Syria.
15. Ssp. chalcostigma Chevrolat. — Alg.
16. Ssp. caïffensis Abeille — Syria, Alg. (?)
17. Incertae sedis: Rebaudi Fairm.

Speciem Armeniaca Mrs. = Oertzeni Gnglb. speciem distinctum esse puto ad quem sicut subspecies longicollis Ab. pertineat.

— Druh Julodis onopordi L. jest nejvariabilnějším ze všech druhu rodu Julodis. Zdá se, že geografické poměry Mediterraney v dobách ledových se při vývoji druhu tohoto zvláště uplatnily. Kerremans ve své nešťastně pojaté »Monographii«, jež ostatně jest přeplněna systematickými i synonymickými chybami a omyly a jež v mnohém ohledu vůbec jest ukázkou, jak monografie vypadati nemá, zůstal věren jedné zásadě: zjednodušiti si théma tím, že celou řadu forem prohlásil za synonymy, takže zdánlivě tyto formy se svými jmény zmizely se světa. Ve skutečnosti tomu tak ovšem není a je nutno jíti zpět na typy a na originální diagnosy, jež často, i při jich kusosti lépe zařadí dotyčnou formu, než jak to dovedl Kerremans, který ostatně co chvíli své systematické náhledy měnil. Svrchu uvedený seznam uvádí všechny známé rassy tohoto velmi proměnlivého druhu. Rassy jsou zde pravé subspecie, jsou to vlastně »slabé druhy«, od autorů byly vesměs co druhy popsány a k podřazenému systematickému postavení přišly tím způsobem, že nalezeny byly ojedinělé »přechody« nebo lépe řečeno systematické výběrky jedněch »druhů« k druhým. Překotným stahováním dobře vyznačených kategorií se systematikovi práce jen zbytečně ztěžuje.

8. Julodis onopordi var. corrosipennis m. n. var.

Hab.: Algeria.

Obscure cupreoviolascens, elytrorum thoracisque impressionibus

cupreis. Thorace sicut apud v. leucosticta Frm. formato, medio carinato, elytris valde corrosis, impressionibus haud profundis, indistinctis, minutissime albo pilosis, saepe confluentibus ac minute sculptis, aequalibus. Plus paralella quam leucosticta Frm.

Podobá se zbarvením i tvarem těla v. leucosticta Frm., jest však více rovnoběžná, štít je obdobně upraven, s podélným žebérkem, krovky jsou jakoby vyleptány, velmi mělce vtisklé, vtisky vůbec splývají a jsou nezřetelné, měďové. Ostatek těla je tmavý. Krovky jsou velmi krátce, přilehle bíle opýřeny.

9. Julodis onopordi var. luteolineata m. n. var.

Hab.: Algeria: Ain Fezza.

Albopilosae Chevr. similis, thorace cupreo, elytris nigris, striis pilosis tenuissimis sed distinctissimis, luteolis.

Podobná k albopilosa Chevr., ale jinak zbarvena: štít je měďový, krovky černé, čtyři opýřené rýhy na každé krovce jsou velmi úzké, ale i ostře vtisklé a velmi zřetelné, žlutě opýřené.

10. Julodis onopordi var. glabra m. n. var.

Hab.: Algeria: Ain Fezza.

Albopilosae Chevr. simillima, corpore supra viridicyaneo, nitidisimo, glabro, striis elytrarum nullis.

Jako albopilosa Chevr., ale povrch těla je úplně lysý a bez rýh, tyto jsou jen velmi nepatrně naznačeny.

11. Julodis onopordi var. lineolata m. n. var.

Hab.: Algeria.

Fidelissimae Mars. simillima, eodem colore ac forma, interstitiis elytrorum tenuissime sed distinctissime longitudinaliter tricarinatis.

Docela podobná k fidelissima Mars., ale široká mezirýží krovečná jsou po délce velmi úzce, ale i velmi zřetelně dvěma opýřenými brázdičkami rozdělena na tři.

12. Julodis onopordi var. cretica m. n. var.

Hab.: Creta: Vurvulitis.

Yveni simillima sed multo maior, fere ut pubescens. Supra cuprascens, thorace cupreo, levissime aenescente, elytris distinctius quadrisulcatis, subtus aenescens, abdominis segmentis distincte lateribus plagatis, thorace latiore.

Podobá se k Yveni, od které se liší značnější velikostí, skoro jako pubescens širším štítem, jenž je měďový se slabým mo-

sazným leskem; krovky jsou zřetelněji brázděny. Spod je měďový (u Y v e n i zelený), aldomen po stranách s velmi zřetelnými reliefy na každém segmentu.

13. Julodis onopordi ssp. partha m. n. ssp.

Hab.: Persia (Strauss 1891).

Obscura, nigroaenea vel nigrocoerulans, thorace minutissime punctato, in medio plaga longitudinali lata, plagulisque aliquot in thoracis medio utrinque ac plaga subrotundata in angulis anticis posita. Plagis his haud elevatis, distinctissimis. Elytris subobesis, lineis quattuor minutissime alutaceis ac laetius coloratis, levissime impressis ornatis; superficie glabra, interstitiis haud vel sparsim ac minute sculptis planis, latis. Subtus alutacea, parum nitida, glabra, plaga laterali solum in segmento abdominis primo distinctiore.

Aspectu particulari, potius J u l. l a e v i c o s t a t a e G. quam o n o p o r d i L. similis.

Perská rassa tohoto druhu. Zavalitá, tmavá, černavě bronzová až černě namodralá, matná, slabě lesklá, lysá nebo jen velmi nezřetelně (v rýhách) opýřená. Štít velmi jemně a hustě tečkován, s širokým podélným reliefem uprostřed a s několika menšími po každé straně — jeden zaoblený relief je v předních rozích. Krovky jsou zavalité, s čtyřmi mělkými, jemně chagrinovanými, úzkými a slabě vtisklými rýhami. Mezirýží jsou slabě klenutá a jen velmi spoře a slabě tečkovaná. Spod je chagrinován, se zřetelným reliefem jen na straně prvního abd. segmentu.

14. Julodis onopordi ssp. obesa m. n. ssp.

Hab.: Aleppo (Syria).

Subspeciei S t e v e n i Sd. = a m p l i a t a Mars. proxima, amplissima, obesa, elytris multo brevioribus, ad apicem fortius attenuatis; thorace carina media distinctissima, striis elytrarum quattuor tenuibus ac profunde impressis, interstitiis multo magis quam apud S t e v e n i elevatis, nitidis, utrinque serie punctorum magnorum marginatis, costiformibus, apice distinctissimis; striis prima ac secunda iam valde ante apicem coniunctis itaque interstitio primo apice valde abbreviato. Fronte multo breviore. Elytris solum in longitudinis medio paralellis, dein ad apicem attenuatis.

Robustní rassa z příbuzenstva Steveni Sd. Význačná krátkým, zavalitým tvarem těla, krovkami, jež už od středu jsou dozadu silně zúžené, přítomností velmi zřetelného podélného žebérka uprostřed štítu (u S t e v e n i chybí nebo je nezřetelně vyvinuto) a hlavně úzkými čtyřmi brázdami krovečnými, jichž mezirýží jsou silně žebrovitě zdvižena i vzadu velmi vystupujíce a z nichž prvé mezirýží je zkráceno a nedosahuje konce krovek, ježto před koncem prvé a druhé mezirýží se spojilo.

Jedna z nejvýznačnějších forem.

15. Julodella globithorax var. tiflisensis m. n. var.

Hab.: Tiflis.

A typo colore corporis aeneoviolaceo differt.

Od modrozelené typické formy liší se fialově hnědou barvou těla.

16. Pseudocastalia iranica m. n. sp.

Hab.: Beludjistan: Sarawan.

Long. 19 mm.

Nigra, obscura, subnitens, glaba. Capitis forma speciei P s e u d o c a s t a l i a a e g y p t i a c a Gm. simillima. Thorace longitudine 2½ latiori, in medio distincte late longitudinaliter sulcato, latitudinem maximam in tertia parte posteriori attingente, dein ad basim paulo, ad anticem fortiter rotundato, margine antico leviter simpliciterque emarginato, superficie in medio sparsius, ad latera crebre, fortiter ruguloso punctata, lateraliter, circiter in longitudinis medio ac plus marginem versus quam prope medium plaga rotunda parva elevata nitida laevi. Scutello perparvo, indistincto, elytris elongatis, usque ad $^3/_5$ subparalellis, dein ad apicem satis fortiter rotundato attenuatis, ac conjunctim acuminatis. Duo denticulis aute hunc apicem lateraliter positis ac paullo indicatis, apicibus acutis. Elytrorum superficie rugulose ac indistincte (imprimis lateraliter) seriatim punctata, interstitiis haud distinctis, solum interstitio secundo ac tertio in parte basali ac interstitiis aliquot alternatis in parte apicali paullo elevatis. Corpore subtus nigro, haud dense ac satis subtiliter punctato, subnitido.

A duo speciebus palaearcticis et ab omnibus speciebus exoticis huius generis valde differens ac prope thoracis sculpturam (plagas) ac prope elytrorum formam facile dignoscenda.

Černá, málo lesklá, lysá. Hlava je obdobně upravena, jako u druhu a e g y p t i a c a Gm. Štít je asi 2½krát širší než delší, nejširší v zadní třetině, odtud k základně jen velmi slabě, dopředu silněji zaokrouhlen, uprostřed s podélnou, nehrubě hlubokou, ale širokou a velmi zřetelnou rýžkou, na ploše spoře, po stranách velmi hustě a skoro vrásčitě, dosti silně tečkován; pouze jeden okrouhlý, malý relief po každé straně štítu, ležící asi uprostřed délky štítu, blíže ke kraji než ke středu. Štítek je nezřetelný. Krovky jsou dlouhé, na konci společně zahrocené, asi do dvou třetin rovnoběžně, pak zaokrouhleně zúžené, na ploše nezřetelně a vrásčitě tečkovaně rýhované, mezirýží jsou málo patrna, pouze prvé a třetí v přední části a střídavá mezirýží v apikální části krovek jsou slabě zúžena.

Druh tento vzdáleně připomíná P. a e g y p t i a c a Gm., ale liší se od této jakož i ode všech ostatních známých forem reliefy štítu, úpravou krovek atd.

16. Acmaeodera oranensis m. n. sp.

Hab.: Algeria: Oran.

Long.: 7·2 mm.

Nigra, satis lata, elytrorum disco subdepresso, elytrorum margine pone humeris recto, haud emarginato. Superficie sericeonitente, pilis haud longis albosericeis regulariter tecta. Capite lato, nigro, fronte (ab antennarum usque ad oculorum marginem superiorem) longitudine $1^1/_4$ latiore, albopiloso. Oculis haud prominentibus. Thorace transverso, convezo, longitudine paulo quam duplo latiore, latitudine maxima in tertia parte posteriori, lateribus ad basim paullo, ad auticem fortiter rotundatis, linea media paullo impressa, disco regulariter ac dense, satis fortiter punctato, sculptura terra hac lateraliter in rugas nonnullas longitudinales confluente. Impressionibus duo minutis in thoracis basi. Thoracis superficie rilis albosericeis haud erectis tecta. Elytris latis, usque in $^3/_5$ longitudinis subparalellis, dein ad apicem leviter rotundato — attenuatis, humeris haud prominentibus; elytris striis decem profundis punctorum impressorum ac elongatorum ornatis, interstitiis aequalibus, planis, uniseriatim sparse, subtiliter ac tenuiter albopilosis, solum interstitiis II. VII. VIII. IX. biseriatim pilosis. Subtus nigra, nitida, corpore sparsim ac tenuir albopiloso.

Affinitatis speciei A. lusitanica m. Ab illa praecipue fronte multo latiore, statura robustiore, thorace minus ruguloso ac ad basim magis attennato, elytrorumque sculptura valde differt. Lusitanica m. species fronte aequilateraliter quadrato est.

Nový druh podobá se A. lusitanica m., od které liší se daleko širším čelem, jež jest u lusitanica stejně dlouhé co široké, štítem méně vrásčitým, zavalitějším tělem, odchylnou úpravou štítu a krovek atd.

Zavalitá, černá, vysoká, krovky jsou nahoře sploštělé, na straně za rameny bez ramenního výkroje. Hlava široká, jako celé tělo bíle spoře a pravidelně opýřená, asi $1^1/_4$ širší než delší; štít je vysoký, klenutý, o něco více než dvakráte širší než delší, v zadní třetině nejširší, dozadu jen slabě, do předu značně zaokrouhlen, pokryt hustým a dosti silným tečkováním, jež stává se na stranách značně vrásčitým. Krovky jsou tečkovaně rýhované, zavalité, dosti dlouhé, až asi do tří pětin rovnoběžné, dále dlouze zaokrouhleně zúžené, mezirýží jsou plochá, stejná, jednořadě, pouze mezirýží prvé, sedmé, osmé a deváté dvojřadě bíle tence, spoře opýřené. Spod je černý, lesklý, spoře bíle opýřený.

17. Acmaeodera Trinacriae m. n. sp.

Hab.: Sicilia. (Coll. Meyer Darcis!)

Long.: 6·5 mm.

Colore praecedenti similis, nigra, convexa, emarginatione marginali elytrorum post humeris distincta. Capite parum convexo, fronte (ab antennarum cavitatibus usque ad oculorum marginem superiorem) longitindinis paulo latiore, albopubescente. Pubescentia speciei huius e pilis squamiformibus elongatis composita est.

Sterno satis dense squammuloso. Thorace longitudinis fere bis latiore, convexo, dense albopiloso, linea media impressa, latitudine maxima in medio, dein ad basim modice, versus apicem fortiter rotundato, dense reticulato punctato. Elytris cylindraceis, convexis, pone medium paulo dilatatis, satis subtiliter striatis, interstitiis alternatis latioribus, sed haud elevatis, superficie tota satis dense, irregulariter albopilosa, subsquammulosa. Sutura paulo elevata. Apicibus conjunctim rotundatis, humeris paulo prominentibus.

Speciei corsica m. haud dissimilis, quae species a Trinacriae praecipue fronte latitudine multo longiore ac tenui differt.

Zavalitý, válcovitý, černý druh. Krovky za rameny se zřetelným ramenním výkrojkem. Hlava je slabě klenutá, čelo je o něco širší než delší, bíle opýřené. Štít je velmi klenutý, asi v polovině délky nejširší, dozadu slabě, dopředu velmi silně zaokrouhlený s podélným vtiskem uprostřed, dosti hustě pokrytý síťkovitou skulpturou a tečkováním, hustě bíle tence opýřen. Krovky jsou válcovité, zavalité, za středem porozšířené, na konci dohromady zaokrouhlené, dosti slabě rýhované, střídavá mezirýží jsou rozšířená, ale nevyčnívají, opýření, jež je složeno z šupinkovitých, zploštělých chlouku, kryje nepravidelně celý povrch. Sternum je dosti hustě šupinkovitě opýřeno.

18. Acmaeodera Králi m. n. sp.

Hab.: Samarkand.

Long.: 4—5·5 mm.

Acmaeoderae Staudingeri Abeille affinis.

Nitens, supra fere glabra, cupreo aenea, elytrorum lateribus pone humeris distinctissime emarginatis. Capite convexo, fronte latitudinis 1½ longiori, tenui, indistincte alutaceo satis sparsim punctato. Thorace longitudine fere duplo latiore, usque ad medium paralello, dein ad apicem rotundato-attentato, impressione praescutellari minuta, disco convexo, superficie haud distincte alutacea, nitida, satis fortiter ac satis dense simpliciter ac regulariter punctato. Elytris post medium paulo dilatatis, convexis, cylindraceis, nitidis, humeris paulo elevatis, superficie tota praecipue antice irregulariter ac fortier dense punctata; in punctura hac forti striis elytralibus nullis, solum in parte apicali rudimentis striarum nonnulis nonnulis valde indistinctis; elytris fere glabris, solum squammulis latis nonnulis in lateribus ac in parte apicali ornatis. Sterno etiam squammis albidis satis dense tecto. Corpore subtus nitido, fortiter punctato.

Speciem hanc amico carissimo, Dom. Král in Praga, qui speciem illam mihi donavit, dedicavi.

Druh tento patří blízko k Abeilleovu druhu Staudingeri. Zavalitý, klenutý, skoro lysý, bronzově měděný, lesklý. Krovky za rameny po stranách se zřetelným výkrojkem. Hlava je malá, čelo

asi 1½ delší než široké, úzké. Štít je asi dvakráte širší své délky, lesklý, jako hlava vespod nezřetelně chagrinován, jednoduše a dosti hustě tečkovaný s vtiskem před štítkem. Krovky jsou zavalité, válcovité, za středem porozšířené, na konci vespolek zaokrouhlené, skoro lysé, jen zde a onde s několika bílými šupinkami, skulptura sestává z docela nepravidelného a značně silného tečkování, rýhy vůbec nejsou patrny, jen sem tam v apikální části jsou slabě naznačeny. Sternum je pokryto bílými šupinkami. Spod je lesklý a tečkovaný.

Dostal jsem několik exemplářu tohoto druhu od svého přítele p. Krále v Praze-Libni, kterému k poctě jsem jej i nazval.

19. Acmaeodera caïrensis m. n. sp.

Hab.: Aegyptus: Cairo (Meyer-Darcis).

Long.: 4·5 mm.

Corpore subtus, capite thoraceque aeneo, nitido, elytris piceis, maculis nonnunquam luteis, lateribus irregularibus ac longitudinaliter confluentibus atque nonnulis maculis parvis prope suturam ornatis. Capite parvo, albopiloso, fronte longitudine paulo latiore. Thorace longitudine fere 1¾ latiore, in medio latissimo, lateribus rotundatis, linea media nitidissima, impunctata, tenui, haud impressa, superficie alia satis dense, regulaliter, simpliciter ac satis fortier punctata, subtiliter ac breviter albopilosa. Elytris post humeris solum paulo emarginatis, longis, convexiusculis, post medium leviter dilatatis, ad apicem longe attenuatis, satis dense ac fortier striato punctatis, striarum punctis elongatis. Sterno albosquammoso; superficie elytrorum pilis minutissimis, suberrectis ac brevibus, albogriseis seriatim ornata. Interstitiis planis, aequalibus.

Malý, podlouhlý druh. Hlava a štít jsou stejně jako celý spod leskle zlatově bronzové, krovky jsou temně hnědé, ozdobeny po stranách žlutými nepravidelnými skvrnami, jež po délce splývají, a několika vtroušenými skvrnkami blíže švu. Hlava je malá, bíle opýřená, čelo je o něco širší než delší. Štít je po stranách zaokrouhlen, uprostřed nejširší, s hladkou linií uprostřed, nevtisklý, dosti hustě i silně tečkován. Krovky po stranách jen s nepatrným výkrojkem za rameny, hustě a pravidelně tečkovaně rýhované, tečky v rýhách jsou vtisklé a podlouhlé, mezirýží jsou stejná, plochá. Krovky jsou v řadách krátce, odstále a spoře, bělošedě, tence opýřeny. Sternum je pokryto bílými šupinkami.

20. Clema elegans m. n. sp.

Hab.: Turkestan.

Long.: 4·5—5 mm.

Species tertia generis huius rarissimi Asiae centralis.

Colore corporis Melibaeo graminis Ol. simillima, oli-

vaceo viridis, satis dense sculpta; statura etiam speciei magnae generis Cylindromorphi haud dissimilis, attenuata, cylindrica, convexa, pube recumbente haud densa piliformi albo sericea nitida ubique tecta; pube hac sparsa ac aequali, haud condensata.

Capite convexo, magno, globuliformi, temporibus uti apud deserti Sem. longis, fronte convexa, longitudinis latiore, pube albida, sericea sparsim ac radialiter tecta, haud dense circulatim rugosa, longitudinaliter, haud fortier sulcata. Antennis curtis, viridibus ab articulo quinto (incl.) dentatis. Thorace convexo, haud gibboso, aequali, longitudine 1¼ latiori, lateribus leviter rotundatis ab ad basim leviter sinuato attenuatis, latitudine maxime in ⅖ anterioribus; superficie haud dense, regulariter, subcircullariter rugoso ac sparse albosericeo pilosa. Scutello parvo, triangulari. Elytris cylindraceis, in parte tertia posteriori subdilatatis, dein attenuatis ac apicibus separatim, late rotundatis, ubique regulariter pube sparsa albida tectis, satis fortier transverse squammuloso-rugosis. Abdomine nitido, sparse piloso.

Species haec mirabilis diversis Melibaei generis speciebus valde affinis est ac cum illis faciliter confundenda mihi videtur; ab omnibus imprimis temporibus relative longis, statura multo magis cylindracea, ubique pube distinctiore tecta, carina marginis elytrorum deficiente valde distincta.

A specie altera, deserti Sem., imprimis forma magis attenuata, pilositate corporis multo rariori, pronoti disco haud gibboso ac aequaliter sparse piloso valde distincta; caracteribus isdem a candida Zoubk., specie problemmatica ac mihi in natura ignota, quae verisimiliter eadem est quam deserti Sem. distingenda.

Species illa Australiae, Paracephala pistacina Hope etiam speciei haec palaearticae similis est; ab illa margine elytrorum carina tenui separato distincta.

Genera haec Paracephala (Australiae) ac Clema (Asiae) valde similes sunt, sed Clema semper elytris lateribus immarginatis facile dignoscenda est.

Affinitatem hanc generum remotorum ac geographice valde distantium horum antiquitatis ac originis archaïcae testimonium esse puto.

Velmi zajímavý třetí druh tohoto neobyčejně památného a archaistického rodu. Olivově šedý, barvou podobný druhu Melibaens graminis Ol.; připomíná spíše nějaký veliký druh rodu Cylindromorphus, jemuž se podobá i tvarem. Válcovitý, podlouhlý, pokrytý bílým, sporým opýřením. Opýření toto je všude rovnoměrné, nezhuštěné.

Hlava je klenutá a veliká, čelo je klenuté, spánky vyvinuty, radiálně bíle opýřené, slabě podélně vtisklé. Tykadla jsou krátká, od pátého článku ozubená. Štít je klenutý, asi 1¼ širší než delší,

na stranách slabě přiokrouhlený, k základně slabě a vykrojeně zúžen; nejširší ve dvou předních pětinách délky, vrásčitý a bíle opýřený. Krovky jsou válcovité, v zadní třetině porozšířeny, pak zúženy, na konci široce odděleně zaokrouhleny, dosti silně napříč šupinkovitě vrásčité. Abdomen je lesklý a spoře opýřený. — Jsou známy celkem tři druhy tohoto rodu. Od rodu Melibaeus lze rod tento snadno rozlišiti dlouhými spánky za očima a pak tím, že chybí žebérko, jež odděluje na stranách krovek epipleury od krovky. Druhý známý druh, deserti Sem. je úplně odlišný, téměř úplně krytý tomentem a vyznačuje se též zcela jinou formou štítu atd.

Třetí druh, candida Zoubk., jest dosud dosti nevyjasněn, popis jeho jest nedostatečný, typ nepřístupný a nové kusy nalezeny nebyly. Dle všeho jest totožný s druhem deserti Sem.

Mezi všemi rody palaearktickými nemá Clema příbuzenstva. Nejvíce se jí blíží australský rod Paracephala, jejíž druh pistacina Hope se jí i jinak dosti podobá. Rod tento liší se od Clemy m. j. také úpravou okraje krovečného.

Oprava — Correctio.

In opusculo illo meo ultimo (Časopis 1922, Nro 3—6) impressoris errore figurarum nomina omisa sunt. Figurae haec, uti sequitur dignoscendae sunt:

Fig. II. (pg 67) a = Agrilus amurensis m.
b = Agrilus viridis L.
Fig. I. (pg 70) a = Trachys amurensis m.
b = Trachys Pandellei Fairm.

Omylem při tisku zařazeny byly v posledním čísle »Časopisu« (1922, č. 3—6) obrázky k mým popisům bez slovného výkladu, který tuto přikládám.

ROD RHYTIRRHINUS SCHÖNH. A PŘÍBUZNÉ RODY ENTOMODERUS RAFF. A EREMINARIUS FAIRMR. (CURC.)

DIE GATTUNG RHYTIRRHINUS SCHÖNH. UND DIE VERWANDTEN GATTUNGEN ENTOMODERUS RAFF. UND EREMINARIUS FAIRM. (CURC.)

Napsal Dr. L. Melichar v Brně.

S tabulkou.

První obšírnější pojednání o rodu **Rhytirrhinus** Schönh. napsal Allard v »Heyden's entom. Reise nach dem südl. Spanien 1870«, ve kterém jest uvedeno 23 druhů. Od té doby bylo popsáno mnoho nových druhů hlavně od Desbrochers-a a Pic-a, takže bylo

nutné nové souborné a kritické zpracování tohoto rodu. Tento úkol provedl Desbrochers v monografii tohoto rodu, uveřejněné v časopise Frelon, svaz. 17, 1910, ve které stáhl mnoho svých dříve popsaných druhů, ale opět nové druhy stanovil. Desbrochers v úvodu ke své monografii poznamenává, že během 30 let, co se hlavně studiem zobonosek zabýval, žádný rod mu nepůsobil takové obtíže jako tento. Znaky, kterých lze použíti k definici jednotlivých druhu, jsou tak nejisté a měnivé, že nepodávají spolehlivého vodítka k určení jednotlivých druhů. A vskutku z jedné řady jedinců jednoho druhu a z téhož naleziště sotva lze nalézti dva úplně stejné jedince. Proto také mnoho nových druhů dle jednoho kusu popsaných bylo nutno škrtnouti, poněvadž se neosvědčily jako dobré samostatné druhy. Ale i počet zbylých druhu bude zajisté časem zmenšen, když na základě velikého a čerstvého materiálu se dokáže jejich totožnost s druhy již známými.

Druhy tohoto rodu žijí v písčité půdě u kořínků rozličných rostlin v jižní Evropě a v severní Africe a jen náhodou se vyskytují na povrchu pod kameny. Namáhavé sbírání těchto zobonosek vysvětluje, že jsou druhy tohoto rodu ve sbírkách dosti vzácné.

Na své entom. cestě ve Španělsku předešlého roku nasbíral jsem na rozličných místech mnoho druhů **Rhytirrhinus**, jichž určení bylo proto velmi obtížné, že nebylo žádného určovacího klíče. Rozhodl jsem se tudíž všechny známé druhy prostudovati a sepsati klíč pro určení jednotlivých druhů. Použil jsem Desbrochers-ovy monografie, která je dosud nejúplnější, ač i v této některé již popsané druhy byly opomenuty. Mám za to, že hlavně přiložené schematické obrázky usnadní porozumění a poznání jednotlivých druhů. Obrázky byly kresleny dle typických exemplářů, jež mi laskavostí ředitele něm Ent. Institutu v Berlíně (Dahlem) pana Walthera Horna ze sbírky Heydenovy byly zapůjčeny, za kterou ochotu zde vyslovuji srdečný dík.

Übersicht der Gattungen.

A. Fühlerfurche nach hinten erweitert und abgeflacht; Ober-Lippe zweilappig; die Rippen der Flügeldecken mit keulförmig verdickten Haaren besetzt . . . . . **Dichotrachelus** Stierl.

B. Fühlerfurche tief, in der Richtung zum Auge gerade, dann winkelig nach unten gebogen; jede Flügeldecke mit 3 ± vortretenden, ganzen oder unterbrochenen, gekerbten oder tuberkulierten Rippen versehen; die Schulterecken stets vortretend.

a) Äußere Ecke der Vorderschienen in einen langen etwas wenig aufwärts gebogenen Dorn verlängert; Halsschild herzförmig, doppelt so breit wie lang.

α) Die Rippen der Flügeldecken abgeflacht, vorn höckerig verdickt, hinten mit kleinen Höckern bedeckt; Halsschild mit

drei tiefen Längsfurchen; das 2. und 3. Bauch-Sternit durch eine Naht getrennt. . . . . **Entomoderus** Raff.

β) Die Rippen der Flügeldecken undeutlich, die Flügeldecken mit Punktreihen; Halsschild mit drei sehr flachen Längsfurchen; das 2. und 3. Bauch-Sternit miteinander verwachsen. . . . **Ereminarius** Fairm.

b) Die Vorderschienen an der Spitze quer oder schräg abgestutzt, die äußere Ecke zuweilen etwas zugespitzt, niemals aber dornförmig ausgezogen; Halsschild quer.

α) Fühlergeissel siebengliederig.

* Die ersten zwei Glieder der Fühlergeissel verlängert. das 7. Glied der Fühlerkeule anliegend oder von derselben deutlich getrennt; der Fühlerschaft an der Außenseite bewimpert. . . . . **Rhytirrhinus** Schönh.

** Das erste Glied der Fühlergeissel verlängert, die übrigen Glieder kurz, das 7. Glied stets der Fühlerkeule angelegt; Fühlerschaft an der Außenseite nicht bewimpert. . . . **Gronops** Schönh.

β) Fühlergeissel sechsgliederig, das 7. Glied groß, mit der Fühlerkeule stets verschmolzen. . **Borborocoetes** Schönh.

Gatt. **Rhytirrhinus** Schönh.

Die Männchen sind gewöhnlich schmäler, die Flügeldecken mehr parallelseitig, Halsschild mehr verbreitert. Der Rüssel ist gewöhnlich stärker gebogen, vor der Basis geknickt u. an der Spitze kurz eingedrückt, die Schenkel insbesondere die Vorderschenkel sind dicker, die Schienen breiter und kürzer, die Tarsen weniger lang, die Tarsenglieder dicker u. dichter aneinander.

Bei den Weibchen ist der Rüssel (Seitenansicht) in der Basalhälfte fast gerade, dann schwach gebogen, auf der Unterseite weniger dick; die Schenkel weniger dick, die Schienen schmäler.

Übersicht der Untergattungen.

A. Seiten der Flügeldecken gerade, parallel, die Schulterecken vorspringend, Oberseite ± stark abgeflacht.

a) Die Rippen der Flügeldecken einfach, nicht gekerbt, nicht tuberkuliert, glatt u. mit anliegenden oder nach hinten gekrümmten kurzen Härchen besetzt, Stirnhöcker vorhanden oder fehlen.

Typus R. dilatatus F. . . . . Subgen. **Trichorhinus.**

b) Die Rippen der Flügeldecken gekerbt oder in einzelne isolierte oder zusammenfließende, flache oder konische Tuberkeln aufgelöst oder die ganze Oberseite rauh und uneben.

Stirne mit zwei Höckerchen zwischen den Augen.
Typus R. crispatus Boh. . . . . Subgen. **Asperorhinus.**

B. Die Seiten der Flügeldecken konvex, die Schulterecken nicht stark vorspringend, ± abgerundet, Oberseite gewölbt.

a) Flügeldecken dorsalwärts nach hinten schräg abfallend, in eine ± lange konische Spitze verlängert.
Typus R. caudatus Bris. . . . . Subgen. **Mucrorhinus.**

b) Flügeldecken dorsalwärts nach hinten steil abfallend, nicht in eine Spitze verlängert.
Typus R. impressicollis Fairm. . . Subgen. **Pseudorhinus.**

Subgen. **Trichorhinus.**

1. Stirne glatt, ohne deutliche Höcker zwischen den Augen . 2
-- Stirne mit zwei deutlichen Höckern zwischen den Augen . 16
2. Rippen der Flügeldecken scharf, glatt. Kleine Arten 3·5 bis 4 mm 3
— Rippen der Flügeldecken mit anliegenden oder gebogenen kurzen Härchen besetzt 6
3. Halsschild verkehrt trapezförmig, schmäler als die Basis der Flügeldecken 4
— Halsschild quer, nach hinten nicht verengt, mit tiefer Mittelfurche und jederseits zwei Eindrücken; kein Apikalhöcker. Eine kleine, ovale, durch glatte, schwache Rippen der Flügeldecken, dicken Rüssel, kurze, rötliche Fühler, quadratischen Halsschild, den Mangel eines Apikalhöckers und längere Beine ausgezeichnete Art von kahler Oberfläche. Dem R. interruptus und humeralis etwas ähnlich, aber diese sind deutlich dicht beschuppt und letzterer mit einem starken Apikalhöcker.
L. 3·5—4; Br. 0·2 mm. Spanien. (Fig. 12.) 19. **parvus** Rosh.
4. Flügeldecken hinter den Schultern nicht eingedrückt; kein Apikalhöcker 5
— Flügeldecken hinter den Schultern deutlich eingedrückt; Apikalhöcker groß, die Punktstreifen der Zwischenräume grob und stark. In der Gestalt und Beschuppung dem R. interruptus gleich. L. 4·5—6, Br. 1·8—2·2 mm. (R. Correae Desbr.)
Portugal, San Martinho. (Fig. 14.) . 21. **humeralis** Desbr.
5. Zweite Rippe der Flügeldecken nach vorn verkürzt. Oberseite mit kupferglänzenden Schuppen dicht bedeckt, zuweilen mit einer weißlichen Querbinde auf den Flügeldecken; Fühler, Schienen und Tarsen rötlich. Halsschild verkehrt trapezförmig, dicht punktiert, Rüssel mit deutlichen Punktreihen; Apikalhöcker sehr klein.
L. 3·5—4; Br. 2 mm (bifasciatus Desbr.).
Spanien. (Fig. 13.) . . . . . 20. **interruptus** Bris.

— Zweite Rippe der Flügeldecken nicht verkürzt, bis zur Basis reichend. . . . . var. **Bonvouloiri** All.

6. Halsschild nach vorn stark verbreitert und seitlich gerundet, nach hinten verengt. Große Arten: 5—7 mm 7
— Halsschild nach vorn nicht stark verbreitet 11

7. Halsschild mit zerstreuten tiefen und groben Punkten . . 8
— Halsschild ohne zerstreute grobe Punkte 10

8. Apikalhöcker der Flügeldecken groß, dreieckig 9

— Apikalhöcker der Flügeldecken fehlt. Oberseite graulichweiß dicht beschuppt, mit einer weißlichen Querbinde hinter der Mitte der Fld., die länglichen Beine metallisch beschuppt. Von R. variegatus und dilatatus durch den Mangel des Apikalhöckers verschieden.

L. 5; Br. 2·4. Spanien . . . . . 4. **subfasciatus** Rosh.

9. Seiten des Halsschildes nach außen rundlich erweitert und aufgeworfen, die beiden Längswülste des Halsschildes sind nach vorn zugespitzt und konvergierend, die hinter dem Vorderrande befindliche bogenförmige Querfurche durchquerend, häufig oben mit kupferglänzenden Schuppen bedeckt. Das Halsschild ist mit zerstreuten, mehr flachen Punkten bedeckt. Der breite Rüssel der ganzen Länge nach tief gefurcht, die Furche zwischen den Augen dreieckig vertieft, Oberfläche dunkelbraun, zuweilen mit unregelmäßigen rostgelben Schuppen bedeckt, welche die Punkte und Vertiefungen ausfüllen und hinten auf den Flügeldecken zu größeren Plaques zusammenfließen. Zuweilen tritt auf den Flügeldecken eine undeutliche weißliche Querbinde auf.

L. 6—6·5; Br. 2·3—2·5 mm.
Spanien, Algier, Marokko. (Fig. 1.) . . 1. **dilatatus** Fabr.

— Seiten des Halsschildes nicht aufgeworfen, die disseminierten Punkte des Halsschildes tief und ozelliert. Die Oberfläche mit runden graulichweißen und braunen Schuppen bedeckt, die graulichen Schuppen verdichten sich hinter der Mitte der Flügeldecken zu einer ± deutlichen Querbinde, die Punkte der Punktstreifen der Flügeldecken sind gleichfalls wie die Punkte des Halsschildes ozelliert und aus jedem Punkte entspringt ein kurzes feines Härchen. Dem R. dilatus in Gestalt sehr ähnlich.

L. 7; Br. 3 mm. Spanien . . . . . 5. **variegatus** All.

10. Flügeldecken schmal, in der Mitte seitlich leicht zusammengedrückt; Halsschild mit 3 sehr flachen Längsfurchen, Rüssel flach, ohne Furche, die Rippen der Flügeldecken undeutlich behaart. Apikalhöcker sehr klein.

L. 5—6; Br. 2·5 mm (integricollis Desbr.; corrosicollis Desbr.). Algier, Oran. (Fig. 2.) . . . . 2. **compressipennis** Desbr.

— Flügeldecken breit, seitlich in der Mitte schwach eingedrückt, die dritte Rippe der Flügeldecken am Ende etwas blattartig erweitert und gehoben, die Außenränder des Halsschildes stark verdickt, die Mittelfurche in der Mitte unterbrochen.

L. 7; Br. 3 mm. Spanien . . . . . 3. **lamellicostis** Desbr.

11. Seitenrand des Halsschildes nicht eingeschnitten oder eingekerbt 12

— Seitenrand des Halsschildes eingeschnitten oder eingekerbt 15

12. Schultern abgerundet 13

— Schultern nach vorn eckig vorspringend. Rüssel flach gefurcht, mäßig gebogen. Halsschild quadratisch, nach hinten schwach aber deutlich verengt, die Hinterecken fast rechtwinkelig, die Mittefurche schmal, die Seitenfurche unterbrochen, die Oberfläche mit zerstreuten, nicht tiefen Punkten besetzt. Die Rippen der Flügeldecken deutlich aber nicht stark vorspringend, die Zwischenräume dicht punktiertgestreift, Apikalhöcker sehr klein. Oberseite dicht dunkelbraun beschuppt, die Punktstreifen ± verdeckt, die Rippen und die Zwischenräume mit sehr kurzen, gebogenen feinen Härchen besetzt, eine weißliche Makel in der Mitte der Flügeldecken, die Spitze der sehr niedrigen Apikalhöcker graulichweiß. Beine metallisch beschuppt, Schenkel und Schienen mit dunklen Ringen. In der Größe und Halsschildform dem R. clitellarius und Moroderi sehr ähnlich, von beiden jedoch durch die nach vorn höckerförmig vorspringenden Schultern zu unterscheiden.

L. 4—4·5; Br. 1·8—2 mm.

Süd Spanien: Sierra Espuna. (Mus. Berlin, Coll. Heyden.) (Fig. 11.) . . . . . 18. **axillaris** n. sp.

13. Rippen der Flügeldecken sehr flach 14

— Rippen der Flügeldecken deutlich, mit gelblichen Härchen besetzt. Halsschild mit einer vorn und hinten vertieften Mittelfurche und jederseits zwei Eindrücken. Fühler rötlich, Beine grün metallisch beschuppt, ohne dunkle Ringe, Rüssel fast flach, Oberseite des Körpers dicht rotbraun beschuppt.

Eine von den Balearen beschriebene, mir unbekannte Art. Die Originalbeschreibung in Schauf. Nunquam otiosus, Vol. III. 1879. p. 543. lautet:

Brunneus, breviter albidosetosus, antennis unquiculisque sanguineis, capite elongato, fere plano, disperse breviter piloso; thorace subquadrato, latitudine longiore, utrimque rotundato, postice parum angustato, varioloso, disperso pilifero, pilis squamiformibus, disco seximpresso; elytris brevibus, pa-

rallelis, humeris apiceque rotundatis, alternatim carinatis, carinis seriatim ochraceo-piliferis.

Long. 4½ mm, lat. 1⅔ mm. Mallorca, Palma.

Schaufuss bemerkt hiezu, daß die rotbraune Farbe des Körpers samt den Flügeldecken möglicherweise von einem erdigen Überzuge herrührt. Die Beine waren im Spiritus smaragdgrün, später trocken, nahmen sie eine bräunliche Farbe an. Die Eindrücke auf dem Halsschilde stellen sich als eine nach vorn vertiefte Mittelrinne und vier Schrägeindrücke in den Ecken dar, deren vordere sich nach unten fortsetzen.

R. modestus hat die Form des R. escorialensis Bris., ist jedoch etwas breiter und zwar verhältnismäßig wie R. clitellarius Boh. Von letzteren durch längeres anders geformtes Halsschild abweichend, vom ersteren, außer Angegebenen, durch hinten abgerundetere Flügeldecken, kürzere Basaleindrücke jederseits des Halsschildes und eine schwache Einsenkung vorn quer über das ganze Halsschild, endlich durch die bedeutende Differenz in der Größe verschieden. . . 15. **modestus** Schauf.

14. Apikalhöcker fehlt. Rüssel schmal, schwach gefurcht; Halsschild quer viereckig, nach hinten sehr schwach verengt, mit einer nicht sehr tiefen Mittelfurche und jederseits zwei flache Eindrücken, mit zerstreuten deutlichen Punkten, die Hinterecken des Halsschildes sowie die Schultern abgerundet. Die Flügeldecken nach hinten etwas wenig verschmälert, mit nicht stark vortretenden, feinen, mit gebogenen Härchen besetzten Rippen, ohne Apikalhöcker. Oberseite braun beschuppt, eine weißliche Makel in der Mitte der Flügeldecke. Beine metallisch beschuppt, mit dunklen Ringen wie bei clitellarius. Dem R. clitellarius sehr ähnlich und von diesem kaum spezifisch verschieden.

L. 4—5; Br. 2·5 mm. Spanien. (Fig. 10.) 17. **Moroderi** Desbr.

— Apikalhöcker sehr groß und breit. Körper kurz, die Oberseite mit kleinen runden graulichen und braunen Schuppen und gebogenen schwarzen Härchen dicht besetzt, die beiden Längswülste auf dem Halsschilde fast verloschen. Schildchen deutlich, weiß beschuppt, Fühler schwarz, selten rot (var. auriculatus Desbr.).

L. 5; Br. 3 mm. Tanger. (Fig. 6.) . 12. **divaricatus** Desbr.

15. Seitenrand des Halsschildes breit und tief ausgeschnitten, so daß der Seitenrand vorn fast eckig nach außen verbreitet ist, dann plötzlich nach hinten verengt, der Vorderrand fast gerade gestutzt, die Mittelfurche tief, die dieselbe begrenzenden Längswülste scharf, kammartig vorspringend. Fühler schwarz. Rüsselfurche stark beschuppt. Apikalhöcker groß, stumpf.
L. 6·5; Br. 2.5 mm. Oran . . .. 6. **incisus** Desbr.

— Seitenrand des Halsschildes in der Mitte eingekerbt. Die Rüsselfurche schmal und flach, durch die zahlreichen gekrümmten Borsten auf den stumpfen Seitenkiele noch weniger hervortretend; Fühler pechbraun; Halsschild nach vorn wenig und geradlinig verbreitert, mit 4 flachen Höckern in der Mitte und zwar zwei größere, dunkle am Hinterrande und zwei kleinere hellere dicht vor der Mitte; die Rippen der Flügeldecken viel feiner und weniger erhaben als bei R. dilatatus F., mit gebogenen kurzen Härchen besetzt. Schildchen deutlich, weiß beschuppt. Kopf (mit Ausnahme des Rüssels) und Beine mit silberglänzenden Schuppen dicht bedeckt, Schenkel mit breiten dunkelbraunen Ringen.

var. **coronatus** Desbr. Kopf silbergrau beschuppt, Halsschild mit silbergrauen und braunen Schuppen und schwarzen dicken Härchen bedeckt. Die weißen Schuppen bedecken die Vertiefungen, die braunen die Wülste des Halsschildes, so daß am Vorderrande des Halsschildes eine Zeichnung in Form einer Krone entsteht. Flügeldecken weiß, braun und rot fleckig beschuppt, eine weißliche Querbinde in der Mitte, eine zweite hinter der Mitte der Flügeldecken, beide braun gesäumt. In den Zwischenräumen zahlreiche gebogene schwarze Härchen.

L. 4; Br. 2 mm (annulipes Desbr.).
Algier, Oran. (Fig. 8.) . . . . . 14. **socius** Faust

16. Die Mitte des Vorderrandes des Halsschildes nicht auffallend vorgezogen 17
— Die Mitte des Vorderrandes des Halsschildes lappenförmig auf die Stirnbasis vorgezogen; Apikalhöcker der Flügeldecken kaum wahrnehmbar.

L. 5—6; Br. 2—2·5 mm.
Portugal. (Fig. 3.) . . . . . 9. **lobothorax** Desbr.

17. Außenecke der Vorderschienen kurz zugespitzt; Halsschild nach hinten schwach verengt; Flügeldecken länger, mit wenig breit gestutzten Schultern u. kleinem Apikalhöcker, dem R. nevadensis ähnlich.

L. 5—6, Br. 3—3·5 mm. Central-Spanien . 8. **uncifer** Desbr.
— Außenecke der Vorderschienen nicht zugespitzt 18
18. Rippen der Flügeldecken glatt 19
— » » » mit anliegenden oder gebogenen Härchen besetzt 20

19. Halsschild nach hinten verschmälert, mit drei Längsfurchen, die seitlichen unterbrochen; die Rippen der Flügeldecken stark vortretend, die Zwischenräume grob punktiert gestreift, Apikalhöcker deutlich, scharfeckig. Fühler u. Beine dunkelrotbraun. Kleine, schmale Art, graulichweiß beschuppt.

L. 4; Br. 1·7—1·9 mm.
Algier. (Fig. 4.) . . . . . 10. **Saint-Pierrei** All.

— Halsschild seitlich eingebuchtet. die Längsfurchen tief u. nicht unterbrochen; Beine u. Fühler kurz, Körper kurz, quadratisch. Dem R. phrygius sehr ähnlich, aber durch die scharfen Rippen, den Apikalhöcker u. Stirnhöcker zu unterscheiden.

L. 5; Br. 3 mm. Türkei . . . . . 11. **turcicus** Desbr.

20. Seitenrand des Halsschildes nicht ausgeschnitten 21

— » » » deutlich, aber nicht tief ausgeschnitten, Hinterecken abgerundet, Stirnhöcker stumpf, aber deutlich; Oberseite mit stark kupferglänzenden Schuppen dicht bedeckt, die Fühler rot, die Vorderschienen breit. Dem R. lobothorax Desbr. ähnlich, aber durch den nicht lappenförmig vorspringenden Vorderrande des Halsschildes verschieden.

L. 5—5·5, Br. 2·5—2·8 mm. Spanien . 7. **nevadensis** Desbr.

21. Halsschild nach außen gleichmäßig abgerundet, Hinterecken abgerundet. Oberseite des Körpers dicht grau beschuppt, mit weißlicher Querbinde hinter der Mitte der Flügeldecken. Beine mit kupferglänzenden u. grauweißen Schuppen bedeckt, die Wurzel der Schenkel u. eine Dorsalmakel vor der Spitze schwarz. Apikalhöcker sehr klein. Dem R. Moroderi Desbr. sehr ähnlich.

L. 5; Br. 2 mm (annulipes Luc.).
Spanien. (Fig. 9.) . . . . . 16. **clitellarius** Boh.

— Halsschild nach hinten verengt, länglich, hexagonal, die größte Breite vor der Mitte, mit zwei schmalen, nach vorn konvergierenden u. bis zum Vorderrande reichenden Längswülsten, die Hinterecken rechtwinkelig; Stirnhöcker klein, Apikalhöcker der Flügeldecken deutlich, ziemlich groß, scharfeckig; Körper länglich, schmal, Oberseite dunkelbraun, die Rippen scharf vortretend.

L. 5—5·5; Br. 2—2·2 mm.
Tanger, Marokko, Casablanca. (Fig. 7.) 13. **tibiellus** Desbr.

Subgen. **Asperorhinus**.

1. Halsschild ganzrandig, seitlich nicht eingebuchtet oder eingeschnitten 2

— Halsschild am Außenrande mehr weniger rundlich gebuchtet oder mehr weniger tief spitzwinkelig eingeschnitten . . . 11

2. Halsschild quer, vor der Mitte am breitesten 3

— » schwach, verkehrt trapezförmig, nach hinten geradlinig verschmälert 7

3. Halsschild breiter wie lang 4

— » so breit wie lang; die Hinterecken rechtwinkelig, die Seitenfurchen unterbrochen. Flügeldecken nach hinten schwach verengt, Schultern fast rechtwinkelig, die Rippen nicht stark vorspringend, gekerbt u. sowie die Zwischenräume mit anliegenden gebogenen Härchen besetzt, Apikalhöcker groß, Beine lang. Die ganze Oberseite graulich oder gelblichbraun beschuppt. Stirnhöcker kurz, aber deutlich.

L. 5·5; Br. 3 mm. (nodifrons All. nec Boh.).
Spanien. (Fig. 15.) . . . . . 22. **Bruckianus** Desbr.

4. Rippen der Flügeldecken gekerbt oder fein granuliert, an der Basis schwach kallös verdickt. Längswülste u. Ränder des Halsschildes fein granuliert, Hinterecken stumpfwinkelig; Apikalhöcker mäßig groß, stumpf. Beine lang. Körper ziemlich breit, länglich, oben gewölbt.

L. 4·5—5; Br. 3—3·2 mm. (papillatus Desbr.; similaris Tourn).
Spanien, Marokko. (Fig. 16.) . . . . 23. **nodifrons** Boh.

— Rippen der Flügeldecken nur auf der hinteren Hälfte mit größeren Tuberkeln besetzt 5

5. Halsschild quer, quadratisch, die Seiten gleichmäßig abgerundet 6

— Halsschild hexagonal, in der Mitte am breitesten. Dem R. Kirschi sehr ähnlich, aber noch kleiner, fast quadratisch, pechbraun. Halsschild wie bei R. Kirschi gebildet, aber die Seitenecken nicht eingekerbt, gerade abgestutzt, mit zwei Reihen von 3 sehr kleinen flachen Tuberkeln in der Mitte des Halsschildes; die Rippen der Flügeldecken an der Basis schwach linear verdickt, mit isolierten kleinen flachen Tuberkeln besetzt, welche nach hinten kaum größer sind. (Bei R. Kirschi sind die Tuberkeln scharf konisch u. sehr dicht, die Oberseite graulichweiß u. braun beschuppt, mit einer dunklen Makel in der Schildchengegend u. mit einer dunklen Querbinde hinter der Mitte). Apikalhöcker deutlich, nicht groß; Beine kurz, die Außenecke der Vorderschienen rechtwinkelig (bei Kirschi deutlich zugespitzt).

L. 4; Br. 2·5 mm. Marokko, Casablanca. (Coll. m.). (Fig. 21.)
. . . . 37. **mauritanicus** n. sp.

6. Schildchen nicht sichtbar. Rippen der Flügeldecken vorne sehr abgeflacht, als breite flache Längswülste sichtbar, nur zur Spitze der Flügeldecken mit einigen obsoleten Höckern versehen. Halsschild quer, nach vorn nicht verbreitert, mit großen flachen Eindrücken. Apikalhöcker sehr flach, kaum vorhanden, Beine kurz.

L. 5·5—6; Br. 3—3·2 mm. Caucasus . . 25. **gibbus** Kolen.

— Schildchen deutlich sichtbar, metallisch beschuppt.

Ulanowski beschreibt diese mir unbekannte Art in Kosmos XII. p. 336, wie folgt:

Rh. deformi Reiche simillimus; superficie scabra, asperrima, sulcis coleopterorum variolosis, subaculeatis; capylis interstitiorum eminenter productis, obtusis, subtillissime squamosis, margine antico vix emarginato, angulis humeralibus rotundatis, productis; lateribus rectis; thoracis margine anteriore utrinque ante oculos lobis rotundatis amplificato; scapo antennarum oculos ovales, vix prominentes ferre attingento; funiculi duobus articulis primis oblongioribus, rostro sulcato, supra oculos utrinque capylo instructo; scutello conspicuo; tibiis asecuriformibus, tarsorum articulis teribus, subtus planta deficiente, unguiculis simplicibus bifidis. Long. 5·5; larg. 3 mm. Dalmatia.

Hiezu bemerkt Ulanowski folgendes: Beträchtlich größer als R. deformis Reiche, dunkelbraun, Schildchen deutlich, mit bloßem Auge sichtbar, mit goldglänzenden Schuppen bedeckt. Auf jeder Flügeldecke vier Reihen großer stumpfer Höcker, welche gegen den Hinterrand zu größer sind, in der dritten Reihe am größten. Die Naht deutlich mit kleinen, am Ende der Flügeldecken etwas größeren Tuberkeln besetzt. Die Höcker sind dicht mit braunlichen Schuppen bedeckt, welche gegen die Mitte zu in goldigbraune Farbe übergehen. Der Hinterrand des Halsschildes gerundet, der Vodderrand bogenförmig gebuchtet, nach vorn zwei Lappen bildend, zwischen welche der Kopf bis zu den Augen eingefügt ist, die Seiten der Halsschildes gerundet, in der Mitte des Halsschildes eine tiefe, von beiden Seiten von starken Tuberkeln begrenzte Längsfurche, der Vorderrand oberhalb der Stirn stark aufgetrieben. Rüssel doppelt so lang wie breit, der ganzen Länge nach gefurcht, die Seiten der Furche endigen in einen deutlichen Höcker oberhalb der Augen, diese etwas verdeckend. Rüssel an der Spitze etwas verbreitert, Kopf breiter als der Rüssel. Augen nicht groß, wenig vorgewölbt.

. . . 24. **Dybowskyi** Ulan.

7. Rippen der Flügeldecken mit deutlichen Tuberkeln besetzt 8

— » » » sehr flach, mit sehr abgeflachten Tuberkeln besetzt, welche ungleich groß sind und zusammenhängen, Apikalhöcker deutlich. Halsschild ziemlich klein, schmal, parallelseitig. Stirnhöcker fehlen. Oberseite graulichweiß beschuppt, spärlich behaart, Fühler pechbraun, die Basis heller, das 1. Glied der Fühlergeissel stark keulenförmig verdickt. Schenkel stark keulenförmig, Schienen schmal.

L. 4·5; Br. 2·5 mm. Daurien. . . . . 26. **angusticollis** Boh.

8. Halsschild in der Mitte u. an den Seiten mit isolierten Tuber-

keln besetzt; Flügeldecken mit runden oder konischen Tuberkeln besetzt. Apikalhöcker groß, konisch 9

— Halsschild nicht tuberkuliert, mit sehr flachen Eindrücken 10

9. Stirnhöcker sehr deutlich, Halsschild verkehrt trapezförmig, mit deutlichen Längsfurchen, die Naht sowie die Rippen der Flügeldecken mit isolierten Tuberkeln besetzt, welche an ihrer Spitze eine Delle besitzen, aus welcher ein kurzes, dickes, walzenförmiges Härchen entspringt. Solche Härchen sind auch in den Zwischenräumen zerstreut. Die Rippen an der Basis kallös verdickt, die inneren Höcker bei frischen Stücken gelblich beschuppt. Die dichte graulichweiße Bekleidung besteht aus ovalen, in der Mitte eingedrückten Schuppen. Eine in ganz Nord-Afrika sehr verbreitete Art.

L. 3·5; Br. 2—2·5 mm.

Algier, Tunis, Tripolis. (Fig. 22.) . . 38. **biskrensis** Pic

— Stirnhöcker undeutlich, sehr abgeflacht, die Längsfurchen des Halsschildes verloschen, die Hinterecken abgerundet; die Rippen der Flügeldecken verloschen u. auf der Hinterhälfte derselben Reihen von isolierten, kleinen, flachen Tuberkeln. Apikalhöcker deutlich, nicht groß. Oberseite graulich erdigbraun. Körper schmal, lang gestreckt, nach hinten etwas verengt, dem R. tibiellus Desbr. etwas ähnlich aber das Halsschild ist anders gebildet u. die Rippen ganz verloschen.

L. 3·8; Br. 2·5 mm. Klein Asien, Jericho. (Fig. 23.)

. . . . 39. **Pici** Desbr.

10. Schulter der Flügeldecken mit einem nach außen gerichteten Höcker. Körper länglich oval, graulichweiß beschuppt, Halsschild trapezförmig, seitlich undeutlich eingekerbt; die Rippen der Flügeldecken mit spärlichen Tuberkeln, am Ende der 1. und der 2. Rippe je ein größerer Höcker; dem R. biskrensis Pic etwas ähnlich, bei biskrensis sind die Tuberkeln der Rippen zahlreicher (ca. 15), bei R. dissimilis nur 6—8 auf jeder Rippe. Fühler rot. Desbrochers bezweitelt die Validität dieser Art.

L. 4·5; Br. 2 mm. Algier, Nemours . 40. **dissimilis** Desbr.

— Schulter der Flügeldecken abgerundet. Dem vorigen (dissimilis Desbr.) sehr ähnlich, das Halsschild aber mehr hexagonal, seitlich undeutlich eingekerbt, ohne deutliche Furchen, Rippen mit zahlreichen zusammenfliessenden Tuberkeln besetzt, ein Apikalhöcker am Ende der 2ten Rippe. In meiner Sammlung befindet sich eine Cotype dieser Art von Dr. Martini mit der von Reitter eingehändigen Bezettelung »Martini Fst«, welche teils der Beschreibung des dissimilis Desbr., teils jener der Martini Fst entspricht, indem der Schulterhöcker deutlich vorhanden ist (= dissimilis Desbr.), jedoch die Rippen mit zahlreichen zusammenfließenden Tuberkeln besetzt sind u. ein

Apikalhöcker vorhanden ist (= Martini Fst), somit als eine Übergangsform angesehen werden muß. Es scheint daher, daß dissimilis u. Martini ein u. dieselbe Art ist.

L. 3—3·5; Br. 2—2·2 mm.

Algier, Nemours. (Fig. 24.) . . . . . 41. **Martini** Faust

— Seitenrand des Halsschildes rundlich (zuweilen undeutlich) gebuchtet 12

— Seitenrand des Halsschildes spitzwinkelich (zuweilen undeutlich) ausgeschnitten u. eingekerbt 21

12. Die Mitte des Vorderrandes des Halsschildes auf die Stirnbasis nicht lappenförmig vorgezogen 13

— Die Mitte des Vorderrandes des H. auf die Stirnbasis deutlich lappenförmig vorgezogen 20

13. Stirnhöcker klein, zuweilen undeutlich 14

— Stirnhöcker groß, konisch, Körper länglich viereckig, breit, oben schwach abgeflacht, graulichweiß oder rotbraun dicht beschuppt; Halsschild stark quer, trapezoidal, seitlich breit gerundet, hinter der Mitte nicht tief, zuweilen undeutlich ausgeschnitten, der Hinterlappen daher viel kleiner und kürzer als der Vorderlappen, die Mittelfurche sehr breit, die dieselbe begrenzenden Längswülste aus je zwei zusammenhängenden Tuberkeln gebildet; zwei kleine Tuberkeln in der Nähe des Vorderrandes, welcher etwas wenig auf die Stirnbasis vorgezogen ist. Rippen der Flügeldecken aus isolierten, vorne kleineren, hinten größeren Tuberkeln gebildet, Apikalhöcker groß und stumpf.

L. 5—5·5, Br. 2·5 mm.

Algier, Oran. (Fig. 28.) . . . . . 46. **horridus** Boh.

14. Kleinere Arten von 4·5—5·3 mm 15

— Größere Arten von 6—6·5 mm 16

15. Rüssel so lang wie breit. Halsschild kurz, vorne nicht verbreitert, die Rippen der Flügeldecken deutlich, an der Basis kallös verdickt. Beine kurz, die Außenecke der Vorderschienen deutlich. Von R. niloticus Desbr. durch stärker vortretende, gekerbte Rippen der Flügeldecken, das am Seitenrande eingeschnittene Halsschild, kurzen Rüssel und kurze Beine sowie die scharfe Außenecke der Vorderschienen verschieden.

L. 4, Br. 2 mm. Egypt . . . . . 33. **Rudolfi** Desbr.

— Rüssel länger wie breit. Halsschild quer, nach vorn verbreitert. Oberseite des Körpers gleichmäßig graulich dicht beschuppt, mit obsoleten Rippen, Außenecke der Vorderschienen abgerundet. Dem R. niloticus Desbr. ähnlich von R. Boehmi Reitt. durch die nicht gezeichneten Flügeldecken, die schmäleren,

wenig gewölbte Körperform abweichend.
L. 5·3, Br. 2·2 mm. Egypt . . . . . 32. **niloticus** Desbr.

16. Vorderschenkel ohne Eindruck vor der Spitze 17
— Vorderschenkel mit einem flachen Längsgrübchen (zuweilen sehr undeutlich) vor der Spitze; Halsschild geradlinig nach hinten verschmälert, die Halsschildfurchen flach. Flügeldecken stärker gewölbt, mit einer schrägen weißlichen Querbinde in der Mitte; die Rippen sehr flach, mit isolierten runden etwas abgeflachten Tuberkeln welche nicht dicht aneinander stehen, besetzt. Apikalhöcker nicht vorhanden.
L. 5·7; Br. 2·5—3 mm. Egypt. (Fig. 18.) . 31. **Boehmi** Reitt.

17. Halsschild mit 3 weißen Längsstreifen und mit einer solchen Querbinde auf den Flügeldecken. Die Rippen der Flügeldecken sind gleichmäßig perlenförmig flach tuberkuliert.
L. 6; Br. 3 mm. Egypt . . . . . 30. **Zebra** Desbr.
— Halsschild ohne weiße Längsstreifen, Stirnhöcker deutlich 18

18. Halsschild tuberkuliert oder gekörnt 19
— Halsschild nicht tuberkuliert, mit einer breiten Längsfurche in der Mitte und jederseits eine tiefe Seitenfurche. Fühler und Tarsen (das Basal- und Apikalglied stark verkürzt) sehr kurz. Oberseite dicht weiß und braun beschuppt, zuweilen mit einer weißlichen Querbinde auf den Flügeldecken. Eine dem R. crispatus Boh. ähnliche Art.

Wollaston gibt im Catal. Col. Ins. Canar. 1864, p. 333, folgende Diagnose:

Subovato-oblongus, squamis fuscis et albido fuscis densissime nebulosus; rostro profunde canaliculato, ad basin bituberculato; prothorace valde imaequali, in dorso late canaliculato, utrinque profunde longitudinaliter impresso, apice in medio elevato, antice rotundato-ampliato, postice angustiore; elytris absolete nigro-irroratis, profunde punctato-striatis (punctis magnis), sutura interstitiisque alternis costato-elevatis, praesertim ante apicem (desilientem) nodos efficientibus; antennis pedibusque brevius, illis rufo-piceis, his squamosis, femoribus plus minus nigro-annulatis, tarsis brevibus. Variat elytris in medio obsoletissime transversim subpallido-fasciatis. Long. corp. lin. 2½—3.

Lanzarota, Fuerteventeura (Ins. Canar.).

Vielleicht gehört diese mir unbekannte Art in das Subg. Trichorhinus . . . . . 29. **brevitarsis** Wollast.

19. Halsschild mit sehr kleinen spitzigen Tuberkeln und dazwischen eingestreuten gelben Härchen bedeckt (auch in den Vertiefungen des Halsschildes). Die Rippen der Flügeldecken fein

tuberkuliert, fast gekerbt, Apikalhöcker undeutlich. Bei dem ähnlichen R. nodifrons ist das Halsschild mehr rundlich verbreitert, die feinen Tuberkeln sind nur auf die Wülste des Halsschildes beschränkt, die Vertiefungen frei lassend.

L. 6; Br. 3 mm. Spanien . . . . 28. **aspericollis** Desbr.

— Halsschild breit, quer, unregelmäßig, insbesondere auf den Längswülsten fein granuliert, die Seiten ± stark rundlich gebuchtet; der Vorderrand leicht auf die Stirnbasis vorgezogen. Rippen des Flügeldecken fein gekerbt und behaart, an der Basis etwas linear verdickt und vorgezogen; Apikalhöcker groß. Oberseite dunkel- oder rotbraun.

L. 4·5—6; Br. 3—3·5 mm (carthageniensis Desbr.).
Spanien, Portugal. (Fig. 17.) . . . . . 27. **crispatus** Boh.

20. Vorderschienen doppelbuchtig, die Außenecke zugespitzt. Körper breit, gewölbt; Halsschild mit wenigen runden Tuberkeln in der Mitte, Rippen der Flügeldecken aus regelmäßigen Reihen von runden Tuberkeln gebildet, dazwischen zahlreiche zerstreute gelbe und schwarze, walzenförmige Härchen; Apikalhöcker nicht groß, fast rechteckig.

L. 5·8; Br. 3 mm (bufonius Bedel, angulipes Desbr.).
Algier. (Fig. 19.) . . . . . 34. **Caroli** Fairm.

— Vorderschienen gerade; Fühlerschaft stark keulenförmig verdickt; Halsschild nach hinten plötzlich verengt; Oberseite des Halsschildes und die Seiten der Flügeldecken mit kleinen, mit einzelnen kurzen Härchen untermischten Tuberkeln besetzt, die Rippen ungleichmäßig tuberkuliert, die Tuberkeln hinten größer; Apikalhöcker groß.

L. 5·8; Br. 3 mm. Algier . . . . . 35. **claviscapus** Desb.

21. Der Einschnitt liegt in der Mitte des Halsschildrandes, beide Lappen nach außen gleich weit vorgezogen 22

— Der Einschnitt der Basis des Halschildes genähert, der Hinterlappen viel kleiner und kürzer als der Vorderlappen 24

22. Apikalhöcker kurz, stumpfkonisch 23

— Apikalhöcker fehlt; Oberseite graulichweiß beschuppt, zuweilen mit einer schmalen weißlichen Schrägbinde auf den Flügeldecken; die Furchen auf dem Halsschilde deutlich ausgeprägt, die zwei Längswülste in der Mitte des H. sehr breit. Die Rippen der Flügeldecken mit wenigen flachen, rundlichen, zusammenfließenden Tuberkeln besetzt, welche die Rippen stark verdickt erscheinen lassen. Die Seiten bis zur Schulter ohne Tuberkeln. Fühler braun, Fühlerschaft nicht keulenförmig verdickt. Beine länglich.

L. 4·8—5; Br. 2·6—2·8 mm (tuberculatus All., Logesi Pic).
Egypt. (Fig. 25.) . . . . . 42. **Lefebvrei** Boh.

23. Halsschild mit sehr abgeflachten Tuberkeln, die Mittelfurche tief, die seitlichen unterbrochen; Fühler schwarz; die Rippen der Flügeldecken mit rundlichen, ± isolierten Tuberkeln besetzt, an der Basis linear verdickt, Apikalhöcker groß, konisch. Oberseite graulichweiß oder braun beschuppt, gewöhnlich mit einer weißlichen Makel auf der Mitte der Flügeldecken. Beine kurz. Dem R. deformis Reiche ähnlich aber größer und breiter, der Einschnitt des Außenrandes des Halsschildes ist jedoch bei R. deformis der Basis genähert.

L. 5—6; Br. 2·5—2·7 mm.
Griechenland, Attika. (Fig. 27.) . . . 45. **atticus** Reiche.

— Halsschild hexagonal, mit sehr flachen Tuberkeln in der Mitte und mit je einem isolierten seitlichen Tuberkel. Die zwei Längswülste sind aus je 3 flachen zusammenfließenden Tuberkeln gebildet; die Rippen der Flügeldecken aus zahlreichen, dicht aneinander stehenden konischen Tuberkeln zusammengesetzt.

L. 4—5; Br. 2·2—2·4 mm (singularis Fairm., brevipennis Desbr.).
Tanger, Marokko, Casablanca. (Fig. 20.) 36. **Kirschi** Tourn.

24. Halsschild ohne Tuberkeln, mit sehr flachen Eindrücken, Flügeldecken mit wenigen isolierten Tuberkeln 25

— Halsschild mit 4 Tuberkeln in der Mitte und zwei Querhöckern hinter dem Vorderrande, zuweilen zu Längswülsten verschmolzen; die durch den Einschnitt des Seitenrandes gebildeten Lappen des Halsschildes ungleich groß, der vordere Lappen groß, nach außen stumpfeckig (bei R. horridus abgerundet), der hintere Lappen klein und kurz; die Rippen der Flügeldecken aus flachen runden isolierten Tuberkeln (wie bei R. horridus) zusammengesetzt, die 1. Rippe an der Basis linear kallös verdickt. Apikalhöcker groß, stumpfkonisch, zuweilen mit abgestutzter Spitze. In den Zwischenräumen zerstreute gelbliche dicke, walzenförmige Schuppenhaare. Stirnhöcker sehr groß, mehr dreieckig als konisch, ohrenförmig zugespitzt. Der breite Rüssel an der Spitze plötzlich eingedrückt, so daß bei der Ansicht von oben der Rüssel in zwei Höcker zu endigen scheint. Beine kurz und dick. Diese Art zeigt bezüglich der Form und Tiefe der Einkerbung des Halsschildes vielfache Unregelmäßigkeiten und Abweichungen. Diese Art ist in Nord-Afrika sehr verbreitet. Die Art R. bituberosus Desbr. vermag ich von dieser Art nicht mit Sicherheit zu trennen.

L. 6—7; Br. 3—3·5 mm (bituberosus Desbr.).
Algier, Oran, Tunis. (Fig. 29.) . . . . . 47. **asper** All.

25. Die flachen Längswülste in der Mitte des Halsschildes nach hinten divergierend, die Mittelfurche daher nach hinten verbreitert. Flügeldecken mit isolierten runden Tuberkeln und zwar ein Tuberkel an der Basis und 2 Tuberkeln am Ende der 1. Rippe und 2 bis 3 Tuberkeln in der Mitte der 2. Rippe, die Mitte der Flügeldecken ohne Tuberkeln, die Naht mit kleinen flachen Körnchen besetzt. Die Tuberkeln beider Flügeldecken bilden förmlich einen Kreis, innerhalb welchem sich keine Tuberkeln (mit Ausnahme der flachen Körnchen auf der Naht) vorfinden; Apikalhöcker groß, konisch, der Seitenrand der Flügeldecken nur mit 2 oder 3 Tuberkeln. Beine kurz.

L. 4—4·5; Br. 2—2·2 mm (contusus Desbr.).
Griechenland. (Fig. 26.) . . . . . 43. **deformis** Reiche

— Die flachen Längswülste des Halsschildes nach hinten konvergierend, an der Basis mit einander verbunden, die Mittelfurche daher nach hinten verschmälert, die Basis der 1. Rippe stark kallös verdickt. Dem R. deformis Reiche sehr ähnlich, etwas größer, der Randeinschnitt des Halsschildes etwas tiefer, wodurch auch der hintere Seitenhöcker mehr hervortritt, die Tuberkeln der Flügeldecken sind stumpfer, die Naht ohne Höckerchen (bei deformis besonders hinten deutlich gekörnt).

L. 5·7; Br. 2·5 mm.
Griechenland. (Fig. 30.) . . . . . 44. **conifer** Dan.

— Die flachen Längswülste des Halsschildes fast parallel, die Mittelfurche daher vorn und hinten gleich breit, die Ränder des Halsschildes stark verdickt. Flügeldecken nur an der Spitze mit isolierten konischen Tuberkeln besetzt, die 1. Rippe an der Basis stark verdickt 26

26. Oberseite schwarz, fast ohne Schuppen, kahl, die Rippen der Flügeldecken obsolet, nur am Ende der Flügeldecken mit einigen flachen Höckern versehen, die 1. Rippe an der Basis stark kallös verdickt. Beine kurz und dick. Diese kleine schwarze Art ist bisher nur aus Dobrudja bekannt.

L. 4; Br. 2·5 mm. Dobrudja. (Fig. 31.) 49. **phrygius** Dan.

— Oberseite dicht graulichbraun beschuppt. Körper länglich viereckig, nach hinten etwas verschmälert, oben abgeflacht. Halsschild quer, mit zwei großen flachen Tuberkeln auf dem Seitenrande, welche die Seitenrandlappen verdicken, in der Mitte des Halsschildes zwei flache Tuberkeln. Flügeldecken nur hinten zwischen den beiden großen stumpfen Apikalhöckern mit 2 größeren, etwas wenig nach vorne gelegenen isolierten Höckern, an den Seiten der Flügeldecken befinden sich zwischen Schulter und Apikalhöcker nur zwei große flache Tuberkeln. Oberseite graulichbraun, ohne Härchen. Beine kurz.

L. 5·5; Br. 2·5 mm.
Griechenland. (Fig. 30.) . . . . . 48. **scaber** All.

Subgen. **Mucrorhinus.**

1. Halsschild so lang wie breit, nach hinten verschmälert, die Seiten geradlinig; Apikalhöcker sehr klein oder fehlt 2
— Halsschild kürzer, quadratisch, nach hinten nicht verschmälert, Flügeldecken hinten kurz zugespitzt 4
2. Flügeldecken hinten deutlich zugespitzt 3
— Flügeldecken hinten kurz stumpf zugespitzt, die Spitzen nicht divergierend. Oberseite mit kupferglänzenden und graulichweißen runden Schuppen und mit feinen gelblichen Härchen bedeckt. Fühler gelb, Fühlerkeule groß, dick. Schienen in der Mitte mit starkem breiten schwarzen Ringe, Schenkel mit graulichweißen breiten Ringe. var. **medianus** Desbr. mit schwarzen Fühlern und flacheren Halsschildfurchen.

L. 5—6; Br. 2·5—3 mm.
Spanien . . . . . 54. **Brucki** All.

3. Oberseite graulichweiß oder gelblich dicht beschuppt, ohne dunkler Zeichnung. Flügeldecken ungefähr dreimal so lang wie breit, seitlich hinter den Schultern schwach eingedrückt, mit sehr kurzen gelben Härchen besetzt, die Naht vorn wenig erhaben, am Ende der 2. Rippe ein kurzer Höcker. Halsschild so lang wie breit, die Seiten fast gerade, nach hinten wenig verschmälert, die Furchen schwach und unterbrochen, spärlich punktiert.

L. 5; Br. 3·5 mm.
Algier . . . . . 52. **longipennis** Pic
— Flügeldecken mit einer gemeinschaftlichen großen denudierten dunklen Makel an der Basis und einer mit ersterer oft zusammenhängender Querbinde hinter der Mitte. Körper länglichoval, metallisch beschuppt. Rüssel mit einer breiten Mittelfurche und jederseits eine sehr schmale linienförmige Seitenfurche. Halsschild so lang wie breit, nach hinten nicht verschmälert, mit 3 unterbrochenen tiefen Längsfurchen. Apikalhöcker klein, Stirnhöcker nicht vorhanden. Die Zwischenräume der einfachen glatten Rippen punktiertgestreift. Das ♀ hat ein etwas breiteres Halsschild, der Rüssel mehr flach, vorn nicht plötzlich eingedrückt, die Flügeldecken stärker zugespitzt als beim ♂ Beine lang. Da Brisout den R. caudatus an erster Stelle beschrieb, ist die auch zutreffendere Bezeichnung caudatus (statt escorialensis) beizubehalten.

L. ♂ 7—8, Br. 3 mm; ♀ 6—7, Br. 3½—4 mm (♂ escorialensis Bris.).
Spanien . . . . . 50. **caudatus** Bris.

4. Kurz oval, kein Apikalhöcker, die Spitzen der Flügeldecken leicht gehoben, die Punkte in den Zwischenräumen feiner, dichter und flacher. Oberseite mit metallisch glänzenden runden Schuppen und kurzen Härchen bedeckt. Die Mittelfurche des Halsschildes vollständig, die seitlichen unterbrochen. Zuweilen tritt auf den Flügeldecken eine denudierte dunkle Basalmakel und Querbinde wie bei R. caudatus Bris auf, von welchem sich diese Art durch die behaarte Oberseite die roten Fühler und Beine, das viereckige Halsschild mit vollständiger Mittelfurche, die kurz zugespitzten Flügeldecken und den Mangel eines Apikalhöckers unterscheidet.

L. 6; Br. 3 mm. Spanien . . . . . 53. **perplexus** Desbr.

— Länglichoval, Apikalhöcker der Flügeldecken klein. Halsschild quervierеckig, die Seiten weniger geradlinig. Der Fühlerschaft reicht nicht bis zu den Augen, die Fühlerkeule beim ♂ und ♀ elliptisch. Oberseite wie bei R. perplexus.

L. 7—8; Br. 3 mm. Spanien . . . 51. **Oberthüri** Desbr.

Subgen. **Pseudorhinus.**

1. Stirne glatt, Rüssel ohne Längskiele 2

— Stirne mit zwei falschen Höckern, welche durch die seiten plötzlich abgesetzten Rüssel-Seitenkiele bedingt sind. Halsschild schmal, fast parallelseitig, nach vorne nur wenig verbreitert, mit 3 tiefen Längsfurchen, die seitlichen nach außen gebogen, in die Vorderecken verlängert. Oberseite gewöhnlich braun beschuppt, zuweilen die Seiten des Halsschildes u. eine undeutliche gebogene Querbinde hinter der Mitte der Flügeldecken weißlich. Fühler und Beine rotbraun. Kopf u. Schenkel zuweilen schwach metallisch beschuppt. Die Rippen der Flügeldecken nicht stark vortretend, mit feinen gebogenen weißlichen Härchen besetzt, die Zwischenräume stark punktiert-gestreift. Apikalhöcker deutlich. Beine lang. Dem R. Stableaui Fairm ähnlich.

L. 6—6·5; Br. 2·5—3 mm.

Corsica (Fig. 32.) . . . . . 55. **laesirostris** Fairm.

2. Rippen der Flügeldecken mit anliegenden oder gekrümmten, am Ende zugespitzten Härchen besetzt 3

— Rippen u. Zwischenräume der Flügeldecken mit aufstehenden, am Ende leicht keulenförmig verdickten Härchen besetzt. Fühlerschaft an der Spitze plötzlich keulenförmig verdickt (Trommelschlägelform).

L. 5·5—6; Br. 2·1—2;3 mm. (Luciae Rag., alpicola Fairm., impressicollis Fairm.).

Sicilien, Corsica (Fig. 33.) . . . . 56. **impressicollis** Boh.

3. Vorderschienen zur Spitze nicht verbreitert 4

— » » » allmälig verbreitert. Länglichoval, graulichweiß beschuppt; Halsschild fast quadratisch, nach hinten sehr schwach verengt, mit drei unterbrochenen Längsfurchen, die vorderen Seitengruben breit. Die Flügeldecken nach hinten etwas wenig verschmälert, die Rippen u. die Naht erhaben, an der Basis verdickt, Apikalhöcker vorhanden, Beine länglich (angusticollis Rosh. nec. Boh.).

L. 6; Br. 2·5 mm.
Spanien . . . . . 57. **stenoderus** Gem.

4. Rippen der Flügeldecken scharf, stark vortretend, Fühlerschaft keulenförmig verdickt 5

— Rippen der Flügeldecken flach, sehr undeutlich. Fühlerschaft am Ende plötzlich verdickt (wie bei R. impressicollis). Oberseite gelblichbraun beschuppt, mit dunkler Makel u. Querbinde. Einem kleinen R. caudatus Bris. ähnlich, aber die Flügeldecken sind nicht ach hinten zugespitzt, Fühlerschaft wie bei R. impressicollis gebildet, die Rippen sehr flach, undeutlich.
L. 6; Br. 3 mm. Spanien . . . . 58. **compactus** Desbr.

5. Oberseite und Beine mit metallischen stellenweiße braunen Schuppen dicht besetzt. Halsschild viereckig, dicht grob punktiert, mit deutlicher Mittelfurche u. nach vorn verbreiterten Seitenfurchen, Rüssel mit zwei feinen Kielen u. mit einigen punktreihen. Die Rippen u. die Naht der Flügeldecken kielförmig gehoben, anliegend kurz behaart, Apikalhöcker nur als flacher Höcker bemerkbar. Die Zeichnung u. Beschuppung ist sehr veränderlich, oft ist die ganze Oberseite mit einer erdigen Kruste bedeckt, so daß nur die glänzenden Rippen sichtbar sind, oder die Oberseite ist rotbraun, mit hellen Flecken u. Binden o. ganz einfarbig kupfer- o. bläulichstahlgrau beschuppt.

var. **interstitialis** Desbr. besitzt in den Zwischenräumen der Flügeldecken zwischen den Punktstreifen sekundäre Rippen.

var. **luctuosus** Desbr. mit schwarzen Flügeldecken und mit einer oder zwei weißlichen Querbinden.

L. 4—4·5; Br. 2—2·5 mm. (Plasoni Tourn.)
Spanien, Algier, Marokko, Casablanca.

Eine in ganz Spanien, auf den Mittelmeerinseln u. in Nord-Afrika verbreitete Art. (Fig. 34.) . . 59. **longulus** Rosenh.

— Oberseite schwarzbraun beschuppt (selten metallisch), spärlich anliegend behaart. Fühler u. Beine rotbraun. Halsschild quer viereckig, dicht grob punktiert, mit 3 tiefen Längsfurchen,

die Punkte der Punktstreifen der Flügeldecken ozelliert. Dem R. longulus Rosh. sehr ähnlich.

L. 5·5; Br. 2·3—2·5 mm.
Pyreneen (Fig. 35.) . . . . . 60. **Stableaui** Fairm.

Gatt. **Entomoderus** Raffr.

1. Die Vorderschienen zur Spitze verbreitert.
L. 5—6; Br. 2·5—2·8 mm.

Egypt, Aboukir . . . . . 1. **albofasciatus** Pic

— Die Vorderschienen zur Spitze nicht verbreitert, Flügeldecken kurz, mit 3 sehr flachen Rippen, auf dem Halsschilde zerstreute grobe u. tiefe Punkte.

B. 5—6; Br. 3—3·5 mm.
Tunis, Gabes, Kebelli, Algier, Boghari.
(Fig. 5.) . . . . . 2. **sabulicola** Raffr.

— L. 4—4½; Br. 2 mm.
Egypt, Mex . . . . . 3. **Letourneuxi** Pic.

Die beiden letzten Arten unterscheiden sich nur durch die Größe voneinander.

Gatt. **Ereminarius** Fairm.

von der vorgehenden Gattung hauptsächlich dadurch verschieden, daß die Flügeldecken punktiert gestreift sind u. daß das 2. u. 3. Bauchsternit miteinander verwachsen sind (bei Entomoderus durch eine Naht voneinander getrennt). Es sind 3 Arten bekannt.

1. Größe 7—9 mm. Körper länglichoval, an der Basis der Flügeldecken vier Höcker, am Ende der Flügeldecken ein Apikalhöcker.
Egypt . . . . . 1. **elongatus** Desbr.

Kleiner 5—6 mm. Körper oval, die Flügeldecken ohne Basalhöckern 2

2. Oberseite nicht glänzend, graulichweiß dicht beschuppt, die Punktstreifen durch die Schuppen vollkommen verdeckt.

Egypt, Cairo . . . . . 2. **Guyoti** Reitt.

— Oberseite glänzend, weniger dicht mit goldgelben Schuppen bedeckt, die Punktstreifen der Flügeldecken nicht verdeckt, deutlich sichtbar.

Algier, Süd-Oran . . . . . 3. **margarinotus** Fairm.

VÝKLAD VYOBRAZENÍ.
TAFELERKLÄRUNG.

1. Rhytirrhinus (Trichorhinus) dilatatus F.
2. — — compressipennis Desbr.
3. — — lobothorax Desbr.
4. — — Saint-Pierrei All.
6. — — divaricatus Desbr.
7. — — tibiellus Desbr.
8. — — socius Faust
9. — — clitellarius Boh.
10. — — Moroderi Desbr.
11. — — axillaris n. sp.
12. — — parvus Rosh.
13. — — interruptus Bris.
14. — — humeralis Desbr.
15. Rhytirrhinus (Asperorhinus) Bruckianus Desbr.
16. — — nodifrons Boh.
17. — — crispatus Boh.
18. — — Boehmi Reitt.
19. — — Caroli Fairm.
20. — — Kirschi Tourn.
21. — — mauritanicus n. sp.
22. — — biskrensis Pic
23. — — Pici Desbr.
24. — — Martini Faust (dissimilis Desbr.).
25. — — Lefebvrei Boh.
26. — — deformis Reiche
27. — — atticus Reiche
28. — — horridus Boh.
29. — — asper All.
30. — — scaber All.
31. — — phrygius Dan.
32. Rhytirrhinus (Pseudorhinus) laesirostris Fair.
33. — — impressicollis Boh.
34. — — longulus Rosh.
35. — — Stableaui Fairm.

5. Entomoderus sabulicola Raffr.

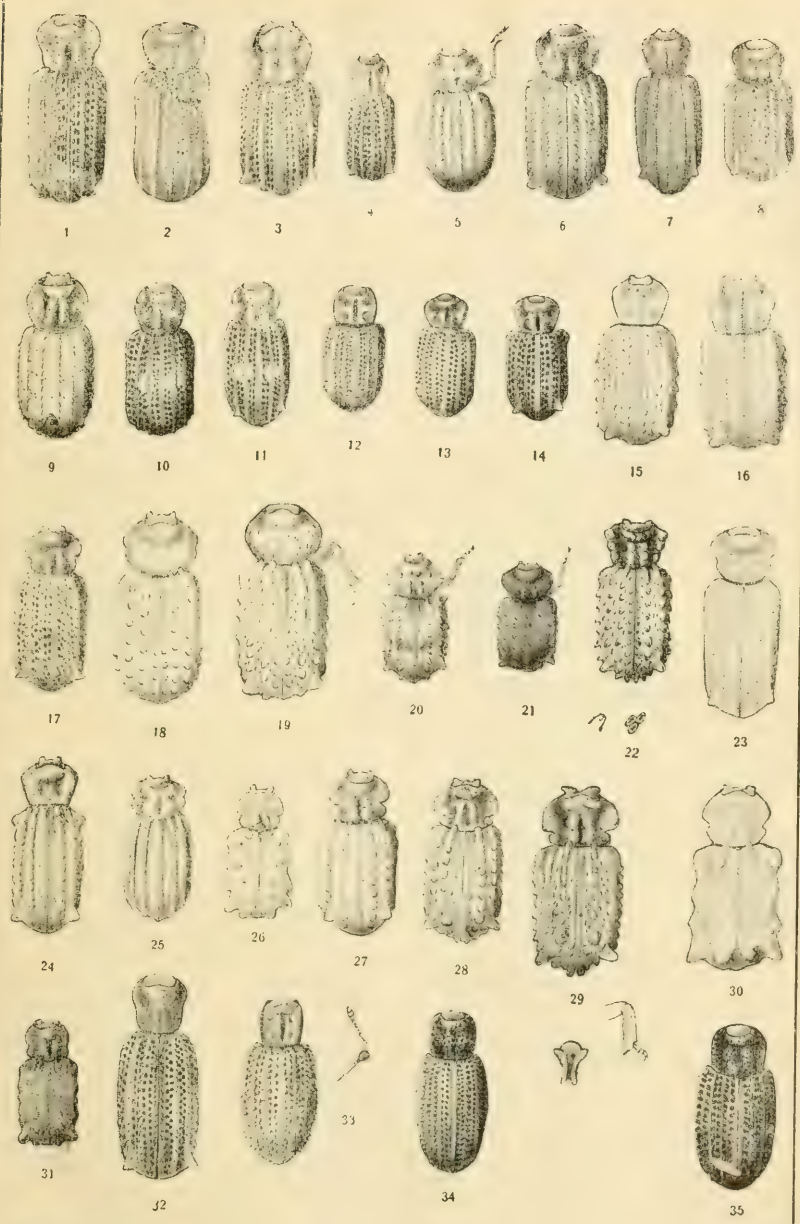

Melichar pinx.

I. GEN. RHYTIRRHINUS SCHÖNH.

Subgen. Trichorhinus:

1. dilatatus F. Hisp. Alg. Mar.
2. compressipennis Desbr. Alg. Or.
   integricollis Desbr.
   corrosicollis Desbr.
3. lamellicostis Desbr. Hisp.
4. subfasciatus Rosh. Hisp.
5. variegatus All. Hisp.
6. incisus Desbr. Or.
7. nevadensis Desbr. Hisp.
8. uncifer Desbr. Hisp.
9. lobothorax Desbr. Lus.
10. Saint-Pierrei All. Alg.
11. turcicus Desbr. Tun.
12. divaricatus Desbr. Tang.
    v. auriculatus Desbr.
13. tibiellus Desbr. Tang. Mar.
14. socius Faust. Alg. Or.
    annulipes Desbr.
    v. coronatus Desbr.
15. modestus Schauf. Bal.
16. clitellarius Boh. Hisp.
    annulipes Luc.
17. Moroderi Desbr. Hisp.
18. axillaris n. sp. Hisp.
19. parvus Rosh. Hisp.
20. interruptus Bris. Hisp.
    bifasciatus Desbr.
    v. Bonvouloiri All.
21. humeralis Desbr. Lus.
    Correae Desbr.

Subgen. Asperorhinus:

22. Bruckianus Desbr. Hisp.
    nodifrons All.
23. nodifrons Boh. Hisp. Mar.
    papillatus Desbr.
    similaris Tourn.
24. Dybowskyi Ulan. Dalm.
25. gibbus Kolen. Ca.
26. augusticollis Boh. Daur.
27. crispatus Boh. Hisp. Lus.
    carthageniensis Desbr.
28. aspericollis Desbr. Hisp.
29. brevitarsis Woll. Can.
30. zebra Desbr. Egpt.
31. Boehmi Reitt. Egpt.
32. niloticus Desbr. Egpt.
33. Rudolfi Desbr. Egpt.
34. Caroli Fairm. Alg.
    bufonis Bed.
    angulipes Desbr.
35. claviscapus Desbr. Alg.
36. Kirschi Tourn. Mar.
    singularis Fairm.
    brevipennis Desbr.
37. mauritanicus n. sp. Mar.
38. biskrensis Pic Alg. Tun. Trip.
39. Pici Desbr. Asia m.
40. dissimilis Desbr. Alg.
41. Martini Faust Alg.
42. Lefebvrei Boh. Egpt.
    tuberculatus All.
43. deformis Reiche Graec.
    confusus Desbr.
44. conifer Dan. Graec.
45. atticus Reiche Graec.
46. horridus Boh. Alg. Or.
47. asper All. Alg. Tun.
    bituberosus Desbr.
48. scaber All. Graec.
49. phrygius Dan. Dobrudja.

Subgen. Mucrorhinus:

50. caudatus Bris Hisp.
    ♀ escorialensis Bris.
51. Oberthüri Desbr. Hisp.
52. longipennis Desbr. Alg.
53. perplexus Desbr. Hisp.
54. Brucki All. Hisp.
    v. medianus Desbr.

Subgen. Pseudorhinus:

55. laesirostris Fairm. Cors.
56. impressicollis Boh. Sic. Cors.
    impressicollis Fairm.
    Luciae Rag.
    alpicola Fairm.
57. stenoderus Gemm. Hisp.
    angusticollis Rosh.
58. compactus Desbr. Hisp.
59. longulus Rosh. Hisp. Alg.
    Plasoni Tourn. Mar.
    v. interstitialis Desbr.
    v. luctuosus Desbr.
60. Stableaui Fairm. Pyren.

II. Gen. Entomoderus Raffr.

1. albofasciatus Pic Egpt.
2. sabulicola Raff. Tun. Alg.
3. Letourneuxi Pic Egpt.

III. Gen. Ereminarius Fairm.

1. elongatus Desbr. Egpt.
2. Guyoti Reitt. Egpt.
3. margarinotus Fairm. Alg. Or.

STAPHYLINIDAE III.

Dr. Fr. G. Rambousek, Prague.

1. **Jurečekia paradoxa** *m.* (Čas. čsl. Spol. Ent. 1920, pg. 16) est identique au **Philonthus asphaltinus** *Erichson* (Genera et spec. Staphylinorum 1840, pg. 436.) Grâce à Mr. le Dr. Kuntzen, j'ai pu examiner le type unique de la collection du Musée zoologique de Berlin. Celui-ci est complètement identique avec les miens. Comme le genre Philonthus tel qu'il est compris aujourd'hui n'est pas acceptable pour notre espèce, il faut retenir le nouveau nom de genre et changer le nom de la manière suivante: **Jurečekia** (*Rmbk.*) **asphaltina** *Er.*

2. **Staphylinus** (*Sbg. Tasgius Steph.*) **Jurečeki** *n. sp.* Très facile à distinguer par sa taille très petite et sa couleur.

Brun obscur, tête et pronotum un peu bronzés, pattes d'un testacé pâle, les deux premiers articles (sauf leur centre) des antennes, palpes et maxilles testacés, mandibules brunes.

Tête plus étroite que le pronotum, plus large que longue, élargie vers la base, arrondie aux angles postérieurs, tempes deux fois plus longues que les yeux avec deux longues soies, couvertes de courts poils noirs. Ponctuation de la tête assez forte et dense; tête lisse dans la bordure apicale, marquée d'une série de petits points fins; pubescence gris jaune dirigée vers le centre de la base. Mandibules avec une dent obtuse au bord interne, celui-ci assez profondément échancré en avant de la dent et presque droit en arrière. Antennes un peu plus courtes que la tête et le pronotum, premier article prolongé, penultièmes plus longs que larges.

Pronotum plus large que la tête; base complètement arrondie, sans angles postérieurs; côtés presque droits avec deux fortes soies; angles antérieurs arrondis. Ponctuation moins forte et plus dense que celle de la tête; pubescence identique; centre de la partie basale avec une courte ligne brillante.

Écusson noir, longitudinalement et finement rugueux et ponctué.

Élytres d'un $^1/_5$ plus courts que le pronotum, déprimés près de l'écusson, bruns, un peu bronzés, avec une tache humérale de pubescence jaune doré et une soie brune; suture rougeâtre, sa partie apicale et l'extrémité des élytres couvertes d'une pubescence jaune doré. Ponctuation semblable à celle du pronotum.

Abdomen brun-noir; côtés rebordés, premier segment visible (sauf son centre) ainsi que les côtés du deuxième couverts d'une pubescence jaune doré, de même que les episternes et la partie

apicale des derniers sternites. Milieu de la base des 4ième et 5ième segments visibles avec une petite tache arrondie de pubescence jaune argenté. Ponctuation très fine et dense. Long. 11 mm.

Une seule femelle a été trouvée par le Dr. Ét. Jureček, médecin de l'armée tchécoslovaque, à Vladivostok en Sibérie, au printemps 1919.

LIODES (OREOSPHAERULA) RAMBOUSEKI N. SP.

Dr. Ant. Fleischer, Brno.

Nejmenší druh mezi Oreosphaerulami, ještě poměrně o něco menší než kavkazský druh immeritina, barvy světle žlutohnědé.

Ode všech známých druhů se liší nápadně krátkými tykadly a skulpturou.

Hlava je velmi hustě a jemně tečkovaná, štít méně hustě a jemně tečkován, okraj štítu k zašpičatělým předním rohum skoro rovný, jen velmi málo zaokrouhlený, řádky na krovkách jsou jako u tmavého druhu immeritina hustě tečkované, avšak mezery řádků jsou nápadně silněji tečkované, zvláště u samiček, a tvoří místy nepravidelné řádky. Poslední tři články bledě žlutých tykadel jsou více než dvakráte širší délky, poslední článek paličky stejně široký jako předposlední. Holeně zadních noh mírně obloukovitě prohnuté. Velikost 25—28 mm.

Saviňské Alpy: V alpinském pásmu na Golim Vrhu a Ravnim nalezl Dr. Fr. Rambousek v prosevu 6 exemplářů v červenci 1906 a 1907.

Résumé.

La plus petite espèce du sousgenre Oreosphaerula, plus petite que l'espèce du Caucase immeritina, d'un testacé clair, Facile à distinguer de toutes les espèces connues par les antennes très courtes et par la sculpture des élytres.

Deux penultièmes articles des antennes plus que deux fois plus larges que longs, le dernier du même largeur, mais deux fois plus long que le précédent. Tête très densément et finement ponctuée, pronotum moins ponctué, sur les côtés très peu arrondi et presque droit vers les assez aigus angles antérieurs. Les stries des élytres densément ponctuées comme chez L. immeritina, mais la ponctuation des interstries plus forte, surtout chez les femelles, formant parfois des stries irregulaires. Tibias postérieurs du mâle légerement arqués. Long. 25—28 mm.

Yougoslavie: Alpes: Savinjske Planine, au sommet du Ravni et Goli Vrh dans la zone alpine, 6 individus trouvés en juillet 1906 et 1907 par le Dr. Fr. Rambousek.

FAUNA ČECHOSLOVENIAE.

I. Zoocecidia.

ZOOCECIDIE NOVÉ PRO ČECHY IV.*)

Les Zoocécidies nouvelles pour la Bohême. IV.

Dr. Ed. Baudyš (Brno).

Během několika posledních let získal jsem z Čech četné hálky, které od nás dosud známy nebyly, z nichž mnohé jsou na nových živitelích a některé dosud popsány nebyly; obě tyto skupiny jsou před řadovým číslem označeny hvězdičkou. Pořad a zkratky jsou tytéž jako v příspěvcích předcházejících. Tímto příspěvkem zvýšen počet z Čech známých hálek na 1970. Všem, kdož mi jakýmkoliv způsobem k této práci přispěli, vzdávám svůj dík. Lokality uvedeny bez sběratele, sbíral jsem sám.

Equisetum palustre L.

*1. Insekt, pl. lod.: Články lodyžní jsou zkráceny, čímž vzniká hálka v hořejší části stonku; stonek jest stlustlý vřetenovitě a různě se prohýbá (viz obr. 1. *a*). Hálka jest zhnědlá se stlustlými stěnami uvnitř tmavohnědě zbarvenými a lesklými; na spodní části hálky jest kruhovitý otvor. Na obr. 1*b*) jest jiná hálka prořiznuta a silně zvětšena, právě jako při *a*, neboť normální šířka stonku jest pouze 1 mm, kdežto šířka nádoru jest dvojnásobná t. j. 2 mm. U hálky vyobrazené na obraze 1*b*, jsou dvě střední komůrky vyplněné hnědými a tvrdými výkaly. Podobnou hálku popsal Ditrich a H. Schmidt[1]) na E. limosum z Pr. Slezska: Za jinolickými rybníky u Jičína (6. VIII. 1916).

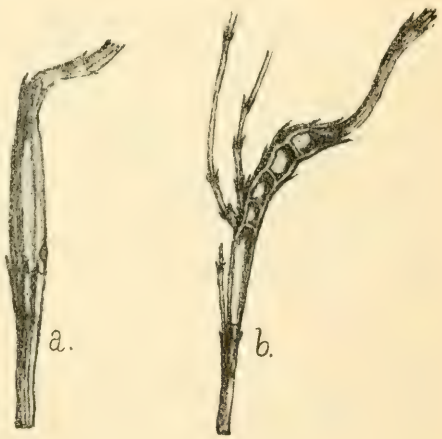

Obr. 1.

Fort raccourcissement des entre-noeuds de la région terminale de la tige, avec production d'un léger renflement fusiforme, dur, de couleur brune, muni d'une ouverture circulaire (fig. 1a); cavité renferant des excréments durs de couleur brune muni d'une ouverture circulaire (fig. 1a); cavité renferant des excréments durs de couleur brune. La région attaquée de la tige est contournée.

Pinus uliginosa Neum. (P. montana Mill. subsp. uncinnata Willd. var. rotundata Lk.

*2. Evetria (Retinia) resinella L., pl. lod. (L.): Borkovický revír jv. od Soběslavi (19. VI., 1919).

---

*) První příspěvek uveřejněn v tomto časopise v ročníku XIII. (1916), druhý v r. XIX. (1917) a třetí v r. XV. (1918).

[1]) Dittrich R. a Schmidt H.: Nachtrag zu dem Verzeichnisse der schlesischen Gallen I. (Jahrb. d. Schles. Gesell. f. vaterl. Kultur, 1909), str. 79, č. 9.

Larix leptolepis Gord.

3. Chermes abietis L., pl. l. (He.): Školky pod zámeckým parkem na Hluboké n. Vlt. (21. VI., 1919; dosud známo pouze z Italie).

Picea sitchensis Boug. (P. Menziesii Carr.).

*4. Chermes (Aphrastasia) pectinatae Cholod. (Ch. coccineus Cholod.) ac. lod. (He.): Cháchov u Rokycan (V. 1919, Ing. Jos. Kessl). Okraj lesa podél silnice z Ronova n. Sáz. do Přibyslavi.

Abies cephalonica Loud.

*5. Cecidomyidarum, pl. l. (D.): U myslivny »Bukovina« na Hrubé Skále (15. VIII. 1921, Ing. Jar. Rašek). — Spodní část jehlic jest nadmutá; nádorek má 2—3 mm v průměru, bývá často pouze na jedné polovině jehlice. V hálce jest malá 1—2 mm dlouhá, oranžově zbarvená larva. Tedy totožná hálka jak byla na A. alba nalezena v Německu a Rumunsku.[2])

A la base des aiguilles, un renflement de 2—3 mm de grosseur, s'étendant parfois sur toute une moitié de la feuille. Dans la galle, une petite larve orangeé de 1—2 mm.

Juniperus communis L.

6. Oligotrophus, sp.,[3]) ac. lod. (D.) viz Houard č. 129: Hora sv. Vavřince u Prášila na Šumavě (10. VI. 1919, Ing. Otto Trenda). — Na konci větévek jsou vřetenovité hálky, připomínající zveličelé pupeny, jsou složeny ze 3—4 přeslenů listových. Jehlice prvního přeslenu (vnitřního) jsou zkráceny a tvoří larvární komůrku, v nichž jest oranžově

Obr. 2.

[2]) Brandza M.: Contribution à l'étude des Zoocécidies de Roumanie. (Ann. scient. de l'Université de Jassy, 1914, str. 34).

[3]) Hieronymus G.: Beiträge zur Kenntniss d. eur. Zooceccidien u. d. Verbreitung derselben (Ergänzungsheft z. 68. Jahresber. d. Schles. Gesell. 1890), p. 144, č. 457.

zbarvená barva. Jehlice druhého přeslenu jsou poněkud prodloužené, silně žebernaté a v dolní části rozšířené a článkově vyduté; jehlice dvou vnějších přeslenů jsou rozšířené a na spodu stlustlé.

Phalaris arundinacea L.

*7. Dipterum, ac. lod. (D.): Okraj lesa proti vsi Dvorcům u Jičína (27. IX. 1916). — Celá rostlina jest znetvořena, jak na obr. 2. jest patrno. Rostlina jest zakrnělá, články lodyžní zkrácené, pochvy listové poněkud

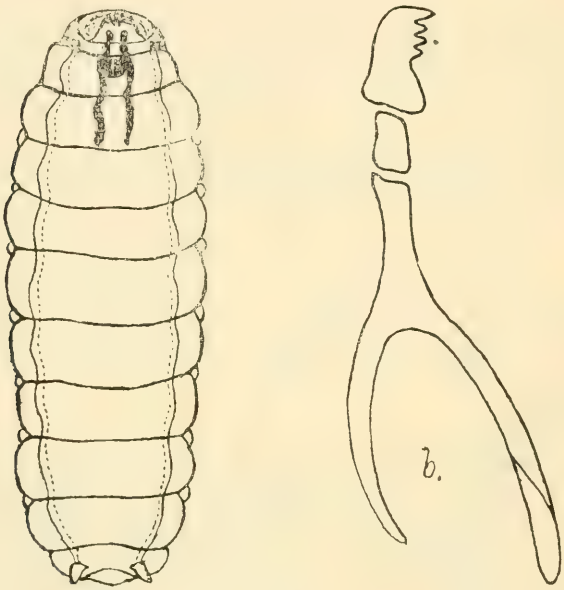

Obr. 3.

zduřelé, čepele krátké, rozšířené, vlnitě zkadeřené, různě zprohýbané, částečně zaschlé, obzvláště na koncích, kde jest list těsně svinut. Postranní prýty mají listy s úzkým čepelem, zeleným často, žlutě podél proužkovaným. Některé tyto postranní prýty přerůstají hlavní prýt, takže vzniká hustý chvost. Nad každým kolénkem osním na konci prýtů neb mezi osou hlavní a postranní v pochvě listové lze nalézti žlutou muší larvu, 3 mm dlouhou, která dle p. inspektora Ant. Vimmra náleží nějaké Agromyze. (Viz obr. 3 a., u *b.* jest cephalopharyngialní skelet).

Toute la plante déformée (fig. 2.), arrêtée dans son développement; raccourcissement des entre-noeuds. Les gaines des feuilles un peu renflées, limbes courts, élargis, crépus en vagues, variablement fléchis et partiellement taris surtout aux parties limitrophes, qui sont étraitement enroulées. Pousses latérales munies des feuilles à limbes minces, verts, souvent jaunâtres, rayées. Quelques-uns des rameaux latéraux surpassent la pousse principale, formant ainsi un buisson compact. Au-dessus de chaque segment axial, au bout de chaque pousse ou dans l'embranchement des axes, se trouve, dans la gaine des feuilles une larve jaune, 3 mm de longeur (fig. 3.).

Deschampsia caespitosa Beauv. var. aurea.

8. Acaridum[4]) ac. lod. a kv.: Podél cesty od Labské boudy k boudě Martinově v Krkonoších (29. VII. 1919). — Lata větší svou spodní částí v pochvě; větvičky laty jsou různě zkrouceny, zprohýbány, následkem toho zkráceny, takže klásky jsou shloučeny v chumáč, jak na obr. 4. jest patrno, neboť lata byla vyproštěna z pochvy. Stéblo pod latou až k prvnímu kolénku jest pokrouceno kolem své osy a zohýbáno. Nad kolénkem sežloutlé a pochva listová, která jest pokroucená též, jest částečně zaschlá. Pochva listová jest několikrát velice jemně dírkovaná; nalezeny v ní byly zbytky roztočů. Naše choroba shoduje se s popisem deformace, kterou sbíral Geisenheymer v Porýní, který ji však považuje za následek působení háďátek, což jest ovšem jeho domněnka. V našem případě však nelze hadátka za původce považovati, poněvadž zde není význačných anatomických změn pletiv, nýbrž pouhé vyssátí, jak to činí u celé řady trav roztoči, zejména Tarsonemus culmicolus E. Reut. a Pediculoides graminum E. Reut.

Inflorescence pelotonnée, à axe fortement sinueux, surtout dans la partie inférieure; l'entre-noeud terminal est contourné.

Avena sativa L.

9. Oscinis frit (L.), pl. lod. (D.): Nová Ves u Loun (16. VII. 1919, na sortě »Ligowo«). — Slabá zduřenina osy bezprostředně pod latou,

Obr. 4.

Obr. 5.

rýha v ose až k prvému kolénku. Lata větší částečně v pochvě listové. Viz Hourd č. 227, jak hálku Rostrupová z Dánska popsala. U nás

[4]) Baer Em.: Synopsis zooecidií středoevrop. se zřetelem k zemím českým. Brno, 1920, str. 73, č. 139.

vyskytuje se dosti často, zejména na Moravě, na mladém osení i ječmene a jest příčinou cibulkovitého zduření base rostlinek z jara, které v srdéčku žloutnou; neb v létě vyssávají jednotlivé klásky a jsou příčinou jich zbělení neb dutosti obilek.

Brachypodium silvaticum Roem. et Schult.

* 10. Isosoma sp. ? ac. lod. (H.): Les za vsí Rybníčkem u Jičína (27. VIII. 1916.) — Na spodu stébla, bezprostředně pod povrchem půdy, jest prohlubeninka, která jest 5 mm dlouhá; v této proláklině mezi stéblem a pochvou listovou leží hnědě zbarvená kukla. Celý prýt má tvar růžkovitý a jest pouze 1 cm dlouhá. (Viz obr. 5., kde jest hálka čtyřikráte zvětšena, vrchní část pochvy jest odříznuta, aby byla proláklina patrna. Pochva listová jest ponékud zduřelá). Proláklina jest bezprostředně nad kolénkem.

A la base de la tige se trouve une cavité de 5 mm. Galle cornetet, 1 cm de longeur. (Fig. 5., Galle 4× agrandie; Partie supérieure de la gaine, étant coupée.): La cavité se trouvant immédiatement au-dessus du noeud; la gaine un peu échoueé.

Obr. 6.

Obr. 7.

Agropyrum caninum Gärtn. var. breviaristatum Beck.

* 11. Isosona sp., pol. lod. (H.): Mladá Boleslav (VIII. 1915) a Velký Osek (21. VII. 1914., † Prof. Dr. L. F. Čelakovský). — Stéblo jest mezi dvěma posledními kolénky dlouze vřetenovitě nadurelé (viz obr. 6., kde

jest mladá a vyspělá hálka zobrazena); zduřenina jest jednopouzdrá až přes 4 cm dlouhá a 3 mm široká, bledě zbarvená. Květenství zůstává částečně v pochvě listové a obyčejně zasýchá. Mladé hálky vězí skoro úplně ukryty v pochvě listové a spodní části s pochvy vynikají; východ z hálky jest na spodní straně.

La tige entre les deux derniers noeuds étendue en forme de fuseau allongé; le renflement, que renferme seulement une cavité, a jusqu' à 4 cm de long, 3 mm de large; décoloré. Les jeunes galles restent presqué entiérement cachées, seulement l' extrémité inférieure dépasse unilatéralement de la gaine. Le trou de sortie se trouve en bas de la galle. L'inflorescence demeure en partie cachée dans la gaine et ordinairement périt (Fig. 6.).

Triticum vulgare Vill.

12. Haplodiplosis equestris (Wagn.) Rübs., pl. lod. (D.): Panenské Břežany (8. VII. 1920); pod Bitinami nad Vlčí u Loun (16. VII. 1919); Radim u Peček na dr., České Budějovice.

13. Insekt, ac. lod. viz Houard č. 332: Kněževes u Středokluk (11. VII. 1919); Rokycany. — Stéblo jest nad posledním kolénkem hustě sem tam vlnovitě zprohýbáno (viz obr. 7.).

Hordeum distichum L.

*14. Oscinis frit L., ac. lod. (D.): Zaječice a Pyšely u Benešova (10. VII. 1920). — Rostlinky 1·5—2·5 dm vysoké, smotkovitě zduřelé; smotek však jest měkký na rozdíl smotku od Chlorops taeniopus. Jinak se obě hálky zevně sobě podobají, s tím rozdílem, že v hálce naší jsou kukly pouze 3 mm veliké. Klas jest úplně ukryt v pochvách listových a skoro úplně rozrušen; články lodyžní jsou zkrácené.

La plante demeurée courté; la cécidie terminale se présentant sous la forme d' une touffe lâche de feuilles; les entre-noeuds supérieurs demeurant courts. Larves nombreuses.

15. Aphis padi L., ac. kv. a pl. l. (He.): Strašnice u Prahy (27. IX. 1913); Kněživka u Tuchoměřic (11. VII. 1919.). — Hálka shoduje se s popisem Dittricha a Schmidta [5]), klas jest též částečně v pochvě ukryt, listy spirálně svinuty, ale i stéblo jest pod klasem sem tam zprohybáno, jak na obr. 8. jest patrno.

Hordeum vulgare L.

16. Chlorops taeniopus Meig., ac. lod. (D.): Předboj sev. od Prahy (8. VII. 1920) velice řídce, kdežto na dvojřadem vyskytuje se velice hojně. Dosud známo na ječmeni čtyřřadem pouze z Dánska a Německa.

Carex vulgaris Fr.

17. Cecidomyidarum ac. kv. (D.) viz Houard č. 369: Bažinypodél tratí mezi Běchovicemi a Ouvaly vých. od Prahy (10. VI. 1920). — Měchýřek je na bási silně zduřelý, tvaru hruškovitého, málo přes 3 mm dlouhý, s otvorem pod špičkou hálky; vršek zhnědlý, báse slámožlutá, lesklá. Zdravé měchýřky zelené. Podobná hálce, již popsal Lagerheim [6]) ze Skandinavie.

Carex Hornschuchiana Hoppe (C. fulva Good.)

*Trishormomyia tuberifica Rübs; ? pl. l. (D.): Hrabanov u Lysé n. L. (VI. 1898, Krauskopf). — Malá naduřeninka na spodu listu.

---

[5]) viz pozn. 1. str. 86. č. 94.

[6]) Lagerheim G.: Über Dipterocecidien auf Carex-Arten. (Troms Museums Aarshefter 16. 1893, p. 173—174).

Populus pyramidalis Roz.

19. Pachypappa marsupialis Koch, pl. l. (He.): Záběhlice u Prahy (16. VI. 1917.).

Populus alba L.

20. Lasioptera populnea Wachtl, pl. lod. a. l. (D.): Rokle za rafinerií v Kralupech n. Vlt. (10. VI. 1919) velice hojně na listech, řapících listových i malých létorostech podrostu, ale i na listech starých stromů.

* 21. Cecidomyidarum, pl. l. (D.): Rokle za rafinerií v Kralupech n. Vlt. (10. VI. 1919). — V čepeli listové jest puchýřek okrouhlý, 1·5 až 2 mm široký, bledě obroubený, na obě strany patrný, s vypuklinkou $^1/_2$—1 mm širokou na svrchní straně listu.

Cécidie en forme de pustule arrondie, de 1·5—2 mm de diamètre, entourée d' une zone plus claire, que le reste du limbe, visible sur les deux faces: à la face supérieure petite fossette de 0·5—1 mm de diamètre.

Salix alba L.

* 22. Agromyza Schineri Gir. ? pl. lod. (D.): Údolí Sv. Prokopa u Prahy (2. V. 1919). — Opuštěný jednostranný nádorek, s velkým otvorem.

Salix purpurea L × **silesiaca** Willd.

* 23. Iteomyia capreae (Winn.) Kieff., pl. l. (D.): Břeh Labe pod Michlovým mlýnem u Spindlerova mlýna v Krkonoších (25. VII. 1919)!

* 24. Pontania femoralis Cam., pl. l. (H.): Tamtéž.

* 25. Pontania viminalis Hart., pl. l. (H.): Tamtéž. — Okraj listu na spodní stranu překlopen.

Salix rubra Huds. (S. purpurea × viminalis).

* 26. Pontania viminalis Hart., pl. l. (H.): Břeh Jizery u Ml. Boleslavi (10. VII. 1897, Prof. Dr. Jos. Podpěra)! Břeh Jizery v Přepeři u Turnova (9. X. 1911; na forma gemuina)!

Salix viminalis L.

27. Pontania proxima Lep., pl. l. (H.): Velký rybník u Dokes (20. VI. 1909.) velice vzácně.

Salix caprea L.

28. Agromyza Schineri Gir., pl. lod. (D.): Les »Nový Dvůr« u Nových Benátek (IV. 1889, Dr. R. Faustus).

Salix caprea × **viminalis Wimm** (S. sericans Tausch).

* 29. Dasyneura marginemtorquens (Winn.), pl. l. (D.): Debř u Ml. Boleslavi (25. VII. 1897, Jos. Podpěra).

* 30. Pontania leucosticta Hart., pl. l. (H.): Břeh strouhy pod zahradami v Nechanicích (15. VIII. 1918)! — Okraj listu na rub překlopen, zkadeřen a místy žlutě zbarven.

Salix caprea × **cinerea** Wimm.

31. Rhabdophaga rosaria (H. Loew) Kieff., ac. lod. (D.): Les Vlčí u Roudnice (13. V. 1915, † Prof. Dr. L. F. Čelakovský).

* 32. Laspeyresia Servilleana (Dup.), pl. lod. (L.): Debř u Ml. Boleslavi (20. VII. 1897., Jos. Podpěra na S. supcaprea × cinerea).

Salix aurita L.

33. Rhabdophaga sp. [R. Jaapi Rübs. ?], ac. lod. (D.): Les »U vojáka« pod Brady u Jičína (4. IX. 1915). — Konec lodyhy jest změněn

v šištičku hálku, podobnou jak popsal Baudyš[7]) z Moravy je však menší, neboť je pouze 4 mm dl. a 2 mm široká a šupiny nejsou na bási chlupaté.

34. Cecidomyidarum, ac. pup. (D.) viz Houard č. 833: Bažantnice u Starých Hradů u Libáně (V. 1910). — Osa pod pupenem nepatrně stloustlá; pupen složený ze šupin širokých, ale krátkých, jak Schlechtendal[8]) popsal.

Salix caprea × silesiaca Wimm.*)

*35. Rhabdophaga heterobia H. Loew, ac. lod. D.): U soutoků Labí v Krkonoších (27. VII. 1919).

*36. Pontania proxima Lep., pl. l. (H.): Petzer v Krkonoších (20. VII. 1918; forma foliis ovato-lanceolatis acutis).

Salix aurita × viminalis.

*37. Agromyza Schineri Gir., pl. lod. (D.): U rybníka »Ptačí Blato« u Lomnice n. Luž. (24. VII. 1912)!

*38. Dasyneura marginemtorquens (Winn.), pl. l. (D.): Tamtéž.

Salix aurita × nigricans Wimm. (S. conformis Schl.).

*39. Cryptocampus [saliceti Fall.], ac. pup. (H.): Za Sv. Petrem u Spindlerova mlýna v Krkonoších. (13. V. 1913, † L. F. Čelakovský). — Pupeny zveličelé, uzavřené, uvnitř prázdné.

Salix aurita × silesiaca Wimm.

*40. Pontania proxima Lep., pl. l. (H.) U soutoku Labí v Krkonoších (27. VII. 1919).

Salix silesiaca Willd.

*41. Helicomyia pulvini (Kieff.) Rübs., ac. pup. (D.): Svah Kotle (23. VII. 1918), a Labský důl blíže dolu Pudlova v Krkonoších.

*42. Oligotrophus capreae var. maior Kieff., pl. l. (D.): Labský důl nad Dívčími lávkami v Krkonoších (27. VII. 1919)!

43. Iteomyia capreae (Winn.) Kieff., pl. l. (D.): Svah Kotle (23. VII. 1918); údolí Labe od Herlíkovic až po Labský vodopád; velice hojně v celých Krkonoších na př.: Martinův důl, Velký Rybník, u Labské boudy, údolí Mumlavy atd. V dole Medvědím na forma lanceolata (27. VII. 1919).

44. Pontania proxima Lep., pl. l. (H.): Sráz podél vodopádu Labe, Pezer, Kotel (19—20. VII. 1918); břeh Bílého Labe u Dívčích Lávek, Velký Rybník, údolí Mumlavy a jinde v Krkonoších.

45. Pontania leucosticta Hart., pl. l. (H.): Svah Kotle (23. VII. 1918), břeh Velkého Rybníka, Labský důl, Kotelní jámy, údolí Mumlavy v Krkonoších.

Salix silesiaca × lapponum Wimm.

*46. Pontania viminalis Hart., pl. l. (H.): Pod Labským vodopádem v Krkonoších (29. VII. 1919).

Salix cinerea × viminalis Wimm.

*47. Oligotrophus capreae var maior Kieff., pl. l. (D.): Vysočina Kumerská u Dokes (28. VI. 1897. Dr. Jos. Podpěra).

---

[7]) Baudyš E.: Příspěvek k zooccecidiologickému prozkoumání Moravy (Čas. Moravského Zem. Musea, 1920, p. 595. č. 24).

[8]) Schlechtendal D.: Die Gallbildungen (Zooccecidien) der deutschen Gefässpflanzen. Zweiter Nachtrag. (Jhb. d. Vereins f. Naturkunde zu Zwickau 1895, p. 14.).

*) Mísence některých vrb revidoval laskavě p. Prof. Dr. Jos. Podpěra, začež mu vzdávám srdečný dík.

48. Iteomyia capreae (Winn.) Kieff., pl. l. (D.): Neuperk u Ml. Boleslavi (16. IX. 1919)!

*49. Pontania proxima Lep., pl. l. (H.): Hrabanov u Lysé n. L., (19. VII. 1919; na supercinerea × viminalis).

*50. Pontania viminalis Hart., pl. l. (H.): Neuperk u Ml. Boleslavi (16. IX. 1919)!

Salix nigricans Smith.

*51. Agromyza Schineri Gir., pl. lod. (D.): Pohoří Kumerské u Dokes (25. VI. 1897., na varietě sericea, Prof. Dr. Jos. Podpěra).

Salix lapponum L.

*52. Cryptocampus [saliceti Fall.], ac. pup. (H.): Nad Velkým Rybníkem u Jindřichovy boudy v Krkonoších. (10. VII. 1919., Robert Láznička) .— Pupeny zveličelé, uzavřené, duté.

53. [Dasyneura marginemtorquens Winn.], pl. l. (D.): Břeh Velkého Rybníka v Krkonoších (VIII. 1898; Dr. Jos. Vilhelm).

Salix lapponum L. var. **daphneola** Winn. (S. daphneola Tausch).

*54. Pontania femoralis Cam., pl. l. (H.): U pramene Pančavy v Krkonoších (23. VII. 1918, velice hojně). Kotel v Krkonoších (9. VIII. 1920 Doc. Dr. Jar. Klika).

Corylus avellana L.

55. Oligotrophus coryli Kieff., pl. l. (D.): U Královské Studánky u Karlova Týna (5. VI. 1920).

56. Cecidomyidarum, pl. l. (D.), viz Houard č. 1061. (Oligotrophus tympanix Kieff.): »Malý háj« u Radotína (5. VI. 1919).

57. Contarinia coryli Kieff., pl. l. (D.) viz Houard č. 1062.: Homole u Vraného n. Vlt. (7. VII. 1919).

58. Anthocoptes loricatus Nal., pl. l. (A.): Králové Hradec (Dr. Maria Kuklová). Hodkovice (19. V. 1918), městský park »Štěpánka« u Ml. Boleslavi; (spolu s Phyllocoptes comatus Nal.).

Betula pubescens Ehrh.

59. Massalongia rubra Kieff., pl. l. (D.): Les nad Labouni u Kopidlna (8. IX. 1918).

Obr. 8.

Betula carpathica Willd.

60. Eriophyes lionotus Nal., pl. l. (A.): Labský důl pod vodopádem Panči a Labe v Krkonoších (27. a 29. VII. 1919).

Alnus pubescens Tausch (A. glutinosa × incana).

61. Dasyneura alni (F. Loew), pl. l. (D.): Staré koryto Labe pod soutokem obou Labí u Spindlerova mlýna v Krkonoších (27. VII. 1919).
62. Eriophyes brevitarsus Fock., pl. l. (A.): Tamtéž.

Fagus silvatica L.

63. Phegomyia fagicola Kieff., pl. l. (D.): U boudy Tipeltovy, blíže Spindlerova mlýna (26. VII. 1919); Labský důl mezi dolem Pudlovým a Martinovým v Krkonoších.
64. Eriophyes stenaspis Nal. var. plicator Nal., pl. l. (A.): Labský důl mezi dolem Martinovým a Pudlovým v Krkonoších (29. VII. 1919).

Quercus pedunculata Ehrk.

* 65. Andricus amenti Gir., ac. kv. ♀ ♂, (H.): Zbraslav (13. V. 1920, K. Čacký).
66. Andricus mayri (Wachtl) Mayr, ac. kv. ♀ ♀ (H.): Zámecký park v Žehušicích (11. IX. 1918, Prof. Dr. K. Kavina).
67. Dasyneura Malpighii Kieff., pl. l. (D.) viz Houard č. 1354: Les »Smolík« za Dachovem (16. VIII. 1918) a »Obecní mlýn« u Hořic.

Quercus pedunculata Ehrh. var. **laciniata** Lodd.

* 68. Andricus gemmea (Gir.) Dal. Torre et Kieff., ♀ ♀, ac. pup. (H.). (Aphilothrix Kirschbergi Wachtl): Stromovka v Praze (13. X. 1916).

Quercus sessiliflora Sur.

69. Andricus amenti Gir., ac. kv., ♀ ♂ (H.): »Malý háj« u Radotína (5. VI. 1919).

Quercus sessiliflora Sm. var. mespilifolia Walln.

* 70. Diplolepis quercus folii L., pl., l. ♀ ♀, (H.): U silnice blíže Králíku u Nového Bydžova (13. VIII. 1918).

Quercus cerris L.

71. Andricus grossulariae Gir., ac. kv. ♀ ♂, (H.): Školky pod zámeckým parkem na Hluboké n. Vlt. (21. VI. 1919, na formě longifolia hort.).
72. Arnoldia Szepligetii Kieff., pl. l. (D.): Voškovrch u Poděbrad (21. VIII. 1918); stráň na pravém břehu Jizery mezi Dolním Krňskem a Hrušovem, již. od Ml. Boleslavi (16. IX. 1919 hojně).
73. Arnoldia cerris Kollar, pl., l. (D.): Na obou místech jako předešlá.

Ulmus campestris L. var. **amplifolia** Mill. f. **aurea** hort.

74. Eriophyidum, pl. l. (A.) viz Houard č. 2045: Školky pod zámeckým parkem na Hluboké n. Vlt. (26. IV. 1919 spolu s Tetraneura ulmi DG.). — Podél nervu jest místy skupina dlouhých, bělavých chlupů, což se objevuje i na řapících lístků.

Ulmus montana With.

75. Aphidarum, pl. l. (He.): Břeh Labe v Horním Vrchlabí (25. VII. 1919). — Listy jsou zduřené a svinuté, jak jsem z Moravy popsal.[9])
76. Eriophyes [brevipunctatus Nal.], pl. l. (A.) Obecní mlýn u Hořic (16. VIII. 1918); les pod Máslovicemi blíže Kralup n. Vlt.

Zelkova japonica hort. var. **Verschaffeltii** hort. (Ulmus Verschaffeltii hort.)

[9]) viz pozn. 7. str. 538, č. 40.

* 77. Tetraneura ulmi (Gerof.) Hart., pl. l. (He.): Školky pod zámeckým parkem na Hluboké n. Vlt. (21. VI. 1919 mezi Ulmus campestris). — Počátky hálek růžkovitého tvaru..

Rumex acetosa L.

* 78. Tylenchus [devastatrix Kühn], ac. a pl. lod. (N.): Pod Kalvarií u Hodkovic n. Moh. (19. V. 1918.). — Stonek jest v květní a podkvětní části vřetennitě zduřelý, zkrácený, takže jsou květy sloučené. Pletivo hálky jest řídké, obsahující háďátka.

Renflement fusiforme de la tige et l' axe de l' inflorescence, la tige est raccourci, les fleurs sont groupées en amas. La galle est molle avec des anquillulides.

Obr. 9.

Polygonum bistorta L.

79. Dasyneura polygoni Rübs., pl. l. (D.) viz Houard č. 2169: V celých Krkonoších obecně rozšířená na př.: Obří důl (21. VII. 1918). Martinův důl, u Velkého Rybníka, Krausovy boudy u Spindlerova mlýna, Kotelní jámy, údolí Mumlavy a j.

Polygonum hydropiper L.

* 80. Psyllidarum, ac. lod., pl. lod. a l. (He.): Kbelnice (24. VIII. 1916) a Dvorce u Jičína (27. IX. 1916). — Lodyha zkrácená, různě zpro-

hybaná a zkroucená; články lodyžní krátké, následkem toho listy shlouče-né; kolénka lodyžní jsou jednostranně silně stlustlá a karmínově-červeně zbarvená; botky jsou mocně naduřelé a v nich jsou obsaženy četné hnědavě zbarven larvy mér. Okraj listů jest místy na spodní stranu svinut. (Viz obr. 9.).

Torsion de la tige dont les entre-noeuds sont courts, les feuilles grou-pées; les noeuds son d' un seul côté fortement renflés et colorés en rouge carmin; les gaines fortemet boursouflés avec des larves de Psyllideš. Les limbes des feuilles sont enroulés par le bas. (Fig. 9.).

Chenopodium glaucum L.

81. Aphis atriplicis L., pl. l. (He.): Štěrboholy u Prahy (1. VIII. 1918), Uhříněves, Peruc.

Chenopodium opulifolium Schrad.

82. Aphis atriplicis L., pl. l. (He.): Hořany u Poříčan (23. IX. 1918.). Pokrač. (A suivre).

II. LEPIDOPTERA.

NÁLEZY NĚKTERÝCH VZÁCNÝCH A ZAJÍMAVÝCH MOTÝLŮ V OKOLÍ PODĚBRAD.

II.*)

Fr. Pokorný.

Z ostatních motýlů roku 1921 mnou u Poděbrad ulovených dluž-no uvésti Cerura biscuspis *Brkh.*, o němž praví Dr. Sterneck, že jest velmi vzácným v Čechách a že jen v okolí Prahy, jak se zdá, je hojnější; dále Miana ophiogramma Esp., kteryžto motýl byl až do r. 1914 v Čechách neznám a teprve od této doby v západ-ních Čechách v několika málo exemplářích zjištěn.

Nejzajímavější objev pro mne byl však úlovek dvou exemplářů vzácné píďalky Larentia Blomeri Curt., které jsem chytil na kme-nech lípy dne 28. a 29. června. Dr. Nickerl ji ve svém díle »České píďalky« vůbec neuvádí. V Prodromu Dra Sternecka praví se o této krásné píďalce, že se tento svrchovaně zajímavý druh vyskýtá jen na těsně ohraničeném území západních Čech.

Bude tudíž třeba udaje Dra Sternecka doplniti dle mých nálezů.

Oba exempláře této vzácné píďalky jsou nyní v našem Národním muzeu, kde byl jeden exemplář zařaděn do české sbírky motýlu, druhý pak do sbírky Nickerlovy, ve které byl až dosud pouze je-diný, nikoli bezvadný exemplář z Anglie.

---

*) Část prvá v předešlém čísle.

V roce 1922 pokračoval jsem v entomologických exkursích do lesů a hájů okolí Poděbradského, kde jsem ke svému překvapení zjistil téměř úplné vymizení mnišky (Lymantria monacha L.), která v předchozích dvou letech způsobila mnoho škod, za to však neobyčejné rozmnožení jiného škůdce, totiž bekyně velkohlavé (Lymantria dispar L.).

Housenky této bekyně ožraly listnaté stromy, obzvláště lípy v některých partiích lesů a hájů do posledního lístečku.

Při tom učinil jsem zajímavé pozorování, že housenky samičí jsouce statnější vytlačily housenky samčí do té míry, že tyto nemohouce najíti v okolí dosti potravy značně ve vzrůstu zakrněly.

Sebral jsem několik housenek samičích i samčích, jakož i několik kukel v úžasném množství na kmenech lip, dubů i borovic zavěšených a po vylíhnutí motýlů shledal jsem ve velikosti samečků a samiček nápadný rozdíl.

Kdežto samice svou velikostí se vyrovnaly téměř aberraci japonské, měříce v rozpětí křídel 7 cm, byla šířka křídel samečků průměrně 2½—3 cm.

Vedle tohoto škůdce bylo v lesích poděbradských v roce 1922 nápadné množství housenky Biston stratarius Hufn., hirtarius Cl., Aglia tau L., Pseudophia lunaris Schiff a Ennomos quercinaria Hufn.

Ze vzácnějších druhů ulovil jsem na začátku června housenku, v polovici července pak motýla Nola strigula Schiff. na dubu; koncem června v háji směrem k Velkému Oseku vzácnou aberraci Acronycta strigosa F. ab. bryophiloides Horm., kterou neuvádí ani Dr. Nickerl ani Dr. Sterneck ve svých dílech o českých motýlech; je tudíž novou pro Čechy.

Kromě toho našel jsem housenky těchto vzácnějších druhů: Toxocampa craccae F. na Coronilla varia v lesním příkopě, Calymnia affinis L. na nízkých dubech, Calymnia diffinis L. na nízkých jilmech, Acronycta alni L. na lípě a Deilephila gallii Rott. na svízelu a Leuconia evidens Hb. na černobýlu.

Z těchto ukázek je patrno, jak bohatá a pestrá jest motýlová fauna okolí Poděbrad a jakých entomologických výsledků by bylo lze ještě očekávati, kdyby se sbíralo řadu let od časného jara až do podzimu.

III. COLEOPTERA.

PŘÍSPĚVEK K FAUNĚ SLOVENSKÝCH TESAŘÍKŮ.

Podává Dr. Leo Heyrovský.

P. pošt. inspektor Fritsch a pošt. rada Roland zaslali mi k určení materiál slovenských tesaříků, hlavně z okolí Bratislavi. V něm nalezl jsem několik vzácných a zajímavých druhů, které stojí za uveřejnění. Okolí Bratislavi se svými háji různých druhů listnatých stromů jest bohato na

tesaříky a jiné dřevomilné druhy brouků a bude zde během doby zjištěno zajisté ještě více vzácných druhů.

Axinopalpis gracilis Kryn. Nalezl p. insp. Fritsch u Bratislavi pod korou čerstvých pařezů borovic při hledání Criocephalus rusticus.

Cerambyx miles Bon., vysloveně jižní druh, který je domovem hlavně v Istrii a Dalmácii, byl chycen v 1 kuse ♀ ve Sv. Jurů. Zajímavo je, že chycen byl severněji než Cerambyx cerdo, který je tu všude hojný, a to právě tam, kde tento druh přestává. Pokud mi známo, nebyl v té krajině dosud nikdy sbírán. Dle Reittera »Fauna Germanica« nalézá se též v Elsasku a Lotrinsku. Ve všech spisech uváděn jset pouze jako výhradně jižní druh.

Rhopalopus spinicornis Ab. Tento druh náleží k velkým evropským vzácnostem a jeho nálezy bývají zpravidla publikovány. Jak jsem v literatuře zjistil, chytán byl dosud ve Francii, Německu, Korutanech, Rakousku, Tyrolích a Švýcarsku. V Čechách dosud zjištěn nebyl. O životě jeho není mnoho známo. Pic zmiňuje se o něm v Matériaux sešit 7. část 1., str. 3. jako velmi vzácném druhu a uvádí jeho naleziště nově ve Francii zjištěná. Při tom uvádí, že 1 kus byl chycen na suché dubové větvi. Přítel Roland chytil 1 kus tohoto druhu v Malých Karpatech na cestě z Pezinku do Perneku. Vykouřil ho z úkrytu ve staré, suché borovici.

Rhopalopus spinicornis jest velmi podoben příbuznému Rh. femoratus L. a jest mnohdy s ním zaměňován. Liší se od femoratus L. štíhlejším tělem, štítem s několika hladkými hrbolky a 3—10. článkem tykadlovým na konci v jemný trn vytaženým. Štítek je u spinicornis úplně hladký, u femoratus celý chloupky porostlý.

Phymatodes fasciatus Villers. není u Bratislavi vzácný a vyskytuje se ponejvíce na suché, vytrhané révě, ve které se vyvinuje.

Plagionotus arcuatus L. **a. Colbeaui** Mors. Krásná tato odrůda chycena byla p. insp. Fritschem u Bratislavi.

Saperda carcharias L. vyskytuje se u Bratislavi výhradně jen na topolech a to jen ve formě **a. grisescens** Muls. Typické kusy dosud nebyly zde pozorovány. Jinde žije Sap. carcharias též na osykách.

Phytoecia nigricornis Fbr. je u Bratislavi a Modré všude na bodlácích.

Oberea euphorbiae Germ. vyskytuje se řídce na vysokých pryšcích ve starém rašeliništi zvaném »Šur« u Sv. Juru. Dle Reitterovy »Fauna Germanica« nalézá se tento druh v Uhrách, dle udání též prý v Tyrolích a Rakousích.

Dále zasluhují zmínky: **Monochamus galloprovincialis** Oliv. **v. pistor** Germ., **Saperda perforata** Pall. a **Phytoecia affinis Panz.**, vesměs u Bratislavi chytané.

Résumé: Notes sur les Longicornes de la Slovaquie.

Parmi les Cérambycides de Slovaquie que j'ai reçus pour étude de MM. Fritsch et Roland, j'ai trouvé les quelques espèces intéressantes qui suivent:

Axinopalpis gracilis Kryn. Bratislava.

Cerambyx miles Bon. Sv. Jur près de Bratislava. Une des localités les plus septentrionales de cette espèce.

Rhopalopus spinicornis Ab. trouvé dans un pin dans les Petites Carpathes.

Phymatodes fasciatus Villers. Dans les vignes sèches près de Bratislava.

Saperda carcharias a. grisescens Muls. vit près de Bratislava dans les peupliers. La forme typique n'y a pas été trouvée.

Enfin, les espèces, suivantes, ont été trouvées dans les environs de Bratislava: **Plagionotus arcuatus ab. Colbeaui** Mors., **Monochamus galloprovincialis v. pistor** Germ., **Saperda perforata** Pall., **Phytoecia affinis** Panz., **nigricornis** Fbr., **Oberea euphorbiae** Germ.

PREDBEŽNÉ POZNÁMKY K FAUNE COLEOPTER NÍZKYCH TATIER A SÚSEDNÝCH DRUHÝCH KRAJOV.

Ján Roubal.

I.

Kým budem publikovať veľkú monografiu o N. Tatrách s ohľadom na koleopterologické pomery, čo dosiaľ pre tlačové prekážky nie je v dohľadnom čase možné, rozpoviem voľačo o aktuálnych rezultátoch svojich studií v tom smere, obzvlášte nakoľko sú to dodatky k veľkej syntheze K. Holdhaus a Fried. Deubel: Untersuchungen über die Geographie der Karpaten etc. Abh. d. zool. bot. Ges. Heft I. 1910 a k citovanej tam ostatnej literatúre a k prácam, ktoré pozatým vyšly a viacej — menej do ohľadu berú bárs len na základe jednoho popisu nového druhu a p. Slovensko (na pr. Csiki, Hubenthal, Netolitzky, Reitter etc. etc.). Poznámky tieto sú zväčša zoogeografické, bionomické a p. a bez akéhokoľvek úvodu a bez úplnosti sostavené, lebo úvod bude podbrobný pri spomenutej monografii. Material bude sostavený systematicky a čas od času budú pribavované doplňky.

Carabus coriaceus L. vystupuje vysoko do hôr: na Zvoleň, nad Koryntnicu a je tiež na najteplejších a najnižších miestach okolo B. Bystrice.

C. irregularis F. Montandoni Buyss. Len v tejto podobe vo veľkých, zarastených, temných dolinách N. Tatier.

C. violaceus L. v pseudoviolaceus Kr. rozšírený sťa coriaceus L. aj v rôznych ďalších lokálnych odchyľkách všade.

C. catenulatus Scop. len alpinsky na dolomitu vo V. Fatre, veľmi zriedka.

C. Fabricii Panz. Dumbier, koncom leta, v. zr.

— **v. malachiticus G. Thoms,** V. Fatra, na dolomitu, vel. zr.

C. variolosus F. vo vyšších polohách u horných vôd h.

C. auronitens F.

— **a. subcatenulatus** Westh. 1 ex. znamenitej tejto dosiaľ len z Nemecka známej formy v Predajnej.

C. granulatus L. tu prichádza hlavne na vápne a dolomitu a je zriedkavý.

C. cancellatus Illig. v. zr. len vo vyšších polohách N. Tatier.

C. Ullrichi Germ. na cestách a poliach k večeru loviac dažďovky; len v nižších polohách.

C. arvensis Hbst. v. carpatus Born, z N. Tatier v literatúre necitovaný (v Cat. Col. Eur. etc. 1906 len z Tr. a Rum.) je hojný na hlavnom chrbte N. Tatier behajúc cez deň po holiach.

C. obsoletus Sturm. Demänová.

— **v Sacheri Thoms.** teplejšie (kriedové, dolomitové) výbežky N. Tatier, nižšie polohy. Loví tiež za dňa.

— **v. carpathicus Palliar.,** ako predošlý.

C. Scheidleri Panz. v Preyssleri Duft. všade veľmi hojný od najnižších polôh až do výše 1700 m. Rôzne zbarvený.

C. scabriusculus Ol. u ciest, na pastvinách, u vôd v baniach a p. až do výše kopcov.

C. concolor F. v. transsylvanicus Dej. na chrbte N. Tatier v. h. ako arvensis Hbst. v. carpathus Born.

C. Linnei Panz. ako v Bezkydách a Šumave.

Leistus piceus Fröl. v nižších.

Leistus alpicola Fuss. v najvyšších polohách: tento alpinsky pod kameňami, onen v dolinách u vôd.

Nebria nigricornis Villa Krížná vo Fatre.

N. Gyllenhali Schön. v. h. alpinsky a subalpinsky.

— **v. Balbii Bon.** u hôrnych jarkov v. h. Rada na drevených objektoch pri vode.

N. brevicollis F. v záhradách (v. iberica Oliveira tu nieje.).

N. tatrica Mill. Chabenec, Ďumbier, alpinsky, h. Dosiaľ len z Vys. Tatier. Tento druh a väčšina iných dôkazom o rovnakosti formácie Vys. a N. Tatier.

Notiophilus Germynyi Fauv. na najvyšších bodoch N. Tatier, ale ztadeto sostupuje až k päte (Dol. Lehota); tiež na hrebeni V. Fatry, a tiež ztadiaľ vniká dolu, ako zase **N. aquaticus** L. na dolomitu vystupuje až do výše 1600 m.

N. rufipes Gurt. 1 ex. s len strednými partiami tibií červeno-žltými. Ďumbier 16. VII. 1921.

Blethisa multipunctata L. len vysoko vo V. Fatre u horských vôd.

Od rodu Bembidion spomenuté budú len druhy zriedkavé a zaujímavé:

Bembidion pygmaeum F. Ďumbier.

— **a. coelesticolor** m. taktiež. (Povrch silne belavý. — Supra coeruleo-unicolor).

B. aeruginosum Gebl. sp. pr. (Col. Rund. 1918, 71, Arch. f. Naturg. 1921, Abt. A, 193.) len z Laponska a severnej Siberie; žije v N. Tatrách v dolinách. Tu som ho zistil už 1920 v máji súčasne s nasledujúcim, takže tohoto držať treba za osobitný druh.

B. Häneli Netol. dosiaľ na základe 2 kúskov známy z Vys. Tatier (Col. Rund. 1918, 20), žije tu v dolinách i na najvyššom chrbte N. Tatier hojne.

B. Friebi Net. dosiaľ len zo Štajerska a Soľnohradska. 1 ex. s predošlým, nový druh pre Karpaty.

B. tibiale Duft. Náplav Hrona.

B. Redtenbacheri K. Dan. u horských vôd hlavne vo V. Fatre h.

B. monticola Strm. Náplav Hrona.

B. Millerianum Heyd. u horských jarčokov a u Hrona h., najviac v náplavoch.

B. Doderoi Ganglb., len v jednej doline pod V. Fatrou vo Sphagnum, zriedka, na jar.

B. lunulatum Fourcr. Hron, náplav, zriedka.

B. harpaloides Serv. v záhradách pod kôrou stromov, ztadiaľto vychádza na múry a p.

Trechus subnotatus Dej. **v. cardioderus** Putz. ako inokde h.

T. latus Putz. submont. a alp. v N. Tatrách, hojný z Lestevami u potôčkov. Tiež vo V. Fatre.

T. striatulus Putz. alpinsky na N. Tatrách, nesostupuje do dolín. Typický pre skupinu Ďumbiera, kde je v hojnosti.

T. pulchellus Putz. v horských dolinách vlastných N. Tatier zriedka, za to v hojnosti pod listím a v humusu popri Hronu na krajoch hôr, hájov, v náplave a p.

T. microphthalmus Mill. Ďumbier; krem tejto klasickej lokality (a Demänovej) zistil som ho aj azda ¾ h. ďaleko od B. Bystrice v Slov. Krušnohorí, tedy docela vzdialene od dotiaľ známej lokality V. Tatier a N. Tatier, ktorú presne vymedzuje Holdhaus, l. c.

Deltomerus tatricus Mill. s Nebria tatrica v. h.

Chlaenius tristis Schall. alpinsky na hrebeni N. Tatier u horského prameňa. 1 ex. 16. VII. 1920.

Callistus lunatus F. len na nahých, teplých bokoch nižších kopcovín.

Tiež nová **ab. bioculatus** m. E. B. 1922, 115.

Licinus Hoffmannseggi P a n z., **v. nebriodes H o f f.** pod Križnou vo V. Fatre 12. VI. 1921. Dotiaľ len z Carn. Cro; nový pre Slovensko a Karpaty vôbec.

L. depressus P a y k. na holiach nad pásmom stromov, ale iba na teplom substráte. Baranová, Patrovlas na tráve a p.

Ophonus rupicola S t r m., **puncticollis** P a y k., **rufibarbis** F. na suchých teplých bokoch okolia B. Bystrice. **Harpalus dimidiatus** R o s s i typický a h. na lokalitách Callistusa. Vedľa priemerne rozšírených druhov Harpalusov nebadať tu iných zaujímavých špecií.

Acupalpus exiguus D e j. v príslušnej biocönose s **Bemb. Doderoi** G a n g l.

Anthracus consputus D u f t. u horských vôd v biocönoze s **Atheta aqualitis** T h o m s., **Pteroloma, Trechus latus** etc.

Amara fulvipes S e r v. v podhorskom pásme V. Fatry.

A. fatrica R o u b. E. B. 1922, 115, V. Fatra.

A. plebeja G y l l. iba v teplých polohách.

A. montivaga S t r m., to isté. Druh pripútaný na vyššie rastliny; aj na duboch.

A. curta D e j. v predhorskom pásme (Ulmanka) na vápenistom podklade.

A. famelica Z i m m. V. Fatra.

A. tibialis P a y k. v biocönoze s Beml. Doderoi; náplav Hrona h.

A. erratica D u f t. alpinská, na N. Tatrách.

A. fulva D e g. Hron.

Stomis pumicatus P a n z. na tučnej pôde nízkych polôh.

Abax Schüppeli P a l l i a r. **v. Rendschmidti** G e r m. typický pre faunu nív, záhrad, ale aj vysoko na trachytu vo V. Fatre (Rječka); na jar.

Molops elatus F. všade na hôrnej pôde až na chotár stromov v. h.

Pterostichus macer M a r s h. polia v nižších polohách — Zvolen, zr.

P. dimidiatus O l i v. na vápenatej pôde na pastviskách: Patrovlas.

P. inaequalis M a r s h. u Hrona na Zvolensku, zr.

P. chamaeleon M o t s c h. ozajstná zriedkavosť! Jeden ex. na listoch Petasites k večeru v jednej doline pod V. Fatrou vo formácii Bemb. Doderoi. Z bývalého Uhorska len raz bez lokality citovaný v Frivaldszky J.; Magyarország téhelyr. futonn., 1874, 46. — Krem toho najdený ešte v R. m., Gr.

P. strenuus P a n z. v drnu na špici Križnej nad 1600 m.

P. negligens S t u r m. hrebeň N. Tatier, pod skalami, zr.

P. blandulus M i l l. endemit najvyšších Tatier — našiel som ho tiež ako nového pre N. Tatry na Ďumbieri pod skalami.

P. unctulatus D u f t. v lesnom pásme N. Tatier, V. Fatry, Sl. Krušnohoria h.

P. pumilio D e j. ako predošlý, hojnejší.

P. cylindricus H b s t. u Zvolena, zriedka.

P. melas C r e u t z. Len v najnižších polohách v hájoch.

P. foveolatus D u f t. všade vo V. Fatre, N. Tatrách, h.; v dolinách konštantnejší v barve (medená, tmavobarnavá), na holiach varíruje a tak sa tu zjavujú pekné zelené, belasé, fialové, čierné kusy.

P. Findeli D e j. v podhorskom i horskom pásme Ďumbiera zriedka. Tiež u Červenej Skaly.

P. maurus D u f t. len na holiach, pod kameňami, drnom, v tráve, v. h.

V. erythromerus G n g l b. taktiež.

P. fossulatus Q u e n s. v celom pásme Karpát a na vyšších všetkých súsedných pohoriach nesmierne hojný a temer najvýznačnejší chrobák tu vôbec. Ide až do najnižších i do najvyšších polôh. Všade pod kameňmi, drevom, kôrou, v pňoch, pod drnom spoločensky, ale len na pôvodnej lesnej a horskej pôde. U Harmanca tiež čierny ex.

Platyderus rufus D u f t. V meste v zahrade.

Calathus metallicus D e j. typický obyvateľ alpinskej zony veľmi obecný vo spoločnosti Pterostichus maurus, foveolatus; tiež krásne zelené, fialové, belasé na povrchu ex.

Dolichus halensis S c h a l l. ide ďaleko z juhu až k päte N. Tatier; v B. Bystrici v zahrade, veľmi zriedka.

Synuchus nivalis P a n z. v nižšom pásme v lesoch, nie hojný.

Olisthopus Sturmi D u f t. veľmi zriedkavý, len v podhorskom pásme na pašienkách pod skupinami kerov pod skalami, včasne na jar. Doľná Lehota.

O. rotundatus P a y k. Ako Synuchus, tiež na cestách, na jar.

Agonum vykazuje všetky druhy žijúce popri riekách, v ich náplave, na močariskách atď. Ako na pr. v Čechách v Polabí a inde. — Ako veľkú zaujímavosť pripamätávam **A. sexpunctatum** L. a. **montanum** H e e r., nájdené v 1 ex. pod V. Fatrou.

Lebia cyanocephala L. veľ. zr. na vápenci u Kostiviarskej.

L. chlorocephala H o f f n., náplav Hrona, háje.

L. crux minor L. plantikol húštin Pohronia, h.; vystupuje dosť vysoko; tiez v meste v zahradách.

L. humeralis D e j. humikol pobrežia Hrona, v., zr., III. 22.

Lionychus quadrillum D u f t. Náplav Hrona.

Dromius: všetky druhy, práve tak ako na pr.: v str. Čechách a ešte linearis Ol., ktorý je veľmi hojný na listnatých kruhoch nižších polôh.

Cymindis vedľa obecnej **humeralis** G e o f f r. a **axilaris** F. žije tu subalpinsky a na holiach, a to len na vápne a dolomitu, **cingulata** D e j., zriedkavá; V. Fatra, vrch Zvoleň, Urpin.

Aptinus bombarda I l l i g. Skalný štrk u potôčka pod Vyhnatovou, zriedkavý.

FAUNA BOHEMICA

Ing. V. M a c h u l k a.

Lathrobium brunnipes F. var. laticolle n. var.

Nalezena byla ve dvou exemplářích v Řevnicích.

Colore piceo nigrescente, elytris thoraceque paullo clarioribus, antennis, maxillis, palpis testaceis, pedibus flavotestaceis.

Capite latitudinis paullo longiore, lateraliter satis dense punctato, temporibus postocularibus fere parallelis, fronte in parte supraantennalis utrimque puncto distinctissimo ornata.

Thorace ad anticem distincte dilatato, latitudinem maximam in 4/5 anterioribus attingente, angulis anticis rotundatis; longitudine latitudinem superante; punctis lateraliter satis densis, haud regularibus, thoracis parte media glabra ac nitida.

Elytris satis planis, thorace extus paullulo longioribus, ad apicem leviter dilatatis, satis dense ac subtilius quam in thorace punctatis, pube sparsa ac semierecta tectis.

Abdomine densissime subtilissimeque punctato, haud nitido, pube densa, adhaerente subtili tecto.

Characteribus sexualibus ♂♂ iisdem quam apud L. brunnipes.

Variatio haec, L. brunnipes simillima, ab ea forma crassiore, thoraceque distinctissime antice dilatato valde differt.

Hab.: Bohemia centr.: Řevnice.

Nová tato variace liší se od L. brunnipes o něco delším a širším tělem, a zvláště štítem velmi znatelně ku předu rozšířeným.

Faunae Bohemiae species novae:

Saulcyella Schmidti Märkel ♀ Veltrusy, Hluboká.
Bythinus validus var. simplicipes Raffray. Šumava-Stožec, Řevnice (det. Dodero).
Neuraphes plicicollis Reitter. Vrané (coll. Krása), Posázaví (coll. Pleticha.)
Stenichnus compendiensis Méquignon. Veltrusy (det. Blattný.)

IV. HYMENOPTERA.

CONTRIBUTIONS À LA FAUNE DES FOURMIS DE L'ÉTAT TCHÉCO-SLOVAQUE.

(Ku poznání fauny československých mravenců).

(De l' Institut zoologique de l' Université Charles de Prague).

I. L' Aphaenogaster subterranea Latr. et le Camponotus fallax Nyl. aux environs de Prague.

Dans le courant de l'éte 1922, j'ai en la fortune de découvrir dans la banlieue de Prague les deux espèces susnommées, assez rares en Europe centrale.

1. **Aphaenogaster subterranea Latr.** Le 21 mai 1922, je trouvai une petite colonie de cette espèce à vie souterraine à Divoká Šárka, à peu de distance de la restauration dite »Čertův mlýn«. La colonie en question était établie sous une des grosses pierres dont est semé lé talus boisé s'élevant du côté ouest de la dite restauration. Il n'y avait ni mâles, ni femelles.

L' Aphaenogaster subterranea dont la présence a été constatée en Moravie, en Slovaquie et dans la Russie subcarpathique*), n'avait pas encore été signalée en Bohême, et M. Soudek**) supose, comme on vient de voir à tort, qu'elle doit y faire défaut, étant donné qu'on n'a pas réussi à la découvrir, malgré de soigneuses recherches, dans la banlieue de Prague, seule localité en Bohême où il soit permis de présumer son existence.

2. **Camponotus fallax Nyl. (C. marginatus Rog.)** Le 3 juillet 1922, je trouvai une ♀ de cette espèce arboricole en train de visiter des pucerons sur les branches d'un noyer planté devant l'hôtel à Jarov (vallée de la Vltava, à 22 km au sud de la capitale). L'espèce en question n'ayant été

*) S. Soudek. Mravenci. Praha 1922, p. 34.
**) S. Soudek. Příspěvek ku poznání mravenců Moravy. (Časopis moravského musea zemského. Brno 1922, p. 7.).

observée en Bohême qu'une seule fois***) et encore il y a plus de 60 ans (par Lokaj), cette capture mérite, il me semble, d'être mentionnée. Faute de temps je n'ai pu me livrer à la recherche de la fourmilière.

Les exemplaires des deux espèces susnommées recueillis par l'auteur font partie des collections zoologiques du Musée National à Prague.

II. **Quelques données sur la faune myrmécologique des Monts des Géants. (Krkonoše).**

Au cours d'une excursion entreprise fin juin 1922 sur le versant sud et la crête principale des Monts des Géants*), j'ai été à même de recueillir quelques données sur les fourmis de cette région. Toutes fragmentaires que sont nécessairement mes observations, je me décide à les offrir à l'indulgence des lecteurs, étant donné que la faune myrmécologique des Monts des Géants n'a jamais, à ma connaissance, fait l'objet d'une étude spéciale.

Cette faune se révèle bien pauvre, et l'on ne saurait s'en étonner si l'on considère la monotonie de la végétation, l'aspect tout septentrional et les rudes conditions atmosphériques caractérisant les Monts des Géants. Je n'ai observé en tout que 11 formes (espèces et races) dont voici l'enumération:

1. Camponotus herculeanus herculeanus L.

2. Camponotus herculeanus ligniperda Latr.

Ces deux formes bien voisines l'une de l'autre ne sont guère rares dans la région des sapins. J'ai trouvé assez souvent des ♀♀ isolées errant sur les routes ainsi qu'un assez grand nombre de reines fecondées établies sous l'écorce de vieux troncs de sapins. Quelques unes de ces reines étaient en train de soigner des nymphes écloses de leurs oeufs.

3. Formica rufa Latr. A ma surprise, je n'ai rencontré cette espèce si commune ailleurs qu'une seule fois, notamment sur une clairière à peu de distance du Mummelfall, aux abords de Harrachov.

4. Formica truncicola Nyl. J'ai trouvé trois colonies de cette espèce qui paraît être rare en Bohême (où elle n'a été observée que dans trois localités de la Šumava**) à peu de distance l'une de l'autre au-dessus de la ville de Vrchlabí aux bords du chemin conduisant à la Sněžka, à une élevation de 500—550 métres. L'une de ces colonies habitait un grand tronc pourri à l'endroit où commence la forêt de sapins, et l'on voyait des ♀♀ isoleés grimper sur des cerisiers plantés le long du chemin en cet endroit. Une autre colonie (jeune) habitait sous une grosse pierre en fourmilière mixte avec F. fusca.

5. Formica sanguinea Latr. Assez commune dans la région des sapins. Dans toutes les fourmillières que j'ai observées, il y avait des esclaves (F. fusca).

6. Formica fusca Latr. C'est sans contredit l'espèce la plus répandue des Monts des Géants. Elle abonde dans la région des sapins, et établit sa demeure plus haut encore, dans la zone des pins nains. Elle forme souvent de grandes colonies et semble être la fourmi le mieux adaptée aux conditions locales.

7. Myrmica rubida Latr. Assez commune dans la région des sapins.

8. Myrmica rubra levinodis Nyl. Très commune partout; c'est la forme la plus répandue après la F. fusca.

***) S. Soudek. Mravenci, p. 94.

*) Mon itinéraire a été comme suit: Vrchlabí, Geiergucke, Petzer, Sněžka, Schneegrubenbaude, Harrachov.

**) S. Soudek. Mravenci, p. 81.

9. Myrmica rubra ruginodis Nyl. Cette race semble être moins commune que la précedente.

10. Myrmica scabrinodis lobicornis Nyl. Je n'ai trouvé qu'une seule fourmilière de cette espèce (entre les Füllenbauden et la Lehrbaude, chemin conduisant de Vrchlabí à la Sněžka).

11. Leptothorax acervorum acervorum F. Je n'ai vu que deux fourmilières de cette espèce qui ne doit pourtant pas être rare. Je ne suis pas parvenu à y découvrir l'intéressante espèce parasite Harpagoxenus sublaevis (Nyl.) For., dont la présence est presque certaine sur le versant sud des Monts des Géants.

En dépit de recherches assidues, nulle part je n'ai pu découvrir une seule colonie du Tetramorium caespitum L. pas plus qu'un seul représentant du genre Lasius.

Je n'ai trouvé aucune fourmi sur la crête principale. Ce fait qui pourrait surprenderon sait que la Formica fusca s'éleve dans les Alpes suisseš jusqu'à la limite des neiges éternelles — s'explique, il me semble, par le fait qu'à des altitudes égales, les conditions d'existence sont dans les Monts des Géants beaucoup moins favorables qu'en Suisse; les fourmis doivent donc être rares sur la crête principale si elles n'y font pas entièrement défaut. Les endroits les plus élevés où j'ai constaté encore la présence de fourmis atteignent une altitude de 1300—1350 m. (abords de Labská Bouda; Goldhöhe); je n'y ai recueilli que deux espèces: Formica fusca et Myrmica rubra levinodis.

B. Škaff.

Prague, le 17. octobre 1922.

OCHRANA PŘÍRODNÍCH PAMÁTEK.

1. **Tesařík Rosalia alpina L.** má nejsevernější naleziště v Čechách, kde bohužel byl v poslední době skoro vyhuben. Proto nutno s povděkem uvítati akci ministerstva školství a národní osvěty, které sdělilo naší Společnosti přípisem č. j. 35.389-V-23. dne 5. dubna:

»Ministerstvo sděluje, že stráně Velkého a Malého Bezdězu na velkostatku Adolfa Waldsteina z Dokes, zarostlé chorobnými buky, v nichž žije vzácný tesařík alpský (Rosalia alpina L.), prohlášeny byly za souhlasu majitele, zemské politické správy a Státního pozemkového úřadu za totální reservaci.

Zemská školní rada učiní opatření, aby tesařík nebyl ničen školní mládeží. Ministerstvo doufá, že i členové entomologické společnosti přispejí k zachování této vzácné přírodní památky.«

2. **Vzácné druhy** teplomilných myrmekofilních brouků, hlavně Myrmoecia, Chennium, Centrotoma a j. jsou už také skoro vyhubeny, hlavně proto, že jsou odnášena mraveniště i s celým obsahem v pytlích domů, kde po prohlédnutí se prostě vyhazují do smetí, místo aby byla prohlížena na místě a mravenci tak zachováni. Bude také nutno pečovati o to, aby na uvedených lokalitách bylo ponecháno dostatek kamení, které bývá snášeno na hromady, čímž trpí hlavně mravenci Tapinoma erraticum a Tetramorium caespitum. Proto usnesl se výbor společnosti podniknouti potřebné kroky, aby také Homole u Vraného n. Vlt. a eventuelně též Chlumík nad Skochovicemi byly také prohlášeny za totální reservaci.

Výbor.

ENTOMOLOGICKÉ PŘÍRUČKY:

1. ***Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz.*** Duda, Joukl, Klapálek, Kubes, Lokay, Šulc, Uzel, Vávra, Vimmer. S 28 vyobr. Rozebráno.
2. ***České síťnatky. Tingitidae.*** Frant. Mužík. (5 obrázků v textu.) Kč 2·50, členové Kč 1·50, poštou 45 hal. více.
3. ***Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.*** Rom. Formánek. (73 obr.) Kč 6·—. členové Kč 4·—, porto 60 h.
4. ***Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.*** Rom. Formánek. (1 obr. a tab.) Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
5. ***Majky (Meloe L.) zemí koruny České.*** Rom. Formánek. (9 obr.) Cena Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
6. ***Klíč k určování českých Bembidiin.*** A. Jedlička. (15 obr. v textu.) Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
7. ***Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.*** R. Formánek. (S bar. tabulkou.) Kč 5.—, člen Kč 4·—, porto 45 h.
8. ***Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.*** Ant. Vimmer. Kč 4·50, člen Kč 3·20, poštou o 60 h více.
9. ***České vodoměrky.*** Dr. Teyrovský. (S barevnou tabulkou a 28 obr.) Kč 13·—, člen Kč 10·—, poštou o 60 h více.
10. ***O katastrofálním rozšíření zaviječe řepového.*** Dr. F. Rambousek. (Se 14 obráz.) Kč 5·—, člen Kč 3·—, porto 50 h.
11. ***Mravenci čsl. republiky.*** Dr. Št. Soudek. (S čet. obr.) Kč 22·—, člen Kč 16·—.

STANOVY
ČESKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

Čl. 3.: Každý přítel studia entomologického ať bydlí v zemích republiky Československé čili nic, může se státi členem Společnosti. — ***Čl. 6.:*** Činný člen platí předem roční příspěvek 40 Kč, studenti 10 Kč, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 500 Kč, stává se členem zakládajícím. — ***Čl. 8.:*** Každý člen má právo: přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy a přihlášky členů přijímá Dr. LEO HEYROVSKÝ, Praha II., Jilská ul. 2, peníze řed. J. GRAF, Kr. Vinohrady, Korunní 105, výpůjčky knih Doc. Dr. JULIUS KOMÁREK, Praha II., Karlov 8, rukopisy a korektury Dr. FR. Rambousek, Praha-Střešovice 112.

MORAVSKO - SLEZSKÝ ODBOR. Dopisy a přihlášky členů: Dr. ŠT. SOUDEK, asistent, Brno, v Černých polích, peníze KAREL MAZURA, Brno, Javorová 10. — Každý člen na Moravě a ve Slezsku bydlící je členem odboru v Brně. Časopis se zasílá z Prahy, příspěvky se platí složenkou Ústředí do Prahy.

ČASOPIS

Československé Společnosti Entomologické

Acta Societatis Entomologicae Čechosloveniae.

Ročník XIX. 1923 Číslo 4.

28. XII. 1923.

Redakční komité:

ANT. VIMMER,
Praha-Král. Vinohrady 592.

Dr. F. RAMBOUSEK,
Praha-Střešovice 112.

Ph. Dr. JUL. KOMÁREK,
Praha II., Karlov.

Ředitel N. M. KHEIL.

MUDr. E. Lokay.

OBSAH:

Dr. J. Pečírka: Vzácní kovaříci (De Elateridis raris), str. 77. — Dr. J. Obenberger: De novis Buprestidarum Africae borealis speciebus, str. 81. — F. Pokorný: Nový hermaphrodit Leptidia sinapis L.?, str. 87. — Dr. Ant. Fleischer: Nový druh rodu Aerotrichis Motsch. = Trichopterix Kirby, str. 88. — Dr. Ant. Fleischer: Lytta vesicatoria L. var. dibapha Reitt., str. 89. — FAUNA ČECHOSLOVENIAE: Dr. E. Baudyš: Zoocecidie nové pro Čechy (Dokončení), str. 90. — J. Roubal: Novinky českých brouků, str. 106. — Pfeffer A.: Noví čeští brouci, str. 106. — F. Mužík: Nové české Hemiptery, str. 106. — E. Blattný: Hromadné tahy babočky bodlákové, str. 107. — A. Fuksa: Tah babočky Pyrameis cardii L., str. 107. — Dr. Heyrovský: Diptera nepřítelem tesaříka Spondylis buprestoides, str. 107. — Dr. Obenberger: Prosba o zaslání autobiografií, str. 108. — Spolkové zprávy: Prof. Dr. Al. Mrázek †, Ke 20tiletému jubileu vydání sborníku, str. 108.

Řádná valná hromada Čsl. Společnosti Entomologické
bude dne 22. ledna 1924.

Občasné schůze jsou v zoolog. ústavě české univ. na Karlově přesně o půl. 20. hod. več. Přátelské schůzky vždy v úterý (krom občas. schůzí) a v sobotu o 18. hod. v restaurantu Chocenského, Praha II., Růžová ul. 5 (blíže hlav. pošty). Přednáškové schůze odboru v Brně v kavárně »Slavie« prvou sobotu každého měsíce, přátelské schůzky týdenní každé úterý vždy o 20. hod. v restauraci »Sokolského domu« v Nové ulici.

Za věcný obsah a původnost prací ručí spisovatel. - Příliš rozvláčné práce a pouhé seznamy není možno publikovati. - K rukopisům přikládejte podrobné adresy za účelem expedice korektur. - Připisování nových vět do korektur není přípustno. - Veškeré redakční záležitosti vyřizuje Dr. Frant. Rambousek, správce výzk. ústavu cukrovarnického v Praze-Střešovicích, Vořechovka 112.
Výměnu časopisů sprostředkuje — pour l'échange du Bulletin s'adresser à Mr. le. Dr. Jul. Komárek, Prague II., Karlov 2028. Rép. Tchécoslovaque.

V PRAZE.
Nákladem Československé Společnosti Entomologické.
Tiskem Průmyslové tiskárny v Praze VII.,
Dobrovského ul. 29.

VZÁCNÍ KOVAŘÍCI.

(DE ELATEIRIDIS RARIS.)

Dr. *Jaromír Pečírka.*

Ze čtenářů bude asi málokterým známo, že někteří u nás žijící kovaříci patří ku největším vzácnostem nejen zvířeny evropské, nýbrž veškeré říše broučí. O této čeledi zmiňuje se ve slovníku Jungmann, že „kowářjk jest brauček, který na záda položený wyskočenjm na nohy se stawj," děti si s ním proto hrají, nechají je přidržením zadečku „kovat" a přece se netěší kovaříci žádné zvláštní oblibě sběratelů. Ovšem velká většina je jich černých a jsou si prvním vzhledem velmi podobní; morfologické znaky jejich jsou však tak patrné, že jest rozpoznávání středoevropských druhů, až na maličké rody Adrastus a Hypnoidus, opravdu lehké.

Biologicky jest to temný rod. O některých druzích se ví určitě, že jsou býložraví, druh Athous rufus Deg. jsem nalezl pod korou borovic, Athous villosus Geoffroy pod korou buku ve vlastním lůžku, ke kterému vedla ze dřeva pně chodba velikosti dospělé larvy úměrná a velká většina druhů se nalezne ve starých pařezech, chorých, dutých stromech. Zajímavo je dále, že Athous rufus je tam, kde je také krasec borový. Athous villosus byl na témže buku s Dicerca berolinensis Herbst, vůbec kde se vyvíjí kovaříci ve dřevě, jsou tam i jiní brouci, hlavně tesaříci a krasci. Že se larvy kovaříků mezi sebou požírají, je známo každému jich pěstiteli a jest velmi pravděpodobno, že larvy, když přijdou ve dřevě na larvy jiných brouků, je stráví a možná, že je v jich chodbách vyhledávají. Pěstoval jsem však larvy rodu Melanotus jen ve velkém trouchu olšovém po dva roky, bez jiné potravy a vyvinuly se z nich velké exempláře broučí. Zajímavo bylo, že larvy tyto v prvém roce pěstění zůstávaly týchž rozměrů a teprve posledního roku před zakuklením nápadně vzrostly.

V povšechném vyskytování kovaříků lze pozorovati dvě periody. Převážná většina dospívá v zimě, snad již na podzim, a v lednu i únoru lze již nalézti zejména na dně dutých stromů dozralé, již tvrdé brouky, kteří na jaře, když půda i dřevo se prohřály, někdy tedy již v březnu vylézají ku páření. Hlavní rojení je ovšem v druhé polovici dubna, je-li teplo, a v květnu. Do druhé skupiny patří druhy, jež dozrávají teprve na začátku léta a rojí se hlavně v červenci a srpnu. Jsou to velké naše druhy, jako Athous rufus, Athous villosus, Ludius ferrugineus, o nichž se též tvrdí, že vylézají z úkrytů teprve večer, když se stmívá. Kovaříky nalézáme v dutých stromech, jež vykuřujeme nebo vymetáme, též v jich trouchu (nezapomeňte po prohlédnutí hoditi ho nazpět), na sáhovém dříví, na kmenech

a pařezech, zejména o slunných dnech, sklepáváme je zejména v křovišťnatých stráních, v mlází, kde je doubí, habří, lísková a jiné křoviny pomíseny, jsou též často na květech hlohu, střemchy, rostlin okoličnatých (rod Agriotes), složnokvětých (Cardiophori na bodlácích), v mechu kolem starých stromů a později odpůldne a k večeru, zvláště v květnu, je smýkáme na vrcholcích trav.

O sbírání jednotlivých vzácných druhů podávám následující zkušenosti.

Adelocera lepidoptera Gyllenhal a *conspersa* Gyllenhal patří ku velkým vzácnostem i největších sbírek. Prvou udává Lokayův „Seznam brouků českých", že ji nalezl Helfert „v lesíku u Prahy" (snad Hvězda?). Herbst udává ji z Čech. Druhá je vlastně zvíře alpské a nordické, je prý dle Reittra také v Bavorsku. Vzhled má úplný jako u nás v horách častěji se vyskytující Adelocera fasciata Linné, má však zadní rohy štítu hrubě kýlnaté a postranní hrana štítu mizí uprostřed, čímž se lehko rozeznávají. Vyskytují se od konce června do září a domnívám se, že oba tyto druhy jsou vázány na jedli, kdežto fasciata je obyčejně pod korou pařezů smrkových.

Selatosomus angustulus byl popsán Kiesenwettrem podle exemplářů z Harcu. Buysson udává tento druh z Krušných hor, patří tedy ku zvířeně naší. Jest to jedna z největších vzácností. Správně určen byl v obchodě jen jednou, a sice měl ho Dr. Staudinger z Kavkazu 4 kusy. Vypadá úplně jako Limonius parvulus, též tečkování štítu je téměř stejné, zbarvení rovněž, ale nemá na hlavě čelní hranu jako tento, nýbrž tečkování čela přechází bez přerušení dolů na clypeus až k hornímu rtu. Velmi vzácný tento druh byl smýkán na trávnících vyšších hor, nad horním krajem lesů a lze za to míti, že se v Krkonoších, na Šumavě a Tatrách též nalezne.

Hypoganus cinctus Paykull — je nápadný svým hladkým leskem na celém povrchu. Až dosud z Čech neznám, byl chycen Drem Heyrovským 6. června 1903 u Čelakovic v dubu. Vyskytuje se též v ořechu, buku a dle Buyssona především ve vrbě od března do června.

Megapenthes lugens Redtenbacher. — V Lokayově seznamu jen od Rainwiese v Českém Švýcarsku. Pan Blattný sen. jej nalezl jeden exemplář ve Stromovce u Prahy 25. prosince 1912. Dospělý brouk přichází od zimy do června v dutých dubech, lípách, bukách a též na květech, na př. hlohu, v jich okolí. Je nápadný matným vzhledem celé vrchní strany.

Anchastus acuticornis Germar. — Těch nemnoho kusů, které jsem viděl ve sbírkách a mně zaslaných determinacích, mají vesměs cedulku „Austria inf.", psanou týmž rukopisem a brouci jsou lepeni týmž způsobem. Ve Vídni byl patrně asi před 50 roky nějaký sběratel, který nalezl hnízdo a od těch dob byl brouk ve střední Evropě nezvěstný, až ho nalezl pan Krása jediný kus u Vraného nad Vltavou. Je to lesklý černý elater (chloupky štítu sčesány od předu do zadu!) se *třetím* článkem tykadel široce pilovitým. Dle francouzských ento-

mologů se vyskytuje v uschlých větvích i na dutých kmenech dubů od dubna až do konce června. —

Ischnodes sanguinicollis Panzer. — Byl nalezen u nás Lokayem sen. u Prahy na Závisti pod olšovou korou a Tučkem „u Prahy ve staré vrbě". Dlouhá leta uplynula, až jej nalezl zase pan Zeman v Modřanské rokli u Prahy v březnu na staré houbě (!) a pan Ing. Machulka v březnu u Veltrus v dutém jilmu, což se shoduje s francouzskými údaji, dle kterých jest především jilm, pak třešeň, dub i buk nalezištěm jeho od března až do června. —

Elater erythrogonus Müller. — V Lokayově seznamu jen od Rainwiese. Dva kusy jsem sebral v červenci na padlém starém javoru v Šumavě pod Schreinerem; v ruském Polesí jsem jej nalezl v dubnu v trouchnivém javoru. Francouzští entomologové tvrdí, že se vyskytuje v pařezech smrkových a jedlových, leč Dr. Lokay tvrdí též, že je u nás žírný strom tohoto druhu javor. —

Elater ruficeps Mulsant. — Jest vzácnost ještě větší předešlého. Vybírá si duby celkem o samotě stojící, ještě svěží. Larva žije pod nahlodanou a podél kmenu naprasklou korou, hlavně tam, kde jest kůra v menších rozměrech porušena a prodělává metamorfosu v zimě. Brouk se rojí hned na jaře, ve vyšších polohách také ještě v červnu, a naletuje též na květy dubů; nalezne se však také na kmeni a trávě okolo stromu. U nás dosud nezjištěn, ačkoli byl sbírán ve Švýcarsku, Německu, Rakousku, sev. Italii, Švédsku a Francii. —

Limonius (Limoniscus Reitter) violaceus Müller. — Jeden z nejvzácnějších brouků vůbec. Dle sdělení Reittra vyskytl se mu v determinacích za více než padesát roků jeho činnosti jedenkrát. V mých determinacích měl jej jednou pan Dr. Jureček s etiketou „Uhry". U Řevnic u Prahy jsem ho před válkou jednou v máji smekl keserem se stébla travního poblíž vykotlaného jakéhosi pařezu, ale vyskočil mi z keseru do trávy a zmizel. V posledních dvaceti letech byl chycen v loni v máji panem Mazurou na Moravě (naleziště se tají, aby nebylo zničeno) v dubu, a letos též v květnu v jediném kusu u Berlína v dutém buku. Z francouzských entomologů jej sbíral jedině pan Bonnaire v lese u Fontainebleau a udává následující: V dubnu a začátkem máje můžeme ho nalézti v dutých bukách nebo jich okolí, hlavně v trouchu a drti na dně dutin. (Když jsme to proseli, nezapomeňme nikdy to vhodit zase do stromu!) Někdy ho srazíme, vyškrabujíce uvnitř roztřásněné stěny, jindy je zase v mechu a lišejnících, na kmenu a silnějších větvích a jen jedenkráte byl sklepán s větví javoru a smeten keserem s trávy kol stromu. Přednost dává bukům, jichž dutina odpovídá asi úrovni okolní půdy a vyústí u paty stromu otvorem často ne větším, než se může ruka prostrčiti. Jak larva žije, není známo. —

Athous villosus Geoffroy (rhombeus Olivier). — Až 2 cm velký kovařík, který se uvádí z celé Evropy mimo Rusko a Španěly;

u nás však dosud zjištěn nebyl. Nalezl jsem jej koncem června u Mehadie pod korou velkého oprýskaného buku, a sice brouka ještě měkkého v lůžku, kde se larva ve vykousané drti zakuklila. Buysson udává nálezy v buku, olši, bříze, dubu a jedlém kaštanu, a přilétl mu vícekrát večer ke světlu. Rouget jej chytal u Dijonu v červenci a srpnu za teplých večerů v letu kolem vrb a více jiných sběratelů jej ulovilo též večer. Snad je tato okolnost příčinou, proč nebyl u nás dosud zjištěn. Larvy nalezl Schioedte v dutých stromech, osazených více druhy Leptur. —

Athous mutillatus Rosenhauer je rovněž rarissimum, a jak již Lokay sen. udává, brouk, který teprve večer opouští úkryt. Vyskytuje se od máje do července dle Buyssona v dubu, buku, ořechu a lípách. Rosenhauer jej popsal dle kusů u Norimberka a Erlangen v dutých divokých kaštanech nalezených. Jediné dva kusy, které se mi v determinacích vyskytly, byly z Prateru u Vídně z divokých kaštanů, kde bylo též Rhamnusium bicolor. Je to černý Athous tvaru A. niger, je však nelesklý, matný a má čelní hranu tak vyzvednutou, že je za ní příčná, velmi vyznačená hlubinka. —

Uvedl jsem biologické poznámky jen několika nejvzácnějších druhů, abych sběratele upozornil na tuto zajímavou třídu broučí a prosil bych všechny, aby mi třeba jen i krátce sdělovali své zkušenosti, o době denní a roční, o žírných stromech, keřích a rostlinách, a zdali ve dřevě, pařezích a kmenech byly též jiné larvy nebo brouci, a kteří to byli. Zdá se, že je tu jakési soužití s jinými rody broučími.

Pěstování larev je velmi prosté. Dají se s trouchem a drtí, kde byly nalezeny, a k čemuž přimísíme stejnou část rozmělněné rašeliny, do obyčejné sklenky, kterou překlopíme květináčovou miskou. Nepatrná nerovnost jejího dna a krajů sklenky umožňuje dostatečnou výměnu vzduchu. Trouch se musí však občasným dolitím vody udržovat vlhký, ne však mokrý. K chovu si vybíráme jen velké larvy, které se dříve zakuklí, protože larvální život brouků těchto trvá u některých druhů tři, možná snad i pět roků a nesmí se dále dáti více larev dohromady, protože se požírají; z osmi larev Melanotů mi zbyly po dvouletém pěstění tři. Naleznete-li však hnízdo některých těchto vzácných druhů, nechte, je-li místo snadněji přístupné, larvy tam, kde jsou a docházejte tam každého roku v časných měsících a vezměte si brouky vyvinuté. A šetřte ty brouky, zejména samičky, i to hnízdo, sotva asi ve svém životě naleznete druhé.

AUSZUG.

Autor führt einige biologische Bemerkungen über die Elateriden an und vermutet bei manchen Arten eine, wenn auch entfernte Symbiose zwischen den Elateren und anderen Käferfamilien. So kommt in Böhmen Athous rufus Deg. mit Chalcophora mariana vor, Athous mutillatus Rosenh. wurde in Rosskastanien mit Rhamnusium bicolor gesammelt, den Athous villosus Geof. fing Autor in einem Buchen-

stamme mit Dicerca berolineusis, Schiodte fand Larven von Athous villosus Geof. in hohlen Stämmen, die mit einigen Leptura-Arten besetzt waren. Autor lenkt die Aufmerksamkeit der Sammler auf diesen Umstand und bittet die Erfahrungen bezüglich der Zeit des Vorkommens, der Nährpflanze und eventueller Symbiose mit anderen Insekten bekannt zu geben.

DE NOVIS BUPRESTIDARUM AFRICAE BOREALIS SPECIEBUS.

Dr. *Jan Obenberger.*

1. Sphenoptera (Sbg. Hoplistura) Alfierii m. n. sp.

Hab.: Aegyptus: Meadi 8. 6. 12. Long. : 14·5 mm lat. : 5 cmm.

Robusta, convexa, subglabra, cupreopurpurea, rubescens, elytris paululo obscuratis. Capite forti, oculis haud prominentibus, fronte subaequaliter, haud dense punctata. Antennis satis curtis, obscure aenescentibus, relatione singulorum articulorum uti sequitur: II = III, IV = $1^1/_3$ II. Prosterno lato, medio fere glabro, nitido, marginato, medio plano, inimpresso. Thorace forti, convexo, lato, longitudine fere $1^3/_4$ latiore, margine antico fortiter bisinuato ac marginato, latitudinem maximam in basi attingente, dein ad angulos anticos satis fortiter ac regulariter rotundatim attenuato. Disco convexo, medio sine ulla impressione longitudinali, regulariter sparse, satis fortiter punctato, nitido. Carinis thoracis lateralibus postice desuper distincte visibilibus; carina hac (lateraliter observata) fere recta, usque ad quartam anteriorem partem distincta. Angulis posticis acutis. Scutello latissimo, longitudine fere 3× latiore.

Elytris robustis, convexiusculis, latitudine fere $2^1/_2$ longioribus, apicibus breviter, late et obtuse tridentatis, regulariter decemstriatis, interstitiis aequalibus, humeris paulo prominentibus ac nitidioribus, striis haud profundis, interstitiis paulo convexis, lateraliter ac antice transverse subrugosis. Elytris a basi iam ad apicem in linea longe curvata, leviter subsinuata (usque ad tertiam partem apicalem leviter, dein fortius) attenuatis.

Abdomine nitidiore, micante, convexo, segmento abdominali primo medio integro, segmentis abdominalibus lateribus plaga convexa, glabra, paulo elevata, nitida in segmentorum angulo laterali anteriori ornatis. Parte segmenti proxima impressione albidopilosa ornata. Plagis interioribus nullis. Coxis posterioribus lateribus externis integris, haud emarginatis, in tertia parte interiori marginis postici leviter sinuatis. Corpore subtus sparse ac brevissime, minutissime albopiloso.

Dom. Alfieri in honorem denominata. Species egregia, *mesopotamicae* C. G. haud dissimilis, sed multo robustior, corpore crasso, breviori ac caracteribus ibi descriptis multis valde differens. Etiam speciei *Walteri* Rtt. (Turkestan) similis, sed ab illa atque ab omnibus speciebus affinibus prothorace medio integro nec non abdominis ac prosterni forma fortiter divergens.

Druh tento vyznačuje se robustním, zavalitým tělem. Barva je purpurově měďová, vespod lesklejší. Patří mezi sekci podrodu Hoplistura, vyznačenou prosternem po celé délce ovroubeným. Je význačným svými tykadly, jichž druhý a třetí článek jsou si délkou rovny, dále formou širokého a klenutého štítu, jehož postranní žebérko je vzadu shora viditelno současně po obou stranách a formou abdominu, jehož jednotlivé články jsou v předních rozích ozdobeny velmi zřetelným reliefkem, asi jako u *trispinova* Klug. Připomíná trochu druh *mesopotamica* C. G., avšak celou řadou zmíněných znaků, hlavně formou prosterna se od něj liší. Rovněž tak od podobného turkestanského druhu *Walteri* Rtt.

Jest to nápadná forma, příbuzná spíše s některými druhy exotickými. Nejbližší příbuzní tohoto druhu žijí v okolí jezera *Tsad* ve stř. Africe a na Senegalu.

2. Melanophila Gestroi m. n. sp.

Hab.: Aegyptus sup. (Khartoum), Abessynia. Long.: 12—14 mm. Lat.: 3·3—4·5 mm.

Forma ac aspectu *Melan. acuminatae* De G. (= *longipes Say*) simillima; convexior ac robustior, caracteribusque sequentibus valde diversa:

Corpore nigro subtus distinctius piloso, pedibus paulo aenescentibus. Capite ac thorace nigris, elytris totis sordide testaceo-bel orceobrunneis, haud metallicis. Capite lato, antennis multo brevioribus, articulo quarto illo tertio distincte breviore (apud *acuminatam* tertio ac quarto fere aequalibus) thorace sculptura simili, sed lateribus minute sed distincte lougitudinalites subrugosulis; thorate latiore, ad basim distinctius attenuato, lateribus multo magis regulariter rotundatis; angulis thoracis anticis minus prominulis, thorace paulo breviore, impressione praescutellari minus profunda. Scutello distincte maiore. Elytris similiter sculpturatis, sed latioribus, haud nitidis, ad apicem brevius attenuatis, spina apicali paulo magis producta.

Species egregia iam ob elytrorum colorem ab omnibus huius generis speciebus valde distincta. Huius speciei exemplaria duo cognovi-maiusaegyptiacum (coll. mea) ac istud abessynicum collectionis: *Museo Civico di Storia Naturale di Genova.*

Entomologo meritissimo *Do-ri Gestro* Genovae grato animo dedicata.

Jeden z nejnápadnějších palaearktických druhů. Ode všech druhů, hlavně však od *acuminata* Deg., jíž je tvarem, leskem a vzhledem nejvíce podoben, liší se barvou krovek, jež jsou špinavě okrově žluté. Tělo je robustněji stavěno, štít po stranách silněji zaokrouhlen, poměr tykadlových článků odchylný.

Od tohoto velmi zajímavého druhu znám jen dva kusy, jeden, jejž mi před časem zaslal k revisi pan Dr. *Gestro,* řiditel *Museo Civico di Storia Naturale di Genova,* a druhý, větší a robustnější kus můj z Chartumu, pocházející ze sbírky Meyer-Darcisovy. Pojmenován k poctě p. Dra Gestro.

3. Antaxia Nickerli m. n. sp.

Hab.: Aegyptus: Caïro. Long.: 5·7 mm, hat.: 1·5 mm.

Subalutacea, obscure cupreoaenea, elytris abdomen totaliter tegentibus, speciebus *Strandi* m. *Nephthys* m. ac *pumilla* Klug affinis.

Parum convexa, sericeomicans, corpore supra glabrato. Capite lato ac convexo, fronte lata, lateribus rectis, fere parallelis, ad verticem perparum attenuatis, fronte inter oculis ac inter vertice et epistomate longitudine perparum latiore, pilis sparsis subtilibus albosericeis ornata. Oculis paulo prominulis, vertice convexo, fere glabro. Sculptura frontis subtilissima retiformi, parum distincta, subalutacea. Thorace longitudine fere 1½ latiore, latitudinem maximam in quarta parte anteriori attingente, lateribus modice, ad anticem ac ad basim fere aequaliter rotundatis, utrimque ante augulis posticis leviter late impressis. Superficie glabra, minutissime alutacea, sculptura retiformi in parte discali nulla, solum lateraliter celullis aliquot pentagonalibus subumbillicatis indistincte ornata. Margine anteriori fortiter bisinuato, lobo medio fortiter rotundatim producto, scutello triangulari, lateribus sabrotundatis. Elytris latitudine 2⅓ longioribus, parum convexis, glabris, sculptura alutacea, minutissima, rugis ac granulis subtransversis minutissimis ac maxime subtilibus, haud distinctis. Elytris usque fere ad tertiam partem apicalem parallelis, dein longe attenuatis, ac apice tenuiter singulatim rotundatis ac denticulatis. Corpore subtus nitido, satis convexo, pilis aureis sparsis subtilibus aequaliter tecto. Antennis pedibusque cupreis.

Ab A. *pumilla* Klug ac *Strandi* m. iam corpore maiore, magis convexo, capite robustiore ac thoracis forma differenti discedens; thorace praecipue ad basim multo minus attenuato divergens. Ab illa *A. Nephthys* m. frontis forma valde diversa nec non corporis magnitudine ac thoracis forma divergens. *A. Nephthys* fronte lateribus distincte sinuatis ac parte interoculari frontis distincte latiore bene separata mihi esse videtur.

Memoriae *Dr. Nickerl,* Musaei Nationalis Pragae ac huius sectionis entomologicae Maecenatis illustrissimi devota.

Měďový a hedvábitě lesklý tento druh přináleží do příbuzenstva *A. Strandi* m., *A. Nephthys* m. a *A. pumilla* Klug. Jest podobně zbarven, jest ale klenutější a větší; od *A. pumilla* Klg. a *A. Strandi* m. liší se hlavně formou štítu, jenž je zde k základně daleko slaběji zúžen, od druhu *A. Nephthys* m. liší se nejen tvarem a velikostí, ale i formou čela, jež je u *Nephthys* zřetelně širší a po stranách dvojitě prohnuté, tedy s okrajem nerovným, kdežto zde je tento postranní kraj oka přímočarý.

Pojmenována k poctě *Dr. Nickerla,* nezapomenutelného dobrodince a zakladatele entomologického oddělení Národního Musea v Praze.

4. Amaeodera Pharao m. n. sp.

Hab.: Aegyptus septentr. Long.: 4·2 mm. Lat.: 1·6 mm.

Nigra, parum nitida, elytris convexis, uti fere apud *adspersulam* Ill. nigro-brunnescenti ac ochraceo variegatis.

Capite satis lato, parum convexo, oculis haud prominentibus, fronte plana, granuloso umbillicata, subparallela, parte interoculari longitudine latitudini fere aequali, sparse pilis albidis squamuliformibus tecta. Antennis nigris, satis brevibus, articulis 5—9 transversis. Thorace longitudine fere 1¼ latiore, margine antico fortiter rotundatim producto; latitudinem maximam fere in medio attingente, lateribus levitter rotundatis, disco convexo, in tertia parte anteriori leviter subgibboso, basi recta, simplici, reticulatione rudi subrugosa, subumbillicate aequaliter tecto ac pilis non nullis semierectis squammiformibus ornato. Elytris multo quam apud *adspersulam* brevioribus, convexis, latitudine fere 2⅓ longioribus, incisione laterali posthumerali distincta lateribus post humeris leviter subsinuatis, usque ad tertiam partem apicalem subparallelis, dein satis breviter late conjunctim rotundatim attenuatis ac parte apicali laterali denticulis sparsis sed acutissimis ornatis. Superficie pilis semierectis albis sparsis subseriatim tectis. Sculptura striis punctatis fortibus 11, interstitiis tenuibus, aequalibus, parum convexis, — illo 9^0 postice parum elevato — composita. Parte inferior ac pedibus nigris, abdomine antice ac sternis laterialiter dense squamulis albidis contiguis tecto.

Coloratione speciebus illae *A. adspersulae* vicinibus vere similis, sed corpore breviore, crassulo, apice fortius denticulato etc. valde differens.

Druh tento náleží k příbuzenstvu *A. adspersula* Illiger, jest však kratší a robustněji stavěn, krovky vzadu daleko ostřeji a zřetelněji ozubeny, kratší; základna štítu bez postranního hrbolku.

5. Agrilus algiricus m. n. sp.

Hab.: Algeria. Long.: 6·5 mm. Lat.: 1·7 mm.

Speciei *crocei vestis Mars.* forma, speciei *limoniastri* Bed. ac *Oasis* m. pilositatis dispositione simillimus. Convexus, subcylindricus,

cupreus, satis nitidus. Capite convexo, vertice sine linea media impressa, simpliciter (haud rugose) punctato; fronte lateribus extus leviter subrotundatis ac convexis, dense pilis luteis radiatim tecta. Antennis brevibus nigrescentibus. Thorace forma eadem quam apud *A. croceivestis* Mars., sed angulis posticis parum *prominulis ac divaricatis*. Carinis lateralibus ac praehumerali similiter dispositis. Pilositate thoracali simili, sed multo minus distincta, multo obscuriori. Thorace latitudinem maximam in quarta parte anteriori attingente. Scutello paulo breviore quam apud *A. croceivestis* Mrs. Elytris similibus, sed paulo robustioribus, paulo minutius rugosis, pilositate valde diversa: densa, aurea, *subuniformi*, fasciaque media longitudinali *parum distincta* ac in pilositate superficiei alia *subevanescente*. Abdomine, corpore substus ac thoracis lateribus multo minus dense ac obscurius, aequaliter aureopilosis. Segmento abdonimis ultimo ac gulari lobo fortiter rotundatis. Corpore pedibusque subtus viridiauratis, tarsis brevibus.

Druh tento patří do příbuzenstva *A. croceivestis* Mars. a *limoni astri* Bed. Od prvého druhu liší se rozbíhavými zadními rohy štítu, nějším opýřením spodu těla. Tímto znakem zase blíží se k druhu a odlišným systémem opýření krovek, rovněž tak jako řidším a tem- *limoniastri* Bedel, od něhož však, již tvarem těla, velikostí, úpravou krovek atd. velmi se vzdaluje. Způsobem opýření dosti se podobá mému druhu *A. Oasis* m.

6. Agrilus Pharao m. n. sp.

Hub.: Aegyptus : Caïro. Long. : 7 mm. Lat. : 1·9 mm.

Speciebus *Agrilis croceivestis* Mars. ac *cinctus Ol.* affinibus proximus.

Corpore supra cupreo purpureo, parum nitido, corpore subtus obscuriore, pilositate densa albidolutescenti tecto. Capite convexo, vertice perparum impresso, punctis nonnullis isolatis tecto. Fronte longa, tenui, subparallela, lateribus levissime subsinuatis, sparse albopilosa, pilis his maculas parvas quatuor in figura crucis efficientibus. Oculis haud prominulis. Antennis cupreis, ab articulo quarto dentatis, articulis posticis transversalibus. Gulari lobo late rotundato. Thorace longitudine fere 1⅓ latiori, antice simpliciter arcuatim ac fortiter emarginato, angulis anticis productis; thorace latitudinem maximam in tertia parte anteriori attingente, dein ad anticem rotundatim, ad basim subsinuatim attenuato. Disco transverse medio leviter depresso, antice ac ante basim medio leviter subimpresso, lateribus oblique impresis ac dense luteo pilosis, vitta simili media haud distincta ac interrupta. Carina praehumerali forti ac convexa, carina laterali (= marginali) fere recta, acuta, postice levissime subsinuata, carina submarginali parum ab illa divergente, portice haud conjuncta, sed

ibi subito decurvata ac „processum femoralem" efficiente.*) Thorace disco tranoverse satis dense rugoso. Scutello magno, carinato, lato. Elytris lateraliter abdominis partem detegentibus, satis convexis, glabris, solum vitta tenui, satis densa, distinctissima, aureopilosa subsuturali ornatis, apice singulatim rotundatis ac denticulatis. Sterni lateribus, partibus illis abdominis, supra visibilibus ac thoracis lateribus dense aureopilosis, abdomine ac pedibus albido pubescente. Segmento abdominus basali medio haud profunde, lineatim impresso. Segmento anali apice integro.

Druh tento patří do téže skupiny co druh předchozí. Liší se značně od všech známých palearktických druhů tvarem žebérek štítových a zlatovým opýřením, jež tvoří na krovkách tenkou a úzkou podélnou pásku.

7. Agrilus affectans m. n. sp.

Hab.: Algeria. Long. : 4·6—5·6 mm. Lat. : 1·2—1·4 mm.

Speciei *A. roscidus* forma ac pilositate simillimus ac, uti sequitur, differens:

Corpore *minus convexo,* thorace ac capite *viridescentibus vel smaragdineis,* elytris cuprescentibus. Pilositate elytrorum *aurea;* capite fortius ac *minus dense* rugoso fronte distinctius pilosa, minus lata, frontis lateribus distincte *sinuatis.* Anntenis smaragdineis. Thorace simili, sed lateribus ad basim distinctius *sinuatim* attenuatis. Carinis thoracis praehumeralibus (desuper observatis) multo *magis convergentibus,* carina praehumerali in angulis anticis thoracis *haudquaquam prolongata.* Tarsorum posticorum articulo primo *multo longiore, tres articulos sequentes longitudine adaequante (*apud *roscidum* solum duo articulos sequentes vix paullo superante). Gulari lobo ac segmento anali apice integris, rotundatis.

Druh tento tvarem těla úplně se podobá jihoevropskému druhu *A. roscidus Ksw.* a liší se od něj: barvou štítu a hlavy, jež jsou zelenavé až smaragdově zelené, zlatovým opýřením krovek, odlišným tvarem čela a žebérka v zadních rozích štítu, hlavně ale délkou zadních tarsů. U druhu tohoto jest první článek zadních tarsů délkou roven *třem* následujícím, kdežto u *roscidus* ztěží o málo převyšuje délku *dvou* článků nejbližších.

8. Agrilus angustulus var. maroccanus m. n. sp.

Hab.: Marocco.

Forma ac colore A. angustulus Ill., sed subtus multo densius ac distinctius pubescens, fronte paullo latiore, lateribus frontis haud sinuatis. Carina praehumerali recta, magis elevata, illa marginali magis

---

*) Hic enim carinae submarginalis apparatus femorum anticorum firmamentum mihi esse videtur. Quam formam in pluribus iam faunae atehiopicae ac orientalis speciebus observavi.

recta, haud sinuata. Gulari lobo ac segmento anali emarginatis, segmento abdonimis basali medio granulis duobus ornato.

Varieta tato liší se od základní formy hlavně hustým bílým opýřením spodu těla a zřetelnějším, rovným žebérkem v zadních rozích štítu.

NOVÝ HERMAPHRODIT LEPTIDIA SINAPIS L.?

Známý český entomolog p. V. Táborský chytil letos dne 29. června na jihovýchod od českých mořských lázní Srebrno poblíž zříceniny Betterino motýla Leptidia sinapis L., který jest tak odchylný od typu, že jej p. Táborský pokládá za hermaphrodita. Stůjž zde jeho popis.

Tělo i pravá strana křídel jest rozhodně samičí, zabarvení této strany normální, až na to, že černé poprášení rohu horního křídla jest na minumum zredukováno. Za to levá polovina křídel liší se dosti podstatně od typu. Hořejší křídlo této strany jest totiž celé až ke kořenu šedě poprášeno, kdežto dolejší, ač poněkud slaběji, jest šedě zabarveno asi do poloviny, odkud splývaně přechází do základní barvy bílé.

Rovněž tak spodní strana křídel vykazuje zajímavé rozdíly. Kdežto pravá polovina křídel jest vespod zabarvena normálně jako generatio aestiva, jest levá strana zabarvena jako generatio vernalis lathyri, při čemž tmavošedé zabarvení rozšiřuje se skoro po celé ploše dolejšího spodního křídla, takže se typické dvě šedé podélné pásky v tomto zabarvení téměř ztrácí.

Pan Táborský opírá asi své mínění, že zde jde o hermaphrodita, jednak o to, že černá skvrna v hořejším rohu vrchního křídla, tak charakteristická pro pohlaví samčí, byť i nebyla na povrchu levého horního křídla pro šedé poprášení zcela patrna, jest přece jen trochu viditelna, prohlížíme-li motýla proti světlu, jednak pak o to, že křídla na levé straně jsou menší než na pravé.

První důvod byl by snad dosti závažný, avšak sluší upozorniti, že tvar tohoto hořejšího křídla jest svým zakulacením rozhodně bližší tvaru samičímu, pokud pak jde o důvod druhý, není okolnost tato při tomto druhu tak rozhodující, aby se mohlo říci jen se zřetelem k rozdílu velikosti křídel, že levá strana jest samčí, pravá samičí, ježto normální motýle Lep. sinapis bývají jak v pohlaví samčím, tak i samičím skoro stejné velikosti, při čemž se mohou ovšem vyskytati z příčin všeobecně známých jak samci, tak i samice tu větší tu menší. Jednou z těchto příčin jest okolnost, jak snadno či nesnadno opatřují si housenky potravu ke svému vývinu potřebnou. Není-li jim to snadno, tu se stává, že housenka zakrní, což má ovšem vliv jak na pupu tak i na motýla, který se vyvine pak rovněž zakrnělý, menší

(známé aberrace z hladu eb. ioides, urticoides a jiné) nebo zakrní částečně jen na některých křídlech. Druhou příčinou jest jednostranný vliv slunce na pupu.

Proto zdá se, že tu jde spíše o zakrnělost levé strany křídel a o partielní melanismus této strany, což by bylo snad vysvětlitelno tím, že tato strana pupy byla více exponována slunci. Podobný zjev jest znám všem entomologům, kteří se zabývali pokusy tepelnými s různými druhy motýlových pup, při nichž dosti často se stává, že jedna strana motýla vylíhnuvšího se z exponované pupy jest typická, kdežto druhá vykazuje značné změny, způsobené teplem, dle toho, jak která strana byla blíže zdroje tepelného.

Ačkoli tudíž nemohu se bez výhrady a bez dalšího šetření přikloniti k mínění p. Táborského, že tu jde o hermaphrodita, musím doznati, že tu jde o velmi zajímavého motýla, který zasluhuje popisu. *F. Pokorný.*

NOVÝ DRUH RODU AEROTRICHIS MOTSCH. = TRICHOPTERIX KIRBY

(jménem Trichopteryx jest již od r. 1816 pojmenován rod motýlů).

Dr. *Ant. Fleischer,* Brno.

Aerotrichis carpathica m. největší druh, svým dlouhým, úzkým tvarem a dlouhými, na zad zúženými krovkami velmi význačný.

Hlava široká, oči malé, značně vypouklé; přední okraj štítu před kouty vykrojený, kout sám v krátkou ostrou špičku vybíhající; zadní okraj před kouty značněji vykrojený vybíhá v delší na zad zatočenou ostrou špičku; štít není širší krovek; krovky u ramen nejširší, nápadně dlouhé a nazad zúžené, vzadu nepřikrývají 4 poslední tergity; celý povrch jemně a hustě tečkovaný, střed krovek značně vypouklý; celý brouk barvy hnědé, hlava a štít temnější, málo lesklý; od dosud známého největšího druhu intermedia Gillm. liší se podstatně svým dlouhým, úzkým útvarem, 1·2 mm, a barvou; našel Dr. Jos. Fleischer v Podkarpatské Rusi ve značné výšce na kopci Bliznica, při prosívání listí.

Il est remarquable par la forme allongée, par les élytres longs notablement rétrecis au sommet; et par la couleur brune. Long. 1·2 mm. Carpathes: Bližnica.

LYTTA VESICATORIA LIN. VAR. DIBAPHA REITT.

Dr. *Ant. Fleischer* v Brně.

Roku 1886 popsal Reitter ve „Wiener entomolog. Zeitung" novou varietu druhu Lytta vesicatoria pod jménem v. armeniaca; brouk byl sbírán v Elisabetpolu v Kavkaze. Jelikož však jméno toto bylo již u jiného druhu téhož rodu zadáno Faldermannem, přeměnil r. 1890 rovněž ve „Wien. entomolog. Zeitung" jméno a nazval novou varietu *v. dibapha.* V popisu praví, že brouk jest více hnědě zbarvený a že má v zadu na krovkách *podélný hnědý pásek;* hlava jest větší a silnější tečkovaná, tykadla tlustší a jednotlivé články poněkud kratší. —

Tohoto brouka sbíral r. 1905 professor Dr. Šulc u Elisabetgradu v Ukrajině na šeříku (Syringa) ve velkém množství, více než 200 exemplářů, které až dosud uschovány byly v lihu. — V celém materiálu našel jsem však jen 30 exemplářů se žlutým neb žlutěhnědým páskem bez kovového lesku. Pásek sahá někdy až do polovice krovek a jest více méně široký, a někdy jen na špičku krovek omezený. Často jsou páskovaná individua spářena s nepáskovanými, jsou to ponejvíce samičky. Od zdejší základní formy líší se však forma ukrajinská větší a po stranách více vypouklou hlavou, kratšími a silnějšími tykadly, kratšími články jich a hlavně též barvou. Jsou vesměs více měďově zelené, někdy celé měďové, s hlavou měditě zlatou, zelenou neb modrou, aneb se štítem modrým neb zeleněmodrým, a sice stejně jako páskované nebo bez pásku. Jest to tudíž zvláštní raça (subspecies) a zbarvení žlutým podélným páskem jest jen nahodilá aberrace. Takový žlutý pásek najdeme i u naší obyčejné formy, sbíráme-li brouka v massách. U nás jsou však taková individua vzácnější; našel jsem u 100 normálních průměrně 4 páskované. V Dalmatii jsou hojnější (Dobiaschi Heyd., vittata Boull).

Dlužno dle toho pojmenování kavkazské a ukrajinské rassy pozměniti, a sice: **v. viridicuprea m. a. dibapha Reitt.**

La forme d'Ukraine Lytta vesicatoria var. dibapha Reitt. est une race particulière qui diffère de la forme typique par la tête convexe de côtés, par les antennes plus courtes et plus fortes et par la couleur vert-cuivreux sombre. Quelques exemplaires ont une bandelette jaune, derrière sur les élytres et sont déterminés comme forme typique: dibapha Reitter. Les exemplaires normaux de chez nous ont aussi une telle bandelette mais plus rarement. Le non de la raçe d'Ukraine et du Caucase doit être changé de cette façon:

v. viridicuprea m. a. dibapha Reitt.

FAUNA ČECHOSLOVENIAE.

I. Zoocecidia,

ZOOCECIDIE NOVÉ PRO ČECHY.

Les Zoocecidies nouvelles pour la Boheme IV.

Dr. *Ed. Baudyš*, Brno.

(Dokončení.)

Silene inflata Sm.

83. Jaapiella floriperda (F. Loew) Rübs., ac. kv. (D.): Malý Rybník v Krkonoších (7. VIII. 1920, Dr. Jar. Klika).

Silene nutans L.

* 84. Aphidarum, pl. l. (He.): Velká Chuchle u Prahy (6. VII. 1916). — Listy jsou na svrchní stranu svinuté, zkadeřené, naduřelé, bledě zbarvené, obsahující bledežlutě zbarvené mšice.

Les feuilles sont enroulées par en haut, frisées, boursoufflées, décolorées, Pucerons pâles.

Dianthus caesius Sm.

85. Lita leucomelanella Z.,) ac lod. (L.): Homole u Vraného n. Vlt. (7. VII. 1919). — Dva neb čtyři konečné listy tvoří hálku vřetenovitou, až 2 cm dlouhou, obsahující žlutou housenku s černou hlavou. Listy, tvořící hálku, jsou značně rozšířené. Hálka jest buďto přisedlá, obklopená chumáčem listů, jak na obrázku 10.*) na postranních dvou rostlinkách jest patrno, neb tvoří se hálka výše na stonku, jak jest viděti na prostřední rostlince a pak připomíná hálku na Silene saxifraga popsanou od Massalonga[10]) z Italie, aneb postupuje až do květu, kde vzniká tvar hálky hruštičkovitý, 15—20 mm dlouhý, 5 mm široký, fialově zbarvený, při čemž se zúčastní na tvorbě hálky i kalich, který jest silně nafouklý, kdežto ostatní části květní jsou zakrnělé, jak sbíral Dr. Jar. Klika mezi Srbskem a Karlovým Týnem, na pravém břehu Berounky (16. V. 1920). Při hálkách mnou v červenci sbíraných jsou též hálky podobné a totožné s hálkou, již jsem popsal v r. 1916[11]) dle jediného kousku s téže lokality, takže dlužno tuto hálku spojiti s tímto širším popisem.

Cécidie située à l'extrémité de la tige, fusiforme, jusqu'à 2 cm de long, constituée par les deux ou quatre dernières feuilles anormalement grossies. La chenille est juane avec une tête noire. La galle est située soit à la base de la plante, soit à l'extrémité; en ce cas la galle est piriforme, violette, le calice gonflé, tous les autres organes de la fleur sont arrêtés dans leur développement. Cette galle est identique à celle que j'ai décrite en 1916.

---

*) Fotografie hálek v této práci obsažených zhotovil dle originálů můj adjunkt Ing. J. Rozsypal, což zde s díkem kvituji.

*) Hmyz určil laskavě p. min. rada Dr. Sterneck z Karlových Varů, což s díkem kvituji.

[10]) Massalongo C.: Nuovi zoocecidii della flora veronese II. (Marcellia, 1904, p. 121, č. 39, obr III.).

[11]) Baudyš E.: Neue Gallen und Gallenwirte aus Böhmen (Societas entomologica, roč. 31, č. 63, obr. 4.).

Stellaria graminea L.

86. Eriophyes atrichus Nal., pl. l. (A.): Les mezi Kobylicemi a St. Nechanicemi (13. VIII. 1918).

Obr. 10.

Aconitum napellus L.

87. Contarinia sp.?, ac. kv. (D.) viz. Houard č. 2371: Kotelní jámy v Krkonoších (23. VII. 1918). — Květy naduřelé a uzavřené, obsahující bělavé larvy rodu Contarinia a mimo to též velké larvy nějaké Muscidy, jak též Ross[12]) z Bavor udává.

Delphinium elatum L.

* 88. Dasyneura sp., pl. l. (D.): Kotelní jámy v Krkonoších (23. VII. 1918) a Důl pod vodopádem Pančavy v Krkonoších (29. VII. 1919). — Listy jsou od kraje na svrchní stranu kornoutkovitě svinuté, na povrchu svraskalé a odbarvené, jak na obr. 11b jest patrno. Často však jsou listy na konci stonku zhloučené, vzájemně se objímající, silně ztlustlé, kožovité a na bási abnormálně plstnaté, jak na obr. 11a jest viděti. Tato hálka jest úplně podobna hálce na Aconitum napellus, jak popsal Jaap[13]) z Bavor a já[14]) z Moravy. V každé hálce jest větší počet zažloutlých larev bejlomorek s prsním bodcem dvouzubým, přináležejícím larvě Dasyneura, jak na obr. 12. lze spatřiti.

Feuilles enroulées en cornets par en haut, à surface crispée, décolorées (Fig. 11b). Feuilles des parties limitrophes conglomérées, enroulées, très

---

[12]) Ross H.: Die Pflanzengallen Bayerns und der angrenzenden Gebiete. 1. Nachtrag (1916—1921). (Bericht der Bayerischen Botan. Gesellsch., 1922, p. 100, č. 27.)

[13]) Jaap O.: Beiträge zur Kenntnis der Zoocecidien Oberbayerns (Verh. d. Botan. Vereins d. Provinz Brandenburg 1919).

[14]) Viz pozn. 7, str. 540, č. 56.

épaissies, coriacées, énormément pilocées à la base (Fig. 11a). Larves grégaires, jaunâtres.

* 89. Cecidomyidarum?, ac. kv. (D.): Kotelní jámy v Krkonoších (23. VII. 1918). — Květy zůstávají uzavřené, znetvořené, tvaru kulovitého, barvy hnědé. Sousední osa květní jest deformovaná, hnědě zbarvená a listeny jsou svinuté. V takto vzniklých hálkách byli nalezni roztoči, poněvadž však v hálce jest větší dutina a netvoří se nikde abnormální plstnatost, lze předpokládati, že tyto hálky byly vyvolány larvami bejlomorek.

Fleurs déformées, globuleuses, fermées, brunes. Axe floral déformé, brun; les feuilles sont enroulées.

Obr. 11.

Obr. 12.

Hepatica triloba Gil.

* 90. Insekt, pl. lod.: Sv. Ivan u Příbrami (26. III. 1916, prof. Dr. K. Domin). — Stopky květní jsou blízko pod květem mírně vřetenovitě nadu̇řelé a květy jsou následkem toho zahnuté. Hálky byly již opuštěné, takže lze tyto hálky považovati za procecidie.

Tige florale près de la fleur un peu gonflée fusiformément et les fleurs courbées. C'est une procécidie.

Clematis viticella L.

* 91. (Eriophyes vitalbae Can.), pl. l. (A.): Nádraží v Turnově (2. VIII. 1919). — Listy zkadeřené, na spodní stranu svinuté a různě zprohýbané.

Limbe de la feuille crispé, enroulé par en bas et contourné.

Clematis recta L.

92. Eriophydum, ac. kv. (A.), viz Houard č. 2398: Stráň nad Jarovem u Zbraslavi (7. VII. 1919), Koda u Tetína (23. VI. 1920, Dr. Jar. Klika). —

Květenství úplně deformované, hustě abnormálně plstnaté, kterážto plst šíří se i na čepele listové.

93. Epitrimerus heterogaster Nal., pl. l. (A.): Jarov u Zbraslavi (7. VII. 1919), Karlův Týn.

Ranunculus aconitifolius L.

* 94. Cecidomyidarum, ac. kv. (D.): U výtoku Velkého rybníka v Krkonoších (28. VII. 1919). — Květy zůstávají uzavřené a zasýchají. Uvnitř jsou obsazeny četné nažloutlé larvy.

Bouton floral demeurant fermé et séchant. Larves grégaires jaunâtres.

Ranunculus acris L.

95. Cecidomyidarum, ac. kv. (D.), viz Houard č. 2420: Krč u Prahy (9. V. 1918, prof. Dr. K. Kavina). Hodkovice n. M., Sv. Ivan u Berouna (K. Kavina). U Martinovy boudy a Velké kolo v Krkonoších. — Květy uzavřené podobně jak uvedeno pod č. 94.

Ranunculus lanuginosus L.

96. Dasyneura ranunculi (Bremi) Rübs., pl. l. (D.): Údolí Jarovské u Zbraslavi (7. VII. 1919).

Papaver rhoeas L.

97. Aylax minor Hart., ac. pld. (H.): Pole mezi Vruticí a Lysou n. L. (19. VII. 1919, hmyz počal se líhnouti v druhé polovici března příštího roku).

Thlaspi perfoliatum L.

98. Ceuthorrhynchus contractus Marsh., pl. lod. (C.): Libušín u Kladna (9. V. 1920, Dr. Jar. Klika).

Sinapis alba L.

* 99. Cecidomyidarum, ac. kv. (D.): Blíže nádraží ve Vraňanech u Mělníka (19. VII. 1920). — Květy slabě zveličelé, ztluštělé a uzavřené, obsahující bílou až slabě zažloutlou larvu.

Fleur, légerement grossie, charnue et fermée. Larves blanches ou jaunâtres.

Erucastrum Pollichii Schimp. et Spenn.

100. Gephyraulus raphanistri (Kieff.) Rübs., ac. kv. (D.): Proti vojenskému táboru v Milovicích (19. VII. 1919).

101. Brevicoryne brassicae (L.) Das., ac. lod. (He.): Břeh potoka Vlkavy u Milovic (19. VII. 1919).

Brassica oleracea gongylodes L.

* 102. (Dasyneura brassicae Winn.), ac. pld. (D.): Kbelnice u Jičína (9. IX. 1919). — Plody nadulé, zprohýbané a různě znetvořené.

103. Gephyraulus raphanistri (Kieff.) Rübs., ac. kv. (D.): Kbelnice u Jičína (9. IX. 1919).

Brassica rapa L.

104. Brevicoryne brassicae (L.) Das., pl. l. (He.): Lhotka u Chotěboře (19. VIII. 1920).

Brassica napus oleifera DC.

105. Gephyraulus raphanistri (Kieff.) Rübs., ac. kv. (D.): Radim u Peček (13. VII. 1920) na řepce jarní.

Barbarea vulgaris R. Br.

106. Dasyneura sisymbrii (Schrank) Rübs., ac. kv. (D.): Botanická zahrada české university na Slupích v Praze (4. V. 1918, Dr. K. Kavina).

* 107. Coleopterum neb Lepidopterum, ac. lod. a pl. l.: Břeh Mohelky blíže Nového mlýna u Hodkovic (19. V. 1918). — Na stonku jsou vřetenovité ztluštěniny, následkem čehož jest celá rostlina zakrnělá. Podobné vřetenovité ztluštěniny jsou i na řapících listových. Uvnitř jsou obsaženy larvy jednak broučí a jednak motýlí.

Sur la tige ou le pétiole, épaississement fusiforme, atteignant à peu près le double de l'épaisseur de l'organe sain.

Roripa austriaca Bess.

108. Dasyneura sisymbrii (Schrank) Rübs., ac. kv. (D.): Velká Chuchle u Prahy (21. IX. 1919, doc. Dr. Fr. Schustler), Zaječice u Pyšel.

Roripa palustris Bess.

* 109. Ceutorrhynchus pleurostigma Marsh., pl. koř. (C.): Pokusná stanice v Zalší (19. VI. 1919). — Na kořenech jsou jednopouzdré, jednostranné nádory, obsahující uvnitř vždy jednu larvu broučí.

Cardamine amara L.

110. Trioza coriacea Horwáth,*) pl. l. (He.): Lesní údolí za myslivnou u Sv Trojice blíže Jičína (28. IV. 1920). — V čepeli listové jsou drobné prolákniny na vrchní stranu. V každé prolákninee sedí larva Triozy, jak O. Jaap[15]) z Bavor popsal.

Neslia paniculata Desv.

* 111. Insekt, pl. lod.: Kbelnice u Jičína (11. IX. 1919). — Lodyha jest mírně vřetenovitě ztlustlá a fialově zbarvená. Ve ztlustlině jsou tři otvory od vylétnutého hmyzu. Ztlustlina jest abnormálně plstnatá.

La tige est faiblement gonflée fusiformement, violette.

Berteroa incana DC.

112. Eriophyes sp., pl. l. (A.), viz Houard č. 2736: Stráň nad pilou v Přibyslavi (20. VIII. 1922, Milada Baudyšová). — Na listech tvoří se četné vypukliny, pokryté hustě abnormálně plstí.

Saxifraga granulata L.

113. Cecidomyidarum, ac. kv. (D.): Velký Bezděz (21. V. 1918). — Květy jsou uzavřené.

Ribes grossularia L.

114. Contarinia ribis Kieff., ac. kv. (D.): Údolí sv. Prokopa (17. IV. 1920) a údolí divoké Šárky pod Dívčím skokem u Prahy.

---

*) Imaga určil laskavě p. prof. Dr. K. Šulc, což zde s díky kvituji.

[15]) Viz pozn. 13, str. 7.

Ribes alpinum L.

115. Myzus ribis L., pl. l. (He.): Havlíčkovy sady na Kr. Vinohradech (8. V. 1918) a Kynského zahrada na Smíchově v Praze.

Ribes sanguineum Pursh.

* 116. Aphis grossulariae Kalt., ac. lod. (He.): Riegrovy sady na Kr. Vinohradech v Praze (27. VI. 1920).

* 117. Macrosiphum ribicola Kalt., ac. lod. (He.): Riegrovy sady na Kr. Vinohradech (13. VII. 1918) a Purkyňovo nám. na Kr. Vinohradech v Praze; v parcích města Plzně.

Spiraea ulmaria L.

118. Eriophyidarum, pl. l. (A.), viz Houard č. 2841: Kotelní jáma v Krkonoších (29. VII. 1918). — Čepel listová jest od okraje pokryta bílou abnormální plstí.

Pirus communis L.

119. Contarinia pirivora Ril., ac. pld. (D.): Bubeneč v Praze (12. VI. 1918, Ing. Lad. Krýsl), Kralupy n. Vlt.

Pirus malus L.

120. Phyllocoptes Schlechtendali Nal., pl. l. (A.): Kutná Hora (VII. 1919, Ing. Jos. Müller).

Pirus malus floribunda Sieb.

* 121. Myzoxylus laniger Hausm., pl. lod. (He.): Riegrovy sady na Kr. Vinohradech v Praze (6. VII. 1919, na formě purpurea Hort. spolu s formou Scheideckeri Hort.).

Pirus torminalis DC.

* 122. Myzus oxyacanthae (Koch) Pass., pl. l. (He.): Stráň severně od Libšic n. Vlt. (10. VI. 1919).

Sorbus aucuparia L.

123. Contarinia floriperda Rübs., ac. kv. (D.), viz Houard č. 2907: Krč u Prahy (9. V. 1918, Dr. K. Kavina), Velký Bezděz, u Velkého rybníka a sráz do Labského dolu od Labské boudy v Krkonoších (29. VII. 1919).

Sorbus Aria Grantz.

124. Cecidomyidarum, ac. kv. (D.): Krč u Prahy (9. V. 1918, Dr. K. Kavina), Velký Bezděz. — Květy zůstávají uzavřené, jak Ross uvádí.

Grataegus oxyacantha L.

125. Contariania anthobia (F. Löw) Kieff., ac. kv. (D.): Stráň pod sv. Janem v Chuchli u Prahy (5. VI. 1919), „Malý háj" u Radotína, Kralupy n. Vlt.

Rubus thyrsoideus Wimm.

126. Eriophyes gibbosus Nal., pl. l. (A.): Panský mlýn u Hořic (16. VIII. 1918).

Rubus macrophyllus W. et Nees.

127. Eriophyes gibbosus Nal., pl. l. (A.): Panský mlýn u Hořic

Comarum palustre L.

* 128. Eriophyidarum, acrc. rostliny: Blata u Zalší (19. VI. 1919). — Celá rostlina jest deformována; řapíky listové jsou zkrouceny, zduřelé, bledě zbarvené, květy jsou uzavřené, části květní zakrnělé a i se stopkami pod květem abnormálně chlupaté. Tato abnormální chlupatost objevuje se místy i na lodyze. Hunina jest bílá, místy pak hnědě zbarvená. Tato abnormální plstnatost poukazuje na činnost roztočů. Abnormální zvětšení jednotlivých částí rostliny, jejich ztlustnutí, bledé zbarvení bez abnormální plstnatosti a deformace celé rostliny poukazuje spíše na vliv háďátek.

Toute la plante déformée, les petioles contournés, renflés, décolorés, les fleurs demeurant fermées; tous les organes de la fleur sont arrêtés dans leur développement et ainsi que les pétioles et la tige énormément blanc ou brun pilocés.

Rosa alba L.

* 129. Blennocampa pusilla Klug, pl. l. (H.): Zahrada „České besedy" v Hodkovicích n. Moh. (19. V. 1918).

Rosa rubiginosa L.

* 130. Blennocampa pusilla Klug, pl. l. (H.): Homole nad Vraným n. Vlt. (7. VII. 1919), Dvůr Osojno, jihz. od Manětína.

131. Wachtliella rosarum (Hardy) Rübs., pl. l. (D.): Dvůr Osojno, jihz. od Manětína (23. VII. 1919).

Rosa micrantha Sm.

* 132. Rhodites eglanteriae Hart., pl. l. (H.): Nová Huť u Berouna (5. X. 1913, prof. Dr. L. F. Čelakovský).

Prunus padus petraea (P. petraea Tausch).

133. Eriophyes padi Nal., pl. l. (A.): Kotelní jámy (23. VII. 1918, velice hojně), u Velkého rybníka a podél cesty blíže Malého rybníka v Krkonoších (velice hojně i na mladých větévkách).

Genista germanica L.

134. Asphondylia sp., ac. pld. (D.), viz Houard č. 3343: Les Fídrholec u Běchovic blíže Prahy (10. VI. 1920). — Plody jsou změněny ve vřetenovitou hálku.

* 135. Eriophyes genistaea Nal., ac. pup. (A.): Les Fídrholec u Běchovic blíže Prahy (10. VI. 1920). — Pupeny jsou změněny v drobné kulovité hálky, obsahující roztoče.

* 136. Contarinia melanocera Kieff., ac. lod. (D.): Údolí sv. Prokopa u Prahy (3. IV. 1920, Dr. Jar. Klika).

* 137. Tenthredinidarum, pl. l. (H.): Lesnatá stráň mezi Dolany a Libšicemi u Kralup n. Vlt. (10. VI. 1919). — V pletivu listovém jsou čočkovité nádorky 1½—2 mm široké již opuštěné, takže dlužno tuto hálku považovati za procecidium.

Dans le parenchyme, épaississement lenticulaire de 1½—2 mm, de diamètre. C'est une procécidie.

Cytisus biflorus L'Hérit.

138. Cécidomyidarum, ac. lod. (D.): Les nad Labouni u Kopidlna (8. IX. 1918), stráň severně od Zámostí u Mladé Boleslavi.

139. Asphondylia cytisi Frauenf., ac. kv. a pup. (D.): Údolí sv. Prokopa u Prahy (17. IV. 1920, ac. kv. viz Houard č. 3471), v údolí šáreckém blíže Čertova mlýna u Prahy (24. IV. 1920, ac. pup.).

Medicago falcata L.

140. Sibinia aureola Ries, ac. pld. (C.): Sv. Prokop u Prahy (30. VII. 1916).

Trifolium pratense L.

141. Apion apricans Herbst, ac. kv. (C.): Nový mlýn u Hodkovic n. Moh. (5. VIII. 1913, imago revidoval p. Dr. C. Purkyně jun., začež mu zde děkuji).

Astragalus glycyphyllus L.

* 142. (Dasyneura Rossi Rübs.), ac. lod. (D.): Les „Smolík" za Dachovem u Hořic (16. VIII. 1918). — Konec stonku jest změněn v růžicovitou hálku tvaru kulovitého, abnormálně plstnatou, složenou ze ztlustlých a rozšířených palistů a lístků, podobně jak uvádí Ross[16]) na Astragalus danicus z Bavor a Hieronymus na Astragalus arenarius ze Slezska, Pomořan a východního Pruska. (Viz Houard č. 3653.)

A l'extrémité des pousses, stipules et folioles sont épaissis, blanchâtres et pileux à leur base. L'ensemble forme un amas arrondi blanchâtre.

Astragalus cicer L.

143. Insekt, pl. lod.: Břeh mezi Malým Baštem a Panenskými Břežany, severně od Prahy (8. VII. 1920). — Na lodyze jsou nádorky vřetenovitého tvaru a sice větší počet za sebou, jak Ross z Bavor uvádí.

Sur la tige renflements fusiformes plusieurs ensemble.

144. Dasyneura sp., pl. l. (D.): Břeh u Baštečku blíže Panenských Břežan, sev. od Prahy (8. VII. 1920). — Lístky jsou na svrchní stranu luskovitě složené, ztlustlé a odbarvené (viz Houard č. 3645).

Vicia cassubica L.

145. Dasyneura (viciae Kieff.), pl. l. (D.): „Malý háj" u Radotína (5. VI. 1919).

Vicia silvatica L.

146. (Phyllocoptes retiolatus Nal.), pl. l. (A.): Les „Smolík" za Dachovem u Hořic (16. VIII. 1918). — Lístky jsou po celé délce na vrchní stranu svinuté až k střednímu nervu.

Folioles présentant un enroulement marginal par en haut jusqu' à la nervure médiane.

Lathyrus vernus Bernh.

147. Macrolabis orobi F. Löw, (D.): Nutzhorn u Rožďalovic (27. IV. 1920), Oudrnický les u Libáně.

Lathyrus niger Bernh.

148. (Dasyneura silvestris Kieff.), ac. kv. (D.), viz Houard č. 6985: Les „Bubová" u sv. Ivana pod Skalou u Berouna (20. V 1918, Dr. K. Kavina).

Phaseolus vulgaris L.

149. Aphidarum, pl. rostliny (He.), viz Houard č. 3795: Kbelnice u Jičína (27. VIII. 1918). — Celá rostlina jest zakrnělá, listy sblížené, ztlustlé, místy zhnědlé, zkroucené, zkadeřené, řapíky zprohýbané a silně ztlustlé.

Geranium sanguineum L.

150. Eriophyes geranii Can., ac. lod. (A.): Koda u Tetína (11. IX. 1920, Dr. Jar. Klika).

Geranium silvaticum L.

151. Dasyneura sp., ac. kv. (D.): Kotelní jámy (23. VII. 1918) a Labský vodopád (27. VII. 1919) v Krkonoších. — Květy jsou naduřelé a zůstávají uzavřené, jak Jaap l. c. z Bavor popsal.

Fleur renflée et gonflée.

Linum catharticum L.

152. Eriophyidarum, ac. kv. (A.), viz Houard č. 3841: Hrabanov u Lysé nad Labem (19. VII. 1919).

Euphorbia Gerardiana Jacq.

153. Dasyneura Loewii Mik., acrc. (D.): Stráň u Máslovic blíže Kralup nad Vlt. (23. VI. 1920).

Acer pseudoplatanus L.

154. Contarinia acerplicans Kieff., pl. l. (D.), viz Houard č. 3982 a 3983: „Malý háj" u Radotína (5. VI. 1919).

155. Massalongia ? aceris Rübs., pl. l. (D.), viz Houard č. 3987: „Malý háj" u Radotína (5. VI. 1919).

Acer campestre L.

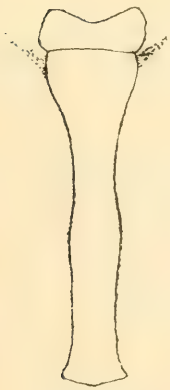

Obr. 13.

156. Dasyneura tympani Kieff., pl. l. (D.), viz Houard č. 4028: Luh u Přerova v Čechách (25. V. 1921, Dr. Jar. Klika).

Tilia intermedia DC. (T vulgaris Hayne).

157. Eriophyes tiliae liosoma Nal., pl. l. (A.): Nádraží v Čimelicích (4. V. 1920).

158. Eriophyes tiliae exilis Nal., pl. l. (A.): Tamtéž.

159. Eriophyes tiliae (Pag.) Nal., pl. l. (A.): Tamtéž.

160. Oligotrophus Hartigi Lieb., pl. l. (D.): Tamtéž.

Tilia argentea Desf.

161. Eriophyes tetratrichus abnormis (Gar.) Nal. var. erinotes Nal., pl. l. (A.), viz Houard č. 4168: Zámecký park na Hluboké n. Vlt. (21. VI. 1919).

Hypericum perforatum L.

* 162. Cecidomyidarum, ac. kv. (D.): Městský park u Hotkovic n. Mohelkou (18. VII. 1916). — Květy zůstávají uzavřené, silně naduřelé. Lístky

korunní jsou kratší a širší nežli normální. V uzavřených květech jest větší počet žlutě zbarvených larev bejlomorek, jichž prsní bodec jest zobrazen na obr. 13.

Fleurs gonflées, fermées, pétales raccourcis et élargis, renfermant de nombreuses larves jaunes.

Epilobium collinum Gmel.

163. Aphis epilobii Kalt., pl. 1. (He.): Velká Úpa v Krkonoších (20. VII. 1918), jak jsem již dříve publikoval z Moravy.

Epilobium nutans Tausch.

* 164. Aphis epilobii Kalt., pl. 1. (He.): Labský důl pod vodopádem Pančavy v Krkonoších (29. VII. 1919).

Bupleurum longifolium L. var. **perfoliatum** Čel. fil. (in litt.)

165. Kiefferia pimpinellae (F. Löw) Mik., ac. pld. (D.): Les „Perna" u vsi Nečasu blíže Rožďalovic (2. IX. 1908). — Na formě typické sbíral ji 6. VIII. 1889 Prof. Dr. F. Bubák na Radelšteinu.

Pimpinella magna L.

166. Trioza viridula Zett., pl. 1. (He.): Les „Smolík" za Dachovem u Hořic (16. VIII. 1919), jak jsem z Moravy již dříve publikoval.

Silaus pratensis Bess.

167. Kiefferia pimpinellae (F. Löw) Mik., ac. pld. (D.): Okraj lesa u silnice z Prasku od Kobylic u Nov. Bydžova (13. VIII. 1918).

Peucedanum orcoselinum Moench.

168. Kiefferia pimpinellae (F. Löw) Mik., ac. pld. (D.): Les „Chobot u Velenky blíže Sadské (23. IX. 1918), stráně podél Jizery pod. Ml. Boleslaví (16. IX. 1919).

169. Macrolabis corrugans (F. Löw), pl. 1. (D.): Les „Chobot" u Velenky blíž Sadské (23. IX. 1918).

Levisticum officiniale L.

* 170. Philaenus spumarius L., pl. 1. (De.): Havlíčkovy sady na Kr. Vinohradech v Praze (13. VI. 1918). — Listy jsou dohromady stočené, zkadeřené a tvoří velký chuchvalec.

Vaccinium uliginosum L.

171. (Dasyneura vitis-idaea Kieff.), ac. lod. (D.) viz Houard č. 4567: Pančavská louka v Krkonoších (30. VII. 1919).

172. Clinodiplosis vaccinii Kieff., pl. 1. (D.): Kotel, Kiesberg a prameny Úpy (21. VII. 1918) u Velkého rybníka a rašelina jv. od Petrovy boudy v Krkonoších, Borkovický revír jv. od Soběslavy.

173. Cecidomyidarum, pl. 1. (D.) viz Houard č. 4569: Kotel v Krkonoších (23. VII. 1918). — V čepeli listovém jsou vypukliny na vrchní straně listu.

Vaccinium vitis-idaea L.

174. Dasyneura vaccinii Rübs., ac. lod. (D.): Veseský les jižně od Záluží u Soběslavě (19. VI. 1919) . — Brandlovy boudy a rašelina na jv. od Petrovy boudy v Krkonoších.

Fraxinus excelsior L.

175. Dasyneura fraxinea Kieff., pl. l. (D.): Loučensko-horský les u Smidar (13. VIII. 1918).

Gentiana campestris L. var. **germanica** Froel.
(G. germanica [Froel.] Murb. non Willd.)

176. Eriophyes Kerneri Nal. ac. kv. (A.): Buková v Jizerských horách (VIII. 1878, Prof. Dr. L. J. Čelakovský). Stráň nad Proseči v pohoří Ještědském (7. VIII. 1913).

Gentiana suecica Froel.

* 177. Eriophyes Kerneri Nal. ac. kv. a lod. (A.). Rychorec v Krkonoších (21. VII. 1880, Dr. L. J. Čelakovský, ve sbírkách zemského musea v Praze).

Vincetoxicum officinale Mönch.

* 178. Tenthredinidarum, pl. l. (H.): Homole nad Vraným n. Vlt. (7. VII. 1919). — V čepeli listové jsou drobné puchýřky 2 mm široké již opuštěné; jest to procecidium.

Dans le parenchyme, épaississement lenticulaire de 2 mm de diamètre. C'est une procécidie.

Glechoma hederacea L.

179. Dasyneura glechomae (Kieff.) Rübs., ac. kv. (D.): U dolního mlýna u Hotkovic n. Moh. (19. V. 1918).

Lamium maculatum L.

180. Dasyneura sp., ac. kv. (D.) viz Houard č. 4836: Velká Úpa v Krkonoších (20. VII. 1918).

Stachys recta L.

181. Mikiella stachydis (Bremi) Rübs., ac. lod. (D.): Koda u Tetína (11. IX. 1920, Dr. Jar. Klika).

Mentha arvensis L.

182. Eriophyes sp., ac. lod. a p. l. (A.) viz Houard č. 4952: Hrabanov u Lysé n. Labem (19. VII. 1919).

Solanum tuberosum L.

* 183. Rhopalosiphum dianthi Sulz., pl. l. (He.). Červený Újezd u Unhoště (10. VII. 1919).. — Listy jsou na konci stonku zkadeřené, svinuté a přičmoudlé.

Feuilles de l'extrémité des pousses frisées, tordue et roussies.

Verbascum thapsus L.

*184. Gymnetron?, pl. lod. (C.). Břeh lesa proti Otrádovicím u Lysé n. L. (19. VII. 1919). — Lodyha jest mírně stlustlá a pod stlustlinou na průřezu jest vejčitá komůrka. Lodyha jest následkem toho zakřivená.

La tige est faiblement renflée et munie d'une cellule interne ovoïdale. La tige est contournée.

Veronica officinalis L.

* 185. Aphidarum, pl. l. (He.). Pod Svinčicí v Prachovských skalách u Jičína (14. VII. 1916). — Listy, zejména nejmladší, jsou na spodní stranu svinuté, zahnuté, různě zakřivené, zkroucené a silně zkadeřené.

Les feuilles terminales sont enroulées par en bas, courbées et fortement crispées.

Galium schultesi Vest. (G. aristatum L.)

186. Schizomyia galiorum Kieff., ac. kv. (D.): Les Chropotín u Přepych blíž Opočna (VII. 1919, Jos. Rohlena).

Galium austriacum Jacq.

* 187. Geocrypta galii (H. Löw) Rübs., ac. lod. (D.): Homole u Vraného n. Vlt. (7. VII. 1919).

188. Dasyneura gallicola (F. Löw) Rübs., ac. lod. (D.): Stráň nad silnicí vedoucí z Debře do Kosmonos (16. IX. 1919).

Galium sudeticum Tausch.

* 189. Phyllocoptes anthobius Nal., ac. kv. (A.): Morena nad Petcrem (20. VII. 1918). — Úpatí Špičáku u boudy Špindlerovy, kotel Labský důl mezi dolem Martinovým a Pudlovým, v dole Martinově a údolím Mumlavy pod holým vrchem v Krkonoších.

Galium uliginosum L.

190. Geocrypta galii (H. Löw) Rübs., ac. lod. (D.): Hrabanov u Lysé n. L. (19. VII. 1919), mezi Xaverovem a Běchovicemi u Prahy.

Lonicera periclymenum L.

191. Siphocoryne xylostei Schrank, pl. l. (He.): U cihelny v Hodkovicích n. Moh. (20. VII. 1914), nádvoří hradu Karlova Týna.

192. Eriophyes (xylostei Can.), pl. l. (A.). U cihelny v Hodkovicích n. Moh. (20. VII. 1914), pod letohrádkem Hvězdou u Prahy (24. IV. 1920). — Okraj listový jest úzce na svrchní stranu svinut. Uvnitř jsou četní bílí roztoči.

Lonicera nigra L.

193. Aphidarum (Siphocoryne lonicerae Sieb.), pl. l. (He.): Labský důl blíž dolu Pudlova v Krkonoších (20. VII. 1919). — Okraj listu jest na spodní stranu svinutý. Listy jsou odbarvené a zkroucené.

Ob. 14.

Valerianella dentata Poll.
(V. Morisonii DC).

* 194. Tylenchus (devastatrix Kühn) ac. a pl. lod. (N.): Pod vrškem Žižkovcem pod vsí Prachovem u Jičína (27. VIII. 1916). — Celá rostlina jest znetvořená, stonek jest zkrácený, silně na různých místech nadutý, různě zakřivený, listy jsou místy silnější a na těchto místech jsou odbarvené. Hálka jest složena ze řídkého, houbového parenchymu, ve kterém jest velké množství háďátek (viz obr. 14).

Toute la plante arrêtée dans son développement, la tige raccourcie, parfois fortement renflée, variablement contournée, les feuilles ça et là épaissies et décolorées. La galle est composée de parenchyme spongieux avec un grand nombre d'anguillulides (fig. 14.).

Bryonia alba L.

195. Dasyneura bryoniae (Bouché) Rübs., ac. lod. (D.): Jinonice u Prahy (12. VII. 1919, hmyz líhnul se od 19. července 1919), Předboj u Neratovic (23. VI. 1920), Pečky, Radim a Dobříchov u Peček a Vinařice u Ml. Boleslavi.

Campanula rapunculoides L.

196. Eriophyidarum, ac. lod. (A.) viz Houard č. 5504: U nádraží v Kněževsi blíž Středokluk (11. VII. 1919).

Campanula trachelium L.

* 197. Dasyneura Szepligetii (Kieff.) Rübs., ac. lod. (D.) srov. Houard č. 5505: Karlův Týn (5. VI. 1920). — Konečné listy jsou zhloučené ve vřetovitou hálku. Listy jsou odbarvené, v hálce jsou obsaženy bílé larvy.

Feuilles terminales groupées en amas fusiforme, décolorées. Larves blanches.

Campanula rotundifolia L.

198. Eriophydarum, pl. l. (A.): Homole u Vraného n. Vlt. (7. VII. 1919). — Listy jsou od kraje na svrchní stranu úzce svinuté bez abnormální plstnatosti.

Phyteuma spicatum L.

199. Dasyneura phyteumatis (F. Löw) Rübs., ac. kv. (D.): Obří důl (21. VII. 1918) a Krausovy boudy u Špindlerova mlýna v Krkonoších.

Adenostyles alliariae Kern.

200. Eriophyidum, pl. l. (A.). Čepel listová neb část její zkadeřená a na různých místech jsou světlé skvrny, abnormálně na vrchní straně plstnaté. Kotelní jámy v Krkonoších (23. VII. 1918).

Limbe crispé totalement ou en partie, parfois décoloré et anormalement pilosé en haut.

Solidago virga-aurea L.

201. Tephritis Beckeri Rübs., pl. lod. (D.): Zámost již. od Ml. Boleslavi (16. IX. 1919).

Solidago alpestris W. K.

202. Tephritis Beckeri Rübs., pl. lod. (D.): Kotelní jámy (23. VII. 1918) u Labského vodopádu, u Labské boudy, Dvoračky, svah Velkého kola a údolí Mumlavy pod Holým vrchem v Krkonoších.

* 203. Aphis helichrysi Kalt., ac. lod. (He.): Martinova bouda (26. VII. 1919), Malý Šišák a údolí Mumlavy v Krkonoších.

Erigeron acris L.

204. Insekt, ac. pup. viz Houard č. 5585: Stráň nad Zámostí u Ml. Boleslavi (16. IX. 1919). — Rostlina zakrnělá, stonek zprohýbaný, pupeny ci-

bulkovitě zduřelé v úžlabí listů, jichž báse jest silně rozšířená a fialově zbarvená, srov. Geisenheyner.[17])

Toute la plante arrêtée dans son développement, la tige contournée, bourgeon cépacément renflé à l'aisselle des feuilles, la base de la feuille fortement élargie et violette.

Filago arvensis L.

205. Pemphigus filaginis Fonsc., plrc, (He.): U pily v Přibyslavi (20. VIII. 1922).

Achillea setacea W. K.

* 206. Tylenchus millefolii F. Löw, pl. l. (N.): Stráň nad nádražím v Kralupech n. Vlt. (10. VI. 1919).

Chrysanthemum leucanthemum L.

* 207. Insekt, pl. lod.: U rybníka Němečku za Jinolicemi u Jičína (14. IX. 1916). — Na stonku jest slabě kulovitá zduřenina s otvorem po straně. La tige est faiblement ovoïdalement renflée avec une ouverture sur le côté.

208. Trioza chrysanthemi F. Löw, pl. l. (He.): Čeřovka u Jičína (26. VIII. 1918).

Senecio fuchsii Jacq.

209. (Eriophyidum), pl. l. (A.): Labský důl blíž dolu Pudlova v Krkonoších (29. VII. 1919.) — Okraj listu jest úzce na svrchní stranu svinut a odbarven.

Feuille enroulée marginalement par en haut et décolorée.

Carduus personata Jacq.

* 210. Tylenchus sp., pl. l. (N.): Temný důl u Velké Úpy a Kotelní jámy v Krkonoších (20. VII. 1918). — V čepeli listové jsou nepravidelné podlouhlé zduřeninky, složené z houbovitého pletiva světle zbarvené.

Sur les feuilles épaissements spongieux de forme irrégulièrement allongée, plus clairs que le reste du limbe.

Cirsium oleraceum Scop.

211. Tephritis leontodontis. DG., ac. hlávky (D.): Gbelnice u Jičína (21. VIII. 1916). — Lůžko květní jest zduřelé a změněné v mnohokomůrkovou hálku. Mouchy líhly se koncem srpna a počátkem září.

Serratula tinctoria L.

212. Loewiola serratulae Kieff., pl. l. (D.): Les u Vrsců blíž Kopidlna (8. IX. 1918).

Centaurea Fleischeri Hayek (C. jacea × oxylepis).

* 213. Loewiola centaureae (F. Löw) Kieff., pl. l. (D.): Čánka u Opočna (Jos. Rohlena).

Lampsana communis L.

214. Macrosiphum alliariae Koch., pl. l. (He.): Havlíčkovy sady na Kr. Vinohradech v Praze (8. VI. 1920).

---

[17]) Geisenheyner L.: Über einige neue und seltenere Zoocecidien aus dem Nahegebiete. (Allg. Zeits. f. Entomologie, 1902, str. 247—248, č. 24.)

Hypochoeris uniflora Vill.

215. Oxyna sp., ac. hlávky (D.): Obří důl, Šišák, Velké kolo, prameny Pančavy v Kotli (21.—23. VII. 1918, velice mnoho), a nad Martinovou boudou v Krkonoších (mouchy líhly se ještě v červenci). — Úbory jsou uzavřené a naduřelé, jak jsem z Moravy již dříve popsal.

Leontodon hispidus L. var. **opimus** Koch.

* 216. Tephritis leontodontis DG., ac. hlávky (D.): Kotelní jámy (23. VII. 1918) Martinův důl a Velký Šišák v Krkonoších.

Leontodon autumnalis L.

217. Tephritis leontodontis DG., ac. hlávky (D.): Valečov u Něm. Brodu (18. VIII. 1923).

* 218. Tylenchus sp., pl. l. a lod. (N.): Valečov u Něm. Brodu (18. VIII. 1923). — V čepeli listové jsou nepravidelné, houbovité, bledě zbarvené, nádorky a lodyha jest silně zduřelá a zprohýbaná, srov. Houard č. 6048 a č. 6051.

Scorzonera humilis L.

219. Aylax sp., ac. pld. (H.) viz Houard č. 6080: Louka pod Kletečnou u Lovosic (21. V. 1916, Dr. K. Kavina).

Taraxacum officinale Wigg.

220. Cynipidarum sp., (Aylax) taraxaci Kieff. n. n., pl. l. (H.) viz Houard č. 6089. Křtěnov u Týna n. Vlt. (8. VII. 1918, Dr. Maria Kuklová).

Crepis grandiflora Tausch.

* 221. Tephritis leontodontis DG., ac. hlávky (D.): Kotelní jámy v Krkonoších (23. VII. 1918).

Arnica montana L.

222. Tephritis arnicae L., ac. hlávky (D.): Pecer v Krkonoších (20. VII. 1918).

Hieracium laevigatum Willd.

223. Cystiphora hieracii F. Löw, pl. l. (D.): Obří důl v Krkonoších (21. VII 1918).

Hieracium umbellatum L.

224. Carphotrica pupillata (Fall.) H. Löw, ac. hlávky (D.): Za vsí Rybníčkem u Jičína (8. VIII. 1918).

Hieracium prenanthoides Vill.

225. Cystiphora hieracii F. Löw, pl. l. (L.): Labský důl proti dolu Martinovu v Krkonoších (28. VII. 1919).

226. Macrosiphum hieracii (Kalt.) Schont., pl. l. (He.): jako předešlá.

Hieracium setigerum Tausch.

227. Aulacidea pilosellae Kieff., pl. l. (H.): Homole nad Vraným n. Vlt. (7. VII. 1919).

Hieracium vulgatum Fr. (H. silvaticum Lamk.)

228. Macrosiphum hieracii (Kalt.) Schont., pl. l. (He.): Stráň „Seidemanka" u Přibyslavi (18. VIII. 1922).

Hieracium chlorocephalum Wimm. (H. pallidifolium S. Knaf.)

* 229. Carphotricha pupillata (Fall.) F. Löw, ac. hlávky (D.): Labský důl nad Špindlerovým Mlýnem u soutoku obou Labí a proti Dolu Martinovu v Krkonoších (27. VII. 1919).

* 230. Aulacidea hieracii (L.) Kieff., pl. lod. (H.): Labský důl proti dolu Martinovu v Krkonoších (29. VII. 1919).

* 231. Macrosiphum hieracii (Kalt.) Schont., pl. l. (He.) jako předešlá.

Hieracium murorum L.

232. Asterolecanium fimbriatum Fonsc., pl. lod. a l. (He.): Stráň mezi Doly a Velkou Chuchlí u Prahy (6. VI. 1919).

Hieracium murorum L. var. **crepidiflorum** (Polák) Čel.

* 233. Carphotricha pupillata (Fall.) H. Löw, ac. hlávky (D.): Nad Dívčími lávkami v Labském dolu v Krkonoších (27. VII. 1919).

* 234. Aulacidea hieracii (L.) Kieff., pl. lod. (H.): Tamtéž.

* 235. Cystiphora hieracii F. Löw, pl. l. (D.): Labský důl proti dolu Martincovu a nad Špindlerovým Mlýnem v Krkonoších (27. VII. 1919).

Hieracium granitigum Schultz.

* 236. Aulacidea hieracii (L.) Kieff., pl. lod. (H.): Kvilda na Šumavě (VIII. 1919, Dr. Ant. Klečka).

Hieracium Schmidti Tausch.

237. Cystiphora hieracii F. Löw, pl. l. (D.): Homole nad Vraným n. Vlt. (7. VII. 1919).

Hieracium candicans Tausch.

* 238. Asterolecanium fimbriatum Fonsc., pl. lod. (He.): Vršek za hřbitovem v Libšicích n. Vlt. (10. VI. 1919). — Stonek jest vřetenovitě ztlustlý, ve ztlustlině jest proláklina, ve které sedí červec.

* 239. Cystophora hieracii F. Löw, pl. l. (D.): Homole nad Vraným n. Vlt. (7. VII. 1919).

Hieracium corconticum K. Knaf.

* 240. Carphotricha pupillata (Fall.) H. Löw, ac. hlávky (D.): Labský důl mezi dolem Martinovým a Pudlovým v Krkonoších (27. VII. 1919).

* 241. Macrosiphum hieracii (Kalt.), Schout., pl. l. (He.): Tamtéž.

Hieracium Bauhinii Bess. (H. praealtum Koch.)

* 242. Carphotricha pupillata (Fall.) H. Löw, ac. hlávky (D.): Údolí Labe nad Špindlerovým Mlýnem v Krkonoších (29. VII. 1919).

Hieracium pilosella L.

243. Tephritis ruralis H. Löw, ac. hlávka (Di): Okraj lesa nad vsí Holínem u Jičína (17. VI. 1919).

244. Contarinina pilosellae (Kieff.) Rübs., ac. hlávky (D.): Číhadla za Kejy u Prahy (14. VI. 1919).

---

16) Ross H.: Die Pflanzengallen Bayerns und der angrenzenden Gebiete, 1916. Jena (č. 71.).

III. COLEOPTERA.

NOVINKY ČESKÝCH BROUKŮ.

(Bohemiae coleoptera nova)

Jan Roubal.

Ophonus angulicollis J. Müll. W. E. Z. 1921, 137, uvádí z „Böhmen". Já ho sbíral už r. 1905, 1. května u vodopádu u Karl. Týna.

Hydroporus erythrocephalus L. ♀ *v. deplanatus Gyll.* Jince, IX. 1918.

Omalium caesum Grav. v. apicicorne Sols. Příbram.

Xantholinus tricolor F. a. laeticeps Rtt. Pacov.

(*Philonthus addendus Sharp*, dosud Světec u Teplic, Čas. Č. S. Ent. 1919, 19, mám od Plzně.) *Gabrius femoralis Hoch.* V Brdech u Příbramě.

Atheta georgiana Motsch., ohlášena z Rudohoří, Ent. Bl., 1922, 85. Zjistil jsem ji také u Trnové u Prahy. (Bernhauer vid.)

Rhizophagus dispar Payk. ssp. punctulatus Guilb. Příbram (Hatě), Brdy, Rožmitál, Černé jezero.

Phalacrus fimetarius F. a. picipes Steph., známý z Anglie, v 1 ex. u Pičína na Příbramsku, VI. 1916.

Mycetophagus salicis Bris., sp. pr. (Ent. Mitt. 1916, 161): Dobříš, 22. V. 1910.

Adonia variegata Goeze a. conjuncta Walter (dle monogr. Della Beffa v R. C. I. 1911), Slivice u Příbramě 1910.

Elater erythrogonus Müll. a. concolor Stierl, velmi význačná forma, celá černá se světlými chloupky povrchu (W. E. Z. 1918, 99) a velmi vzácný zjev. S mladé břízy u Zbiroha, 6. května 1917.

Episernus granulatus Weise, Pacov, na smrku, 14. srpna 1914, 3 ex.

Notoxus trifasciatus Rossi a. armatus Schmidt. Doksany, VI. 1907.

Donacia thalassina Germ. a. porphyrogenita Westh. Pacov: Trubární rybník, 3. srpna 1922.

Cryptocephalus exiguus Schneid. Dobříš, 26. června 1915, 1 ex.

NOVÍ ČEŠTÍ BROUCI.

Při letošním červnovém výletu do Krkonoš podařilo se mi zjistiti několik nových Ipidů pro českou faunu.

Crypturgus hispidulus Thoms., sbírán ve společnosti Lepisomus grandiclava Thoms. ve smrkové větvi těsně pod horní hranicí smrku. (Lepisomus grandiclava žije ve třešních a limbách. Ježto ve vyšší části Krkonoš oba stromy nerostou, je jisto, že tento kůrovec žije úplně regulérně na smrku.)

Ve vyšších polohách v kleči i smrku sbíral jsem hojně *Pityogenes bistridentatus Eichh.* a varietu jeho *conjunctus Reitt.* Brouk tento dosud na smrcích pozorován nebyl. Že napadá též hojně smrky, vysvětluji si tím, že tento strom trpí více sněhem a větrem než ohebná a pružná kleč a tak tyto polámané větve i kmínky smrkové tvoří ideální místo pro vývin tohoto alpinského lýkožrouta. Podobně zjistil jsem ve Vysokých i Nízkých Tatrách.

Dále uvádím tyto novinky české fauny: *Trypophloeus granulatus Ratzeb.*, Jince, VII. 1920, *Pityogenes monnacensis Fuchs*, Jince, X. 1922 a Lažany 1923. (Sbíral JUDr. L. Heyrovský.) *Antonín Pfeffer.*

III. HEMIPTERA.

NOVÉ ČESKÉ HEMIPTERY.

Nemocoris Fallenii Shlb. Tuto vroubenku jsem našel ponejprv u Kralup 1. listopadu 1906 za řekou na pravém břehu řeky v malém hájku. Hledal jsem

tam v listí a jehličí na zemi a vyhrábl jsem ji. Druhou pak našel jsem 25. dubna 1923 v Lutovníku na opačné straně až nahoře zase za podobných okolností. Opět jsem ji našel při prohrabávání.

Scolopostethus pilosus Reut. našel pan učitel Václav Treybal u Rakovníka vedle Nového rybníka. Nyní ji mám ve své sbírce. *Fr. Mužík.*

DROBNÉ ZPRÁVY.

Hromadné tahy babočky bodlákové. Dne 30. a 31. května objevila se ve velikých spoustách v celém okolí Znojma babočka bodláková (Vanessa cardui), stěhující se ve velikých houfech několika směry. Pozdě odpoledne 30. května až do pozdního večera a dne 31. května celý den letěla hejna těchto motýlů v úzkostlivě záhadném spěchu jakoby za určitým cílem v stejně hustých řadách směrem z jihozápadu k severovýchodu, počínajíc od Kraví Hory u Znojma. Počasí bylo velice teplé, obloha ze čtvrtiny—polovice mraky pokrytá, horní vítr mírný z jihu, spodní vítr slabý, měnivý, převážně východní.

Část letu byla odloučena místním z opačné strany dujícím větrem a vysokými budovami (20 metrů vysokou budovu krajského soudu přeletovali) a motýli sedali si pouze ke krátkému odpočinku, nikoli k braní potravy. K večeru dne 31. května řady motýlů řídly a směr letu postrádal již jednotnuosti, ještě dnes (31. června) létající motýli nemají již určitého cíle.

Ve mlýně p. Vrány v Louce u Znojma seděla na zdi sluncem vyhřívané skupina asi 100 kusů baboček, která náhle se vznesla a přeletěvši vysoký důstojnický pavilon, letěla ke Znojmu. Cesta od Plenkovic do Přímětic byla doprovázena během 3.—5. hod. odpoledne dne 31. května 1923 množstvím aspoň 6000 kusů těchto baboček, které prudce letěly ve dvou řadách nad stromy po obou stranách cesty ve výši 5—6 m nad zemí. Unavení motýli klesali do polí podél silnice a odpočinuvše si nejvýše 3 minuty, vzlétli ihned prudce, aby se opět připojili k tahu.

Takovéto stěhování se babočky bodlákové jest věcí dávno známou (Brehm), přes to však zjevem velice řídkým a divadlem jistě zajímavým. Zajímavá jest tentokráte veliká asi 30 km obnášející délka fronty, jelikož tah tento byl dne 30. května večer pozorován v Našiměřicích a západně od nich a dne 29. května v Hodonicích a Šumvaldu. Bylo by zajímavo, kdyby došly zprávy z krajiny kolem Retzu, Krumlova, Třebíče, aby se mohlo zjistiti, kde let baboček těchto počal a cíl jeho. *Em. Blattný* ml., mag. rada, Znojmo.

Tah babočky Pyrameis cardui L. V č. 7.—8. letošního ročníku „Vědy přírodní" sděluje p. E. Blattný o tahu babočky bodlákové. Podobný tah pozoroval jsem letos v Píšťanech na Slovensku. Tato babočka v minulých letech nebyla zvláště tu hojnou, ale letos vyskytla se v množství neobyčejném.

Dne 25. května letěla hejna motýlů přes město Píšťany, nedbajíce směru ulic, zachovávala směr jihovýchodní. Tah trval celý den, ale ještě v dnech následujících bylo možno pozorovati množství motýlů, kteří stále sledovali uvedený směr.

Na štěrkovištích při řece Váhu roste množství různých druhů bodláků, které byly v červenci letošního roku housenkami Pyrameis cardui L. obsypány.

Ant. Fuksa.

Diptera nepřítelem tesaříka Spondylis buprestoides. — Druhy čeledi Asilidae jsou známy jako hubitelé různých druhů škodného hmyzu. Larvy jejich žijí pod zemí a kůrou a zavrtávají se do jiných larev hmyzích. Dospělý hmyz přepadává pak též jiné druhy hmyzu. Zejména činí tak druhy rodů Asilus a Laphria. Význam pro lesní

hospodářství mají tudíž veliký. — Pan pošt. insp. Fritsch pozoroval u Bratislavi druh *Laphria gilva L.*, který pronásledoval a usmrcoval tesaříky druhu *Spondylis buprestoides L.* Zajímavo je, že Laphria zmůže i tak velkého tesaříka, chráněného silným chitinem. Usmrcené kusy byly výhradně samičky. — Za toto zajímavé sdělení a věnování exemplářů obou zmíněných druhů p. insp. Fritschovi srdečně děkuji.

Dr. *Leo Heyrovský.*

Prosba o zaslání autobiografií. Můj přítel, známý norský entomolog a arachnolog pan *Embrik Stvand* požádal mne o uveřejnění prosby, aby mu byly asílány českými entomologickými pracovníky krátké jich životopisy, s udáním pokud možno, jich styků, pramenů, publikací, sbírek, exkursí a vědeckých výprav, osobních vzpomínek na jiné entomology atd.

Žádost svou v podobné formě uveřejnil již ve více zahraničních časopisech a věstnících; jedná se o vydání přehledného *lexikografického* díla, jež by obsahovalo udání biografická pokud možno všech činných pracovníků entomologických a arachnologických. Pan *E. Strand* by velmi rád uvítal jakýkoliv pokyn a jakoukoliv spolupráci v tomto oboru. Koresponduje německy, anglicky a francouzsky. Adresa jeho jest: *Embrik Strand,* řádný profesor zoologie a řiditel Systemmaticko-zoologického ústavu university v Rize (Latvija) (Zoolog. Inst. Universitete Riga-Latvija, Puškina bulvars 9).

Dr. *Jan Obenberger.*

SPOLKOVÉ ZPRÁVY.

Prof. Dr. ALOIS MRÁZEK †

Náš čestný člen a vynikající zoolog, řádný profesor zoologie na české universitě a ředitel zoologického ústavu čs. university, zemřel náhle dne 26. listopadu ve věku 55 let a dne 29. listopadu byl za velké účasti členů naší společnosti a vědeckých kruhů celé republiky pochován. Naše společnost uctila jeho památku zvláštní schůzí dne 11. prosince. V příštím čísle únorovém bude věnován památce našeho příznivce zvláštní článek.

Ke 20letému jubileu založení naší Společnosti bude vydán zvláštní slavnostní Sborník, jehož vydání ovšem závisí na finančních prostředcích Společnosti. Příspěvky vědecké mají býti zaslány nejdéle do konce února.

ENTOMOLOGICKÉ PŘÍRUČKY:

1. ***Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz.*** Duda, Joukl, Klapálek, Kubes, Lokay, Šulc, Uzel, Vávra, Vimmer. S 28 vyobr. Rozebráno.
2. ***České síťnatky. Tingitidae.*** Frant. Mužík. (5 obrázků v textu.) Kč 2·50, členové Kč 1·58, poštou 45 hal. více.
3. ***Kůrovci v Čechách a na Moravě žijící.*** Rom. Formánek. (73 obr.) Kč 6·—, členové Kč 4·—, porto 60 h.
4. ***Evropští nosatci rodu Dorytomus Stephens.*** Rom. Formánek. (1 obr. a tab.) Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
5. ***Majky (Meloe L.) zemí koruny České.*** Rom. Formánek. (9 obr.) Cena Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
6. ***Klíč k určování českých Bembidiin.*** A. Jedlička. (15 obr. v textu.) Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
7. ***Evropští nosatci podčeledi Rhynchitinae.*** R. Formánek. (S bar. tabulkou.) Kč 5.—, člen Kč 4·—, porto 45 h.
8. ***Seznam českého hmyzu dvoukřídlého.*** Ant. Vimmer. Kč 4·50, člen Kč 3·20, poštou o 60 h více.
9. ***České vodoměrky.*** Dr. Teyrovský. (S barevnou tabulkou a 28 obr.) Kč 13·—, člen Kč 10·—, poštou o 60 h více.
10. ***O katastrofálním rozšíření zaviječe řepového.*** Dr. F. Rambousek. (Se 14 obráz.) Kč 5·—, člen Kč 3·—, porto 50 h.
11. ***Mravenci čsl. republiky.*** Dr. Št. Soudek. (S čet. obr.) Kč 22·—, člen Kč 16·—.
12. ***Mšice republiky Československé,*** L. Drastich. (s 10 obr.) Kč 5·—, člen Kč 4·—.
13. ***Die Gattung Rhytirrhinus und die verwandten Gattungen Entomoderus und Ereminarius*** (Col. Curcul.), Dr. Melichar. (S tabulkou). Kč 5·—, člen Kč 4·—.

STANOVY ČSL. SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

Čl. 3.: Každý přítel studia entomologického ať bydlí v zemích republiky Československé čili nic, může se státi členem Společnosti. — *Čl. 6.:* Činný člen platí předem roční příspěvek 40 Kč, studenti 10 Kč, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 500 Kč, stává se členem zakládajícím. — *Čl. 8.:* Každý člen má právo: přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy a přihlášky členů přijímá Dr. LEO HEYROVSKÝ, Praha II., Jilská ul. 2, peníze řed. J. GRAF, Kr. Vinohrady, Korunní 105, výpůjčky knih Doc. Dr. JULIUS KOMÁREK, Praha II., Karlov 8, rukopisy a korektury Dr. FR. Rambousek, Praha-Střešovice 112.

MORAVSKO-SLEZSKÝ ODBOR. Dopisy a přihlášky členů: Dr. ŠT. SOUDEK, asistent, Brno, v Černých polích, peníze KAREL MAZURA, Brno, Javorová 10. — Každý člen na Moravě a ve Slezsku bydlící je členem odboru v Brně. Časopis se zasílá z Prahy, příspěvky se platí složenkou Ústředí do Prahy.

ČASOPIS

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

Acta Societatis Entomologicae Čechosloveniae.

Počník XX. 1923. Číslo 5.—6.

15.-III.-1924.

Redakční komité:

ANT. VIMMER,
Praha-Král. Vinohrady 592.

Dr. F. RAMBOUSEK,
Prah.-Střešovice 112, tel. 589.

Ph. Dr. JUL. KOMÁREK,
Praha II., Karlov, telef. 5838.

Ředitel N. M. KHEIL.

MUDr. E. LOKAY.

OBSAH:

Dr. J. Šámal: Prof. Dr. Al. Mrázek, str. 109. — *Dr. J. Obenberger:* Tři ztráty str. 111. — Sphenopterarum Africae borealis decades duae (Col. Buprestidae), str. 113. — Entomologie na rozcestí, str. 126. — *Dr Leopold Heyrovský:* Literatura, str 128. — *Dr. Jos. Maličký:* Několik poznámek o Tortricidech Podbrdska (Lep.) str. 129. — *Em. Blatný a Rmbk:* Tahy babočky bodlákové, str. 132. — *Zprávy spolkové:* Zpráva jednatelská, str 133. — Zápis o val. hromadě moravsko-slezského odboru, str. 135. — Zpráva kustodova, str. 136. — Mezinárodní výměna, str. 157. — Zpráva knihovní, str. 142. — Pokladní zpráva, str. 143. — Přednášky, str. 144. — Seznam členů, str. 144.

Pořad schůzí Čsl. Společnosti Entomologické r. 1924: 12. února, 11. března, 8. a 29. dubna, 17. května (slavnostní schůze jubilejní), 17. června, 7. a 21. října, 11. listopadu, 9. prosince. Valná hromada 20. ledna 1925.

Konají se v zoologickém ústavě české university na Karlově přesně o půl 20 hod. več. Přátelské schůzky vždy v úterý (krom občas. schůzí) a v sobotu o 18. hod. v restaurantu Chocenského, Praha II., Růžová ul. 5. (blíže hlav. pošty). Přednáškové schůze odboru v Brně o 20. hodině: každé úterý v Besedním domě (Kufr) vedle hotelu Slavie a každou sobotu v »Sokolském domě« v Nové ulici (přátelské schůze).

Za věcný obsah a původnost prací ručí spisovatel. — Příliš rozvláčné práce a pouhé seznamy není možno publikovati. — K rukopisům přikládejte podrobné adresy za účelem expedice korektur. — Připisování nových vět do korektur není přípustno. — Veškeré redakční záležitosti vyřizuje Dr. Frant. Rambousek, správce Výzk. ústavu cukrovarnického v Praze-Střešovicích. Vořechovka 112. tel. 589.

Výměnu časopisů sprostředkuje — pour l'échange du Bulletin s'adresser à Mr. le Dr. Jul. Komárek, Prague II., Karlov 2028. Rép. Tchécoslovaque.

V PRAZE.

Nákladem Československé Společnosti Entomologické.

Tiskem B. Stýbla.

Prof. Dr. Alois Mrázek.

Dr. Šámal.

26. listopadu minulého roku zemřel prof. Dr. Alois Mrázek. Česká universita a česká zoologie ztrácí v něm svého nejlepšího profesora odborníka. Odešel náhle z našeho středu v nejlepším mužném věku, jsa stár teprve 55 let, v době, kdy stav se přednostou zoologického ústavu, počal uskutečňovati své životní plány.

Profesor Mrázek narodil se v Příbrami r. 1868 a vystudoval tu i gymnasium. Oddav se studiu přírodních věd, zvláště zoologie, byl povýšen r. 1896 na doktora filosofie. Jako ssistent prof. Vejdovského habilitoval se r. 1898 za docenta zoologie. R. 1905 stal se mimořádným a teprve r. 1918 řádným profesorem. Po odchodu prof. Vejdovského r. 1920 stal se ředitelem zoologického ústavu. To byla by suchá životní data! Všímněme si nyní Mrázkovy vědecké činnosti, hleďme ho poznati jako člověka uvědoměme si, jaké zásluhy má o naši Entomologickou Společnost!

Jako zoolog byl prof. Mrázek jedinečným učencem, dobře známým v cizině. Maje úžasnou paměť a železnou píli, ovládl téměř všechny obory zoologie, takže jeho práce nesou se několika zcela různými směry. Tím se stalo, že Mrázek byl na slovo vzatým odborníkem v různých skupinách živočišných. Svou sečtělostí, svou znalostí všech prací uveřejněných v tu- i cizozemských časopisech uváděl v úžas nejen své žáky, nýbrž i své kolegy. Zastihnuv na universitě školu Fričovu, věnoval se na počátku své vědecké kariéry výzkumu naší vlasti. Později však, neuspokojen, zapracoval se do různých skupin a záhy stal se hledaným odborníkem. Jsou to v prvé řadě Copepoda, jimž věnoval několik svých prací. Byl mu též svěřen k zpracování cenný materiál různých vědeckých expedicí (materiál hamburské výpravy, africký i arktický materiál). Znamenitá a jedinečná jest jeho práce, v níž monograficky zpracoval malou skupinu sladkovodních Harpacticidu. V různých našich Copepodech nacházející se cysticerkoidi ptačích tasemnic záhy přivedly prof. Mrázka na jiné, nové pole. Sleduje vývoje různých tasemnic, stal se i v této skupině známým specialistou a byl jmenován členem Helminthologické Společnosti ve Washingtoně. Ale kde jinde, v jakých jiných ještě oborech Mrázek pracoval! Připomeňme si jen jeho práce o parasitických prvocích (Sporozoenstudien), jeho práce o Turbellariích! Pak jsou tu jeho vynikající studie v oboru cytologie, konané společně s prof. Vejdovským. I jako entomolog vynikl prof. Mrázek velice záhy. Byli to předně mravenci, kteří ho zaujali. Mrázek nespokojiv se s dosavadními výklady o biologii a oekologii této skupiny, pěstoval řadu let různé specie mravenc ůve formikariích a stal se naším

nejlepším znalcem této skupiny. Svá pozorování uložil v obsáhlé práci, která však, ač téměř zcela hotova, zůstala v rukopise.

Z tohoto nanejvýše stručného přehledu Mrázkovy vědecké činnosti vidíme, jak byla obsáhlá a zároveň nyní snadno pochopíme Mrázkovu velkou znalost všech oborů zoologie i všeobecné biologie a jeho sečtělost. Bohužel, předčasná smrt způsobila, že odešel příliš brzo, dříve, než mohl vydati svá velká, životní díla. Je to předně učebnice všeobecné biologie a zoologie, tolik očekávaná naším studenstvem, nacházející se částečně již v rukopisu. Pak je to téměř úplně hotové obsáhlé dílo o architektonice těla živočišného (promorphologie), dílo, v němž uložil Mrázek své názory vědecké i filosofické. Rovněž téměř hotová »Mikroskopická technika« tvoří silný svazek několika set hustě popsaných stránek.

Jako člověka můžeme prof. Mrázka charakterisovati krátce, ale význačně: byl idealistou vyznamenávajícím se ohromnou — snad až přílišnou skromností. Tísnil se i se svými žáky ve dvou nevelikých místnostech a stav se chefem ústavu, bez okolků — jakoby vše bylo samozřejmé — věnoval ohromnou svoji knihovnu i své přístroje, oboje pořízené z vlastních prostředků, zoologickému ústavu. Zřídil a širší veřejnosti otevřel bohaté ústavní akvarium. Pod chladným, někdy snad i drsným zevnějškem jeho bilo však zlaté a měkké srdce. Pohleďme jen, s jakou ochotou otevřel laboratoře svého ústavu ruskému studenstvu a ruským profesorům, ač stěží naši čeští studenti nalézali zde dostatek místa! A jistě všichni jeho žáci vzpomínají krásných jeho zoologických konversací i exkursí; zvláště exkurse v posledních létech konané vyznamenávaly se rozmanitostí a prof. Mrázek svou rozlomilostí a veselostí byl jejich středem.

A pohleďme, jakých zásluh získal si o naši Společnost! Ihned, jakmile se stal řídiitelem zoologického ústavu a přikročil k jeho reorganisaci, s ochotou propůjčil Společnosti prostrannou místnost svého ústavu, aby tu mohla umístniti svou rychle vzrůstající knihovnu a aby tu mohli — pokud ovšem místo stačí — členové Společnosti pracovati. A nejen to, propůjčil Společnosti vlastní svoje regály, které vyprázdnil, darovav svou knihovnu ústavu. Tak se stalo, že nyní veškeré četné časopisy Společnosti jsou pohodlně a přehledně srovnány a lehce přístupny. Pamatuji se, jak sám radou i rukou byl nám nápomocen při pořádání knihovny, jak staral se o výměnu našeho časopisu s cizinou; pamatuji se, jak několikráte sám litoval, že nemůže poskytnouti Společnosti ještě více místa v ústavě beztak již hodně stísněném.

Tento muž odešel; odešel, nerozloučiv se s námi, kteří jsme stále takřka byli kolem něho shromážděni a měli tak příležitost seznati jeho trochu příliš v sebe uzavřenou povahu. Odešel, zmizel, ale jeho práce, jeho jméno zůstane; tvoří pevný, trvalý pomník.

TŘI ZTRÁTY.

Dr. Jan Obenberger.

V poslední době ztrácí česká věda entomologická a Československá ent. společnost řadu významných členů, kteří nás opustili navždy, nezanechavše náhrady . . .

Po ohromující a tak nenadálé smrti našeho nejsčetlejšího entomologa a nejneúnavnějšího pracovníka, profesora Aloise Mrázka, našeho čestného člena, zaznamenáváme další bolestné ztráty.

Zemřel ředitel *Napoleon Manuel Kheil*, nestor našich lepidopterologů. Po kratší nemoci odešel navždy dne 1. listopadu 1923. Návštěvníci našich pravidelných sobotních schůzek nikdy nezapomenou na tohoto nezdolného, energického a agilního starce, do poslední chvíle plného plánů a vědeckých záměru.

Ředitel *Napoleon Manuel Kheil* narodil se roku 1849 v Praze — a sice v domě patřícím rodině *Nickerlů*. *František Nickerl* (děd), slavný své doby lepideptorolog byl jeho kmotrem. Snad do vínku mu vložil tu lásku k entomologii, jež *Kheila* neopustila do poslední chvíle. *Kheil* absolvoval gymnasium, část studií právnických; roku 1876 získal approbaci pro úřad učitelský na vyšších školách obchodních. Byl jistou dobu učitelem na škole svého otce, později se osamostatnil. V tomto svém oboru byl autoritou v době tehdejší všeobecně uznávanou a váženou. Vydal celou řadu příruček, ještě dnes velmi hledaných a cenných. Vychoval celé generace žáků.

Zvláštní péči věnoval studiím linguistickým. Zájem jeho upoutala velmi záhy zvláště *španělština* (kromě jiných světových jazyků — byl tř pravým polyglottem) a proto byl také poctěn soudním jmenováním »translatorem in hispanicis«.

Láska k přírodě u Kheila byla podivuhodná. Celé dny a noci věnoval se povolání školnímu, dávaje i řadu soukromých hodin, často do večera — a v noci s mravenčí pílí, s láskou fanatika a s nadšením věčně mladého srdce preparoval a rovnal své poklady entomologické. Preparace jeho byla bezvadná. Podnikl na osmnácte cest do Španěl, Alžíru a jižní Francie, odkud přivezl nejvýznamnější materiál. Byl literárně činným ve svém oboru — z jeho prací uvádím jen větší:

»Die Rhopalocera der Insel Nias« (Berlín 1884).

»Ein neuer Danaid, Amauris Steckeri n. sp.« (1889).

»Versuch einer ex-ovo Zucht des südfranzösischen *Parnassius Apollo L.* (1905).

»Entomol. Exkursion in Südfrankreich 1898« (1889).

»Los lepidópteros de la Sierra de Espaňa 1909« (1910 Arragon).

»O hmyzu z oblasti Atabapa« (Vesmír 1896).

»Biologisches über Bacillus Rossi« (1900, 1910).

Kheil byl osobně dosti podivínsky založen. Nerad se svěřoval. Snadno jej bylo lze uraziti, těžko jeho přátelství získati. Svou sbírku střežil žárlivě a nedůtklivě. Byl učencem-entomologem v pravém slova smyslu a v tom ohledu zcela nekompromisním. Jeho jasnost úsudku, ovládání lepideptorologie i orthropterologie a všeobecné znalosti entomolgické byly ojedinělé.

Byl to následek jeho velikých cest, že přinesl mezi nás trochu toho jižního nadšení, světového rozhledu a že hodnotil lidi, věci i myšlénky pod jiným zorným úhlem, než je u nás obvyklo.

Byl jsem jedním z těch málo entomologů, kterým více důvěřoval a kterým, byť pokradmu, dal nahlédnouti do srdce.

Nemohu zapomenouti toho dojmu, který na mne učinila jeho sbírka, když jsem ji uzřel poprvé. A Kheil to věděl. Starý, nachýlený kmet v koutku pokoje sledoval ten úžas a oči mu zářily. Snad takové chvilky byly proň jedinou odměnou za veškeru tu práci a lásku k těm pokladům entomologickým. Sbírka jeho je prostě ohromná. Nikdy nebylo v území republiky rozsáhlejší sbírky lepidopter. Jest početnější nežli *Nickerlova* a liší se od řady Nickerlových skříní homogenní úpravou a modernějším založením. Obsahem ji podivuhodně doplňuje. Co chybí Kheilovi má Nickerl a naopak.

O osudu této velkolepé sbírky do poslední chvíle nebylo ničeho známo. Jen se šuškalo, že Kheil, jenž byl ve Španělích vždy přijat s velikým ohledem a úctou,

hodlá své sbírky darovati do Madridu. Přímým dotazům vždy se uhnul. Když jsem jednou prohlížel ty nádherné sbírky, uložené ve čtrnácti velkých skříních, z nichž některé samy jsou dílem uměleckým, tu mi uklouzl před Kheilem povzdech — »jestliže tohle vše jednou dostane se do ciziny, toť bude to národní neštěstí . . .« Kheil se usmál, avšak neřekl ničeho.

Tím větší překvapení čekalo nás po jeho smrti: Kheil odkázal veškeré sbírky i entomologickou knihovnu Národnímu Museu.

Kheil byl snad podivín. Zabrán do své práce a do svých vážných studií, přítel Vrchlického, zanechavší v rukopise celou rukověť dramatického písemnictví španělského, vášnivý entomolog a obětavý paedagog, hledal vždy odstup od nechápajícího vysměvačného davu. Na sbírkách umístil Horácovo credo Římana: *Odi profanum volgus et arceo* . . . Zdá se, že časem tento odstup se zvětšil více, než Kheilovi bylo milo. Kheil se svými plány a myšlenkami byl vždy více a více sám . . .

Snad proto byl tak vděčen za každý projev opravdové úcty a hřejivého přátelství. Pod korou nepřístupného učence byl citlivý, v hloubi duše vícekráte osudem i lidmi zraněný, zatrpklý člověk. Budeme naň vždy vzpomínati s úctou. V této zemi nenarodí se mnoho lidí jeho druhu. To nejbolestnější jest skutečnost, že když takoví pracovníci odcházejí — kdo je zastoupí, kde je za ně náhrada?

Dalším naším zemřelým je *Jan Štrof*, zoologický praeparátor Národního Musea; *1865, † 13. X. 1923. Byl to umělec taxidermista.

Během dvaatřicetileté práce vytvořil z velké části zoologický materiál sbírek Národního Musea. Byl příbuzným zvěčnělého cestovatele *Dra. Emila Holuba* a s tímto přestěhoval svého času jeho pověstnou africkou výstavu do Prahy. Byl znamenitým pozorovatelem přírody a dovedl vycpávati zvířata s pochopením umělce. Pro svoji vlídnou, milou, tichou a beznáročnou povahu byl všeobecně oblíben. V dřívějších létech nescházel nikdy na našich občasných schůzích v zemědělské radě, vždy ochotný a usměvavý. Pak dostavila se vleklá, tíživá nemoc, jež jej sklála posléze uprostřed práce. Zanechává krásnou po sobě vzpomínku . . .

Třetím zemřelým, o němž chci se zmíniti, je *A. F. Nonfried*, který zemřel na počátku ledna 1924. Nebyl v poslední době naším členem, ale byl svého času jedním z nejvýznamnějších entomologických pracovníků a zaslouží proto vděčné vzpomínky.

Býval důchodním v Rakovníce a zámožným měšťanem. Entomologie, specielně Coleoptera a to hlavně exota byla jeho vášní. Měl rozsáhlé styky — ve veselých chvílích říkal, že pro něj sbírá tři sta misionářů, dvacet biskupů a čtyři kardinálové — byl ve stycích s misionářskými kongregacemi a byl zahrnován sběry z celého světa. Jeho sbírka bývala ohromná. Byl též literárně činným a spisů jeho je celá knížka. Dovedl též své broučky překrásně kresliti. Národní museum vděčně naň vzpomíná: tehdy, když ještě nebylo ničeho, byl to *Nonfried* a *Kheil*, kteří darovali to nejnutnější.

Pak přišly zlé doby, *Nonfried* byl nucen své sbírky rozprodati. I část literatury tak odešla. Já sám svého času koupil *Kerremansův* katalog Kraseů, jenž dříve patřil *Nonfriedovi*, s označením druhů, jež míval on ve sbírce. Musila dle toho být velmi významná. Nepotřebný exotický materiál rád rozdával. Kluci v okolí Rakovníka překvapí leckdy »sbírkami«, kde trůní *Sternocery* a *Batocery* — vše od *Nonfrieda*, který těch věcí míval plné bedničky. S nezdolnou energií v poslední době pustil se znovu do entomologie. Ještě nedávno u mne v Museu hovořil o svých plánech, stěžoval si, že válka vyhnala většinu jeho sběratelů z tropů; vzpomínal na svou sbírku a na konec, když vše mi vylíčil, veškeru tu krásu vykreslil skvělými barvami a dostal se až tam, že vše to dnes je v cizích rukách za pár grošů, jež životní námahu nikdy nezaplatí — zatřpytilo se mu v očích a rychle odešel. Viděl jsem jej již jen jednou od té doby a pak odešel navždy. Tak odcházejí . . .

SPHENOPTERARUM AFRICAE BOREALIS DECADES DUAE. (COL. BUPRESTIDAE.)

Dr. *Jan Obenberger.*

V této práci podávám diagnosy severoafrických krasců rodu *Sphenoptera*. Brouci tohoto rodu jsou praví obyvatelé stepí a pouští; žijí v suchých, xerophilních rostlinách — občas, v době největšího denního žáru objeví se na květech neb stoncích rostlin, létajíce co žhavé jiskry v poledním slunci; ostatek dne tráví při kořenech těchže bylin a keřů nebo i dokonce pod kameny. Jsou, vedle *Tenebrionidů* a sporých *Carabidů* jedinými obyvateli skalnatých úhoru, oživených sporou, vyprahlou vegetací; nalézány bývají nejčastěji v kořenech vytrhaných těchto rostlin. Tvaru a barvy bývají dosti podobné; žijí v počtu téměř 1000 druhů v celé Africe, v Mediterranei, ve stepích středoasijských, kdež je asi jedno z center jich vývoje a přes vysočinu Iránskou zabíhají až do Indie. Nejvýchodnější jich druh na jihu přichází v Tonkinu. V Americe, Australii, Madagaskaře (až na 1 druh) a ostrovní Asii chybí úplně.

Rod tento vyznačuje se nejen počtem, ale i obtížností svých druhů — patří k nejnesnadnějším skupinám Coleopter vůbec. Biologie jich byla až do nedávna nedostatečně známa, proto jsou ve sbírkách celkem vzácnostmi. Ty, jež některými obchodníky byly před lety uvedeny do obchodu, jsou ponejvíce nesprávně určeny. Druhy, zde uvedené, budou podrobněji zpracovány v monografii tohoto rodu, již připravuji do tisku.

1. Sphenoptera (e. str.) dilaticollis ssp. bousaadensis m. n. sp.
Hab.: Algeria: Bou-Saada.

A typo corpore multo minore, angustulo, elongato, corporeque subtus nitidissimo, cyaneo, purpureomicante, pedibus purpureis differt. In forma typica abdomen semper clarum ac cupreum, sine ullo splendore purpureo vel violaceo est.

Rassa, lišící se od typyické formy štíhlým tělem, nádherně modrým spodem a nohami purpurovými.

2. *Sphenoptera (s. str.) dilaticollis ssp. Osiris* Obenberger (Archiv f. Naturg. 85 Jg. 1919. (1920). 115. Subspeciem hanc egregiam, supra elytris cyaneis, thorace violaceo, subtus corpore violaceo speciei *gemellata* Mann. attribui. Haec enim subspecies algerica nunc potius illae *dilaticollis* C. G. affinis esse mihi videtur.

Tato rassa přináleží k druhu *dilaticollis C. G.* a nikoliv ku *gemellata* Mann., kamž jsem ji omylem přiřadil.

3. Sphenoptera (sbg. Paradeudora n. sbg.) saharensis m. n. sp.
Hab.: Sahara Algeriae. Long.: 10 *mm.* Lat.: 3·5 *mm.*

Depressiuscula, nitida, satis rude sculpta, elongata, abdomine convexo, cupreoaenea. Capite satis parvo, haud prominenti,

sparse albido pubescenti, plagis duabus glabris, nitidis. Antennis aeneis articulis II ac III. aequalibus, illo quarto $^1/_4$ brevioribus. Pronoto longitudine $1^2/_3$ latiori, margine antico totaliter minute marginato, bisinuato; thorace basi latitudinem summam attingente, usque d apartem tertiam anteriorem fere subparallelo, dein ad apicem rotundatim attenuato disco profunde nec non late canaliculato, lateribus longitudinaliter late ac profunde impressis, carina laterali longa, usque fere ad angulos anticos distincta, angulis posterioribus leviter deflexis ac acutis; superficie thoracis sparse ac fortissime punctata. Prosterno marginato, convexo, sparse fortiter punctato. Scutello parvo transversali Elytris latitudine fere $2^1/_2$ longioribus, usque post medium parallelis, dein ad apicem satis fortiter attenuatis, apice satis lato, satis breviter sed acutissime tridentato; elytris post scutellum late deplanatis, leviter (fere uti apud *gemellatam* Mann.) convexis, dense ac satis fortiter subseriatim punctulatis, interstiis antice transverse subrugosis, dense punctatis ac minute albo pilosis, pilositate hac parum distincta, interstitiis alternis leviter convexis. Abdomine dense ac minute punctato, albosericeo, breviter piloso, segmento primo medio integro; segmentis omnibus in angulis lateralibus anticis reliepho glabro distinctissimo, dein plaga parva glabra in medio ac una plagula simili inter hanc mediam ac inter marginem posita. Pedibus tenuibus, tibiis mediis ac anterioribus fortiter curvatis, Tarsis tenuibus, longissimis. Coxis posterioribus apice bisinuatis.

Haec species egregia una cum illa Mesopotamiae: *Breiti* Obenbreger (uti *Deudora* descripta) subgenus novum generis *Sphenoptera* efficit.

Druh tento je nápadný tvarem těla, podobným některým druhům ze skupiny *antiqua* Ill., ale vyznačuje se ostrými třemi hroty na konci krovky a velmi dlouhými tarsy. Druh tento, spolu s druhem *Breiti* Obenb., kterýž jsem svého času popsal co *Deudoru*, tvoří nový subgenus:

Paradeudora n. sbg.

Forma *Sphenopterarum s. str.*, sectionis *Sph. antiqua* Ill. Satis depressa. Tarsis longissimis. Proterno marginato, medio integro. Elytris apice breviter, sed acute ac distincte tridentatis, uti apud sbg. *Hoplistura* B. Jak. — itaque duo sectiones generis huius valde distantes approximans.

4. Sphenoptera (sbg. Chilostetha) Bonvouloiri m. n. sp.
Hab.. Tombouktou. Long.: 10 *mm.* Lat.: 3 *mm.*

Species subgeneris huius maxima. Cuprea, purpureomicans, nitida, cylindrica, elongata, subparallela. Capite lato, magno, oculis haud prominulis, fronte latissima, longitudine fere $1^3/_4$ latiori, dense punctata, subparallela, plagis duabus glabris. Prosterno dense punctato, minute marginato. Thorace convexo, antice leviter bisinuato, longitudine fere $1^2/_3$ latiori, usque ad medium sub-

parallelo (recte leviter sinuato), dein ad apicem leviter rotundatim attenuato, angulis posticis rectis, subobtusis, paulo prominulis; indistincte, brevissime albidopilosis, superficie regulariter ncovexa, impressionibus nullis, dense punctata (lateraliter densius), nitidissima, carina laterali recta, medium attingente. Elytris latitudine 2½mal longioribus, convexis, cylindraceis, regulariter, satis profunde striatis, interstitiis planis ac punctatis, aequalibus; usque ad partem tertiam apicalem parallelis, dein ad apicem longe rotundatim attenuatis, apice late breviter tridentatis. Antennis brevibus, articulo tertio illo secundo paulo, sed distincte longiore. Coxis posterioribus apice fere rectis, haud sinuatis. Abdomine nitido, aequaliter minute, haud dense punctato, plagis vel reliefhis nullis.

In vicinitatem *S. syriaca* B. Jak. pertinens.

Lesklý a válcovitý, měďový druh tento patří k druhu S. syriaca B. Jak. a jest význačný již svou velikostí — největší druh podrodu *Chilostetha* B. Jak.

5. Sphenoptera (sbg. Chilostetha) berbera m. n. sp.
Hab.: Algeria: Biskra. Long.: 6·2 *mm.* Lat.: 1·7 *mm.*

Corpore supra cupreoaeneo, subtus aeneo, nitidissimo. Parva, cylindracea, elongata. Capite latissimo, satis convexo, nitido, sparse sed fortiter punctato, oculis haud prominulis; plagis frontalibus indistinctis. Thorace parallelo, antice solum levissime attenuato, margine anteriori distincte marginato, disco integro ac inimpresso, carina laterali recta, medium longitudinis thoracis superante, fere ad tertiam partem anteriorem distincta, satis dense ac grosse punctato. Proterno marginato, glabro, nitidissimo, impunctato. Elytris latitudine fere 2½ longioribus, convexis, usque ad tertiam partem apicalem parallelis, dein fere recte attenuatis, apice satis lato, lobo medio late rotundato, dentibus saturali ac laterali distinctis, superficie satis grosse punctatostriata, interstitiis haud convexis, fortiter ac irregulariter satis dense punctatis. Abdomine nitido, minute punctato ac leviter strigoso, plagis nullis. Mesosterno ac metasterno fortiter punctatis.

Species haec inter *Krüperi* B. Jak. ac *maja* B. Jak. locanda esse mihi videtur.

Malý, lesklý, válcovitý druh. V systému patří mezi *Krüperi* B. Jak. a *maja* B. Jak., od nihž se však jak tvarem, tak skulpturou značně liší.

6. Sphenoptera (sbg. Chilostetha) Lauteyi m. n. sp.
Hab.: Algeria: Salahim. Long.: 8 *mm.* Lat. 2·7 *mm.*

Nitida, cuprea, pulvere albido tecta, supra multo fortius quam in subgenere hoc notum subdepressa, satis lata.

Capite satis parvo, fronte parallela, plagis duabus mediis elevatis glabris, fortiter sparse punctata. Antennis brevibus, articulo tertio ac quarto subaequalibus, secundo illo tertio multo breviore.

Prosterno marginato, glabro, nitido, impunctato. Thorace lato, antice fortiter bisinuato, longitudine fere $1^{3}/_{4}$ latiore, paulo ante medium latitudinem maximam attingente, lateribus satis fortiter rotundatis ac ad anticem (brevius) e ad basim (longius) attenuatis, crrina laterali leviter curvata ac usque ad partem quartam anteriorem visibili, forti, desuper distincta; thorace in parte basali laterali leviter subdeplanato, disco parum convexo, alutaceo, sparsissime, haud profunde, satis fortiter punctato, lateribus densius ac fortiter punctatis, levissime transverse subrugosulis; impressionibus multis. Elytris parum convexis, satis latis, latitudine fere $2^{1}/_{4}$ longioribus, satis dense ac satis fortiter punctatostriatis, interstitiis punctatis ac subaequalibus, solum illo quarto ac octavo postice parum elevatis; lateribus usque ante tertiam partem apicalem parallelis, dein ad apicem satis fortiter attenuatis, apicibus tenuibus ac separatim rotundatis, dentibus nullis, solum denticula saturali parum distincta. Sutura postice elevata. Coxis posterioribus haud bisinuatis, simpliciter late emarginatis. Abdomine dense punctato ac sparse, haud distincte albido, breviter piloso, plagis nullis.

Species haec ab omnibus subgeneris huius speciebus manifeste ducrepat. Quam enim speciem nullae speciei approximare potui — illae male descriptae speciei *paradoxa* Abeille (1898) verisimiliter proxima.

Velmi nápadný druh. Měďový, s neobvykle u tohoto podrodu širokým štítem. Bude snad tvořiti nový podrod. Podobný druh ani v palaearktické ani v exotické fauně není mi znám. Snad jedině s druhem *paradoxa* Abeille blíže příbuzna.

7. Sphenoptera (Sbg. Hoplistura) Lesneana m. n. sp.

Hab.: Tchad. N'Guigmi. (Dr. Noël 1919 — Coll. Muséum de Paris)

Long.: 10—11 mm. Lat.: 3—3·3 mm.

Convexa, subcylindrica, nitida, elongata, cupreo purpurea, elytris interdum paulo cyanescentibus. Capite satis lato, fronte lata, dense punctata, medio plagis duabus elevatis parvis glabris. Carinis supraantennalibus acutis subelevatis. Antennis satis longis, articulo tertio illo secundo $1^{1}/_{2}$ longiore, illo quarto distincte breviore. Prosterni processu tenui, immarginato, inimpresso, sparse fortiter punctato. Thorace convexo, impressionibus nullis, longitudine plus quam $1^{1}/_{2}$ latiore, nitido, antice bisinuato ac marginato, usque ad medium longitudinis subparallelo, dein ac apicem leviter rotundatim attenuato, angulis posticis acutis, carina laterali fere recta, medium longitudinis parum superante; superficie sparse ac satis dense punctata. Elytris thorace basi paulo latioribus, a basi iam ad apicem longe attenuatis, apice satis longe ac acute trispinosis, latitudine fere $2^{1}/_{2}$ longioribus, punctatoseriatis, punctis antice haud impressis, solum postice strias afficientibus, interstitiis alternis apice paulo elevatis. Abdomine nitido, purpureo, reliephis in angulis segmentorum anticis distinctis, plagis sublateralibus

segmentorum parvis, sed distinctis. Coxis posterioribus apice simpliciter late emarginatis.

Speciei *Decorsei* Kerr. ac *Dumolini* G. similima, sed ab illis forma antennarum maxime divergens, speciei *Obsti* Kerr. proxima. Domino clarissimo Dr. Lesne, directori Musaei Parisiensi in honorem denominata.

Druh tento patří mezi klenuté, lesklé druhy, s trojhrotým koncem krovek. Vyznačuje se neovroubeným prosternem bez středního vtisku a podobá se druhum *Dumolini* Gory a *Decorsei* Kerr., liší se však od nich poměrem jednotlivých článků v tykadlech a staví se spíše do blízkosti druhu *Obsti* Kerr. z východní Afriky.

8. Sphenoptera (Sbg. Hoplistura) Olivieri m. n. sp.

Hab.: Arabia (Olivier). Long. 11 mm, lat.: 3·6 mm.

Aeneocuprea, parum nitens, hic et ubi paulo viridimicans. Capite lato, oculis brevibus, parte interoculari frontis longitudine fere $1^1/_2$ latiori. Antennis nigroscentibus, articulis secundo ac quarto aequalibus, tertio illo primo fere aequali, longiusculo, illo secundo fere $1^1/_2$ longiori. Processu prosternali marginato, medio integro, inimpresso. Thorace longitudine fere $1^1/_2$ latiore, antice fortiter bisinuato, basi latissimo, usque ad tertiam partem anteriorem fere parallelo, dein ad anticem leviter conice attenuato, in summa parte laterali apicali parum fortius rotundatim attenuato; disco aequali, convexo, inimpresso, irregulariter, dense punctato, his punctis lateraliter ac in medio subtilioribus ac densius agglomeratis. Capitis thoracisque superficie pube brevi, subtilissima, sparsa, parum distincta, inconspicue tecta. Thoracis carina laterali brevi, usque ad medium longitudinis distincta, recta, desuper haud visibili. Thoracis angulis posterioribus brevibus, subrotundatis ac elytrorum basin leviter superantibus. Scutello longitudine fere $1^1/_2$ latiore, transversim subcordato, triangulari, parvo. Elytris latitudine fere $2^3/_5$ longioribus, apice late ac brevissime trispinosis, subtiliter punctatostriatis, robustis, supra breviter ac leviter convexis, interstitiis parum rugosis; elytris usque ad longitudinis medium subparallelis, dein ad apicem longe rotundatim attenuatis; margine laterali tenui ac desuper visibili. Corpore subtus dense punctato subtiliter ac albido pubescente, partibus ac abdomine brunneo-cupreis; margine apicali coxarum posteriorum in parte epimerali leviter sinuatis, in tertia parte interiori incisione subrotundata fortiori distincta. Abdomine medio integro, plagis nullis.

Speciei huius exemplar unicum Museo Zool. Berolini (coll. Klug) conservatur. Quod enim exemplar unum e tribus typis est speciei *Sphen. tamaricis* Klug. Quorum exemplar primum descriptioni auctoris originali maxime respondentem typum speciei *tamaricis* Klug esse considero; exemplar secundum subspecies *Sph. meopotamicae Mars.* mihi esse videtur, exemplar dein tertium speciem praesentem constituit.

Sph. tamaricis Klug, cui Ch. Kerremans errore manifesto synonymum *S. Beckeri* Dohrn attribuit a speciei illa valde discrepat ac potius speciei *asiatica C. G.* affinis esse videtur.

Druh tento dostal jsem k revisi z Berlínského Zool. Musea s jinými Sphenopterami. Jest to, dle poznámek musejních, jeden ze tří typů druhu *S. tamaricis* Klug. Tento autor totiž smísil při popisu tři, daleko od sebe stojící druhy a tak pouze první exemplář, jenž asi sloužil k podstatné části popisu, možno označiti co *typ* — podobá se velmi druhu *asiatica* C. G. *Kerremans* z podivné, nepochopitelné příčiny přiřadil k druhu tomuto co synonym běžný druh z j. Ruska a z Kavkazu: *Beckeri* Dohrn, ale zcela neprávem. Druhý »typ« berlínský jest rassa druhu *mesopotamica* Mars., třetí pak kus je úplně odlišný od obou ostatních a tvoří typ k druhu přítomnému.

9. Sphenoptera (Sbg. Hoplistura) Tutankhameni m. n. sp.

Hab.: Aegyptus. Long.: 9 mm. Lat.: 2·1 mm.

Cuprea, nitida, cylindracea, pulvere albolutescenti dense tecta. Capite latissimo, marginem thoracis anteriorem distinctissime superante, oculis lateraliter prominulis. Fronte alutacea ac minute, haud dense punctata, parallela, brevi, longitudine fere $1^2/_3$ latiore. Oculis parvis, brevibus, ellipticis. Thorace longitudine fere $1^1/_2$ latiore, lateribus rectis, etiam basi ac antice parallelis; margine antico medio late breviter lobatim producto. Superficie convexa, impressionibus nullis, punctura bina: minutissima densa ac fortiori, sparsiori ubique tecta. Carina laterali recta, longitudinis medium superante. Prosterni processu nitidissimo, marginato, medio convexo. Elytris thorace parum latioribus, humeris leviter prominulis; usque post medium parallelis, dein ad apicem haud fortiter attenuatis, apicibus latis, breviter, sed distinctissime tridentatis; elytris ubique impressostriatis, striarum punctis nullis, interstitiis impunctatis, illis alternis apice parum elevatis. Elytris latitudine fere $2^1/_2$ longioribus. Abdomine convexo, satis subtiliter ac satis sparse punctato, plagis vel impressionibus nullis. Coxis margine apicali late subrotundatim emarginato, incisione epimerali vel dente interiori nullis. Pedibus tenuibus, tibiis ♂ haud curvatis, simplicibus.

Speciebus subgeneris *Chilostetha* B. Jak. similis, sed ab illis omnibus capite valde dilatato (inter alia) manifeste differens. Speciebus *quadraticollis* Gerst. (= *recticollis* Harold — e typis!) ac *gossypii* Cotes affinis.

Zajímavý tento egyptský druh podobá se vzhledem některým druhům z podrodu *Chilostetha* B. Jak., avšak liší se ode všech nezvykle širokou hlavou, jež přesahuje strany štítu, zcela rovnoběžným štítem atd.

10. Sphenoptera (sbg. Hoplistura) Noeli m. n. sp.

Hab.: Tchad: N'Guigmi (Dr. Noel — IX—X. 1919. Coll. Muséum Paris). Long.: 10·8—17 *mm.* Lat.: 3·2—5·8 *mm.*

Corpore satis robusto, convexo, naviculari. Colore subtus

cupreopurpureo, claro, supra parum obscuriore, hic et ubi paulo nigrescente, nitente. Capite satis magno, fronte satis dense punctata, plagis nullis: parte frontis interoculari subparallela, longitudine fere $1^1/_2$ latiori. Antennis cupreis, articulis II. ac III. aequalibus, quarto illo II. vel III. fere $1^1/_3$ longiori. Thorace antice bisinuato, longitudine fere $1^2/_3$ latiori, a basi iam ad anticem satis fortiter ac regulariter rotundatim attenuato, angulis posticis subacutis. Thorace supra convexo, ubique satis dense ac satis fortiter (ad latera fortius) punctato, medio longitudinaliter distincte, sed haud percipue tenuiter sulcato, carina laterali forti, fere recta, medium latitudinis leviter superante, antice bisinuato ac marginato. Processu prosternali satis lato, sparse fortiter punctato, medio convexo, marginato. Elytris fere uti apud *Sph. (Chrysobl.) Scowitzi* instructis, satis fortiter punctatostriatis, interstitiis satis minute ac singulatim punctatis, parum convexis, apice solum magis elevatis, sculptura illa ad latera fortiori ac subrugosula; apice lato, transversim breviter tridentato. Abdomine convexo, satis fortiter punctato, segmentis lateraliter in angulis anticis reliepho elevato nitente; infra, ad reliephum illud impresso, impressione hac densius ac distinticus albidopilosa. Margine apicali coxarum posteriorum in tertia parte interna ac extus, in parte epimerali leviter subsinuato. Tibiis anterioribus ♂ intus distinctius curvatis, tibiis mediis ac posterioribus ♂♀ simplicibus. Specimina multa (plus quam octoginta) in Musaeo Parisiensi.

Species haec illae transcaspicae *Sph. Walteri* Rtt. affinis esse mihi videtur.

Druh tento, jenž mi byl zaslán v počtu více než 80 kusů k revisi z Musea v Paříži, vyznačuje se tvarem podobným ke *Scowitzi*, jest však odlišný nádhernou purpurovou barvou, úpravou abdominu atd. V systému patří do blízkosti druhu *Sph. Walteri* Rtt. z Turkestanu.

11. Sphenoptera (sbg. Hoplistura) bogosina m. n. sp.

Hab.: Bogos (Abessynia). Long.: 10 *mm.* Lat.: 3 *mm.*

Aenea, nitida, subtus aureonitens, multo nitidior. Capite satis convexo, satis magno, sed lateraliter haud prominente. Fronte dense ac fortiter punctata, plagis nullis, parte interoculari frontis longitudine fere $1^3/_4$ latiore, parallela. Processu prosternali plano, satis lato, fortiter sparse punctato, marginato. Antennis aeneis, articulo tertio illo quarto subaequali, illo secundo fere $1^1/_4$ longiori, articulo secundo brevi. Thorace antice bisinuato ac marginato, angulis anticis paulo prominutis; summum latitudinis in basi attingente, dein usque ad tertiam partem anteriorem subrecto ac parallelo, dein ad anticem angulatim, satis leviter attenuato, disco aequaliter ac haud fortiter convexo, carina laterali forti, leviter curvata, longa, usque ad quintam partem anteriorem distincta, superficie fortiter, haud dense punctata. Scutello cordiformi, transverso, parvo. Elytris latitudine fere $2^1/_2$ longioribus,

usque post medium parallelis, dein ad apicem modice, longe, rotundatim attenuatis, punctatostriatis, striarum punctis ad latera maioribus ac grossis; interstiis haud convexis, minute, singulatim, sparse punctatis, ante apicem paulo elevatis, apicibus late ac breviter tridentatis. Superficie elytrorum satis leviter convexa, multo minus quam apud maiorem subgeneris huius partem. Segmentis ventralibus in angulis lateralibus anterioribus reliepho aeneo glabro distincto, magis ad medium versus plaga simili glabra satis parva impunctata. Coxarum posteriorum margine apicali recto, solum in parte laterali (epimerali) leviter sinuato. Abdominis segmento primo medio impressione nulla.

Species haec in affinitatem *Sph. fulgurans* Obenb. (Syr Dajar) pertinet.

Dosti sploštilý, bronzový druh tento patří v systému do blízkosti mnou popsaného turkestanského druhu *fulgurans* m.

12. Sphenoptera (sbg. Hoplistura) Andresi m. n. sp.
Hab.: Aegyptus inf. Long.: 8·5 *mm.* Lat.: 2·8 *mm.*

Elongata, haud fortiter convexa, satis obscure cuprea, leviter obscurata. Capite satis lato, satis minute punctato, medio plagulis duabus glabris. Antennis obscuris, articulo secundo satis longo, illo tertio subaequali. Thorace antice immarginato, bisinuato, lobo medio producto, longitudine fere $1^2/_3$ latiori, in basi summum latitudinis attingente, ad anticem leviter, a tertia parte anteriori fortius attenuato, satis leviter, regulariter convexo, disco aequali, impressionibus nullis, ubique satis dense ac satis fortiter punctato, carina laterali leviter curvata, medium longitudinis thoracis superante. Thorace lateraliter ac capite fere inconspicue sparse albido pubescente. Processu prosternali satis lato ac plano, marginato, punctato. Scutello subcordato, satis parvo, simplici. Elytris haud fortiter convexis, satis fortiter striatopunctatis, interstitiis planis, sparse singulatim punctatis, nitrids, illis alternis postice solum leviter elevatis; humeris paulo prominulis. Elytris capite ac thorace (conjunctis) fere $1^3/_4$ longioribus, a basi iam levissime (usque ad medium longitudinis fere parallelis) dein fortius attenuatis apice breviter acute tridentatis. Abdomine simplici, plagis ac impressionibus nullis.

Amico A. Andres in honorem denominata. Species *Tschoffeni* Kerr. affinis.

Druh tento vyznačuje se plošším tvarem a připomíná už dosti některé druhy podrodu *Tropeopeltis* B. Jak. Nejbližší příbuzný jeho jest východoafrický druh *Tschoffeni* Kerr.

13. Sphenoptera (sbg. Hoplistura) Klugi m. n. sp.
Hab.: Aegyptus. Long.: 10·8 *mm.* Lat.: 3·5 *mm.*

Robustula, supra satis depressa, cupreoaenea, parum nitida. Antennarum articulis III. ac IV. aequalibus, longis, articulo III. illo secundo $1^1/_4$ longiori. Thorace antice immarginato. Pro-

sterno plano, inimpresso, medio punctato, marginato. Abdomine reliephis vel impressionibus aut plagis nullis, dense punctato. Elytris apice breviter trispinosis.

Species illae *pharia* Chevr. proxima, sed multo maior, robustior, thorace ad anticem conice angustato, margine thoracis antico levius bisinuato; corpore multo robustiore ac latiore, thorace basi summum latitudinis attingente. Carina laterali thoracis multo minus quam apud *phariam* Chevr. curvata. Spinis elytrorum apicalibus brevioribus, minus acutis. Scutello breviori ac latiori. (*Typis* comparatis!)

Tento druh náleží do příbuzenstva *Sph. pharia* Chevr., jejíž typ měl jsem příležitost s druhem tímto srovnati. Liší se nejen tvarem, značně robustnějším a širším tělem, ale i celou řadou důležitých znaků. *Pharia* Chevrl. upomíná spíše na některé druhy podrodu *Chilostetha* B. Jak. (z příbuzenstva na př. *basalis* Mor.).

14. Sphenoptera (sbg. Hoplistura) Moises m. n. sp.
Hab.: Peninsula Sinai: Djebel Thebt. Long.: 11·5 *mm* Lat.: 3·8 *mm*.

Forma illae *Sph. bogosinae* m. affinis, corpore supra satis leviter convexo, subtus convexiore. Cupreosplendens, pulvere griseo tecta, capite smaragdineo.

Capite satis lato, satis fortiter, haud dense punctato, plagis duabus parvis haud elevatis glabris. Frontis parte inteoculari longitudine fere $1^3/_4$ latiori. Antennis virescentibus, articulo tertio illo secundo distincte longiori, sed illo quarto distincte breviori, quarto illorum longissimo. Thorace longitudine fere $1^3/_4$ latiore, margine antico leviter bisinuato, marginato; pronoto summum latitudinis paulo ante basim attingente, dein ad apicem levissime, a medio fortius rotundatim attenuato, angulis posticis paulo productis. Carina laterali recta, forti, usque ad tertiam partem anteriorem distincta, desuper visibili. Disco inimpresso, aequaliter sed haud fortiter convexo, fortiter haud dense (lateraliter densius) punctato; processu prosternali plano, marginato, punctato, medio integro. Elytris latitudine fere bis longioribus, usque fere ad tertiam partem apicalem parallelis, dein ad apicem longe curvatim attenuatis, apicibus satis breviter, late, ser acute tridentatis; margine laterali tenui, desuper visibili. Superficie striatopunctata, striis (praecipue postice) lineatim impressis, interstiis satis latis, leviter convexis. Corpore subtus medio virescenti, abdomine impressionibus, reliephis vel plagis nullis, dense punctato. Coxarum posteriorum margine apicali recto, solum lateraliter, prope epimeras breviter sinuato. Pedibus cupreis.

Tento podivný druh stojí v systému dosti odděleně a nelze jej k žádnému známému druhu dobře přiřaditi. Jeho sploštilý povrch (ještě více než u *bogosina* m.) je něco neobvyklého u tohoto podrodu Sphenopter.

15. Sphenoptera (sbg. Hoplistura) Heyrovskýi m. n. sp.
Hab.: Aegyptus. Nubia. Long.: 14·5—16 *mm.* Lat.: 4·2—4·5 *mm.*

Elongata, convexa, subcylindrica, ad anticem ac ad apicem attenuata, corpore supra convexo, leviter naviculari; purpureo-cuprea; obscura, nitida.

Capite lato, oculis parvis, frontis parte interoculari longitudine $1^4/_5$ latiori; antennis brevibus, articulis II. ac III. parvis, sed illo III. distincte longiore, articulo IV. multo longiore. Fronte sparse, irregulariter punctata, plagis nullis. Thorace antice marginato, late bisinuato, longitudinis fere $1^1/_2$ latiore, longo, usque ad medium subparallelo, dein ad apicem leviter rotundatim attenuato, lateraliter densius ac fortiter, disco leviter ac sparse punctato, impressione media aut laterali nullis, laterali longa, leviter curvata, usque ad tertiam partem anteriorem distincta. Processu prosternali attenuato, immarginato, medio longitudinaliter tenuiter impresso ac punctato. Elytris satis longis, latitudine fere $2^1/_2$ longioribus, ad apicem a basi iam (usque ad medium leviter, dein fortius) longe curvatim attenuatis, regulariter (ad latera fortius) seriatim punctatis, punctis lineiformibus, seriis non impressis, intestiis aequalibus; itaque superficie elytrorum aequpali. Interstitiis alternis solum apice paulo elevatis; apice ipso satis breviter, sed acute trispinoso. Reliephis in angulis anticis segmentorum abdominis perparvis, sed distinctis, plagis sublateralibus parum regularibus distinctis, impressionibus media vel lateraliibus nullis. Coxis posterioribus margine apicali rotundato, in parte externa (epimerali) modice sinuato.

Speciem hanc in honorem amici *Dr. Leo Heyrovský* denominavi.

Dlouhý, táhlý, lesklý, temně měďově purpurový druh. Patří do skupiny Sphenopter, vyznačených neovroubeným prosternem, jež je uprostřed podélně vtisklé. Pojmenoval jsem jej k poctě svého přítele *Dra L. Heyrovského.*

16. Sphenoptera (Sbg. Hoplistura) tombuctana m. n. sp.
Hab.: Afr. bor.: Tombuctu. Long.: 12 mm. Lat.: 3·5 mm.

Tenuis, convexa, ad anticem ac ad apicem attenuata, elongata, nitida, obscure brunneoaenea, subtus cuprea, nitida, supra glabra.

Capite satis parvo, oculis magnis, sed haud prominulis, parte interoculari frontis longitudine fere $1^1/_2$ latiori, fronte antice purpurascente ac aurea. Antennis nigrescentibus, articulis II. a III. subaequalibus, parvis, articulo V. longo, ilis iunctis duobus $1^3/_4$ longiore. Thorace antice marginato ac fortiter bisinuato, conico, in basi summum latitudinis attingente, angulis posticis oculis, dein ad anticem fere recte (leviter sinuatim) ac oblique attenuato, angulis anticis distincte productis. Impressione media tenui levi, ante basim utrimque impressione punctiformi parva. Thorace convexo, impressionibus lateralibus nullis. Disco fere laevi, ac minute sparse punctato, lateribus dense ac fortiter punctatis. Scutello sim-

plici, transverso, cordiformi. Processu prosternali tenui, impunctato, margine laterali nullo, impressione media lineari profunda. Elytris basi thorace distincte latioribus, latitudine fere 2½ longioribus, humeris satis prominentibus; a basi iam ad apicem oblique, fere recte attenuatis ac tridentatis, dentibus acutis ac satis brevibus. Elytris seriatopunctatis, punctis sublinearibus, haud impressis, interstitiis planis itaque superficie tota aequali, solum interstitiis III. ac V. apice paulo elevatis. Sculptura elytrorum tenui, haud profunda. Abdomine impressione media haud distincta, reliephis in angulis segmentorum anticis ac plagis sublateralibus segmentorum distinctis, impressionibus lateralibus nullis. Segmento anali extus dense albopilose marginato. Abdomine convexo, sparse punctato ac sparse albido, breviter piloso. Carina thoracis laterali leviter sinuata, medium thoracis longitudinis leviter superante. Coxarum posticarum margine apicali rotundato, extus (in parte epimerali) leviter emarginato. Species haec illae *neglecta* Klug simillima, sed supra obscurior, thorace diverse instructo, forma magis elongata ac tenui, sculptura abdominis subtiliore, angulis posterioribus thoracis acutioribus ac illo magis conico diversa. Cum *typo Sph. neglectae* Klug (Musaei Zool. Berolinensis) comparavi!

Druh tento tvarem se podobá druhu *Sph. neglecta* Klug, je hož typ měl jsem příležitost s ním srovnati. Liší se tvarem štítu, barvou, skulpturou abdominu atd.

17. Sphenoptera (sbg. Hoplistura) Nubiae m. n. sp.
Hab.: Nubia. Long.: 12 mm. Lat.: 3·5 mm.

Speciei praecedenti simillima itaque differens:

Supra colore laetiore, cupreo, subtus cuprea, magis nitida. Fronte inter oculos parallela (apud *tombucianam* ad anticem paulo divergente, ac ibi leviter subdilatata) thorace magis tenuis (in parte basali), usque ad medum longitudinis parallelo, oculis minoribus, fronte antice smaragdinea, scutello paulo latiore, elytris brevioribus ac minus attenuatis, sculptura abdominis subtiliore, plagis ac reliephis violascentibus, segmento basali medio tenuiter, sed distincte impresso, segmento anali apice leviter ac breviter emarginato, coxis posticis externe haud sinuatis. Thorace lateraliter solum ante medium marginato (carinato).

Druh tento se velmi podobá předešlému, liší se však od něj tvarem čela, jež je v předu smaragdově zelené a jež je rovnoběžné mezi očima, tvarem štítu, aldominu a zadních kyčlí.

18. Sphenoptera (sbg. Tropeopeltis) Deltae m. n. sp.
Hab.: Aegyptus. Long.: 7·5 mm. Lat.: 2·5 mm.

Speciebus *simulatrix* Rtt., *chrysostoma* C. G., *Tappesi* Mrs. *anthaxoides* Rtt. ac *Oertzeni* Gnglb. simillima, colore supra nigro, subtus violascente.

A speciebus illis, uti sequitur differens: thorace lateribus rotundatis (itaque ab illa *Oertzeni* valde divergens). Tibiis posterio-

ribus ♂ simplicibus, apice haud dilatatis (itaque ab illa *simularice* Rtt., diversa), rectis: illarum tibiarum angulis apicalibus interiorbus simplicibus (itaque ab illa *Tappesi* differens). Margine thoracis anteriore distincte marginato. (itaque ab illa *anthaxoide* Rtt. diversa). Striis elytrarum satis profunde impressis, thorace magis quam apud *anthaxoidem* Rtt. rotundato. Ab illa *Tappesi* etiam prothorace distincte breviore discrepat. Satis nitida, antennis tenuibus, articulis III. ac IV. aequalibus, illa II. distincte minori; articulo III. illo secundo $1^1/_4$ longiori. Thorace longitudinis bis latiore, antice late sinuato. Prosterno satis lato, marginato, inimpresso. Elytris apice acute, sed breviter trispinosis. Abdomine simplici, reliephis vel plagis nullis. Tibiis tenuibus, pedibus brevibus.

Druh tento patří do nesnadné skupiny *Sph. chrysostoma* C. G. a zevnějškem upomíná na některé *Anthaxie*.

19. Sphenoptera (Sbg. Tropeopeltis) punctisternum m. n. sp.
Hab.: Aegyptus. Long.: 8 mm. Lat.: 2·8 mm.

Subdepressa, forma *anthaxiformi;* corpore supra nigro, subtus cupreoviolaceo. Speciei indicae *andamanensis* Waterh. (= *Rebieri* Kerr. = *impressa* Kerr. = *cambodgensis* Bourg. (i. litt. ?) forma similis.

Capite lato, oculis haud prominentibus. Parte praeorali frontis purpurea. Antennarum articulis III. ac IV. aequalibus, secundo breviore. Thorace antice marginato, leviter bisinuato, longitudine fere $1^2/_5$ latiore, usque ad tertiam partem anteriorem subparallelo, dein ad anticem leviter attenuato, dense ac lateraliter subrugose punctato, impressionibus nullis, carina laterali leviter sinuata, usque ad tertiam partem anteriorem distincta. Disco leviter convexo. Scutello transversali, pentagonali, apice acuminato, transverse carinato. Processu prosternali satis lato, lateribus solum, sed distincte marginato, medio inimpresso, fortiter ac satis sparse punctato. Elytris sculptura uti apud *chrysostoma* C. G. vel *Tappesi* Mars., sed illis longioribus, apice magis attenuatis ac fortiter trispinosis. Segmento anali medio integro. Tibiis mediis ac posterioribus ♂ arquatis. Elytris thorace distincte latioribus. Elytris ad latera mipressionibus duabus latis, violascentibus, perparum distinctis.

Druh tento rovněž patří mezi *anthaxoidní* druhy Sphenopter, jež B. Jakovlev sloučil v podrod *Tropeopeltis*. Nejblíže se podobá indickému a tonkinskému druhu *andamanensis* Waterh.

20. Sphenoptera (Sbg. Tropeopeltis) inimica m. n. sp.
Hab.: Aegyptus. Long.: 10·5 mm. Lat.: 3 mm.

Capite ac thorace obscure aeneis, nigrescentibus, leviter violascentibus, elytris purpureoviolaceis, nitidis, corpore subtus nigroaeneo, satis nitido. Elongata, postice attenuata, satis depressa.

Capite satis lato, oculis haud prominentibus, frontis parte interoculari longitudine fere $1^1/_2$ latiori. Antenuis nigrescentibus,

articulis III. ac IV. aequalibus, articulo II. minore. Articulo tertio illo secundo $1^1/_2$ longiore. Thorace margine antico subtiliter marginato, fortiter bisinuato, longitudine fere $1^2/_3$ latiori, latitudinem maximam paulo post medium attingente, dein ad basim subsinuatim ac satis fortiter, ad anticem fortius ac rotundatim attenuato, angulis anticis paulo productis ac acuminatis. Disco satis deplanato, ante basim utrimque impressione parva lineari; disco sparse ac imunte, lateribus fortius ac densius punctatis. Carina laterali fere recta, solum ante basim paulo deflexa ac usque ad quartam partem anteriorem distincta. Prosterni processu satis tenui, plano, margine nullo. Elytris satis attenuatis, satis depressis ac elongatis, apice haud late, sed fortiter ac longe trispinosis; thorace distincte latioribus, ad apicem longe curvatim attenuatis, nitidis, microscopice haud dense punctatis, seriatopunctatis, punctis his seriarum haud profundis ac satis subtilibus, interstitiis antice fere aequalibus, illis alternis a medio longitudinis distinctuis elevatis, ante apicem imprimis illo tertio fortius elevato. Segmento abdominali primo impressione media perparum distincta, haud perspicua; segmento anali cilis nigris apice marginato. Segmentis omnibus simplicibus, satis dense ac minute aequaliter punctatis, plagis, elevationibus, impressionibus vel reliephis nullis.

Species haec in vicinitatem illae: *nepos* Kerr., *sjoestedti* Kerr., ac *adumbrata* B. Jak. statuenda esse mihi videtur.

Druh tento připomíná tvarem protáhlou *Anthaxii*. Je dosti sploštělý, štít, spod i hlava jsou temné, černavě bronzové, krovky fialově purpurové. Patří do skupiny *Tropeopeltis* s neovroubeným prosternem. Myslím že v systému je dlužno vsunouti ji mezi *nepos* Kerr., *Sjoestedti* Kerr. a *adumbrata* B. Jak.

21. Sphenoptera (Sbg. Tropeopeltis) chalcichroa sp. arenosa m. n. sp. Hab.: Aegyptus (Kaïro).

A typo thorace antice fortius bisinuato, a basi iam ad anticem satis fortiter attenuato, thoracis angulis anterioribus fortius productis ac corpore robustiore difert.

Rassa tato liší se od typické formy odlišnou úpravou štítu a robustnějším, zavalitějším tělem.

* * *

Julodem Kerrimi Fairm. a me in opusculo meo ultimo (Časopis Čs. spol. E. XX. pg. 7.) subspeciem *Julodi onopordi* attributam me errorem commissum confiteor. Quam enim formam subspeciem illae *Lucasi* E. Sd. esse una cum cl. Dom. *Bedel* (Bull. Soc. E. Fr. 1911. 281.) considero pluribus interdum speciminibus perspectis.

Ve své práci publikované v tomto Časopise (Časopis Čs. Spol. E. XX. pg. 7.) přiřadil jsem k rassám druhu *onopordi* L. i druh *Kerrimi* Fairm. Nyní, prostudovav větší materiál, musím své tvrzení opraviti a přikloňuji se k názoru, vyjádřenému už *L. Bedelem* (Bull. S. E. Fr. 1911. 281.), že *Kerrimi* tvoří rassu druhu *Lucasi* E. Sd. Jest ostatně rassám druhu *onopordi* L. neobyčejně podobná a liší se jen tvarem penisu a epistoma.

Entomologie na lyžích (s 2 obr.).

Dr. Jan Obenberger, entomolog Národního Musea v Praze.

V zimě v roce 1920 byl jsem se ženou v Krkonoších na lyžích. Bylo to o Vánocích — po předcházejících mrazech nastala náhle obleva a sníh, zvláště v nižších polohách kolem Spindlerova mlýna se očividně ztrácel. Ačkoliv, hlavně ve vyšších polohách a na hřebenech, byly stále sněhu spousty, přece byla temperatura celkem mírná a sníh místy vlhnul — »lepil« jak lyžaři říkávají.

Dle dávného zvyku na každou vycházku bral jsem malou zkoumavku s lihem a formalínem a tento zvyk se tentokráte osvědčil.

Obr. 1. Chionea araneoides Dalm.
(Wimmer pinx.)

Brzy jsem totiž shledal, že, ač uprostřed zimy (kolem Štědrého večera!) vzdor vysoké poloze místní všude ojediněle se vyskytoval hmyz. Pro zajímavost uvádím zde pozoruhodnější druhy, jež jsem během této čtrnáctidenní exkurse zjistil. Všecky kusy jsou zařaděny ve sbírkách entomologického oddělení Národního Musea.

Tak přímo u Spindlerova mlýna poblíže vody mezi balvany vroubícími labské řečiště nad údolní přehradou nalézáni byli četní komáři a četné mušky. Hejna komárů ostatně létala vždy při oblevě, třeba celý kraj kolem byl sněhem pokryt. Mezi balvany sem tam dosti vzácně na sněhu se nacházel drabčík *Deli-*

phrum algidum Er. Při exkursi do Labského dolu (na Labskou boudu) nalezl jsem na sněhu jakoby mrtvě ležící velmi vzácný druh drabčíka *Deliphrosoma prolongatum* Rottbg. Zvířena Labského dolu výbec byla dosti četná — pod větvemi smrčků poskakovaly nenápadné podury a sem tam jakoby malá blecha poskakoval podivný obyvatel sněžných plání *Boreus hiemalis L. Boreus* patří mezi *Panorpatae (Mecoptera)* a je pozoruhodný svým dimorphismem sexuelním. Sebral jsem asi čtyřicet kusu tohoto podivného, nazelenalého zvířátka. Skoky jeho jsou chabé, asi 1 dm. vysoké. Je-li pronásledován, vždy skáče. Po každém poskoku delší chvilku nehybne, ztrnule odpočívá. Tato nehybnost, ztrnulost je vůbec pro všechny tyto hmyzy v té době asi charakteristickou. Drabčíci leží mrtvě, nehybně a upíne se trati mezi drobnými kousky kůry a jehličí, spadlými z lesního podrostu na sníh. Ovšem na sněhu jsou právě proto daleko zřetelnější než na holé půdě, kde »zvadlá« bronzová zeleň *Borea* mizí mezi vlhkou a zvadlou vegetací minulého léta.

V labském vodopádu mezi balvany vesele poletovalo několik *Trichopter*. I ploštice tam nalezeny. Z brouků byli to drabčíci z rodu *Lesteva (longelytrata* Goeze a *monticola* Ksw.). Kromě těchto v labském dole nalezen jeden exemplář vzácného, *Omalia* podobného druhu *Coryphium angusticocolle* Steph. Na Sylvestra 1920 podnikl jsem se ženou pěší výstup na Geiergucke. Nahoře, asi ve výši 1300 m, chytla nás prudká sněhová bouře. Ačkoli vítr hnal spousty ledových vloček proti návrší, na vysokých pláních mezi *Geiergucke a Luční boudou* vesele poskakovali Borcové. Na sníh přede mnou přilétl (!) malý brouček — doma zjistil jsem v něm druhý exemplář Coryphium angusticolle Steph.

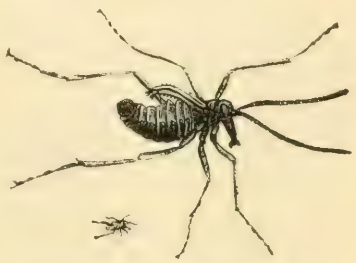

Obr. 2. Boreus hiemalis L.

Kromě těchto na vysokých pláních nalezeny i dvě *Athety (picipennis* Mannh. a *marcida* Er.) a dva *Oxypus aeneocephalus* Deg. (na výkale). Nejzajímavějším byl výskyt podivné bezkřídlé mouchy *Chionea araneoides* Dalm. z příbuzenstva *Bibionidů*, která zvolna pavoukovitými pohyby se plížila po vysokých pláních, na př. u *Jindřichovy boudy* a pod. Níže se nikdy nevyskytovala.

Zdá se tedy z uvedeného, že celá řada vzácných druhů hmyzu má optimum vývoje právě v měsících zimních a tím snad by se vyložila i ta velká vzácnost jich výskytu jindy (na př. *Deliphrosoma* a *Coryphium*). Většina zde uvedených druhů je charakteru *reliktního*, resp. jsou to *z části boreoalpinní formy.*

Pro zajímavost otiskuji zde obrázek mouchy *Chionea araneoides* i *Borea*, převzaté ze starého »Vesmíra«.

*

During the winter season 1924 I have made a two-weeks ski-excursion in the *Krkonoše mountains* (Bohemia bor.). On the snow fields and by the *Labe river* I found some very interesting Insects, some of them being represented *(Podurae, Culicidae etc.)* in rather great number of specimens. During a strong snow storm on the *Geiergucke* hill, in the height of 1300 m. I have found a flying ( ) specimen of a *Coryphium angusticolle* Steph. Thesame species was found in the *Labe valley*, near the *Labe falls* on snow. There were found also: *Deliphrum algidum* Er. (in number near *Spindelmühle*), *Deliphrosoma prolongatum* Rottbg. (very rare — in the Labe valley); *Lesteva longelytrata* Goeze and *L. monticola* Ksw., two species of *Atheta (picipennis* Mnnh. and *marcida* Er.) and *Oxypus aeneocephalus* Deg. There was found in number the wonderfull *Boreus hiemalis* L. and (on the most elevated localities only) the whimsical Dipteron *Chionea araneoides* Dalm. There occured also some *Trichoptera* and *Hemiptera*. All species cited above are *montan* and of an *ancient caracter*. I suppose, that the most species noted here just in winter are reaching the optimum of their evolution.

LITERATURA.

Die Schwimmkäfer des Grossteichgebietes von Hirschberg in Böhmen. Von Emil Sprenger. Lotos, sv. 70., roč. 1922, str. 238.

Autor uvádí zajímavou lokální faunu rybníkové krajiny v okolí Doksů. Celkem zjistil zde 31 druhů *Dytiscidů*, 2 *Gyrinidů* a 9 *Hydrophylidů*. Poměrně malý počet druhů vykládá tím, že velké rybníky pro rozsáhlost jejich je těžko prozkoumat. Poměrně nejvíce nalezeno bylo v rašelinných příkopech na lukách. Nejzajímavějším nálezem jest *Dytiscus latissimus L.*, který byl chycen ve velkém rybníku na vodních rostlinách. V letu chycen též *Dytiscus punctulatus L.* Z dalších zajímavé jsou hlavně následující, pro Čechy nové druhy: *Haliplus immaculatus Gerh., fluviatilis a. striatus Scharp., Ilybius aenescens Thom., Phylidrus minutus F., frontalis* a *quadripunctatus Hrbst.* — Poslední dva druhy byly svého času uvedeny jako nové pro Čechy v Čas. Čsl. Spol. Entomologické.

Sborník entomologického oddčlení Národního Musea v Praze. Redakcí Dr. V. Vávry a Dr. J. Obenbergera. Č. 1—10, r. 1923. — Nákladem fondu MUDr. Otakara Nickerla.

Velkomyslný odkaz zvěčnělého mecenáše Nickerla počíná jeviti své blahodárné účinky i na poli entomologické literatury. Nákladem fondu jeho mohlo býti přikročeno k vydávání Sborníku ent. oddělení Národního Musea, který má sloužiti publikacím o musejním materiálu. Šťastnou tuto myšlenku jest co nejvřeleji uvítati.

První svazek Sborníku jest jak obsahově, tak zevní úpravou velmi zdařilý. Úvodem jest článek Dr. V. Vávry »In memoriam Nickerl«. Řadu nových rodů a druhů čeledi *Buprestidae* popisuje Dr. Obenberger. Nadějný ruský entomolog Dr. A. A. Ogloblin popisuje 2 nové *Strepsitery*. První z nich, *Stylops Obenbergeri*, objevena byla v pražské Stromovce Dr. Obenbergerem. *Strepsiptery* jsou, jak známo, biologicky velmi zajímavým a vzácným hmyzem, proto překvapuje tento šťastný nález téměř v samé Praze. Nový druh je blízký druhu *Stylops Championi Pierce* a *St. childreni Gray*. Druhá *Strepsiptera* zde popsaná je nový rod *Paragioxenos brachypterus* z Jižní Australie. — R. Kleine zpracoval celý musejní materiál *Brenthidů*, pocházející hlavně ze sběrů Heflerových a Mrázových. Výsledkem je popis dvou nových rodů a tří druhů. — A. Vimmer podává »Příspěvek k poznání puparií čeledi *Tachinidae*«. Autor založil sbírku kukel českého hmyzu dvojkřídlého v Národním Museu a podává zde stručné popisy pupuparií některých *Tachinid*. Po úsilovném studiu zjistil autor určité charakteristické stálé znaky těchto puparií. — Svjatoslav J. Novickij podává popis nového rodu *Lepidopter* z čeledi *Satyridae* z Polynesie — *Xeniconympha*. — Zajímavé příspěvky podávají dále Ct. Blattný o skupině druhů rodu *Triminium Aubé*, kde popisuje několik nových ras a Ing. V. Machulka »Dva noví čeští brouci«. Jest to *Napochus pragensis*, ve Stromovce a u Hluboké nalezený *Scydmaenid*, příbuzný druhu *claviger Müller & Runze* a *Bythinus nigripennis* v. bohemicus z Davie. — Sborník uzavřen jest třetí prací Dr. Obenbergera, v níž podává serii nových australských krasců.

Příspěvky jsou částečně v jazyku českém, jednak anglickém, francouzském a německém.

Přejeme redakci, aby takto šťastně započatý Sborník byl nadále úspěšně veden.

Dr. Leo Heyrovský.

NĚKOLIK POZNÁMEK O TORTRICIDECH PODBRDSKA (LEP.).

Dr. *Josef Mališký.*

Článek můj sleduje v prvé řadě účel povzbuditi obzvláště mladší lepidopterology, jichž oko je bystré a ruka klidná, aby větší měrou nežli pohříchu se děje, věnovali svůj volný čas studiu mikrolepidopter, které, jak se zdá, jest u nás v úpadku, zejména u porovnání s minulým stoletím, ve které rodina Nickerlova, Jan Pokorný a celá řada jiných pečlivě se starali o probádání naší vlasti též v tomto směru.

Považuji za zbytečné, abych ukazoval na nádheru barev a tvarů drobných motýlů, na jich zajímavou biologii, mimořádný sklon ku tvoření odrůd, vše to jest všeobecně známo a stačí věnovati volnou chvíli prohlédnutí sbírek Nieckerlovy a Pokorného v našem národním museu k úplnému potvrzení těchto skutečností. Zvláště sbírka Nickerlova — toto pečlivé dílo dvou pokolení v téže rodině — poskytuje přímo klasický příklad sbírky mikrolepidopter, hlavně pokud jde o praeparování.

Jest palčivou otázkou pro zájemníky, má-li tato sbírka býti zachována úplně nezměněna jako historický doklad prvých začátků studia mikrolepidopter v Čechách aneb má-li býti rozmnožována, doplňována či dokonce vsunuta v jakousi celkovou sbírku musejní. Po mém názoru nutno rozhodnutí toto učiniti po nejbedlivějším uvážení všech hledisek s náležitým zřetelem k ustanovením a duchu poslední vůle štědrého dárce. On sám úzkostlivě zachovával způsob původního uspořádání sbírek z doby otcovy, veden patrně úctou a láskou k němu, což vidno z toho, že nepřizpůsobil pojmenování rodů a druhů svým spiskům, hlavně mimo jiné roku 1906 vydanému soupisu: »Die Wickler Böhmens«. Nechtěje odbočovati příliš daleko, vracím se ještě k dalšímu důvodu, který nabádá ke sbírání drobností a důvodem tím je větší pravděpodobnost, že se podaří zjistiti nové druhy pro naši českou faunu. Jsou v naší vlasti rozhodně kraje, ve kterých mikrolepidoptera s náležitou houževnatostí sbírána nebyla a zájem o získání úplného přehledu druhů v naší republice žijících dojista vzrostl tím, že jsme se stali samostatným státem.

K tomu druží se ještě okolnost další, že u drobných motýlů ještě více nežli u čeledí větších shledáváme se se zkušeností, že leckterý druh objeví se některého léta na určitém místě velice hojně a pak řadu let není po něm vůbec stopy.

Po tomto poněkud dlouhém úvodu přicházím k druhému vlastnímu cíli svého článku. Podbrdsko tvoří jakési rozhraní mezi střední a západní částí Čech a má ve valné části podnebí dosti drsné. Tím lze vysvětliti, že Tortricidi, jichž rozšíření sahá značně na sever a do vyšších horských poloh jsou zde poměrně četněji zastoupeni, nežli čeledi Pylidae a Pterophoridae. Velikou sku-

pinu molů nechávám při tomto srovnání stranou, nemaje o tom dosud dostatečného úsudku.

Z počtu 290 českých druhů, které Nickerl ve svém seznamu z roku 1906 uvádí, chytil jsem během právě minulých osmi let v širším okolí Hořovic dosud 124 druhů, tedy nepříliš značný počet a je naprosto jisto, že podstatná část druhů dosud ušla mé pozornosti. Mezi druhy mnou ulovenými jsou některé, které, pokud jsem mohl sledovati, náleží spíše fauně středních hor a další, které, jak lze usuzovati z poznámek seznamu Nickerlova, ve středních Čechách nejsou hojné. Uvádím z nich tyto druhy:

Acalla emargana F. *var. caudana* F objevuje se v Podbrdsku právě uprostřed září.

A. abietana Hb. ab. *lutiplaga Rbl.* dosud jediný kus.

A. literana var. *tricolorana* Hw. jedinec chycen 8. března 1916.

Capua reticulana Hb. jediný kus.

Cacoecia piceana L. dosti rozšířená.

C. decretana Tr. vzácná.

C. crataegana Hb. v Hořovicích na elektrickém světle dosud jediný kus.

C. histrionana Froel. některá léta hojná.

C. semialbana Gn. místy velmi hojná.

Tortrix forscaleana F. v okolí Hořovic hojný.

Tortrix forsterana F. místy hojný.

Phalonia badiana Hb. jediný kus; vzácná.

Euxanthis zoegana L. velmi hojná na elektrickém světle.

Evetria pinivorana Z.

Argyroploce semifasciana Hw. dosud jediný kus.

A. capreana Hb. některý rok hojná.

A. sororculana Zett. pouze ojediněle.

A. sauciana Hb. roku 1917 hojná v borůvčí.

A. gentiana Hb. na elektrickém světle.

A. schultziana F. velice hojná na Třenické hoře v poloze úplně suché na vřesovišti.

A. hercyniana Tr. hojná.

A. antiquana Hb. hojná na elektrickém světle.

Cymolomia hartigiana Rtzb. hojná některá léta.

Eipnotia rubiginosana H. S. roku 1917 hojná.

Gypsonoma incarnana Hw. vzácná.

G. ramella L.

Tmetocera ocellana var. *lariciana* Heln. občas hojná na modřínech.

Asthenia pygmaeana Hb. hojná.

Epiblema scopoliana Hw. (= *hochenwarthiana Tr.*) hojná na elektrickém světle. Mezi *E. scopoliana* Hw. a *E. cana* Hw. jsou tak nepatrné rozdíly a množství přechodů, že je to asi jediný druh.

E. bilunana Hw., dosud jediný kus.

E. luctuosana Dup. (= *cirsiana* Z.)

E. brunnichiana Froel. roku 1917 velice hojná na podbělu.

E. foenella L. na elektrickém světle.

E. ophtalmicana Hb. hojná a značně proměnlivá ve zbarvení a velikosti.

E. hepatariana H. S.

Lipoptycha incursana H. S. koncem srpna 1923 hojná kolem hlohového plotu.

Laspeyresia zebeana Rtzb. místy velice hojná.

L. cosmophorana Tr.

L. corollana Hb. vzácná.

Přihlíží-li se k dosavadním publikacím o fauně Čech, zvláště k seznamu Nickerlovu z r. 1906, jsou pro Čechy nové tyto druhy:

1. *Acalla abietana* ab. *lutiplaga* Rbl.

2. *Tmetocera ocellana* var. *lariciana* Hein. Že tato schází ve sbírkách Nickerlově a Pokorného, je mně s podivem. Ve zdejším okolí je některá léta velice hojná a liší se nápadně od Tm. ocellana F. zbarvením i způsobem letu. Housenka žije zde výlučně na modřínu.

3. *Epiblema hepatariana* H. S. některého roku místy hojná.

Dále nejsou v Nickerlově seznamu: »Die Wickler Böhmens« uvedeny následující druhy, ačkoliv v jeho sbírce jsou zastoupeny, aniž ovšem dá se původ dotyčných bezpečně zjistiti:

4. *Cacoecia semialbana* Gn., kterou jsem dosud chytal na jediném místě poblíže Hořovic, avšak velice hojně.

5. *Argyroploce capreana* Hb., která mnou byla ulovena poblíže železniční stanice Zbirožské na kmenech osik.

Argyroploce capreana Hein., kterou Nickerl uvádí jako synon. corticana Hb., jest jiným druhem.

6. *Acalla literana* var. *tricolorana* Hsw. Tuto hezkou odrudu jsem ulovil v polesí Dražovce u Hořovic 8. března 1916. V seznamu Nickerlově není uvedena; ve sbírce jeho jsou sice některé kusy označeny tímto názvem, ale není jisto, pocházejí-li z Čech. a mám dále odůvodněné pochybnosti o totožnosti jich se jmenovanou aberrací tricolorana, která dle základního popisu má míti typickou kresbu vlastního druhu literana a ne odrudy squamana.

Konečně chytil jsem dva kusy *Argyroploce textana* H. G. a to v městském lese v nejbližším okolí Hořovic. O tomto druhu uvádí Nickerl, že dle udání Lederera patří české fauně, sám však dokladu o tom nezískal. Ve sbírce Nickerlově jest ediný exemplář s nalezištěm Heiligenblut v Alpách.

Tahy babočky bodlákové.

Dodatkem k své zprávě o hromadném tahu babočky bodlákové, uveřejněné ve 4. čísle tohoto časopisu sděluji došlé mne dodatečné zprávy. Dne 31. května 1923 pozorován byl od půl 2. do půl 4. odpol. silný hromadný tah baboček těchto i v Hrušovanech nad Jevišovkou (Grussbach) na Moravě. Babočky v počtu jistě 100.000 kusů letěly zmateně, nezachovávajíce určitý tvar, rychlostí rychle jedoucího vozu směrem od jihozápadu k severovýchodu. Exempláře byly vesměs otřepané. Jeden proud baboček letěl od nádraží k »hoji« a druhý přes Hrušovany k »pastvinám«, tedy tento proud směrem od jihu k severu. Jak mně pan vrch. poštmistr Karel Rábe z Hrušovan sdělil, byly ulice a okna odpočívajícími babočkami přímo pokryta.

Pan prof. v. v. V. Zoufal v Prostějově sděluje mi, že 28. IV. 1923 pozoroval v Mostaru rovněž podobný hromadný tah babočky bodlákové, jenže směrem ze severozápadu k jihozápadu. 29. IV. 23 opakoval se tento tah. 30. IV. bylo jen sem tam možno pozorovati motýla tohoto druhu.

V měsíci červnu a červenci bylo v okolí Znojma na několika sousedících slunných lesních pasekách za Hradištěm pozorovati větší množství značně otřepaných baboček — z nichž několik exemplářů jsem chytil — které zde z tahu tohoto zůstaly. Mezi nimi bylo více abnormálně malých exemplářů.

Ač rozeslal jsem více časopisům dotazníky se žádostí o bezplatné uveřejnění, nevyhověla bohužel většina z nich z nepochopení pro věc mé žádosti, takže nepodařilo se mi zjistiti vznik a konec tohoto v takové síle a délce snad ještě se nevyskytnuvšího tahu baboček těchto.

Člen Přírodovědeckého na Moravě klubu na Moravě pan řed. v. v. V. Čapek v Oslavanech sděluje mi, že dne 31. V. (horko, slunečno) asi od půl jedné do 3 hod. odpoledne byl jím v Oslavanech na více místech pozorován neobyčejný tah babočky bodlákové směrem asi severním. Táhly vysoko a přímo, ve velkém počtu.

Em. Blattný ml.

31. V. přeletělo u *Dobrovic* (dle zprávy p. Inž. Knora) hejno čítající statisíce kusů babočky bodlákové (oblétané samičky plné vajíček) od severu k jihu od rána mezi 8. hod. až do 5 hod. odpoledne asi v šíři 200 m. Rmbk.

Zajímavé nálezy drabčíků (Col.)

OMALIUM SEPTENTRIONIS *Thoms.* Sbíráno mnou v údolí libřickém u Davle ve společnosti BORBOROPORA KRAATZI *Fuss* a ATHETA *(Alaobia)* SCAPULARIS *Sahlbg.* v květnu na naličených kůžích a drobných zdechlinách. Borboropora žije též na zaschlých lidských výkalech nejen u Davle, ale i u Košíř, kde ji našel p. Mulač.

EUDECTUS KULCYNSKII *Rybiński* byl nalezen Kulcynskim (dle zprávy Věstníku krakow. Akademie 1902, 4.) koncem srpna v Tatrách na Rysech v mechu a lišejnících ve 3 exemplářích. Od té doby se nepodařilo nikomu znovu tento druh nalézti. Patrně žije jinak a byl sbírán asi v mechu na javorech.

LAMPRINUS ERYTHROPTERUS *Panz.* Přezimuje asi jako imago, loni jsem našel v jizerském náplavu u Káraného jednu samičku 4. února.

OXYPODA NIGROCINCTA *Rey* a DASYGLOSSA PROSPERA *Fr.* žije podobně jako Ilyobates v úplně mokrém a černém hnijícím listí napadalém do bahnisk. Loni jsem našel koncem května blíže tůně u Neratovic větší počet jedinců.

Dr. Rambousek.

ZPRÁVY SPOLKOVÉ.

Jednatelská zpráva za r. 1923.

Poslední valná hromada konána byla dne 23. I. 1923 v restauraci »u Chocenských« v Růžové ulici. Zvoleni byli do výboru pánové: předsedou insp. Vimmer, místopředsedou Dr. Pečírka, jednatelem Dr. Heyrovský, pokladníkem úč. řed. Graf, zapisovatelé Dr. Rambousek a Dr. Obenberger, knihovníky Ing. Jedlička a Dr. Šamal, kustody Dr. Komárek a Šticha. Členem výboru bez funkce vrch. mag. r. Pokorný. Kontrolní komise: Lemarie, Ing. Straub, vrch. r. Vopršal. Redakční komise: redaktorem insp. Vimmer, spoluredaktory Dr. Lokay, Kheil, Dr. Komárek, Dr. Rambousek.

Občasných schůzí konáno 10, a to vesměs v zoologickém ústavě na Karlově. Seznam přednášek jest uveden zvlášť. Navštěvovány byly celkem četně členstvem i hosty. Přednášky na nich konané byly založeny vesměs na původních studiích a výzkumech.

V uplynulém roce čítala společnost členů čestných 8, zakládajících 7, činných 170, z toho 132 ústředí a 38 odboru v Brně, celkem tedy 185. Pro neplacení příspěvků škrtnuto 27 členů, vystouplo nebo zemřelo 7 členů. Členský příspěvek ponechán nezměněný následkem vysoké režie spojené s vydáváním časopisu a liknavého placení příspěvků členy.

Společnost zaznamenává i letos bolestné ztráty z řad členstva, a to obzvlášť kruté. Učenec světového jména, příznivec a čestný člen náš p. profesor Dr. Alois Mrázek zemřel Dne 26. listopadu opustil nás náhle tento nezištný a obětavý dlouholetý člen, kterému vděčí společnost, že v kritické době přičinil se o její trvalý bezpečný útulek poskytnutím místností i zařízení v zoologickém ústavě. Česká věda zoologická, které přispěl dlouhou řadou vědeckých pojednání, ztrácí v něm neúnavného vynikajícího pracovníka. Památka jeho uctěna byla na občasné schůzi dne 11. prosince, na níž o významu, práci a zásluhách zvěčnělého promluvili pp. insp. Vimmer a Dr. Komárek. Rodině i fakultě přírodovědecké zaslány soustrastné projevy. Pohřbu zúčastnilo se množství členů, též z odboru brněnského. Společnost bude vždycky vděčně vzpomínati světlé památky jeho!

Další ztrátu utrpěla Společnost úmrtím ředitele N. M. Kheila, vynikajícího odborníka, dlouholetého člena činného a člena redakce časopisu. Tento šlechetný lidumil, znamenitý znalec řádu Lepidopter a Orthopter, dotrpěl po krátké nemoci dne 1. listopadu. Nesmrtelných zásluh získal si odkazem veškerých svých jedinečných sbírek Národnímu museu v Praze. Smuteční řeč nad hrobem pronesl p. Dr. Obenberger.

Třetí ztráta stihla nás úmrtím tichého a skromného pracovníka Jana Stroha, preparátora Národního musea v Praze. Byl pro svoji milou povahu všeobecně ctěn a vážen. Rovněž jeho pohřbu zúčastnila se deputace Společnosti, vedená panem předsedou.

Dík subvencím mohl býti letos vydán časopis o šesti číslech ve třech svazcích ročníku 1923. Vydávání časopisu vyžaduje téměř veškerého jmění Společnosti a je ztěžováno liknavým placením příspěvků členstvem. Časopis je čile vyměňován se zahraničními časopisy. Seznam takto získaných časopisů je uveden zvlášť.

Příručky byly vydány dvě, a to Dr. Melichara »Rod Rhytirrhinus a příbuzné rody« a MUC. Drasticha »Mšice republiky Československé«. Počet jejich stoupl na 13. Některé příručky jsou rozebrány. Chystá se druhé rozšířené vydání příručky č. 1.: »Jak hledáme, usmrcujeme a pro sbírky upravujeme hmyz«.

Sbírky Společnosti byly rozmnoženy neobyčejně cennou sbírkou Hymepopter pana Augustina Kubese, člena řádu kapucínů v Opočné. Sbírka tato jest ceny jedinečné. Uložena je v 70 škatulích. Z největší části je určena, zbytek obsahuje materiál neurčený. Deputace výboru s p. předsedou v čele dojela dne 7. října do Opočna, projevila díky jménem Společnosti a převezla celou sbírku i s cennou, současně darovanou literaturou do zoologického ústavu. Šlechetnému dárci bylo ještě písemně za velkomyslný dar poděkováno.

Sbírku Klapálkovu udržuje a vědecky dále zpracovává p. Dr. Šámal, začež mu Společnost vzdává srdečné díky.

Knihovna je uspořádána a vzrustá stále výměnou časopisů, koupí i dary. Vazbu knih opětně ochotně a nezištně prováděli pp. Ing. Jedlička a Lemarie, začež se jim vyslovuje srdečný dík. Podrobnější zprávy o knihovně, sbírkách a příručkách podají jednotliví funkcionáři.

K přátelským schůzkám scházívali se členové po celý rok v restauraci u Chocenských« v Růžové ul. č. 5 v Praze-II., a to v úterý a v sobotu od 5—1/2 8. hod. več. Schůzky tyto, zejména sobotní, byly velmi četně navštěvovány, a to i o prázdninách. I letos navštívilo schůzky tyto mnoho členů přespolních, a to i z Moravy a Slovenska. Zejména to byli pánové: vrch. oficiál Albrecht, prof. Baťa, fin. rada Částek, řed. Fuksa, řed. Kyselý s chotí, Dr. Malický, Ing. Matzenauer, odb. uč. Mužík, pošt. rada Roland, Ing. Rozsypal, prof. Šulc, řed. Štěpán a řed. Vlach s chotí. Přespolní členy vřele na tyto schůzky zveme. V těchto schůzkách vyvíjel se srdečný styk členů, děla se výměna materiálu, demonstrován hmyz, různé pomůcky sběratelské, umlouvány exkurse a cesty a odborníky určován ochotně hmyz.

Pp. řed. Vávrovi a Dr. Obenbergerovi vzdáváme srdečný dík za laskavé umožnění návštěvy sbírek entomologických v Nár. museu členstvu ve čtvrtek odpoledne.

Společnost podnikla dne 29. června společnou exkursi za přítomnosti 10 členů a hostů do Nebušic k prohlídce plemenné stanice matek včelích. Ředitel této p. farář Ivan Kitzberger neobyčejně ochotně seznámil účastníky s moderním chovem včelích matek a ukázal svá zvláštní zařízení i museum včelařské.

Při slavnostním otevření výzkumného ústavu čsl. průmyslu cukrovarnického zastupoval dne 22. IX. Společnost místopředseda Dr. Pečírka.

Min. školství a n. o. žádalo výnosem z 26. X. 23 č. 52390-V-23 o sdělení, které přírodní objekty a lokality vědeckého významu měly by býti chráněny. K návrhu Dr. Obenbergera v tomto směru bylo ministerstvem školství v dohodě s min. zemědělství výnosem ze dne 30. X. 23 č. 128346/V stanoveno, že »doubrava« u Čelakovic bude vzhledem k zachování svérázné fauny a flory zachována a chráněna. Obdobný návrh učinil Dr. Rambousek stran zachování fauny myrmekofilních druhů Coleopter na Homoli u Vraného n. Vlt. a Chlumíku u Škochovic. O prohlášení Řezdězu za totální reservaci stran chránění tesaříka alpského byla učiněna zmínka již v č. 1.—3. str. 76. roč. 1923 našeho časopisu.

Publikace Společnosti byly vystaveny na středoškolské výstavě v Praze v srpnu konané v exposici člena p. Kudličky.

Na vybídnutí ministerstva zemědělství bylo zasláno mezinárodnímu zemědělskému ústavu v Římě 5 příruček rázu fytopathologického, při čemž Společnost požádala ministerstvo, aby navzájem byla sprostředkována výměna publikací.

Knihovně plzeňského městského musea byly darovány veškeré ročníky časopisy a příručky.

Společnost podala opětně jako léta minulá mnoho odborných dobrozdání, a to buď jednotlivcům neb na úřední vyzvání a je ochotna nadále tak činiti. Členstvo zabývalo se v uplynulém roce pilným sbíráním, určováním a vědeckým zpracováním hmyzího materiálu, četní členové pak krom v časopise uveřejňují své práce v tuzemských i zahraničních odborných časopisech i dílech. Někteří mocí svého úřadu neb jako odborníci pracují pilně v oboru entomologie praktické. Zvláštní pozornost věnuje se škůdcům polním a lesním.

Nehledě k výzkumu okolí pražského, podnikli členové letos opětně nákladné exkurse do vzdálenějších krajin naší republiky, nýbrž i do ciziny. Zejména sbírali pp.: Ing. Hanuš na Sicilii a v Bulharsku, Dr. Jureček a Dr. Purkyně ve Vallombrose v Italii, Kheil ve Francii, Ing. Machulka v Chorvatsku, Dr. Pečírka v Ortleských Alpách, řed. Štěrba v Pyrenejích, Dr. Knirsch a Dr. Rambousek v Srbsku a Bulharsku, Ing. Weiser v Argentině. Řada členů, zejména odboru moravského, podnikla opětně cesty na Slovensko a Podkarpatskou Rus. Krom toho pilně byli činni členové na Slovensku trvale sídlící, a to hlavně pp.: Albrecht v Levici, Fritsch a Roland v Bratislavě, Fuksa v Píšťanech, Macourek v Žilině, Roubal v Báňské Bystřici, Růžička ve Zlatých Moravcích a Trávník v Bratislavě.

Též v Moravském odboru se spolkový život a vědecký ruch utěšeně vyvíjel. Zprávy výboru odboru podány jsou samostatně.

Ministerstvo zemědělství povolilo Společnosti pro r. 1923 výnosem z 19/2 1923 č. 10086/II-23 2000 Kč, min. školství výnosem z 27/3 1923 č. 1599-IV-23 3000 Kč. U obou ministerstev poděkováno bylo ústně i písemně.

Žádosti o podpory podány byly u úřadů a ústavů, Společnost trvale podporujících. Seznam dárců, ať ústavů nebo jednotlivců, je uveden ve zprávě pokladní. Krom darů peněžních vytknouti jest zejména darování bezvadných kusů Lepidopter panem stav. r. Srdínkem, které ve prospěch Společnosti byly mezi členstvem prodány.

Národní Listy a Nár. Politika otiskovaly opětně ochotně oznámení schůzí zdarma, začež vzdává Společnost redakcím srdečný dík.

Všem příznivcům, kteří jakýmkoliv peněžitým příspěvkem, radou anebo pomocí Společnost podporovali, děkujeme co nejsrdečněji.

Počet členů se utěšeně vzmáhá, a to hlavně v řadách dorostu. Časopis i příručky rozeslány byly za účelem propagace redakcím časopisů pražských i venkovských.

V tomto roce 1924 oslaví Společnost první své jubileum 20letého trvání svého a konají se již přípravy k důstojné oslavě jeho, k čemuž již úřady přislíbily finanční zajištění. Tak ministerstvo školství a nár. osvěty povolilo a vyplatilo již na vydání pamětního sborníku 5000 Kč. Tím vstupujeme do nového období a prosíme všechny členy a příznivce naše, aby se prací nebo vlivem přičinili o to, aby naše milá Společnost pokračovala ve svém zdárném vývoji a utěšeně prospívala.

Dr. Leo Heyrovský,
jednatel.

Insp. A. Vimmer,
předseda.

Zápis o valné hromadě Mor.-slezského odboru Českosl. společnosti entomologické, konané dne 8. ledna 1924 ve »Čtenářském spolku« v Bes. domě v Brně.

Předseda r. z. r. MUDr. Ant. Fleischer zahajuje schůzi o 20. hod. za účasti 14 členů a 2 hostů. Úvodem vzpomíná právě zesnulého přírodopisce *univ. prof. F. Počty*, jehož památce vzdávají přítomní povstáním poctu. Přistupuje se k programu valné hromady.

1. Přečten zápis minulé řádné valné hromady, jenž byl schválen.

2. Jednatel dr. Soudek podává následující zprávu:

Činnost odboru byla velmi intensivní. *Těžiště práce leželo arci v činnosti jednotlivých členů*, kteří pilně sbírali, konali exkurse i delší výzkumné cesty. Učiněny byly velmi dobré objevy, o nichž zprávy byly nebo budou publikovány. Týdenní schůze byly navštěvovány velmi pilně; demonstroval se tu materiál, přednášelo a debatovalo. Jmenovitě sluší poděkovati p. předsedovi *r. z. r. dru Ant. Fleischerovi*, jenž neúnavně pomáhal mladším členům, určuje jim ochotně materiál, a p. *univ. doc. dru K. Absolonovi*, jenž přinášel hojně vzácného musejního materiálu hmyzu, hlavně exotického, o němž poutavě vždy přednášel.

Dne 27. listopadu 1923 těžce dolehla na veškeré členstvo smutná zvěst o úmrtí z nejzasloužilejších entomologů *univ. prof. dra Al. Mrázka*. Mor.-slezský odbor uctil jeho památku, zúčastniv se svým zástupcem jeho pohřbu a uspořádav spolu s Klubem přírodovědeckým přednášku o *jeho životě a práci*, kterou proslovil *univ. prof. dr. J. Zavřel*.

Na týdenních schůzích přednášeli:

19. ledna 1923 v. z. r. MUDr. *Ant. Fleischer: Z paměti entomologa za 60 let práce.*

6. února 1923 doc. dr. *K. Absolon: »O gigantických a monstrosních formách hmyzu.«* S demonstr.

6. března 1923 doc. dr. *K. Absolon: »Mimikry a ochranná zbarvení hmyzu.«* S demonstr.

9. října 1923 posl. *J. V. Stejskal: »Z Korfu do Athen.«* S promítáním diapositivů.

4. prosince 1923 doc. dr. *K Absolon:* »*O bezkřídlých Orthopterách.*« S demonstracemi.

18. prosince 1923 doc. dr. *K. Absolon:* »*O medových mravencích rodu Myrmecocystus.*« S demonstr.

3. Zpráva pokladní: Pokladník pan *K. Maxura* čte zprávu pokladní. Příjmů v letošním správním roce nebylo. Zbytek z loňska činí Kč —·—, vydání v letošním správním roce činí Kč 86·—. Zůstává tedy pro rok příští Kč 87·—.

4. Přikročeno k volbám. Ředitel J. Němec navrhuje, aby zvolen byl akklamací starý výbor. Volba jednomyslně provedena a jsou tedy zvoleni pro rok příští: *Předsedou* MUDr. *Antonín Fleischer*, vrchní zdravotní rada v Brně. *Místopředsedou* MUDr. *Karel Šulc*, ř. prof. vys. školy zvěrolékařské. *Pokladníkem K. Maxura*, továrník v Brně. *Jednatelem* Dr. *Š. Soudek*, asistent vys. školy zemědělské. — *Členy výboru:* Ph. Dr. *Jan Zavřel*, prof. Mas. univ. *J. V. Stejskal*, post. Nár. shromáždění. Doc. Dr. *E. Baudyš*, ředitel výzk. stanice. — *Náhradníky: J. Němec*, ředitel vyšší dívčí školy. MUDr. *J. Fleischer*, odborný lékař v Brně.

5. V r. 1923 vzdal se členství Čs. Sp. Ent. pan *Ant. Smažinka* v Němčicích. Novým členem stal se p. *Bohumil Kouřil*, studující v Prostějově, Šafaříkova 41.

Zpráva kustodova.

I. *Sbírka Klapálkova.*

Sbírka tato nachází se v úplném pořádku. Systematická sbírka Plecopter během tohoto roku neměla jediného chybného kusu, který by se musel vyřaditi. Totéž možno říci o systematické sbírce českých Trichopter, jakož i o zásobním materiálu. Z cizích sbírek, jež jsou u nás deponovány, jsou zabaleny a k odeslání připraveny sbírky ruské a německé. Budou odeslány ihned, jakmile budou zabezpečeny a bude dohodnuto o spolehlivou dopravu. — Lahvičkový materiál se prohlíží; starý, zničený dle rozhodnutí výboru se odstraňuje, dosud zachovalý se chystá k systematickému zpracování. — Z pozůstalosti † prof. Klapálka publikována v Bruxellu prvá část druhého dílu o světových Plecopterách.

II. *Sbírka P. Kubese.*

Odkazem a přípisem byla Společnosti darována celá sbírka Hymenopter, která byla na podzim z Opočna převezena, takže nyní celá sbírka, čítající na 70 krabic, nachází se v Praze v laboratoři Společnosti. Několik málo vadných kusů, zachycených plísní, bylo isolováno. Jinak celá sbírka nachází se v úplném pořádku. Dr. *Jar. Šámal.*

Zpráva o prodeji a výměně publikací.

Roku letošního rozšířen byl sklad publikací o dvě nové příručky, a to: MUC. *Ludvík Drastich:* »Mšice republ. československé« a Dr. *L. Melichar:* »Klíče pro určování hmyzu« (Rod Rhynchinus), jež byly dány do prodeje po Kč 5·—.

Publikace na skladě jsoucí prodávány byly dosti čile, zvlášť »Kůrovců« se na inserci v Českosl. lese prodal větší počet. Největší poptávka ovšem byla po č. 1. »Jak pro sbírky upravujeme hmyz«. Bohužel je příručka rozebrána a doporučovalo by se znovu ji vydati.

Také část zděděného nákladu Fabre: »Ze života hmyzu«, II. díl, byla prodána. Členům jest tento díl k disposici za 5 Kč. Prodej starších ročníků *Časopisu* na členy musel býti zastaven, neboť poptávka cizozemských společností, jež nabízejí výměnou často drahocenné publikace vlastní, neobyčejně stoupla a počet společností, s nimiž vyměňujeme, co rok se zvětšuje.

Nové společnosti neb vědecké ústavy, s nimiž jsme počali vyměňovati, jsou:

1. Polskie piszmo entomologičné. Lwow 1922—1923.
2. Trudy balgarskoto prirodozpytatelno družestvo. Sofia 1915, 22.
3. Ežegodnik zoologě muzea rossij. akademii nauk. Petrograd. XXI—XXII.
4. Izvěstia otděla prikladnoi entomologii. Petrograd. Vol. I—II.
5. Raboty okskoi biolog. stancii v Muromě. Tom. II. 1, 2.

6. Bulleten všerossijskoich entomol.-fytopatolog. sjezdov. Petrograd. Liteinii. 39. Komn. 59.
7. Arbeiten des Naturforschenden Verreines zu Riga. Heft XV. 1923.
8. Memoriea socied. scient. Antonio Alzate. Mexico.
9. Boletin da sociedade entom. do Brasil. 1922—23. Rio de Janeiro.
10. West Wirginia University Agr. Exper. Station. Morgantown 1918.
11. Faune entomol. armoricaine, stat. entom. de 1, universit. Renne I. III.
12. Sborník entom. odděl. národ. musea v Praze. I/1—10.

Zájem o náš časopis v cizině zřejmě stoupá a má speciálně ve světě anglosaském a slovanském nejlepší jméno pro svou vědeckou úroveň a všestranny obsah. V posledním roce konečně vrátili se k nám společnosti francouzské, s nimiž jsme před vojnou byli v přátelském vědeckém spojení.

Prosil bych, kdyby bylo pamatováno na pořízení katalogu společností a časopisů, s nimiž vyměňujeme.

Co se týče finanční stránky administrace publikací, činil výtěžek z prodeje knih 1375 Kč, kdežto vydání činilo 932 Kč. Bylo by tudíž dobře, kdyby bylo pracováno s trochou reklamy.

Na skladě jest:

Příručky: č. 1. 10 kusů, č. 2. 258 kusů, č. 3. 1320 kusů, č. 4. 14 kusů, č. 5. 15 kusů, č. 6. 255 kusů, č. 7. 305 kusů, č. 8. 161 kusů, č. 9. 365 kusů, č: 10: 662 kusy, č. 11. 838 kusů, č. 12. 382 kusy a č. 13. 590 kusů. — Časopisu: roč. 1904 kompletní 143 kusy, roč. 1905 kompl. 196 kusů, roč. 1906 č. 1., 2., 3. 216 kusů, č. 4. 26 kusů, roč. 1907 kompl. 192 kusy, roč. 1908 kompl. 180 kusů, roč. 1909 kompl. 142 kusy, roč. 1910 kompl. 180 kusů, roč. 1911 kompl. 79 kusů, roč. 1912 kompl. 172 kusů, roč. 1913 kompl. 105 kusů, roč. 1914 kompl. 235 kusů, roč. 1915 kompl. 236 kusů, roč. 1916 kompl. 231 kusů, roč. 1917 kompl. 217 kusů, roč. 1918 kompl. 193 kusy, roč. 1919 kompl. 88 kusů, roč. 1920 kompletních 129 kusů.

Mezinárodní výměna.

Zasílání poštou.

Anglie.
British Museum. (Natural History.) London.
Imperial Bureau of Entomology. London, Kensington, Queen's Gate 87.

Bulharsko.
Direction des Institutions et Bibliotheque Scientifiques de Sa M. le Roi des Bulgares. Sophia.
Direction de Musée Royal. Sophia.
Société des naturalistes de Bulgarie.

Dánsko.
Universitetes Zoologisches Museum. Krystalgade. Kjöbenhaven.
Entomologisk forening. (Magister Spärk) Kjöbenhaven-Krystalgade. Danmark.

Estonsko.
Naturforschender Verein zu Riga. Riga.

Finsko.
Finska Vetenskaps Societeten. Helsingfors.
Societas pro Fauna et Flora Fenica. Helsingfors.
Societas entomologica Helsingforsiensis. Helsingfors. Skillnadsgasse. Finland.

Hollandsko.
De neederlandsche entomolog. Vereiniging. Amsterodam. Plantage Middelaan 15.
Department of Agriculture. Buitenzorg. Java.

Maďarsko.
Gesellschaft für Naturwissenschaft. (Kir. Magyar Természettudomány-Tárzulat.) Budapest.

Hungarion National Museum (Magyar Nemzeti Museum). Budapest.
Ungarische Akademie der Wissenschaften (Magyar Tudományos Akademia). Budapest.

Německo.

Preussische Akademie der Wissenschaften. Berlin.
Zoologisches Museum. Berlin. N. 4. Invalidenstrasse 43.
Verein für Naturwissenschaften. Braunschweig.
Naturwissenschaftlicher Verein. Bremen.
Verein für Naturkunde. Cassel.
Biologische Anstalt für Landwirtschaft. Dahlem.
Naturforschende Gesellschaft. Danzig.
Naturforschende Gesellschaft. Emden.
Naturwissenschaftliche Gesellschaft »Isis«. Bautzen.
Naturwissenschaftliche Verein. Frankfurt am Oder.
Senchenbergische Naturforschende Gesellschaft. Frankfurt am Main.
Naturwissenschaftliche Verein für Neuvorpommern und Rügen. Greifswald.
Leopoldische Carolinische Akademie der Naturforscher. Halle.
Naturwissenschaftliche Verein. Hamburg.
Naturhistorische Gesellschaft. Provinzial Museum. Hannover.
Naturwissenschaftl. Verein. Kiel.
Naturforschende Gesellschaft. Leipzig.
Bayerische Akademie der Wissenschaften. München. Neuhauserstrasse.
Naturwissenschaftl. Verein. Osnabrück.
Gesellschaft der Naturfreunde. Stuttgart.
Nassauischer Verein für Naturkunde. Wiesbaden.
Verein für Schlesische Insektenkunde. Breslau.
Gesellschaft Naturforschende Freunde. Berlin-Zool. Institut. Invalidenstrasse 43. N. 4.
Entom. Gesselschaft. Berlin. Neue Promenade 8
Naturwissensch. Verein. Schleswick-Holstein. Kiel.
Entomolog. Museum d. K. Wilhelm Gesellschaft. Berlin-Dahlem. Gosslerstrasse.

Portugaly.

Sociedade de Sciencas Naturaes. Lisabon.

Rumunsko.

Siebenbürgische Naturforschende Gesellschaft . Sibin. (Hermannstadt).
Société des sciences de Cluj. Kluž.
Directinuei Institutului de Speologie. Casida Postalá No. 158 Cluj. Roumanie.

Rusko.

Petrogradskaja oblastnaja stancia zaščity rastenie ot vraditelej. Petrograd. Litejny prosp. 57—39.
Société entomologique Russe. Petrograd-Litejny prospekt. 39. Chambre 59.
Zoologické Museum Ruské akademie nauk. Petrohrad.
Biologická stanice Wolga. Saratov-Capamob Dr. Ar. Behning.
Stauropol-kavkazský selsko-chazajstvený Institut. Viktor Lučnik. Stauropol-Kavkaz.
Pervy gosudarsky universitet. Petrohrad.
Raboty okskoi biolog. stancie. Murom.

Řecko.

National University. Athens-Greces.

Švédsko.

Kungliche Svenska Vetenskops-Akademien. Stockholm.
Kungliche Vetenskops-Societeten. Upsala.
Centralanstalten für försöksväsendet pajordburksområdet. Experimentalfältet. Sverige.
Société Entomologique à Stockholm, 50, Riksmuseum.

Švýcarsko.

Schweizerische Naturforschende Gesellschaft. Zürich.
Bibliothek der Schweiz. entom. Gesellschaft. Naturhistor. Museum. Bern.

Amerika.

Canada.

Navo Scotian Institute of Science. Halifax.
Queen's University. Kingston.
Mc. Gill University. Montreal.
Natural History Society of New. Brunswick. St. Johns.
Ontario entomological society. Toronto.
Department of Agriculture Canada. Ottava.
Acadian Entomological Society. Fredericton. N. B.

Mexico.

Muśeo National. Mexico.
Sociedad Cientifica Antonio Alzate. Mexico D. F.
Sociedad Mexicana de Historia Natural. Mexico.

San Salvador.

Museo Nacional. San Salvador.

Afrika.

Department of Agriculture. Cape Town.
South African Museum. Cape Town.
Académie Malgache. Tananarivo. Madagaskar.
Natal Government Museum. Pietermaritzburg. Natal.
Department of Agriculture Library. Pretoria.
Transvaal Museum. Pretoria.
University Stellenbosch. Cape Town.
Société entomologique d'Egypt. Cairo. Egypt.
Institut of Agriculture. Amani. East Africa.

Asie.

Japan.

Sapporo Natural History Society. Sapporo.
Tokyo Imperial Museum. Tokyo.
Zoological Society of Tokyo. Tokyo.
The secketary. National Research Counail. Department of Education. Japan. Tokyo.

Australie.

Australian Museum. Sydney.
Linnean Society of New South Wales. Sydney.
Queensland Museum Library. Brisbane.
Royal Society of Queensland. Brisbane.
Royal Society of South Australia. Adelaide.
South Australian Museum. Adelaide.
Royal Society of Viktoria. Melbourne.

Výměnnou službou.

Společnosti a ústavy, s nimiž vyměňujeme.

Evropa.

Belgie.

Société entomolog. de Belgique. Rue de Namur 89, Bruxelles.
Station biologique. Overmaire. Belgique.
Société Royale Linnéenne de Bruxelles. Bruxelles.

Italie.

Reale Instituto di Studi Superiori. Via Romana 19 Firenze.
Museo Civico di Storia. Genova.
Societá Italiana di Scienze Naturali. Milano.
Societá dei Naturalisti. Modena.
Instituto Zoologico dell'Universitá. Neapoli.
Museo Natur. di Napoli. Napoli.
Societá di Naturalisti. Napoli.
Accademia Veneto-Trentina-Istriana di Scienze Naturali. Padova.
Societá Toscana di Scienze Naturali. Pisa.
Laboratorio di Zoologia, Reale Scuola di Agricoltura. Portici.
Societá Italiana Zoologica, Instituto e Museo Zoologico, Via della Sapienze de Roma.
Museo civico di Storia Naturale di Trieste. Trieste.
Museo di Zoologia dell'Universita. Torino.
Stazione di Entomologia Agraria. Firenze.
Societá entomologica italiana. Firenze. Dr. Angelo Senna.
Regio universitá. (Instituto zoologico e entomologico.) Roma.
Academia Giorna di Scienze Naturali. Catania.
Societa adriatica di Science Naturali. Trieste.
Dr. Anthos Mainardi (Rivista coleopter. Italiana). Piacenza.

Polsko.

Akademia Wiedomosti. Kraków.
Polski towarzystvo przirodnikóv »Copernicus«. Lwów, ul. Dlugosca 8 (administrace).
Museum Im. Dziedvozyckych. Lwów.
Société polonaise des entomologistes. Lwów, Rutkowskiego 18.

Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. Graz.
Zoologisch-Botanische Gesellschaft. Wien.
Zoologische Abteil. des Naturhistor. Museums. Wien, Burgring 7.

Francie.

Société Linnéenne du Nord de la France. Amiens.
Société d'Étude des Sciences naturelles. Béziers.
Station Zoologique de l'Université de Montpéllier. Cette.
Société des Sciences Naturelles. Cherbourg.
Musée d'Histoire Naturelle. Marseille.
École Nationale d'Agriculture. Montpellier.
Laboratoire de Zoologie, Faculté des Sciences. Nancy.
Société des Sciences naturelles de l'Ouest de la France. Nantes.
Museé d'Histoire Naturelle, Paris. Jardin des Plantes.
Société de Biologie. Paris.
Société Zoologique de France. Paris.
Société d'Histoire Naturelles de Toulouse Faculte Médicine. Prof. Ribbot. Toulouse.
Société d'Études Scientifiques. Anger.
Académie de Reims. Reims.
Société de l'Étude des Sciences Naturelles. Reims.
Société Scientifiques de l'Ouest. Rennes.
Société entomologique de France. Paris, Rue Serpente 28.
Académie des Sciences. Institut de France, Paris.
Société d'Histoire Naturelle de l'Afrique du Nord. Alger.
Société d' Histoire Naturelle du Maroc. Rabat.
Société Linnéenne de Bordeaux. Bordeaux.
Société des Sciences de Nancy. Nancy.
Université de Rennes Bibliothéque. Rennes.
Station Entomologique de l'Université. Rennes.
Société des Sciences Naturelles de la Charente Inférieure. La Rochelle.

Království SHS.

Serbian Royal Academy (Srpska Kraljevska Akademija). Bělehrad.
Hrvatsko prirodoslovne društvo. Zagreb. (Glasnik.)

Španělsko.

Real Academia de Ciencias. Barcelona.
Real Academia de Ciencias Exastas, Fisicas y Naturales. Madrid.
Real Sociedad Espanola de Historia Natural. Madrid.
Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales. Zaragoza.
Sociedad Entomologica de Espana. Apartado 32. Zaragoza.

Severní Amerika.

Spojené Státy.

Agricultural Experiment Station. Berkeley. California.
Standford University Library. California.
State historical and natural History Society. Denver. Colorado.
Trinity College, Department of Natural History, Hartford, Connectitut.
Jale University Library. New Haven. Connectitut.
Chicago Academy of Sciences. Illinois.
Field Museum of Natural History. Chicago. Illinois.
University of Illinois. Urbana. Illinois.
Indiana Academy of Science. Indianopolis. Indiana.
Indiana University. Department of Zoology. Bloomington. Indiana.
Davenport Academy of Sciences. Iova.
Iova Academy of Sciences. Topeka. Kansas.
West Wirginia University Agr. Exp. Station. Morgontown.
Connectitut Agricult. Experiment. New Haven. Connectitut.
Portland Society of Natural History. Maine.
Johns Hopkins University Library. Baltimore. Maryland.
American Academy of Arts and Sciences. Boston. Massachussets.
Boston Society of Natural History. Massachussets.
Harvard University, Museum of Comparative Zoology. Cambridge. Massachussets.
St. Louis Academy of Sciences. Missouri.
Nebraska Academy of Sciences, Lincoln. Nebraska.
University of Nebraska, Zoological Laboratory, Lincoln, Nebraska.
University of Nevada Library. Reno. Nevada.
Princeton University Library. New Jersey.
American Museum of Natural History. New York. 77 th. Street and Central Park West.
New York Academy of Sciences. New York.
New York Agricultural Experiment Station. Geneva. New York.
Rochester Academy of Sciences New York. Rochester.
Staten Island Association of Arts and Sciences. New Brighton. New York.
University of North Carolina. Chapel Hill. North Carolina.
Cincinnati Society of Natural History. Ohio.
Ohio Academy of Sciences. Columbus. Ohio.
Ohio State University. Columbus. Ohio.
Oregon State University. Eugene. Oregon.
Philadelphia Museums. Pennsylvania.
University of Pennsylvania, Free Museum of Science and Art. Pennsylvania.
University of Tennessee. Knoxville. Tennessee.
University of Texas Library. Austin. Texas.
Agricultural Exeriment Station. Washington.
University of Washington. Scattle. Washington.
National Academy of Sciences. Washington. D. C.
Smithsonian Institution. Washington. D. C.
U. S. Department of Agriculture. Washington, D. C.
U. S. Bureau of Forestry. Washington, D. C.
U. S. National Museum. Washington, D. C.

Washington Academy of Sciences. Washington, D. C.
University of Wisconsin Library. Madison. Wisconsin.
The American Entomological Society 1900 Race St. Philadelphia, Pa, U. S. A.
Entomological Society of America-Columbus. Ohio. U. S. A.
Entomological Society of Washington. Washington D. C. U. S. A.
Prooklyn entomological Society. Brooklyn. U. S. A. N. Y.
New York entomological Society. New York. U. S. A.
Tennessee State Board of Entomology. Knoxville. Tennessee, U. S. A.
Georgia State Board of Entomology. Atlanta. Georgia, U. S. A.
Connectitut Agric. Experiment Station. New Haven. Connectitut, U. S. A.
Cornell University Library. Ithaca. New York.

Jižní Amerika.

Argentina.
Museo National. Buenos Aires.
Sociedad Cientifica. Argentina. Buenos Aires.
Museo de La Plata. La Plata.
Brasilie.
Museu Goeldi di Historia Natural. Para.
Museu National. Rio Janeiro.
Revista de Sociedade Scientifica. Sao Paulo.
Sociedade entomologica de Brasil. Rio Janeiro. Rua Primeiro de Maroo 15.
Chile.
Universidad de Santiago. Santiago.
Uruguay.
Museo de Historia Natural. Montevideo.

Zpráva knihovní.

Knihovna Čsl. entomologické společnosti umístěna jest v budově zoologického ústavu české university v Praze-II. u Karlova a je členům přístupna každou sobotu od půl 3. do 5 hod. odp. Členům venkovským zasílají se knihy poštou proti náhradě poštovních poplatků. Knihovna obsahuje nyní následující časopisy:

1. Africké	2	časopisy
2. Americké	22	časopisů
3. Australské	2	časopisy
4. Evropské	159	časopisů
úhrnem	185	různých časopisů entomologických.

Dále obahuje následující samostatná díla:

1. Coleoptera	42	děl
2. Lepidoptera	14	
3. Hymenoptera	37	
4. Diptera	5	
5. Neuroptera	17	
6. Ostatní čeledi hmyzu	29	»
7. Různá literatura i neodborná	88	»
Úhrnem	232	děl

Úplný katalog celé knihovny vydán bude tiskem v příštím ročníku časopisu společnosti. Darem získala knihovna bohatou kolekci knih o Hymenopterách od p. P. Aug. Kubese.

RNDr. J. Šámal. *Inž. A. Jedlička.*

Pokladní zpráva.

I.

Příjem činil r. 1923:	Kč
Členské příspěvky	4.775·—
Subvence ministerstva školství a osvěty	3.000·—
Subvence ministerstva zemědělství	2.000·—
Dary: Zemská banka	30·—
Občanská záložna v Karlíně	100·—
Záložna Vinohradská	75·—
Malostranská záložna	20·—
Pan stavební rada Srdínko	182·10
Nejmenovaný	6·—
Za publikace	1.042·—
Za časopis	67·—
Za příručky	1.000·54
Za úroky z vkladů	187·29
Různé příjmy	615·28
Úhrnem	13.102·11

Vydání činilo r. 1923:	Kč
Tisk časopisu a separátů	9.182·19
Vazba knih	112·20
Zakoupené časopisy a knihy	224·50
Režijní výlohy, porta, doručné a odměna p. Vlachovi	1.233·12
Oprava provedená pošt. šek. úřadem stran výpisu z účtu č. 84/922	50·—
Manip. výlohy a provise pošt. šek. úř.	12·61
25% kvota odboru v Brně	167·50
Příjem větší než vydání o	2.119·99
Úhrnem	13.102·11

II.

Stav jmění koncem roku 1923:

	hotově	p. š. ú.	vklady u peněžních ústavů	úhrnem
Výdajné jmění	—	V. 168·02 881·15	10.697·74	11.746·91
Entomologické příručky	—	—	576·55	576·55
Fond prof. Fr. Klapálka	—	—	689·89	689·89
Fond paní Anny Uzlové	—	—	873·73	873·73
Fond P. Augustina Kubese	—	—	97·65	97·65
Fond tiskový	—	—	1.340·19	1.340·19
Fond paní Anny Klapálkové	—	—	3.622·25	3.622·25
		V. 168·02		
Úhrnem	—	881·15	17.898·—	18.947·17

U výdajného jmění jest v příjmu částka Kč 1000·54 za prodané příručky; vzhledem k tomu, že koncem roku 1922 činila záloha na vydání příruček Kč 8.595·96, zbývá záloha Kč 7.595·42, která tím, že během roku 1924 nutno zaplatiti za výlohy povstalé vydáním 2 dalších příruček Kč 1.895·56 se zvýší na Kč 9.490·90.

Zůstatek koncem roku 1922 činil u výdajného jmění	Kč 9.626·92
koncem roku 1923	Kč 11.746·91
účetně tedy více o	Kč 2.119·99

Oproti tomu nutno poukázati k tomu, že z tohoto jmění nutno hraditi tyto částky:

zálohu	Kč 252·58	
za tisk příruček r. 1923 vydaných	Kč 1.895·56	
za tisk separátů štočků a zbytku účtu	Kč 1.224·82	
odměnu sice usnesenou, ale nevyplacenou . . .	Kč 200·—	3.572·96

nehledě k tomu, že na poslední vydané číslo časopisu z r. 1923 ještě účet nedošel.

Finanční stav výdajného jmění, ač výbor společnosti se snaží všemožně o jeho zlepšení, se proti předešlému roku 1922 nezlepšil. Vinu přičísti hlavně tomu, že mnoho členů neplatí členské příspěvky včas, takže nedoplatky činí několik tisíc korun.

Oni členové, kteří dluhují členský příspěvek za více roků, byli v minulých dnech upomenuti.

Prosím pány členy, aby dlužné příspěvky za minulá léta co nejdříve zaplatili a členský příspěvek za rok 1924 nejdéle do konce června 1924 zaslali použitím složenek p. š. ú.

Přednášky na občas. schůzích.

Na občasných schůzích v r. 1923 přednášeli:

15. února: Dr. Jureček »O své cestě do Chorvatska a k Plitvickým jezerům«.

13. března: Dr. Šámal »O novějších pracích o Plecopterách«.

10. dubna: Dr. Brožek »O variačních pokusech na Drosophile«.

24. dubna: Dr. Obenberger »O entomologických sbírkách Národního Musea v Praze.

15. května: Dr. Rambousek »O škůdcích řepy cukrové« (s diapositivy).

12. června: Insp. Wimmer »O larvách Itoniidů«.

2. října: Dr. Pečírka »O biologii některých Elateridů«.

22. října: Insp. Wimmer »O vybraných statích z morfologie tracheálni soustavy larev hmyzu dvojkřídlého«.

13. listopadu: Dr. Purkyně »O exkursi do Vallombrosy v Italii«.

11. prosince: Smuteční schůze za † prof. Dr. A. Mrázka. Proslov insp. Wimmera a Dr. Komárka.

SEZNAM ČLENŮ.

Zakladatel společnosti:

Profesor František Klapálek, † 3. února 1919 v Karlíně.

Členové čestní:

1921 Achard Julien, továrník, Praha-Smíchov, Zborovská tř. 16. (Col., sp. Chrysomelidae, Scaphididae.) Členem od r. 1919.

1907 Bolivar Don Ignacio, ředitel přírodnického musea v Madridě.

1922 Cameron Malcalm D. Sc., býv. ředitel Forest Research Institute, Pension Mirabeau, Montana-Vermala-Suisse.

1907 Horvath Dr. Géza, ředitel Mag. Nemzeti Muzeum, Budapešť.

1910 Lobkovic Ferdinand Dr., sen., býv. nejv. zemský maršálek král. Českého, Dolní Peřkovice.

1921 Navas Don Longinos, Zaragosa, Apartado 32.

1921 Melichar MUDr. Leopold, Brno, Česká ul. 28. (Členem od r. 1904.) (Homoptera.)

1922 Mrázek PhDr. Alois, Praha-II., Karlov, Zoologický ústav, prof. university Karlovy. (Členem od r. 1905.) † 26. listopadu 1923.

Obsah roč. XX.

(dle autorů.)

Baudyš, Dr. Ed.: Zoocecidie nové pro Čechy 56, 90
Blattný: Hromadné tahy babočky bodlákové (Lep.) 107, 132
Ebner, Dr. R.: Kavkazská a arménská Orthoptera 5
Fleischner, Dr. Ant.: Liodes Rambouseki n. sp. (Col.) . . 55
— Nový druh rodu Aerotrichis (Trichopteryx Kirby) Col. . 88
— Lytta vesicatoria L. var. dibapha Rtt. (Col.) 89
Fuchsa A.: Tah babočky Pyrameis cardui L. (Lep.) . . . 107
Hanuš, Inž. Fl.: Nová forma střevlíka z Bulharska Promorphocarabus monilis var. Bureši m. (Col.) 1
Heyrovský, Dr. Leo: Příspěvek k fauně slovenských tesaříků (Col.) 68
— Diptera nepřítelem tesaříka Spondylis buprestoides . 107
— Literatura 128
Jedlička, Inž. Arn.: Nový Pterostichus ze Srbska (Col.) . . 14
Knirsch, MUDr. Ed.: Pheggomisetes nov. subg. Trechorum coecorum ex Bulgaria (Col.) 2
Machulka, Inž.: Fauna bohemica (Col.) 73
Maličký, JUDr. Jos.: Několik poznámek o Tortricidech Podbrdska (Lep.) 129
Melichar, Dr. Leop.: Rod Rhytirrhinus a příbuzné rody Entomoderus Raffr. a Ereminarius Fairm. (Col.) . . . 29
Obenberger, Dr. Jan: De novis Buprestidarum regionis palaearcticae speciebus III. (Col.) 15
— De novis Buprestidarum Africae borealis speciebus (Col.) 81
— Prosba o zaslání autobiografií 108
— Tři ztráty 111
— Sphenopterarum Africae borealis decades duae . . . 113
— Entomologie na lyžích 126
Pečírka, MUDr. Jar.: Vzácní kovaříci (De Elateridis raris) . 77
Pfeffer A.: Noví čeští brouci 106
Pokorný Fr.: Nálezy některých vzácných a zajímavých motýlů v okolí Poděbrad II. (Lep.) 67
— Nový hermafrodit Leptidia sinapis L.? 87

Rambousek, Dr. Fr.: Vědecké výsledky čsl. armády v Rusku a na Sibiři IV. Staphylinidae III. 54
— Tahy babočky bodlákové 132
— Zajímavé nálezy drobčíků (Col.) 132
Roubal Jan: Predbežné poznámky k faune Coleopter Nízkých Tatier a súsedných druhých krajov 70
— Novinky českých brouků 106
Šámal, Dr. J.: Prof. Dr. Alois Mrázek 109
Škaff B: Contributions a la faune des fourmis de l'état Tchécoslovaque 74

Zprávy spolkové.

Graf: Zpráva pokladní 143
Heyrovský: Jednatelská zpráva za r. 1923 133
— Přednášky na občanských schůzích 144
— Seznam členů 144
Jedlička: Zpráva knihovní 142
Komárek: Mezinárodní výměna 137
Rambousek: (za výbor) Ochrana přírod. památek 76
— Prof. Dr. Al. Mrázek, Ke 20letému jubileu 108
Soudek: Zápis o valné hromadě moravsko-slezského odboru 135
Šámal: Zpráva kustodova 136

ČASOPIS

ČESKOSL. SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE
ČECHOSLOVENIAE.

XX.

ČASOPIS
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

ACTA SOCIETATIS ENTOMOLOGICAE ČECHOSLOVENIAE.

ROČNÍK XX. 1923.

REDAKČNÍ KOMITÉ:

ANT. WIMMER.
předseda.

Ph. Dr. F. RAMBOUSEK. **Ph. Dr. JULIUS KOMÁREK.**

Řed. N. M. KHEIL. **MUDr. EM. LOKAY.**

V PRAZE.

Nákladem Čsl. Společnosti entomologické. — Tiskem B. Stýbla.

Členové zakládající:

1920 Hájek Dr., notář v Blatné.
1904 Klapálek František, profesor (viz shora).
1920 Klapálek Leopold, řídící učitel v Deštné u Litomyšle.
1904 Kubes P. Augustin, člen řádu O. O. kapucínů, Opočno. (Hymen.)
1921 Roth Vilém, továrník v Růžodole u Liberce.
1904 Srdínko Josef, stavební rada v. v., Smíchov, Ferdinandovo nábř. 27. (Lepidoptera.)
1904 Sule MUDr. Karel, profesor vys. školy zvěrolékařské v Brně. (Psyllidae, Coccidae.)

Členové činní:

Ústředí v Praze.

1907 Albrecht Hynek, vrch. oficiál st. drah v Levici na Slovensku. (Lep.)
1923 Bartoš Emanuel, posluchač přír. věd, Vršovice, Arbesova 578.
1917 Bata Leontin, profesor v Čes. Budějovicích, Mariánská 3. (Lep.)
1919 Beneš Jar., MUDr., Praha-II., Jindřišská 12. (Hym., Col., Arachn.)
1904 Blattný Emil, rada nejv. soudu, Suché Vrbno, pošta Dobrá Voda u Čes. Budějovic. (Lep.)
1923 Bosák Vincenc, stud. gym., Žižkov, Poděbradova tř. Lékárna u Karla IV. (Col.)
1905 Brožek Artur, PhDr., profesor a docent univ. Karlovy, v Praze-II., na Zderaze. (Theorie variační.)
1907 Cífka Josef, podplukovník, Smíchov, Barrandova 3. (Lep.)
1919 Částek Josef, fin. rada v Plzni.
1921 Čermák J., vrchní soud. rada, Velvary.
1904 Černý Josef, hostinský ve Vršovicích. (Lep.)
1923 Činovec Josef, stud. gym., Žižkov, Poděbradova 857. (Col.)
1923 Doubrava Vilém, účetní rada, Praha-I., Rytířská ul. Plynárna města Prahy. (Lep.)
1904 Duchoň V. M., učitel v Rakovníce. (Col.)
1918 Dvořák Jan, Žižkov, Chodská 16. (Lep.)
1919 Fritsch Emil, pošt. inspektor, Bratislava. Ředitelství pošt a telegrafů. (Col.)
1913 Fuksa Antonín, ředitel obč. školy, Piščany, Slovensko. (Lep.)
1918 Gabriel Josef, studující v Chotánkách, p. p. Poděbrady.
1920 Goth Pavel, JUDr., Karlín, Riegrovo nám. 7. (Lep.)
1905 Graf Josef, účetní ředitel, Kr. Vinohrady, Korunní 105. (Lep.)
1918 Hahn Jaroslav, PhDr., Praha-II., U Karlova č. 3. Zool. ústav.
1922 Hájek Jan, farář v. v., Hrubý Rohozec u Turnova.
1918 Hanš Alois, divadelní malíř, Kr. Vinohrady, Boleslavova ul. č. 1468. (Col., Lep.)
1917 Hanuš Florian, Ing., em. inspektor cukrovarů, Smíchov, Ferdinandovo nábř. 18. (Cicindelidae, Carabus, Buprestidae Cetonidae.)
1904 Hartman Rob., školní rada, profesor v. v., Bubeneč, ulice Dr. Z. Wintra 376. (Lep.)
1908 Heyrovský Leopold, JUDr., min. místotajemník, Praha-I., Jilská 2. (Cerambycidae, Ipidae.)
1918 Holik Otto, redaktor, Praha-V., Břehová ul. 8. (Lep.)
1913 Hulata Josef, soukr. úředník, Pardubice, Bílé Předměstí 32.
1906 Janda Viktor, PhDr., profesor, Praha-VII., Ovenecká 42.
1922 Jeannel René, Dr., univ. profesor, Kluž v Rumunsku. (Col.)
1908 Jedlička Arnošt, inženýr, Vršovice, Vinohradská 10. (Caralidae.)
1912 Ješina Rudolf, odb. učitel, Žižkov, Havlíčkova tř. 42. (Col.)
1920 Ježek Josef, továrník, Vinohrady, Lužická 21. (Col.)
1922 Jirsík Josef, prof. reálného gymn. v Trnavě (Slovensko).

1904 Jureček Štěpán, MUDr., podplukovník zdrav. sboru, Smíchov, Ferdinandovo nábř. 30. (Coll.)
1923 Kitzberger P. Ivan, farář v Nebušicích, p. Veleslavín u Prahy. (Apidolog.)
1914 Klečka Rudolf, PhDr., profesor, Praha-II., Podskalská 29.
1905 Klička Ladislav, MUDr., Praha-I., Křižovnická ul. »u Podhorských«. (Col.)
1921 Knirsch E., MUDr., zubní lékař v Kolíně. (Col. sp. Ceton. omn.)
1913 Komárek Julius, PhDr., docent univ. Karlovy a vys. učení technického, Praha-II., Karlov č. 3.
1921 Král Jindřich, učitel v Železném Újezdě.
1016 Král Rudolf, úředník pojišťovny, Praha-VIII., Fügnerova tř. 199. (Col.)
1921 Krása Bohdan, JUC., úředník šekového úřadu, Vrané n. Vlt. (Staphyl.)
1904 Krátký František, ředitel reálky, Praha-II., Podskalská 5.
1906 Kruta Alfréd, berní správce v. v., Král. Vinohrady, Palackého tř. 64. (Col. Lep., Vývoje.)
1906 Křepelka Adolf, řed. banky, Žilina 673.
1904 Kudlička Eduard, závod přírodninami a učebními pomůckami, Kr. Vinohrady, Rubešova 1. (Škodný a užitečný hmyz.)
1922 Lábler Karel, statkář, Klánovice, p. Jirny u Prahy. (Col.)
1914 Lázniška Robert, obchodník, Žižkov, Husova tř. 29. (Col.)
1919 Leitner J. O., oficiál šekového úřadu, Praha-VI., Vyšehradská 35. (Col., Lep.)
1918 Lemarie Frant., účetní, Praha-I., Staroměstské nám. 26. (Lep.)
1904 Lokay Emanuel, MUDr., zdravotní rada v Praze-II., Na Poříčí 37. (Col.)
1906 Lukeš Josef, školní rada v Písku. (Col.)
1923 Macal Josef, farmaceut, Praha II., Karlov 3.
1923 Macourek Alois, obchodník v Žilině, ul. J. Bottu. (Lep.)
1917 Madar Jindřich, úř. opr. stavitel, Písek. (Col.)
1923 Madar Jindřich jun., studující, Písek. (Col.)
1918 Machulka V., Ing., Košice, stát. ústav zemědělský. (Col.)
1906 Maličký Josef, JUDr., advokát v Hořovicích. (Lep.)
1923 Mařan Josef, studující, Písek č. 2736. (Col.)
1911 Matcha Jar., ředitel, Praha II., Podskalské nábř. 8. (Col.)
1904 Mužík Frt., odb. učitel v Kralupech. (Hemiptera.)
1918 Nejedlý Adolf, revírník ve Vacíkově, pp. Březnice.
1923 Nosek Frant., stud. gymn., Mělník n. L. (Col.)
1922 Novický Svjatoslav, cand. lesn. inženýrství, Vršovice, Hálkova 506-79. (Lep.)
1910 Obenberger Jan, PhDr., adjunkt Národního Musea, Bubeneč, Badeniho tř. (Buprestidae.)
1922 Ogloblin Alexandr, RNDr., Praha III., Na kampě. (Hymen.)
1904 Pastejřík Jan, ředitel obch. školy v Karlíně, Riegrova ul. 9. (Diptera.)
1922 Payer Václav, asistent drogerie, Koštice n. O. u Libochovic.
1904 Pečírka Jaromír, MUDr., generál zdrav. sboru v Praze III., Újezd 602. (Elateridae.)
1920 Peregrýn R., ředitel m. školy v Hořicích.
1920 Peška Jos., respicient fin. str., Tábor.
1921 Pfeffer Ant., Cand. inž., Jince-Čenkov. (Spidae.)
1921 Přleger Karel, stud. přír. věd, Praha II., Viničná 3. (Col.)
1922 Pištora Evžen, Kr. Vinohrady, Šumavská 26.
1910 Pleticha Jos., vr. pošt. oficiál, Žižkov, Štítného 14. (Col. sp. Cantharidae.)
1911 Pohnert Edvard, JUDr., sen. president, Praha II., Mezibranská 17. (Col.)
1909 Pokorný Frant., vrchní mag. rada, Praha II., Podskalská 45. (Lep.)
1918 Pokorný Jan, mistr řezbářský, Žižkov, Poděbradova 71.
1923 Přikryl Josef, stud. přír. věd, Praha IV.-180.
1923 Pudil Josef, stud. přír. věd, Praha IV.-180.
1915 Purkyně Cyril, JUDr., Smichov, Třebízského 1154. (Col., sp. Curcilionidae.)
1904 Rádl Em., PhDr., prof. university Karlovy v Praze II., Ústav pro fysiologii rostlin. — Na Valech 279-IV.
1904 Rambousek Frant., PhDr., správce Výzkum. ústavu cukrov. průmyslu, Střešovice-Vořechovka č. 112. (Col., sp. Stapyl. omnia, Curc. pal.)
1919 Richter Viktor K. J., Chomútov, nádraží.

1912 Roland Jaroslav, pošt. rada, Bratislava, účtárna řed. pošt a telegrafů. (Col. sp. Carabidae.)
1904 Roubal Jan, ředitel dív. gymn. v Báňské Bystřici na Slovensku. (Col.)
1906 Růžička Ant., profesor, Zlaté Moravce, Slovensko. (Lep.)
1922 Schwarz Rudolf, Bubeneč, Na Studánce č. 332.
1922 Silbernagl Arnošt, nadporučík, Praha VII., Jablonského 638. (Lep.)
1919 Skřivan Jar., litograf, Smíchov, Karlova ul. 1207.
1921 Smutný Jan, vr. pošt. oficiál, Hlohovec na Slovensku.
1920 Soukup, MUDr., sekundář ústavu pro choromyslné, Opořany.
1923 Srdínko Ivan, rada v. z. soudu, Velvary.
1922 Srnka Gabriel, odb. učitel, Lučenec župa XVIII. Státna měst. škola chlap. Slovensko.
1913 Sternecek Jakub, JUDr., místodrž. rada, Karlovy Vary. (Lep.)
1907 Straub Ant., Ing., Praha III., Míšenská 12. (Lep.)
1912 Svoboda Frant., vážný obec. plynárny na Smíchově. (Col., Lep.)
1916 Syrovátka Karel, asistent lesního úřadu v Hořovicích. (Col., sp. Spidae.)
1919 Šámal Jar., R. N. Dr., Praha II., Vodičkova 16. (Plecoptera.)
1918 Šil Jan, MUDr., primář nemocnice v Kolíně. (Col.)
1905 Šipek Jan, vrch. pošt. oficiál v Příbrami. (Col., Lep.)
1922 Škaf Boris, Dr., Praha II., Karlov, Zoologický ústav.
1921 Škrland Václav, kaplan u sv. Prokopa na Žižkově. (Col.)
1921 Šlégl Frant., pošt. oficiál v Bratislavě.
1904 Šrámek August, profesor v Nymburce. (Col.)
1904 Štěrba F., Ing., vrch. ředitel cukrovaru v Čes. Brodě. (Col.)
1919 Štícha Bohumil, litograf, Praha II., Sokolská 20. (Lep. Col.)
1920 Štorkán Jar., PhDr., Praha II., Zool. ústav.
1920 Štěpán Václ., prof., ředitel rybářské školy, Vodňany. (Hydrofauna.)
1906 Šulc Josef, úředník města Sobotky. (Col.)
1906 Šustera Oldřich, účetní rada zem. spr. výboru, Smíchov, Presslova 12. (Hymen.)
1922 Thurnherr Václav, Ing., generál, Nitra, 20. pěší brigáda, Slovensko.
1921 Tichý Jan, učitel, Staré Vyklantice.
1921 Trávník Karel, vrch. revident čsl. st. drah, Bratislava, Štefánikova ul. čís. 4. (Lep.)
1920 Trunška Eduard, obchod přírodninami, Praha II., Na Slupi 14.
1906 Tykač Jaroslav, učitel v Plzni. (Lep.)
1923 Ulrich E., účetní cukrovaru, Pardubice, cukrovar.
1904 Uzel Jindřich, PhDr., profesor čes. vys. učení technického v Praze (Havlíčkovy sady), Král. Vinohrady, Slovenská ul. č. 19. (Apteryg., Thysanopt., Lep. a škůdci.)
1904 Vimmer Ant., ředitel měšť. škol a insp. škol mateřských na Kr. Vinohradech, Palackého tř. 37. (Dipt.)
1904 Vlach Vilém, prof. obchodní akad. v Plzni, Karlovarská tř. 16. (Lep.)
1905 Vopršal Fr., vrchní úč. rada zem. spr. výboru v Praze VII., Čechova tř. čís. 5. (Lep.)
1920 Vostřel Václav, prof. obchodní akad., Plzeň, Švarcova 5.
1919 Všetečka Karel, RNDr., Praha II., Černá ul. č. 3. (Col.)
1917 Weiser Vladimír, Ing., Buenos Aires, Buome Mitre 407, Argentina. (Col.)
1923 Weissenstein Siegmund, ředitel továrny, Praha II., Smečky 33. (Col.)
1904 Wendler Jan, továrník, Praha I., Na Můstku č. 386. (Col.)
1904 Zelinka Bohdan, ředitel reálky v Jičíně.
1905 Zeman Josef, typograf, Praha II., Malá Štěpánská 1928. (Lep., Col.)
1920 Zikan Frt., rev. st. drah v Plzni.
1920 Žabka, stud. gymn. v Pardubicích.

Moravsko-slezský odbor v Brně.

1905 Absolon Karel, PhDr., docent univ. Karlovy a ředitel musea v Brně. (Apteryg., fauna jeskynní.)

1910 Babák Ed., Dr., prof. vys. školy zvěrolékařské v Brně, Údolní ul. (Fysiol. hmyzu.)
1911 Baudyš Ed., Dr., docent phytopathol. na českém vys. učení technickém v Praze a ředitel zem. výzk. ústavu zeměd. v Brně, Černé Pole. (Cecidie, Phytopathol.)
1906 Bayer Emil, ř. profesor zoologie na vys. škole zemědělské v Brně. (Cecidie a hmyz duběnčitý.)
1921 Bébar Jaroslav, odb. učitel ve Zlíně, Morava. (Lep.)
1921 Farský Oktavián, adjunkt Mor. zem. výzk. ústavu zeměděl. v Brně, Černé Pole.
1913 Fiala Josef, ředitel pošt. úřadů v Kroměříži. (Col.)
1921 Fleischer Ant., MUDr., vrch. zdrav. rada, šéflékař řed. st. drah v Brně, Dlouhá 9. (Col.)
1921 Fleischer Josef, MUDr., Brno, Kiosk 7. (Col.)
1906 Formánek Romuald, vicepresident pošt. řed., Boskovice u Brna, Veverská ul. č. 69. (Col.)
1922 Gregor Frt., profesor v Novém Jičíně, Morava.
1922 Gron Jan, oficiál zem. spr. pol. v Brně, Bílovice u Brna.
1922 Grosse G., major, Olomouc, Mozartova 24-I.
1922 Hudeček Lad., říd. učitel. Kokory na Moravě. (Col., Lep.)
1921 Hykeš O. V., PhDr., asistent vys. školy zvěrolékařské v Brně, Údolní ul.
1913 Janáček Josef, berní oficiál v Místku, Morava.
1923 Kouřil Bohumil, studující, Prostějov, Šafaříkova 11.
1918 Krajník Bohumil, asistent zvěr. vys. školy v Brně, Údolní 73.
1922 Kyselý Karel, ředitel, Prostějov-Držovice. (Col.)
1922 Lemarie Jaroslav, Ing. Cand., asistent vys. školy zeměd., Brno, Černá Pole.
1908 Mazura Karel, továrník v Brně, Javorová ul. 10. (Col.)
1905 Novák Bohumil, prof. čes. prům. školy v Brně, Kafkova 12.
1921 Němec Josef, řed. vyš. dívčí školy, Brno, Falkensteinerova ul. 44. (Col.)
1922 Rašek J., Ing., asistent mor. zem. výzk. ústavu zeměd., Brno, Černá Pole.
1921 Rozsypall Jan, Ing., asistent zem. výzk. ústavu zeměd. v Brně, Černá Pole.
1904 Sekera Emil Dr., ř. profesor zoologie na vys. škole zvěrolékařské v Brně. (Limnobiologie.)
1908 Senc P. Aug., farář v Hostíně u Mor. Budějovic. (Col.)
1920 Soudek Štěp., PhDr., asistent vys. šk. zemědělské, Brno, Údolní 54. (Formicidae.)
1923 Společnost přírodovědecká v Moravské Ostravě. Jednatel: J. Vodička, prof. reálky v M. Ostravě.
1914 Stejskal J. V., poslanec a redaktor, Husovice u Brna. (Col., Formicidae.)
1922 Šťastný Josef, revident hypoteční banky v Brně.
1922 Švábeník, PhDr., Jan, profesor, Brno, Kamenná 41.
1914 Teyrovský Vladimír, RNDr., asistent čes. univ. v Brně, Kounicova ul. 59. (Hemiptera.)
1913 Tesař Rud., revírník, Lhota, pp. Bystřice n. Perštýnem, Morava.
1921 Trojan Ladislav, řed. pokladny zem. fin. řed. v Brně, Česká 13. (Col.)
1921 Vokoun Josef, pokladník banky, Brno-Královo Pole, Ugartova 15. (Col.)
1904 Zavřel Jan, PhDr., prof. zoologie Masarykovy univ. v Brně, Na Kopečku 18. (Diptera.)
1920 Zoufal Vladimír, prof., Prostějov, Rejskova 16. (Col.)

SPOLEČNOST MÁ NA SKLADĚ:

1. Časopis Č. Spol. Ent., starší ročníky pro členy po Kč 16·— do r. 1918, 1918-20 po 30, 1921-23 po 40 Kč.

2. Entomologické příručky:

1. JAK HLEDÁME, USMRCUJEME A PRO SBÍRKY UPRAVUJEME HMYZ. Duda, Joukl, Klapálek, Kubes, Lokay, Sulc, Uzel, Vávra, Vimmer. S 28 vyobr. Rozebráno,
2. ČESKÉ SÍŤNATKY. TINGITIDAE. Frant. Mužík. (5 obrázků v textu). Kč 2·50, členové 1·58, poštou 45 hal. více.
3. KUROVCI V CECHACH A NA MORAVĚ ŽIJÍCÍ. Rom. Formánek. (1 obr. a tab.) Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 h.
4. EVROPSTÍ NOSATCI RODU DORYTOMUS STEPHENS. Rom. Formánek. (1 obr. a tab.) Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 hal.
5. MAJKY (MELOE L.) ZEMÍ KORUNY ČESKÉ. Rom. Formánek. (9 obr.). Cena Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 hal.
6. KLÍČ K URČOVÁNÍ ČESKÝCH BEMBIDIIN. A. Jedlička. (15 obr. v textu). Kč 4·—, člen Kč 3·—, porto 45 hal.
7. EVROOPSTÍ NOSATCI PODČELEDI RHYNCHITINAE. R. Formánek. (S bar. tabulkou). Kč 5·—, člen Kč 4·—, porto 45 hal.
8. SEZNAM ČESKÉHO HMYZU DVOUKŘÍDLÉHO. Ant. Vimmer. Kč 4·50, člen Kč 3·20, poštou o 60 hal. více.
9. ČESKÉ VODOMĚRKY. Dr. Teyrovský. (S barevnou tabulkou a 28 obr.) Kč 13·—, člen Kč 10·—, poštou o 60 hal. více.
10. O KATASTROFÁLNÍM ROZŠÍŘENÍ ZAVÍJEČE ŘEPOVÉHO. Dr. F. Rambousek. (Se 14 obr.) Kč 5·—, člen Kč 3·—, porto 50 h.
11. MRAVENCI ČSL. REPUBLIKY. Dr. Št. Soudek. (S čet. obr.) Kč 22·—, člen Kč 16·—.
12. MŠICE REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ. L. Drastich. (s 10 obr.) Kč 5·—, člen Kč 4·—.
13. DIE GATTUNG RHYTIRRHINUS UND DIE VERWANDTEN GATTUNGEN ENTOMODERUS UND EREMINARIUS (Col. Curcul.), Dr. Melichar. (S tabulkou). Kč 5·—, člen Kč 4·—.

3. J. J. Fabre-a překlad prof. Klapálka: Ze života hmyzu pro členy za Kč 7·20.

STANOVY
ČSL. SPOLEČNOSTI ENTOMOLOGICKÉ

ČL. 3.: Každý přítel studia entomologického ať bydlí v zemích republiky Československé čili nic, může se státi členem Společnosti. — ČL. 6.: Činný člen platí předem roční příspěvek 40 Kč, studenti 10 Kč, splatný v Praze. Složí-li někdo jednou pro vždy do dvou let 500 Kč, stává se členem zakládajícím. — ČL. 8.: Každý člen má právo: přednášeti, súčastňovati se rozprav i exkursí vědeckých, podávati referáty a literární práce k uveřejnění, dostávati časopis Společnosti bezplatně a jiné publikace Společnosti za ustanovenou cenu sníženou, používati knihovny a vědeckých pomůcek.

Dopisy a přihlášky členů přijímá Dr. LEO HEYROVSKÝ, Praha I., Jilská ul. 2, peníze red. J. GRAF, Kr. Vinohrady, Korunní 105, výpůjčky knih Doc. Dr. JULIUS KOMAREK, Praha II., Karlov 8, rukopisy a korektury Dr. FR. RAMBOUSEK, Praha-Střešovice 112.

MORAVSKO-SLEZSKÝ ODBOR. Dopisy a přihlášky členů: Dr. ŠT. SOUDEK, asistent, Brno, v Černých polích, peníze KAREL MAZURA, Brno, Javorová 10. — Každý člen na Moravě a ve Slezsku bydlící je členem odboru v Brně. Časopis se zasílá z Prahy, příspěvky se platí složenkou Ústředí do Prahy.

Dle usnesení Valné hromady bude vnitřní část obálky vyhražena insertům, které jsou pro členy do 10 řádek volné jedenkráte ročně, inseráty pro pp. obchodníky levně.

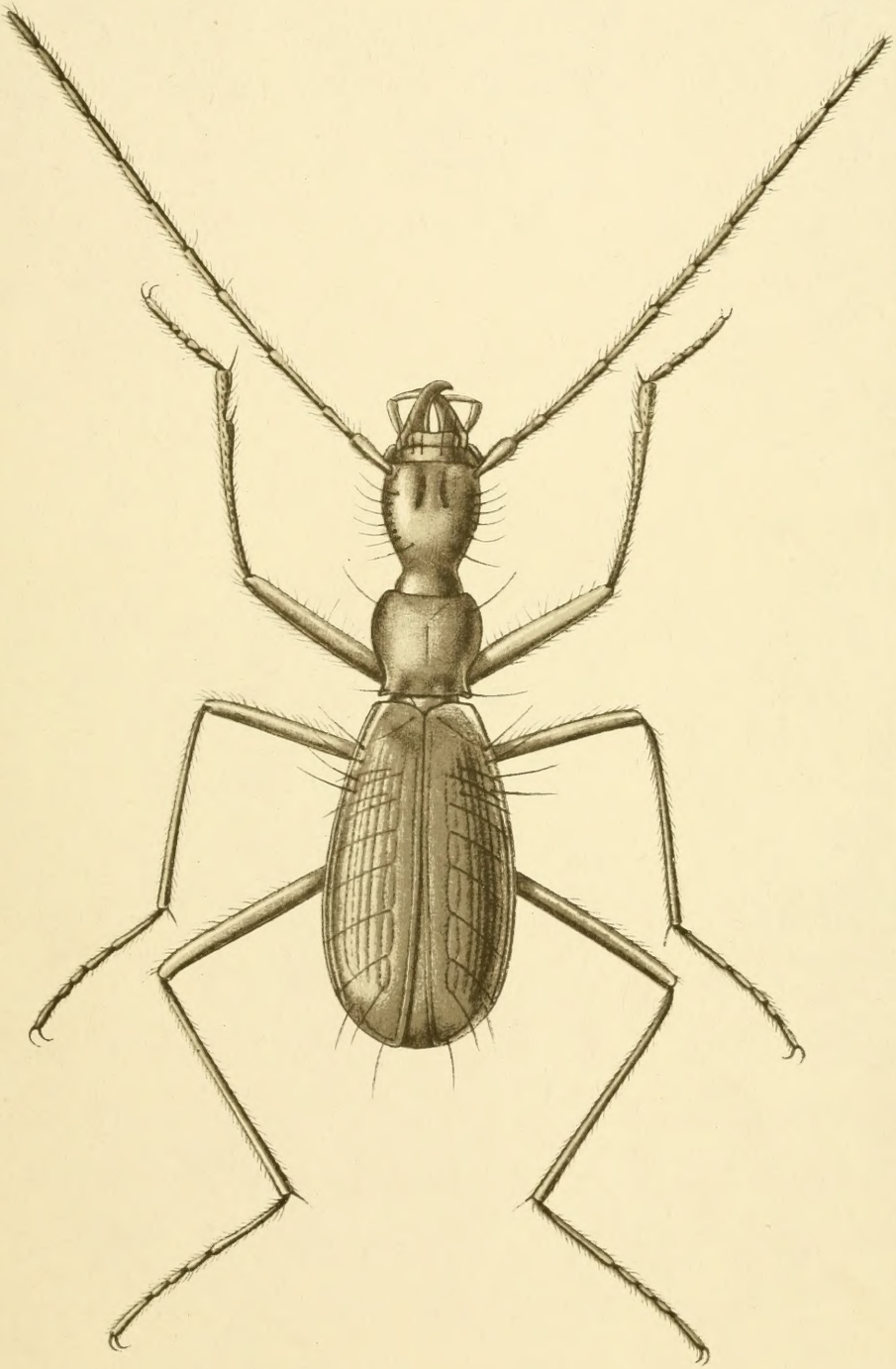

Pheggomisetes Bureši Knirsch.

P. T. P. lit. J. Fleischmann del.